

ABDULLAH ÖCALAN

PKK

Zindan

Direnif

Konferansı

Konufmaları

ABDULLAH ÖCALAN

**PKK Zindan Direniş
Konferansı Konuşmaları**

ABDULLAH ÖCALAN

**PKK Zindan Direniş
Konferansı Konuşmaları**

WEŞANEN SERXWEBUN 68

Abdullah ÖCALAN

PKK Zindan Direniş Konferansı Konuşmaları

Weşanên Serxwebûn: 68

Birinci baskı: Kasım 1994

Herausgeber:

Agri Verlag

Vogelsanger Str. 286

D-50825 Köln

İÇİNDEKİLER

YAYINEVİNİN NOTU	7
ÖNSÖZ YERİNE Zindanlarda yenilmeyen devrimcilik PKK'nin yenilmez yürüyüşüyle bağlantıdır	11
KONFERANSI AÇIŞ KONUŞMASI	19
SİYASAL VE ÖRGÜTSEL DURUM ÜZERİNE RAPOR	49
I- Mevcut uluslararasıdurumun özellikleri	50
II- TC'nin ideolojik-politik tükenişi ve PKK'nin devrim alternatifi	68
III- Parti içi sorunlar ve doğru çözüm yolu	95
PKK ZİNDAN DİRENİŞİNİN TARİHSEL ANLAMI VE BAĞLILIKTA ESAS ALINMASI GEREKEN DOĞRU TUTUM	109
ZİNDAN DİRENİŞ KONFERANSI İÇİN PERSPEKTİFLER	147

KENDİNİ ÇÖZÜMLEYEN MİLİTAN, TARİHSEL VE TOPLUMSAL SORUNLARIN DA ÇÖZÜMLEYİCİSİ OLUR	183
BAŞARMAYA MAHKUMUZ	195
PKK'DE İKİNCİ TİP ŞEKİLLENME VE SAHTE ÖNDERLİKLER	221
PKK'DE SEVGİ SAVAŞLA ÜRETİLİR	249
GÜN MÜCADELE GÜNÜDÜR	281
KAPANIŞ KONUŞMASI	307

YAYINEVİNİN NOTU

PKK önderliğinde doğup gelişen Kürt halkının var olma mücadelesinde zindan direnişinin son derece belirgin bir yeri vardır. Zindan direnişi ve özellikle Diyarbakır zindanında yükselen direniş ulusal kurtuluş mücadelemizin kopmaz bir parçası, onun 1981-83 yılları arasındaki dönemine damgasını vuran temel bir halkasıdır.

Hiç kuşkusuz her ulusal kurtuluş hareketinde sömürgeci karşı-devrimin tutsak alınan devrimciler ve yurtseverler üzerinde uyguladığı vahşi zulüm ve işkencelerle buna karşı gelişen görkemli direnişler mevcuttur. Bütün ulusal kurtuluş hareketlerinin pratiği bu alanda sergilenen unutulmaz kahramanlık örnekleriyle doludur. Ancak Diyarbakır zindanında sergilenen direnişi benzerlerinden ayıran ciddi farklılıklar vardır ve bu direnişin başka bir örneğine tanık olmak oldukça zordur. Bu farklılığın temelinde yatan ana olgu, uygulanan faşist-sömürgeci işkence, zulüm ve zorbalığın amacı ve hedefleridir. Hiçbir devrimci kurtuluş hareketinde Diyarbakır zindanında görüldüğü gibi, siyasal kimlikten uzaklaştırma çabaları ulusal kimlikten ve her türlü insani değerden yoksun kılma hedefine kadar vardırılmamıştır. Hiçbir ülkenin devrimci kurtuluş mücadelesinin pratiğinde savaş tutsağının fiziksel varlığı bu hedefe ulaşmak için kendisine karşı bir silah olarak bu denli çılginca kullanılmamıştır. Diyarbakır zindanındaki savaş tutsağı insan olarak ayakta kalmanın yolunu ölümü kucaklamakta bulmuş, düşmanın kendisine karşı kullandığı fiziksel yaşamını düşmana yöneltilen en keskin silah haline getirmiştir.

12 Eylül askeri-faşist darbesiyle birlikte bir genel ricat dönemine girilir ve dışarıda kalabilen parti güçlerinin önemli bir bölümü yurt dışına çekilirken, direnişin kesintisiz olarak sürmesini sağlayan esas güçler zindan direnişçileri olmuş; Diyarbakır zindanı devrimci direnişin ana merkezi haline gelmiştir. Bu direnişin esas rolü, zindanlarda yoğunlaştırılan zulüm ve zorbalık politikasını geriletmesinde ve zindan koşullarının belli ölçüde iyileş-

tirilmesinde aranmaz, aranmamalıdır. Belirleyici olan bu değildir. Zindan direnişinin belirleyici olan yanı, PKK önderliğinde doğup gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini 15 Ağustos Atılımı'na bağlayan bir köprü işlevini yerine getirmesidir.

12 Eylül faşist rejiminin PKK'li savaş tutsaklarını, uğruna yasaamlarını adadıkları değerlere karşı savaşan kişiler durumuna düşürmeye çalıştığı ve bunun için her anı ölüme bedel bir zulüm uyguladığı iyi bilinmektedir. Esas olarak cezaevlerinde teslim alınan insanlığını kusmuş bazı hainlerden oluşturulan ve “Türklüğün yeniden şahlanması” sloganıyla ortaya çıkan “Genç Kemalistler Birliği” adlı oluşumun niteliği, faşist rejimin başlangıçta savaş tutsaklarına ve giderek tüm Kürdistan halkına egemen kılmak istediği politikanın ne olduğunu açıkça göstermektedir. PKK'li savaş tutsakları, 12 Eylül faşist rejiminin akıllara durgunluk veren bu saldırıları karşısında kahramanca direnmişler, ancak sekiz ay aşkın bir süre devam eden bu direniş 1981 yılı ortalarında yenilgiye uğratılmıştır. Mazlum DO/AN yoldaş, M. Hayri DURMUfi ve Kemal P<R yoldaşların önderlik ettiği savaş tutsakları, bu yenilgi ve teslimiyet ortamını tersine çevirerek, düşmanın zindan politikasını kesin yenilgiye uğratmak için olağanüstü bir çaba harcamışlar; halkımızın önderleri ve kahramanları olan bu yoldaşlar bizzat kendi varlıklarını zindan direnişinin zaferine adanmışlardır.

Yenilginin ardından Diyarbakır zindanındaki ilk direniş kıvılcımını Mazlum DO/AN yoldaş tarafından çakılmıştır. Partinin devrimci çizgisine ve militan hattına en önde ulaşan Mazlum yoldaşın şahadeti, teslimiyet ve ihanetin her türlü belirtisine karşı bir isyan çağrısı niteliğine sahiptir. Bu sadece yenilgi koşullarında bulunan savaş tutsakları kitlesine değil, PKK'nin tüm kadro ve savaşçı yapısıyla Kürdistan halkına yapılmış bir çağrıdır. Ferhat KURTAY, Mahmut ZENG<N, Necmi ÖNER ve Eşref ANYIK yoldaşların 17 Mayıs'ta kendi bedenlerinde tutuşturdukları özgürlük ateşi Mazlum yoldaşın direnişi temelinde yakılmış ve onun devamı olmuştur. 21 Mart ve 17 Mayıs direnişleri savaş

tutsaklarını derinden sarsarak özeleştiriyoluna sokmuş ve kendilerine devrimci çıkış yolunu göstermiştir.

M. Hayri DURMUfi, Kemal P<R, Akif YILMAZ ve Ali Ç<ÇEK yoldaşların şahadetiyle noktalanan 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu, zindan direnişinde bir doruğu temsil etmekte, bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Bu direnişle tüm savaş tutsakları direnişe ve aynı anlamda kapsamlı bir özeleştiriyoluna çekilmiş; parti çizgisine uygun bir direniş savaşımı zindan pratiğine egemen kılınmıştır. 14 Temmuz Direnişi ile zindandaki teslimiyet ortamı tamamen kırılmış, düşmanın egemen kılmaya çalıştığı ihanet tüm belirtileriyle kesin yenilgiye uğratılmıştır.

Bu döneme gelinceye kadar, Türk egemen sınıflarının zindan politikasının bir başarı grafiği çizdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Kemalist rejim, muhalefetin belli bir gelişme gösterdiği dönemlerde solun düzen dışına çıkmış yanlarını budamak amacıyla operasyonlara girişmiş, tutuklu kitlesi üzerinde uyguladığı rehabilitasyonla solu ehlileştirmede başarı kazanmıştır. Bireysel düzeyde kararlı direnişçilerin varlığı bu gerçeği değiştiremez. Sömürgeci düşman, 14 Temmuz Direnişi'yle kesin bir yenilgiye uğramasına rağmen, PKK'li savaş tutsaklarını da aynı akıbete uğratma girişimlerinden vazgeçmemiş, tersine savaş tutsaklarını PKK'nin devrimci çizgisinden saptırmak amacıyla özel savaş alabildiğine yoğunlaştırmıştır. fiener provokatörünün de bilinçli çabaları sonucunda 1982 direnişçiliğinden ciddi sapmalar meydana gelmiş; anlamı son derece zengin olan bu direnişçilik özellikle 1984'ten sonra zindan koşullarının iyileştirilmesine dönüştürülmüştür. Reformizme başlangıç oluşturan ve süreç içinde farklı bir yaşam biçiminin şekillenmesine yol açan bu sapma, provokasyonun temel dayanağı haline gelmiştir.

Zindan koşullarının iyileştirilmesini esas alan bir direnişçilik, istemi ne denli iyi niyetli bir istem olursa olsun, sonuçta Kürdistan'da yaşanan savaş gerçekliğinden kopuşa götürecekti ve nitekim belli oranda gerçekleşen de budur. Hele temelinde imhanın yattığı bir faşist-sömürgeci politikanın sahiplerinden

böyle bir istemde bulunmak, sadece düşmanı tanımamakla kalmamak, aynı zamanda korkunç bir yanılığın içinde olmak anlamına gelmektedir. Zindanda direnmiş, kazanmış ve böylelikle adeta görevini tamamlamış bir devrimcilik anlayışı bu temelde gelişme zemini bulmuştur.

23-28 Ağustos 1991 tarihleri arasında toplanan PKK Zindan Direniş Konferansı, 1982 direnişçiliğinden ciddi bir sapmanın doğup geliştiğini tespit etmiş; düşmanın esas itibarıyla zindana dayalı olarak geliştirmeye çalıştığı provokasyonu açığa çıkarıp mahkum etmiştir. Bir aylık bir sürece yayılan ve PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaşın yoğun desteği ve denetimi altında gerçekleşen konferans sürecindeki tartışmalar, düşmanın bu zeminde yürüttüğü özel savaş ve rehabilitasyon pratiğinin özelliklerini ve sonuçlarını bütün netliğiyle gözler önüne sermiştir. Konferans hazırlık süreci aynı zamanda kapsamlı bir özelleştirme süreci olmuş, düşmanın yıllarca savaş tutsakları üzerinde uyguladığı rehabilitasyon politikasının etkilerini açığa çıkarıp gidermiş, zindan direnişçilerini PKK'nin militan direniş çizgisi ve devrimci yaşamıyla bütünleştirmekte son derece etkin bir rol oynamıştır.

Elinizdeki bu kitap Abdullah ÖCALAN yoldaşın PKK Zindan Direniş Konferansı hazırlık sürecinde ve konferans sırasında yaptığı çeşitli değerlendirmelerden derlenerek hazırlanmıştır. Zindanlarda sergilenen kahramanca direnişlere övgüler demek yerine, kemalist rejimin bu zeminde yürüttüğü özel savaşın irdeleyen ve düşmanın rehabilitasyon politikasının etkilerini ve sonuçlarını gidermenin yolunu ortaya koymayı esas alan bu kitap, halkın kurtuluş davasına gerçekten bağlı olanlar açısından bir kaynak yapıt durumundadır. Yayınevimiz bu alandaki büyük bir boşluğu dolduracağına inandığı böyle bir yapıtı okuyucularına sunmaktan kıvanç duymaktadır.

Weşanên Serxwebûn
Eylül 1994

Önsöz yerine

ZİNDANLARDA YENİLMEYEN DEVİRİMCİLİK PKK'NİN YENİLMEZ YÜRÜYÜŞÜYLE BAĞLANTILIDIR

15 Temmuz tarihi, zindan direnişçiliğinin kapsamlı bir biçimde ve yetkin bir temsil gücüyle bu alanda değerlendirilmeye çalışıldığı Zindan Direniş Konferansı'nın birinci yıldönümüne denk düşüyor. Zindan Direniş Konferansı adı altında yürüttüğümüz bu çalışmaların üzerinden geçen bu bir yıllık süreç içinde, zindandaki yoldaşlarımız da kendi konferanslarını geliştirdiler. Tutsak yoldaşlarımızın zindan cephesini netleştirdikleri, önemli sapsalmalara zemin hazırlamadan mücadeleye sahiplik ettikleri, bunu partileşmenin güçlü bir dayanağı haline getirdikleri ve bu konuda başarı sağladıkları söylenebilir. Özellikle idam ve müebbetle cezalandırılmak istenen yoldaşların ağırlık teşkil ettiği bu çalışmalar, partinin zindandaki kitlesinin parti çizgisine ve onun doğru düşünce ve yaşam tarzına çekilmesinde önemli rol oynayabilecek durumdadır. Yine merkezi düzeyde de benzer bir gelişme vardır. Yani hemen hemen bütün cezaevlerinde, bu sahada ulaşılan sonuçların özümsetilmesi ve dayatılmak istenen tasfiyeciliğin boşa çıkarılması ezici bir biçimde sağlanmıştır.

Düşmanın zindana yönelik baskı, işkence ve daha sonraki rehabilitasyon uygulamalarını dikkate almadan, politikasının sonuçlarını yalnızca insan haklarının çiğnenmesi biçiminde ele almanın ve bu temelde bir karşı koymanın ne denli yetersiz ve büyük yanılgılarla dolu olduğu bugün daha iyi anlaşılmıştır. Özellikle Batı'nın da körüklediği tarzda soruna sadece işkenceye karşı insan hakları çerçevesinde bakmak, onun ötesindeki esas amacı teşkil eden siyasetten uzaklaşmak, yani depolitizasyonu görmemek demektir. Oysa düşmanın, örgüt yaşamına karşı çıkarma, bireyci yaşamı körükleme ve kişiyi kendi can varlığının telaşına düşürme, bundan yola çıkarak çok sahte bir liberalizm eğilimini geliştirme ve böylece devrimci örgütler karşısında işkenceyle sonuç alınmadığı yerde sahte bir liberalizme zemin hazırlayarak sonuç alma biçimindeki iki yönlü yönteminin çok önemli bir siyasal amaç içerdiği bugün daha da netleşmiş bir biçimde gözler önündedir. Dünya genelinde olduğu gibi, Türkiye'de de bu şekilde sonuç alınmaya çalışıldı. Bu yaklaşımla Türkiye solu üzerinde önemli başarılar sağlandı.

Sömürgeciliğin aynı başarıyı PKK üzerinde de çok daha vahşice ve ince tarzdaki uygulamalarla kazanmak istediği, ama yürütülen büyük mücadeleden ötürü PKK olayında bunun tersine çevrildiği görülmektedir. Zindan direnişçiliğine yönelik yaklaşımlarımız sistemliydi. Bunun parti tarihi içindeki önemli yerini ve gerçekleştirilen direnişleri hep doğru değerlendirmeye çalıştık. Zindan önemli bir mücadele alanıdır, fakat engellerle doludur; tahammül edilmesi daha zor bir alandır. Sabır isteyen, kendi özgünlüğünden ötürü farklı mücadele biçimlerine de ihtiyaç gösteren bir alan. Burada da partileşme ve direniş hattı önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Dağdaki gerillanın sorunlarıyla zindandaki sorunlar arasında özde bir fark olmamakla birlikte, biçimde farklar olabilir. Ancak mücadelenin temposu ve yoğunluğu açısından, hemen hemen aynı militanlığı sergilemek gereklidir.

PKK dışarıda her türlü tasfiyeciliğe karşı büyük mücadele

verdi. Gerçekten denilebilir ki, yurt dışında özellikle yozlaşmaya ve tasfiyeciliğe olanak sunan zemini kullanmak isteyenlere karşı en köklü mücadelelerden biri verildi. Diğer güçler ve partilerden hiçbirinin veremediği bir mücadeleye tanık olundu. Hatta dağdaki gerillaya çok yabancı olan parti-dışı yaklaşımların tahribatlarına karşı büyük mücadele verildi. PKK bu konularda ender rastlanan bir pratiği başarıyla sonuçlandırdı. Aynı durum bu yıllarda zindan pratiği için de söz konusuydu. Şimdi bu alan belki biraz netleşmiştir. Düşman kuşatma, sızma ve tasfiye etmeyi üç cepheden de sürekli dayattı. Nitekim bu saldırılar çok sistemliydi. Düşman kesinlikle planlı yöneliyor ve sonuç almak istiyordu. Bütün bunlar parti tarihinde iyi anlaşılmıştır. Denilebilir ki, her üç alandaki kuşatma, sızma ve tasfiye etme çabaları belli dönemlere denk geliyordu. Düşman her dönemi partimiz için bir yıkılış dönemi olarak önüne hedef koymuştu. Bu temelde yükleniyordu. Çok karmaşık yöntemlerle üzerimize geliş söz konusuydu. Sadece kaba baskı ve imhayı uygulamakla kalmıyor, onun sonuçları üzerinde reformizme çekme ve ondan sonra da tasfiyeye yol açma amacını taşıyordu. Eğer devrimci çizgiye yüksek bir duyarlılık ve büyük bir kararlılıkla sahip çıkılmasaydı ve özellikle taktik yetmezliğe düşmeden bir mücadele verilmeseydi, belki de beş on kez parti olmaktan çıkmış olurduk.

Geçen yıl bu dönemde gördük ki, zindana dayatılan tasfiyecilikte birçok yöntem iç içe kullanılmıştır. Öncelikle çok acımasız bir işkence sürecinin ardından tünelin ucunda sahte bir umut ışığı yakılmıştır. Düşmanın bu “umut ışığı”nı da tasfiyecilerin eline vermesi, bunlar vasıtasıyla “gelin burada kurtuluş var” diye çok tehlikeli bir yanılgıyı (ki bu sızma biçimindedir) sağlamaya yönelmesi, çok aşağılık bazı öğeler eliyle, ama çok ince bir tarzda formüle etmesi, yapıyı ve giderek bütün partiyi yanıltmaya çabalaması söz konusudur. Eğer buna karşı çok sistemli bir yönelim olmasa ve özellikle böyle özgür bir alanda çalışma zemini bulunmasaydı, büyük tahribatların güçlerimizi parçalamaya, büyük kargaşa içine düşürme, hatta silahlı mücade-

leyi tasfiye etme, giderek partinin bütün devrimci öğelerini çok aşağılık yöntemlerle işleyemez ve yürüyemez duruma getirme tehlikesi vardı. Düşman neredeyse bunu başaracaktı.

Zindan alanındaki büyük direnişin başına getirilmek istenlere bakalım: Büyük Ölüm Orucu Direnişin'e 45. günde katılma, sözde şuurunu yitirip İstiklal Marşı'nı okuma, talimatı uygulama adı altında yapıya tek tip elbiseyi dayatma, içten ve dıştan şebekeler eliyle sağlanan kontrolle yapıyı tamamen kendine alet etme, o tünel sorunlarında katliama kadar gidebilecek oyunlar içinde bulunma, en kötüsü de çok sahte ve liberal diyebileceğimiz yoz bir yaşamın çok sistemli bir uygulayıcısı olma taktikleri yanında, dışarıya çıkan yapıda bireysel yaşam endişelerinin oldukça egemen olması, en çok direnmeden yana tavır alması ve direniş silahına anlam vermesi gerekenlerin oralı bile olmamaları, hatta bazılarının çok iğrenç çıkarlar temelinde düzenle uzlaşmaya yönelmeleri, kendini oldukça dışa vuran ve partiye dayatılan yaklaşımlardı. Sabırlı ve siyasal yönü ağır basan bir yönelme olmasaydı, bu çıkış tarzı özellikle 1989-90'dan itibaren çok sistematik tasfiyeciliğin bir parçası olarak partiye epeyce güç kaybettirebilecekti. En kötüsü de zindan direnişçiliğini tanınmaz duruma düşürecek, bu mirası düşmana hizmet etmenin aracı haline getirecekti. Bunu görüp kapsamlıca değerlendirmeye çalıştık. Özellikle 14 Temmuz direniş kararlılığına bağlı olmanın ne anlama geldiğini bütün yönleriyle açmak için çaba harcadık.

Zindan yapısı üzerinde kapsamlı durmamız sonucunda, çok kemikleşmiş bazı yaşam biçimlerine nasıl sığınıldığını, partinin pratik hattıyla birleşmekten nasıl çekinildiğini, nasıl kolay kolay eğitim sürecine gelinmediğini gördük. Ancak ısrarlı çabalarımız sonuçta etkili oldu. "Bizim yaptıklarımız doğrudu, direnişçiyiz" iddiası vardı. Arkadaşlar içinde buldukları yanlışlıkları göremiyorlardı. Yanılgılarını görmeleri için gittikçe daha kapsamlı yönelimlerimiz sonuçta yanılgıyı kendilerine kavratmıştı; böylece reformizme ve giderek tasfiyeciliğe sonuna kadar açılan kapılar kapatılmaya çalışıldı. Özellikle el birli-

ğiyle körüklenen o insan hakları çerçevesindeki direnişçilik, giderek burjuva liberalizmine koşma ve bu konuda kemikleşmiş kişiliklere öncülük etme iyi görülerek ciddi bir eleştiriye tabi tutuldu. Sonuçta tekrar parti çizgisi ve pratiğine bağlanmaya yönelik çözüm getirildi. Yapı bu konudaki yanılgısını gördü ve kapsamlı özeleştirilerle partiye bütünleşmenin yolunu açtı. Bu alanda gerçekleştirilenler önemliydi. Fakat bunun daha kapsamlısının zindanlarda gerçekleştirildiğini görüyoruz. Hemen hemen zindanın ezici kitlesi oldukça güçlü özeleştirilerle yeniden partiye bütünleşmeye yönelmiş ve mesafe kaydetmiştir. Çok ileri kapasitede bir bilinçlenme ve örgüt olayına açıklık kazandırma, yine bunu pratik görevlere yansıtma yolunda son bir yıl içinde mesafe alınmıştır.

Düşmanın bu süreci imkansız kılmak için dayattığı Eskişehir uygulaması vardı. Aslında şimdi onu daha iyi değerlendirmek gerekir. Tasfiyeciliğe ölümcül darbe vurulduğu gün Eskişehir zindanının kapısı tekrar açıldı. Tarih aynıdır, uygulama bilinçlidir. Yani tasfiyeciliğin tasfiyesine yönelmeye ve bu yolda adım atılmasına karşı, düşmanın, özellikle özel savaş kliğinin verdiği cevap, görülmemiş bir imha ve tasfiye uygulamasıydı. Hükümetin geçici bir durumu yaşaması söz konusuydu. Zaten bu yüzden kıyamet koptu. Adalet bakanlığı meselesi hala çözümlenmiş değildir. Amaç bizim siyasal hamlemize ve zindandakileri tekrar parti çizgisine çekme çabalarımıza darbe vurmaktı. Bunu çok kişi anladı. Ama rejim ne yaptığını biliyordu. Özellikle Özal çok iyi biliyordu; çünkü kendisi bu politikanın içinde önemli bir rol oynuyordu. Özal, "PKK'lileri affedebiliriz" şampiyonluğuna soyunduğu gibi, yavaş yavaş tasfiyeciliğe maddi olanaklar sunma (örneğin Batman somutunda bu çok nettir), milyarlık teşvikler dağıtma ve zindandan çıkanları işe bağlama uygulamaları da doğrudan onun yönlendirmesi altındaydı. Ancak bu politikanın başarıya ulaşamayacağı anlaşılınca, korkunç bir işkenceye sarıldılar. Bu da söz konusu politikanın bilinçli geliştirildiğini göstermektedir.

Dediğim gibi, o zaman bizim de taktiklerimiz vardı. Zindanda uygulamaya konulduysa da, bu istenilen düzeyde olmadı. Ancak sonuçta önemli olan, uzun yıllardan beri hazırlanan bir tasfiye planının yapımızı tasfiye etmesinin kolay olmaması, en üst düzeyde müdahalenin yapılması, ama bazı sapmalı yanları olsa da partinin teslim olmayan yapısının direnişçiliği esas tutum olarak benimsemesi, itirafçılar ve döneğin tasfiyesi ve tasfiyeciliğin çok yönlü olarak açığa çıkarılması sonucunda mükemmel bir parti militanlığına ulaşılmasıdır. Dolayısıyla zindan cephesinin partiye çok güçlü bir dayanak konumunda tutulması sağlanmış oldu.

Günümüzde zindanlar önemli oranda bizim savaşçılar ve taraftarlarımızla doludur. Ama hepsi direniş hattı dahilindedir. Bir ara çok yaygınlaştırılmak istenen itirafçılık, artık sömürgecilerin aleyhine bir eğitim aracı olarak kullanılmak durumundadır. Pişmanlık Yasası nasıl dışarıda tersine etki göstermekten öteye gidememişse, itirafçılık yasası da yapıyı eğitmenin bir aracı haline getirilmiştir. Biz bu temelde zindanda da geliştirilen konferansların değerli olduğunu düşünüyoruz. Özellikle Aydın'ın, Antep'in ve diğer cezaevlerinin geliştirdikleri konferanslar çok kapsamlıdır. Siyasal tartışmalar, geçmişini değerlendirme ve geleceği belirleme, yine içine düşülen hatalara karşı eleştiri-özeleştiri silahını kullanma söz konusudur. Bu temelde ileri düzeyde başarılan bir sonuç ve varılan kararlar vardır. Oldukça tutarlı, gerçekçi ve devrimci kararlar söz konusudur. Yine hepsi de yerinde olan çağrılardır. Zaten hepsi partinin genel karar durumuyla uyumludur. Bu temelde olumlu bir pratik gelişmenin beklenebileceğini sanıyorum. Özellikle parti edebiyatını geliştirebilirler; hem legal örgütlenmeleri, hem de şehir örgütlenmelerini besleyebilirler. Zindanı eskiden olduğu gibi, şimdi daha da fazla parti için savaşçı eğitim alanı haline getirebilirler.

Zindan direnişçiliğinin ilk defa PKK tarihinde böyle yenilmemesi tarihsel bir anlama sahiptir ve öncü güç durumundadır. Zindanlarda yenilmeyen, Diyarbakır zindanında yenilme-

yen devrimcilik, PKK'nin yenilmez başarılı yürüyüşüyle çok sıkı bağlantılıdır ve onun temel taşlarından biridir. İnsanlık onurunun bitirilmek istendiği bu yerde onur savaşının kazanılması, itirafçılığın başarısızlığa uğratılması, umudun devrim lehinde ve inancın devrime bağlılık temelinde zafer kazanması tarihsel değeri çok yüksek başarılarıdır. Özellikle mevcut faşizmin niteliği göz önüne getirildiğinde, bunun değeri daha iyi anlaşılır.

Biz bu konferans çalışmalarını esas itibarıyla böyle değerlendiriyor ve onaylıyoruz; bu çalışmaları selamlıyoruz. Hiç şüphesiz militanlaşmak için bu bir başlangıçtır. Pratikte bütünleştirmeden daha iyi özümsemeyiz. Yeniden partiye bütünleşirken, bunu tam militan ölçülerle gerçekleştirmek bir den olmaz. Kararlılık iyidir, çözümleme iyidir. Belirlenen görevlerle bunu yürütmek olanak dahilindedir. Gerisi biraz zaman ve denetim işidir. Eski gafil durumlara düşmemek, bu konuda sürekli uyarı görevlerine işlerlik kazandırmak, bireysel inisiyatifleri doğru kullanmak, özellikle çokça yaşanan çekişmelere girmemek, düşmanın bu konuda yarattığı o çok sıkıntılı ortamı yoldaşlar arası çelişkilerde alet etmemek, tek vücut, tek düşünce ve tek irade olmak artık olanak dahilindedir. Parti bunu beklemektedir. Girilen doğru yolda da yoldaşlarımızın hızlı adımlarla bunu pratikte başarıyla kanıtlayacakları kesindir.

Bu bir yıllık süreçte gerçekleşen konferans çalışmalarını deniyle zindan cephesine ilişkin olarak böyle kısa bir değerlendirme yapıyoruz. Özellikle bazı genel değerlendirmeler yapıyoruz. Zindan tarihinin ayrıntılarını bilecek durumda da değiliz. Biz ne gelişmeleri yaşadık ve ne de bunun ayrıntılı bir bilançosu vardır. Dolayısıyla olgulara ilişkin değerlendirme hataları olabilir. Bunu temel almamak gerekiyor. Eğer bu tür hatalar varsa, bunları rahatlıkla düzeltiriz. Sorun, olgular üzerinde değerlendirme hatasına düşüp düşmemek değildir. Temel eğilim konusunda doğru mu yaklaşıyor yoksa yanlış mı, önemli olan budur. Ve sanıyorum yaklaşım doğrudur. O

ayrıntıları belirlemek, her cezaevinin ve hatta her kişinin yaşadığı olayları ortaya koymak ve yazılı hale getirerek tarihi aydınlatmak mümkündür. Biz buna saygılıyız ve elimizden gelen desteği de her zaman sunarız. Bu açıdan bazı bireysel rahatsızlıklar abartılmamalıdır. “Parti beni tam anlayamadı, doğru değerlendiremedi” biçimindeki endişelere gerek yoktur. Bu kişiler, doğruları rahatlıkla ortaya koyabilirler. Doğrunun ne olduğunu partiye izah edebilirler. Bir düzeltme gerekiyorsa parti düzeltir. Bu konuda herhangi bir endişe olmamalıdır. Belki anında düzeltme olmaz, ama ileride mutlaka olur. Odukça güven içinde bulunulmalıdır. Yanlış anlaşılma ve gözden kaçırma olabilir. Ama bu belki zamanlama işi olsa da, haklı neyse sonuçta kesinlikle yerini bulur. PKK'nin tarihi, geç de olsa zafere ulaşmanın doğru devrimci tutum olduğunu çok iyi kavratmıştır. Her bireye ilişkin de, şehit düşse bile, bunun telafi edildiği açıktır. Dolayısıyla bazı arkadaşlardaki olası rahatsızlıklar hızla aşılmalıdır. İşler doğru yola koyulmuştur. Hiçbir endişeye mahal vermeden işe koyulmak ve bunun iyi geleceğine emin olmak için de gün geçtikçe pratik görevlerde kendi kendini yetkinleştirmek, içine girilmesi gereken tek doğru tutumdur.

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN
15 Temmuz 1992

KONFERANSI AÇIŞ KONUŞMASI

Parti tarihimizin en yaşamsal bir döneminden geçerken, partimizin önderlik ettiği ulusal kurtuluş mücadelemiz sadece ulusal düzeyde değil, uluslararası düzeyde de her alanda etki-leyici ve sonuç alıcı bir dönemi yaşıyor. Özellikle 15 Ağustos Atılımı'nın yedinci yıldönümünü geride bırakırken, tarihe tam bağımsızlık ve özgürlük için gözünü açan bir halk gerçeğine dayanmak, bunu özgüce dayalı bir biçimde ve mücadelenin sağlam stratejik ve taktik dayanakları altında gerçekleştirmek, bu temelde zindan direnişinin güçlü sesini her zamankinden daha fazla mücadeleye katabilmek, amansız esaret yıllarının engin tecrübeleri kadar yıkıcı sonuçlarını da gözden geçirmek, partiye verilmesi gerekeni mutlaka vermek ve aşılması gerekeni aşmak gibi son derece hayati bir amaçla gerçekleştirmek durumunda olduğumuz **Zindan Direniş Konferansı**, gereklerinin yerine getirilmesi halinde rolünü mutlaka iyi oynayacak temel bir parti çalışmamız olacaktır.

Partimizin gelişmesinde ortaya çıkan bütün yetersizliklere rağmen, başından beri ona hakim olan devrimci-sosyalist ide-

olojisi ve bu temelde yöneldiği ulusal kurtuluş ve demokratik savaşı, yapılması gerekenin yapıldığını, mutlaka yapılması gerekenin uğruna her şeyin sergilendiğini göstermektedir. Bu temelde yürütülen savaşın ulusal gerçekliğimize verilmesi gereken bir karşılık olduğu, ulusal imhayı temel politika yapan düşman kadar, onun bu politikasının sonuca gitmesine en büyük katkıyı sağlamış olan her düzeydeki işbirlikçiliğe de dayatılması gereken parti çizgisi, onun uğruna amansız bir savaşım ve gerekenin mutlaka yapılması için verilen bir mücadele olduğu şimdi çok daha iyi anlaşılmaktadır. Bu anlamda, PKK gibi bir oluşum, olmazsa olmaz kabilinde tarihin gündemine sokulmak ve başarısı uğruna her şey sergilenmek durumundadır, diyoruz. PKK'nin ortaya çıkış tarzı, yaşamı ve savaş tarzı buydu. İşte başlangıçtan bugüne kadar gelinen bu çalışmayla doğru söz söylenmiş; tüm yetmezliklere ve tarihin o lanetli bütün engellemelerine rağmen, yapılması gereken küçümsenmeyecek bir başarıyla yapılmıştır, diyoruz. Biz bu temelde insanlık özümze ters düşmemenin büyük savaşımını verdik. Belki görkemli başarılar sağlayamadık. Ama gerçekliğimiz söz konusu edildiğinde, insan olmayı hak edecek ve onun onurlu sıfatına layık olacak temel işlerin yapıldığını söylüyoruz. Bu sanıldığından daha fazla önemli bir çabadır. Bunun layıkıyla kavrandığı, herkesin bu temelde kendini gereken borcu ödeyecek duruma getirdiği ve böylece bir kişiliği hak ettiği sanılmamalıdır. Savaş hala bu temededir.

Biz yaşamı alçakça geçirtmeyeceğimize ahdedtik. Her şeyden vazgeçilebilir, her şeyden yoksun olunabilir, ama namuslu insanlar olmayı hak edecek ne lazımsa o yapılacaktır, dedik. Bu bizim açımızdan büyük bir direnme idi. Bu öyle adına büyük savaşlar denilen, ulusal savaş ve sınıfsal savaş denilen olaylardan da önce gelir. Biz önce verilmesi gereken savaşı verdik. Burada şimdiye kadar olan parti tarihinde belki birçok birey birçok şeyden daha da yoksun bırakılmıştır. Zaten zindan başlı başına yoksunlaşmanın gerçekleştiği bir alandır. Zindan kişiyi bütün değerlerden, hatta insani değerlerinden

bile yoksunlaştırmayı, hem de hayvanlara bile uygulanmayacak yöntemleri dayatan politikalarla onu olumlu temelde her şeyden yoksun bırakmayı ve bunun yerine düşürülmüş insanı yaratmayı hedefler. Daha da kötüsü, biz toplum gerçekliğimizin tümüyle bir zindandan farklı olmadığını biliyoruz. Genelde toplumsal koşulların ve zindan koşullarının yoksunlaştırmaya tabi tutulması, hem de bunun sadece beş on yılın değil, yüzyılların esareti altında gerçekleştirilmesi gibi son derece uğursuz, talihsiz ve çok kötü bir durumu yaşamamız söz konusudur. Savaş şudur: Bütün bu yoksunlaştırmalara rağmen, PKK'de olan nedir, esas alınması gereken nedir, mutlaka kurtarılması gereken ne olmalıdır gibi sorulara ağırlık verdik. Şunu da açıkça söyleyeyim ki, iki ayak üzerinde yürümek insan olmak için yeterli değildir. İki ayak üzerinde yürüyenler, hele hele en temel insani konularda sınırlı bir başarı sahibi değilse, her türlü lanetlenmeye müstahak insanlardır. Biz çok açıkça insan olmanın öyle sanıldığı gibi basit bir olay olmadığını söyledik. Ben kendimi ahım-şahım biri saymam, ama temel insanlık özellikleri söz konusu olduğunda, belli bir gelişmeden de bahsedebilirim. Bu önemlidir.

Halkımızın coşkusu bu yıllarda görüyoruz. Bu ilginç olduğu kadar anlamlı bir coşkidir. Son tahlilde şuna işaret edilmektedir: Halkımız içinde onur biraz kurtarılmıştır. Bu ciddi bir askeri ve siyasal zafer olmamakla birlikte, insani bir onur, insan onurunun zaferidir. Zindanda sloganlaştırdığınız “İnsanlık onuru işkenceyi yenecektir” biçimindeki cümle tamıtamına halkımız açısından da geçerlidir. Onun yaşadığı genel bir zindandır. Bunun için de onur savaşımı kazanılmıştır, diyoruz ve bu önemli bir kazanımdır.

Düşünüyorum, şimdi bizim bu tip yaşamımızla kimseye fazla maddi ve hatta manevi değer katma durumumuzun olmadığı bilinir; öyle gelişkin bir kültürün, gelişkin maddi koşulların, hatta siyasal koşullar ve sosyal olanakların olmadığı bilinir. Ama dikkat edilirse, sıra bunlara gelinceye kadar, esasta kazanılması gerekenin çok önemli olduğunu söylüyo-

ruz. PKK'nin de bu olduğunu, PKK'yi anlamak ve tanımak istiyorsak, PKK'nin öncelikle ve esas itibarıyla kurtarması gerekenin ne olduğunu ve bunu kurtarıp kurtarmadığının göz önüne getirilmesi gerektiğini söylüyoruz. Gerçekten de bu bir onurdur. Halkımızın bununla ne kadar şereflendiği, bunun neresinde olduğu ayrı bir sorundur, fakat bunun ilk adımları atılmıştır.

Sizlerin de en geri bir duruma oturtulmak istendiğiniz bilinmektedir. Zindan direnişçiliğinin en göze çarpan özelliği maddi, manevi ve kültürel yaşam olanaklarından uzaklaştırılmayı ve yoksullaştırılmayı yaşamış olmasıdır. Bu, bugün üzerinde en çok duracağımız bir konudur. Çünkü bu cezaevi terbiyesi denilen bir yöntemle gerçekleştirilen, kendisine karşı çok büyük bir iç savaş verilmezse insanın tuzağına düşmekten kurtulamayacağı ve kişiyi yeniden topluma kazandırmanın çok güç olacağı bir durumdur. Bunun tahribatı işkenceden daha büyüktür. Düzenin bununla intikam almak istediği açıktır. Bu intikamı da PKK'nin en temel, özellikle en büyük zindan direniş kahramanları ve şehitlerinin “vazgeçemeyeceğimiz en temel değer budur” dedikleri değerlere saldırarak almak istemiştir. Son tahlilde zindana dayatılan düşman politikasının özü budur. Direniş şehitlerinin büyük kavgası bu anlamdadır.

Bunu biraz daha netleştirmenin büyük önemi vardır. Şöyle ki, politika gibi insanın kendisini her an büyük hatalarla karşı karşıya bulacağı bir savaşta, eğer çoğunuz çok tehlikeli bir biçimde yaşadığınız durumlara düşmek istemiyorsanız; esas gözden kaçırmayarak (insanın başına her şey gelebilir, birçok şey elden gidebilir), ölümüne elde kalması gerekenin ne olduğunu iyi görüyor ve onu kendinize alıkoyuyorsanız, bu tehlikeleri aşmak için en özlü olanı elde etmiş, en özlü olanı kazanmış olursunuz. Zindan pratiğinde bu anlamda bir başarıdan bahsedilebilmelidir. Esas olan ne kadar sosyal ve siyasal hak kazanıldığı, ne kadar çıplak işkenceye maruz kaldığı değildir; esas olan ruhunu satmamak, onurunu satmamak ve çiğnetmemektir. Temelde korunması gerekenin bu olduğu ve

hiç şüphesiz politikaya yansımının bu öze ilgili olabileceğini bilerek, bunu gözardı etmeme ve her şeyin önüne alma temeline yeniden partileşmek, PKK'yi kavramak, mümkünse onunla yeniden ve daha derinliğine bütünleşmek bir görev olmaktadır.

Biz burada PKK'yi bütün yönleriyle ortaya koyacak durumda değiliz. Gerçekten PKK'nin kavranması ve bunun da ötesinde oluşumunun bazı özelliklerini yansıtmak için çok çalışma yaptık. Bu temelde birçok rapor sunulmuştur ve hatırı sayılır bir biçimde incelenmektedir. Açıklık ilkesinin en çok PKK'de ve hem de örnek bir biçimde sergilenmesi söz konusudur. Bu belki de benzer birçok klasik örgütlerin örgütlenme ilkelerini aşan bir açıklıktır. Bunun nedeni şudur: Gerçekler çırılçıplak olmayı sever ve bu en büyük devrimdir. Biz de öyle yaptık. Birçok şeyi daha gizli, kapalı kapılar ardında, politik çıkarlar bunu gerektiriyor diye yapabiliydik. Ama yapmadık. Kişilerin kendilerini açığa çıkardıkları oranda ne olduklarını ifade edeceklerini ve neye yarayabileceklerini ortaya koyacaklarına derinden inanıyoruz. Kapalı insandan, kapalı kutu gibi kalmış ve çözümlenememiş insandan her şey beklenebilir. Bu iyiye de kötüye de götürebilir. Ama iyinin değil, kötünün açıklıktan korkması gerekir. Aslında çağımızın da olumlu yönde en çok zorladığı ilke budur. Sağlanmayan açıklık, yetmiş yıl sonra da olsa kendini hissettiriyor. Zindanın kendisi karanlık bir yerdir, burada birçok şey karanlıkta halledilmeye çalışılır. Orada insan karartılır, beyinler ve yürekler karartılmaya çalışılır; ışık diye yansıtılan, daha çok düşmanın sahte bir yönlendirmesidir. Bizim daha katmerli bir karanlığı yaşadığımız göz önüne getirilirse, normal çağdaş ölçülerle kendi gerçekliğimize yaklaşamayacağımız açıktır.

Genelde PKK ve özede zindan bünyesini değerlendirirken, gerçekten niteliklerimize, onun tarihselliği ve güncelliği içinde yakalanmasına önem vermeliyiz. Bir yöntem olarak bunu mutlaka uygulayabilmeliyiz. Ayaklar üzerinde yürümek, çağdaş insan görüntüsüyle biçimlenmek bizim durumumuzu kur-

tarmiyor. Kendimden zorum yoktur, ama mevcut insan mentalitemizi iyi karşılamıyorum. Bununla zaferin tam sağlanabileceğinden kuşkuluyum ve bunun için de çalışmalara yükleniyorum. Bunun vazgeçilmez bir görev olduğu açıktır. Eğer elin körü, topalı, yüreksizi ve beyinsizi kendisini rap diye dayatıyorsa ve biz de gafil değilsek, düşmanın ve gericiliğin etkisidir dediğimiz her şey bizi gırtlığımızı kadar sarıyor ve en yakınlarımızı bile tehdit ediyorsa, gafil olmamak gerektiği çok açıktır. Yapılması gereken de bir o denli açıktır. Biz bununla uğraşmaya çalışıyoruz. İşte bu olmazsa, diğer bütün çalışmaların anlamını yitireceği bir durumla karşılaşmaktan kurtulamayız, diyorum. PKK'de işleri ilerletmek istiyoruz. PKK'de kişileri yenilmez kılmak istiyoruz. Bunun bize gerekli olduğunu söylüyorum.

Ben insanın değişebileceğine ve değiştirebileceğine müthiş inananlardanım ve gerekeni yapanlardanım. Fakat kendine basit bir operasyonu bile gerekli görmeyen kişinin bir şeyler gerçekleştirebileceğine inanmadığım gibi, onun büyük bir tutucu olarak dikildiğini çok iyi görüyorum. Bu büyük eleştirel yaklaşım ne içindir? Herhalde hakaret etmek ve zevk almak için değildir. Olmuyor dediğimiz durumu aşmak için bazı gerçeklerin farkındayım. Biz çağın lanetli gerçeğiyiz. Çünkü çağ bize kapalıdır. Yüreğiniz ve diliniz haklılık temelinde kendini ne kadar konuşturursa konuştursun, kimse buna eyvallah demiyor. Herkes benim diyor. Yani geçerli olan yasa güçlü olanın yasasıdır. Geçerli yasa, bu temelde haksızlığın sana dayatılan örgütlü yasasıdır. Bu bir gerçektir. Senin yüreğin ve beynin ne söylesen söylesin, karşıdaki güç egemendir; haksızdır, ama bir o denli şiddetle örgütlenmiş bir gerçektir. Bunu kavrayamayanlar deliler gibi başını oradan oraya vurur ve bir sonuca gidemezler. Biz bunu da açmaya çalışıyoruz. Şimdi bazı duygu ve düşünceleriniz oluşmuştur. Ben bunları gerçekten yeterli göremiyorum. Bununla bir çorbayı bile kurtaramayacağınızı belirtirken, bunu hakaret olsun diye söylemiyor, bir fantaziden de bahsetmiyorum; bir yaşam gerçeğini

ısrarla vurgulamak istiyorum.

Bu yaşıma kadar kendime belli bir disiplin dayatırken, bunu işkence olsun diye yapmıyorum. Kendi şahsımda başarı olanağını sağlamak için yapıyorum. Bilirsiniz, çok sıkı ölçüp biçilen, çok yüksek bir sorumluluk ve duyarlılıkla yürütülen bir mücadele önderliği vardır. Bundan çıkaracağınız biricik sonuç şudur: İşte dayatılan bu zorba örgütlenmeyi karşılayabilecek, ayakta kalabilecek, ezilmeyecek, mümkünse biraz ilerleyebilecek bir formasyona ve öze ulaşmak vazgeçilmez göreviniz oluyor. Çok açık ki, sizler ortadasınız; kendinizi zindanda savaşım içinde bulurken, çok abartılı bir biçimde hiç de onun koşullarını göz önüne getirmeden kazanabileceğinizden emindiniz ve kendinize bir kişilik formasyonunu layık görüyordunuz. Ben hala bir yandan bu cesarete hayranlık duyarken, öbür yandan da bunu büyük bir endişeyle karşılamakta kendimi kurtaramıyorum. Bu ne cesaret, bu ne kendine güven! Fakat bir o denli de bu ne gaflet! Buna, karşıdaki tehlikeyi görememe ve karşı çıkışın nasıl sağlanacağını bilememe diyoruz. Bu zavallılık aynı zamanda sizin hikayeniz oluyor. Benim öyle ahım-şahım bir cesaretim olmasa da, dikkat edilmesi gereken biricik özelliğim, düşmanın bütün pençelemelerine ve yutma girişimlerine rağmen, ayakta kalışı başarmamdır.

Düşman çok büyük hamlelerle üzerimize geldi. Gerçekten bütün politik hünerini kullandı, bütün iç ve dış ittifaklarını harekete geçirdi, ama amacına ulaşamadı. Bunun başlı başına büyük bir savaşım olduğunu bilmek gerekir. Bu biraz da sizin yaşamınızın bağlı olduğu bir yaşamdı. Zindan direnişinin anlamı üzerinde duruyoruz. Onu olduğu gibi kavratmak, ölçüsünü iyi ortaya koymak istiyoruz. Partideki yerinin ne olduğunu, halihazırda partiye katkısının ne olacağını, bunu göstermenin önemini vurguluyoruz. Zindan pratiği kolay değildir. Hele burası TC'nin sınırları dahilindeki Kürdistan'sa ve Kürdistan'ın Diyarbakır'ıysa, burada yılları değil, saatleri geçirmenin bile kolay olmayacağı çok büyük bir gerçekliktir.

Daha da önemlisi, bunun PKK'liler adı altındaki bir gruba dayatılan bir uygulama olmasıdır. Zindan direnişinin bir ulusun, bir insanlığın gömüldüğü, hatta sömürgecilerin deyişleriyle üzerinin betonlandığı iddiasına rağmen bir canlanma ve fiş-kırma hareketi olduğunu, esas itibariyle böyle bir özelliği de temsil ettiğini söylemek gerekir.

Biz genelde partimiz üzerine çok şey söyledik; onun direnişi, en önemlisi de onun silahlı savaşımı ve gerillası üzerine çok şey söyleyebildik. Yedi yıllık bir atılımın derslerinden bahsettik ve bunları oldukça açmaya çalıştık. Bunun tarihimizdeki yeri, günümüzde neyi kurtarabildiği ve nasıl kurtarması gerektiği sorularına ilişkin olarak, gerillaya ve serhildana doğru yaklaşım kadar, onun başarısı için büyük bir çalışmayla hazırlık üstüne hazırlık yaptık. Tabii biz bunu yaparken, aynı yöntemle tek tek zindanın da bir savaş alanı olarak değerlendirilmesini hep göz önüne getirdik ve değerlendirmeye çalıştık. Bugün daha kapsamlı bir biçimde bu pratiğin tarihimizdeki yeri nedir, ulusal kurtuluş ve parti tarihimizde ve hatta gerillamızda önemi nedir biçiminde anlamlı sorular sorarak, bunları cevaplandırmak istiyoruz. Bu temelde oldukça çaba harcadık.

Bu alanda böyle bir konferans düzenlerken, bunun maddi ve manevi sorumluluğunun ne kadar fazla olduğunu biliyorsunuz. Sıradan bir çalışmayla bir hazırlığın gerçekleştirilemeyeceğini, sağlam temelde ve çok gelişkin bir örgütsel çalışma olmadan bunun sağlanamayacağını görüyorsunuz. Zindan Konferansı şunun için yapılıyor: Her şeyden önce, zindan direnişinin mücadele bütünlüğü içindeki yeri nedir? Zor durumda olabilirsiniz, zindan pratikçileri çok çeşitli sorunlarla kuşatılmış ve bunların altından fazla başarıyla çıkmamış da olabilirler. Fakat eğer umutları diriye ve iddiaları hala güçlüyse, bunun bile büyük bir anlam ifade ettiğini göz önüne getirmek zorundayız. Basit bir pratiğin bir savaş pratiği olarak değerlendirilemeyeceği çok açıktır. Bu konferansın en önemli aşamalarından birisi de zindan pratiğinin yerli yerine oturtulma-

sıdır. Zindan direnişçileri parti tarihinde, ulusal kurtuluş mücadelesinde ve hatta insanlık kavgasında yürekleri, beyinleri ve hatta çıplak elleriyle ne yaptılar ve bu ne anlama gelmelidir? Buna açıklık kazandırmak için bu konferansı gerçekleştiriyoruz.

Dikkat edilirse, çok acil bazı pratik görevleri gerçekleştirmekten ziyade, çeşitli nedenlerle yeterince üzerinde duramadığımız zindan örgütlülüğünü ele almaya çalışıyoruz. Dışarıdaki örgütle bağına kuramadığımız zindanın kendi katkısını dışarıya fazla yansıtmadığı, kendi içinde birçok sorunu yaşadığı ve en önemlisi de buradaki büyük direniş değerlerinin heba olmakla karşı karşıya kaldığı bilinmektedir. Mademki büyük bir direniş var; kişisel de olsa, örgütsel de olsa, yine tahribat ve saptırmalarla karşı karşıya da bulunsa, bunun büyük anlamını ortaya koyabilmek, bu konuda tamamen adil davranabilmek ve hakkı olana hakkını verebilmek önem taşımaktadır. Hakkı şu anlamda kullanıyorum: Bir direniş ve savaşım değeri varsa, bunu mutlaka örgüte mal edebilmek çok önemli olduğu ve bu konuda en temel görevleri söz konusu olduğu için, böyle bir gündemle partiye de güç kazandıracak ve birçok soruya cevap teşkil edecek bir toplantıdır ve yerindedir, diyoruz.

Zindan da ortak sorunların yaşandığı, yine ortak bazı direniş pratiklerinin yaşandığı, benzer düşman politikalarından etkilendiği, saptırıldığı ve saptırılmaya çalışıldığı bilinmektedir. Şunu hiçbir zaman unutmamalıyız ki, 1980'lerin başında büyük bir tutuklamaya giriştiğinde, düşmanın amacı izi bile kalmamacasına partiyi tasfiye etmektir. Bu, yüzde doksan oranında gerçekleştirildiği biçiminde bir düşman değerlendirmesine de konu oldu. Yani parti içeri alındı, içeriye alınan parti yargılandı ve idama mahkum edildi. Eğer infaz gerçekleştirilmediyse, bunun başka nedenleri vardır. Ortaya çıkan şey şudur: Zindana alınan PKK, imhaya alınan PKK'dir, ayrı bir PKK'dir. PKK burada ya imha edilir ya da özünden boşaltılır. Bunun dışında üçüncü bir yol yoktur. Bunu düşman açısından

söylüyorum. Düşman ya imha eder, ya da kendi çıkarlarına göre tasfiyeye ve dönüşüme uğratar. Bu reformizmden başlar, açık veya gizli bir işbirlikçi örgütlenmeye, harekete veya eğitime kadar gider. Düşmanın, hele hele yüzyılların deneyimine dayanan ve bu konuda özellikle imha etmek ve teslim almadan başka bir şey dayatmayan durumu göz önüne getirildiğinde, PKK'ye neyi dayatacağı açıktır. Bu bir gerçektir ve güçlüdür. Bir defa bunu veri olarak görmek ve düşmanı başka türlü değerlendirmemek gerekir. Düşmanın gerçeği budur.

Bizim de bir gerçeğimiz vardır. Fakat bu çok zayıf bir örgütsel gerçektir. Güçlü bir savaşımı yoktur. Kesinlikle ne halkıyla tam bütünleşmiş, ne de uluslararası insanlıkla birleşmiştir. Kendisini halkına bile tam itiraf ettirememiş, ülke ve halk gerçekliği uluslararası alanda tam kabul görmemiş; ilk birkaç adımı atmaya çalışmışsa da, daha başaramadan tutsaklık altına alınmıştır. Bunlar bir gerçektir ve tutsak düşme bu koşullar altında olmuştur. Direnmeyi mümkün kılacak temel zayıftır. Direniş kişiliği de öyle güçlü şekillenmemiştir. Fakat adına onur dediğimiz sığlığa ulaşmak, insan olmak, ayakta kalmak, tarihin bu dönemine şerefli bir söz veya birkaç cümle bile bırakılmak isteniyorsa direnmek gerekiyordu. Özellikle **14 Temmuz direnişçilerinin** doruklaştırdığı direniş hamlesinin en özlü ifadesi buydu. Onlar tarihin bu döneminde bir ulus için, insanlığın bir kesimi için söylenmesi gereken en temel birkaç sözü söylediler. Fakat bunlar öyle sözlerdir ki, söylenmemesi halinde bir parti hiç olup gider, bir ulus hiç olup gider. Artık diğer şeylerden de bahsetmenin anlamı kalmaz. Bu direniş hamlesinin bu anlamda doruk olduğunu söylüyor, bu sonraki sürecin en temel taşıdır ve doğrudur. Bu anlamda bir direniş zaferinden bahsedilebilir.

Kuşkusuz burada kazanan bir cephe savaşı değildir, yumruk yumruğa kazanılan bir savaş değildir; esaret altında ve zorbela “biz partimizden vazgeçmeyiz, halkımızın ve ülkemizin gerçeğinden vazgeçmeyiz; bu bir gerçektir ve bunun için gerektiğinde hayatımızı veririz” şeklindeki bir direniştir. En

yakıcı ve en büyük savaş da budur, diyoruz. Daha sonraki süreç aslında niceliksel bir süreçtir. Öyle fazla niteliği yoktur. Belirleyici olan da 14 Temmuz direnişçilerinin tavrıdır. Düşman bu büyük direniş tavrının üzerine nasıl gelmiştir? Düşman bunun üzerine bir yumuşatma tedbirleri paketiyle gelmiştir; bazı itirafçıları ortaya salma, özellikle “pişmanlık yasası”nı işletme ve ajanlaştırma biçiminde gelmiştir. Burada ölümü ve imhayı dayatmanın yenildiği bir gerçektir. Zaten ölüm ve imha yenildiği için, düşman bu pişmanlık ve yumuşatma tedbirlerine yönelmek zorunda kalmıştır.

Hemen belirtelim ki, gerçekte bu yalnızca birkaç kişiye dayatılan bir politika veya PKK'nin içerideki varlığına yönelik bir tutum değildir. Belirlenen siyasetler ulusal çaptaki siyasetlerdir. İçeride ölümü yenen direniş hareketi, dışarıda da yemenin temelini atmıştır. İçeride imha siyasetine karşı direnen ve ölümün üzerine yürüyerek bunu gerçekleştiren parti, dışarıda da en büyük temelini atmıştır. Düşman ilk defa imha siyasetinden çark etmeyi öğrenmiştir. Bu anlamda imha siyasetinin büyük bir yenilgi olduğunu söylüyoruz.

Ardından yine tehlikeli, uğursuz ve tasfiye amaçlı politikalar gündeme gelmiştir. “Pişmanlık yasası”nın ve itirafçılığın 1985'ten itibaren uygulanması sadece içeride değil, dışarıda da az tehlikeli olmamıştır. Düşman bir anda yumuşakça, “seni yaşatırım, ama sen de bana böyle uşaklık yaparsın” demektedir. Düşman geleneksel yıkım politikasını uygulamaktan çok, aslında bir derece farklı olarak, bazılarını düşürebileceğini söylemektedir. Yani politika yapmaktadır. İçerideki yapının üzerine böyle gelinmiştir. Bilindiği gibi burada bazı aşınmalar görünmektedir.

Ne denilirse denilsin, 1980'lerin ortalarında gerek 15 Ağustos Atılımı, gerekse içerideki o yeni politik yönelişler yeni bir dönemi ifade etmektedir. Uluslararası gelişmelerin de etkileri vardır. Dünya çapında yeni değişiklikler söz konusudur. 12 Eylül rejimine biçilen rol ve süre aşılmaktadır. Dolayısıyla düşmanın yeni birçok politikayla özelde zindana ve genelde

partiye yaklaşacağı açıktır. Burada zindana dayatılan şey, kesinlikle iyi niyetli olduğunu söyleyemeyeceğimiz, hele hele insan haklarına bağlı olmanın gereği diyemeyeceğimiz, özel savaşın daha değişik bir yöntemi olarak değerlendirebileceğimiz bir yaklaşımdır. PKK'nin bir kişilik erozyonuna uğratılmak istendiği nettir. Kaba işkence ve kaba itirafçılık, aslında, 1985'lerin esas yanıdır. Belirttiğim gibi direniş başarılı olduğu için, bu konuda da tahribat sanıldığı kadar fazla değildir. Üç kişi de direnişi temsil etse, bu yeterlidir. Fakat 1985'ten sonraki durum biraz muğlaktır. Direnişin gerçek değerleriyle özünde direnişle oynamaya biraz karışmıştır. Bu önemlidir. Zaten Zindan Konferansı'nın en çok üzerinde yoğunlaşacağı konu bu olmaktadır. Bir muğlaklık vardır. Gerçekten PKK çizgisinin özellikle silahlı savaşım düzeyinde karıştırılması ve muğlaklaştırılması söz konusudur. Bu yıllar, çözümlemelerin kendisini bir ihtiyaç olarak en çok dayattığı yıllardır. Çizgi karıştırılıyor; çizgi teorik olarak kabul ediliyor, ama pratik gereksinimleri yerine getirilmiyor. Silahlı savaşım üzerine en iyi cümleler ve yazılar döktürülüyor; ama en temel yaşamsal pratik görevler söz konusu olduğunda tersi şeyler dayatılıyor.

PKK çözümlemelerini gözden geçirirseniz, gerçekten bu yıllarda bir deformasyon ve muğlaklaştırma tehlikesinin var olduğunu göreceksiniz. Bunun birçok nedeni vardır. 15 Ağustos Atılımı yeni bir dönemi açıyor. Buna güç yetiremeyenler ve kendilerini yenileyemeyenler, durumu neyle kurtaracaklar? Muğlaklaştırma olgusu teori ile pratik bağıyla oynamaya, zaman ve zemine dayanan görevler yerine, dayanmayan görevleri öne çıkarma biçiminde karşımıza çıkıyor. Politika bu anlamda lastik gibidir. Politikayla oynayabildiğin kadar oyna! Dil son derece demagojiktir, yuvarlayabildiğin kadar yuvarla! Bu dönemde çizginin üzerine işte böyle gelindi. Tam bir muğlaklaştırmak, gerekeni gerektiği yer ve zamanda tam yapmak yerine tersini yapmak, kurtarılması gereken adımı kurtarmak yerine sağa sola çekeştirecek birçok adıma yol açmak tehlikeli bir tarzda ortaya çıktı.

Bilirsiniz, 3. Kongre'ye doğru giderken yapılan değerlendirmeler vardır. İşlerin muğlaklaştırıldığına ilişkin ciddi eleştiriler mevcuttur. Zor durumda bulunmamıza rağmen, bunun sınıfsal dayanaklarını, siyasal ve askeri yönlerini aydınlatma temel bir görev olarak kendisini dayatıyor. Bunu başaramazsak, aslında muğlaklaştırma işi tam bir oportünizmle sonuçlandırılabilir. Tasfiye geliyor. Önderlik etmesi gerekenler, “bu iş bu kadar olur” noktasında kendilerini ikna edebiliyorlar. Bu aynı zamanda görevlerin başında ve yine önder konumunda olanların, daha sonra alçakça pişmanlığı ve itirafçılığı dayatanların, “PKK adına ancak bu kadar yapılabilir” biçimindeki iddiasıdır. Bunun ardından ne kadar itirafçılığın, “ılımlı PKK” adı altında ne kadar PKK'yi bitirme çabalarının geliştirildiğini biliyorsunuz. İçeride bu tehlike bir gelişmedir. Aynı şey 1985'in sonlarında dayatılıyor. “Bu iş böyle olur, birkaç tarihi adım attık” deniliyor. Aslında bunların ne tür tarihsel adımlar olduğu da görülmeye değer!

Burada hemen şunu belirtelim: Bunlar kötü niyetliyidiler demeye de gerek yoktur. Zindandaki itirafçıların da başlangıçta kötü niyetli olduklarını söyleyemeyiz. Hepsi iyi niyetliyidiler. Fakat eğer anın devrimci görevlerine güç verecek ve onu sonuna kadar karşılayacak durumun yoksa, oportünizme düşersin. Oportünizmin ilk adımları da böyle gelişir. İlimlilik, biraz taviz verme ve ardından sonuna kadar gitme! Burada da güç yetirilemiyor; güç yetirilemediği için gündemi farklı geliştirme, silahlı mücadeleye hor bakma ve asgari ihtiyaçlarını bile giderememe durumuna düşülüyor. Sonuç tam bir tasfiye oluyor.

Biz buna karşı 3. Kongre'yi güçlü kılmak istedik. Bununla yetinmedik. Bence ardı ardına yapılan çözümlemeler, ardı arkası kesilmeyen hazırlıklar, müdahale üstüne müdahaleler bizim en önemli devrimci görevlerimiz olarak görülmelidir. Çizgi muğlaklaştırılmak ve devrimci özünden boşaltılmak isteniyor. Döneme göre mutlaka gerçekleştirilmesi gereken görevler yerine, aslında acil veya belirleyici olmayan (ki bu

oportünizmin başvurduğu yöntemlerden biridir) bir gündem ve bazı pratik adımlarla gelişmeye çalışılıyor. O büyük mücadele bu oluşumlara veya bu tip dayatmalara karşıdır. “Örgütlenmeye ve eyleme gelemem veya günün doğru taktiklerine gelemem, bunların emrettiği hazırlıkları yapamam; bambaşka ve bomboş şeylerle, başka üsluplar ve çalışma tarzıyla uğraşırım.” Dayatılan mantık işte buydu. Bizim de bütün gücümüzle yakıcı görevleri dayatmamız, bizi en son taktik önderlik dediğimiz kapsamlı değerlendirmelere götürdü. Tabii pratik olanaklar da adım adım çarçur edildiği için, hazırlık denilen olayı daha köklü olarak ele almak ve taktik önderliğe mutlaka bazı olanaklar hazırlamak, 3. Kongre sonrasında en amansız çalışmaları oldu.

Zindandaki muğlaklaştırma da buna benzer bir durumu ifade eder. Düşmanın daha fazla etkisi vardır. Silahlı mücadelenin ve yurt dışının üzerindeki etkisi büyüktür, fakat zindanda daha büyüktür. Burada bunu derinliğine gözden geçireceksiniz. Bu en önemli bir görevdir. Biz detaylarını düşünmek durumunda değiliz. Siz yaşadınız. Özel savaşın tek tek üzerinize gelmemesini “düşman bize yaklaşamaz, bizi hiçbir olumsuzluğa bulaştıramaz” biçiminde değerlendiriyorsanız, bu ancak bir gaflet olabilir. Doğrudan veya dolaylı etkilerini silahlı savaş birlikleri üzerinde ve yurt dışında bu kadar geliştirenler, herhalde bu etkileri sizin üzerinizde de geliştirebilirler. Yani düşman dışarıda insafsızdır da içeride mi insaflıdır? Düşman dışarıda hem de eli silahlı bir devrimci üzerinde etkili olmayı başaracak da, sizin üzerinizde mi başaramayacak? Bu kendini son derece çocukça aldatmak olur. Düşman bunu yapacak, hem de fazlasıyla yapacaktır.

Düşmanın bunu 1984-85'te geliştirmesinin nedeni, partinin yeni bir tarihsel adım atmasıdır. 15 Ağustos Atılımı'nın sizin açınızdan ne anlam teşkil ettiğini bilmelisiniz. 15 Ağustos Atılımı gerçekten bu dönemin en tarihi, en sonuç alıcı ve mutlaka atılması gereken bir adımı, hem de biraz gecikmiş bir adımdır. Bu atılım ulusal sorunu değişik bir aşamaya götürü-

yor. Kürdistan çapında birçok dengeyi altüst ediyor. Yeniden mevzilenmelere yol açıyor. Hiç kuşkusuz etkilerini zindana da yansıtacaktır. 15 Ağustos Atılımı'nın zindana nasıl yansıdığı ve ilk sonuçlarının ne olduğu bilinmektedir. İdamlar durdurulmuştur. Unutmayın ki, bu adım atılmasaydı, idamlar gerçekleşecekti. Bu açık imhanın önüne geçildi. En etkileyici sonuçlarından biri budur. Zindanın üzerindeki büyük baskıları ikinci plana düşürdü. Baskıları daha çok dışarıda gerillaya yansıttı. Bu yumuşama altında diğer önemli bir etken de budur. Yani silahlı direniş yenilirse, sıra cezaevine gelir; yenilmezse cezaevi ikinci plana bırakılır. 15 Ağustos Atılımı düşman için böylesi bir ikilem yarattı. Bu ikilem aynı zamanda zindan üzerine daha değişik gelişinin de nedenidir. Ve bu çok önemlidir.

Tarihte de bu böyledir. Düşman zindanın dışarıdaki direnmeyle ilişkisini kesmek veya ondan saptırmak, giderek onunla arasına mesafe koymak, onu ezmeye çalışırken içeriyi biraz yumuşak bırakmak isteyecektir. Amacı budur. Düşman önceleri bütün hışımıyla içerideki parti üzerine yükleniyor, dışarıdakilere “kılıç artıklarıdır” diyor ve önemsiz görüyordu. Bizim için burada böyleydi. 1984-85'lerden sonra ise bütün hışımıyla dışarının üzerine yüklenmesi, bu sefer içeriyi ikinci planda bırakması söz konusudur. İşte o yumuşama tedbirlerinin diyalektiğini böyle anlamak gerekir. İdamların durdurulması ve baskıların dozunun biraz hafiflemesi öyle düşmanın iyi niyetinden filan değil, taktik değişikliğindedir; “dışarıyı ez, sonra içerinin hesabını gör” politikasının ifadesidir.

Biliyorsunuz, idamları kaldırmadılar; “1990'lara kadar ikinci planda tuttular. Çünkü o zaman böyle bir uygulama kendilerinin aleyhine sonuç verecekti. Bu iyi niyetlilik değil, tam bir siyasal taktikti. Zindan ortamını biraz yumuşatmanın nedeni şuydu: Daha fazla baskı, içeridekileri daha çok militanlaştıracaktı. Zindanın bu direnişi özü de vardı. Bunun için onları biraz çarpıtacak, özellikle PKK'nin militan hattından biraz uzaklaştıracak yöntemler uygulayacaktı. Zaten itirafçılar

da açık işkencenin ters sonuçlar verdiğini, bunun yerine gerekirse PKK'nin reformistleşmesinin kabul edilmesini söylüyorlardı. Yani “sorun vardır, ama bu reformistçe halledilmelidir; bir politikamız olmalı, yaklaşmalıyız” diyorlardı. Dışarıda da bunu uygulamaya çalıştılar. İşte zindanda tasfiyecilik dediğimiz ve bugün başını açık bir biçimde uzatıp konuşan bir ögenin de dilinde olabilir, çok sayıda kişinin de dilinde olabilir; bu önemli değildir, önemli olan bir şekillenişin ortaya çıkmasıdır. En son belgelerle kanıtlandı ki, PKK'nin direniş hattına karşı müthiş bir saldırı söz konusudur. Bu öyle bir günde oluşan bir kişilik filan değildir, zindan tarihinin bir ürünüdür.

Bu itirafçı, bu tasfiyeci ve provokatif bir tip **Mazlumların** halifesi olduğunu söylüyor, **Hayrilerin** kendine elini verdiğini söylüyor, **Kemallerle** nasıl bağı olduğunu söylüyor. Şunu görelim: Bu büyük direniş şehitlerinin anıları ve somut yazıları vardır, mücadeleleri de vardır. Ama provokatör cezaevini bu demagojiye alet edecek veya özellikle muğlaklaştırıp alet edecek kadar da yol almıştır. Muğlaklaştırmanın 1985'lerin en büyük deformasyonu olduğunu söyledik. Muğlaklaştırma çizgiyle oynamak, çizgiyi özünden boşaltmaktır; çizgiyi militan temelde bir formasyon yerine, çok sahte bir liberalizm ve her anlama gelebilen bir biçimde dönüştürmenin çabasıdır, dedik. Bunun küçümsenmemesi gerektiğini ortaya koyduk. Nitekim şimdi çarşaf çarşaf dökülen bildiri ve broşürlerden de çok iyi anlıyoruz ki, aslında basit çalışılmamıştır. Ben işe sadece ucuz bir ajanlık edebiyatıyla yaklaşmıyorum. Bunların özel savaşın sicilli memurları olduklarını da söylemiyorum. Aslında buna gerek de yoktur. Politikada buna ikinci düzeyde yer verilir. Esas itibarıyla bir yozlaşma ve muğlaklaşmanın yaşandığı bir gerçek olarak karşımıza çıkıyor.

En son buradaki eleştirilerimiz söz konusu oldu; sizlere bazı değerlendirmeler yaptık. Bunlar belki biraz abartılıdır, bazı yönleri belki yerinde olmayabilir. Ama bana göre bunlar oldukça dikkate alınması gereken eleştirilerdir. Yaratılan özlem ve talepler, içine girilen politik doğrultu, gerçekten PKK'nin

militan çizgisinin uzağına düşüyor. Belki özde bağlılık kopartılmamıştır; manevi olarak bağlı olduğunuzu söyleyebilirsiniz, ama bağlılık sadece manevi değildir. Manevi ve siyasi olarak genel örgütlenmeye bağlı olsa da, mevcut örgütlenmenin bile art niyetli ve kasıtlı bir biçimde değil de, bir oluşum özelliği olarak biraz farklılaştığı ortaya çıkıyor. Bu bir sapma değildir, ayrı bir PKK filan da değildir, aslında PKK'nin genel ölçü ve özelliklerinden uzaklaşmaktır. Eğer dikkat edilmezse, bal gibi bir tasfiyeci örgütlenme de olabilir.

Nitekim sözümona zindan önderi geçinen alçağın bu konuda dile getirdiği görüşleri veya küfürleri gördünüz. Nereye götürüyor, neyi amaçlıyor? “İkinci Enternasyonal'e karşı Bolşeviklik, Plehanov'a karşı Lenin”; hatta daha yeni cümleler! Biz kendimizi “yeni dünya düzeni”ne kaptırmışız da, kendisi dünya çapında uluslararası düzenlemeye karşı dikilen en büyük engelmis; tek başına direniyormuş! Bunlar nereden çıktı diyebilirsiniz. Ki bu bir serseridir, Kürdistan'da örnekleri bolca görülen hadsiz hesapsız aşağılık tiplerden biridir. Fakat yine de zindanın beslediği, zindanın etkilediği ve etkilendiği bir tip oluyor. Etki olumlu veya olumsuz yönde olabilir. Hem de önder düzeyde kendini dayatmış bir tip üslubu, özellikleri ve muğlaklaştırdığı yaklaşımlarıyla bir an geneli yansıtır. Düşünelim: Bugün en çok bize doğrudan saldırı söz konusudur. Biz olmasaydık, siz böylesine ileri bir önderlik iddiasıyla savaşıyor birinin yaklaşımları içerisinde acaba nerede olacaktınız? Siz böyle cümleler döktüremezsiniz, böyle broşürler kaleme alamazsınız. Fakat bunun bir ruh, bir düşünce ve bir kişilik olarak dayatıldığını da inkar edemezsiniz. Kendisiyle birlikteydiniz, ortak merkezsiniz. Bütün taktiklerin ağzından çıkarıldığı bir öge politikada bunları dikkate almazsa, çok derin ve usta bir politikacı olamaz. Karşıdaki öge kendine göre politika yapıyor, kendine göre tek bir kişiyi kazanmanın büyük savaşımı içindedir. Bizi bile etkilemeyi çok ustaca ayarlıyor. Bütün gücü kullanarak politika yapıyor, daha önce de yapmıştır. Bunu yeterince kavramayan, bu muğlaklaştırmayı

ve şekilsizleştirmeyi, böylesine bir baş olup gitmeyi önleyemeyen içerideki zindan yapısı oluyor. Ya karşısında yer alıp yenilen, ya da yanında yer alarak dikkat etmeyen sizin kendi gerçeğiniz oluyor. Eleştirilen buydu. Bunun üzerinde önemle durulması gerektiğini söyleyen de bizdik.

Dolayısıyla saldırı daha çok bize yöneltildi. Biz zindan yapısının partiye bağlı olduğuna inanıyoruz. Zaten şunu da söyledik. Zindanın yüzde doksanının bütünüyle parti ve genel önderlik hattına bağlı olduğu açıktır. Fakat zindanın muğlaklaşmayı da yaşadığını; çizgide bir netsizlik, bir şekilsizleşme ve deformasyona uğramanın varlığını da bugün görüyoruz. Zindan örgütlemesi, dışarıya yansıma, zindandakilerin kendi aralarındaki ilişkileri, yoldaşlık ve yaşam ölçüleri oldukça aşınmıştır. Özellikle dışarıdaki silahlı mücadeleye fazla gelememe (ki niyet düzeyinde bunda kasıt aramıyoruz), düzenle bütünleşmenin eğilim olarak daha yaygınlık kazanması ve legalizme batma tehlikesi fazladır. Niyet dışında bunun böyle olduğunu söylüyorum. Daha fazla bunu hissettiren kendinizsiniz. Düzenle bütünleşme ve legalizme batmanın oldukça geliştiğini biliyorsunuz. Bu tehlike hala somuttur. Bu ne anlama geliyor? Bu, parti taktiği karşısında ciddi bir şekilsizleşmeyle karşı karşıya bulunduğumuzu ve bulunduğunuzu gösteriyor. Bunlar ortaya çıkmış gerçeklerdir. “Benim içimdekiler farklıydı, ben farklı bir şeye gitmek istiyordum” diyebilirsiniz. Bütün bunlar doğru olabilir. Fakat ortada bir parti ve günün militan şekillenmesi yerine, önüne geçilmemesi halinde rahatlıkla sapmaya kadar gidebilecek bir gidişatın olduğu da açık bir gerçektir. Bunu dile getirirken, işin PKK'nin inkarına ulaşmış olduğunu söylemiyoruz. Hayır, PKK'yi inkar etme gibi bir durum yoktur. PKK'nin varlığıyla çelişmek söz konusu değildir. Bu, hem de iyi niyetlice PKK'nin genel alanı içinde bulunma temelinde ortaya çıkan bir durumdur. Farklı bir PKK'lilik içindediniz, farklı amaçlarınız söz konusudur, demiyorum. Genel olarak PKK'nin içinde kalınmak isteniyor. Burada sonuna kadar azimli de olabilirsiniz. Fakat örgütsel ve

pratik yol alış, özellikle bu konuda gerek eğitim, gerekse pratikle bütünleşmenin çeşitli nedenlerle tam yapılamaması, biraz da içine girilen örgütsel tutumlar, dikkat edilmezse bir sapmaya kadar gidebilecek bir tehlikeyi hissettirir. Eleştirilen bunlardır.

Hiç şüphesiz siz daha kapsamlı değerlendireceksiniz. Zaten bu konuda kararlara da ulaşılabilecektir. Bu temelde partiyle bütünleşme derken, partinin ideolojik ve politik hattıyla ve hatta örgütsel çizgisiyle bütünleşmekten değil, bir yaşam tarzıyla bütünleşmekten söz ediyoruz. Bahsettiğimiz bir uygulamadır. Dikkat ederseniz, bizim burada size uzun süre ilginç veya biraz da zor gelen bir yaşamımız söz konusudur. Ama bu çok önemli bir PKK özelliğidir. Burada bu yaşam tarzını sergileyemezsek, savaş gerçeğine el atamayız. Burada yaşanan rastgele ve biraz da akla aykırı bir yaşam değil, PKK'nin varabileceği bir sonuç, PKK'nin bugünkü taktiklerinin yürüyebileceği zorunlu bir yaşam şeklidir. Fakat zorlandınız, hatta uzun bir süre zorlandınız. Bir yaşam tarzıyla bütünleşmenin çelişkisini kendiniz izah etmelisiniz, ama bence haklı olan partidir. Partinin buradaki yaşam tarzı daha sonuç alıcıdır. Bu düşmanın kontrol edemeyeceği bir yaşamdır, esas alınması gereken yaşamdır. Bu bizzat kendi kendinizi bütünleştirme gereken yaşam tarzı olmaktadır. Kalıp gibi buna uyum demiyoruz; ama sizde de direniş yaşamı ve özellikleri vardır, bu anlamda bir katkı tarzında kendinizi katmalısınız diyoruz. Dolayısıyla yaşamla bütünleşme, partinin savaştan mevcut yaşam, çalışma ve vuruş tarzıyla bütünleşme gereklidir. İlgili değerlendirmelerde bunu özenle koyduk. Sizin de çalışma ve vuruş tarzınızı mutlaka gözden geçirmeniz ve bir bütünleşmeyi sağlamanız gereklidir.

Bu konularda da zindanın çalışma ve vuruş tarzı nasıl dönüştürülmelidir? Bence yapılması gereken değerlendirmeler ve geliştirmemiz gereken kararlar vardır. Daha da somut ifade edersek, taktik önderlik hattı sizi daha çok uğraştırır.

PKK'de taktik önderlik denilen olay nasıl gelişti? PKK nasıl bir taktiğe sahip olabildi? Bu taktik şekillenme gerçekten gerek zaman itibariyle, gerekse koşullarıyla nasıl ortaya çıktı? Bu sizin için yeni bir durumdur. Bu bizim için de başlangıçta yeni bir durumdu. PKK başlangıçta sınırlı bir taktik özelliğe sahiptir. Bunun da bilinen nedenleri vardır. İdeolojik ve politik gelişme döneminin güçlü örgütsel ve askeri taktikleri olmaz. Bildiğiniz gibi, taktik biraz daha gelişmiş bir örgüt varlığını gerektirir. Biraz örgütsel olanaklar, savaşım olanakları ve mevziler olmalı ki, taktiği konuşturabilesiniz. Bunlar zindan için belki sınırlıydı. Dolayısıyla güçlü bir taktik önderliğe ulaşmamanızı yadırgamıyoruz. Ama bunun parti için de böyle olmasını iddia edemezsiniz. Partinin büyüdüğünü, örgütün savaşım olanaklarının arttığını ve birçok mevziyi tuttuğunu bizzat kendiniz görüyorsunuz. Bunun ne anlama geldiğini çok iyi değerlendirmek durumundasınız. Bu da taktik önderlik hattına ulaşmaktır. PKK'nin önderlik hattında, onun taktik önderlik hattında yer almak istiyorsanız, her şeyden önce bu taktiğin nasıl oluştuğuna, neyi içerdiğine ve bununla ne kadar bütünleşeceğinize ilişkin değerlendirmelerinizi geliştirmeli ve kendinizi kararlaştırmayı bilmelisiniz. Bu temelde bir aşama gerekir. İçeridekiler açısından olsun, dışarı çıkanlar açısından olsun, genelde zindan yapısı için PKK'nin taktik bütünlüğüne ulaşmak, hem de kendini dönüştürerek ve alıştırarak ulaşmak, başarılması gereken bir görevdir, diyorum. PKK'nin taktikte öngördüğü örgüt çalışmasına, eylem ve savaş tarzına göre şekillenmek ve kendini yeterli hale getirmek başarmanız gereken bir görevdir.

Bence ideolojik ve politik düzeyde yeniden bütünleşme görevleri o kadar zor değildir. Genelde PKK'nin ideolojik ve politik çizgisinin özellikleri sizin de esas aldığınız ve bağlı kaldığınız temeldedir. Daha farklı ideolojik ve politik yaklaşımlar geliştirecek durumda veya aykırılıkta olacağınızı sanmıyorum. Genelde öngörülen, kabul gören ve kararlaştırılan bu temeldeki çizgi, taktik düzeydeki ve hatta stratejik düzeydeki

çizgisi sizin de çizginizdir.

Partimizin özellikle 4. Kongre karar süreci, bu temelde bu konferansı da bağlayan karar sürecidir. Kongrenin geliştirmiş olduğu kararlar konferansın da onaylayacağı kararlardır. Fakat bu zindan konferansı olduğu için, zindan gerçeklerinin de ilave olarak kararlaştırılacağı bir konferans oluyor. Zindan gerçekliğini genel kongre bütünlüğü çerçevesine oturtma, bu temelde kongre kararlarına tabi olurken, ek kararlarla 4. Kongre'yi güçlendirme gibi bir misyonu söz konusu olacaktır. Özellikle ulaştırılması gereken yeni karar düzeyinden bahsederken bunu belirtiyorduk.

Vurguladığımız gibi ek olarak üzerinde önemle duracağınız diğer bir husus, zindan tasfiyeciliğinin mahkumiyetine ilişkin kararlar geliştirmektir. Özellikle doğru yaşam tarzı ve partinin devrimci çizgisiyle bütünleşirken, bir de mahkum edeceğimiz yanlar, yaşam biçimi ve özellikleri, örgüt ve çalışma anlayışları, vuruş tarzı ve anlayışları vardır. Son tahlilde bir tasfiyecilik olgusuyla karşı karşıyayız. Bunun mahkum edilmesi söz konusudur. Önemli bir görev olarak bunu yapmalısınız. Şu anda özellikle bazı gerici güçlerin, düşmanın ve istihbarat çevrelerinin bu tasfiyeciliği çok iyi kullanarak partiyi uğraştırmaları gibi bir durum mevcuttur. Bu daha fazla zindanı ilgilendiriyor. Sadece zindanı değil, fakat daha çok onu ilgilendiriyor. Bu tasfiyeciliği değerlendirmek ve bütün yönleriyle mahkum etme temelinde kararlara ulaşmak, özellikle bunu zindan yapısına yansıtacak biçimde ve hatta zindana çağrılar biçiminde geliştirmek, bu konudaki sonuçları diğer yoldaşlara götürmek gibi daha acil bir görev söz konusudur.

Yine ek olarak suç düzeyinde birçok tavır ve davranış vardır. Çizgiye karşı suçlar işlenmiştir. Bunları da ortaya koyacak bir sorgu komisyonu söz konusu olabilir. Genelde 4. Kongre'de böyle bir sorgulama komisyonu oluşturduk ve bazı sonuçlara ulaştık. Bu hala geliştirilmesi gereken bir süreçtir. Cezaevi süreci için de böyle bir sorgulama gerekir. Birçok olay ve olgu soruşturulabilir. Burada oluşturulacak bir sorgu

komisyonu içeride de kendisini örgütleyebilir. Yine ülke içinde de düzenle epey bütünleşmeler vardır. İçeride itiraflar ve hainler vardır. Dediğim gibi bizzat bir tasfiyecilik ve şekilsizlik vardır. Bunların hepsini sorgulayabilir. Cezalandırılması gerekenlere ilişkin önerilerini genelde partinin denetimine sunabilir. Bunun böyle bir değerlendirmeye birlikte kararlaştırmayı sağlayacak bir konferans olduğu görülmektedir.

Diğer önemli bir gerçek de şudur: Partimizin her döneminde olduğu gibi, siz de çok önemli bir aşamayı yaşadığınız için, hiç şüphesiz değerlendirme özeleştirisel olacaktır. PKK'nin genel yapısı için bir eleştiri ve özeleştirici süreci, daha da önemlisi, ayırteci, geliştirici ve netleştirici bir biçimde zindan pratiğine yöneltilecektir. Yani eleştiri ve özeleştirici önemli bir ifade olarak kendisini hissettirecek, yaklaşım özeleştirisel olacaktır.

Özeleştirici silahına nasıl yaklaşılması gerektiğini değerlendirdik. Bunu bir kez daha ele almaya gerek yoktur. Bu silahı bir geliştirme yöntemi olarak kendi yetmezliklerinize yönelmede kullanacaksınız. Daha önce belirttiğim gibi, birçok yetmezlik ve yanlışlıklar vardır. Bu onlara yönelmenin en güçlü silahı olarak işlev görecektir. Bu silahı kullananlar mevcut yetmezliklerle savaşabilirler. Bu silahı iyi kullananlar, mevcut partinin bütünlüğüne ulaşabilirler. Dolayısıyla özeleştiriyi iyi bir silah olarak kullanın; tek tek kullanın, bir bütün olarak kullanın. Bu da bir tür kararlaştırmadır. Belirttiğim gibi, partinin genel taktik hattı sizin de taktik hattınız oluyor. Öyle sanıyorum ki, bizim bir bütün olarak stratejik düzeyde yürüttüğümüz önderlik ile ideolojik, politik, örgütsel ve askeri düzeyleri temel taktik hususlara bağlama hususlarını kongrede olduğu gibi kararlaştıracak durumdasınız. Yani katıldığınızı ve onayladığınızı belirtme biçiminde görüş tazeleme yöntemiyle bir katkınız olabilir. Bunlar kısa da olsa kararlar halinde sunulabilir.

Bunun yanısıra dikkati çeken çeşitli hususları değerlendirebilirsiniz. Daha çok sizi ilgilendiren kararları bol bol alırsınız.

Ama yine partiye yararlı gördüğünüz hususları da kararlaştırın. Öneri getirmek yerindedir ve beklenen budur; parti bununla güç kazanır. Dolayısıyla bu konferansın anlamı, parti tarihimizin önemli bir mücadele alanının hesaplaşması, parti gerçeğimiz içinde olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirilmesi olmaktadır. Bu, yerinde bir çalışmadır; zindana rolünü oynatmanın derli toplu ve planlı bir çalışmasıdır. Fırsat eldeyken değerlendirilmesi gerekir. Bu fırsatı yakaladınız. Davanıza bağlı olduğunuzdan eminsiniz. Ama bunun ancak örgütsel alanda ve eylem çizgisinde muazzam bir yoğunlaşmayla değer kazanabileceği, inancın ve duygusal temelde bağlılığın ancak bu düzeyde maddileşmekle bir ifadeye kavuşacağı kesindir. Buna güç yetireceğinizi sanıyorum. Biz zindan dirençliğinin buna güç yetireceğine her zaman inandık ve bunu önemli gördük. Bütün zayıflıkları ve eleştirileri göz önüne getirmemize rağmen, yeni katılanlara ve hatta epeyce mücadele pratiği olanlara nazaran, bütünleşme konusunda en belli başlı iddia sahibinin sizlerin olması gerekir. Fakat gerçekten ancak zindanın verdiği olumsuz duyguları, hayalleri ve pratiksizliğin, tabansızlığın ve çalışma olanağı bulamamanın yarattığı kişilik tahribatını göz önüne getirerek, bunu aşarak, emin olmayı ve parti uğruna yaşamayı artık maddi bir güce kavuşturmayı sağlayabileceğinizi göreceksiniz. Partinin temelde beklediği de budur. Bu temelde partinin yönelimlerini iyi görmemiz gerekir. Parti size güç verirken, bu temelde ve bu biçimiy-le güç almak da istiyor. Özlü olanların olumsuzluklarını aşarken, ancak partiye güç verebileceklerini sanıyorum.

Her zaman yapıldığı gibi bütün yontulmamış, biçimlenmemiş ve her türlü hataya açık kişiliklerle partimize katılmak, ona yapılacak en büyük kötülük oluyor. Buna asla müsaade etmeyin. Biçimlenmemiş kişilikleriniz, doğru taktik önderliğe, onun vuruş tarzına ulaşmamış bir devrimcilik başa beladır. İyi niyeti, fedakarlık ve cesaret düzeyi ne olursa olsun, bu tür devrimcilik kendini sık sık belalar biçiminde dayatmaktan kurtaramaz. Bu anlamda parti içi politikanın bir sanat olduğu-

nu bilmeniz ve gereklerini layıkıyla yerine getirmeniz halinde, bunu icra edebileceğinizi gözardı etmemeli ve hatta bence örnek düzeyde bir yansımaya ulaşmalısınız.

Partimiz gerçekten büyük bir hamle içinde gelişmektedir. Sosyalist içeriği ve demokratik niteliği örnek düzeyde oldukça gelişim gösteriyor. Sadece ulusal düzeyde değil, gün geçtikçe bölgesel ve uluslararası düzeyde de dikkatleri topluyor. Ulusal savaşım cephemiz gerçekten düşmanın beklediği gibi yenilmek şurada kalsın, her geçen gün artan mevziler kazanıyor. Bu mevziler gerçekten ciddi ve daha da iyi savaşılacak mevzilerdir. Bunlar ne öyle kolay elde edilen, ne de öyle kolay vazgeçilecek mevzilerdir. Bu mevziler bir ulusun kaderini belirliyor, bir devrimin gidişatını belirliyor. Göz önüne getirilmesi ve çalışmalarınızı bağlamanız gereken temel de güncel olarak işleyen bu taktik düzeyimizdir. Biz savaşan bir partiyiz; sıcak savaşımı günlük olarak Ortadoğu'da da en kapsamlı yaşayan bir hareketiz. Birçok devletten daha fazla savaşan bir örgütüz. Savaşan örgütün militan şekillenmesi gerçekten askeri nitelikte olur. Bu gerçekten sizin şimdiye kadarki yaşam ölçülerinizden farklı yaşam ölçülerini gerektirir. Bu, benim de kendimi uzun süre hazırladığım ve temel parti çekirdeğini, güçlerini, kadrolarını ve savaşçıları hazırlamak istediğim bir şekillenmedir. Savaşan partiyle henüz kendini ideolojik ve politik olarak ifade etmeye bile kavuşturamayan parti farklıdır. Bizim dışımızdaki bütün partiler, Türkiye'de ve Ortadoğu düzeyinde doğru dürüst bir ideolojik ve politik hat'a ulaşmadıkları gibi, ulaşılar bile zırnık kadar bir taktik çabaya sahip olmayan ve hele hele silahlı savaşıma asla yaklaşmayan partiler ve örgütlerdir. Hatta devletler bile böyledir. Bence PKK'nin bu özgünlüğünü en çok siz göz önüne getirmelisiniz. Yani savaşan örgüt farklı örgüttür. Bu örgüt farklı ruh, farklı düşünce ve özellikle militan kişilik ister. Askeri kişilik, günün yirmidört saatinde tetikte olan kişiliktir. Eğer PKK'nin taktiğiyle tam bütünleşmekten bahsederseniz, güncel savaşıma yeten bir kişilikten bahsetmelisiniz. Bunun da sağa sola çekiş-

tirilecek hiçbir yanı yoktur.

PKK'nin savaş gerçeğini kabul ediyorsunuz; onun savaşlığını çok iyi görüyorsunuz. Gerçekten bu öyle bazı eylemler biçiminde giden bir savaş da değildir; planlanan, ülke sathına yayılan ve giderek güç kazanan bir savaştır. Yine bu salt bir askeri savaş da değildir. Bir yandan ideolojik ve politik gelişmeye yol açar ve halkı çekerken, diğer yandan da günlük olarak kendi militanını ve savaşçısını eğitim ve tecrübeyle kazanması gereken bir savaştır. Bunların hepsi iç içedir. Bunlar savaşımımızın özellikleridir. Savaşırken eğitileceksiniz, eğitileceğiniz savaşacaksınız; örgütlenip savaşacak ve savaşıp örgütleneceksiniz.

Burada zorluklarınızın olduğunu sanıyorum. Katlanamıyorsunuz; katılmakta çok zorlanıyorsunuz demiyorum, ama henüz bunun havasına ve formasyonuna girememişsiniz. Bunun formasyonuna girmek sizin için çok önemli bir görevdir. Buradaki yaşamınız sizi partiyle bütünleştirmede önemli bir rol oynayacaktır. Aynı zamanda buradaki devreyi sağlam yaşayacaksınız. Bu son tahlilde ruh ve düşünce itibarıyla, yaşam ve vuruş tarzı itibarıyla kendini güncel savaşıma hazırlamaktır. Günün tutarlı parti militanı olmak da bununla mümkündür. PKK'nin halihazırda yürüttüğü savaşı farklı değerlendirmeye tabi tutacağınızı sanmıyorum. Yürüttüğümüz silahlı savaşımın sorunları nelerdir? Dayatıcı görevleri nelerdir? Politik rapor olarak aynen size de sunmuş olalım. Son yaptığımız planlama bir politik rapordur. Bunu size de aynen sunuyoruz. Gerçekten bu planlama durumu örnek bir politik rapor düzeyinde değerlendiriyor. Eleştiriler de yapıyor ve görevleri ortaya çıkarıyor. Siyasal ve askeri düzeyde, serhildan düzeyinde, gerilla düzeyinde ve hatta daha da fazla bu görevlerin nasıl yerine getirileceğine ilişkin içine girilmesi gereken çalışma tarzı ve hatta eylem anındaki vuruş tarzına kadar birçok olguyu dikkatle açıklamaya çalışıyor. Bu anlamda ilave bir politik rapor olarak işlemelisiniz.

Hazırladığınız politik rapor, bence bu politik raporla ta-

mamlanmalıdır. Sizin politik raporunuz daha çok zindanı çözümlerken, bizim planlama politik raporu mevcut güncel çözümlüyor; mevcut güncel durumda savaşılan partiyi, partilileri ve militanları çözümlüyor. Siz de böyle bir partili militan ve savaşçı olacağınız için, bu politik raporu iyi özümsemek, iyi kararlaştırmak ve kendinizi bu temelde iyi katmak gibi bir görevle karşı karşıya bulunuyorsunuz. Eğitimle de kendinizi katabacaksınız ve çeşitli görevlendirmelerle bu konuda daha da iyi yoğunlaşarak, gücünüz ölçüsünde iyi bir militan, iyi bir komutan, iyi bir önder durumuna gelmeyi başaracaksınız.

Görüyorsunuz ki, önümüzdeki çalışmalar başarabileceğiniz çalışmalardır. Çok ciddi farklılıkların doğacağını sanmıyorum. Dediğim gibi genelde partinin politik hattı dahilindedir. İdeolojik ve politik hattı iyi yaşamışsınız. O sorunu aşmaya çalışıyoruz. Partinin güncel savaş gerçeği vardır. Onunla bütünleşmeyi de her zamankinden daha fazla sağlayacak imkana kavuşmuş oluyorsunuz. Bence en iyi kıymeti bilmesi gereken bir kesim de siz oluyorsunuz. Bu yeni katılanlar ve hatta savaşanlar, özgürlük silahının değerini sizin kadar bilemezler. Eğer mahkumiyetin ve özgürlüğün ne olduğu sorusuna bir cevap aranırsa, en iyi cevabı siz verebilirsiniz. Mahkum olmak ve silahtan alıkonulmak veya özgürlük silahına kavuşmak nedir? İşte bu silahtır. Ama en önemlisi de örgütlenme silahıdır. Bu büyük savaşan parti silahı, sizin en büyük mutluluk duyacağınız, “en çok muhtacız” diyeceğiniz, dolayısıyla ona kavuşmanın kıvancını PKK'nin herhangi bir topluluğundan, bir gerilladan, yeni katılanlar da dahil herkesten daha fazla yaşayabileceğiniz bir silahtır. Onu daha kıymetli değerlendirebilecek durumdasınız. Mevcut muğlaklaştırmadan ötürü, belki buna fazla anlam veremediniz. Hemen belirtirim ki, ben burayı yadırgadım. Büyük özgürlük silahına büyükçe koşma, onu büyük gözden geçirme ve onu büyük değerlendirmeyi ilk etapta hemen başaramamanız, buna göz dikememeniz haklı olarak bizi yadırgattı. Bu durumunuz bizi şu düşüncelere götürdü: Acaba bunlar özgürlükten mi biraz uzak düş-

müşler veya özgürlük silahının büyüklüğünü neden değerlendirmiyorlar? Neden PKK'deki gelişmeyi biricik ve en yapışılacak bir gelişme olarak kabul etmiyorlar? Bunu biraz eleştirdik. Tekrar iddia ediyorum ki, sizin için en fazla yapışılacak, özüksenecek, en önde değer biçilecek ve amaç olan şey PKK'nin savaşan gerçeğidir. Buna büyük anlam biçeceksiniz. Hatta bu silahın kıymetini iyi bilmeyenlere kıymetini iyi bildirecek, onun örgütlenmesine, özgür savaş mevzilerine, dağına, iç ve dış bütün bağlantılarına iyi sahip çıkılmalarını sağlayacak, düşmanın geriletilmesi ve etkisinin kırılmasının ne anlama geldiğini en iyi değerlendirecek, bir tutum ve sorumluluk duygusu olarak sürekli partiye aşılacak ve bu temelde hayati bir rol oynayacak kadrolar ve militanların başında gelmelisiniz. Bu son derece anlaşılır bir şeydir. Bunun dışında bir yaklaşım içinde bulunmak anormaldir. Partinin bu konudaki beklentileri farklı olduğu gibi, bu sizin de vazgeçilmez hakkınız ve göreviniz olmaktadır. Parti kendi saflarını bu temelde size sonuna kadar açık tutuyor, olanaklarını sunuyor. Bence bir devrimci militana sunulacak en büyük değerler bunlardır, ona sunulacak en büyük armağan da budur. Biz bunu sunmaya çalıştık.

Biz bazılarının ve bazı örgütlerin çokça yaptığı gibi, size bireysel olanaklar sunmadık. Biraz da oluşturulmuş duygularınıza hitap etmek ve yoksunluklarınıza cevap vermek gibi bir yonteme saplanmadık. Bizim için böyle yaklaşmamak doğaldır. Nereden bakılırsa bakılsın, gerçekten en yakışacak olanın “al eline silahı, savaş savaşabildiğin kadar, al intikamını alabildiğin kadar, yıllar boyunca çektiğin acıları çıkarıncaya dek vur vurabildiğin kadar” demek olduğuna inanıyorum. Gözle rinle gördüğün her şeye, “bir gün elime bu silah geçerse, nasıl intikam alacağımı bilirim” dediğin sözüne bağlılık için, bu silahı kullan, diyorum. Biraz mertsen, gerçekten sözünün eriyen, buna hakkını ver diyorum. Görülüyor ki, en yiğitçe söz bu temelde olur. En yiğitçe yoldaşlık, ancak bu savaşa tüm değerlerini sunmakla söz konusu olabilir. Parti bu temelde gö-

revlerini yerine getirmiştir. Parti hiç aceleye getirmeden ve kesinlikle altından çıkamayacağımız bir biçimde değil, kolaylaştıracak tedbirleri alarak, görevlerinizi başarmanıza yardımcı olacaktır.

Ben kendim bu alanda elimden geleni yapmaya çalıştım. Gerek fiziksel olarak toparlanma açısından, gerekse manevi olarak toparlanma açısından elden ilk gelenler yapıldı. Buna dikkat edeceksiniz. Yine giderek partinin pratik hattına oturmanız için, bazı eleştirilerle birlikte adım adım ön açıcı çalışmalar da sunuldu. 15 Ağustos Atılımı'nın yedinci yıldönümü sizin de yaygınca katıldığınız bir biçimde kutlandı. Yine eğitim devresi vardı; bu devre oldukça çözümlendi ve ağırlıklı olarak katıldınız. Bu bir tür partileşmenin güçlü bir biçimde sağlandığı bir çalışmadır. Bütün bunlar iç içe ve özenle yaşandı. Bu belirli bir ilerlemeye yol açtı. Şimdi böyle bir toplantıyla bunu sonuçlandırmak, bir anlamda da oldukça güç alacak ve güç verecek bir başlangıç haline getirmek istiyorsunuz. Mevcut hazırlık düzeyi böylesine bir başlangıç yapmaya uygundur. Zindandaki yapı da dört gözle bunu beklemektedir.

Düşmanın son provokatif bazı gelişmelerde beklentileri vardı; işbirlikçilerin bazı beklentileri vardır. Bizim için fazla ciddi olmasa da, bu hazırlık ve toplantı onlara karşı iyi bir cevap teşkil edecektir. Tabii acelemiz vardı. Aynı zamanda geleceğin üzerine büyük bir hışımla yürüyen bir hareketiz. Günlerimiz savaşın sorunlarıyla dolu geçen günlerdir. Olanakların iyi değerlendirilmesini bilmek, devrimci militanlığın ustalıklarından bir tanesidir. Dediğim gibi bundan sonrasını da başta zindan olmak üzere, içerinin dışarıya yansıyan bütün öğelerine yansıtacağız. Partinin bütün çalışma alanlarına yansıtacağız. Bu konuda en ufak bir endişeye yer olmamalıdır. Bu, aynı zamanda PKK'nin ağırlığını ve olgunluğunu da göz önüne getirerek, kendinizi özgürce ama iyiye iterek ve olgunlaştırarak katabileceğiniz çok açık bir çalışmanız olacaktır, diyoruz. Bu anlamda konferansın başarılı olacağına inanıyoruz.

Yine toplantılarınıza zaman zaman katılmaya çalışırım. Bu-

rada geniş bir PKK topluluğu vardır. Olanaklar dahilinde onların da en azından bir seyirci olma ve gerektiğinde konuşmalara katılma hakkı olabilir; böyle açık bir biçimde de yürüyebilir ve bu doğrudur. Partimizin platformlarında bu açıklık oldukça güç kazandırır. Bu temelde bundan sonraki çalışmalarınızın üstün başarılarla geçmesini dilerken, kendimden bitecek, oldukça gerçekçi ve sonuç alıcı çalışmayı da esirgemeyeceğim. Bu temelde sizlere üstün başarı dileklerimi sunarken, zindandaki ve öteki alanlardaki bütün yoldaşlara bu biçimiyle bir karşılık vermekle veya geç de olsa görevlere daha iyi karşılık vermek biçiminde kendimizi biraz mutlu hissediyoruz. Hepsine bundan sonra partimize büyük güç katacaklarına ilişkin inançlarımızı da belirtiyoruz. Çalışmalarınızın bu anlamda bu yoldaşlara da en iyi bir selam teşkil edeceğini, bizim de bu temelde kendilerini selamladığımızı tekrar belirtiyorum. Bütün yoldaşlarımız da bu temelde gereken katkıyı yapabilirler. Sorunlarınız varsa, onların katkılarını da isteyebilirsiniz.

Bütün bunlar da gösteriyor ki, bu iyi bir çalışmadır, hakkı verilmesi gereken bir çalışmadır. Başında da belirttiğim gibi, kurtarılan soylu değerler vardır. Zayıflıklarınız ve zorluklarınız olabilir. Ama son tahlilde kurtarılan çok önemli bir değerse, bunun hatırasına katlanılabilir. Biz şimdiye kadar işte bunu sağladık. Bu bence en esaslı olandı. Diğer durumları aşarız. Kendimize büyük görevlerin adamı olarak rol biçtiğimize göre, başlangıçta kimsenin inanmak istemediği, ama şimdi artık inanılır hale gelen rolün adamı olma bir gerçektir. Bunu kendimize yakıştıralım. Bu temelde tekrar size iyi çalışmalar ve üstün başarılar diliyorum.

SİYASAL VE ÖRGÜTSEL DURUM ÜZERİNE RAPOR

Güncel uluslararası durumun özellikleri nelerdir? Reel sosyalizmdeki tıkanmanın emperyalist-kapitalist sistem üzerindeki etkileri neler olabilir? Reel sosyalizmin sorunlarının kapitalizme taşırılmasıyla emperyalist-kapitalist sistemin bunalımları hangi doğrultuda gelişebilir? Bu bunalımlar bundan sonra devrimlere nasıl yol açabilir? Sovyetler Birliği'nde, Batı Avrupa'da, ABD'de ve sosyal gelişme düzeyi geri olan ülkelerde ne tür sonuçlar doğurabilir? Türk egemenlik sistemi mevcut uluslararası durumda meydana gelen değişikliklerden nasıl etkilenebilir? Yeni uluslararası gelişmeler terörle ayakta kalma savaşımı veren TC'nin yaşamasına hizmet edebilir mi? İdeolojik-politik tükeniş sürecini yaşayan kemalizm, kendi içinde bir alternatif üretebilir mi? Resmi muhalefet reformcu bir çıkış yapabilir mi? Kemalizm biçiminde somutlaşan ideolojik ve politik yapılanmanın aşılması mümkün müdür? Devrim seçeneği uluslararası planda ortaya çıkan yeni gelişmeler-

den nasıl ve hangi ölçüde yararlandırılabilir? Bu sorulara cevap verebilmek için bir kez daha güncel uluslararası duruma kısaca bir göz atmak, Türk faşist rejiminin içinde bulunduğu durumu yeniden özlü bir biçimde değerlendirmek ve buradan yola çıkarak görevlerimizi netleştirmek gerekmektedir.

I- Mevcut uluslararası durumun özellikleri

Özellikle partimizin ortaya çıkışı döneminde yaptığımız değerlendirmeler fazla basmakalıp olmasa ve hatta özünde bugünü içeren bir nitelikte olsa bile, yine de farklılaşmış bir durumla karşılaştığımızda, uluslararası gerçeklikteki değişikliğin önemli olduğunu göreceğiz. Gerek ulusal sorunun çözümüne ilişkin, gerekse daha güçlü bir demokratik açılım için yeni değerlendirmelere ihtiyaç vardır.

1970'li yılların devrimci çıkışında uluslararası duruma ilişkin olarak yapılan değerlendirme basmakalıp bazı özellikler içeriyordu. Özellikle Ekim Devrimi'ne dayalı değerlendirmeler vardı. Biçimde de görünse, Ekim Devrimi günümüzde bizzat gerçekleştiği ülkede büyük bir deformasyona uğramaktadır. Mevcut durumda, “sosyalizmin bunalımı”ndan söz edilerek, işin içinden çıkılmaya çalışılmaktadır. Gerçekleşen sosyalizmin hangi ölçüde sosyalizm olduğu tartışılmak istenmektedir.

Öyle anlaşılıyor ki, daha gerçekleştiği aşamada Ekim Devrimi'nin sonuçlarını oldukça iddialı ve abartılı bir biçimde formüle etmek, devrimin sıcak ortamının kaçınılmaz bir ifadesi, hatası veya onun subjektif özelliği olmuştur. Dinler de dahil, her öğretisi, kendisini gerçekleştirdiği dönemin en son sözü olarak ifade etmiştir. Maalesef bu Ekim Devrimi'nin de içine düştüğü bir durumdur. Örneğin Hazreti Muhammed'e göre İslamiyet son dindir. Fransız Devrimi, bu devrimin temsilcileri tarafından, insanlığın söyleyebileceği en son söz olarak değerlendirilmiştir. Ekim Devrimi de aşağı-yukarı bunlara benzer bir ifadeye sahiptir. Bilimsel sosyalizm esas alındığında,

aslında bu tür bir abartmaya düşmemek daha yerinde olacaktır.

Biz de uzun süre bu değerlendirmeleri benimsedik. Şunu da açıkça belirtelim ki, bir Müslümana sorarsanız, İslamiyetin son din ve Muhammed'in de son peygamber olduğunu söyleyecektir. İslamı buna dayalı bir ütopya, cennet ve cehennem ütopyası vardır. İyi bir Müslüman bu ütopyayı sonuna kadar yaşamaya çalışır; bu temelde kendi yaşantısına yön vermek ister. Burjuva ölçüler içinde yaşamak isteyenler de, Fransız Devrimi öncesinde ve sonrasında geliştirilen ilkeleri ve bu devrimin yaşama damgasını vuran esaslarını son söz sayar; iyi bir burjuva olarak yaşamayı yaşam biçimlerinin en üstünü olarak addederler. Onların da bir ütopyası vardır. Bugün bu, özellikle “insan hakları” adı altında mükemmel bir burjuva ütopyası olarak insanlığa egemen kılınmaya çalışılmaktadır.

Ekim Devrimi'nin de benzer bir ütopyası vardı; bu komünizm ütopyasıydı. 1980'lere gelindiğinde, komünist ütopyanın gerçekleştiği bile söyleniyordu. Ama bunun bir abartma olduğu ve bilimselliği pek esas almadığı bugün açığa çıkmıştır. Aslında bilimsel sosyalizme dayalı bu tür abartılı ve fazla gerçekçi olmayan ütopyalara yönelmemek gerekirdi. Gelecek için iyi rüyalar görmek ve hayal kurmak gereklidir. Ama bu sadece hayal olarak anlaşılmalıdır. Hayali gerçeğin yerine koyarsak, kaçınılmaz olarak bugünkü karmaşık gelişmeleri ifade edememe durumunu yaşarız.

Öyle anlaşılıyor ki, bizde hayal ile gerçek karıştırıldı. Kavramların gücü sayesinde, ütopya olarak anlaşılması gerekeni gerçek olarak algıladık. Tabii kavramları gerçeğin yerine koyduk. İslamı kalma alışkanlığımızla kendimizi ahir zaman teorileri türünden teorilerin içinde bulduk. Emperyalizm ve proleter devrimler çağı, gittikçe gerileyen, çürüyen ve can çekişen emperyalizm, giderek gelişen, egemen olan ve komünizme giden sosyalizm gibi kavramların ne kadar gerçeğin ifadesi oldukları derinliğine kavranmadan, hepsi birbirine karıştırılarak piyasaya sürüldü. Biz daha önceleri de gerçekleşen sosyalizmin durumunu fazla iç açıcı bulmuyorduk. Bu 1980'li

yılların ortalarında iyice açığa çıktı. Hele uluslararası düzeydeki siyasal ve askeri düğümlemeyi ve kördüğümü gördükten sonra, bu teorik veya hayalci yaklaşım tutarlılığını yitiriyordu. Şöyle bir düşünceye yol açmak istiyorduk: Bu kördüğüm çok keskin bir devrimle, hızla bir dünya devrimine doğru gitmekle aşılabilir. Objektif olarak bunun olanak dahilinde olmadığı görülüyordu.

Öte yandan Troçki ve ardıllarının sürekli devrim teorisi vardı. Ama böyle bir devrimin hiç de gerçekleşebilir olmadığı açıktı. Mevcut reel sosyalizm komünizme kadar ilerlediği iddiasındaydı. Günümüz dünyasının gerçekliğinde bu iddianın da tutarlı olmadığı ortadaydı. Biz reel sosyalizmin insanlığın genel durumundan koptuğunu ve insanlığa karşı büyük sorumsuzluk içinde olduğunu söylüyorduk. Reel sosyalizmin devrime ve insanlığın temel sorunlarına karşı sorumsuzluk içinde bulunduğunu, hatta insanlığın geneli açısından kapitalizmin ifade ettiği sorumluluk kadar bir sorumluluk bile edemediğini söylemeye çalışıyorduk. Henüz bugünkü altüst oluşlar meydana gelmeden önce, reel sosyalizmin temsilcilerinin kendileri için bir hayal yarattıklarını ve bunun içinde debelenip gittiklerini belirtiyorduk. Bunlar kendilerini oldukça çelişkisel ve bütün sorunlarını çözümlenmiş bir cennet ütopyasına kaptırmışlar diyoruz.

Reel sosyalizmin içinde bulunduğu bu durum biraz da Mustafa Kemal'in ütopyasına benziyordu. Mustafa Kemal de Türk toplumunun “Sınıfsız, zümresiz ve imtiyazsız bir kütle” olduğunu söylüyordu. Bunun son tahlilde şoven bir milliyetçilik olduğunu biliyoruz. Biz böyle bir tehlikenin sosyalist ülkelerde de mevcut olduğunu ve bu ülkelerin ağır bir krizle karşılaşmaktan kurtulamayacaklarını, son altüst oluşlar olmadan çok önceleri dile getirmiştik. Değerlendirmelerimizde, reel sosyalizmin öncüsü komünist partilerinin çok büyük bir sorumsuzluk içinde bulduklarını, insanlığa karşı rollerini oynayacak durumda olmadıklarını ve bir tükenişin içine doğru yuvarlandıklarını ortaya koymuştuk. Dolayısıyla bu gidişatın

fazla sonuç verecek bir gidişat olmadığını ve milliyetçiliği tirmandırmaktan öte bir sonuç getirmeyeceğini belirtmiştik. Nitekim gelişmeler bunu doğruladı. Hatta en aşırıya vardırılmış bir milliyetçilik türünün sosyalist olarak adlandırılan bu ülkelerde ortaya çıktığı görüldü. George Bush gibi bir kişiye bile, “Ben buradaki şoven milliyetçiliğe karşıyım” deritecek kadar şoven bir milliyetçiliğin geliştiği açığa çıktı.

Kuşkusuz bunun çok önemli nedenleri vardır. Doğru temellerde geliştirilmeyen bir sosyalizm, beraberinde kapitalizmi geliştirir. Hele bu, sosyalizmin iktidarda olduğu ülkelerde gerçekleşmişse, sosyalizmin temelinden ayrılmak çok tehlikeli bir sapma olarak gelişecek, bu durumda kolektif kapitalizm veya devlet kapitalizmi ortaya çıkacak, bu da klasik kapitalist ülkelerde faşist temellerde örgütlenen yapılara çok benzeyecektir. Biz geçmişte de bunu söylüyor ve bu noktaya dikkat çekiyorduk. Nitekim bunun emareleri de az değildir.

Yine aynı dönemdeki değerlendirmelerimizde üçüncü bir çözüm yolunun sistemlerin karıştırılması olduğunu söylemiş; bu kördüğümün aşılması ve özellikle nükleer dehşet dengesi altındaki bu kördüğümün yırtılması için, mevcut sosyalist gelişmeleri tekrar kapitalizmle karıştırarak tıkanan reel sosyalizmi aşmak, biraz daha iyi anlaşılması açısından çözüme gitmek için kartları karıştırmak gerekir, demiştik. Sömürüye dayalı birçok eşitsizliği bünyesinde barındıran egemen dünya ortamında, kendini komünizm hülyasıyla aldatmanın ve Roberson Crouse'un adasına benzer bir dünya kurduğunu iddia etmenin gerçekçi olamayacağı açıktır. Hele sosyalizm gibi insanlığın kaderinde köklü olarak yer edinmek isteyen bir sistemin, kendisini bu biçimde dünya insanlığından kopararak bağımsız bir adacık durumuna getirmesi, sosyalizmin özüne aykırıdır. Kendini insanlığın temel sorunlarından bu denli koparmanın sosyalizmle ilgisinin olmaması gerekir. Hatta bize göre sistemleri böyle birbirinden ayırmak da fazla gerçekçi değildir.

Çokça sözü edilen ve oldukça trajik sonuçlar yaratan Berlin

Duvarı türünden duvarlar örmeleri, aslında reel sosyalizmin temsilcilerinin insanlığın temel sorunları karşısında kendilerini nasıl duvarlarla koruma altına almak istediklerini göstermektedir. Berlin Duvarı'nın sembolik anlamı buydu. Hatta ortaçağda olduğu gibi kendisini kalelere kapatarak, kalın surların gerisinde mutlu bir yaşam tesis etmek isteyen feodal sosyalizm gibi bir sosyalizmin de olabileceğini, ama kale içindekilerin yaşantısının insanlığın sorunlarıyla bağlantısının olmayacağını biliyoruz. Ortaçağın kalın surlarla çevrili kalelerinde güvenlik de vardı. Buralarda da bir yaşam düzeyi tutturulmuştu. Ama bu kalelerin sahipleri çoğunlukla birer despottu, birer kral veya beydi. Sosyalist ülkeleri de böyle çitlerle çevirmek, olsa olsa sosyalizm ağalıkları veya beylikleri oluşturmak gibi bir şeydir. Nitekim Doğu Avrupa'daki birçok sosyalist ülkenin şeflerinin durumu buydu. Bunlar adeta sosyalizmin ağaları ve dükalıkları konumundaydı.

Biz bu tehlikeyi görüyor ve sosyalizm adına büyük bir talihsizlik olarak değerlendiriyorduk. Daha o yıllarda bunun sosyalizm içinde gelişmemesi gerektiğini sezinliyor ve düşünmeye çalışıyorduk. Bu, tamamen kurtarılmaya benziyor; Robert Owen'in kapitalizm denizinde küçük bir kooperatif hareketiyle bir şeyler yapma ütopyasını andırıyordu. Nitekim günümüze doğru gelindiğinde, bu ütopyanın fazla gerçekçi olmadığını ve insanlığın dev sorunlarına çözüm gücü olamayacağını anlamıştık ve geri bir adım olarak görmüyoruz. Dolayısıyla ardından gözyaşı döküyoruz. Yıkılan şeyin sosyalizm değil, onun çok saptırılmış bir biçimi olduğuna inanıyoruz. Bunu, başından beri ütopya ile gerçeğin karıştırılmasının ve bundan birçok sapmanın ve mezhebin ortaya çıkmasının son bulması olarak değerlendiriyoruz. Bir ütopyanın yıkılması, bir öğreti olarak bilimsel sosyalizmin krizde bulunduğu ve sakat olduğu sonucunu asla doğurmaz. Bu, sadece ve sadece sosyalizme dayalı bir ütopyanın fazla abartmalı olduğunu ve gerçeğin yerine konulduğunu, gerçekleşme şansı olmadığı için bu ütopyanın

yanın yıkılmaya mahkum olduğunu ve bizzat sosyalizmin buna karşı böylesi bir yaklaşım içinde bulunduğunu gösterir.

Biz, geri ülkelerin hayal ettikleri sosyalizmin ne olduğunu iyi biliyoruz. Bunlar her türlü milliyetçilik duygularını sosyalizm olarak sunuyorlar. Bu ülkelerde sosyalizmle ilişkisi bulunmayan bazı kişilikler, kendilerini adeta tanrı derecesinde dokunulmaz kişiler haline getirdiler. Bu tipler çok kötü birer diktatör oldular ve hatta firavunlar gibi kendilerini mummyaladılar. Bize göre bunlar abartmalıydı. Sosyalizmin büyükleri olamaz demiyoruz. Sosyalizmde de büyüklükler ve büyük kişilikler ortaya çıkabilir, bu kişiliklere yüzyıllarca saygı gösterilebilir. Ama böyle saptırılmış sosyalist dükalıklar ve beylikler oluşturulmasını da sosyalizme karşı işlenen büyük bir suç olarak değerlendiriyoruz.

Kaldı ki, henüz bir karış vatan toprağını kurtarmamışken, partimizin içinde bile ne kadar kötü diktatör ve şef taslaklarının ortaya çıktığını iyi biliyoruz. Hiçbir çaba harcamadan, bir gün içinde bütün emeklerimize konmak isteyenlerin hiç de az olmadığını iyi görüyoruz. İşte reel sosyalist ülkelerin şeflerinin durumu da biraz buna benziyor. Dolayısıyla yıkılan sosyalist öğreti değildir, diyoruz. Sosyalist öğretiyi temelde toplumun bilimsel ifadesi olarak ele alıyoruz. Fizik nasıl geçici maddi değişikliklerin ve kimya da sürekli değişimlerin bilimsel ifadesi ise, sosyalizm de toplumların gelişmesinin bilimsel ifadesidir. Toplum var oldukça, onun bilimsel ifadesi de olacaktır. Dolayısıyla sosyalizm giderek gelişen ve bilimsel niteliğe daha fazla yaklaşan bir öğreti olarak varlığını sürdürecektir. Sosyalizmin doğru tanımı budur. Bir öğreti olarak bilimsel sosyalizm böyle olduğuna göre, onu bazı ülkelere ve hatta şefliklere bağlı kılmak, sosyalizmi bir din derekesine düşürmek demektir. Bu sosyalizmi bir din, onun önderlerini de birer peygamber olarak görmek demektir. Bu, sosyalizmi doğru yüceltme anlayışı olamaz. Bunun yerine sosyalizme katkılar yapılır; hem teoride ve hem de eylemde katkıda bulunulur. Sosyalizme katkıda bulunanların yaratıcılığı övülebilir, bunla-

ra saygı gösterilebilir. Bu yine de bilimsel ölçüleri elden çıkarmamak koşuluyla olur. Sosyalizm içinde özellikle buna karşı mücadele etmek önemli bir rol ifade etmektedir.

Sosyalizm emek hareketidir, tercihini her zaman emekten yana yapan bir harekettir. Sosyalizm emeğe, emeğin üretkenliğine, yaratıcılığına ve özgürleşmesine en önde yer verir. Buna sadakatle bağlılığı ölçüsünde kişiye değer vermek, buna değer verenleri ve yol açanları sosyalist olarak görmek, sosyalist önder ve örgüt olarak değerlendirmek yerindedir. Ama emeğin bu biçimde ifadesine katkıda bulunmadan, emeğin sonuçlarına el konulması durumunu da kesinlikle emeğe ve sosyalizme, emeğin kurumlaşmasına, onun ideolojik ve siyasal ifadesine bir saldırı olarak görmek ve kararlı bir biçimde buna karşı durmak gerekir. Bu, sosyalizmin bir başka cephesine-mücadele cephesine doğru yaklaşmayı gerekli kılar. Sosyalizmin bu tutumların ifadesi olduğunu iyi biliyoruz. Yani sosyalizm üretim sürecini doğru değerlendirmek, emeğin rolünü ortaya koymak, emeğin özgürleştirilmesi mücadelesine bağlı olmak ve bunu emeğin iktidarına kadar götürmek demektir. Bu konuda gerekirse siyasal iktidarı zorla ele geçirmeye kadar gitmek sosyalizmin özüdür. Özde ve biçimde buna bağlı kalma ölçüsünde sosyalist olmaktan söz edilebilir.

Biz bilimsel sosyalizmin öğretisine inanıyoruz. Bu öğretiyeye bağlıyız, ama bu çerçevede ve bu tanım dahilinde bağlıyız.

Bize göre Ekim Devrimi önemli bir sosyalist devrim olmakla birlikte, devrimin ütopyasının daha başından birçok sakatlığı içerdiğini ve abartılı olduğunu biliyoruz. Lenin, başından beri giderek büyüyen Rus şovenizmini büyük bir tehlike olarak değerlendiriyordu. Yine bürokrasiyi ve sakıncalarını fark ediyor; daha o zamandan toplumdaki, halktan ve emekten kopuş sürecini görüyordu. Daha devrimin sıcaklığı ortamında halklar arasındaki eşitsizliğin son derece hassas olduğu ve şovenizmin tehdit oluşturduğu söyleniyordu. Kuşkusuz daha sonraki süreçlerde bu tehlikelerin azalmadığı, tersine daha da arttığı görüldü. Ekim Devrimi önemli bir devrim olmakla bir-

likte, yine de fazla abartılmaması, hele hele dünyayı iki kampa ayırdığı ve hızla gelişen bir komünist devrime doğru götürdüğü biçiminde aktarılmaması gerekirdi. Troçki'nin küçük-burjuva tabansızlığının savunduğu hızla gerçekleşen bir dünya devriminin olanaklar dahilinde olmamasının nasıl bir sapmaya yol açtığını biliyoruz. Buna karşılık, özellikle uygulamada Stalin'in önderlik ettiği tek ülkede sosyalizmi kurtarma ve bu kez elde olanın tek ülkede sosyalizmin inşasına hasredilmesi yaklaşımı da tutarlı değildi. "Tek ülkede sosyalizmi kurtarma" adı altında Rus şovenizmine yol açıldı ve bu giderek gelişmiş bir Rus milliyetçiliğine dönüştü. Bugün Sovyetler Birliği'nde ortaya çıkan bir yığın ulusal çelişki ve hatta çatışmada bunun acı sonuçları görülmektedir. Sosyalizmi kurtarma adı altında böyle bir sapmaya girilmesi, Sovyetler Birliği'nin kuşatma altında bulunduğu, bu nedenle parti ve devletin çok gerekli olduğu bir gerçekliği ifade etse bile, partinin çok katı bir aygıt ve adeta bir kast örgütü haline getirilmesi, bunun yanısıra devletin de en çok korunması gereken bir kurum olarak değerlendirilmesi, aslında sosyalizmin özüne aykırıydı.

Sosyalist ülkeler bu araçlara yükledikleri misyonu öyle bir düzeye çıkardılar ki, kendilerini dünyadan tecrit ettiler. Emperyalist-kapitalist sistemle aralarına duvarlar ördüler. Bu ülkelere girebilmek için neredeyse parti genel sekreterinin izni almak gerekiyordu. Bu ülkelerin bir kişinin yurt dışına çıkabilmesi için muazzam bir uğraş vermesi zorunluydu. Bürokrasi ve kayıtlarla kendisini bu denli insanlıktan koparan rejimlerin sosyalist olamayacağı bilinmeliydi. Nitekim hepsi yıkıldı.

Kendisini duvarlarla koruma altına almak isteyen bir sosyalizm utanç verici bir durumda bulunuyor demektir. İnsanlar, yurt dışına çıkışı oldukça zorlaştıran ve ülkeye girişi bir dizi kayıtlara bağlayan bir sistemle olsa olsa gerçeklerden uzak tutulabilir. Bunun sosyalizmin temel insani sorunlara cevap veren özünüyle bir ilgisinin olamayacağı bellidir. Nitekim bu ülke-

lerde sınır güvenliği birazcık gevşetildiğinde, milyonlarca insan dışarıya aktı ve akmaya devam ediyor. Oysa tam da bunun tersi söz konusu olmalıydı; duvarlar örmesi gereken kapitalizm olmalıydı. Çünkü çirkin ve sömürücü olan ve aşılması gereken kapitalizmdi. Feodal dükalıklar gibi kendisini kalelere kapatması gereken kapitalizm olmalıydı. Doğrusu da buydu. Bunun tersinin söz konusu olması ciddi bir sapmanın varlığına işaret etmektedir. Bu şimdi yıkılmaya çalışılmaktadır.

Bu konuda reel sosyalizmde bir tıkanmanın olduğu kesindir. Kimler ne zaman ve nasıl buna yol açtı? Şimdi bu tartışılmaktadır. Bu iyi ve bizim öngörülerimize de uygun olan bir tartışmadır. Bunun için yadırgamadık. Kendilerini reel sosyalizmin hülyalarına kaptırmış, duyguları, düşünceleri ve mideleriyle ona bağlanmış olanların sosyalist ülkelerdeki gelişmeler karşısında üzülmeleri bizim için hiçbir değer taşımamaktadır. Biz çok önceleri bu tür yöneticilere duyduğumuz nefreti açıkça ortaya koyuyor ve bunları sosyalizmin kötü memurları olarak tanımlıyorduk.

Hemen belirtelim ki, bu reel sosyalist ölçüler arkadaşlarımızda da biraz şekillenmiştir. Biz başından beri bu tip şekillenmeleri iç açıcı bulmamak gibi bir yaklaşım içindeydik. Dikkat edilmemesi halinde, bu ölçülerle şekillenenlerin kapitalizmin ölçülerinden daha fazla bir bireyciliği bile kendilerine yakıştırabileceklerini görüyorduk.

Bu nedenle sürekli buna karşı durmaya çalıştık. Arkadaşlarımızın üzerinde reel sosyalizmin etkileri sanıldığından da fazla olabilir. Sosyalizm diye bellediğimiz olayların çoğu gerçekte reel sosyalizm kökenlidir. Bizim bu sosyalizmle ciddi bir bağıntımızın bulunmadığını anımsatmak gerekir. Dolayısıyla bugün adına “sosyalizmin krizi” denilen şey, burjuva düzeninin temsilcilerinin söylediklerinden çok farklıdır. Bu aslında bir hayalin, bir sapmanın ve hatta kapitalizme oldukça hizmet eden bir yapının yıkılmasıdır.

Bize göre kapitalizmi biraz daha uzun ömürlü kılan şey, bu tür sosyalizmin ta kendisidir. Gerçekten şunu açıkça belirtebi-

lizir ki, kapitalizm birazcık esenliğe kavuşmuşsa, buna en büyük katkıyı reel sosyalizm sağlamıştır. Neden? Çünkü Her şeyden önce, reel sosyalizm insanlığın önemli bir kesiminin bunalımını kapitalizmin üzerinden çekti. Gerek ulusal, gerekse sosyal kurtuluş hareketleri, kapitalizmin başına bela kesilen ve onu yıkıntıya götürecek olan bu güçler, reel sosyalizmin giderek daha tehlikeli hale gelen sapmaları nedeniyle kapitalizm için tehlike olmaktan çıkarıldı. Reel sosyalist ülkelerin sosyalistsiz bir sistem oluşturduklarını, apayrı bir dünya kurduklarını ve komünizme doğru gittiklerini söyleyerek kendilerini aldatmaları, kapitalizme rahat bir nefes aldırttı.

Bir düşünün: Bu ortamda Etiyopya devlet başkanı gibi bir yığın aşiret şefi kendisini sosyalist ilan etti. Böyleleri Türkiye'de de çoktu. Sosyalist öğretiyi uzaktan yakından ilgisi bulunmayan ve özellikle onun ahlaki özelliğinden hiç haberdar olmayan tipler, kendilerini sosyalist şef olarak adlandırdılar. Sonuç, Türkiye'de kapitalizmin rahatlaması oldu. Dünyayı bir yana bırakalım, TKP'nin varlığının Türk kapitalizmine yapılmış en büyük destek olduğunu sanıyorum. TKP denilen olgu olmasaydı, en azından onun daha sonraki sapmalarla yüklü biçimi, o kokuşmuş mülteciliği ve yine kemalizmin sadık bir hizmetçiliği temelinde Türkiye'nin temel sorunlarına katkıları olmasaydı, cumhuriyet adı verilen bugünkü olgu karşımıza çıkamazdı. Bunun iyi görülmesi gerekir. TKP'nin yaptığı bu kadar da değerlidir. Dışarıdan sağlanan Sovyetler Birliği desteği ve içeriden TKP'nin payanda olmasının Türk kapitalizminin vücut bulmasındaki katkısı sanıldığından çok daha fazladır. Bu dünya çapında da biraz böyledir.

Reel sosyalizm veya başını Sovyetler Birliği'nin çektiği sosyalizm, kapitalizmin başına bela olabilecek birçok gücü bu konumdan uzaklaştırdı. Yaratılan sistem, sahte komünizm ütopyası biçiminde ifadesini bulan bir yapıyla 70 yıl gibi uzun bir süre kapitalizmin kendisini toparlamasına yol açtı. Eminim ki, sosyalizm bu biçimde çarpıtılmamış olsaydı, kapitalizm birçok cephede kendisini ağır sorunlarla karşı karşı-

ya bulur ve kendi yıkımının koşulları daha iyi hazırlanabilirdi. Günümüzde üzerinde en çok durulması gereken bir sorunda, kapitalizmi böyle bir esenliğe kavuşturan reel sosyalizmin kapitalizmle bağlantısı olacaktır. Daha doğrusu reel sosyalizm açıkça kapitalizmin en gelişkin bir biçimi değil midir? Belki de sosyalizm adına güçlü bir kapitalist gelişmenin yaşandığı, kapitalizmin vardığı en son aşama emperyalizm iken, bu aşamanın kapitalist biçiminin de reel sosyalizm olduğu görülecektir. Bugün Sovyetler Birliği insanının ezici bir kesimi büyük bir kapitalist arayış içindedir. Peki, bu hangi anlama gelir? Elbette Sovyet sosyalizminin hepsi kapitalizmdir demek istemiyoruz. Ama bu ülkede sosyalizme ilgi yok denilecek kadar azalmıştır ve Batı kapitalizmine öykünmenin son haddine vardığı söylenmektedir. Bundan çıkarılacak sonuç, gelişkin bir kapitalizmin, üretim araçları fazla gelişmemiş ve ulusal gelişmenin güçlü olmayan ve geri bir ülkenin koşullarında, sosyalizm adı altında kapitalizmi geliştirmiş olmasıdır.

Daha önce de bu tür değerlendirmeleri zaman zaman sunmaya çalışıyorduk. Kapitalizmi kolektifleştirmek mutlaka kapitalizme götürür demek doğru değildir. Kolektif kapitalizm sosyalizmin gelişmesinde de bir aşama olabilirdi. Bunun vurgulanması gerekir. Ama kolektif kapitalizm partinin giderek bürokratlaşması ve devletin giderek daha fazla güçlendirilmesi biçiminde bir üstyapıyla kuşatılmışsa, bunun sosyalizme değil kapitalizme götüreceğini görüyoruz. Üretim araçlarını ve hatta insan emeğini kolektifleştirmek elbette gereklidir. Bu sosyalizmin de ön aşamasıydı. Ama daha sonra partinin bunun etrafında bürokratik bir aygıtla dönüşmesi ve devletin çok güçlü kılınması da, sosyalizmin özüne aykırıydı. Bu kapitalizme götürecekti ve gerçekleşen biraz da bu oldu.

Bu durum sosyalizm adına hiçbir şey yapılmadığını göstermez, ama kapitalizmin daha çok güç kazandığını ortaya çıkarır. Nitekim şimdi mevcut sosyal ve ekonomik durum kapitalizmin lehine daha güçlü bir açılımla çözümlenmek istenmektedir. Kuşkusuz bu daha gelişkin bir sosyal ve ulusal mücade-

leye yol açacaktır. Kapitalist ögeler, sakat bir sosyalizm içinde ya da sosyalizmin saptırılmış bir biçimine karşı kendi devrimlerini yaptılar. Bu devrim kapitalizmi güçlendiriyor gibi görünse ve tekrar kapitalizme dönüşün güçlü bir akım haline geldiği düşünülse de, gerçekte bu durum kapitalizmin reel sosyalizm vasıtasıyla kendi bunalımını hafifletme ortamının son bulmasıdır. Dolayısıyla bu kapitalizmin daha ağır bunalımlara düşmesidir. Kapitalizm asıl bundan sonra gerçek rayına oturacak ve özellikle bunalımlı yapısını yaşamak durumunda kalacaktır. Kapitalizm, özellikle 1950'lerden sonra reel sosyalizmin kendisine sağladığı üstünlük durumunun verdiği gelişmeyi artık sürdüremeyecek, derin bunalımları bundan sonra yaşayacaktır. Yeni gelişmelerle birlikte kapitalist sistem veya dünya görünürde gelişiyor gibi olsa da, özünde gelişen şey onun doğru temellerdeki bunalımıdır.

Bu bunalımlar bundan sonra devrimlere nasıl yol açabilir? Sovyetler Birliği'nde, Batı Avrupa ülkelerinde, ABD'de ve sosyal gelişme düzeyi geri halklarda nasıl sonuçlar doğurabilir? Bunun sonuçlarını her gün görüyoruz. Bize göre bu daha gerçekçi bir dünya durumudur. Böyle bir dünya dengesi ortamında, halkların kurtuluş sorunları eskisinden daha fazla gündemleştirilebilir.

Unutmamak ve çok istisnai de olsa vurgulamak gerekir ki, Kürdistan bu 70 yıllık reel sosyalizmin kurbanıdır. Ülke ve halk olarak, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun tasfiyenin eşiğinde olması durumunu reel sosyalizmin kurbanı olmak biçiminde değerlendiriyoruz. Neden? Bugün Sevrés'in yeniden hortlatılmak istendiği söylenmekte, Kürdistan sorununa doğru yaklaşılmamaktadır. Sevrés Antlaşması'yla Kürt sorununa getirilmek istenen çözüm aslında kemalist çözüme göre daha geri değildi. Özellikle kemalist diktatörlüğün halkların azgın bir katili olduğu, birkaç halkı tasfiye ettiği ve Kürt halkını da tamamen boğuntuya getirmek istediği gerçeği göz önüne getirildiğinde, Sevrés'i böyle değerlendirmek mümkündür. Ancak hemen şunu da belirtelim ki, Sevrés bizim için tercih edilir bir

çözüm değildir. Ancak emperyalizm koşullarında kemalizmin katliamcı yaklaşımıyla kıyaslandığında, Sevrés'in daha insani olduğu, hatta ulusal ve sosyal açıdan gelişkinliği ifade etmeye yatkın bir duruma yol açtığı söylenebilir. Kemalist çözüm, katliamcı bir çözümdür. Hiç kimse bunun radikal olduğunu söyleyemez. Katliamın radikalizmi olamaz. Hele halkların temel ulusal ve sosyal gelişmelerini katliamlarla önlemenin ilericilikle hiçbir ilgisi yoktur.

Reel sosyalizmin en büyük hatalarından birisi de budur; onun bugün sonuçlarını çok pahalıya ödediği bir anlayışı da budur. Sözümona kemalizmin sınırlı bir anti-emperyalist yanı vardı. Bu sınırlı anti-emperyalizm uğruna 1925-40 yılları arasındaki dönemde Kürdistan halkı katledildi. Birçok azınlık halk bu radikalizm uğruna tarihten silindi. Bunun nemenem bir radikalizm olduğu ve emperyalizme nasıl muazzam güç verdiği bellidir. Türk rejiminin şu anda Ortadoğu'da emperyalizmin en çok dayandığı ileri karakollardan birisi olduğu gerçeği dikkate alındığında, kemalizme böyle bir yakıştırmada bulunmanın ne denli felaketli sonuçlara yol açtığı ve dolayısıyla bu yakıştırmaların sosyalizmle uzaktan yakından bir bağlantısının bulunmadığı rahatlıkla anlaşılacaktır.

Bu değerlendirmelere bakarak, bizi Sevrés yanlısı olarak itham etmek (ki, kemalizmin yaklaşımı budur), büyük bir katliamcı yaklaşımı örtbas etmek demektir. Böylelerinin konuşmaya bile haklarının olmadığını vurgulamak durumundayız. Sömürü lehine bile olsa, ulusal ve sosyal sorunlar emperyalizm koşullarında da çözüme gidebilir. Zaman zaman başvuru bir yöntem de olsa, katliam emperyalizm koşullarında tek yöntem değildir. Ama ulusal ve sosyal sorunların çözümünde, kemalizmin tek seçeneği katliam olmuştur. Bunun nedenleri vardır. Gelişmemiş Türk ulusal gerçekliği, gelişmemiş Türk kapitalizmi, çok yüklü bir şovenizm ve imparatorluk kültürü bu nedenlerin başlıcasıdır. Osmanlı İmparatorluğu dağılıp geride Anadolu'da kalınca ne pahasına olursa olsun onu korumak adına müthiş bir şovenizm geliştirildi.

Bilindiği gibi Türklerde bir de paşaların gerçeği vardır. Paşalar için devlet her şeydir; devletin bekası uğruna her şey kılıçtan geçirilebilir. Türk paşalarının böylesi bir gelişme özelliği vardır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Türkiye'de ulusal ve sosyal sorunların çözümünde katliam yöntemi tek seçenek olarak ele alındı. 1920'lerde Ermeniler ve Rumlar, günümüze gelinceye kadar ise Kürtler ve diğer ulusal azınlıklar katledildi. Sosyal sorunların çözümündeki katliam, Mustafa Suphi ve arkadaşlarının katledilmesiyle başlatıldı. Bu, günümüzde İstanbul ve Ankara'da düzenlenen baskınlarda 11 gencin topluca katledilmesiyle devam ediyor. Türk rejimi bu sorunu anti-demokratik ve katliamcı bir temelde çözmek istiyor. Kısacası kemalist yöntem emperyalizmin çözüm yöntemlerinden daha tehlikelidir.

Katliamlara ve hem de hiçbir gelişme şansı tanımadan ulusal ve sosyal sorunların ortadan kaldırılmasına ilericilik yaftasının vurulabileceğini sanmıyorum. Cengiz Han yöntemlerinin ne ölçüde devrimsel nitelik taşıdığını söyleyecek durumda değiliz. Ancak kemalizmin bu yöntemlerinin de devrimci olduğunu söylemek çok zor görünmektedir. Eskisine göre daha yeni bir ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmeyi mümkün kılan bir hareket veya onun böylesi bir gelişmeye yol açmak için kullandığı şiddet devrimcidir. Böyle bir şiddet devrimci şiddettir. Kemalizme baktığımızda, onun getirdiği sistemin doğru dürüst bir kapitalist sistem bile olmadığını görüyoruz. Kemalizmin gerçekleştirdiği devrim veya uyguladığı şiddet yöntemi, kapitalizme hizmet eden bir devrim veya onun şiddeti bile değildir. Dolayısıyla kemalizm elikanlı bir diktatörlüktür. Bu diktatörlük biraz faşizme yaklaşmaktadır ve hatta faşizmden bile geridir. Biz buna pro-faşizm adını veriyorduk. Bu diktatörlüğün içeriğinde Osmanlı devletinin cellat geleneği, halkların azgın düşmanlığı ve kendi öz halkına düşmanlık vardır. Böyle bir iktidar, Osmanlı geleneğiyle despotizmin her türlü vahşetinin sürdürülmesidir.

Geçenlerde yayınlanan bir yazıda, bir Osmanlı sultanının

“nizam-ı alem için” ondokuz şehzadeyi boğdurttuğu belirtiliyordu. Kemalizmin yaptığı da budur. Mustafa Kemal de “nizam-ı alem için”, yani kendi iktidarı uğruna en yakınlarını katlettirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu, halklar bir yana, sultanların en yakın akrabalarına karşı bile acımasız bir şiddet uygulamıştır. Bunun “nizam-ı alem için” yapıldığı söylenmektedir. Peki, bu şiddet ne kadar devrimsel nitelik taşımaktadır? Öyle anlaşılıyor ki, hem Osmanlı terörizmi ve hem de kemalist terörizm devrimci bir içeriğe sahip olmadığı gibi, her ikisi aynı zamanda kötü bir kardeş kavgasının da adıdır. Kemalizmin uyguladığı şiddetin içeriğinde ilerleme etkeni olmak gibi bir durum yoktur. Bu şiddet çok kötü bir geleneğin en kötü ve en son kalıntısıdır. Bunun biraz daha değerlendirilmesi gerekir. Türkiye'deki tartışmaların giderek bu noktaya geldiğini sanıyorum ve gelmek durumundadır. Kemalist terörü doğru bir biçimde değerlendirmeden Türkiye Cumhuriyeti'nin enkazından kurtulmak olanaksızdır.

Şuna getirmek istiyorum: Reel sosyalizm, hiçbir gerekçeyle savunulamayacak olan katliamcı bir gelişmenin en büyük destekçisi oldu. Halklar bu rejim tarafından katledildiği halde, TKP gibi bir oluşum içeride bunun en güçlü dayanağı haline geldi. Reel sosyalizm gelişti, TKP kokuştu. Sonuçta sosyalizm adına ortaya çıkan en büyük tahribatı Türkiye somutunda gördük. Kürtler katledilirken, vahşiler ve gericilerin devrim adına temizlendiği iddia edildi ve katliamlar alkışlandı. Reel sosyalizm açısından bunun yüz kızartıcı bir durum olduğu, daha doğrusu sosyalizmden büyük bir sapma olarak ortaya çıktığı ve dolayısıyla bir çözüm gücü gibi görünse bile bu nitelikte bir çözüm olmadığı açıktır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Kürdistan sorunu için Sevrés Antlaşması emperyalist bir çözümdü. Şimdi reel sosyalizm aşıldığı için Sevrés'in tekrar gündeme geldiği söylenmektedir. Hayır Sevrés gündeme gelmiyor. Yine de Batılı emperyalist güçler Türkiye'ye mevcut kapitalizmin yasalarına göre bir çözüm dayatıyorlar. Bunu kısmen Irak örneğinde

gördük. Hemen belirtelim ki, Saddam Hüseyin diktatörlüğüyle karşılaştırıldığında, kemalist diktatörlüğün daha gerici, onursuz olduğu ve halkların aleyhine bir durum ihtiva ettiği görülecektir. Saddam da az veya çok bu geleneğin en son temsilcilerinden biridir. Yine de Saddam diktatörlüğü kemalizm kadar uşak değildir. Bu nedenle kolay teslim olmamıştır. Saddam Hüseyin rejimi önemli ölçüde reel sosyalizmin bir ürünüdür. Bu rejimin içeriğinde Arap milliyetçiliği ve şovenizm vardır; buna Arap gericiliği de eklenebilir. Bütün bunlar onun bir çözüm tarzı olamayacağını ortaya koyan örneklerdir.

Ortaya çıkan şey şudur: Dünya çapında mevcut altüst oluşlar, bizim için sosyalizmin ve umutlarımızın yıkıldığı anlamına gelmemektedir. Tersine biz bu gelişmeleri sosyalizm adına sürdürülen bir ütopyanın, hem de saptırılmış bir ütopyanın ve kapitalizme oldukça hizmet eden bir rejimin yıkılması olarak değerlendiriyoruz. Bu üçüncü bir yol olarak kendisini ortaya koyuyor. Yeni durumda kapitalizm çerçevesinde ulusal ve toplumsal sorunlar daha da ağırlaşacak, ama aynı ölçüde çözüm olanaklarını da ortaya çıkaracak, en azından bu sorunları çözüme ulaştırma olanaklarının elde edilmesini sağlayacaktır. Biz kaybedilenlere fazla üzülüyor, daha çok bir yükten kurtulduğumuza inanıyoruz. Ama yükten kurtulduk diye kapitalizme sarılmamak gerekir. Kapitalizm yine eski kapitalizmdir. Bazı ek cepheler kazanmış gibi görünse de, onun gerçekliği budur. Bu, kendi gerçek bunalımlarına ve dolayısıyla çözüm yollarına kavuşmuş olan kapitalizmdir. Daha doğrusu, bu, sosyalizmin bir tikanmadan kurtulmasıdır; sosyalizm adına geliştirilen, ama oldukça kapitalizme hizmet eden, kapitalist ve hatta feodal toplumun birçok özelliğini çok tehlikeli uygulamalarla kurumlaştırmış olan bir sistemin yıkılmasıdır.

Görevimiz şimdilik bu gelişmenin uzun bir tarihsel ve güncel incelemesini yapmak değil, bir ana değerlendirme yapmaktır. Bizim için bu konuda geçmiş değerlendirmeler içinde özeleştirme gerektiren ne olabilir? Kendimizi reel sosyalizme fazla kaptırmamakla birlikte (partimiz gerçekten hiçbir zaman

kendisini buna kaptırmadı), geçmişte biz de bazı deyimleri ihtiyat kaydıyla kullanıyorduk. Partimizin gelişimine dikkatle bakıldığında, bizim de bazı basmakalıp yaklaşımlarımızın olduğu, ancak bunlara fazla değer vermediğimiz hemen görülecektir. Bizim örgütlenme ve mücadele tarzımız klasik komünist partilerininkinden çok farklıdır. PKK bir anlamda daha 1970'lerden başlayarak günümüze gelinceye kadar reel sosyalizme karşı bağımsızlığını başarıyla korumuş, onun çok önemli sapmalarına düşmemiş, bu sapmalarla mücadele etmiş ve bu açıdan kendisini bugünkü altüst oluş dönemine iyi hazırlamış bir örgütlenmenin veya hareketin adıdır. Bu anlamda PKK'nin uluslararası önemi büyük bir gelişmenin sahibi olduğunu söyleyebiliriz. En azından şimdiye değin koruduğu varlığıyla bu böyledir. Bu temelde daha iyi sonuç alabileceğimiz bir dünyada olduğumuza inanıyoruz. Bu son gelişmelerle birlikte, bizim için yetmiş yılın dezavantajları yıkılmış oluyor.

Dünyanın yeni durumunu değerlendirirken, somut rakamlar ve eğilimlerden söz etmeyeceğim. Buna gerek olmadığı kanısındayım. Kapitalist çerçeve içinde daha çok kişi, grup ve kurum dövülecektir. Aralarındaki rekabet giderek şiddetlenecektir. Günümüz dünyasında ABD, Avrupa, Sovyetler Birliği ve Japonya kutupları vardır. Bunlar birbirleriyle sürekli çelişeceklerdir. Ezilen ve sömürülen ülkeler ve halklar diğer bir çekişme odağı olarak bunlara karşı duracaktır. Bir yandan kapitalist devletlerin kendi aralarındaki, öbür yandan bu devletlerle emekçiler arasındaki çelişkiler artacak, bu çelişkiler yeni sorunlarla birlikte daha da hızlanacak, ulusal kurtuluş süreci kendisini daha şiddetli bir biçimde dayatacaktır. Hatta şimdi yeni sorunlar söz konusudur. Ortada tahrip edilen bir dünya vardır. Kapitalizmin bir yan sorunu olarak ortaya çıkan çevre kirliliği sorunu, temel bir sosyal hareketliliğe yol açacak kadar gelişmiş durumdadır. Kapitalizm gerçekten dünyayı tahrip etmekte, hem çevreyi, hem de gökyüzünü tehdit etmektedir. Bu hiçbir dönemle kıyaslanmayacak ölçüde yıkıcı sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Kapitalizm çevreyi adeta bir mezarlığa

dönüştürmektedir. Betonlaşma hiç de az bir tehlike değildir. Neredeyse dünyanın kirlenmedik bir yeri kalmamıştır. Hava kirlenmekte, yeşillik yok olmakta ve boğucu bir atmosfer ortaya çıkarmaktadır. İnsanların robotlaşma düzeyi hızla yükselmektedir. Bütün bunlar başlı başına bir devrim programına yol açacak kadar ağır sorunlardır. Eskinin emeğin ve ulusların kurtuluşu sorunlarına yeşilin kurtuluşu, havanın-iklimin kurtuluşu, hatta insanın bir tüketim canavarı olmaktan kurtuluşu gibi ciddi sorunlar eklenmiştir. İnsanlık, evrenin sonu gelmeden veya güneş sistemi son bulmadan, çok kısa sürede böylesi bir kapitalizm tarafından yok olmakla karşı karşıya bulunmaktadır.

Mevcut kapitalizm bu tehlikeye yol açtığına göre, insanlığın bunu kabul etmemesi, kendi yok oluşunu kabul etmemesi demektir. Mevcut insanlık kavgasında buna kolayca boyun eğilmeyeceğini biliyoruz. Dolayısıyla kapitalizmin sonuçlarına rağmen, artan yoğunluk ve çeşitlilikte bir mücadele söz konusu olacaktır. Bu mücadelenin yeni bir atılımına tanık olacağız. Sosyalizm günümüze ilişkin doğru bir yaklaşım geliştirirken, emeğin ve ulusların kurtuluşu sorunlarını, doğanın ve iklimin kurtuluşu, tüketim canavarlığından ve ahlaki çöküntüden kurtuluş gibi sorunları da ağırlıklı olarak işleyecektir; buna uygun bir temelde yeniden şekillenen programlar ve partiler söz konusu olacaktır. Partilerin dar aygıtlarına sığmayan ve kitlelerin daha yoğun olarak katıldığı siyasal eylemler gündeme gelecektir. Öyle anlaşılıyor ki, önümüzdeki dönemin devrimsel çıkışları daha fazla kitlesel bir nitelik kazanacak; hem nicelik ve hem de yoğunluk olarak daha gelişkin olacaktır. Bir anlamda uzun süreli halk savaşları daha karmaşık, daha yoğun ve askeri olmaktan ziyade siyasal boyutu giderek öne çıkan bir karakterde gelişecektir. Elbette askeri mücadele de olacaktır. Orduların çatışma tarzıyla birçok sorunun üzerine yürümekten ziyade, halkların ayağa kalkarak mevcut iktidarları alaşağı etmeleri biçiminde devrimler gerekecek ve gelişecektir. Bugünün mevcut ağır sorunları ve bir avuç teklici

kapitalistin dünyayı dehşete düşürmesi, ancak halkları bu biçimde ayağa kaldıran bir program ve örgütlenmeyle aşılabılır.

Mevcut tartışmalar da herhalde bu yönlüdür. Bugün Doğu Avrupa ülkelerinde gördüğümüz çıkışların hepsini kapitalizme dönüş olarak değerlendiremeyiz. Bu çıkışların içinde bu tür gelişmeler de gizliydi. Bu daha da yoğunlaşacağına benzetilmektedir. Özellikle ABD emperyalizminin dayattığı statüko, terör ve dehşet mutlaka bir kitlesel devrime yol açacaktır. ABD emperyalizmi nükleer tehdit ve şantajla dünyayı tutsak almak istemektedir. İnsanlık bunu hiçbir zaman kabul etmeyecek ve buna karşı mutlaka uygun bir mücadele yolunu bulacaktır.

Bu konuda Sovyetler Birliği'nin bir şeyler yapmak istediğini biliyoruz. Ama Sovyetler Birliği de nükleer tehlikeyi ortadan kaldıramayacaktır. Nükleer tehlikenin ortadan kaldırılması da devrimin önemli bir görevidir. Bu, başta Amerikan halkı olmak üzere dünya halklarının yığınsal bir tarzda ayağa kalkmalarıyla başarılacaktır. Kapitalizmin Sovyetler Birliği'nde görüldüğü türden bir sosyalist sistem anlayışıyla yıkılamayacağı, hatta daha da güçleneceği ortaya çıkmıştır. Bundan sonra kapitalizmin aşılması, halkların son derece kapsamlı ve daha şimdiden bunu öngören programlar, örgütlenmeler ve eylem biçimlerine yönelmeleri temelinde gerçekleşebilir. Günümüzde sosyalizm tartışmaları bu çerçevede gelişecektir. Bu olumlu bir gelişmedir. Bu, temel sorunlara daha gerçekçi ve daha doğru çözümler bulmaya çalışan, ağır gelişse bile, gerçekliği nedeniyle tercih edilmesi gereken bir yaklaşım tarzı olmaktadır.

II- TC'nin ideolojik-politik tükenişi ve PKK'nin devrim alternatifi

İdeolojik-politik tükeniştikten kasıt nedir? Kuruluşunda bir bütün olarak hem Türk milliyetçiliği ve hem de onun zafer kazanmış biçimi olarak, Türkiye Cumhuriyeti çok sınırlı bir

amaca sahip olan çok sığ bir milliyetçiliktir. Denilebilir ki, cumhuriyet ideolojisi aslında en şoven, başından itibaren gelişmeye kapalı olan ve bu haliyle lanetlenen milliyetçiliklerden çok daha geri bir milliyetçiliktir. Bu ideolojinin çerçevesinde sadece diğer halkların inkarı ve buna dayalı katliam yoktur; aynı zamanda kendi halkının da inkarı söz konusudur. Türk milliyetçiliğinde Türk halkını sevmek diye bir durum söz konusu değildir. Türk milliyetçiliği kendi halkını da horlayan bir milliyetçiliktir. Türk halkının dünya çapında bugünkü horlanmışlık düzeyini göz önüne getirdiğimizde, bundan bu milliyetçiliği sorumlu tutmamak kesinlikle olanaksızdır. Ulusçuluk aslında bir yerde sınırlı da olsa bütün sınıfların temsilciliği ve sözcülüğünü yapar. Ama Türk milliyetçiliğinde bu da yoktur. Bu milliyetçilik çok üst bir tabakanın çıkarlarını ulusal çıkarlar adı altında ve hem de en zorba bir rejimle kendi halkına da dayatmayı içermektedir. Türk milliyetçiliği dışı karşı “Türkün Türkten başka dostu yoktur”, “Bir Türk dünyaya bedeldir” ibarelerinde olduğu gibi çok yalıtılmıştır. Bir yandan kendini çok aşağılayan, diğer yandan çok üstün gören çelişkili bir ifadeye de sahiptir ve böylece ulus olarak da Türk halkının gelişmesine ket vuruyor.

Bu durum içinden çıkılmaz bir ideolojik keşmekeşliğe yol açıyor. Bu ideolojik keşmekeşlik kendisini şu temelde gösteriyor: Geleneksel İslami ideoloji reddedildi. Tabii bu ideolojinin yüzyıllara dayanan bir temeli vardır. Böyle yasaklamak ve inkar etmekle ortadan kalkmaz, varlığını sürdürecektir. Ama gayri resmi olarak, oldukça tahrip edilerek, toplumsal fonksiyonu oldukça bozularak, bir yerde İslamlıkla da oynanarak iğdiş edilecektir; reformasyona da uğratılmayacak, deforme edilecektir. Böyle bir karmaşıklığa yol açıyor. Sosyalizmle, sosyalist ideoloji ile oynuyor. Sosyalist ideolojinin TKP'nin şahsında ne hale getirildiğini biliyoruz. Burada sosyalizm özünden boşaltılmış, kemalizmin soldan bir yaması durumuna getirilmiştir. Yine Müslümanlık da sosyal-şoven bir Müslümanlık ve sosyalizm de sosyal-şoven bir sosyalizm (artık bu

ne kadar Müslümanlık ve sosyalizm ise) diye tam bir karmaşıklık yaratılmıştır. Bu, sosyalist ideolojiyi de iğdiş ediyor ve çok sahte Müslümanlar ile sahte sosyalistler ortaya çıkarıyor. Böylece kemalizm çok sahtekarca kendisini maskeliyor.

Bunun yıkıcı sonuçlarını ortaya çıkan insan şekillenmesinde görmek mümkündür. Bugün Türk insanı kara Afrika insanından daha fazla oyuncaktır; demokrasi ve temel haklardan uzaktır. Türk halkı, 12 Eylül faşizmi gibi belki de dünyada eşine ender rastlanan bir faşist rejime karşı nefes alamayacak duruma getirilen bir halktır. Kendi halkını bu duruma getirdikten sonra, bu rejimin Kürt halkını veya diğer halkları ne duruma getireceğini kestirmek zor değildir. Gerçekten böyle bir ideoloji insanlığa, kendi halkına ve hatta mensuplarına kargaşadan başka bir şey verebilir mi? Bu anlamda Türk ideolojisi tükenmiştir. Türkçülük ve Türk milliyetçiliği, onun en son biçimi olan Özal bile tükenmiştir.

Kemalizm Türk milliyetçiliğiyle yapay bir uluslaşmaya yol açtı. Mustafa Kemal, çok geri ve diktatörce yöntemlerle olsa da, Türk uluslaşmasını biraz oluşturdu. Bu uluslaşma anti-demokratik temeldeydi, teröristi ve faşist nitelikteydi. Ama bu milliyetçilik yine sınırlı da olsa belli bir uluslaşmaya yol açtı. Daha sonraki süreçler tükeniştir. Türk milliyetçiliği oldukça olumsuz bir işleve sahiptir. İçeriden körüklenen bir şovenizm vardır. Dışarıya karşı bağımsızlık çoktan yitirilmiştir. Zaten ilk oluşumunda da fazla bağımsızlığı yoktu. Uydulaşma, bağımlılaşma ve tıkanma giderek daha da gelişti. 12 Eylül faşist rejimi, CHP, DP fazla bir ayrıma elvermiyor, hepsi aynı olaylardır. Bazı sol çıkışlar oldu. CHP'nin sollaştırılması; DP ile AP'nin ve günümüzde ANAP'ın liberalleştirilmesi gibi deneyimlerle aslında bu ideolojik çıkmazdan kurtulunmaya, özellikle devletçilik ve milliyetçilik sözümona aşılmaya çalışıldı. Lakin özü korunduğu için bu mümkün değildir. Ecevit solculuğu çok tehlikeli bir sosyal-şovenizmdir ve gerçekten daha da kör bir çıkmaz olmaktan öteye bir içeriği yoktur.

Özellikle 12 Eylül'ün koruması altında geliştirilen ANAP-

Özal deneyimi, dört görüşü birleştirme adı altında son bir faşist çabaydı veya Türk milliyetçiliğinin son bir çabasıydı. Ama görüyoruz ki, ANAP gerçekten dini de solculuğu da kullanan çok kötü bir oluşum olmuştur. Denilebilir ki, ANAP kemalist milliyetçiliğin veya faşist bir milliyetçiliğin en son, ama en karmaşık, en muğlak, en bunalımlı ve toplumu en çok baştan çıkararak bir biçimi olarak işlev görmüştür. Bu milliyetçilikten kaynaklanan politika da çok belirgindir. Politikaları gerek ülke içine, gerekse ülke dışına yönelik olarak son derece anti-demokratiktir; dışarıya yönelik olarak emperyalizme bağımlı, hem sosyalizmin, hem de ulusal kurtuluş hareketlerinin aleyhinde bir tutuma dayalıdır. Ekonomik olarak da, dış politikada da fazla gelişme yeteneğinde değildir. Çok hırsızca ve talancı bir biçimde değerleri koparması söz konusudur. Oluşmuş normal bir kapitalizm ve bunun normal yasaları bile işletilmemiştir. İstendiği kadar liberalizmin uygulandığı söylenir, liberalizmle ilgisi olmayan ve hatta mevcut sosyalist ülkelerdeki devletçiliklerden bile daha tehlikeli olan bir devletçilik politikası mevcuttur ve şimdi gerçekten tam bir çıkmazla karşı karşıyadır. Cumhuriyetin politik tükenişi, hiçbir dönemde 1990'lı yılların başlarında gördüğümüz kadar şiddetli değildir. Cumhuriyeti kurtaracak ideoloji ve politika diye, o her gün gördüğümüz kör döğüşleri yapılmaktadır. Bunların iktidarı ve muhalefetiyle havanda su dövmekten başka bir şey yapmadıkları çok iyi bilinmektedir. Halk oldukça uzaklaşmıştır; gerçekten ilerleme şansını bir yana bırakın, sonuç veremeyen durumu ile terörden başka bir yöntemle halledilemeyecek kadar çıkmazdadır.

İdeolojik ve politik tükenişin olduğu yerde, terör ve özellikle özel savaş gündeme girer. Bu da tesadüfi değildir. Bugün TC'de yaşanan ideolojik, politik ve giderek ekonomik tükeniş veya iflas karşısında ayakta kalmak için neye ihtiyaç duyulmaktadır? Teröre. Tabii bu da kemalist dönemin terörünü aratmayacak cinsten bir terör olacaktır. Türkiye'de Özel Harp Dairesi'nin 1950'lerde kurulduğu söylenir. Ama bu belki yasal

olarak böyledir. Aslında terör veya özel savaş terörü TC'nin kuruluşunda vardır. Mustafa Kemal'in kendisi gerçekten bir teröristtir; en yakınlarını bile oldukça haksız bir temelde tasfiye etmiştir. Bütün mücadele arkadaşlarının durumunu inceleyerek, hepsini çok haksız bir biçimde ve ciddi bir gerekçeye dayanmadan tasfiye ettiğini görürüz. Halka karşı uyguladığı tamamen terördür. Halklara karşı uyguladığı normal bir sömürgeci savaş değil, bir özel savaştır. Kürdistan'da gerçekleştirilen uygulamalar, Ermeniler ve Rumların göç ettirilmesi normal bir savaşın sonucu olmamaktadır. Özel savaşı günümüzün bir olayıymış gibi ele almak hatalıdır. Cumhuriyetin kuruluşunun temelinde bu vardır; felsefe ve uygulama itibarıyla ideoloji ve politikada bu vardır. Daha sonraki süreç bunun gelişmiş ifadesidir. Yaşadığımız süreç ise onun tükenişinin ifadesidir.

İdeolojik ve politik tükeniş, ekonomik iflas, ayakta durmanın tek çaresi olarak terörü vazgeçilmez kılar. Kurulmuş terör vazgeçilmezdir, çünkü demokratik yolla gelişmiyor, halklara özgürlük tanıyarak gelişmiyor, terörle gelişecektir. Bundan başka çaresi yoktur. Ama yine de belli bir kapasitesi vardır. Türk ulusunu ve kapitalistleşmesini biraz geliştireceği için kemalizmin teröründe bir şeyler bulmak mümkündür. Başka bir deyişle halkların ve kendi halkının aleyhinde olsa da, hiç olmazsa Türk uluslaşmasına ve Türk kapitalizminin sınırlı ölçüde gelişmesine yol açmıştır. Bu temelde bir anlamı vardır.

Ama 12 Eylül faşizminin daha öncesi de vardır. 12 Mart türü dönemlerin terörü herhangi bir sosyal ve ulusal içeriğe sahip değildir. Neyi geliştirecek? Milliyetçilik zaten ideolojik olarak tükenmiştir. Politikalar içte ve dışta tükenmiştir; kapitalist ekonominin geliştirilmesi için artık yeni bir hamle yapması veya yeni potansiyelleri harekete geçirmesi söz konusu değildir. Bu anlamıyla tükenen bir cumhuriyet söz konusudur. Ömrünü doldurmuş bir cumhuriyet vardır; cumhuriyetin fideliğinde yetişenler, menfaat takımı vardır. Cumhuriyetinki bir devlet olayı, yani bir gasp olayıdır; muazzam hırsızlamış ve

değer biriktirmiştir. Bunlardan nasiplenen büyük bir bürokrasi vardır, büyük bir paşalar ordusu ve bir de büyük tekeller vardır. Zaten hepsi iç içe geçmiştir. Devlet sayesinde hem ekonomide, hem de sosyal yapıda oldukça egemen olanlar, yine orduda egemen olanlar vardır. Bunların hepsi ülkeye ve halka tamamen egemenler ve sömürüyorlar.

İdeolojik ve politik tükenişleri, kendiliğinden bunların meydanı terk etmelerine yol açar mı? Hayır, açmaz. Ama tükeniş tükeniştir. Bunun yerine ayakta kalmak için yine de bir çareye ihtiyaçları vardır. O da özel savaştır, içine girilen son terörist yöntemlerdir. Bunu biraz gerçekçi görmek gerekiyor.

1990'ların başlarındaki cumhuriyet kesinlikle 1920'lerin başlarındaki cumhuriyet olmadığı gibi, bunlar taban tabana zıt aşamalarıdır. Önceki yükseliş, şimdiki ise yıkılış döneminin cumhuriyetidir. Terörle kurulmuştur, terörle ayakta tutulmaya çalışılıyor. Peki, yeni uluslararası gelişmeler böyle bir rejimin, bu cumhuriyetin yaşamasına olanak sağlıyor veya lehinde bir durum yaratıyor mu? Bu rejimin başı olan Özal, özellikle kapitalizmin başı ile ilişkilerine çok büyük değer veriyor ve ona oldukça yaltaklanıyor. Neden? Şunu çok iyi biliyor: Türkiye Cumhuriyeti elden gidiyor. Bazıları “cumhuriyeti Amerika'ya kiraladı” diyorlar. Aslında bu biraz doğrudur, başka da onu ayakta tutacak güç yoktu. Adam yalvardı, her şeyiyle peşkeş çekti. “Bu cumhuriyeti ancak sen ayakta tutabilirsin” diyor. Herkes suçu Özal'a yüklemek istiyor. Bu da o kadar kolay değildir. Cumhuriyetin kendisi ayakta duramayacak durumdadır. Bir koruyucu ve kollayıcıya ihtiyaç var. Bir yere rehine verilmesi gerekiyor. Bu da ABD'den başkası olmaz. Avrupa Topluluğu (AT) vasıtasıyla Avrupa'ya kiralamak istiyor, ama Avrupa fazla kârlı bulmuyor. Geriye dünya jandarmalığı kalıyor; dünya jandarması olduğu için de, kendisini en çok ABD koruyacaktır. Nitekim yapılan da bu oluyor.

Özal'ın geliştirdiği ilişkileri öyle kişisel dostluk ilişkileriyle izah etmek mümkün değildir. Aslında bu ilişkileri TC'nin tükenişine veya ayakta duramaz durumuna çare bulma girişim-

leri olarak değerlendirmek gerekir. Uluslararası yeni durum bunu zorlaştırmıştır. Varşova Paktı askeri olarak dağıldığı, yine sosyalist sistem biraz da kendi kendisini feshettiği veya o duruma geldiği için TC'nin kıymeti harbiyesi kalmadı. Artık Sovyetler'e karşı bir rol oynamaya ihtiyacı yoktur. Sovyetlerle geliştirdiği ilişkilerle ABD kendisini daha iyi hissediyor. TC'nin kıymeti kalmadı. Kendisini pazarlayacak değerden yoksundur. 12 Eylül döneminde günümüze doğru gelindiğinde, cumhuriyetin özellikle uluslararası alanda böyle para etmesi durumu söz konusudur.

Unutmayalım ki, Türkiye, 1950'lerden sonra NATO'nun Sovyetler Birliği'ne ve Ortadoğu'ya karşı dayanmak istediği bir ülkedir. NATO bugün her ne kadar varım diyorsa da, uluslararası dengeler altüst olduğundan, aslında anlamını yitirmiştir. Sovyetler'in başını çektiği sistem bu duruma geldikten sonra, NATO'nun işlevi bitmiştir, ama adı vardır. TC'ye öyle fazla kıymet biçecek durumda da değildir. En son Ortadoğu'da, özellikle İsrail'in korunmasında TC'ye taktik bir öge ve hatta stratejik öge olarak yer verilmek istendi. Bugün ABD'de de İsrail lobisi Türkiye'yi koruyor ve kolluyor. Bu aslında çok ilginçtir. Bugün Türkiye'yi aslında Amerika'nın bütün kesimleri değil (özellikle Yunan ve Ermeni lobisi aleyhindedir), daha çok Yahudi lobisi koruyor. Karşılığında ise Arap alemine karşı bir kalkan görevini görmesini istiyor. İsrail'in stratejik Türkiye ittifakı da bu temeldedir. İsrail aleyhtarlığı gelişmeler olduğunda, Türkiye'yi bir ileri güç veya kalkan olarak kullanmak istiyorlar. Nitekim Körfez krizi ve savaşında da görülen budur. Çok iyi biliyoruz ki, ABD'nin bölge üzerindeki hükümlerini geliştirmesi, son tahlilde İsrail'in güvenceye alınmasıdır. Başka bir deyişle Ortadoğu'daki “yeni düzen” aslında önemli oranda İsrail'in etkisi ve çıkarının olduğu bir düzendir ve Türkiye bunun koruyucu kalkanıdır. İşte bu temelde “Ortadoğu'da benim kıymetim artıyor” diyor.

Bu nasıl bir kıymet artışıdır? Bu, bütünüyle Ortadoğu halklarının tepkisini çekecek bir kıymet artışıdır. ABD'nin yeni

düzenlemesini ve İsrail'in buradaki korumasını sağlayan bir koruma kalkanı olması, daha şimdiden büyük tepkiye yol açıyor. Dolayısıyla kıymetinin artması, kendisi için artmamasından daha tehlikeli bir durum yaratıyor. Nitekim bizim bunu değerlendirmemiz söz konusudur. Onun Arap alemi ile İran ve Yunanistan'la olan çelişkisini kullanmamız, bu kıymetinin ona ne kadar pahalıya ödettirileceğini iyi göstermektedir.

Demek ki, şu ortaya çıkıyor: Günümüze doğru gelindiğinde, Türkiye Cumhuriyeti aslında uluslararası ve bölgesel çerçevede güçlü bir dayanaktan yoksundur veya kendisine kıymet veren dengeler bozulmuştur. Her ne kadar hala kıymetli olduğunu söylüyor ve “kolay kolay benden vazgeçmezler” diyorsa da işin gerçeği bu değildir. Dolayısıyla dış politikada da büyük bir çıkmazla karşı karşıyadır. İç politikadan daha fazla, dış politikadaki geleneksel dengeleri aşmıştır. TC'yi var eden, aslında biraz da onun reel sosyalizme dayalı konumuydu. 1940'lara kadar Sovyetler Birliği ile ittifak temelinde güç kazandı. Daha sonra bunu adım adım satarak, bu kez reel sosyalizme sırt çevirip Batı'nın Ortadoğu'daki jandarmalığına soyundu ve kıymet kazanmaya çalıştı. İşte bu son 1980'lerin ortalarına kadar bir kıymet kazanmaktır. Kredi aldı, ordusunu güçlendirdi, gerici faşist sistemi biraz daha gizledi. Şimdi yıkılan işte budur. Yetmiş yıldır dayandığı zemin, dış ilişki dengeleri yıkıldı; içte de yıkıldı. Dikkat edilirse, kemalizmin sınırlı uluslaşma işlevi çoktan bitmiştir. Dolayısıyla milliyetçilik TC'yi tutan bir harç olmaktan çıkmıştır. Onun oluşturduğu tekelci devlet kapitalizmi, zaten dünya çapında kapitalizmin içinde bile kabul görmüyor; bu kapitalizm tükenmiştir. Özal iki koldan “Liberalim, serbest piyasacıyım” diyerek, güçlü bir yıkılışa ulaşmadan, biraz bu enkazı aşmak istiyor. TC'nin kendisi özünde bürokrat, tekelci kapitalist bir devlettir. Dediğim gibi, milliyetçilik harcı da artık tutamaz durumdadır.

O zaman yetmiş yıldır bu iç ve dış dengelere dayanan cumhuriyeti bundan sonra hangi dengeler korur? Şimdi en temel sorunu budur. Şöyle bir tartışma geliştirilmek isteniyor: Cum-

huriyeti açacak yeni ideoloji ve politikalar olabilir mi? Son dönemlerde CHP'nin kalıntısı SHP'de tartışılan biraz budur. Görünürde de olsa, reformistçe da olsa, devlete yön veren ve altı ok'ta ifadesini bulan geleneksel sistemi aşmak istiyor. İnönü gibi biri işte onu esas almak istiyor. Zaten kendi içinde bürokratik, devletçi bir partidir. Bunun reformistleşmesi ne kadar mümkündür? Bu da tartışmalıdır. Onun için gelişmiyor. Zaten halktan da fazla destek alamıyor. Ecevit'le kopuşması da ikiyüzlücedir ve daha fazla devletçidir. Daha fazla ince kemalisttir. Dediğimiz gibi, ANAP ve hatta DYP onun liberal ifadesi olmak istiyorlarsa da, liberallikleri en az diğerleri kadar sahtedir. Aslında daha ileri bir uç olarak, “ben yeniyim, bütün görüşlerin senteziyim” diyen ANAP pratiğinin günümüzdeki sonuçları göz önüne getirildiğinde, bunun en büyük demagojik ve faşist nitelikte bir şaşırma hareketi, en iğrenç ve sinsi bir özel savaş aygıtının siyasal ifadesi olduğu iyi görülmektedir. Bu nedenle gerçekten cumhuriyetin ömrü ideolojik, politik, iç ve dış diplomatik dayanaklarıyla artık tükenmiştir, iflası yaşamaktadır. İşte bu noktada özel savaşın anlamı bütün çıplaklığıyla karşımıza çıkıyor. Bir rejim artık kendisini içte ve dışta ideolojik ve politik olarak geliştiremiyor ve ekonomik olarak yeniden üretmiyorsa, bu rejim ancak ve ancak tek bir şeyle ayakta kalabilir: Bu da çıplak zordur. Halkın üzerinde uygulanan baskı ve sömürü göz önüne getirildiğinde, çıplak zorun da ne kadar şiddetli olacağı öngörülür; bu özel savaşın şiddetidir, onun gelişmesidir.

Türkiye'deki özel savaşın veya bir başka deyimle onun kontrgerillasının sıradan bir olay olmadığını, bazı “terörist örgütler”e karşı başvurulmuş bir terör olmadığını iyi kavramamız gerekiyor. Özel savaş bu sistemin ayakta kalmasının tek yolu veya yıkılış sürecindeki TC'nin zorbela ayakta tutulmasının ifadesidir. Zaten 12 Eylül rejiminin kendisi de bir özel savaş rejimidir. Daha önceleri gizliydi. Evren'in kendisi ve öteki darbeci komutanların hepsi aslında özel savaş komutanlarıydı, ama gizli yürütüyorlardı. Özel savaş birlikleri ordu içinde

sınırlıydı; daha sonra orduya egemen oldular. Kemal Yamak ve öteki bütün özel savaş komutanları, hala devletin kilit noktalarını tutmaktadırlar. 12 Eylül'de gerçekleşen durum aslında özel savaş aygıtının gizli ve sadece ordu içinde bir aygıt olmaktan çıkarak, bütün devlete ve topluma egemen bir açık terörist rejim olarak kendisini açığa vurmasıdır. 12 Eylül budur. Bu aynı zamanda sadece çıplak zorla kendisini ayakta tutan bir gerçek olmaktadır. Özel savaşın yürürlükte olduğu bir rejim, aynı zamanda karşısında bir halkı, halkları görür. Özel savaş kime karşıdır? Elbette birkaç “terörist örgüt”e karşı değil. Bu kadar yaygınlaşmış, rejime bu denli tümüyle hakim olmuş bir özel savaş tüm halka, halklara karşıdır.

İşin bu yanı çok önemlidir. 1990'ların başlarında gerçekten bunu bütün yönleriyle görüyoruz. Herkes dehşetle özel savaşın kendi kapısında olduğunu görüyor. Bir yanıltmayla bunu maskeleyen girişimleri görüldü. Bu sahte reformist çabalar aslında özel savaş için bir örtüydü. Bir yandan iflas etmiş sol, hatta devletçi sol, diğer yandan Müslümanlık payanda olarak kullanılmak istendi. İdeolojik açıdan bu önemlidir. Milliyetçilik ideolojik olarak bir görev yapamaz duruma getirildikten sonra, İslamcılık ve sahte solculuk imdada çağrıldı. Liberalizm ideoloji olarak gündeme getirilmek istendi. Milliyetçiliğin bittiği yerde bunlar ortaya çıkarılıyor ve yapaydır. Yapay olduğu için de dökülmekten kurtulamayacaktır. ANAP kullanacağı kadar kullandı; bu ideolojilerle yama vurabileceği kadar milliyetçiliğe yama vurdu. Ama eğer kendisi lime lime olmuş ve tükenmişse, bu milliyetçiliği hiçbir yama kurtaramayacaktır. Nitekim olan da budur.

Peki, bir terör rejimi olarak, özel savaş ne kadar yaşayabilir? Kendisini ne kadar yeniden üretebilir?

Gerçekten eğer Türkiye içinde sağlıklı bir tartışma açılmak isteniyorsa, rejimin karakterinin iyi görülmesi gerekir. Türkiye'nin muhalif ve hatta devrimci güçleriyle de bazı tartışmalar yapıyoruz. Onlar devleti hala onun diğer kurumları, örneğin parlamentosu, hükümeti ve bürokrasisi lekeli değil-

miş ve özel savaştan bağımsızmış gibi ele alıyorlar. Dolayısıyla Türkiye solu reformizmden kurtulamıyor. Solun devrimci bir muhalefet durumuna ve çözüm gücü haline gelememesi, aslında devletin ve rejimin tahlili ile yakından bağlantılıdır. Türkiye solu veya genelde muhalefet için, ANAP'a alternatif olamıyorlar, deniliyor. Bu bir anlamda doğrudur. Şu nedenle doğrudur: ANAP'ın sentezlediği veya yamayla ve eklentilerle de olsa yürütmek istediği cumhuriyeti diğerleri yürütemez. Bu nedenle de alternatif olamazlar. ANAP çok ileri olduğu için değil, onun yönetim tarzının çok çeşitli ideolojileri birleştirilmesi buna yol açıyor. ANAP “liberal oldum” diyor. Bunları da çok ikiyüzlüce ve kapkaç tarzında yapıyor. Diğerlerinde bu marifet olmadığı için, alternatif olamazlar, deniliyor. Kendi içinde bu anlamda biraz da doğrudur. Eğer bunlar gerçekten demokratik bir muhalefet ve tutarlı olsalardı, şimdi ANAP'ın esamesi okunmazdı. Çünkü diğer partiler de aynı rejimin veya ideolojik-politik yapılanmanın tükeniş sürecinin ifadesidir. Bu tükenişi aşmaları şurada kalsın, onun üzerinde yaşamaya çalışan ekiplerdir. Yarın belki de bu ekiplerden bazılarının iş verirler. ANAP çok döküldüğü için örtbas etme ve maskeleyme mekanizması olarak DYP'ye veya SHP'ye rol biçebilirler veya hepsi birleşebilir. Bu bir maskeleyme olayıdır. En uygununu nasılsa öyle yaparlar.

Rejim kendi içinde bir alternatif üretebilir mi? Örneğin ANAP reformistleşebilir mi, demokratikleşebilir mi? Resmi muhalefet reformist bir çıkış yapabilir mi? Kısacası kemalizm biçiminde somutlaşan ideolojik ve politik yapılanma aşılabilir mi? Türkiyeli demokratlar bunu biraz tartışmaya çalışıyorlar. Ama sadece birer kişi olarak tartışıyorlar. Arkalarında güçlü bir siyasal akım yoktur. Bazıları eleştiride cesur davranıyor. Artık kemalizm dar geliyor, kemalizm toplumu çok sıktı, deniliyor. Buna alternatif aranıyor. Bu temelde daha da artan sorunlarla karşılaşıyorlar. Ama kişisel düzeyde olmaktan öteye gidilemiyor. Reform denemelerinin, örneğin şu son “anti-terör yasası”, “tecil yasası”, “Kürtçe'ye serbestlik yasası”, “TKP'ye

icazet yasası” gibi görüntüleriyle özel savaşın hizmetinde olmaktan başka değerinin bulunmadığı anlaşılıyor. Bunlar reform değil, solu tasfiye etmenin, devrimci çevreleri ve devrimci eğilimleri tecrite almanın özel savaş çabalarıdır. Bunlar gerçek reformlar değildir. Eğer reforma umut bağlasalardı, öncelikle özel savaş tasfiye etmeleri gerekirdi. Kontrgerilla ve bir bütün olarak bu terör rejimi lağvedilmeliydi. Yani bütün o faşist ve her türlü gerici politikalar bir tarafa bırakılırdı. Devletin bütün kurumlarında tam bir demokratikleşmeye yol açılırdı. Toplum muazzam bir demokratikleşme süreci içine alınır, anayasa ve yasalar bu temelde değiştirilir, en azından yeni seçim yasası oluşturulur, yeni partiler kurulur ve yeni eyalet türleri geliştirilirdi. Böyle olsaydı, belki buna reform diyebilirdik. Ama şimdi TC'ye bakalım. TC'nin bu tip reform dönemiyle uzaktan yakından ilgisi yoktur. Dolayısıyla bir reform sürecine girilmiştir ve bir reform dönemi yaşanıyor, diyemeyiz.

Kapsam ve biçim olarak, acaba TC buna uygun mudur? Sanmıyoruz. Bütün veriler şunu gösteriyor: TC kendi içinde reformlarla kendini yenileme kudretinde değildir. Veya kemalizm kendini reformlarla yenileme kudretinde değildir. 1990'lardan itibaren çok açıkça ortaya çıkan şey, TC'nin esas olarak en kaba, en faşist ve elikanlı terör dayanağından başka bir dayanakla kendisini ayakta tutmasının mümkün olmadığıdır. Gerçekleşen budur ve bu da köklüdür. Lafa değil, gerçekleşene bakmak gerekir. Özel savaşın bütün orduya hakim olduğu, ANAP'la bütün siyasal yaşama da hakim olduğu; tarikat sistemi, sporu, sanatı ve her şeyi kullanarak toplumun bütün hücrelerine dalbudak saldırdığı açıktır. Özellikle özel timler gittikçe yaygınlaştırılıyor. Reformlarla ilişkili olmalarını bir yana bırakalım, bunlar dünyada eşi ender görülen ve belki de ilk planda yer alan bir zor rejimiyle veya zordan başka hiçbir araçla ayakta tutulamayacak bir rejimle, bir cumhuriyetle karşı karşıya olduğumuzu gösterir. Onun için bu reform demagogjisine fazla aldanmamak gerekir. Reform çabalarını fazla cid-

diye almamak gerekir. İster DYP, ister SHP, isterse diğer partiler olsun, bu gerçek değişmez.

Bu, reformlar uğruna mücadele edilemez veya reformlar değerlendirilemez demek değildir. Hayır, biz bunun bilincindeyiz. En küçük sahte reform girişimlerini bile iyi kullanmak gerektiğini biliyoruz. Biz parlamentosundan tutun derneklerine kadar her alanda sözle ve siyasetle yapılacak işleri reform olarak da değerlendirmiyoruz. Ama hiç olmazsa özel savaş buralarda sıkıştırmanın bir politik yol olduğunu biliyoruz. Sorun TC'nin kendisini reformlarla yenileyemeyeceğidir, özel savaş dışında bir seçeneğinin kalmadığıdır. Devrimci politikada, muhalif politikada ve demokratlıkta ısrarlı olan herkesin, hele hele sosyalistim diyenlerin bunu mutlak anlamda iyi görerek devrimciliklerine anlam vermeleri gerekiyor. TC gerçeğini ve onun olası gelişmesini böyle değerlendirmeyen politika yapamaz. Dolayısıyla parti ve örgüt kurmak ve eylem geliştirmek konularında gerçekçi olamayacağı veya bünyesinde büyük yanlışlar taşıyacağı için hüsrana uğramaktan kurtulamaz. Türkiye solunun hüsrana uğramasını, hatta muhalefetin çok sahte de olsa hiç başarılı olamamasını göz önüne getirelim. Bu nereden kaynaklanıyor? Bu, rejimin karakterini doğru değerlendirememekten, özellikle onun özel savaş tipindeki terörist karakterini görememekten ileri geliyor. Rejime, cumhuriyete olmadık sıfatlar atfediyorlar. TKP'nin cumhuriyetin kuruluş yıllarındaki yaklaşımında da bu görüldü. Cumhuriyete, anti-emperyalist ve ilerici denilerek, uşaklık ve işbirlikçilik yapıldı. Sonuç TKP'nin tasfiyesi, hiçbir şey üretmez ve yapamaz duruma gelmesi oldu. Şimdi ANAP'ın liberal, Demirel'in demokrat, SHP'nin sosyal demokrat olduğu iddia ediliyor. CHP de öyleydi. Sonuç, Türkiye solu kendini en işlevsiz, en güçsüz, iğdiş edilen ve rejimin kusurlarını kapatmaktan öte işlevi olmayan bir konumda tutuyor. Neden? Çünkü yanlış bir değerlendirmeye sahiptir. Yanlış bir değerlendirme onları yanlış bir programa, örgütlenmeye ve eylemsizliğe götürüyor.

Dev-Sol ve diğer bazı gruplarca geliştirilmek istenen eylem türlerinin ise başarıya gidemeyeceğini biliyorlar. Aslında bu da eylemsizliğin verdiği öfkenin dışa vurulmasının bir başka biçimidir. Mevcut şiddet eylemleri rejimi zayıflatan değil, biraz güçlendiren karakterdedir. Çünkü bu eylemler özel savaşa karşı topyekün bir mücadelenin aracı olarak düşünülmediği için, özel savaş aygıtını parçalamak şurada kalsın, zayıf konumda bulunması nedeniyle onu güçlendirmekten öteye bir rol oynayamıyor. Dolayısıyla ister solun radikal söylemi, ister liberal ve reformist söylem, temelde TC gerçekliği karşısındaki hatalı kavrayış, pozisyon alış, programlanış ve örgütleniş yüzünden, çıkmaz ve bunalımdan kurtulamıyor. En az TC kadar o da bu konuda kendisini yenileyemiyor. İşin özü ise yaptıkları hatalı değerlendirmelerle bunlara dayalı program ve örgütlenmelerden kaynaklanıyor.

TC olayı ve onun muhalif olması gereken güçlerin konumu tartışılmaya ve eleştirilmeye muhtaçtır, görülen budur. Eğer TC kendini yenilemek istiyorsa (ki birçok veri bunun olası olmadığını gösteriyor), kendi içinden veya Türkiye'nin ulusal ve toplumsal yapısı içinden bir çıkış yaptırılmak isteniyorsa, yine soldan devrimci bir söylemle aşılacak isteniyorsa, bunların da TC gerçeğini doğru görmeleri ve kendilerini buna göre çözümlenmelerini geliştirmeleri gerekir. Tabii bu iş yalnız programla olmaz. En başta doğru kitle eğitimi, kitle çalışması gerekir. Sadece öncü tartışması da yetmez. Tartışmanın ötesinde doğru bir öncüye ulaşmaları, yine kitlenin rolünü tartışmanın ötesinde ayağa kalkan bir kitle yaratmaları gerekir. Bunlar olmadan Türkiye halkının devrimci seçeneği veya demokratik seçeneği ortaya çıkamaz. Sosyalist seçeneği bir yana bırakalım, tutarlı bir demokratizm ve hatta tutarlı bir reform paketi bile oluşturulamaz. Dolayısıyla özel savaşın elinde eriyip gitmekten kurtulamazlar.

Cumhuriyet gerçeği zor rejimdir, çürümeye mahkumdur. Bu rejimin reformlarla kurtulması da gündemde olmadığına göre, geriye devrim seçeneğine yer kalıyor. Karartılan ufuk-

lar, oldukça düşürülmüş insan, içinden çıkılmaz toplumsal kargaşa ve her düzeydeki iflas bir gerçektir; bunu fazla değerlendirmeye de gerek yoktur. Yani bunu herkes biliyor. İnanılmaz bir kargaşa yaşıyor. Toplumsal düşkünlük ve çürüme iliklere kadar işlemiştir. Üstten yönetilemez durumu mevcuttur. Altta halk artık canından bıkmıştır. Bütün bunlar bir devrimci durumun ve dönemin oldukça olgunlaştığını gösterir. Zaten bir bütün olarak kriz durumu yaşıyordu. Ama bu dönemde krizin artık olgunluğundan, dolayısıyla olası bir devrimin gelişme şansının yüksekliğinden bahsedilebilir.

12 Eylül'ün kendisi karşı-devrimdir; karşısında tutarlı ve örgütlü bir devrimci hareket olmasa da, karşı-devrimci bir hareket olduğu için, her zaman devrim tehlikesinin olduğu koşullarda gelişti. TC'nin kendisi bir karşı-devrimci örgütlenmedir. Bu şu anlama gelir: TC'nin karşısına aldığı süreç devrim süreciydi. TC buna karşı kuruldu. Ve karşı-devrimci bir cumhuriyet olarak geliştirildi. 12 Eylül bunun en son aşaması ve en çok karşı-devrimci olduğu dönemdir. Bir devrim zemini vardır, devrim zemininde yürüyen halklar vardır; bu onlara dayatılan bir rejimdir. 1990'lardan itibaren yol alınan durum böylesine çılgınca toplumsal koşullar, sonuna kadar bağımlılık, uluslararası gerçeklikle çelişki ve Türkiye'nin peşkeş çekilmesidir. Bütünüyle ulusal onurdan düşme durumu yaşıyor. Toplum bütünüyle dünyaya pazarlanıyor. Buna rağmen rağbet görmüyor. Bu kadar düşürülmüşlük ender görülür. Tabii bunun şekillendirdiği insanı da görmeliyiz. Beş para etmez insanlar yığılıdır; aileye dek düşürülmüştür. Aile aile olmaktan çıkmıştır. Birey birey olmaktan çıkmıştır. Bütün veriler bu ortamda teneffüs edilemeyeceğini gösteriyor. İşsizlik milyonlara varıyor. Milyonlarca işsiz vardır, sosyal yaşam zıvanadan çıkmıştır; ekonomik olarak gerçekten açlık sınırında yaşıyor. Bir de yurt dışına doğru ve bölgeler arası muazzam bir nüfus altüst oluşu söz konusudur. Siyasal yönden tam bir kargaşa, incir çekirdeğini doldurmayan ve hiç umut vermeyen tartışmalar. Bütün bunlar aslında bir devrimin gündeme gir-

mesi gerektiğini, devrimci bir yaklaşımın ve hareketin mutlaka devreye girerek belli bir çözüm gücünü dayatması gerektiğini gösterir.

Türkiye devrimci hareketi, sosyalizmi bir şeylerle buna cevap vermek istedi. TKP olayını biliyoruz. Bu tamamen tasfiyecilikle sonuçlanan bir yaklaşımdır. Dünya çapında olduğu gibi, reel sosyalizm kökenli bu tasfiyecilik TC'yi son tahlilde güçlendirdi. 1970'lerde ortaya çıkan devrimsel açılım bir şeyler yapmak istedi. Ama hem TC gerçeğini kavramadığı ve hem de ona yönelik olarak sabırlı ve oldukça uzun vadeli bir mücadele alternatifini geliştiremediği, telaş ve aceleyle bir şeyler kurtarmak istediği için sonuçta ezilmekten kurtulamadı. Yani devrimin bilinen yasalarına tam bağlılık gösterilemediği için, örgütlü karşı-devrimci şiddet karşısında fazla başarılı olunamadı.

Şunu özellikle vurguluyoruz: Cumhuriyetin kendisini reforme etme ve demokratikleştirme yeteneğinde olmadığı, Türk burjuvazisinin buna güç yetiremediği, daha başından itibaren bu yeteneği olmayan TC'nin çöküş aşamasında da buna asla yeteneğinin olamayacağı, buna karşılık Türkiye halkının da devrimci seçeneğini oluşturamaması gerçeği söz konusudur. Türkiye halkının çok çeşitli nedenlerle devrimci-demokratik veya sosyalist öncülüğünü bir alternatif düzeyine çıkaramaması veya bir çözüm gücü haline getirememesi söz konusudur. İdeolojik olarak çok şeyler söyleniyor; yani sosyalizm ve demokrasi tartışmalarından geçilmiyor. Ama pratik sonucu yoktur, doğru bir örgütlenme ve eylemi yoktur. Biz bunun bazı nedenlerini ortaya koyduk. Bundan şu çıkıyor: Eskiden ulusal sorunun Türkiye'nin devrimci-demokratik ve sosyalist alternatifinin gelişimine bağlı olduğu söyleniyordu. Ulusal sorunun halledilmesi, Türkiye'de devrimin gerçekleşmesine bağlanıyordu. Son yirmi yıldır ve hatta başından beri tartışılan bu seçeneğin doğru olmadığı ortaya çıkıyor. Türkiye devriminin ulusal sorunu halletmesini bir yana bırakalım, kendisinin asgari demokrasi talebini halletmesi bile pek mümkün

gözüküyor. Bir demokratik devrimle TC'yi değiştirmek geçmişte olduğu gibi halihazırda da pek imkan dahilinde değildir. Son dönemlerde en çok atıfta bulunulan işçi sınıfı hareketi bile fazla umut vaat etmiyor. İşçi hareketi enflasyon sınırındaki ücretini kurtarma çabasından öteye geçemiyor. Temel toplumsal soruna, demokrasi sorununa sahip çıkmak pek umurunda değildir. Dar bir ekonomik mücadeleyle sınırlandırılmış bir işçi hareketi vardır. Dolayısıyla bundan demokratik çözüm beklemek, hele hele siyasal kurtuluş beklemek bu haliyle çok zordur.

Bu hareket kendi içinde devrimsel bir çıkışı, bir alternatifi geliştiremeyeceğine göre (ki, bu PKK'nin yaklaşımıydı), çözüm nereden geçer? Biz 1970'lerde bu tartışmayı yaptık ve inancımızı şöyle ifade ettik: Ulusal sorun çözümlenmeden, Türkiye'nin demokrasi sorunu çözümlenemez. Yani bizim tezimiz onların tezinin tersiydi. “Önce Türkiye'de devrim olur ve ulusal sorun çözülür” düşüncesine tam karşıt olarak, ulusal sorun belli bir çözüm yoluna girerse Türkiye'nin demokrasi yoluna girmesi de imkan dahiline girer, görüşünü savunduk. Tarih o zaman çok sınırlı sayıda güçle yapılan bu tartışmanın PKK lehine sonuçlandığını çok açık bir biçimde gösteriyor. O zaman kimsenin ihtimal vermediği bu yaklaşım, günümüzde burjuva liberallerinin bile kabul ettiği bir yaklaşım haline gelmiştir. Ulusal sorunun çözümünün belli ölçüde gelişmesi, hatta sorunun ortaya konuluşu ve kabul ettirilişi bile, bugün Türkiye'de gerçekten adına demokratik tartışma dediğimiz bir tartışmaya yol açmıştır. Bu tartışmanın kesinlikle bu konuda attığımız adıma bağlı olduğu unutulmamalıdır. Ulusal sorunun teorik düzeyde konuluşu, ideolojik ve politik gelişimi, ardından örgütlenmesi ve eylemi, sorunu gündemin baş maddesi haline getirdi. Bu da gerçekten Türkiye'de hatırı sayılır bir demokratik tartışmaya yol açtı. Hatta bundan da öteye özellikle birçok anti-demokratik yasanın işlemez duruma gelmesine ve cumhuriyetin geleneksel terör politikasının büyük bir darbe yemesine yol açtı. Örneğin TKP'nin icazet alması,

DİSK ve Barış Derneği davalarının düşürülmesi, idamların durdurulması, en son olarak “tecil yasası”yla PKK'li tutsaklar dışında herkesin bırakılması böyle gelişti.

En son “bütün bunları PKK terörüne karşı yapıyoruz; hatta PKK de kendi teröründen vazgeçerse, onu da affederiz” deniliyor. Burada aslında şu ortaya çıkıyor: Devrimci eğilimimiz TC'ye muazzam geri adım attırıyor. Bunların hepsi de, demokratik demesek bile, eski terör politikasından geri adım atılmasıdır ve önemlidir; son yılların savaşımıyla etle-tırnak gibi yakından bağlantılıdır. TC'ye muazzam geri adım attırma söz konusudur. Onun terörist politikasına ve anti-demokratik uygulamalarına muazzam geri adım attırmamız söz konusudur. Dolayısıyla bunları Özal'ın reformları değil (bu büyük bir saptırmadır), PKK'nin önderlik ettiği ulusal kurtuluş mücadelesinin Türkiye'nin gündemine dayattığı ve ilerlettiği demokratik kazanımlar olarak değerlendirmek gerekir. Eğer ille birtakım reformlardan bahsedilecekse ve bazı reformlar gündeme girmişse, bunları PKK'nin dayattığı devrimin yan ürünleri olarak değerlendirmek gerektiği açıktır. Gerçek de böyledir. Birtakım reform kırıntıları var, anti-demokratik yasalar biraz aşıyor. Bunların dayattığımız devrimin sonuçları olduğu çok açıktır ve bu unutulmamalıdır.

Bunun için “rejim liberalleşti, reformistleşti” demek, bunda SHP ve DYP gibi partilerin katkılarını aramak doğru bir yaklaşım değildir. Onlar özel savaşın emrindelerdi; o “terör zirvesi”nde zaten birleşmişlerdi. Dolayısıyla mevcut kazanımlar devrimin yan ürünleridir. Bütün Türkiye solunun, devrimci hareketinin ve muhaliflerinin bunu bilmesi gerekir. Hatta Demirel'in, Ecevit'in ve İnönü'nün de bilmesi gerekir. Onlar devrimin yan ürünleridir, devrimin üzerine ucuzca konmak ve onu tasfiye etmek isteyenlerdir. Ama yine de yaşamaları bu devrimsel gelişmeye bağlıdır.

O halde çözüm, değişik bir tarzda da olsa, bizim dayattığımız devrimsel tarzda oluyor. 1970-80 arasındaki dönemde ideolojik-politik bir eğilim ve giderek teorik, ideolojik ve po-

litik bir yaklaşım haline getirdiğimiz “Türkiye'nin demokratikleşmesine giden yol Kürdistan'daki ulusal kurtuluştan geçer” görüşü, kendisini 1980-90 arasındaki direnmeyle kanıtıyor. Oldukça güçlü bir politik akım halinde gündeme ve onun baş maddesine oturuyor. 1990'ların başından itibaren ise özellikle yükselen serhildanlar ve gerillaıyla “artık bu cumhuriyeti biz halledeceğiz, bu cumhuriyetle kapışmışız, onu şu veya bu biçimde değişikliğe uğratacağız, reformlarla değişikliğe uğratacağız” inancı, böylesine kesin bir noktaya getirilmiş bulunuyor. Daha önce ideolojik ve politik olarak söylenenler, pratikte de doğrulanmış oluyor.

Şu andaki tartışma düzeyi nedir? Doğrudur, PKK buna yol açtı, gündemin baş maddesini işgal etti ve bir yığın değişikliği de beraberinde getirdi. Ama yine de karşımızda bir özel savaş var. Bu özel savaş cumhuriyeti yıktırmama konusunda çok amansızdır. Son terör dalgası da bununla bağlantılıdır. Cumhuriyetin temelleri yıkılırken çılginlaştılar. Onun için terörü özellikle bu yasal kazanımların üzerine yaydılar. Terörün HEP ve İHD'nin üzerine yayılması ve yine bazı sol kuruluşlara yöneltilmesi tabii nedensiz değildir. Özel savaş çok iyi biliyor ki, bu yasal kazanımları PKK'nin devrimsel gelişmesi sağladı. Dolayısıyla PKK'ye yararlı oluyor. Yararlı olduğu için eli oraya ulaşıyor ve gücü ona yetiyor. Terörle sindirilmemiz ve tasfiye edilmemiz gerektiğini söylüyor ve yaptığı da budur. Böyle değerlendirilmesi gerekir. Tabii devrim ezilmediği için terör ters teper. Devrimin, özellikle kitlesel ayaklanma ve gerillanın gelişimi önlenemediği için, yasal kazanımlar aslında daha iyi işlev görür ve nitekim görüyor. Şimdi “bu yasal ortam PKK'ye mi yoksa bize mi yarıyor” diye soruluyor. PKK mi HEP'i kullanıyor, yoksa HEP mi PKK'yi kullanıyor, sorusu üzerinde tartışılıyor. Mevcut yasal ortamı PKK mi kullanıyor, yoksa mevcut yasal ortam mı PKK'yi kullanıyor? Ya da birtakım gelişmeler var; bunlar PKK'ye mi yarıyor, PKK'nin aleyhine midir, biçiminde bir tartışma vardır. Onlar tartışmanın içinden kolay kolay çıkamazlar. Devrimci bir ha-

reket, yan kazanım olarak, yasal mevzileri kullanır. Öyle polisin ve özel timlerin terörle sindirmesiyle istedikleri sonucu yaratamazlar. Tam tersine, kitleyi devreye soktuğumuz için, bunları kendilerine pahalıya ödettiririz. Bu, PKK'nin devrimci düzenleniş mantığıyla, onun politik gelişimi ve kitle ilişkileriyle çok yakından bağlantılıdır. Dolayısıyla birkaç tedbirle önlenecek veya PKK'nin aleyhine dönüştürülecek bir durum değildir.

Devrim seçeneğini, devrimci yöntemleri, gerillaya ve her ayaklanmaya çekilebilecek kitleyi sağlamak demek, mevcut birçok yasal zemini ve reform zeminini devrimin aleyhine kullanılmaktan alıkoymak, tam tersine devrimin lehine kullanılacak düzeyde tutmak anlamına da gelir. Yani biz şu anlamlı gelişmeyi sağladık: Mevcut tüm yasal mevziler ve reformcu gelişmeler devrim hizmetinde kullanılacaktır. Şimdi gerçekleşen de budur. Bu iyi bir taktik ayarlamaydı ve sonuçlarını sınırlı da olsa gösteriyor. Demek ki, PKK çözümü şu anda gerçekten tükenen cumhuriyetin alternatifi oluyor. Biz bu anlamda sadece Kürdistan'da bir çözümü zorlamıyoruz; Kürdistan'daki çözümlenme aynı zamanda Türkiye'deki çözümlenme oluyor. Başında da bizim görüşümüz buydu. Kürdistan çözüme giderse, Türkiye de çözüme gider, diyorduk. Gerçekleşen bu oluyor. Hem de en üst düzeyde, hatta rejimin kendisi için de, Özal'ın kendisi için de çözümü zorluyoruz. PKK ile görüşülebilir mi, görüşülemez mi; ulusal sorun siyasal yoldan halledilir mi, edilemez mi tartışmasını da biz dayattık. Bu bizim yarattığımız gelişmelerin bir sonucudur. Rejimin bünyesinde bu olduğuna göre, bir de diğerini düşünelim. Bunları PKK'nin dayattığı çözüm zorluyor.

Önümüzdeki dönemin esas gelişme yönü, özel savaşın cumhuriyeti ayakta tutma çabalarıyla gerilla ve serhildan temelinde bu özel savaşın geriletilmesi biçiminde cereyan edecektir. Mücadele bazı yan ürünler olarak reformları ortaya çıkarabilir. Ama her iki taraf da bunları kendisi için kullanmaya çalışacaktır. Karşı-devrim cephesi özel savaşın hizmetinde re-

formlara bel bağlayacaktır. Sadece Türkiye için değil, Kürdistan'da da bu böyledir.

Kürt reformizmini veya işbirlikçiliğini yeniden ve hem de Güney'e el atarak canlandırma girişimlerinin olduğunu biliyoruz. Bu da geleneksel bir yaklaşımdır. Geleneksel işbirlikçi güçleri tamamen özel savaşın hizmetinde toparlamaya çalışıyor. Bu daha önce aşiret alayları, “korucu” birlikleri şeklinde yapıldı. Şimdi bu yetmiyor. Bunun yerine biraz daha Kürtçülük yaftası vurulmuş bir işbirlikçi hareket devreye sokulmak isteniyor. Bir yandan da reform böyle kullanılıyor, diğer yandan sözümona Türkiye'nin demokratikleşmesi yürütülmek isteniyor. Bu da özel savaşın hizmetinde sahte bir demokratikleşmedir. İki de sahtelik olsa bile bir gerçekliktir ve özel savaşın emrindeki reformculuk ve demokrasi çabalarıdır. TC kendisini kurtarmak, kendi gerçeğini örtbas edip gizlemek ve varlığını sürdürmek için buna muhtaçtır. Uluslararası alandan güç almak istiyor. Avrupa buna öyle fazla ilgiyle yaklaşmıyor, bu sahteliği görüyor. Avrupa burjuva demokratizmini biraz görmek istiyor veya sınırlı da olsa biraz tutarlı olmasını istiyor. Avrupa mevcut özel savaşa kapalıdır. Fazla yol alamaz. Biraz örtbas ederek sürdürmeye çalışsa da (ki beş on yıldır sürdürüyor), Türk özel savaşının bundan sonra Avrupa'ya yutulması çok zordur. TC bunda zorlanacaktır ve zorlanıyor da.

ABD'nin stratejik bazı amaçları vardır. Bu temelde Türk özel savaşına göz yummuştur. Özellikle Irak'a karşı yürütülen savaş nedeniyle, Türk özel savaş birlikleri sınır boylarında yoğunlaştılar. Botan'ı boşalttılar. Milyonlarca insanı yerlerinden uzaklaştırdılar. Bu bir yıl içinde oldu ve Körfez Savaşı'nın gölgesi altında gerçekleştirildi. Amerika buna muhtaçtı. Amerika özellikle Kuzey Kürdistan'daki bütün uygulamalara göz yummak karşılığında İncirlik Üssü'nü, Silopi'yi ve bir bütün olarak Türk ordusunu kendi yedeğine çekti. Bunu iyi görmek gerekiyor. Ortadoğu'daki genel çıkarları söz konusu olduğunda, Avrupa da kuşkusuz bu özel sava-

şa göz yumacaktı. Çünkü petrol hepsi için gereklidir. Onun için özel savaşa göz yumdular. Şimdi Irak sorunu hal yoluna giriyor. Saddam ciddi bir tehlike olmaktan çıkmıştır. Dolayısıyla Türkiye'nin kıymeti harbiyesi veya özel savaşın kendini ABD ve Avrupa'ya kabul ettirmesi için dayanacağı gerekçesi kalmıyor. Ayrıca İsrail ile Arap ülkelerinin uzlaşmaya girme dönemi başlıyor. Bu da çok önemli bir noktadır. Başta Suriye olmak üzere, Arap ülkelerinin İsrail ile Ekim ayında bir konferansta buluşmaları söz konusudur. Bu görüşmeler devam eder ve hatta belli bir uzlaşmayla sonuçlanırsa, Türkiye'nin İsrail'e kalkan olma işlevi de oldukça daralacaktır. Petrol için kalkana gerek yoktur. Irak'ın içindeki oluşumlar bunu sağlayabilir. Bunlar kendi aralarındaki sorunları veya çatışmaları uzlaşmaya götürmek istiyorlar.

O zaman özel savaş hangi gerekçeyle kabul görecektir? Görülüyor ki, özel savaşın dış destekleri önümüzdeki günler ve aylarda oldukça daralacak, ABD de fazla itibar etmeyecektir. Özellikle ABD, Güney Kürdistan'da bir Kürt oluşumuna göz kulak oluyor. İstendiği kadar işbirlikçilerin önderliğinde sürdürülsün, bu Kürt oluşumunun içinde halk vardır ve halk kendi bağımsız seçeneğini mutlaka ortaya çıkaracaktır. Bu bağımsız seçenek ABD'nin bile kontrolüne zor girer. Hele hele Türkiye'nin kontrolüne asla girmez. Dolayısıyla özel savaşın Irak'a dayalı güç kazanması ve destek bulma çabası tam tersi bir sonuçla karşılaşacak; Kürdistan halkına karşı yürütülen özel savaş, bu politika nedeniyle büyük bir darbe yiyecektir. Yani Irak politikası kapsamlı olarak incelenmeye değer. ABD'nin desteği veya koruması da artık işbirlikçilerin aleyhine işliyor. “Çekiç Güç” üzerinde yürütülen tartışmaların önemli bir nedeni de budur. Gerçekten nereden bakılırsa bakılsın, “Çekiç Güç” Türkiye'nin özel savaş ve Kürdistan politikasıyla çelişki içindedir. Kısa vadede belki bazı şeyleri kurtarabilir, Özal'ı kurtarabilir. Ama TC'yi kurtaramaz. Zaten çelişki, çatışma budur. Biri kabul eder, biri etmez. “Çekiç Güç”ün sembolik himayesi altında bir Kürt ulusunu (ki bu bir

devlete kadar da gidebilir), kabul etmek isteyebilir. Bu ne demektir? Bu, geleneksel özel savaş politikasının ölümcül bir darbe yemesi demektir. Sadece desteğini yitirmekle kalmayacak, aynı zamanda Güney Kürdistan'ın boydan boya devrime açılması, bağımsız bir gelişme olanağı yaratması ve muazzam bir cephe gerisinin doğmasıyla da devletin darbe yemesi gerçekleşecektir.

TC bu konuda İran ile ciddi bir ittifakı zaten geliştiremez; tam tersine İran karşısında da bir ideolojik ve politik engelle karşı karşıyadır. Irak'ı tümünden kaybetti. İster Saddam sonrası isterse şimdiki durumu olsun, Irak'ın konumu bütünüyle yararlanacağımız bir durumdadır. Bu bizim için çok iyidir. Fazla demokratik, eşit ve özgür temellerde olmasa da, Kürt işbirlikçilerinin Saddam'la geliştirecekleri her türlü ilişki Türkiye'nin aleyhinedir. Neden? Çünkü Saddam var; Saddam gitse de, yerine gelecek düzenleme kolay kolay Türkiye'nin himayesine giremez. En azından şimdi Türkiye karşıtı bir konum vardır. KDP ve Yekiti gibi güçlerin tepedeki önderlikleri Bağdat'a bağlandılar mı, bizim için tehlike olmaktan çıkarlar. Bunlar otuz yıldır Türk işbirlikçiliği ve ajanlığını yapıyorlardı. Şimdi oraya bağlandıkları için engel olmaktan çıkacaklar. Sınırdaki iki tür engel vardır: Kendileri engeldi, Irak ordusu engeldi. Bu otonomi görüşmeleri nedeniyle Irak ordusu engel olmaktan çıkmıştır. Otonomici güçler ve önderlik engel olmaktan çıkmıştır, hem de Türkiye'nin katkısı sayesinde! Bu, çelişkili bir mantığın en feci sonuçlarını kendisi için vermesidir. Oldukça şoven bir Türk gazetecisi bunu, “Bir Kürt devletine herhalde biz ebelik yapacağız; bu bizim rejimimizin yol açacağı bir durumdur. Fakat TC'nin bundan başka bir seçeneği yok. Gelinek nokta bu” biçiminde değerlendiriyor.

Demek ki, bölge çapında Türk özel savaşına destek olmaya yol açan durumlar hızla aşıyor. Körfez krizinin aşılması, yine İsrail-Arap çelişkisinin belli bir uzlaşmaya girmesi, Türkiye'yi tam bir çıkmaza sokmuştur. Dış politikada Türkiye artık kime ve neye dayanacak? “Biz demokratığız. Türkiye

artık Ortadoğu'da demokrasinin öncülüğüne oynayacaktır” diyorlar. Demokrasiye bakın da hizaya gelin! Tam tersine onun en çok sınıfta kalacağı ve en çok sonunu getirecek sorun demokrasidir. Demokrasi silahına sığınarak özel savaşı yürütemez. Tam tersine bu silah onu en can alıcı yerinden vuracak duruma gelmiştir. Uluslararası alan bu silahın artık TC'nin lehine kullanılmayacağını, tersine onun aleyhinde kullanılacağını gösteriyor. Yani TC anti-demokratikliğini uluslararası gelişmelere borçluydu. Ama yine de uluslararası gelişmeler TC gibi bir ucubeyi asla kabul edemeyecek bir noktaya gelmiştir. Uluslararası durum artık hızla TC'yi kabul etme değil, kabul etmeme biçimindeki bir eğilimin içine girmiştir. Bu eğilim giderek daha hızlı devinmektedir. Bölgesel koşullar Türk özel savaşına veya Türkiye Cumhuriyeti'ne gereksinme göstermek şurada kalsın, bir bütün olarak böyle bir cumhuriyeti bela olarak görüyor. TC'nin bütün komşuları: Ermenistan, Suriye, İran, Irak, Kıbrıs, Yunanistan ve Bulgaristan böyle bir cumhuriyetin varlığını kabul etmemede birlik noktası içine girmişlerdir.

Türkiye'nin bölgeye demokrasi satması mümkün müdür? TC daha düne kadar halkların her türlü ulusal ve toplumsal kurtuluş isteklerine karşı anti-demokratizmin, faşizmin ve gericiğin jandarmalığını yapıyordu. Onun için demokratik olduğunu söylemesi büyük bir sahtekarlıktır ve kimsenin bunu yutacağını da sanmıyorum. Evet, geriye kendi içinde demokrasi silahına sarılması kalıyor. Ama bu silahı bırakalım kullanmasını, o ancak demokrasi denilen olayı katleder. Başından beri demokrasinin olmaması için dişini tırnağına takan TC ne kadar demokratikleşebilir, demokrasi silahını ne kadar kullanabilir? Tersine TC bu silah tarafından ancak ve ancak vurulabilir. Bütün bunlar da gösteriyor ki, özel savaşın iç ve dış dayanakları da tükenmiştir. Son bir yıl içinde bazı dayanakları vardı. Özellikle Kürdistan'a kusturmak ve neredeyse tasfiye etmek istedi, Kürdistan'ı boşaltmaya çalıştı. Ama bugün bu şansını da elinden kaçırmıştır; Irak'ta ve bölgedeki geliş-

meler nedeniyle kaçırmıştır. En önemlisi de uluslararası alandaki hızlı gelişmeler nedeniyle kaçırmıştır. Özal'ın zorlanması, Türkiye Cumhuriyeti'ni Amerika'ya kiralaması veya rehin vermesi bu anlamda çok iyi anlaşılıyor. Amerika bu kiralık cumhuriyeti ne kadar kabul edebilir? Aslında karşılığında çok ağır bir fatura ödemesi gerekiyor. Özellikle onun insan hakları ve demokrasi politikası yalnız bu kiralama nedeniyle işlemez hale gelecektir. Bunu biliyor. Onun için, “insan haklarını ve demokrasiyi hızla geliştir” diyor. Bu bir çelişkidir; ABD ile TC arasındaki bir çelişkidir. Zaten başka bir yığın çelişkileri vardır. ABD, bu kiralama olayı ile Ortadoğu halklarını karşısına almak ister mi? Her yerde demokrasinin biraz gelişmesi olacaktır. Türkiye hep bunlara karşıdır; Ermenistan'a, Yunanistan'a, İran'a, Irak'a, Kıbrıs'a ve Bulgaristan'a karşıdır. Bu kiralık konumu nedeniyle ABD'ye karşı olmak durumunda kalacaktır. Dolayısıyla ABD bu kiralama işinin fazla yararlı olmayacağını görür. Aslında Özal bedavadan da vermek istiyor. Yine de ABD fazla yaklaşmak istemiyor. Biraz dikkatli değerlendirilirse, bu iyi görülür.

Türkiye'yi Batı'ya kiralama, AT olmadıysa ABD'ye kiralama, o da olmazsa Sovyetler Birliği'ne kiralama olabilir mi? Sovyetler'in kendisi zaten büyük bir iflasla karşı karşıyadır; elinde birçok devlet vardır, onları bile boşlamak istiyor. Arap emirlikleri ve şeyhleri TC'yi ne kadar kurtarabilirler? Kurtarsalardı kendilerini kurtarırlardı, kendilerini bile yaşatamıyorlar. Bu nedenle Amerika'nın elindeki Türkiye'nin de pek fazla kurtuluş şansının olmadığını görüyoruz. ABD'den destek alan özel savaşın fazla uzun ömürlü desteklenemeyeceği açıktır.

Bizim devrimsel olanaklarımız artmış mıdır? Bu devrimsel gelişmeler bundan sonraki sürece daha fazla yayılabilir mi? Buna evet diyoruz; hiçbir dönemle kıyaslanmayacak bir biçimde evet diyoruz. TC gerçeği her bakımdan aşılıma mahkumken, bizim devrimimiz de her bakımdan gelişmeye mahkumdur. Şimdi çok çelişkilidir, ama bizim öncülerimiz ne oranda devrimsel gelişmeye kapalıysa, objektif koşullar da o

denli devrimi zorluyor. PKK'nin son yıllardaki gelişmelerinin altında aslında biraz da bu vardır. Yani bizim genelde stratejik ve taktik ayarlamamız kadar, tarihin çok önemli bir aşamasında ortaya çıkan fırsatlar da PKK'yi devrimi geliştirmeye zorluyordu.

Öncü konusuna biraz değineceğiz. Ama çok kısaca belirtelim ki, bizim öncümüz adeta “yerim dardır, oynayamam” dercesine, oynamamak için her şeyi yaptı. Devrimdeki rolünü oynamamak, aynen TC gibi kendini kötürüm kılmak için ne lazımsa onu yaptı. Ama koşullar ne kadar TC'nin aleyhindeyse ve onun için gelişme ve çıkış yolu ne kadar kapanmışsa, bizim için o denli bunun tersi söz konusudur. Her geçen gün artan her olanak devrimsel gelişmenin hizmetinde oluyor. Öncümüz ne kadar rolünü iyi oynamasa da, geneldeki doğrultu, objektif taban genişlemesi, bölgesel gelişmeler, eskiden Kürdistan'ı çarımha geren tecrit çemberinin yırtılması lehte işlev görüyor. Devrim, İran üzerinden güç kazanıyor. Bu objektif bir olgudur. Öyle ki, bu objektif duruma sıradan bir dokunuşta bulunulursa, muazzam gelişmeler sağlanabilir. Kadromuz istediği kadar cüceleri oynasın, objektif zemin buna uygundur. İşte Kürdistan halkı içinde eski işbirlikçi zemin öyle süratle yıkılıyor ki, halk artan bir biçimde devrime soluk oluyor. Kadro istediği kadar önüne engel olsun, halk devrim istiyor. Bugün gidip kentlere bir bakın, nabız yüzde doksan dokuz devrimden yana atıyor. Bizim birkaç yaramaz kadromuz istediği kadar oynasın, bu gelişmeyi durduramaz. Yani artık halkın önünde durulamaz. Çünkü devrimsel gelişme bir yaşam haline gelmiştir.

Türkiye cephesinin de eskisi gibi cumhuriyeti yaşatan bir cephe değil, tam tersine yıkılan bir zemin haline gelmesi söz konusudur. Biz orayı örgütlemedik, ama muazzam bir destek ve sempati geliyor. Demek ki, bütün bunlar şu anlama geliyor: İç ve dış objektif koşullar, ulusal, siyasal ve ekonomik düzeyde bütünüyle PKK gibi bir oluşuma güç veriyor.

Tabii bu kendiliğinden olmadı. Belli bir stratejik ve taktik

dayatma olmasaydı, objektif koşullar ne kadar olgun olursa olsun, kesinlikle kendiliğinden sonuç alınamazdı. Bizim aslında bütün bu gelişmeleri stratejik olduğu kadar belli bir taktik yaklaşımla da ele aldığımız bellidir. Öncü rolünü oynamadı, kadro özellikle rolünü oynamadı; ama stratejik ve taktik planlamada ve asgari düzeyde de olsa bazı uygulama esaslarını oturtmada, biz büyük bir çabayla rol oynadık; aslında hala peşinde koştuğumuz şey de budur. Nitekim şunu iyi görmek gerekir: Birçok kadroya kalsaydı, çoktan kırk türlü yenilmemiz gerekiyordu. Bizzat birçok kadromuzun özdeyişleridir: “İnanmadığımız veya güç yetiremediğimiz bir devrim bizi aşıyor” diyorlar. Kitlelerin ve gelişmelerin kendilerini aştığını söylüyorlar. Bu, planlamyla ve bir o kadar da stratejik ve taktik düzeyde asgari bir temsil etme gücüyle olmuştur. Bazı objektif zeminler doğduğunda oralara subjektif müdahale yapılmış, yani bilinç veya örgüte kavuşturma sağlanmıştır. Asgari düzeyde ve çok yetersiz de olsa, bunlar birleşik olarak PKK'nin stratejisi ve taktiğine güç vermiştir. Aslında birçok tıkayıcı öğeye rağmen, sınırlı bilinç ve örgüt çabaları taktiği işletiyor. Tabii taktik işleyince strateji de can buluyor. Özellikle gerillaya yönelik ve yine halka yönelik bütün olumsuz dayatmalara rağmen çıkış yaptırabilmemiz sanıldığından daha fazla gelişmeye veya çözüm gücüne doğru yol açarken, kazanmanın aslında PKK çizgisi, onun ideolojik ve politik doğrultusu, stratejik ve taktik planlaması olduğu gerçeği görülmelidir. Önümüzdeki yıllara kesinlikle egemen olacak çizgilerden birisi budur. Gittikçe öne çıkan devrimci çizgi, PKK öncülüğünde ifadesini buluyor. Bütün belirtiler çok açıkça gösteriyor ki, gelişmeler durdurulamayacağı gibi sınırlandırılmaz, gelişmelerin önü açıktır. Birçok yan etken her geçen gün artan bir biçimde bu gelişmelere hız kazandıracaktır.

Denilebilir ki, önümüzdeki dönemde uluslararası süreç PKK'nin devrim sürecine büyük güç katacaktır. Karşımızdaki müthiş anti-demokratik ve insanlığın hiçbir gerekçeyle kabul edemeyeceği ucube cumhuriyet kendini yenilemezse, devrim-

ci dayatmamız altında kendini reformdan geçirmezse tamamen kaybedecektir. Uluslararası ve bölgesel gelişmeler, bu konuda bütünüyle PKK'nin devrimsel sürecine, onun gittikçe somutlaşmasına, can ve güç kazanmasına artan bir hızla etki de bulunacaktır. Elbette bu TC'nin aleyhinedir.

İkincisi, PKK'nin Kürdistan halkı temelinde büyük bir güç kazanması söz konusudur; Kuzey'de ve Güney'de bütün sınıf ve tabakalardan güç kazanması sürecine girmesi söz konusudur. 1990'lardan itibaren kitleleşme, giderek kentlere yayılma, kırsal alanda köylülüğün, kentlerde işçi, gençlik ve esnaf kesiminin dalga dalga katılması durumuyla yüz yüzedir. Demek ki, halkın kendisinin güç katması artan bir tempoyla devam edecek ve hem de önünde durulamaz biçimlere kavuşarak sürüp gidecektir. En önemlisi ve daha çok da, sonuç alıcı yumruk ve tutumun ifadesi olarak bundan sonra öncünün kendisini düzenlemesi kesinleşecek veya artık oynanmayacak bir durumda vücut bulması ve somutluk kazanması söz konusu olacaktır. Yani PKK'nin şimdiye kadar daha çok ideolojik ve politik doğrultusu, stratejik ve taktik yönelimleriyle kazandığı gelişmeyi kesin zafere kadar götürmenin vazgeçilmez aracı olarak, gerçek bir parti örgütlenmesine doğru bir kadroya ulaşma adımı eşlik edecektir. PKK'yi artık yaramaz kadronun elinden kurtarmak; büyük bir inatla, oldukça gerici özellikler, tutum ve davranışlarla işlerin önünü tıkayan öğelerden kurtarmak zorunludur. Aslında bu bir anlamda sınıf çatışmasıdır, hatta ulusal etkilerin çatışmasıdır. Bu, PKK'nin ideolojik ve politik doğrultusuna kadro düzeyinde cevap verip vermeme, özümseyip özümsememe, PKK'nin doğrultusuna gerçekten sahip çıkıp çıkmama ve ona ulaşıp ulaşmama sorunudur. Bu konuda verilen mücadeleyi küçümsememek gerekir. Her şeyden önce de bu mücadeleyi doğru tanımlamak ve gerekeni yapmak büyük önem taşıyor.

III-Parti içi sorunlar ve doğru çözüm yolu

Çok kısaca ortaya konulduğu gibi, PKK'nin öncülüğünü yapmak isteyenler açısından, sorun gerçekten genelde bir durum değerlendirmesindeki noksanlıktan, sosyalizm anlayışındaki eksiklik veya yanlışlıktan ya da bölgesel durum değerlendirmesinin yanlışlığından kaynaklanmıyor. Bütün bunlar doğru yapılmıştır. Yine sorun Kürdistan halkının, Türkiye halkının ve hatta bölge halklarının desteğini sağlayıp sağlayamamasından kaynaklanmıyor. Aynı şekilde bütün bunlar olumlu yönde halledilmiştir. Çizgi olarak ideolojisi, politikası, stratejisi ve taktik adımlarının yerinde belirlenip belirlenmemesinden veya gelişip gelişmemesinden de kaynaklanmıyor. Bu konuda da gelişme olumludur. Gerçekten PKK'nin en canalcı sorunu gelip kadro ve önder komuta rolünü oynaması gerekenlerin iç ilişkilerinde, parti içi ilişkilerinde ve yaşam tarzlarında düğümlenip kalmıştır. Biz bu durumu ne basite alıyoruz, ne de öyle aşılabilir bir durum olarak değerlendiriyoruz. Bizim son yıllarda büyük bir çabayla yürütmek istediğimiz mücadele de buydu. Özellikle parti içi çözümlerinde, büyük bir tartışma olduğu kadar büyük bir çözüm gücünde ve çekişmede ifadesini bulan mücadelenin tarihsel anlamı budur.

Bu mücadeleyi sadece PKK içi bir mücadele olarak değerlendirmemek gerekir. Bize göre mevcut birçok sosyalist partinin tıkanmasının asıl nedeni kadro çözümlemesini tam geliştirememeleri, devrimi kendi kadrolarında başaramamalarıdır. Bir örgüt kendi içinde devrimi gerçekleştirmez ve bunu kadrosuna dek sağlama almazsa, bürokratlaşmaktan kurtulamaz; bu örgüt devleti ele geçirse de, o devleti bürokratlaştırır; eğer söz konusu olan sosyalizm ise, bu da ciddi bir sapmaya yol açar, demokraside ise diktatörlüğe yol açar. PKK'nin iç çözümlemesi veya kadro çözümlemesi son tahlilde reel sosyalizmin bir tıkanıklığını da başından mahkum etmek, kendi içinde buna izin vermemek, işlemeyen bir demokrasiyi ve örgüt gücü üzerinde hızla diktatörlüğe eğilimlerini kabul etmemek, sosyalist ve demokratik niteliğine dayatılan sınıf dışı

eğilimleri ortadan kaldırmaktır. Kürdistan söz konusu olduğunda, buna feodal etki de dahildir; ağılık özellikleri ve burjuvalaşma da, biraz etkili olduğu için kemalizm de dahildir. Bunların ikisi de aslında devrimin karşıtıdır, dolayısıyla devrimle karşı-devrimin çekişmesidir. PKK'nin içinde sürüp giden mücadele dünya çapında da vardır. Sosyalist partiler bu mücadeleyi başından itibaren dikkatle yürütmedikleri için, bürokratik aygıtlar haline gelmekten kurtulamadılar. Proletarya diktatörlüğü adı altında en tehlikeli tekeller bürokratik diktatörlüklerin gelişmesi önlenemedi veya böyle bir gelişmeye uğramaktan kurtulamadı.

PKK'de işte bir de bu anlamda önemli bir soruna çözüm getirilmek isteniyor. Kendi içinde partiyi bürokratlaşmaya ve anti-demokratikleşmeye götürecek bütün eğilimler ve kişiliklere karşı muazzam bir mücadele verilmiştir. Gerçekten şimdi bunu çok daha iyi görüp değerlendirebiliyoruz. Aşiret havalarıyla, kemalist üslupla, ağılık üslubuyla, lümpenlik ve serserilik tarzında yığınca kendini dayatma biçimlerini şimdi değerlendiriyoruz. Bunlar neyin nesidir? Bunlar çatışmaya yol açtılar. Bunlar çok önemli çabaların sınırlı bazı ürünlerini gaspetmek istediler. Kolay şef olmak, kolay bürokrat olmak, kolay devrimin memurları olmak, küçük ağacıklar olmak istediler. Lümpenler ve serseriler gibi parti içinde yaşamak istediler. Demek ki, bunlara karşı çok güzel bir mücadele verilmiş oluyor. En iyi tarihsel mücadelelerimizden biri de herhalde budur. Unutmayalım ki, Kürdistan toplumunun kemalizmle iğdiş edilmiş çelişkili yapısının PKK'ye vuruşu öyle salt mahalli bir olay değildir. Tarihsel ve güncel değerlendirmeler içinde ele aldığımızda, bunun çok ciddi bir insanlık problemi olduğunu, ulusal olduğu kadar sosyal bir problem olduğunu göreceğiz. Dolayısıyla mahalli değil, evrensel ve tarihsel özellikte bir dayatma olduğunu göreceğiz. Bunu çözümlenememek demek, sadece mahalli bir kördüğümü çözmek demek değildir; sadece Kürt kimliğini veya çürümüşlüğünü ve her bakımdan bitirilişini çözümlenememek değildir. Bu, tarihselliği olduğu

kadar güncelliği, ulusallığı olduğu kadar uluslararasılığı ve en önemlisi de geleceği en sağlam bir biçimde çözümlenmeyi sağlamak demektir. Yapılan mücadelenin anlamı budur.

Çözümlemeleri yeterince değerlendiremediniz derken, bizim kastettiğimiz biraz da budur. Unutmayalım ki, bu temelde bir öncü çözümlenmesi olmazsa ne uluslararası gelişmeler değerlendirilebilir, ne de mevcut sosyal ve ulusal yapının değerlendirilmesi yapılabilir. En kötüsü de, kalıntılar düzeyinde de olsa taşınan etkiler, bizim tipin devrimci değerleri yaymak ve egemen kılmak bir yana, bir partiyi kendi şahsında tüketmesini kaçınılmaz kılar. Bu konuda bazı örnekleri sıraladık: İncelerseniz görürsünüz. Devrimi veya partiyi kendi şahsında kaç defa tasfiye edenler çıkıyor. Onun için de, kendilerini çözemeyen insanlar her türlü gericiliğin taşıyıcısıdır, dedim. Potansiyel olarak önemli oranda bu konumu yaşadığınızı bilmelisiniz. Bunu bir çözümlenme gücüne ve tecrübeye dayanarak söylüyorum.

Sizin PKK'lileşme niyetlerinize yüksek bir ilgiyle karşılık veriyoruz. Hele hele militanlaşma çabalarınıza büyük bir destek sunuyoruz. Ama kendinizin potansiyel olarak neyle yüklü olduğunuzu da göreceksiniz. Ne tür sosyalizmle yüklüsünüz, ne tür demokratizmle yüklüsünüz? Sosyal bir gerçeklik olarak neyle yüklüsünüz? Hangi sosyal realiteyi taşıyorsunuz? Bunun kültürel ve ahlaki boyutu nedir? Bu konuda olumlu temelde çözümlenmiş bir kişilik var mı? Bu etkileri nereden aldınız? Aile ocağından mı, sömürgeci kurum ve kuruluşlardan mı, emperyalizmin metropollerinden mi, ortaçağın köhnemiş ocaklarından mı aldınız? Size şekil veren nedir, taşıdıklarınız nelerdir? Bunlar önemli olduğu, birçok sosyalist ve demokratik partide doğru ele alınamadığı için, bu partiler daha sonra despotizmin, şefliğin ve anti-demokratizmin kaleleri haline geldiler. İşte bizim verdiğimiz büyük kavga, öncünün bunu aşması içindir. İyi niyet başka, gerçekleşen başkadır. Sosyalizm ve demokrasi özlemlerinizi başka, ilişkilerinizi başkadır. Ama biz bundan hareketle hiç kimsede art niyet ve kasıt ara-

mıyoruz. Zaten gerçekleşen deneyimlerde de bu sonuca art niyetin yol açmadığı, tersine iyi niyet ve iyi hayallerin yol açtığı görülen bir gerçektir. Dolayısıyla bizim parti bünyesinde son yıllarda yürüttüğümüz çözümlenmeler, bu temelde arınma ve netleştirme birçok yönüyle yalnız ulusal ölçülerde değil, uluslararası ölçülerde de değerlendirilmeyi gerektirmektedir. Hala görüyoruz ki, bütün bu çalışmaya ve mücadeleye rağmen, öncü sorunu halledilmekten uzaktır.

Ben devrim için en büyük tehlikeyi, PKK'nin oldukça gelişen doğrultusunun önündeki en büyük tehlikeyi özel savaş olarak görmüyorum. Özel savaşın kendisi bizim için bir gelişme nedenidir. Onun her gün geliştirdiği biçimler ulusal ve uluslararası alanı ayağa kaldırıyor. Tehlike orada değil, tehlike öncünün kendi içindedir. Şimdi işleri durduran ve tıkayan, aynı zamanda ne ettiği ve ne kazandırdığı belli olmadan bir günde örgüte hükmetmek isteyen, bir bölgeye ve muntıkaya bir günde ağalığını dayatan; ciddi bir gelişmenin nasıl sağlanacağını, nasıl planlandığını ve örgüt çalışmasının neyi istediğini bilmeden, bunları hiç dikkate almadan ve hiçbir şey yapmadan bir günde kendilerini zırzop dayatan örnekler az değildir. Hele bir de iyi niyetli ve karasevda oldular mı, bunlarla ne yapacağız? Kürdistan kişiliğinin bu temelde dünyada en kof, en problemlili ve enkaz haline gelen bir kişilik olduğunu göz önüne getirildiğinde, biz ne yapabiliriz? Görülüyor ki, bu öyle sandığınız gibi basit bir mücadele değildir. Bu aynen TC'nin kendisini yenileyip yenileyemeyeceği gibi ağır bir sorundur.

Sizin için kendi kendime şu soruyu soruyorum: Acaba mevcut bu bireyler, özellikle tıkamakta ve gelişmemekte ısrar eden bireyler de TC gibi artık kendilerini yenileme ve hatta reforme etme yeteneğine sahip değiller mi? Devrimcileşmeyi bırakalım, reformcu olsalardı da belki bir kıymetleri olurdu. Çünkü reformcu olduk diyenler, ikinci gün özel savaşın emrindedir. Özel savaşın emrine girmeden bir reformcu olabilir misiniz, sorusunu soruyorum.

Belki bazı tutkularınız olabilir; ama tutkular ayrı, gerçekler ayrıdır; devrimin dili, üslubu ve vuruş tarzı ayrıdır. Lümpen olmanın, serseriliğin anlamı yoktur, ağalık ve jandarmalık taslamanın da bir anlamı yoktur. Devrim apayrı bir olaydır. Devrimin dili, üslubu, duygusu, düşüncesi ve yürüyüş tarzı ayrıdır. Bu konuda kendinizi gözden geçirecek ve mümkünse çözeceksiniz. Gericilikte ısrar etmek, TC'nin özel savaşı gibi bir özel savaşın PKK içinde sürüp gitmesi demektir. Biz buna özel savaşın dolaylı etkileri dedik. Zindanda, Botan'da ve yurt dışında bu nasıl gelişti? Bu inanmadığımız ve fakat gerçekleşen bir durumdu. Hepsi de iyi niyetliydi, ama bununla bir şey kurtarılamadığı gibi, en iflah olmaz tipler başımıza bela kesildi veya buna yol açıldı.

Tartıştık, günlerdir tartışıyoruz. Yanıbaşınızda elinizi sallarsanız hallededeğiniz sorunlar var. Neden biraz saygılı davranıp da bu gelişmeye sahip çıkamadınız, çıkamıyorsunuz? On yıldır silahlı savaşımın içinde olanlar var, örgüt çalışması içinde olanlar var. Niye yapamadınız, diyorum. Hemen kendinizden korkun, her şeyden hemen vazgeçin, demiyorum. Ama korkarım bir enkazsınız, korkarım kendini yeniden üretme yeteneği olmayan, yaşama ve yeniden üretmenin olanakları artık kalmayan birileri durumundasınız. Bu ağır bir değerlendirme olur, belki böyle olunabilir. Peki, elinizi sallamanız halinde tutabileceğiniz ve yapabileceğiniz şeyler varken, neden yapmıyorsunuz? Belki de ölüsünüz. Tabii çok canalcı bir gelişmeye sahiplik edemez, doğrulara ve yaşam değerlerine sahip çıkamazsanız, yüreğiniz bile çarpmazsa, sizde yürek ve dil var mı sorusunu sormak hakkımızdır. Bu konuda tıkanan kim, dili tutulan kim, rotayı tutturamayan kimdir? Gerçekten kendini bir kötürüm durumuna sokan kimdir? Öncü böyle olabilir mi? Dolayısıyla sorunu ortaya koyarken, aslında ciddi bir durumdan bahsediyoruz. Benim için toplumun çerçevesi, toplumun çeperleri sorundur, ama öncüyle cevap olmaya çalışıyoruz.

Şu çok önemli bir sorundur: Öncü subjektif bir öge, devri-

min subjektif koşuludur. Ki bunlar evrensel doğrulardır; subjektif koşul, yani öncü devrim için gereklidir. Öncü eşittir bilinç ve örgütlenme olayı, bu da eşittir devrimin doğrultusu. Şimdiye kadar bütünüyle doğrultu ve bu doğru doğrultuya güç veren objektif zemin işleniyor, gelişmeye yol açıyor. Ama onu tam da vuracak ve kesin zafere götürecektir (ki, bu mutlaka gereklidir) öncünün bilinç ve örgütçülük düzeyi büyük problemdir. İçinde bunalım var, her tarafta çekiştirme var, her yönüyle eskiyi hortlatma var, düşmanı konuşurma vardır. Özel savaşın kendisi olma, hatta özel savaş birimleri ve ögelerinin yapamadığı tahribatı hem önderlik adına, hem de bizden ve partiden güç alarak yapma vardır. Şimdi biz bunları görmeyip de hangi devrimci öncüden bahsedeceğiz? Bütün bu noktalarda çok öfkeliyiz. Dinin müminleri bile bu kadar sorumsuz olamazlar, onlar yine de yücedirler. Siz sosyalizmi esas alanlar, doğrultuyla oynandığı ve doğrultunun önü kesildiği zaman asgari koruma ve yürütmeyi bilmez, olanaklar elverdiğinde kullanmazsanız, öncünün içinde ne işiniz olabilir, öncünün koşullarında ne geziyorsunuz? Bu yaşantınızın anlamı nedir?

Belki başka modeller sizi etkilemiş olabilir. Biz doğruyu koyuyoruz, öncü rolünü size yakıştırmak istiyoruz. Ben daha bu durumun gerillaya ve halka nasıl olumsuz yansıdığından söz etmiyorum. Zaten her gün tartışıyoruz. Halkımız ayakta. Birkaç önderin gerçekten ufak bir dokunuşu her alanda gerillayı fıskırtabilir. Her yerde serhildanlar var. Ama kadro oynuyor. Öncüyü halletmeye çalışıyoruz. Dediğim gibi, sorun sadece gerilla ve serihildan taktiğini kurtarmak değildir. Bu bir bütün olarak sosyalizme ve demokrasiye soluk aldırma anlamına geliyor. Eğer ben sizin kişiliğinizden bu kadar korkuyorsam, “değerlerle nerede ne kadar oynayabilir” diyorsam, sizin için işler ağır demektir. Çevrenize bakın: Gelişmelere ne kadar yol aldırıyorsunuz? Mevcut değerleri bile ne kadar koruyabiliyorsunuz? Yaşamı ne kadar çekici kılabilirsiniz? Buna cevap verin. Buna cevap vermeden, önderlikten ve ön-

cülükten, hatta sosyalistlik ve demokratiklikten bahsetmeye-
lim. Bunlar oldukça gariptediğimiz gelişmelerdir. Katkı suna-
mamak ve çözüm gücü olamamak, tersine engel olmak ve yi-
ne de varım demek: İnsan kendisini aldatır da bu kadar alda-
tamaz.

Şunu ısrarla vurguladım: Mevcut düzen ve aileniz sizi kötü
yetiştirmiş olabilir. Şimdiye kadar parti dışı yaşantınız olabi-
bilir. Ama buraya gelişinizde veya belli bir yoğunlaşmayla yüz
yüze kaldığınızda, artık doğruya geleceğinizi unutmamalısı-
nız. Eğer bu konuda önemli tarihsel görevlerin sahibi olacağı-
nızı söylüyorsanız, mutlak anlamda bazı temel esaslar dahi-
linde yürümesini adınız gibi belleyeceksiniz. Bunlar bizim
için yaşam demektir. Engel olma konumunu bir yana bırakın,
bu konuda kendinizi yağ gibi işleyen bir ifadeye kavuştur-
acaksınız. Öncülük böyle bir olaydır. Bununla çok oynandığı
için vurgulamaya çalışıyorum. Bunu kendi kişiliğinizde hal-
letmeniz gerekir. Bu halledilmezse, örgüt üzerine genelleme-
ler yapmak ve genel eleştirilerle yetinmek bir hiçtir. Sizdeki
çözüm gücü ne kadardır? Kendinizi ve çevrenizi yürütme gü-
cünüz ne kadardır? Örgüt içinde uyum gerekir; örgüt içinde
çatışma ve mücadele olsa bile, bunun sınıfsal ve ulusal anla-
mının olması gerekir. Kimden yana tavır alıyorsunuz, neyin
mücadelesini veriyorsunuz? Esas alınan hangi ulusal çıkar,
hangi toplumsal çıkar, hangi insani çıkardır? Dağıtıyor musu-
nuz, ilerletiyor musunuz? Bu konularda bizi ikna edeceksiniz.

Görülüyor ki, öncü sorunu PKK'nin hala üzerinde en çok
durduğu bir sorundur. Özellikle kadro çözümlemesi, kadro-
nun bilinç ve örgütlenme durumunu doğrultuya cevap vere-
cek, doğrultuyu yönetecek ve yürütecek tarza ulaştırmak ve
biçimine kavuşturmak ciddi bir sorun olarak önümüzdedir.
Buradaki bu temel çalışmamızın da amacı çözüme katkıda
bulunmaktır. Gerçekten diğer bütün çözümler de buna bağlı-
dır. Gerilla ve serhildanı geliştirmek, iç ve dış bütün ilişki
alanlarını geliştirmek, öncünün niteliğini bu temelde çözüme
ve gelişmeye kavuşturmakla mümkündür. Öncü teorisi böyle

olduğu gibi, uygulaması da bu temelde sağlanmadan, çok iyi
niyetli olsanız veya çok doğru bir yığın özlemlerinizi ve gö-
rüşleriniz olsa da, hayata geçirme şansı olmaz. Öncü gerçeği
teorik olduğu kadar pratik olarak da halledilmeden, şimdiye
kadar adına mücadele ve savaş dediğiniz şeyler hep boşa gi-
der, hatta yaşamınız bile boşa gider. Onun için öncü sorununu
mutlaka belli bir çözüme kavuşturmanız gerekir. Demek ki
önümüzdeki dönemi elverişli iç ve dış koşullarda her bakı-
dan zaferle taçlandırmak istiyorsak, bu öncü denilen sorunu
devrimde zaferi mümkün kılacak (sadece taktik düzeyde değil
stratejik düzeyde de, sadece ulusal değil, uluslararası düzeyde
de mümkün kılacak) düzeye getirmede çabalarımızı yeterli
kılacağız. Gerek içeriği, gerekse biçimlenmeyi bütün bu ge-
lişmelere elverecek, bu gelişmeleri yönetecek, yürütecek ve
denetleyecek kadar yeterli, güçlü ve başarılı kılacağız.

Öncü sorununa çok kısaca böyle yaklaşıyoruz. Bununla
bağlantılı olarak gerillanın ve halk kitlelerinin de bizzat kaba-
ran eylemliliği söz konusudur. Bu gelişmelerin sorunları var-
dır. Hiç kuşkusuz önümüzdeki dönem böyle bir öncülük ye-
terliliği ile kazanılacağı gibi, öncünün de bu kazanımını en
çok bu iki araca yüklenerek gerçekleştirmesi söz konusudur.
Yani öncü gerillayı oluşturur, geliştirir ve işletirken, zaferin
temel koşulunu yerine getirecek olan halkın geniş siyasal ey-
lemliliğini örgütleyip koruyarak zaferin temel bir ayağı olan
bu araca rolünü oynatırsa, zaferdeki rolünü oynayabilir. Sade-
ce kendi içinde iyi öncü olduğunu söylemekle bu rol oynan-
maz. Bunun başta gerillaya, serhildana, ittifaklara, diplomasi-
ye ve sosyal yaşama yansımaları gerekir. Öncü bu konularda
yeterlilik kadar başarıyı tutturan bir düzeyi yakalar ve bir ça-
bayı gösterirse, bunun kararlılık düzeyi kadar çaba yeterliliği-
ni de sağlarsa, zaferdeki vazgeçilmez rolünü oynayabilir.
Önümüzdeki dönemin çok önemli bir taktik evresini yetkin
bir planlamayla kazanmaya çalışırken, öncüye ilişkin temel
sorunları ve onun doğru çözüm yolunu böyle belirtebiliriz.

Bununla bağlantılı olarak, daha acil güncel eylem ve örgüt

sorunlarımız söz konusudur. Hiç kuşkusuz bunlar büyük bir aciliyetle cevap vermemiz gereken sorunlardır. Özellikle planlama söz konusu olduğunda, daha çok kısa bir dönemi en başarılı bir biçimde kazanmayı amaçlar. Denilebilir ki, ilk defa içinden geçilen bir süreci anlamlı bir biçimde değerlendirme ve en az kayıpla azami kazançlara dönüştürme şansı elimizdedir. Güncel gelişmeleri hızlandırmak ve önemli kazanımlara dönüştürmek, hiçbir dönemle kıyaslanmayacak bir biçimde artan olanaklara sahiptir. Hiç kuşkusuz öncü sadece yakıcı güncel görevler için düşünülüyor. Öncü, devrimin bütün aşamaları ve hatta sonrası için de önemli işlevi olan bir olgudur. Yani öncü sorunu taktik bir sorun değildir, acil olduğu kadar uzun vadelidir. Devrimsel dönemde olduğu kadar, devrim sonrası için de geçerlidir. Bunlar planlama, özellikle dar ve sürekli bir planlama için bir yönüyle anlam taşır. Ciddi bir planlama sağlam bir öncüyü esas alır.

Bu temelde öncü sorununa biraz ağırlık verdik. Ama planlamada asıl ağırlık vereceğimiz husus, içinden geçtiğimiz dönemin özelliğidir. Biz buna önemli bir taktik dönem, hatta PKK'nin stratejisinde önemli bir gelişmenin sağlanacağı bir taktik dönem diyoruz. 1992'ye kadar olan süreci iyi kestirmeye çalışıyoruz. Bunun için, ortaya konulduğu gibi, bölgesel gelişmelerle Türkiye ve Kürdistan'ın durumu hayli kazandırıcı niteliktedir. PKK öncülüğü de çözüm gücünü yakalamada ilerlemiştir. PKK öncülüğü, son yılların büyük çözümlene ve tecrübesine dayanarak, sorunlara göğüs gerebilecek noktaya gelebilmiştir. Hatta TC'ye alternatif olabilecek kadar iddia ve pratiğin sahibi olmaya doğru gidiyor. Mevcut sorunları hızla aşabilecek yeteneğe az çok kavuşuyor. Bireysel düzeyde bu herkes için aynı olmasa da, örgüt öncülüğü düzeyinde giderek kendisini egemen kılmış bir durumdur. Dolayısıyla daha çok planlamanın diğer yönleri önem kazanıyor. Planlamanın sağlam bir öncüyü esas alarak temel kitle eylemliliğini düzenlemesi dayatıcı oluyor. Buna daha çok ağırlık vermek önem taşıyor. Tabii gerilla söz konusu olduğunda, gerillanın derinliğine ve genişliğine yayılması, hareketleri ve taktikleri, hatta çalışma ve vuruş tarzı-

na kadar yeniden bir netleşmeye ve gittikçe ayrıntılı bir planlamaya doğru gidilmesine ihtiyaç gösteriyor. Serhildanlar da güncel bir olay olduğu için, özellikle örgütsel ve eylemsel biçimlerine daha yaratıcı yaklaşmak, parti güçlerinin artık serhildanlarda çok daha iyi bir komuta rolünü oynaması önem kazanıyor. Bu konuda yapılacak hatalar ve içine düşülecek eksiklikler, gerçekten büyük kayıplara yol açabilir. Ama bu yerine getirilecek görevlerin de büyük kazanımlara yol açabileceği canalcı bir süreçtir.

Diğer alanlarda da benzer bir düzenlemeye ihtiyaç vardır. Hatta buna diplomasiyi de eklemek mümkündür. Kültür cephesi, ittifaklar sorunu vardır. Başta Türkiye solu olmak üzere, Ortadoğu'daki bazı köklü ittifakları daha da derinleştirmek gerekir. Hatta bir bütün olarak PKK'nin kontrolü altına girdiği için, kitlelerin sosyal ve ekonomik yaşamına da uygun taktiklerle müdahalede bulunmak gerekiyor. İşte bütün bu hususlar ne kadar iyi bir öngörüye kavuşturulur, yani ne kadar iyi bir planlama ve tasarıya dönüştürülürse, o denli az kayıplı veya daha iyi öngörülü bir önderlik görevi yerine getirilir. Elbette bu yoğun bir çabayla gerçekleşir. Bu ise onun çalışma ve vuruş tarzı ile temposudur, tamamen öncünün sorumluluğudur. Yani modern öncülük rolü oynanmak isteniyor; bu konuda kendi rolünü kavramak ve gereklerini yerine getirmek, gerçek anlamda zaferi kazandıracak bir örgütün öncülüğü sıfatını taşımak demektir. Biz buna oldukça önem veriyoruz. Şimdiye kadarki planlama gruplarımız bunu sözde kabul etmekle birlikte pratikte fazla başarılı olamadıklarını gösterdiler. Kendilerini çokça eleştirdik. Yine belli bir eleştiri yapmalıyız. Yani öncünün gerillaya ve diğer birçok temel mücadele alanlarına ilişkin olarak rolünü oynamamasını eleştirmeliyiz. Eğer bundan sonra iddialı yürüyeceksek (ki planlama grubunu zafere götürebilecek çabalardan söz ediyoruz), işleri bu temelde başarıya götürmek istiyorsak, bu çabaya katılımı bunu mümkün kılacak bir duruma getirmemiz gerekiyor.

Gelişmeleri ilerletmenin mümkün olduğunu görüyorsunuz.

Öyle çözümlenemez ve altından kalkılamaz durumlar söz konusu değildir. Ama sorunlar üzerinden atlanarak, kenarından geçilerek veya çoğunuzun hayal hanesini süsleyen yaklaşımlarla aşılmıyor. Geçmiş planlamalar veya pratiğe yürümenin tecrübelerinden çıkardığımız dersleri çok özlü olarak böyle dile getiriyoruz. Sanırım bu konuda kendisini yakalaması ve sürece egemen kılacak duruma getirmesi gereken konumdasınız veya çoğunuzun durumu budur. Çok yanılıgılı yaklaşımlar ne kader, ne de vazgeçilmez bir kişilik özelliğidir. Bunları kabul etmiyoruz. Bunu ısrarla vurguladım ve vurguluyorum.

Hiçbir şeyin artık halkımızın da vazgeçilmez bir beklentisi haline gelen onurlu bir yaşamın önüne kendini engel olarak diktirebileceğini sanmıyorum. Kimsenin ne buna hakkı, ne gücü ve ne de bunun gereği vardır. Eğer bunlar bütünüyle böyleyse, o zaman kendinizi gelişmelerin emrinde iyi işleyen bir mekanizmanın en azından küçük bir vidasına dönüştürmemeniz düşünülemez. Ben enkaz teorisini, kimilerinin tıkanma teorisini ve düşürülmüşlüğü anlarım; bunları en çok da biz ortaya koyduk. Ama öte yandan biz işleyen bir mekanizmayız. En kahramanca direnişlere mal olsa da, şimdiye kadar yaşamı da kendi kişiliğimizde ve örgütümüzde bu temelde yaratan bir hareketiz. Dolayısıyla çözüm gücünün varlığını görmemeyi, görüp de gerekeni yapmamayı şiddetle mahkum ediyor ve kimsenin bizi böyle uğraştırmaması gerektiğini söylüyoruz. Hiç kimse bize geçmiş yaşamın etkilerini ve lümpenliği dayatmamalıdır. Bu dayatma iyi niyetli ve safça da olsa, sonuç itibariyle anlamlı değildir. Biz tarihin çarkını artık kendi lehimize ve iyi hızlanmış bir biçimde döndürmek istiyoruz. İfade bir önüne çıkıp bu çarkı çat diye kırmak istemiyoruz. Bu kendimize saygının bir gereğidir. Buna oldukça bağlı olduğunuzu sanıyorum. Yani soylu yaşam değerlerine bağlılığın gereği de budur.

Bütün bunlardan örgütün kölesi olun sonucu çıkmıyor. Hayır, en geniş inisiyatifin sahibi olun, deniliyor. Ama bir yerlerde gelişmenin bütünlüğü içerisinde onu yıkmayacak ve

gerçekten ona katkı olabilecek bir yürütücüsü olun. Bunun kadar doğru ve yerinde bir saptama olamaz. Sizden başka şeyler de istenemez. Nasıl yaşarsanız yaşayın, nasıl yerseniz yiyin, bunlar bizi fazla ilgilendirmez. Bizi daha çok devrimin bu tarzda ele alınması ilgilendirir. Bu temelde yüce bağlılık, yaratıcılık ve olmazsa olmaz kabilinde sonuç almak ilgilendiriyor. Bunun dışında yaşam olanağı yoktur. Belki şimdiye kadar yaşadık diyebilirsiniz, ama ben yaşamayacağımı ve yaşatmayacağımı görüyorum. Milyonların önderlik bazında yüklediği yaşam tutkuları ve kadro gücü olarak sizlerin yüklediğiniz yaşamınızı götürme açısından, bir de kendi açımdan böyledir. Ben de bir özgürlükçüyüm, benim de özgürlük tutkularım vardır, o açıdan bunları belirtiyorum. Bunların bundan sonra çözümlenmemesi için fazla bir neden bulamıyorum. Bu konuda hepimizin yerli yerince bir rol oynamaması için bir neden bulamıyorum. Hatta sizin partiyle bir çekişmeniz veya savaşınız varsa, onun da doğru biçimlenmesini esas alın, diyorum. Kendinize çok güvenebilirsiniz, partiyle çok iyi savaşmak isteyebilirsiniz. Bunda da ricam şuydu: Yöntemi iyi belirleyin. Sizin dayattığınız bir tasfiyecilikse, örgütün de kendisini savunabileceği; sizin dayattığınız körkütük bir bağlılıkta, partinin bu bağlılığı kabul etmediği ve etmeyeceği; görevlere son derece lakayt kalmaksa, bunun da bir suç teşkil ettiği açıktır. Bütün bunların örgütlenmeye karşı direnme olduğunu belirtiyorum.

Lütfen, izin verin de örgüt hiç olmazsa kendi yasalarını veya yaşamın yasalarını yürütmede kendisini savunsun, diyorum. Eğer “bir canım var, örgüt gitsin de canım kalsın” derssen, senin canının yaşayıp yaşamaması (ki canının olup olmadığı da belli değil) önemli değildir, ama milyonların umudu ortadadır. İnsan böyle yapar mı? Ben de milyonlara özgürlük istiyorum, tarihe özgürlük istiyorum, bir halka özgürlük istiyorum. Ama sen körkütük ve zavallı kalmışsan, bir zavallıysan, o zaman adama burada ne arıyorsun diye sorarlar. Kendine biçim vermemişsen, ufacık bir ihtiyacı gidermiyorsan veya

başa belaysan, ne geziyorsun? Bütün yaramazlıklarınıza özgürlük, bütün kölelik kalıntılarına özgürlük, örgütü işletmeme ve yürütmemeye özgürlük diyorsunuz. Bu çok kötü bir özgürlük talebidir. Yani kendi karnınızı bile doyuramayacak ve hatta sizi koruyamayacak bir özgürlük talebiniz ve de özgürlük olamaz. Bu, kendini yitirmişliğin, haddini bilmezliğin ve hatta kendine saygılı olamamanın özgürlüğüdür. Ben böyle bir özgürlüğe inanmıyorum. Özellikle bundan sonra buna yaşam hakkı tanımamak, fazla yara bereye yol açmadan bu tipin özgürlük anlayışına izin vermemek gerektiğini düşünüyorum. Bu tipin hiçbir özgürlük tutkusu yoktur. Biz bu büyük yanılgıyı halka yansıtırsak, bu, köleliğe, ihanete, bağımlılığa ve her türlü düşüklüğe özgürlük olur. Ben bunları lanetliyorum, parti içine taşırılmışlıklarını da lanetliyorum.

Birbirimizi iyi tanıyacağız, tanıdıkça doğru temelde yürümeye çalışacağız ve başaracağız.

2 Ağustos 1991

PKK ZİNDAN DİRENİŞİNİN TARİHSEL ANLAMI VE BAĞLILIKTA ESAS ALINMASI GEREKEN DOĞRU TUTUM *

Akademimizin değerli öğrencileri!

Bugün 14 Temmuz. İnsanlık onuruyla birlikte her şey kendi şahıslarında bitirilmek istendiğinde, her şeyin kurtulmasının ancak ve ancak biricik silah ve can bedeli olarak varlıklarını ortaya koymaktan geçtiği ve başka çarelerinin kalmadığı bir anda, direniş şehitlerimizin yapılması gerekeni yapmak için büyük bir kararlılıkla içine girdikleri ölüm orucunun başlangıç günüdür bugün. Başını **Hayri, Kemal ve Akif** yoldaşların çektiği, giderek kendilerine dayatılan başaşağı gidişe ve kötü bir teslimiyet dalgasına karşı en kritik anda başlatılan böylesi bir eylemin zincirleme etkileri günümüze doğru gelindiğinde daha iyi anlaşılabilir ve sonuçlar çıkarılabilir. Böylesi eylemler ve onun kişilikleri için çok şey söylenebilir. Eylemin gerçekleştiği ortam, hedefleri ve yöntemin kendisi çeşitli yönleriyle değerlendirilebilir.

(*) Zindan Direniş Konferans hazırlık sürecinde ve 14 Temmuz Direniş'inin 9. yıldönümünde Mahsum Korkmaz Akademisi öğrencilerine hitaben yapılan bu konuşma, zindan direniş pratiğine ilişkin rapor niteliğindedir.

Biz böyle bir eylemi haber aldığımızda, yapmamız gereken şeyin sadece ve sadece kararlı bir direnişçilik olduğunu, bunun da bütünüyle partinin amaçlarına daha kapsamlı ve sonuç alıcı yol ve yöntemle yaklaşım göstermekten geçtiğini iyi biliyorduk. Bu eylem sürerken, biz partimizin 2. Kongresi'ni yürütüyorduk. Kongre iki hususla uğraşıyordu: Birincisi çizgiyi geriye ve sağa, bir daha dönmemesine bizi kaçışa ve kokuşmuş bir mülteciliğe çekmeye çalışırken; ikincisi bütün gücünü ortaya koyup bu vatan için mutlaka verilmesi gereken canlar ve akıtılması gereken kanların olması gerektiğini biliyor ve biz de alabildiğine buna yükleniyorduk. Gerçekten de 1982 yazının ortası sadece yaz sıcaklığını değil, ulus, insanlık ve partimiz için çok daha yaman bir sıcaklığın, onurlu yolda var olmanın gücünü, cesaretini ve inancını gösterip göstere-memenin, bunun için insanda bitebilecek en son direnme haddi, azmi ve kararlılığının gösterilmesinin günleri olarak kendini dayatıyordu.

Bu sıcak yaz günü, koşullar ne kadar aleyhte olursa olsun, direnme azmi ve kararlılığının olanakları ne kadar fazla umut vaat etmezse etmesin, yapılması gerekenin gerçekten son bir çabayla da olsa yapıldığı; eğer bugüne kadar adı pek telaffuz edilmeyen bir ülke varsa, o ülkede en kötürüm bir halk yaşıyorsa ve bu ülkenin insanları insanlık davasında her şeyini yitirmekle yüz yüze, yine de birilerinin kalkıp “ben de insanım, ben henüz son sözümü söylemedim, bir şeyler yapmak gerekir” diyerek bir yücelik göstermesinin yaşamsal anlam ifade ettiği veya her şeyin buna bağlandığı bir dönemin başlangıç günü oluyor. Diyarbakır'da böyle tarihsel bir güne son derece yüce ve yaşamsal bir kararla karşılık verilirken, 14 Temmuz Direnişi'nin 10. yılına giriş günü olan bugün Diyarbakır kendi tarihinde görülmemiş bir biçimde ayağa kalkıyorsa, daha da ötesi bütün bir kent halkı yürekleri ve taşlarla silahların üzerine yürüyecek kadar bir cesaret ve kararlılığa ulaşmışsa, bu, ardıllarının onların anılarına sadakatle bağlılığının ve nasıl karşılık vermeleri gerektiğinin de en büyük ka-

nıtı oluyor.

Ortadoğu halkları gerçeğinde son derece vahşiyane baskılar karşısında dinler ve mezhepler görünümünde, inancın, azmin ve kararlılığın bir sonucu olarak vahşice canların alındığını, ama o denli büyük kahramanların da bir gelenek olarak günümüze kadar toplumun hafızası ve yaşamında etkili olduğunu biliyoruz. Bu tarihsel geçmişte yakılanlar, kazığa çakılanlar, kazanlarda kaynatılanlar, derisi yüzülenler, çarmıha gerilenler, uçurumlardan atılanlar vardır. Soykırımlara tabi tutulan halklar vardır. Bir anlamda bu tarih insanlığın ne olup olmadığını veya nasıl olup nasıl olmaması gerektiğini, böylesi merkezi biçimde bir savaşla kendini bütün insanlığa örnekleyen gerçeğin adı olmaktadır. Dinler tarihi, halklar tarihi, siyasal tarih bunun acımasız örnekleriyle doludur. PKK'de gerçekleşen şey, koşullar ve dönem ne kadar aleyhte olursa olsun, bütün bu tarihin olumlu hanesinde yazılması gereken, adaletten, doğrudan ve özgürlükten yana olan eğilimin büyüklüğüne yaraşır bir biçimde bir tavır sergilemek; eğer böyle bir sözü varsa, bu sözün çağla ilişki ve çelişkisini doğru tespit etmek; bu gerçeği çağa mutlaka yansıtmak; bedeli ne olursa olsun bunu yapma gücünü gösterebilmektir. Bu gösterildiğinde bunun özlenen bir direniş olayı, bir hareket ve parti olayı olduğu; eğer gösterilmezse, birçok örnekte görüldüğü gibi kendini silinmekten kurtaramayacağını ve sınavını başarıyla veremeyeceğinin de bir ifadesi olmaktadır. Dolayısıyla bunda, bir halk için olduğu kadar, insanlığın belirleyici bir birikimini temsil eden Ortadoğu halklar gerçeğinin olası bir şafak vaktinde atılması gereken bir adımının da yattığını görmek gerekir.

PKK'nin oluşum tarzı bunu da ihtiva etmektedir. O günün koşullarında bize dayatılan PKK'nin inkar edilmesi ve PKK'den vazgeçilmesiydi. Eylemimiz bu dayatmaya karşıydı. O günün PKK'sinin donanım itibarıyla gerçekten en zayıf bir dönemden geçtiğini biliyoruz. Genel doğruları söylemekle birlikte, ideolojik yetkinlik sınırlıydı. Politik tavır söz konusu

olmakla birlikte, henüz ana kitlesine ulaşmaktan uzaktı. Özcesi bir hareket haline gelmenin uzağında bulunuyordu. Yine bazı eylemsel faaliyetler olsa da, bunlar bir halk hareketi veya savaşı olmaktan çok uzaktı. Karşısında her bakımdan donanımlı ve gerçekten her şeye güç yetirebilecek bir düşman vardı. Zaten ne uğruna savaşılan halk için, ne de halkların (hele bu Ortadoğu ise) tarihsel geleneğinde daha güçlü bir karşılıkla bir kurtuluşa yönelmek mümkün değildi. Her şey biraz böyle zayıfça başlayacak, eğer yaratıcılık ve insan soyunun ender rastlanan dönemlerinde gösterilmesi gereken büyüklük gösterilirse bir şeyler kurtarılacaktı. Bu kesinlikle böyledir. Yapılırsa ne ala, yapılmazsa sonuç fecidir. Direniş önderlerinin de çok iyi ifade ettikleri gibi, PKK'nin artık yaşayıp yaşamaması öyle bir noktaya gelmişti ki, canlarını ortaya koymaktan başka çareleri kalmamıştı. Yine bizzat bu direniş önderlerinin ifade ettikleri gibi, kendileri büyük bir yaşam tutkunu olmalarına rağmen, sırf bu yaşam tutkusuna saygının bir gereği olarak, canlarını ortaya koymalarından başka çareleri yoktu. Bu büyük bir sınavdır ve yerinde karar vermek bir o denli anlamlı oluyor.

Günümüzde PKK gerçeği üzerine çok tartışıyoruz. Çözümlemeler kapsamlıdır. Bunu biraz da kendilerini bu olgu uğruna böyle yatıranların kişiliğini anlamak için yaptık; onların anılarına bağlılığın ancak ve ancak böyle mümkün olabileceğinin derin bilinci ve sorumluluğuyla yaptık.

Bu yoldaşlar sözleri ve eylemleri ile iki ilkeye büyük bağlılık ifade ediyorlar. “PKK'yi koruyacağız” diyor ve gerçekten layık olduğumuzun henüz tam anlaşılmadığı bir aşamada bize de büyük bağlılık ve vasiyet bırakıyorlar. Tabii bu bağlılığa karşı bağlılık ve vasiyetin gereklerinin de yerine getirilmesi gerekir. Eğer sözler boş bir ifade olmaktan öteye bir değer ifade edecekse, eğer büyük kararlılığın sahiplerinin vasiyetine gerçekten bir değer biçilecekse, bunun anlamı ve önemini iliklerine kadar duymak, ama bunu mutlaka ve mutlaka silikleşen bir anı olmaktan çıkarmak ve tersine devleşen bir eyle-

me dönüştürmek, onların bu vasiyetlerine bağlı kalmanın da vazgeçilmez bir gereğidir. Her yerde sözcüklerle oynanır, anılar ve vasiyetlerle oynanır; ama böylesi büyük karar ve eylemin gerçeğiyle asla oynanmaz. İster bilinçli ister bilinçsiz olsun, içine girilebilecek en iğrenç riyakarlık, bu söze, bu karara ve eyleme sadakatle bağlı olmasını bilmemektir. Daha da kötüsü, gerekeni yapmayı becerememektir. Bağlılık kadar, bunun gereklerini yerine getirmesini de becereceksin; ne pahasına olursa olsun bunu becereceksin. Bunu becermeyenler bu eylemin büyüklüğüne bundan başka bir karşılık verilebileceğini düşünüyorlarsa, kendi kendilerini aldatmış olurlar. Bunlar çok büyük bir oportünizmin temsilciliğini yapmaktan da kurtulamazlar. Son tahlilde gidecekleri yer lanetli olmaktan öte bir yer olmayacaktır.

İkinci adım önderlik denilen olaydır. Bu yoldaşlık olayında da vazgeçmeyeceğiz. İçeriğini daha da açarsak, eylemin güçlü bir içeriği ve oldukça güçlü bir tutumun şekillenmesi söz konusu olmasa da, insanlığı ve özgürlüğü onda gören bir tutumdur; herkesin artık çekilmeye başladığı ve kimsenin sahip çıkmaya cesaret edemediği böyle bir günde, böylesi bir eylemle bu hayatı ortaya koyuyoruz. Söz ve karar budur, şahsınızda yürütülen savaş budur. Herkes ve ardılları kadar, düşmanı da sonuçlarına katlanacaktır. O halde bundan sonra yapılması gereken şey, büyük bir mücadele kararlılığı ve savaşın kendisi olan bir olaya anlam verebilmektir. Nedir bu karar ve bu eylem; en önemlisi de nasıl sürdürülecektir? Bu, bir PKK olayı ve onun en yoğunlaşmış eylem biçimiyle sürdürülecektir. Bunun böyle olduğu tartışılmaz bir biçimde bilincimizdedir. Belki de her yerde ve çok çeşitli dönemlerde sözcüklerin demagojik gücüne dayanılarak yalanlar, çarpıtmalar, sahtekarlıklar ve aldatmacaların her türlü gösterilebilir. Ama öyle inanıyorum ki, insan varlığının kendisini bu denli açıkça ortaya koyduğu, ancak din kitaplarında rastlanacak derecede gösterilmesi gereken bir bağlılığı emrettiği ve bilimselliğin de adalet, doğruluk ve özgürlük uğruna ve bu denli

(ki bu sosyalizmdir) kullanılacağı ve insan bedeninde eritileceği bir gerçek karşısında sözü yalınkat anlamamak, gereklerini yapmamak, hangi gerekçeyle olursa olsun, bu temelde bir bağlılığı ve yürütücülüğü yürütme gücünü göstermemek, ardılları için onursuzluğa doğru yol alışın kötü bir başlangıcı olabilir. İnanç, bağlılık ve yürütmenin çarpıtılmış bir biçimi, sonuçta mutlaka ve mutlaka en hainane sonlara götüreceği gibi, doğru bir bağlılığın kesin zafere götüreceği de bu olayda gizlidir.

Şunu çok iyi biliyor ve inanıyoruz ki, bizzat bu direniş kahramanlarının sözlerinde de ifadesini bulduğu gibi, “biz bu partide zaferi görüyoruz, bu önderlikte zaferi görüyoruz” sözcükleri bir üst emirdir; eğer arta kalanlarda birazcık namus ve onur varsa, bunlar başarıyla yerine getirilmesi gereken emirlerdir. Burada dönemin zayıflıklarına ve koşulların yetersizliklerine gerekçeler dizerek, neden yapamadığını ve neden başaramadığını izah etmeye kalkışmak, en hafif deyişle ukalalıktır. Bağlılığı başarı temelinde gerçekleştirirsen, bileceksin ki bu yerinde bir bağlılıktır. Senin için bunun dışında bir seçenek yoktur. PKK'liler için bunun dışında bir seçenek yoktur. Eğer sadakatle bağlı olduğunu iddia eden bir insanlık varsa, Kürdistan halkı için de bu temelde bir bağlılıktan başka seçenek bulunmamaktadır. Bunu böyle bilmek ve böyle uygulamak gerekir. Düşman bugün imha ile birlikte inkarı dayatırken, bunu sadece birkaç kişiye ve zor koşullarda bir partileşmeye değil, onların şahsında bir halkın imhası ve tüketilişini de değil, insanlık adına hayırlı olabilecek ne varsa onun canına okumayı esas aldığı çok iyi biliyordu. O dönemin başka bir teslim alınma biçimi de PKK'yi bozmak ve onu ihtilalci özünden boşaltmaktı. Eğer kendi açısından tam inkarı ve itirafı sağlarsa, bu en iyisiydi; bunu sağlayamazsa, içi boşaltılan ve hala bir türlü yakamızı bırakmayan, uğruna her şeyini ortaya koyanların amaçlarına ters düşen ve giderek daha da tehlikeli olabilecek bir oluşuma yol açabilmesi de onun için başardı.

Bu dönemde “ılımlı bir PKK, uzlaştığımız ve birlikte kararlaştırdığımız bir PKK kabulümüzdür” deniliyordu. Bu da bir düşman dayatmasıydı. Her iki dayatmada da, eğer gerçekten bir halk söz konusuysa, onun şahsında insanlığın bir daha dirilmemesine ve alçakça bir biçimde çöküşü, utanılası ve lanetli bir biçimde tüketilişi söz konusu olacak; zalimin, haksızın ve alçağın mutlak anlamda başarısına yol açılacaktı. Tabii bu durumda artık yaşıyor muyuz, bir ölü müyüz, alçak mıyız diye sormak bile olanaklar dahilinde olmayacaktı. Dolayısıyla insanlığın en gerisinde seyretme ve her şeye kötü anlamda layık olma yaftasını boynuna asmak veya kölelikten de öteye insanlığın en rezil topluluğu olarak yaşamak gibi sınırsız bir düşkünlüğe mahkum olunacaktı. Direnişin gerekçeleri daha da sıralanabilir, fakat özcesi budur.

Dikkat edilecek hususlar şunlardır: İnsanlık onuru çiğnetilmeyecek, sosyalizm inancı ve kararlılığı sürdürülecek, halkın ulusal gerçekliği ve bunun PKK'deki öncülüğü esas alınacak, bundan vazgeçilmeyecek bunun bir devrimci halk savaşıyla sürdürülmesi kesin olacaktır. Biz bunlara inanıyoruz ve bunlar için baş koyuyoruz. Bir insanda bitebilecek en son direnme olanağı neyse, onun için baş koyuyoruz. Bu temelde savaşı kabul ettik. Bu savaşı sürdüreceğiz ve başaracağız. Gün böyle bir gündür. Bu günde verilen kararın anlamı böyledir; başlatılan savaş böyle bir savaştır. Bu aynı zamanda PKK için o dönemde şu anlama gelir: Bu eylemin kimsenin pek inandırdığı, başarı şansının gerçekten de inanılmaz ölçüde düşük olduğu, fakat buna rağmen en az bu gerekçe kadar mutlaka sahiplenilmesi gereken bir oluşumun ifadesi ve böylesi bir başlangıcın kötü bir sonuçla tasfiye olmaması için atılması gereken büyük bir adımın kendisi olduğudur. Dolayısıyla bu gün, PKK tarihinde görülen en büyük hamlelerden biri olarak anlaşılmalıdır. Kim hangi iddiada bulunursa bulunsun, eğer bu adım atılmasaydı, bir halk için umut ışığı bir daha yakılmayacak bir biçimde söndürülecekti. Bu, parti tarihinin bir kilometre taşı, bir doruk aşaması ve bir savaş dönemi anlamına

gelmektedir. Eğer bu dorukta, bu aşamada bu savaş verilirse, PKK PKK olacaktır. Savaş bu kesinlik, kararlılık ve eylemlilikte yürütülürse, PKK 1982'de var olmaya, hem de büyük bir aşama yapmaya hak kazanacaktır. Geçmişi aklanacağı ve gelişmeyi zaptedeceği gibi, geleceği de doğru temelde kestirilecektir. Bugünün bir diğer yönüyle anlamı budur.

Daha da somutlaştırırsak, bu gün bir ülke, bir halk ve hatta bir insan için yaşamın ne olup olmadığının kararlaştırılması günüdür. Yaşamak mı diyorsun? Bu gün bunun nasıl olması ve uğruna kendini nasıl vermen gerektiğinin bilinmesidir. Bu çok önemlidir. Milyonlar yaşıyor, Diyarbakır zifiri karanlıkta lanet içinde yaşıyor, ama başka bir yaşam seçeneği de vardır. Eğer yaşam adına son söz söylenmemişse, o zaman gösterilmesi gerekir. Birilerinin kalkıp mutlaka bu insanlığa sahip çıkması; bu ülkede adsız da olsa, bu halka başka bir yaşam biçiminin olduğunu söylemesi gerekir. Bu öyle bir gün, öyle bir karar olmaktadır. Bunlar önemli, çok çok önemlidir. Bu öyle o daracık bilgi dağarcığınız ve güçlü olmayan iradenizle değerlendirmeye çok az hakkınızın olduğu bir kararlılık olmaktadır. Burada sorun birkaç kişi de değildir. Burada sorun tarihsel gerçek içinden süzülüp gelen ve bir halkta en kötü biçimde bir bitişin yaşandığı, ama yine de insanım deme cüretkarlığımı gösterenlerin, adına PKK denilen biçimlenişle bir kişinin yüreği ve öz bilincinden öteye bir ortamda çıkış yapmak (kişileri büyük yapan da zaten budur), tarihsel büyük çıkışlarda olduğu gibi (bunlar dinsel, ulusal, siyasal ve ahlaki çıkışlardır) bir çıkışa böyle bir zeminde boy verdirtmektir. Günün gerçekleri ne denli aleyhte olursa olsun, bu tarih insanlık adına büyük söz söylemenin ve onda bir kilometre taşı olmanın kararlaştırılması olmaktadır. Bunun anlamı ve önemi böyledir.

Çıkarılması gereken sonuçlara gelince; bu somut ifadeyle bugün yaşadığımız gerçeklik dağda silahlı direnişimiz, ovada halk yürüyüşümüz, kentte halkımızın başkaldırısıdır. Her büyük direnişinin ve direniş olgusunun başına gelen, bu büyük direnişin ve kişiliklerin başına da getirilmek istenir. Kimi ge-

rekeni tam layık bir biçimde yapmak ister ve yapar; kimi bozuk bir biçimde, kimi sapma biçiminde, kimi iyi niyetli ve kimi de kötü niyetli yapar. Aile ve aşiret ölçüsünde de olsa, çok çarpık da olsa ve günümüzde bize çok zarar verse de, geleneklerimizde büyük direniş ve hele kan değerlerini kolayca unutmamak ve mutlaka intikamını almak gibi dikkat edilmesi ve sonuç çıkarılması gereken bir özellik vardır. Bu vazgeçemeyeceğimiz bir özelliktir. Esas itibariyle karara ve vasiyete bağlı kalınmıştır. Somut ifade, egemen karar ve uygulama gücü olarak, PKK, bütün yetersizliklerine ve yanlışlıklarla saptırma girişimlerine rağmen, günümüzde esası koruyabilmiş ve gerekeni yapmıştır.

Bu sonuca nasıl geldik? Bu bir iddiadır ve öyle sanıyorum ki çok yönlü olarak kanıtlanmıştır. Parti tarihini yeterince doğru değerlendirmemiş ve henüz belki de tam istediğimiz gibi bir yazıma kavuşturmamış olsak da, yine de ben buna ipuçları ve belgelerin çok olduğu tarihe dayanarak cevap verilebilir, derim. Bu tarih bilinmeden, bugünkü kanıtlanma anlaşılabilir. Bu tarihe doğru katılmadan, bu onaya ve vasiyete doğru temelde kanıtlanmış bir karşılık verilmesinden bahsedilemez. Bu tarih bilinecek, bu tarih özünsenecek, bu tarih tam bir militan kişilik olarak kendini yürüttüğünde bağlılık yerinde olacak ve gereken yapılmıştır, denilecektir. Bu yoldaşlar adımızı da anarak vasiyetlerini bırakırken, bizi ne kadar zor bir görevin altında bıraktıklarını biliyorlardı. Burada daha önemli olanın bu olduğunu da çok açık söylüyorlardı. En değerli varlığını en zor biçimde böyle ortaya koyarken, bir kişinin birilerine hem de adını anarak vasiyet bırakması, geride kalan için en zor bir görevin altına girmek anlamına gelmektedir. Neden? Direnmek için ölümden başka bir seçenek yoksa, bu aynı zamanda büyük bir zayıflığın da işaretidir. Neden? Çünkü ölümden başka bir direnme biçimi yoktur. Bir söz söyleme olanağı bile bırakılmamıştır. Bu ne demektir? Bu, direnmenin bundan sonra artık müthiş zor olduğu, direniş olanaklarının can varlığını eritmekten başka bir biçiminin (ki, bu

çok önemlidir) kalmadığı anlamına gelir. Biz anlarız, ama Allah'ın fukarası olmamak gerekir. Bunun arkası nasıl getirilecektir? Hem de vasiyete göre on yıl, bilemedin yirmi yılda nasıl işin içinde zaferin olduğu bir eylemin sahibi olacaksınız? Bu büyük direniş gerçekten bu inançladır ve vasiyeti de bu koşula bağlıdır. Bunu kendimize yerinde ve sık sık sormamız gerekir. Böylesine emredilen bir zafer vasiyetine kim sahip çıkacaktır? Sahip çıkmanın içinde zaferi mümkün kılan savaş tarzını, ondan önce savaş hazırlığını, savaş olanaklarını ve savaş örgütünü kimler ve nasıl oluşturacaklardır? Sadece bunun kavranmasıyla da yetinemezsin; ne kadar zor koşullarda olursan ol, yine de bu olanakları bulup buluşturacaksın, kesintiye uğratmaksızın bu savaşı mutlaka yürüteceksin ve sonuçta da zafer olacak. Vasiyetin gereği budur.

Burada ciddi ve samimi olmak istiyorsanız, bağlı olduğunuzu belirtiyorsanız, bunu söylüyorum. Kendini müthiş aldatmış olana benim sözüm yoktur. Vasiyetten anlaşılması gereken, zaferi mümkün kılanın bu çalışma olduğudur. Bunlar bunun için hayatını ortaya koyuyor ve gerisini bizden istiyorlar. Evet, hiç kimse bunu saptıramaz. Hiçbiriniz hiçbir gerekçeyle başka bir şey söyleyemez ve konuşamazsınız. Şunu da bütün PKK'lilere ve Kürdistan halkına söyleyeyim: Demagojiyi bırakacağız; sahte ve ne idüğü belirsiz bir yığın saplantıyı bırakacağız. Eğer biraz olsun bağlılıkta kusur etmeyeceksek, gerekenin mutlaka yerine getirilmesi gerektiğini belirteceğiz. Bazıları ağladıklarını hissettirdiler. Bu o kadar anlam ifade etmez. Bizim toplumumuzdakilerin hepsi ağlamaklıdır. Bu şehitlerimiz için de çok ağladılar. Ağlamak, tam da böylesi bir karar ve eylemin sahipleri için bir hakarettir. Duygusal bağlılık da bir hakarettir. Hemen söyleyeyim ki, kendi şahsımda gözyaşını aşağılık bir eylem ve hakaret olarak değerlendiriyorum. O günlerde nasıl yaşadığımı biliyorum. Yanlış ya da doğru olur, bunu tarih kararlaştırır. Normal insani faaliyetimden en ufak bir taviz vermedim, en ufak bir üzüntü duymadım. Bugünü normal bir gün gördüm, duydum ve düşündüm.

Daha da fazla olarak, “onlar böyle yaptılar, ama bundan sonra ben nasıl yapacağım?” dedim. Artan bir sorumluluk duyabiliyorsen duy, düşünebiliyorsen düşün, yapabiliyorsen yap. Sana düşen görevler vardır. Ağlamana, yüreğini biraz dalgalandırmana bile fırsat yoktur. Şunu bunu bırak da, yapabileceğin şeyler vardır. Ardını ne kadar getirebilirsin? Eylemini ne kadar getirebilirsin? Kendini göster, müthiş ol, fırtına ol. İğne ucu kadar olanağı gör ve her şeyini ortaya koy. Kendine bin kez sor: Bir şey yapabilir misin, yapamaz mısın? Yaparsın, ben bu düşünceyedeyim. Lafta hep iyi söylüyorsunuz, ama ortak olmaya yanaşmadığınız bu yapma işidir. Bu belki çoğuna anlamsız geliyordu. Kendilerini katmadılar. Gerçekten tek yapma denilen olayın kendisi olarak, biz daha bu günlerde, ne kadar umut vaat etmeyen çabalar olarak görülürse görülsün, büyük bir inatla çalışmalara yüklenmeye başlamıştık. Aslında önceden de öyleydik, bir farklılık görmüyorduk. Sonrası için de bu böyledir.

Tarih diyorsunuz, PKK önderlik gerçeği diyorsunuz; üzerinde çokça durdunuz. Bu sadece benim hikayem de değildir. Dediğim gibi, geleneklerimize göre, bu kolay kolay vazgeçmememiz gereken, mutlaka intikamla karşılık vermemiz gereken bir durumdur. Zerre kadar namus ve devrimcilik ruhu varsa, bunu yapacaksın. Burada bazı niyetler tehlikeli rol oynar. İyi niyet ve dürüstlük ne olursa olsun, yapmaya yanaşmama ve kendini yapmamanın gerekçelerine inandırma ne demektir? Birçokları “ben çok geriyim, böyle doğmuşum ve böyle gidebilirim, ölüme varım, ama eylemi başarılı kılacak çalışmaya yokum” diyor ve ölüyorlar. Kaçmanın binbir biçimi, kendini aldatmanın çok çeşitli biçimleri sergilendi. Günün gün edecek, gerçekten güne, anıya bağlılığın ne olduğunu gösterecek bir çalışmaya sıra geldiğinde çok tuhaf bir durumla karşılaşma, başka konuşup başka davranma; beynini ve yüreğini büyük açarak yaklaşmak yerine, arkasını dönerek yaklaşmak çokça yaşanan tutumlar oldu. Büyük bakmama, yüreğini açmama ve arkasını dönme, gittikçe büyük ölçüde arttı.

Biz en az düşman dayatması kadar, bu onursuz yaklaşımı da gördük, buna karşı da sabırlı davrandık. Ama aynı zamanda başarılı iş yapmanın gereğine inanmaktan ve başarılı yapmaktan asla vazgeçmedik.

Dediğim gibi bu tarihsel bir olay ve karardır; anlatmanın fazla anlamı yoktur. Fakat mutlaka bilinecek, özümünecek ve büyük karar olarak geleceğe yansıtılacaktır. Tavrımız buydu. Anılara bağlılığın ve vasiyete karşılık vermenin anlamı, önemi ve ifadesi budur. Bana tamamen yön veren, adına politika, savaşım, olanak ve bunun için kendini yatırma dediğimiz olay budur. Bu yılların beni yoğunlaştırması, bir karar ve eylem gücü haline getirmesi böyle olmuştur. İnsanlar böyle gerçeklikler karşısında kendilerini olduğu gibi anlatmak ve ifade etmek zorundadırlar. Sözcüklerin gücüne sığınarak ve abartılı yaklaşımların içine girerek, saptırmayı kesinlikle meslek edinmemelidirler. Bunun en soysuz türünden bir meslek olduğunu bilerek anlamaya çalışın. İyi ya da kötü, anlayın. Bu hiç olmazsa yeni bir şans, başlangıç için doğru yolda bir fırsat olabilir. Biz mükemmel, sağlam ve yaman olduğumuzu iddia etmiyoruz. Hayır, belki de bu konuda en yetmez durumlardan birini yaşıyorduk. Fakat sağduyu yitirilmemiş, temel değerlere doğru bağlılık yitirilmemiş, özellikle saptırmadan bağlılık duygusu ve buna egemen olan düşünceye bağlılık yitirilmemiştir. Politikaya böyle yaklaşıldığında, bu bağlılık duygusu ve düşüncesiyle nasıl ve nereye koşulacağı, nereye ve nasıl uzanılacağı, hangi çabayı kendimize layık göreceğimiz belli olacak; iğne ucu kadar bir olanak ve ilişki varsa değerlendirilecekti.

Bunu şunun için söylüyorum: Hala derya gibi ilişki ve olanaklarımızın üzerinde alçakça oynayanlar vardır. PKK adına benden alınan sorumluluklar doğru anlaşılmalı ve doğru kavranmalıdır. Gerçekler derken bunu kastediyorum, iğne ucu kadar olanaktan bahsediyorum. Çok iyi biliyorum ki, canlar eritilerek savaş verilirken, bunun anlamının ne olması gerektiği; eline bu kadar savaş ilişkisi, bu kadar savaş silahı ve bu

kadar örgüt gücü verilenin neye ve nasıl karşılık vermesi gerektiği açıktır. Bu hala anlaşılmiyor, hala başka türlü yapılıyor. Biz bunu affetmeyeceğiz. Böyle savaşanların, kendilerini savaş olanaklarımıza böyle verenlerin (ister ölsünler, ister sağ olsunlar), usulünü ve tarzını kabul etmeyeceğiz. Bu anılara bu temelde mutlaka bağlı kalacağız. Bunu bileceksiniz. Yaramazlığınız, çocukluğunuz, çok çeşitli etkenlerle varlığınız bizim için beş para ifade etmez. Çok açık söyleyeyim: Biz bir anlamda bu gerçekler söz konusu olduğunda böyleyiz. Hesabınıza gelirse PKK'liyiz diyeceksiniz, hesabınıza gelirse savaş silahlarımıza sarılacaksınız, hesabınıza gelirse savaş örgütümüzün içinde yer almaya karar vereceksiniz. Hesabınıza gelirse yoldaşça yaşamımız içinde bizden sevgi ve saygı bekler ve onu bize gösterirsiniz. Bu da çok açıktır. Hesabınıza gelirse bu temelde özgürlüğü sonuna kadar yaşarsınız. Bunun yarası böyledir.

Biz anıya ve vasiyete karşı hem sorumlu kıldık, hem de sorumluluğumuzu şimdiye kadar böyle anladık ve yürüttük. Bir anlamda PKK tarihi ne anlama gelir? Bu anıya ve vasiyete doğru temelde karşılık verip vermeme, onun etrafında fırtına koparıp koparmama ve onu doğru yorumlamak kadar uygulayıp uygulamama, onu son tahlilde vasiyetin tek şartı olan zafer koşullarına bağlı kılmaya, bunun mümkün kılınmasına elveren cevabı verip vermeme, olanağı, örgütü ve silahı yaratıp yaratmamaya bağlıdır. Bunlar temel gerçeklerdir. Politik doğrultuya ve bütün taktiklere yön veren bu özdür. Bunun için gerektiğinde ağızını mükemmel kullanacaksın, ellerini ve ayaklarını mükemmel ayarlayacaksın, yüreğini pek kılacaksın, gözlemlerini keskinleştireceksin, komuta düzeyinde seyredeceksin, politik yeteneğin olacak, koşullar ve alanlar neyi emrediyorsa onu yapacaksın. İşte buna bu özün en somut ve en doğru gerçekleşmiş ifadesidir diyeceksin. Bu tarihe bağlı olmak, ona katılmak, onu özümsemek ve bu tarihle geleceğe yürümek böyledir. Bana çok açık olarak, bu vasiyet bırakıldı. Bugün biraz cesaretli ve kendinden emin olarak, bunun so-

rumlusu olma kararlılığını gösteriyorum. Bunun dışında bir bütün olarak başka dil, başka yürek ve başka tarz benden geçmiyor. Bunu söylerken şunu da çok iyi biliyorum ki, onlar vasiyete bağlı kalınarak biraz korunmuştur. Halk ve parti bu anıya bağlandı.

Demek ki bu eylemin, bu vasiyetin nasıl olması gerektiğinin anlam ve önemi kadar, parti içinde bununla çelişenin anlam ve önemi üzerine de söylüyorum. Bunu söylerken, çok ciddi, hem de tarihte örnekleri çokça görülen bir tehlikeden bahsediyoruz. Büyük direniş kahramanlarının anılarına sağ sapmayla karşılık vermenin, kişilerin keyfinin çok ötesinde, kişilerin sandığı ve düşündüğünün çok ötesinde nasıl bir tehlikeye yol açtığını örneklemek istiyoruz. Ben partinin geneli içinde bu anlamda büyük çözüm gücüne ulaşırken, temel ve belirleyici bir hususun bu olduğunu söyledim. Eğer bu direniş olmasaydı, bunun karar ve eylemi olmasaydı, PKK doğrultusunu ne kadar geliştireceğimiz şimdi tartışmalı olurdu. Eylem ve karar bir doruk noktasıdır derken, bunu belirleme anlamında söylüyoruz. Daha sonraki doruk noktaları da vardır. Ama en temel ve belirleyici bir doruk noktası buydu, diyorum. Bu daha sonraki süreçleri belirleyen bir aşamadır.

Bu aşamaların bütün çözümlenmeleri yapıldı. Hiçbir partiye nasip olmayacak kadar tartışması ve çözümlenmesi sağlandı; doğrusu, yanlış ve tarzına dek işlendi; bütün parti tarihi ve gerçeğine mal edildi.

Biz anılara bağlılık derken, sadece somut bir olayı yaratmakla bağlı olduğumuzu söylüyoruz. Hiç ağlayıp sızlamadan, kendini sağa sola yatırmadan yaratıldı biçiminde bir sözcükle karşılık veriyoruz. Zindan direnişçiliği PKK'nin direnişçiliğidir, zindan direnişçiliğinin büyük şehitleri PKK'nin şehitleridir. Ben bu konuda abartmalı ayrımlar yapılmasını sakıncalı bulurum. Kaldı ki bu direnişlerin içinde en çok çaba harcayanların değerlendirmeleri ve hatta bizzat ifade ettikleri de budur. Onlar, “abartmayın, abartmaya fırsat tanımayın” diyorlar. Doğrudur, abartmamamız gerekir. Direnişin dağı, direni-

şin zindanı, direnişin siyasal ve askeri olanı özde fazla farklılık ifade etmez, ama biçimleniş farklılıkları vardır. Bu gerçeği bütün yönleriyle yaşayanlar, bir yurt dışı yaşamının da kahredici olduğunu, eğer gerçekten yaşıyorsa, zindandaki koşullardan daha kahırlı bir yaşam ve mücadele alanı olduğunu bilirler. Bu dağ için de böyledir. Dolayısıyla PKK gerçeğini bütün yönleriyle yaşayanlar için, bu ayrımlar fazla önemli değildir. Direnişleri her yerde çok değerlidir ve aynı yüceliktir.

Bunu vurguladıktan sonra, yine bizim daha da netleştirmemiz gereken bir husus kalıyor. Bunu giderek partinin önemli bir gündem konusu olarak çözümlenmek ve kararlaştırmak, genel içine alınması gerekeni almak, özümsemek ve atılması gerekeni atmak gibi önemli bir görevle de karşı karşıya bulunuyoruz. Oldukça vurguladığımız gibi, PKK'nin bütün varlığı, bu anıya ve vasiyete bağlı olmanın gereklerinin varlığıdır, onun kendisidir. Bunun dışında özel bağlılık, bunun üzerinde özel yorum yapmak ve özel binalar inşa etmeye çalışmak hiç kimsenin hakkı olamaz. Hakkı olmayı bir yana bırakın, bu cesaret bile edilmemesi gereken bir olaydır.

Buna rağmen, bu son dönemlerde kendini iyice açığa çıkartan, bir eğilim olmanın da ötesinde bir önderlik biçiminde kendini bize oldukça dayatan, eylemiyle kendini açığa çıkarttığı kadar ne olduğunu ve neyi hedeflediğini de gösteren, hem de slogan olarak zindan önderliği ve zindan direniş önderliği gerekçesine sığınan, asla hakkı olmadığı halde puştça ve namussuzca “Yaşasın zindan direniş önderliği” sloganıyla tehlikeli bir ayrımlamaya giden bir oluşumun, bu büyük yoldaşların anısına hiç de bağlı olmadığı ve bağlılığın gereklerini yerine getirmediği halde böyle şeyler söylemesi ve eylemiyle de ne mal olduğunu ortaya koymuş olması, bizi çok daha somut ve özellikle zindan direnişçiliği konusunda bir kez daha özgün bir yorum yapmaya götürüyor. Ne nedir, ne değildir? Ne nasıl olmalı, ne nasıl kavranıp özümsemelidir? Doğru olanı ortaya koyduk. Şimdi de yanlış veya saptırması ve ihaneti üzerine bir ayırım yapıyoruz.

Tarihte büyük eylemler ve iradelerin sahipleri öldükleri veya şehit düştüklerinde iki olay belirir: Birincisi, onları yüreklerine kadar duyan, bununla da yetinmeyip büyük bir azim ve büyümüş bir kişilikle bu anıyı savaş gerekçesi haline getiren ve savaşanlar grubu ortaya çıkar. Bunlara radikaller denilir, günümüzde bunlara aşırı solcular denilmektedir; bunlara gerçek dava arkadaşları adı verilmektedir. Bir Fransız İhtilali'ne, bir Bolşevik İhtilali'ne veya Ortadoğu halkları açısından genel bir ifade olarak İslam tarihine bakın. Bu devrimlerin önderleri şu veya bu biçimde öldükleri ve şehit düştüklerinde, etraflarında bir tartışma başlar ve bir ayrışma ortaya çıkar. Esas sol sapma da bunun bir ifadesidir. Evet, Fransız İhtilali'nin radikalizmiyle reformizmi burjuva toplumsal biçimlenişini günümüze kadar etkiler. Bolşevik Devrimi'nin radikalizmiyle sağcılığın etkileri de günümüze kadar sürmektedir. İslam tarihinin bu 1400 yıllık gelişim süreci bile hala bir savaşım ölçüsündedir. Bundan sapma şudur biçiminde savaşımını sürdürmektedir. Bu anlamda PKK için söylenmesi gereken şey nedir? Büyük bir saptırma hareketi var mıdır? Varsa bu ne kadardır? Bunu oldukça yoğun değerlendirmelere tabi tuttuk. Önemli doruk aşamalarına ve özellikle onun şehitlerine dayandırılmak istenen doğrultular nasıl olmalıdır? Bu, büyük bir hassasiyet ve tarih bilinciyle değerlendirdiğimiz konu oluyor.

Adına sağcılık, tasfiyecilik veya reformizm denilebilir, adlandırmalar o kadar önemli değildir; PKK içinde kendini bütün doruk aşamalarına dayatan saptırmalara tanık olunmuştur. Parti tarihi bu temelde oldukça canlı olarak hafızamızda ve daha çok da belgelerdedir. Bir kez daha tekrarlamak istemem. Ama incelenmesi gerektiğini önemle vurgulamak isterim.

Bunun bir parçası olarak, zindan direnişi ve onun şehitleri adına bir çıkış yapıldığına ve bir slogan söylendiğine göre, bu konuda da geneli biraz daha ayrıntılı anlatmak, bir netsizlik varsa onu netleştirmek, bazı gerçekleri söylemek bütünüyle bu direniş sahipleri için de çok önemlidir diyordum. Ortada bir sapma ve ihanet varsa, bu nedir? Biz bunun karşısında mı-

yız, içinde miyiz? Buna karşı ne kadar mücadele edildi? Gaflet nedir, katılım nedir, red nedir, benimseme nedir? Hiç kuşkusuz bu sorulara cevap vermek, bu yoldaşların en temel görevlerinden biridir. Bu bütün partililerin olduğu kadar, etle-tırnak gibi bu gerçeği iç içe yaşayanların da başta gelen bir görevidir. Bu görev bütün partiye karşı yerine getirileceği gibi, özel olarak daha hassas bir biçimde bu konudaki konumlarını ve neyin neresinde olduklarını özlü bir ifadeye kavuşturmak da onların boynunun borcudur.

Şunu çok iyi biliyoruz ki, gerçekten böylesi bir direnişin doruğuna varılırken, tam da kendini dayatan açık bir ihanet vardır. Çokça ifade edilen ve hak ettikleri lanetli sonucu yaşayan bu tipler, Şahin-Yıldırım çetesi olarak tabir edilen bu alçaklar bu doruğa karşı bir saldırı halindeydiler. Daha da ötesi, düşmanın emrinde en tehlikeli bir savaşımın sahibiydiler. Bu direniş, açık düşman terörü kadar, PKK içinde olup da düşmana ciddi yol gösteren ve sonuç aldırma için her şeyini ortaya koyan alçaklara da yönelen bir direnmeydi. Bunların kullandıkları deyim aynen şöyleydi: “Bu PKK nasıl doğduysa, öylece yerine dibine girmelidir.” Hatta bu oluşum Kürdistan halkını tarihe gömme ve üzerini betonlamanın mimarı ve baş önderi olan Mustafa Kemal'in adına izafeten “Genç Kemalistler Birliği” biçiminde kendisini adlandırmaktan da geri kalmadı. Kendilerine göre kişiliklerini ve kurtuluşu bulan bu grup, bütün PKK için de aynı akıbeti gerçekleştirmek istiyordu. Bunları dışardan da takip edenler vardı. Nasıl oldu da 1983'te böyle bir olay ortaya çıktı? Araştıralım, inceleyelim ve mümkünse olduğu gibi tekrar toprağa gömelim. Yoldaşlar bu saldırıya karşı büyük bir direnişle karşılık verdiler. Bir anlamda bunları boşa çıkardılar. Bu çok iyi bilinen ve hak ettiği biçimde cevabı verilen bir mücadele dönemimizdir ve gerekeni hala yapılmaktadır. Demek istediğim burada iç cephede de saldırılar vardı ve açıktan saldırılmıştır.

Bir noktayı da şunun için söylemek gerekir, açıktan saldırı olmasının nedeni şudur: En zor dönem yaşanıyor, bütün dire-

nişin düşmesi an sorunudur. İç cepheden saldıranlar, kendilerini kesinlikle bu hareketin bitirileceğine inandırmışlardır. Bir kuşkuları varsa, o da bizim bu alanda sürdürmek durumunda olduğumuz çalışmalarımızdır. O zaman da ne yapıp ne yapmayacağıımız belli değildi. Haklı olarak fazla çekinmeleri de düşünülemezdi. Çekiniyorlardı, bir şeyler yapabileceğimizi de bizzat itiraf ediyorlardı. Ama ağır basan yön, PKK'nin yüzde doksanının içeride olduğuna, eğer PKK içeride tümüyle teslim alınırsa tamamen bitirileceği hükmüne kendilerini inandırmalarıydı. Dolayısıyla açıktan saldırıyorlardı. “Başardık, başarmak üzereyiz” diyenler açıktan saldırır, kendilerinde korku ve endişe taşımazlar. Saldırının açık olmasının nedeni buydu. Fakat biliyoruz ki, teslim alınmaya karşı büyük bir kararlılıkla direnme ve sonuçta başarma, en başta bunları yerle bir etti. Ve bu gereken kararlılıkla direnme bütün parti için de büyük bir aşama ve güç kaynağı oldu.

Peki bir anlamda böyle zaferle sonuçlanan bir direnişten sonra ve yine bugünkü gelişmelerle kanıtlandığı gibi doğrultuya sahip çıkmanın gereklerini bizzat yaparken, o büyük karşı koymalar neydi? Çeşitli kılıklara girip bu doğrultuyla oynayanlar, bilerek veya bilmeyerek, iyi veya kötü niyetle bu doğrultunun inşa edilmesi ve bir kuvvet haline gelmesi çabalarına karşı dikilenler, fırsat bulduklarında en canalıcı yerinden kopartmaya çalışanlar kimlerdi? Parti tarihi bir de bu temelde ve bu yönlü incelenmelidir, diyorum. Zindanın bu konudaki payı ne olmalıdır? Zindan daha sonra bu büyük şehitlerin anısına bağlı kalarak direnmiştir. Egemen eğilim esas itibarıyla direnmedir ve halihazırda da böyledir.

Fakat bir olay daha gözüküyor: Böyle olmasına rağmen, yüzlerce dışarı çıkınca düzenle çok kolay bütünleşiyor. Hatta onca direnmeye rağmen, çok basit bir bedel karşılığında kendini düzene kir alıyor, düzene satıyor, düzeni bal gibi yaşamak istiyor. Bu bir saptırmanın ipucudur, bir saptırmanın mevcut olduğunun ipucudur. Nasıl oldu da bu kadar direnildi? Bu kadar ant içildi, bu kadar söz verildi bunun için. Düzen

adına bu kadar küfür yiyecek, işkencenin her türlüüne maruz kalacaksın; daha sonra bu düzeni korumak adına bunu yapanlara ve onların düzenine bu biçimde hiç savaştan kendini teslim edeceksin: Bu olmuştur ve düşündürücüdür. İkincisi, daha açıktan ve belirtildiği üzere kendisini sloganlaştırarak ele veren bir gelişmenin önderliği vardır. Bugün oldukça yansıyan ve ne olduğunu bizzat ifade eden bu alçakça girişim, yine bir sapmanın varlığına iyi işaret ediyor. Yansıdığı kadarıyla biliyorsunuz; “PKK Diriliş Kanadı” ve “politik büro sorumlusu, askeri sorumlu, güvenlik ve istihbarat sorumlusu” biçiminde bir imzayla sorumluluk isteniyor. Ağırlıklı biçimiyse zindan gerçeğimize dayalı olarak kendini ele veriyor. Zindanda önderliğe oynadığını iddia ediyor. Artık burada niyetler nedir, bunu iyi niyetle mi yoksa art niyetle mi yaptılar; bizzat düşmanla bağlantıları var mıydı biçiminde bu kadar dar düşünmek, kanımca bir sapmanın aleti olmaya kadar gidebilir. Çok kariyerist olduğunu söylüyorlar. Bu rolün sahipleri için çok düşkünlerdi, çok zeki ve yeteneklilerdi; dönem dönem şöyle, dönem dönem böylelerdi denilebilir. Bütün bu konularda haklı olarak doğru veya yanlış çok şey söylenebilir. Ama sonuçta varılan bir gerçek vardır. Bugünkü saldırı en azından büyük zindan direnişçiliğine ve dolayısıyla PKK'nin direnişçiliğine açıktan saldıran Şahin-Yıldırım çetesinin saldırısı kadar ve hatta ondan daha sinsi ve karmaşık bir saldırdır. Unutmayalım ki, bu, PKK adına, PKK'nin büyük mirasına sahip çıkarak ve kendi önderliğini adım adım pekiştirerek boy gösteren, uzun süre her türlü büyük olan bir saldırı olayıdır. Başlangıçta buna saptırma denilebilir ve giderek bugün bir ihanetle dökülme söz konusudur.

Şener tasfiyeciliği üzerine ileride kapsamlı inceleme ve araştırmalar yapılabilir. Kişiliği itibarıyla, ailesi, sosyal ortamı, amaçları ve oluşumu hakkında hiç kuşkusuz çok şeyler söylenebilir ve söylenecektir. Fakat bizi ilgilendiren şey, bu büyük direniş şehitlerimizin anısına bir sloganla sahip çıkacak kadar cüret kazanması; bu anılara ve hem de büyük dire-

nişçiler topluluğuna dayanarak, onların içinden çıkması ve etmesi, onları temsilen bütünüyle partiyi hedef alması, partinin güç ve olanaklarını çok riyakar bir biçimde elde edip bunları çok tehlikeli bir tarzda ve en kritik dönemde partiye karşı kullanma cesaretini göstermesidir. Vasiyetlerini ertelemeksizin, büyük direniş şehitlerimizin anısına mutlaka yerinde karşılık vermek büyük bir sorumluluk gerektirirken, içten son derece ustalıklı büyük direniş kitlesine dayanarak ve onların omuzlarına basarak, bütün parti genelinde son derece alçakça olduğu kadar gaddarca ve hırsızca yetkileri gaspetmekte kusur görmeyen ve bunları kötü bir biçimde harcamaktan çekinmeyen bir gelişme ile karşı karşıya bulunmaktayız. Eğer önü alınmaz, gereken teşhis bütün yönleriyle konulmaz ve herkes bunun neresinde bulunduğunu yerli yerine oturtmazsa, kendini yeniden gözden geçirip gerektiğinde kendini yeniden yaratmazsa, gerektiğinde yeniden PKK'leşmeyi başarmazsa, herhalde sağlam bir PKK militanlığı değil, kötü bir savrulma gerçekleşecektir. Bu, bütün önemli saptırma ve ihanetlerde böyle olduğu gibi, bunda da böyle olacaktır. Bunu en az tahribatla ve adil bir biçimde gerçekleştirmek ve hakkı olana bu olanağı bahşetmek için, yoldaşça yardımlaşma alabildiğine sergilenmeli ve gereken yapılmalıdır. Bu açıdan büyük önem taşıyor. Biz, bu direniş gününü yaşayanların da onun 10. yılına girişini yaşadıkları böylesi bir günde, buna kesin cevap vermenin en iyi karşılık vermek olduğunu, bunun büyük bir şans olduğunu ve mutlaka değerlendirilmesi gerektiğini çok iyi bildiğimiz ve inandığımızdan ötürü böyle yapıyoruz.

Şuna dikkat edeceğiz: Direniş doğrultusu neyi amaçlıyordu? Vasiyet neyi içeriyordu? Gereken nerede, nasıl ve hangi sürede yerine getirilecekti? Bir, bunu iyi bileceğiz. İki, bütün partililer ve zindan direnişçileri özellikle bu konuda neyi ne kadar kavramışlardır, neyi ne kadar yapıyorlar? Bunda hiçbir duygusallığa düşmeden, hiçbir iyi veya kötü niyet ayrımı yapmadan, doğru veya yanlış yorumlar üzerine fazla tartışmaya da girişmeden ayrımı özlü bir biçimde yapmak, kararlılığı hiç

ertelemeksizin sergilemek; günleri kaybetmemek, daha fazla mesafeyi aşmamak ve hatta çok kötü durumlarla karşılaşmak için vazgeçilmez ve ertelenemez bir görev oluyor. Bu hiçbir gerekçeyle ve şuraya buraya yüklenmeden, içine girilmesi gereken tutum oluyor. Dikkat etmek durumundasınız; özellikle zindan direnişçiliğinin, bu savaşım alanının militanlarının dikkat etmeleri gereken hususlar vardır. Kendilerini sadece etkilemiş de demeyelim. Omuzlarına basarak, ya yanına ya da karşısına alarak gelişme olanağı bulmuş önder bir kişilik kişiselleştirilemez. Bunda paylarınız vardır. Sorumluluğunu idrak etmemek her türlü küçülmenin başlangıcıdır. Bu sorumlulukta kendi payını arayıp bulmamak, kendisi hakkında kötü bir sonuç hazırlamak için bizzat başlangıç yapmaktır.

Bir önderlik yürütülürken, kendini önderlik tutkusuna kapıran ve onun sorumluluğunu duyan kişi, her yönüyle egemen olmayı esas alır. İşbirlikçi önderlik için olduğu kadar, bağımsızlık önderleri için de bu böyledir. Bu bir kuraldır. Bunun verdiği bir başka özellik de vardır. Önderler temsil ettikleri iddiasında olduklarını bağlar, etkiler ve temsil ederler. “Ben bu kadarını beklemiyordum, böyle olacağını bilmiyordum, beni benden şöyle çalmışlar, şu kadar rahatsızdım” veya “bu kadar iyi niyetle düşünmüştüm” demek sonucu değiştirmiyor. PKK olayında önderlik girişimleri, bize dayanarak ya çok yanımızda, ya da çok karşıımızda yapılmak istendi. Önderliksel duruşu sağlamak, geliştirmek ve daha da yükseltmek için yürütülen bir çaba vardır ve icrasını ben yapıyorum. Bununla çelişenler ve savaşanlar, bunun yanında yer alanlar, candan yer alanlar, ikiyüzlüce yer alanlar, amansızca karşı duranlar, muazzam bireysel çıkarları için bağlı olanlar, her şeyi ile bir bütün olarak katılanlar vb. hepsi görüldü. Bunlarla savaşıldı ve belli sonuçlara ulaşıldı. Burada da karşıımıza çıkan aslında böyle bir olaydır. Bizim temsil etmekte olduğumuz önderlik bugün milyonların ve hepimizin dilindedir. Bizim açımızdan bu aslında bir yüküdür. Ama yürütmekten de pek kaçınmayacağız sanırım. Ne kadar zorlansak da, herhalde uzun süre neye

mal olursa olsun, bu görülmek durumundadır.

Bu vesileyle söyleyeyim ki, başından günümüze kadar her şeyin nasıl yaratıldığını en iyi bilen, duyan, yorum getiren ve uygulayan kişi olarak, gereken yapılmıştır, yapılıyor ve yapılacaktır. Bu önderlik bir sosyalist iddiayla ortaya çıkmıştır ve bu iddiayı sonuna kadar sürdürecektir. Bu iddiayı yarın bütün toplum için gerçeğe dönüştürmek, insanlığın onurlu ve önde gelen bir toplumunun yaşam tarzı haline getirmek günümüzde olanak dahilinde olduğu gibi, kendi mensuplarına egemen kılmak için de her şeyini ortaya koyacaktır. Bu iddia demokratiktir, halkı ve emek sahiplerini esas almaktadır. Onların siyasetleşmesi, siyasal ve ekonomik güç sahibi olması için her şeyini ortaya koyacak, bunu amansız kılacaktır. Bağımsızlıkçı ve özgürlükçüdür; bağımsızlık ve özgürlük eğilimini bütün ilişkilerde topluma, komşularına ve insanlığa dayatacaktır. Bu konuda stratejik yanı kadar taktik yanını da konuşuracaktır. Yaşam tarzını en özel konudan en genele kadar bu temelde hazırlayacak, özgürleştirecek ve bütün insanlığa mal edecektir. Devrimin konusu ve kuralları dışında hiçbir geleneği ve geçerli yasayı esas almadan, dikkate alarak ama esas almadan, kendi kuralları içinde bunu yapacaktır. Sözü kadar eylemiyle bunu kanıtlamanın önemini bilecek ve yapacaktır. Bu önderlik böyledir. Buna öykünenler de aşağı yukarı bu şeyleri yapmaya çalışırlar. Ben bu kapsamda ve biçimlenişte bunu yapıyorum, daha da yapmalıyım.

Potansiyel önderler, çoktan çıkıp da işi bitmiş önderler ve henüz çıkış halinde olanlar, bu gerçeği bilirler. Onu şu veya bu biçimde değerlendirirler; ondan güç alır ve güç verirler, karşı çıkar ve savaşırlar, ihanet ederler; ikincil veya üçüncül derecede rol oynarlar. Bütün bunları anlamak mümkündür. Bu konuda da hayli zengin olan PKK tarihine bakmasını bilmek gerekiyor. Önderlik tutkuları benden kat be kat fazla olanlar, ama gerekeni yapmakta gerçekten çok yeteneksiz davrananlar kadar, çokça kurnazları da vardır. Buna çok bilinçsizce girenler kadar, çok bilinçlice girenler de vardır ve bu normaldir. Bu

halk önderliği doğru yücelirken, birçok önderlik sevdalısı da çıkar, birçok oyuncu da çıkar, gerçekçisi de çıkar; hiç yadırgamamak gerekir.

Bizim yaptığımız bu önderlik kurumsal olarak nasıl bir gelişmedir ve eğer bunun temsiline soyunuyorsanız, bu nasıl olmalıdır? Önderlik hala kurumsal olarak geliştiriliyor. Genelde önderlik özelde Kürdistan gerçeğine uygulanmıştır; ulusal kurtuluş ve toplumsal özgürlük böyle ifade edilmeli, böyle oluşmalı ve böyle somutlaşmalıdır. Birey olarak henüz iyi bir icracı olmadığı için, pratikte icra etmek de artık bir yük olarak bindirilmektedir. Onu da yaparız. Çok heveslisi ve gönüllüsü olmasak da, iyi bir taliplisi olmadığı için bunu da götürelim. Nitekim bunu da yapıyoruz. Önderlik kurumunun gelişmesi açıktır. Bu konudaki değerlendirmeler vardır. Bunlar boşuna yapılmadı ve şimdi toplumu bütünüyle etkiliyor.

Unutmayınız ki, son yılların bütün önderliksel çıkışlarında, gerek kurumsal olarak oluşturulması ve gerekse ifadelendirilmesi özenle yapılmıştır. Bu öyle kendiliğinden, çoğunuzun bildiği gibi özgün çabalarınızla da vücut bulmuş bir olay değildir. Bu konuya dikkat edin. Kürdistan somutunda bir önderlik kurumu gelişirken, bugün çok çeşitli öğeler kendilerine karşı şekillendirdiğimiz bu önderliği ve onun sonuçlarını, bizzat TC'nin en başındakilere ulaşarak kullanmaya çalışıyorlar. Bazıları çok maaş alıyor. Yüzbinlercesi bu önderliğin açtığı ortamın karşı tarafında yer alarak, heybeden maaş alıyor. Bunun gibi bir sürü örgütçük ortaya çıkıyor. Hepsini geliştiren önderliğin şahsında payını almak istiyor. Bu normaldir. Son derece dürüstçe buna bağlananlar kadar, onu istismar etmek isteyenler de çıkacaktır. Bunun olanakları artmıştır. Her şeyden önce eskiden teorik düzeyde bile konulamayan bu olay, şimdi çok somut maddi olanaklarla yaşıyor. PKK adına ben önderim dediğinizde, yüzbinler hazırrola geçiyor. Bir sigara parasını bile bulamayan, PKK adına en değme ağadan daha fazla yetkin bir otorite ve olanak kazanmıştır. Bu ne anlama gelir? Bu, önderlik olanağının maddi planda ve somut olarak da ol-

dukça gelişmiş olduğunu gösterir. Biz bunların nasıl geliştirildiğinin de yakın tanığı ve emekçisiyiz.

Demek ki, şuna dikkat edeceğiz: Genelde önderlik kurumu teorik düzeyde ve maddi olanaklar düzeyinde maddi ve manevi bir güç olarak oldukça gelişmiş, birçok tutkuları ve hevesleri uyandırmıştır. Gerçekten dağdaki çobandan üniversitedeki profesöre kadar herkes az çok onunla ilgilenmeye başlıyor, kendine göre bir yer yapmaya çalışıyor. Bu olağan olduğu kadar yeni bir durumu da ifade eder veya olağanüstü yeni bir durumu ifade etmektedir. Aynı gelişmenin parti içinde daha şiddetli bir biçimde yaşanması kaçınılmazdır. Büyük tutkular ve hevesler parti içinde de uyanacaktır. Bir günlük paşalık keyfi için örgüte başkaldırma sıkça görülecektir. Yetki gasp etme ve tasarrufta bulunma olacaktır.

Son zamanlarda şunu söylemeye başladık: Bugün bütün çabalarımıza karşılık, bütün yönleriyle açıklığa ve nizama kavuşturmamıza rağmen, yapılan, mevzi savaşımını daha da geliştirerek yürütmek değil, mevzilerin üzerinde kötü bir biçimde oturmaktır. Adeta savaş bitmiş veya bitse de kendi bireysel yetki ve otoritesini geliştirsin! Bu eşittir bireysel çıkardır; bunun arkasında bir sınıfsal çıkar vardır. Bu emeğin sahiplerinin lehine de yapılır; onun üzerine hesapları olanların adına da yapılır. Eğer dikkat edilmez ve giderilmezse, bunun ağır basan yönü emeğin sahiplerinin yanı olmaz. Daha çok şimdiden bu emeğin üzerinde köylü ve küçük-burjuva kurnazlığıyla hesaplar yaparak pay artırma savaşımını ağır basar. Biz, bazılarının daha çok bunu düşünerek kendilerini ayarlamaya çalıştıklarını, eğer dikkat edilmezse bunun her an kendini ortaya çıkaracak bir ruh hali ve eğilim olduğunu, bunun sürekli eğitim ve denetimle ancak bastırılabilirdiğini, giderek emeğin sahiplerinin lehine bir öncülüğün somutlaştırıldığını, bu konuda PKK'nin içinde büyük bir savaşımın yaşandığını ve bu savaşımın başat yanının emeğin sahiplerine siyasette, ideolojide ve örgütlenmede önderlik tanımı biçiminde bir konum olduğunu özenle açıklığa kavuşturduk. Bununla yetinmedik, gerekeni

de yaptık. Görevlendirmeler pratikte yoğunca böyle yapılmaktadır.

Bütün bunlar şunun içindir: Önderlik tutkusu ve kariyerizm hırsı çok büyük olanlar çıkarsa şaşmamak gerekir ve çıkacaktır. Büyük manevi otoriteyi etkilemek ve ona sahip olmak kadar, en çok da maddi otorite olanağını yakalamak için, çok çeşitli yöntemlerle müthiş tipler boyverecektir. Biz şunu çokça işledik: Ağa ve jandarma gibi tasarrufta bulunan ve kendilerini dayatan gaspçılar vardır, dedik. Bazıları böyledir. Bazıları köylü kurnazıdır, işi gücü yetki ve olanağı ele geçirmek veya onunla gününü gün etmektir. Lümpence yaşayanlar vardır. “Bir gün paşa gibi yaşarım, gerisi ne olursa olsun” diyenleri gördük. Bunu demagojiyle yapanlar kadar, bunun adına sergilenen pratikler gördük. Kısacası etkili olmak için ne gerekiyorsa, hepsini birleştirerek yapanlar oldu. Doğru proleter eğilim nedir? Köylü kurnazlığı nedir, lümpenin eğilimi nedir, jandarmanın ve ağanın eğilimi nedir? Hepsini kendi kişiliğinde birleştirip gözükara önderlik gaspına yönelenleri gördük. İşte karşımızdaki bu yeni fırlama da buna benziyor; bu son tanımın gereklerine göre bir fırlama oluyor.

Önderlik ve onun uğruna savaşım büyük bir olaydır. Ben kendimi hala dört dörtlük önder yerine koymuyorum. Şunu da hemen belirteyim: Size ayıp olmasın, bizim de önderlik olayını geliştirmek için adeta parçalamadık yerimiz kalmamıştır. Ama biz savaşı henüz bırakmadık. Bize her şey yapılmak istenmiştir; dost tarafından, düşman tarafından her şey yapılmak istenmiştir. Buna rağmen hala peşinde koştuğumuz savaşım konuları ve savaşım kendisi vardır. Yadırgamıyorum, önderlik olayında artık tarih konuşuyor, bir halk konuşuyor. Her şey olacak ve sen de buna katlanacaksın. Bu yeteneği göstereceksin. Burada artık kişiliğinin şu ihtiyacından veya bu biçimde zorlanmasından söz etmeyeceksin. Buna bir kader olarak da yaklaşmayacaksın. Madem sosyalistsin ve insanın yaratıcılığını esas almışsın, bu konuda bu yüce kavramlara layık olmasını bileceksin. Bunda gözyaşı edebiyatı yapmayacak, ne

kadar yorulduğunu ve yıprandığını söylemeyecek, “aman bana şöyle yardım edin” demeyeceksin. Hayır, kendini bu kadar düşürmeyeceksin. Peki, ne yapacaksın? Tam da bu sanatın gerekleri neyi gerektiriyorsa ona ulaşacak ve gerekeni yapacaksın; sıkılmadan, yorulmadan ve gevşemeden, artan bir tempoyla yapacaksın. Madem ki savaşın en yoğunu burada yaşanıyor, burada tam bir savaşçılık yapacaksın.

Bu biraz kavranıyor ve gerekeni de yetenekler elverdiğinde yapılmaya çalışılıyor. Bunu anlamamak olur mu? Öyle karşınızdaki şu veya bu biçimde olumlu olduğunuz ya da çok değişik biçimlerde kavramak ve benimsemek durumunda olduğunuz bir olay, olgu ve kişilik yoktur. Ne bağlılıklarınız bu biçimiyle sizi bazı sonuçlardan kurtarabilir, ne de karşınızdaki kişi size istediğiniz gibi hareket etme şansını verir. Önderlik olayında buna yer yoktur; bağlanma kadar temsilde de buna yer yoktur. Anlayacaksınız. İster lehte ister aleyhte olsun, gereken neyse onu yapmanız, gerçekten sizin kendinize sahip çıkmanızın da doğru tarzıdır.

Derinliğine kapsam çiziliyor, kapsam üstüne kapsam yaşanıyor, biçim üstüne biçim yaşanmaya çalışılıyor. Bu sizi çok yakından ilgilendiriyor. Buna ulaşmak, bunu yaşamak ve mümkünse temsil etmek önemlidir. Her şey biraz özgürce ve gönüllüce tayin ediliyor. Gönüllülüğünüzü ve özgürlüğünüzü korumak istiyor ve bunu olanak dahilinde görüyorsanız, bağlılığınızı ve temsilenizi en az yürütülen ve esasta bağlayıcı olan kadar yürütmek için, kavrama ve uygulama yeteneğinizi sürekli gözden geçirerek düzelterek ve yetkinleştireceksiniz. Bunları da vurguladıktan sonra, mevcut fırlamayı veya çıkışı biraz daha iyi değerlendirme gücüne kavuşacak ve kendiniz için sonuçlar çıkaracaksınız. Bütün belirtiler ve kanıtlar göstermektedir ki, bu büyük direniş genelde ve özelde direniş şehitlerimizin anısı ve vasiyetine bağlı olarak yürütülmekte olan bir savaştır. Bu savaşın bütün yönleriyle, ideolojik, politik ve pratik hazırlıklarıyla, her cephede ve her alanda bağlantılarıyla, büyük fedakarlığı ve büyük şehitleriyle bu noktaya getiril-

diği açıktır. Ve bu PKK'nin bütün olumluluğunun bir sentezi ve somut ifadesidir.

Peki, neden başka bir sloganın ardına sığınıldı ve başka bir çıkış ortaya çıktı? Bu sizi ne kadar ilgilendirir, ne kadar sorumlu kılar? Belirtilerin çok olduğunu söyledik. Direnişe doğru bir temelde bağlanma, hiçbir gerekçe yokken, inkar ediliyor. Bunun bu eğilim ve çıkışla bağlantısı vardır. Basit bir örgütlenme, basit bir siyasal ve askeri hazırlık olmadığı, bu konuda da ciddi bir girişim bulunmadığı gibi, sorun bile yapılmıyor. Bu da başka tellerden çalışıldığına ilişkin bir işarettir. Düzenle rahatlıkla uzlaşma, düzenin içinde yürüme ve düzen yaşamını normal kabul etme de sapmaya doğru ciddi bir belirtidir. Parti doğrultusu ile oldukça açıklanan ve kanıtlanan bu doğrultuyla kolay kolay bütünleşmeme, buradaki itiraz, saptırmanın etkili olduğunu gösterir. İtiraz ne kadar büyükse, kendini dayatma ne kadar büyükse, bu, etki altında kalmanın da o denli geliştiğini ortaya koyar. Kendi açımdan zindan direnişçiliğinin özellikle son yıllardaki bazı durumlarını zaman zaman düşündüğümde şu sözcükleri sarfettiğimi biliyorum ve bunların belgelendiğini sanıyorum: Bir sapma geliyor veya yanlış anlama vardır, demiştim. 1982 direnişçiliğinin, onun önderliğinin kurtarmak istediği belliydi. Onu çok açtım. Neydi, en son kesinlikle ne deniliyordu? Savunma hakkı verilirse, fazla şehit vermeye gerek yoktur. Tek koşul PKK'nin adını anmak ve onu savunmaktır. Gerekirse fazla şehit vermeye de gerek yoktur. Bunun için şahadete ulaşıyor.

Peki, özellikle 1984'ten sonra bu direniş neye dönüştürüldü? Yaşam koşullarının düzeltilmesine. Artık nasıl geliştiğini, kimlerin buna ne kadar yol açtığını, ne kadar rol oynadığını ve önlem alamadığını bilemiyorum. Bu aslında çok iyi niyetli bir talep de olsa, içinde binbir tehlikeyi barındıran bir taleptir. Sanırım düşman bunu değerlendirdi; tasfiyecilik, sağ çıkış veya bugün yepyeni bir yaşam biçimiyle kendisini karşımıza çıkartan önderlik de bunu iyi kavradı veya bizzat oluşturdu.

Büyük zindan şehitleri ve onların direnişçiliğinde böyle bir

talep var mıydı? Hepinize açık olarak söylüyorum ki, yoktu. Siz bu direnişlerde listeyi giderek uzattınız, halen de öyledir. Ben de başlangıçta olabilir, dedim. Yani bazı taleplerde bulunuyorlar, fazla önemsememek gerekir diye düşündüm. Ama sonra bir baktık ki, yaşam hakkımız denilen şey ve daha iyi yaşama koşulları tam bir tuzaktır. Hem de bu gerçekten zindan olayını inkar etmek ve başlı başına büyük bir sapmanın içinde bulunmak oluyordu. Bir defa zindan koşullarında hedefinde imha olan bir politikadan normal ve insanca yaşanır şartlar talep etmek, düşmanı tanımamak demektir. Sen hangi düşmandan, hangi yaşama hakkını istiyorsun? “Ben hayatımı koyarım ve isterim” dedin; koydun ve sana verdi. Peki, neydi bu yaşam? Makbul müdür? Burada reformizme de küçük bir başlangıç vardır. Biz “Kürtçe konuşma serbest bırakılmalı” talebini ileri süremeyiz. Hele hele bunu siyasi bir talep haline getiremeyiz. Bizim tüm talebimiz ve yaşam istemimiz bir özgürlüktür. Kürtçe olsa olsa bunun basit bir gerekçesidir. O dönemin dayatılacak bir talebi değildir. Nitekim düzenin başı bugün Kürtçe serbestliğini de tanıyor. Bu gerçekten özel savaş yürütülmesinde bir adımdır ve herkes bunun böyle olduğunu biliyor. Zindan talebinin de bu temelde çıkışın bir gerekçesi haline getirildiği bilinmektedir.

“İyi niyetli değil miydik” diyeceksiniz. Evet iyi niyetliydik, iyi bir talepti de. Kendini diğer bütün gerçeklerden koparırsan, tabii iyi bir taleptir. Beni de böyle bir yanılgıya düşürmek için bazı sorular sordular. “Kürtçe serbestisi iyi bir şey değil midir, Kürtlere de serbestlik iyi bir şey değil midir” diye soruyorlardı. Cevap şuydu: Ondan önce Kürt halkına serbestlik olsun, Kürt halkı bu serbestliği kırk yıl Türkçe ile icra etsin, önemli değildir. Halkın kendisi için serbestlik olduktan sonra, elbette konuştuğu dile de serbestlik olur. Diline serbestlik var, kendisine yoktur. Kürtçe konuşmamıza serbestlik var, ama bütün varlığımıza da zincirleme egemenlik söz konusudur. Şimdi bundan ne anladınız? Dikkat edin: Sapma nasıl geliyor? Sorun böyle ele alınmazsa, bu bir sapma olur. Şimdi

kendisini bir akım olarak yaşatmak isteyen reformizm bununla, “dil serbestisi” sloganıyla ortaya çıkıyor. Evet, parti buna müsaade edemiyor, bu talepleri de devrim için kullanıyor, bu ayrı bir sorundur. İnsan kendisini bir slogana kaptırdı mı ve giderek başkalarını peş peşe sıraladı mı, nerede duracağını bilmez. Bal gibi uzanıp reformizme gider. Öyle bir noktaya gelinir ki, ihanetin en kötüsüne kadar da gider.

Bu konuda şunu söyledim: İçeridekiler için elde edilen haklar, dışarıdaki halkın haklarından fazladır. Halk yarı yarıya açtır, kitap ve gazete okuyamıyor. Büyük işsizler ordusu vardır. Fakat zindandaki yapı bunun çok üstünde bir yaşam düzeyine sahiptir. Okuma ve inceleme düzeyini tutturmuştur. O zaman dışarı çıkmayı istemeyin, dedim. Uğruna savaştığınız taleplerin en önemlilerini ancak içeride elde edebilirsiniz, dedim. Buna nereden ulaşıldı? Başlangıçta çok masumane olan, ama kendini giderek bir tutku haline getiren, bir yaşam tarzı haline getiren yaklaşımlar oluyor bunlar ve mevcut çıkışın bununla çok yakından bağlantısı vardır.

Bu son çıkışın sahibi buradayken, askeri ve siyasi çabalarımıza ilgi bile göstermiyordu. Bir yıl gözlemlerdim. Bir fakirin evine giderek, bir parça ekmeğini yiyip onunla bir sohbete girmiyordu. Nerede iyi yaşam varsa gözünü oraya dikiyordu. Zor durumda olan bir yoldaşının halini hatırını sormuyordu. Kendi şahsını yüceltecek ve kendisine bağlanacak kişi arıyor, düşkün kişilikler arıyor ve buluyordu. Mutlak anlamda bağlı kişilerle sabahlara kadar amansızca konuşuyor ve ölümüne bağlıyordu. Bugün zindan direnişçiliğimizin önderliğini sürdürenler, “kendisini bize çok sevdirmişti, kendisini çok sevmiş ve bağlanmıştı” diyorlar. Aynen böyle söylüyorlar. Evet, emek bizim çaba bizim, durmuyoruz, savaşıyoruz, kan döküyoruz ve bir şeyler kazanıyoruz. Zırnık kadar emek harcama-yan kişi kalkıp binbir zorlukla yarattığımız değerlere sahip çıkıyor, el koyuyor. Kadroyu ve halkı böyle ele alıyor. Herkese müthiş egemen olmanın hesapları içindeydi, bana bile egemen olmanın korkunç düzenbazlıkları içindeydi. Zindanda

özellikle 1984'ten sonraki yaşam tarzında biraz dönüşümler olması ve talepler, bu şekillenmeye önemli oranda güç katmıştır. İkiide bir çocuk gibi, “bana fazla yemek, fazla içmek, rahat olanaklar sağlanmazsa, ölüm orucuna yatarım” türünden istemlerde bulunmak büyük bir hatadır. Parti yapısıdır, eğer önderlik bunu söylerse ölümüne yatarlar. Çünkü PKK direnişçiliğinde karar alındı mı, gerçekten ölümüne yatılır ve bu büyük bir olanaktır. Bazıları bir şeyler kurtarmak ve elde etmek istediklerinde bu yapıyı kullanabilirler. Bu yapılıdır.

Parti kitlelerinin direniş eğilimi üzerine bir şey daha yapılmıştır. Bir örgütlenme ve merkez yaratılmıştır. Bu merkez gerek oluşum, gerekse yürütülüş tarzı itibarıyla PKK'nin genel önderlik gerçeğiyle uyuşmuyor. Aslında görünüşte bağlıdır. Halen de öyleler ve hepsi de ölümüne bağlıdır. Çünkü bunu fark ettikleri için gelen değerlendirmelerde, “biz Parti Önderliği'ne ölümüne bağlıyız” diye yazıyorlar. Hatta en üst düzeydeki temsilcimiz bile şunu söylüyor: “Biz Parti Önderliği'nin yanlışılarının da militanıyız; ben Parti Önderliği'nin yanlışılarının da militanlığını yürüteceğime söz veriyorum” diyor. Bunlar bizim açımızdan çok önemli de değildir. Lakin oluşan merkez önemli oranda birçok sol partide görüldüğü ve reel sosyalizmin çözülüşünde ifadesini bulduğu gibi hem bürokratik, hem de liberaldir. Bürokrasinin reel sosyalist ülkelerdeki durumunu biliyorsunuz; buna vücut veren partiler de liberalizmi konuşturarak kapitalizme savrulma biçiminde bir sonuca yol açıyorlar. Katı bürokratik, kendi halkının büyük tepkisine ve kendilerine karşı ayağa kalkmasına yol açıyorlar. Aslında bunun küçük bir karikatürü dayatılmıştır. Bu önderliğin bununla yakın bağlantısı vardır. Kendi payına en aşırı liberalizmi bırakırken, kitleyi yönlendirme gücü olarak çok katı bir bürokrasiyi dayatmıştır. Yine bazı küçük belgeler vardır. “Biz Parti Önderliği'ne bir rapor iletmek istiyoruz, merkez bu raporu okuduğu halde yıllardır sunmuyor” denilmektedir. Birincisi, bu merkezin bu raporu okumaya hakkı yoktur. İkincisi, ne olursa olsun, saygı gereği bir

mektup ve bir rapor yazılıyorsa, onu iletacaktır. Oysa bana yüzlerce mektup gelmeliydi. Evet, meğer mektuplara ambar-go koymuşlar veya merkezden geçmeyen hiçbir şey gönderilemez olmuş. Evet, bu bir merkezdir. Bu neyin merkezidir? Doğru dürüst yoldaşça bir rapor, bir mektup yoktur. Hepsi de merkez adına yapılıyor. Merkeze dikkat etmek gerekir. Merkez bir yere kadar gereklidir. Ama bütün kitlenin çeşitli özlem ve istemlerini değişik biçimlerde önderliğe sunma söz konusu olduğunda, sonuna kadar açık tutacaktır.

Zindana şu yönlü bir talimatımız vardı: Ben olayım veya olmayayım, okuyayım veya okumayayım, bir akım başlatayım, tabandan isteyen herkes yazılı veya sözlü nesi varsa önderliğe sunsun. Bunun bir demokrasi olayı ve onun işleyişi olduğunu ve bastırılmaması gerektiğini; bir önderlik gelişirken, onun demokratik karakterde olması için herkesin ulaşma araçları ve olanaklarına kavuşması gerektiğini söylemiştik. Talimat buydu ve biz başından beri buna dikkat ediyorduk. Bu ilke işletilmiyor. Merkez veya kitle bunu bilinçli mi yapıyor? Doğru bildiği için yapıyor. Partinin birlik ve bütünlüğüne hizmet ettiğine inandığı için böyle yapıyor. Fakat bunu en liberalce ve sonuna kadar bireysel çıkar için kullanmak isteyen de yapıyor. Kitleye karşı diktatörlük, kendisine karşı mütahiş olanak ve fırsat... Çok yakından gözlemlediğimizde, gerekirse kendi kendisini dakikası dakikasına görevsiz bırakıyor ve duygusallığa terk ediyor. İşte her türlü filozofça deyiimi arkadaşların kendileri kullanıyorlar. Siyaset dışında bambaşka işler yapabiliyorlar. Çuval kadar mektuplar vardır. Siyasetle, askeri sanatımızla, siyasal ve örgütsel sanatımızla ilgisi bulunmayan içeriklerle doludur. Kendisine bu kadar özgürlük tanıyor, ama kitleden birine bir mektup yazma özgürlüğünü tanımıyor. Bu diktatörlük değil de nedir? Sözümona demokrasicilik yapıyorlar. Sözümona bir diktatörlük eğilimini ifade ediyormuşuz! Evet, hiçbir hakkı ve yetkisi olmadığı halde kitle üzerinde bu kadar bürokrasi ve diktatörlük uyguluyor, kendisine de bu kadar özgürlük tanıyor. Temelde partinin hiçbir

değerine, özellikle partinin siyasal ve askeri çalışmalarına ve örgütsel faaliyetlerine katkısı şurada kalsın, bu değerleri hırsızlamaktan başka bir çaba içinde olmadığı halde, bu merkeze bunu yaptırıyor.

Adeta cezaevi içinde ikinci bir cezaevi yaratılmıştır. Öyle anlıyorum ki, önemli bir kesim böyle bir merkezin sıkıntısını artan oranda duyuyor. Bizzat merkezin içinde yer alanlar, sıkıntılarını bana iletiyorlar. “Biz sıkıntılıyız” diyorlar. Gelenlerde de bunu görmemek mümkün değildir. Bir aygıttan, bir işleyişten sıkıntılıdır. Ama temelde bunu etkileyen ve sıkıntıya boğan, bu formasyon ve işleyiştir. Kendilerine her yönüyle özgürlük tanıyorlar, hem de sınır tanımayan bir özgürlük tanıyorlar. Bu da hem bu kitlenin ve hem de bu merkezin ağı içinde ortaya çıkmıştır. Sanırım kitleye şu verildi: “Bazı haklar için derleniyorsunuz ve alıyorsunuz. Direndik ve kazandık. Biraz daha direnin, bir lokma daha fazla olur; ufak bir özgürlük daha elde edersiniz!” Bu bir avlanma gerekçesi de olabilir. Bu talep giderek bir alışkanlığa, bir alışkanlıktan giderek bir yaşam tarzına dönüştürülüyor. Bir önderlik böyle vücut buluyor.

Buraya geldiler ve gördük. Evet, en ufak bir askeri faaliyete ve bir örgüt çalışmasına katılım yoktur. Herhangi bir siyasal çalışmaya ilgi yoktur. Kendisine taban oluşturmak için uğraştı. Hem de en düşkün bay ve bayanları bulmaya, bunları müthiş komplocu bir tarzda ve inanılmaz yöntemlerle önderliğe karşı kullanmaya çalıştı. Kime el atıyorsa anında zehirliyor. Çok kısa bir süre içinde, gerçekten ancak büyük bir çabayla önleyebildiğimiz tahribatları ortaya çıkıyor. Örgütsel istemleri de böyledir. Zindanı bir tarafa bırakalım, hala dayatıyor ve istemleriyle bazı kişileri bize karşı çıkarıyor. Belki çok ağır olacak, ama bunları gerçekten doğramak gerekir. Vazgeçirtemiyorsun; bunun özgürlük olduğunu söylüyor. Ama özgürlük savaşla kazanılır. Özgürlük, bir ilişki kurmak, emeğin sahiplerine yaklaşmak, en yoğunlaşmış askeri faaliyete katkı sağlamak ve mutlaka bir şeyler oluşturmakla olur. Yok bu ya-

pılmıyor. Peki, sen bu kadar sırtında yükseldiğin kişilerin emeğine hiçbir katkı sağlamadan, bu özgürlük hakkını nasıl kendinde görüyorsun? Buna sosyalizm anlayışı mı diyorlar? Ama sosyalizm özgürlük, savaş ve emekle karşılanır. Onun neresindesiniz? Bunu sormayacaksın, sorarsan diktatörsün! Bu diktatörlük olur mu? Tabii büyük bir saptırmayla karşı karşıyayız. Ne verdin, ne istiyorsun? Biz onun yakasını bırakmışız, ama o yavuz hırsız misali yakamızı bırakmıyor. Tam da böyle bir hırsızdır. Paramızı ve silahımızı çaldı, halen de bizi bırakmıyor. Şatoyu biz inşa ettik; sen geldin girdin, yedin, içtin ve duymadın; şimdi çıkıyor ve duymuyor. Bu kez bütün evin kendisine tapulanmasını istiyor. Gözükaralık bu kadar olur. Ne verdin, ne istiyorsun? Ölçüyü kaçırmamak derken, bunu kastetmiştik.

Özgürlük anlayışı iyidir, sosyalizm anlayışına sahip olmak önemlidir. Ama dediğimiz gibi bunlar savaşla kazanılmaz mı? Özgürlük, ancak uğruna savaşılarak kazanılır. Biliyorsunuz, savaş da en yoğunlaşmış ifadesi olarak siyaset ve onun da daha yoğunlaşmış ifadesi olarak askerlikte kazanılır. Sen bir kurşun sıktın mı? Sen ufak bir siyasal çalışma yaptın mı? Bunlar da örgütle mümkündür. Örgüt ise adam bulmak, ilişki kurmak ve en önemlisi de onları eğitmekle mümkündür. Fazla ilişki kurmayacaksın, adam bulmayacaksın, bulup da eğiteyeceksin, onların irade ve düşünce birliğini sağlamayacaksın, tam tersine bir de onları dışlayacaksın, onlara en alçakça bir diktatörlüğü dayatacaksın, kişiliğine ve emeklerine asla saygılı olmayacaksın; ondan sonra sınırsız özgürlük ve yetki isteyeceksin! Olay budur. Ölçüler kaçırılır da, bu kadar kaçırılmamalıydı. Tabii bunları söylerken gafil olmuyoruz. Kendi geriliğimiz bunun önemli bir nedenidir. Kuralları ve emeğin ölçülerini bilmemek veya gereklerini yerine getirmemek, bu durumların olanak bulmasında rol oynar. Bu bir yerde PKK'nin demokratik ve sosyalist karakterini hangi ölçüde geliştirip geliştiremeyeceğine veya mensuplarının ne kadar demokratik ve sosyalist olup olmadıklarına bağlıdır.

Görüyorsunuz ki, kanıtlanan şey sapmanın da ötesinde gö-zükara bir gasp, bir darbe ve komplo gerçeğidir. Zindan bu-nun için kullanılmıştır. Zindan kullanılırken, sanırım bazı tak-tikler zindan merkezi ve kitlesi için kullanılmıştır. Bazı tak-tikler vardır: Kimine karşı kendisini vazgeçilmez bir sevgi kaynağı haline getirirken, kimisine de kendisine öncelikle ge-rekmediği halde uzanabilmiştir. Bunlar böylesine bir önderli-ğin gelişmesi için gereklidir. Yapay ve sahte taleplerin gide-rek gündeme gelmesi gerekir. Bu kadar yaşam düşkünü, zin-dandaki yaşamı neye çevirmiştir? Zindanı basit talepler uğru-na bir savaşıma çekmiştir. Şimdi o kadar bilinçli olmadığını, öyle bir talimat da bulunmadığını söyleyeceksiniz. Politikada böyle düşünülmez. Politika bir bütünlüklü kavrama sanatıdır ve içinde de pek bilinçlilik payı yoktur. Süreçtir, eğilimdir; hatta bazen en gereksiz biri bile devrimci eğilime kavuşturul-duğu gibi, en devrimci adam da bazen provokasyona koşturu-labilir. Bütün bunlar mümkündür. Bilirsiniz, politika bilimini okursanız, yüzlerce örneğiyle karşılaşsınız. Onun için poli-tik bilinciniz fazla gelişmeden, kendinizi doğru ve yanılmaz yargı sahibi olarak görmeyin. Burada da olay biraz böyledir.

Şu durum şimdi çok daha iyi anlaşılıyor mu? 1982 direniş doruğu eşittir iğne ucu kadar bir olanak bulup örgütlemek, si-yasallaşmak ve askerileşmektir. Savaş, her an iğne ucu kadar fırsattır, buldun mu yapacaksın. Hepimiz buna evet diyor mu-yuz? Evet, 1982 direnişi ve direnişçilerinin anısına ve vasiye-tine bağlılık ancak böyle olabilir. Ötekisi gafil olmaktır; geliş-miş örgüt ve savaş olanakları bulunduğu halde, bunları elinin tersiyle itmek ve hatta işlemez duruma getirmektir.

“Gerilla ikinci plana düşmüş, şehir öne çıkmış!” Öne çık-mayı görüyoruz ve bir de kim öne çıkarıyor? Gerilla nasıl or-taya çıktı? Gerilla şehri nasıl ortaya çıkardı? Gerilla kitleyi nasıl ortaya çıkarıyor? Kitleler hangi sloganlarla yürüyor? Bunların hepsini görüyoruz. Bütün bunları bir tarafa itecek-sin! Aslında ne şehre, ne de ovaya inancı var; ne gerillaya, ne de en ufak bir ilişkiye ve örgütlenmeye gelir. Bütün bunlar

sözümüne yeni bir yaşam tarzıdır; yeni bir özgürlük anlayışı-nın gereği olarak yapılır. Tabii eklemek elden su gölden! Fırşa-tını buldun mu hiç hesap vermeden kaç! Karşı karşıya oldu-ğumuz başka bir gerçek de işte budur.

Bu sizin gerçeğiniz midir? Bu, altına imzasını attığı gibi, “Yaşasın zindan direniş önderliği” sloganının gereği midir? Veya “Yaşasın direniş şehitlerinin önderliği” sloganının ge-rekleri bu mudur? Şu veya bu biçimde gerçeği yorumlamaya tabi tutmadan net bir cevap vermek zordur. Çok açık ki, bu bir direniş yorumu değil, hele hele direniş şehitlerinin yorumu hiç değil, özellikle 1982 büyük direniş kahramanlarının şehit-liğinin anısı ve mirası hiç mi hiç değildir. Fakat etkilenme vardır. Bir çıkış vardır ve partiyi zorlayan sonuçları vardır.

Bu gün vesilesiyle en hafif deyişle bu saptırmaya karşı bu büyük kararlılık ve eylemliliğin anısına bağlı olarak verile-cek en iyi cevap, varsa bunun etkilerini silip süpürmektir; çok açık ve kanıtlanmış olan parti doğrultusuna, onun büyük ey-lem gücü ve militanlığına, ikirciksiz, savsaklamadan ve bütün bunlara fazla meydan vermeden katılmasını bilmektir. Anı, bundan başka bir biçimde layık olma sıfatına hak vermemek-tedir. İnanıyorum ki, bu böyledir ve PKK'nin bugüne verdiği karşılık da bu temeldedir. Egemen olan yan tamıtamına dire-niş şehitlerimizin damgasını vurduğu böylesine bir onur gü-nüne layıkıyla karşılık verme biçimindedir. Biz şimdiye kadar bu temelde buna yüksek bir duyarlılık ve sorumlulukla, daha çok da iğne ucu kadar fırsat ve olanağı yaratarak, her koşul altında sınırlandırılmaz siyasal faaliyete ve onun daha da yo-ğunlaşmış ifadesi olan silahlı faaliyete tüm gücümüzü harca-yarak karşılık vermekle en iyi karşılığı verdik; bunu kanıtladık. Bütün bunlar PKK'nin mensupları için esastır, yapılması gereken biricik doğru iştir. Eğer düşünce bu işe başarı şansı veriyorsa, biz bu düşünceye doğru düşünce adını takarız. Bundan uzaklaştırıyorsa, yanlış düşüncedir, deriz. Eylem eğer bu iş temelindeyse, biz buna doğru eylem deriz. PKK'nin bu temelde yürütülüşü doğru bir önderliksel yürütülüşüdür; bunun

kanıtı milyonların bugün ölümüne bağlılığıdır. Yine başta zindan olmak üzere, bütün direnişçilerin kendisine ölümüne bağlılığıdır.

Hiç kuşkusuz bundan sonrası kazanımların zaferi daha da yakınlaştıracak tarzda değerlendirilmesi ve yürütülmesi olacaktır. Kuşkusuz geleceğe ilişkin yansıtılması gereken karar, bu 10. yıla girişin bütün derslerini iyi çıkarmak, olanaklarını iyi birleştirip bütünleştirmek ve temsil etme gücüne ulaşmaktır. Yine varsa bu konudaki yanlış ve eksikliği görmek ve gidermektir; zamanında yerine getirilmeyen görevleri hiç olmazsa bundan sonra yerine getirmektir. Bu geliştirilen bir kararlılık ve pratik olabilir; ideolojik ve siyasal düzey kazanmak olabilir; örgütsel ve askeri düzey tutturmak olabilir. Bütün bu konularda eksikliği gidermek, yanlışlığı aşmak ve böylece geleceğe daha güçlü yürüme şansını elde etmektir. Sonuç budur. Bundan sonrasında böyle bir geçmiş ve bugünle gelecek arasında köprü kuruyoruz. Bu, ardı ardına sürdüreceğimiz ve sonuçlarını zafer biçiminde daha da somutlaştıracağımız bir yürüyüş olacaktır. Bundan sonraki yürüyüşümüz kesinlikle zaferi mümkün kılan nitelikte olmalıdır. Ne kendiniz, ne de bütün parti için bundan başka bir yürüyüşe şans vermeyin.

On yıl öncesinde Diyarbakır gibi merkezi bir yeri ölüm sessizliğine boğanlara ve burayı bir zulüm kalesine dönüştürenlere bugün çok büyük bir kalkışla cevap vererek, özgürlük tarihine nasıl yaraşır olunacağını kanıtlamış olduk. Zafer konusunda sadece inançlı olmakla kalmıyoruz, onun en zor koşullarda olanaksızlıklarla nasıl kazanılacağını da büyük kanıtlanışına ve bunun da ötesinde imkanına sahibiz. Sorun bütün bunları iyi görmek ve ustaca kullanmaktır. Eğer bundan sonra bu yetenek gösterilirse, mevcut olanaklar zaferi kesinlikle imkan dahiline sokmuştur. Bu olanağın elimizden alınması artık sadece ve sadece ahmaklığımızla, kendi içimizde yaşayacağımız ciddi bir şekilsizleşme ve bozulmayla olabilir. Herhalde bu da böylesine bir aşamada kendi elimizle kendimize yapacağımız en büyük kötülük olacaktır. Biraz dürüst

olduğunu söyleyenlerin böyle bir kötülüğü yapmaya cesaret edeceğini sanmıyorum. Hatta “biraz kişisel çıkarım vardır” diyenin bulunacağına da inanmıyorum. Bunun hiçbir gerekçesi yoktur. Artık parti içinde gerekene layıkıyla karşılık vermek, onda kendini ve kurtuluşunu görmemek düşünülemez.

O halde bütün bunlar çok açık ve net olarak zafersele yürüyüşün emredici niteliğinin kesinlikle yerinde ve kesin olduğunu, doğru ve yetkin olmayan katılımın bile gerekçesinin olmayacağını gösteriyor. Bir kez daha PKK kahramanlığını böyle vurgularken, gerekçesi ne olursa olsun, mevcut olanakların zafer elde etme dışında başka türlü, hele hele ciddi yenilgiler ve kayıplara yol açacak biçimde kullanılmayacağını belirtiyoruz. Çok zor da olsa, her zamankinden daha fazla verilmesi gereken bir can bedeliyse, onu da vermeyi içeren, ama bunun için de zaferi mutlaka kestiren bir bedel olacaktır biçiminde bir yaklaşımla partimizin kadrosal varlığını, silahını ve kitlesini yürütüyoruz. Nereden bakılırsa bakılsın, bu yürütülüş ancak bu temelde zafere yönlendirilebilir. Bunun dışında başka bir şeyi ne esas alın, ne de kabul edin.

İşte bir de tarihin böyle bir doruk noktasında “ben bu işe varım” diyenler, geleceğin üzerine bu bilinç ve bu irade keskinliğiyle yürünmesi gerektiğini iyi bilenlerdir; bunun için yüreğini iyi hazırlayanlardır; vuruş tarzını tamıtamina bunu mümkün kılacak tarzda güçlü kılanlardır. Biz bundan sonrasına bu temelde önderlik edeceğiz. Sizin PKK içindeki yürüyüşünüze tamamen bu anlamı verecek, bunu bekleyecek ve bunu sağlatacağız. Halkımıza verilen sözün gerekleri böyle yerine getirilecektir.

14 Temmuz 1991

ZINDAN DİRENİŞ KONFERANSI İÇİN PERSPEKTİFLER *

– Dünkü konuşma üzerine sorusu olan var mı? Arkadaşlar ne gibi sonuçlar çıkardılar? Parti yaşamını, bizim yaşamımızı anladılar mı? Belki içinizde şimdiye kadar bu yaşama uymayanlar olabilir. Şimdi arkadaşlar ne düşünüyorlar, hangi neticelere ulaşıyorlar?

Z.: Başkanım, her arkadaş kendisi için belli sonuçlar çıkarıyor.

– Ne tür sonuçlar çıkarıyorlar? Kendileri nasıldılar? Bunlara ulaşmışlar mı, ulaşmamışlar mı? Aradaki mesafe nedir?

Z.: Kendileri ile parti arasında bir mesafe görüyorlar. Daha çok parti esaslarını yakalamak istiyorlar.

– Belki diğer arkadaşlardan daha çok çocuk gibi olabilirler. Ama inanıyorum ki, daha çok partiyle birleşmek istiyorlar ve (*) Zindan Direniş Konferansı hazırlık sürecinde çok sayıda tartışma yapılmıştır. Bu toplantılarda yapılan konuşmaların hepsini kitaba almamak. Örnek ve öğretici olması açısından bir toplantının konuşmalarını redakte ederek ve biraz da kısaltarak yayınlıyor. (W.S.)

bu amaçla içimize geliyorlar. Kaç gündür üzerinde konuştuğumuz şey, parti içine getirilen bu çocukluk ruhudur. Bir yandan darlığa giriyorlar, diğer yandan kendilerini çocuk gibi görüyorlar. Aynı zamanda serbestlik içinde hak arıyorlar ve kendilerini ağalar gibi görüyorlar. Her tarafta çıkan eksiklik ve yanlışlıklara göre kendilerine bir elbise giydireyorlar. Yetersizliklerin üzerine gitmiyorlar ve bunları aşmada yetersiz kalıyorlar. Yani hakikatlere dürüstçe ulaşılmıyor. Bu noktada kendilerini ve kafalarını yormuyorlar.

Çocukların üslubu nedir? Partiyi, Parti Önderliği'ni aile ocağına benzetmektir. Yani anadır, babadır, evdir, işte ondan isteyin demektir. Haliniz budur ve siz kendinizi bunun üzerine yetiştiriyorsunuz. Bu devrimci bir üslup değildir. Bu ağalığın üslubudur. Ama kendilerini büyük sayanlar da dahil çoğunluğu böyledir. Biz, yüzlerce kez, kendinizi bu hallerden çıkarın dedik. Bu durumla PKK'de bir neticeye ulaşılamaz. Fakat arkadaşlar bu durumlarını yıllarca devam ettiriyorlar, PKK çerçevesi ve gerçeği yerine kendi çevrelerindeki özellikleri koyuyorlar. Çevrelerinden aldıkları terbiyeleriyle, büyüklükleriyle, çocukluklarıyla böyledirler. Bu şekilde hem kendilerini ve hem de bizi uğraştırıyorlar. Bu, dürüstlük ve doğru bir katılım değildir. Yıllardır parti içindeler, ama parti terbiyesini alamamışlar; aldıklarını da şekilci bir tarzda ve hesaplarına göre almışlar. PKK üslubu ve PKK'nin üzerinde olduğu temel bu değildir. Bazıları kendilerini güçlü bir şekilde katmıyor, sürekli bundan kaçıyorlar. Bu da parti gerçekliğine, birliğine, siyasetine ve ideolojisine ulaşmamaktır. Parti gerçekliğiyle oynama, bunu kendi keyfine göre yoruma tabi tutma ve kendi çıkarlarına göre kullanmak istemektir. Sonuçta ortaya bu çıkıyor. Halbuki buraya gelen herkes, büyük parti ruhuna ve birliğine ulaşmak durumundadır. Yine yüz sefer söyledik ki, sizin büyüdüğünüz yerde birlik yoktur. Parti birliği ve parti siyaseti büyüdüğünüz yerde yoktur. Herkes yoldan çıkmış ve gerçeklerden sapmış; bunu defalarca ispatladık. Fakat çoğu bundan doğru sonuç çıkaramıyor. Peki daha fazla bizden ne

isteniyor? Düşman bizi hurdalık gibi yapmıştır ve biz böyle kalmak istemiyoruz. Düşman eski Kürt toplumsal yaşamını bize dayatıyor. Ama PKK bu terbiyeye karşıdır.

Kendi imkanlarımızla ve parti gerçeği dahilinde hepinizin önüne doğruları koyduk. Ölüm ve kalımla kendinizi zafere götüreceksiniz her şey önünüze konuldu. Fakat biraz kendimizi uzak tuttuk mu, herkes bunu kendi keyfine göre kavıyor. Parti hattından uzaklık böyle doğuyor. Birçokları eline biraz fırsat geçince eskisinden beter oluyor. İşte bütün bunları kavramanız çok önemlidir. Siz insansınız ve aklınız var; peki niye kullanmıyorsunuz? Bundan sonra parti hattını iyi kavrayın ve kendinizi bu temelde düzeltin. Sizden istenen budur. Bu yapılmazsa düşman da vurulamaz. Tüm amacımız budur ve bundan başka da amacımız yoktur. Bu temelde siz kendinizi terbiye edeceksiniz, kendinizi insan yerine koyacaksınız. Bundan başka yaşam yolu yoktur. Siz bunu yapmazsanız, kimse size değer vermez. Başka hesaplar yapmayın ve eski yaşamı da dayatmayın. Gelişmek için ne isterseniz isteyin, yeter ki çocukluk yapmayın. Zaten burada her türlü olanak verilmiş ve her türlü koşul yaratılmıştır; bunu iyi değerlendirin. Eski ailesel yaşamı atın; tarihsel görevler içindediniz, bunun gereklerine ulaşmaya çalışın. Söz veriyorsunuz; bununun layığı ve kendinizin hakimi olun. Yalnız zindandaki arkadaşlar değil, hepiniz kendinizi çocuk yerine koymuşsunuz ve bizi de anne ve babalarımızın yerine koyuyorsunuz. Biraz kendinize gelin ve gerçekleri görün. Kendinizi hastalıklara vurmayın ve yere atmayın; bunları kabul etmiyoruz. Yüce amaçlarımız var, bu amaçlara hizmet edin. PKK yüce amaçların hareketidir; bunu anlamak ve buna layık olmak gerekir.

Şimdi içinde seyrettiğimiz koşulların zorlukları göz önüne getirilirse, tartışmalarımızda üretkenliği azami kılmamız gerektiği açıkça görülür. Yaban ellerde ve oldukça dengesiz koşullar altında bu kadar partileşme iddiasında olan bir topluluk, her anını bile çok dikkatli değerlendirmek zorunda olduğunu bir an bile gözardı edemez. Burada tekrar tekrar PKK'nin çı-

kış esprisi, ruhu yaşatılmaya çalışılıyor. Yine sınıf dışı etkilerin nasıl vahim sonuçlara ve yanılgılara yol açtığı ve bunda tercihin doğru yapılması gerektiği tekrar tekrar gösteriliyor. Ve deniliyor ki, yaşanan zorluklar ve kişisel problemler gibi hiçbir şey, partinin sağlam çıkışı kadar öncelik taşıyamaz. Her şeyden önce parti çizgisi ve onun gerekleri yaşamın belirleyicisidir; esas alınması gereken budur ve bütün çabaların bunun uğruna sarfedilmesi gerekiyor. Ancak bununla bireyin rolünü oynaması ve giderek toplumda inisiyatif sahibi olması söz konusu olabilir. Bu doğru bir saptamadır. Bununla çelişik olan durumlar gösterilmeye çalışılıyor. Biz şuna emin olmak durumundayız: Eski ve yeni buraya gelen her yoldaş, özde bu çıkışa taliptir ve bu doğrultuya ulaşmaya adaydır. Haklı olarak biz buna emin olmalıyız ve hem de hepimiz böyle olmalıyız. Başka şekilde de “biz varız” diyemeyiz. Eğer dersek, o, çokça vurgulandığı gibi son derece çocukça bir durumu ifade eder.

Çocukluk psikolojisi siyasette de vardır; buna çocukluk hastalığı denir ve bir adım ötesi keyfi siyasettir. Çocukluk ve amatörlük giderek oldukça tehlikeli bir hastalık halini alır. Bunun belirtileri bizde güçlüdür. Bunun bir adım ötesi ve daha da şiddetlendirilmesi her türlü hastalığa yol aldırır. Bu, PKK'de yaygınca yaşatılmak istenen bir hastalık oluyor. Bu noktada Kürt toplumunun bazı özelliklerini sıraladık: Ya çok çocukça ya da onunla bağlantılı olarak diğer kutupta yer alan delicesine yaşamak! Bu durum partiye de yansıtılmak isteniyor ve de yansıyor. Tabii ki, bu durumu esas dayatan düşmandır. Onun yırtılması uğruna yürütülen ideolojik, siyasi ve örgütsel savaşı bir türlü anlamamak, eskiyi hortlatmak oluyor. Bu da, dolaylı olarak düşmanı yaşatmak anlamına geliyor. Bu noktayı biraz iyi düşünelim ve anlayalım.

Biz, bu konuda biraz anlayış istedik. Bir bebek veya çocuk psikolojisiyle sonuç almaya çalışmak ne demektir? Bu da başarılamayınca kendini delice hayallere kaptırmak ne demektir? Bunun diğer biçimleri olan gözükkara tasarrufluçluk, jandarmalık, ağalık dayatmaları ne demektir? Bütün bunlar birer

düşman etkisi, işbirlikçi etkisi değil de nedir? Yıllardır bazıların bana dayattıkları, zorladıkları ve çekmek istedikleri yer, işte bunlara boyun eğdirmek oluyor. Bunun için ben ne yaptım? Çocuklardan değil de çocukluktan nefret ettim. Göz yandı, delilikten ve her türlü dengesizlikten nefret ettim. Ve buna karşı direncimizi yükselttim. Bu yönlerde belli bir mesafenin alındığını göreceksiniz. PKK ortamında bebekleşme teorileri, delilik teorileri, her türden düşman etkilerini dayatmak ne anlama gelir? Biz, yıllardır yürüttüğümüz teorik ve pratik faaliyetle, bunun beyhude bir çaba olduğunu göstermeye çalıştık. Sizler doğru bir terbiye almaya kendinizi baştan beri yatırmadığınız için, baştan itibaren köylü kurnazlığını ve küçük-burjuva kurnazlığını esas aldığımız için, her üzerinize geldiğimiz zaman kurnazlığı biraz daha incelttiğiniz için, bu saydığım belirtileri adeta bulunmaz icatlar gibi esas aldığınız için, bugün öyle güçlü bir iddia ile devrimin temel sorunlarına hakim olamıyorsunuz. Bir örgütlenmede, bir gerillada ve çeşitli etkinliklerde başarının güçlü sahibi olamıyorsunuz. Daha da ötesi, serbest bırakıldığımızda yenilgilerle dopdolu olan bir kişiliği sergiliyorsunuz. Bunlar defalarca kanıtlanmıştır ve biz bunu durdurmaya çalışıyoruz.

PKK adına, bizim adımıza belli bir mesuliyetiniz var. Bu mesuliyetin gereklerini neden bu kadar açıklamaya çalışıyorum? Çünkü, her türlü kendini kandırma, ikiyüzlülük ve kendini aldatma var. Yani bir köylü mümin her sabah “Allah'a inandım” demekle bütün dileklerinin yerine geleceğini sanır; sizinki de bunun bir adım ilerisi oluyor. Parti bağlılığı, önderliğe bağlılıkla, dileklerle gerekenler yerine gelmiyor. Biliyorsunuz, sosyalizmde buna yer yoktur. Eskiden tekkelere giderdi insanlar, “edep, irfan yeridir” derlerdi. Bismillah ile girerlerdi o dergahlara, günde bilmem kaç dua okurlardı ve yemeğe dua ile oturlardı. Türk okullarında hala bu gelenek vardır. Bizimkiler sosyalizm ve özgürlük adı altında her haltı karıştırıyor ve hepsine de özgürlük etiketi vuruyor. Terbiye ortada yok; ne de olsa sosyalizmdir, özgürlüktür, demokrasidir

deniliyor. Tabii böyle olmaz. Bu insanlıkla oynama anlamına gelir. Bunun altında ya en değme feodal-kapitalist baskı aygıtlarından daha tehlikeli bir bürokratlaşma, ya da burjuva liberalizminden daha aşâğılık bir liberal savrulma çıkar. İkisi de çok tehlikelidir.

Bugün sosyalizmin başına ne geldiyse, birbirleriyle çok bağlantılı olan o iki uygulama yüzünden gelmiştir. Ve hepiniz her gün bana şunu dayatıyorsunuz: Ya bu özgürlük anlayışına evet diyeceksin, ya da bürokrasiye evet diyeceksin! Ağzınızdan ne dökülüyorsa bu çıkıyor ortaya. Bu noktada biraz kendimize gelelim dedim. Bunlar sosyalizm olmadığı gibi, kapitalizm ve feodalizmden daha da geri oluyor dedim. Ve tehlike de buradadır. Kapitalizmin terbiyesini almadığınız için, yine feodalizmin terbiyesi de aşındığı için büyük bir boşluğa düşüyorsunuz. Bu boşluk içinde özgürlük diye, bunun zıddı olarak otorite diye sandığımız hususlar en tehlikeli hususlar oluyor. Bunun bir adım ötesi faşizmdir, bunun bir adım ötesi sosyalizmde boy veren bu bürokrasidir veya bunun bir adım ötesi Afrika'nın ilkel otoritelerinde görülen durumdur. Ve zor bela önüne geçmezsek, bizde daha tehlikelisi ortaya çıkacaktır. Bu söylediklerim doğrudur. Bunun örnekleri bu yüzyılın özellikle ikinci yarısında bol bol ortaya çıkmıştır. Bunlar feodal kapitalist ve sosyalist çerçevede ortaya çıkmıştır. İşte bugün insanlık bunlarla uğraşiyor.

Şu anda insanlığın gündeminin temel maddesi, bu sosyal biçimlenişlerde ortaya çıkan bu siyasal ucubelikleri yargılamaktır. Herkes tarafından "bu nasıl ortaya çıktı" deniliyor. Hepsi devriliyor. Bunun bizi etkilememesi veya bunları görüp değerlendiremememiz düşünülemez. Ne sanıyorsunuz sosyal mücadeleleri, ulusal mücadeleleri? Eğer kendinizi doğru hazırlamazsanız daha kötü örnekler çıkar. Çünkü bizde her üç biçimlenişin temsili söz konusudur. Kürdistan'da sosyalizm de, feodalizm de, kapitalizm de tamamen temelsizdir. Ve kişi kendi kişiliğine nasıl uygun görüyorsa öyle yaklaşıyor bunlara. İşte en kötüsü bu temelde, bu yaklaşımda ortaya çıkar. Bi-

zim büyük kavgamız, madem bu işin sorumluluğuna girdik, buna geçit vermemektir. Büyük eğitim çabalarımız biraz bunun içindir. Bu çabalarımıza büyük değerler katmalısınız. Olumsuzluğa tırmanma çok çaba sarfedildiği anlamına gelmez. Çünkü gerici temeldedir, olumsuzdur.

Evet, partimizin esaslarını koymaya çalışıyoruz, somutlaştırma yapıyoruz. Bunlar gereklidir de. Tamamen kolektif bir öncüyle ilerlenebilir, yoksa bireysellik hiçbir şeye yaramaz. Bakın burada olumsuzluklarınızı gidermeye çalışıyoruz. İşler hiç de istediğimiz gibi gitmiyor; sizi düzeltmeye ve kendinize getirmeye çalışıyoruz. Gerekirse yeniden partileşme sağlanır. Her alana bu iletildi ve bunun çabası yaşanıyor. Bunu mutlaka yerli yerine oturtmak gerekir. Çünkü bu, devrimci faaliyetin özüdür.

Bütün bunları, partileşmeye güç vermek ve PKK önderliğinin nasılına açıklık getirmek için yapıyoruz. Çünkü tartışmalarımız ve daha önceki tartışmalarımız bu temel esaslar çerçevesindeydi. Onlar böyle bir çerçeveyi çizerken, en azından doğru yönde bir adım daha ilerlememiz nasıl olmalı sorusuna cevap veriyordu. Bu konuda günü verimli kılmalıyız. Çünkü devrimciliğin bir ölçütü de budur. Tekrar etmek bazen zararlı olabilir. Fakat yapılan belirlemeler temelinde bir adım daha ilerleme mümkündür. Tabii ki, bu sizlerle ilgilidir. İlerlemesi gerekenler sizler olduğunuza göre, öyle anlaşılıyor ki sizlerin de bu ana çerçeveyi dikkate alan bir değerlendirme içinde bulunmanız gereklidir. Ve böyle yapılması doğrudur. Bunun tartışılması mevcut çerçevenin dahilinde ve yerindedir. Birçok görevle karşı karşıya olduğunuza göre, bu çerçeveye oldukça özlü ve doğru yaklaşacak ve burası bir askeri kamp olduğu için bunu bir emir olarak telakki edeceksiniz. Halen yanılığlar vardır. Birçok konu var ve kesinlikle bunlara özeleştirisel yaklaşmak gerekiyor. Dönemin dayattığı görevler vardır ve yakın süreçte bazı görev alanlarına yönelme durumunuz olacaktır. Bu konuya da en azından bir plan ve perspektif düzeyinde yaklaşma durumumuz vardır. Özellikle çözümlenmiş

kişilikler için biraz perspektif ve daha fazla yüklenme gerekiyor. Grupları ayırmaya ve biraz daha yoğunlaşma ve planlamaya tabi tutabiliriz. Bileşimin durumuna göre yeni gruplaşmaları ve bu temelde çalışmalarını geliştirmek yerindedir.

Eğitimin askeri taktikler üzerinde yürütmesi devam ediyor ve siyasi eğitimi kapsamlı yürütüyoruz. Adayları biçimlendiği oranda ihtiyacı olanlara bir devre daha sunulur. Planlamaya katılması gerekenler giderek oluşturulur ve ayrıştırılır. Biraz daha karmaşık olan ve gerçekten **Zindan Direniş Konferansı** diye tabir etmek zorunda olduğumuz bir kararlaştırma toplantısına ihtiyaç var ve böyle bir çalışmanın da yerinde olacağına dair kanaatimiz bulunmaktadır. İlk defa bir fırsat elde edilmiştir. Partinin bir faaliyet biçimi olarak zindan direnişçiliği değerlendirilmeye çalışılacaktır. Sanıyorum bu gereklidir de. Uzun süre partinin önemli siyasi ve örgütsel çalışmalarından ve fiziki olarak da parti bütünlüğünden uzak kalınmış olunuyor. Düşmanın sert ve acımasız kuşatması altında bir biçimlenme oluyor bu. Düşmanın bu sert ve acımasız kuşatması altında belli bir ruhi etkilenmenin, hatta siyasi ve örgütsel etkilenmenin ortaya çıkmaması düşünülemez. Temelde partinin varlığına katılım göstermede ciddi bir sorun olmasa da, siyasi ve örgütsel biçimleniş ve hatta yaşama katılımında belli farklılıkların olduğu burada kendini gösteriyor. Düşmanın bilinçli çabaları da buna eklenince, bunun kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tutulması, o süreci yaşayan ve temsil düzeyi olabilecek bir yoldaş topluluğunun bunu yapması, bu süreci oldukça gerçekçi, parti bütünlüğü içinde ve partinin var olan seviyesine uygun bir tarzda değerlendirmesi yerindedir.

Parti bütünlüğünü ve genel gelişim seviyesini dikkate almadan, yalnızca kendi içinde zindan direnişini değerlendirmeye tabi tutmak ciddi bir yanılgıdır. Şimdi böyle bir yanılgıyla karşı karşıyayız. Gerçekten partinin gelişim ve savaşım düzeyinden, örgütsel ve siyasi bütün düzeylerinden koptunuz. Bu, bir yerde kaçınılmaz bir sonuçtur. İçerideki yaşamın yarattığı bir sonuç vardır. Bizzat bu pratiği yaşayanlar da “çok

tehlikeli bir abartmaya yol açılmıştır” diyorlar. Abartma şudur: Parti bütünlüğü ve parti gerçeğinin çok ötesinde bir durumu kendine yakıştırmak, mesela olmayan veya tutturulamayan bir seviyenin (bu militan düzeyde olur, örgütsel düzeyde olur, siyasi düzeyde olur) var olduğunu kabul etmektir. Bunun işaretleri de çoktur. Örneğin, tutsaktır kendini özgür sanıyor, örgütsüzdür kendini örgütlü sanıyor, siyasileşmemiştir kendini siyasileşmiş sanıyor. Bunlar ciddi abartmalardır. Eğer bu abartmaların veya yanılgı da diyebileceğimiz bu durumların önüne geçilmezse, bunlar gerçekten bir hastalık olup çıkar. Ve bu hastalıktan kim sağ kalır, kim siyasi bakımdan ölür; bu da başlı başına büyük bir sorun olur. Öyle anlaşılıyor ki, bu çerçevede kapsamlı bir değerlendirmeye gitmek ve hele hele partinin genel çerçevesini oldukça yakalamış bir ortamda, bunun her düzeyde imkanının elde edildiği bir ortamda, bir bütün olarak parti gerçeğini çok yönlü görebilen, duyabilen ve ondan sonuçlar çıkarabilen bir ortamın şansını yakalamışken zindan pratiğinin böyle toplu bir değerlendirmesine ve bazı kararlaştırmalara, bu kararların parti bütünlüğüne ulaştırılmasına, zindan gerçekliğinin parti gerçekliği içinde abartılı değil, doğru oturtulmasına gitmek gerekir. Ne sağ ne sol, ne çok abartılı ne çok inkarcı bir yaklaşıma izin vermeden, varsa hata ve yanılgıları ortaya koymak, bunların nasıl geliştiğini, bunların ortaya çıkmasında düşmanın ve zindanın etkilerini göstermek gerekir.

Zindan bileşimi 1980 öncesi partileşmenin bir bileşimidir. Bu partileşmenin ne kadar yetersiz bir partileşme olduğu, henüz grup döneminin ezici izlerini taşıdığı, aslında son on yıllık gelişmeleri duymadığı ve yaşamadığı, dolayısıyla grup ölçüleriyle içeri girdiği, bu grup ölçülerinin daha sonra acımasız zindan koşulları altında çok kötü şekillenmelere yol açtığı, buna bir de düşmanın provokasyonu, şekillendirmesi ve sızması eklenince bunun oldukça tahribe uğrayacağı, hatta başkalaşım tehlikesiyle karşı karşıya geleceği, uzun süre parti ile iletişimsizlik ve partinin gelişim seviyesinin aktarılamaması

ortamında bunun daha da ağırlaşıacağı açıktır. Bu yapı için gerçekten grup döneminden partileşme dönemine geçme ihtiyacı vardır. Grup dönemi devrimciliğinin yetmeyeceği açıktır ve partinin gerçekten profesyonelleşen, siyasileşen, örgütselleyen ve askerileşen öncülüğüne ulaşmak gerekir.

Grup döneminin ölçüleri partileşmek için yetersizdir. Bu nedenle, her şeyden önce grup döneminin kalıntılarını aşmayı bir sorun olarak görmek ve bu temelde yanlışları ve eksiklikleri gidermek gerekir. İkincisi, zindanın düşman dayatmaları altındaki olumsuzluklarını görüp değerlendirmek, grup döneminin devrimciliğine daha kötü yansımış olan etkilerini, bunun dolaylı ve direkt belirtilerini ortaya koymak gerekir. Üçüncüsü, iyi biliniyor ki, bu konuda çok büyük savaşlar ve bu savaşlarda başarılar ve başarısızlıklar vardır; bunları da doğru bir tarzda yerli yerine oturtmak gerekir. Bu savaşlarda düşman ve ona karşı PKK ve direniş vardır. Bu savaşın şehitleri vardır. Yine karşılıklı tavizler, sızmalar, içimizde ortaya çıkan kötü durumlar, hatta düşmanla işbirlikçilik vardır; ayrıca bu süreçte düzey olarak herkesin farklı bir konumu vardır. İleri bir konumu ve geri bir konumu temsil edenler, teslim olmalardan tutalım sonuna kadar direnmiş kişiliğe kadar değişik yapılar vardır. Evet, çeşitli durumlar söz konusudur. Yine çarpıklıklar vardır; önemli oranda düşmanın kendine bağladığı işbirlikçiler vasıtasıyla tahrik ettiği ve yarattığı ikiye bölmeler, üçe bölmeler vardır. Bunun sağlıklı bir PKK tartışması olmadığı gibi, sağlıklı bir hizipleşme bile olmaktan öteye bir durum arzettiği, direkt düşman etkileriyle beslenen, yetersiz ve tahammülsüz bir partileşmenin verdiği zayıflıklardan kaynaklanan bir durum olduğu açıktır.

Bütün bunlar, gerçekten reddedilemez ve somut olarak yaşanmış durumlardır. Subjektif planda öznellik ve abartılı bir yaklaşım geliştirilmiştir. Zindan direnişçiliğini her şeyin yerine koyma anlayışı egemen hale getirilmiştir. Bu, büyük bir yanlış ve abartmadır. Zindan direnişçiliği her şey değildir. Bir kere, zindandaki devrimcilik tutsak edilmiş bir devrimci-

liktir. Düşman, belki beyninizi ve yüreğinizi tutsak etmemiş ama, pratik olarak durum budur ve ona da istediği an her türlü muameleyi dayatabilir. Bu bir gerçektir. Kalkıp da bu konuda abartılı, hatta parti genelini bile aşacak kadar abartılı bir yaklaşım sergilemek çok tehlikeli bir durumdur. “Direndik ve her şeyi kazandık” sözleri birçok arkadaşın ağzından sapır sapır dökülüyor. Aslında bu, şu anlama geliyor: Direndik gerillayı ortaya çıkardık, direndik serhildanı da ortaya çıkardık! Bu inanca ve bu kanıya kendini böylesine kaptırma olayı arkadaşlarda çok güçlüdür. Birinci elden ve en özgül koşullarda bunun sorumluluğunu taşıyorum ama, ben bile kendimde bu kadar abartma gücünü gösteremiyorum. Yani arkadaşların gösterdiği yaklaşım son derece mümince ve çocukça bir yaklaşım oluyor.

“Direndik her şeye kadir olduk, direndik gerilla yarattık” deniliyor. Çok açık ki, bu korkunç bir yanılgıdır. Bir defa, bir gerillanın yaratılması çok başka bir olaydır, bir serhildanın yaratılması çok farklı bir durumdur. Ve ben şunu söylersem size biraz daha gerçekçi gelmelidir: Tam tersine sizi yaşatan, çok uzağında olduğunuz ve buna imkan bulamadığınız gerillanın yaratılmasıdır. Düşmanın size dayattığı trajedi, sizi gerilladan uzaklaştırmayı hedefliyordu. Ve sizin, gerillanın nasıl yaratıldığından henüz haberiniz bile yok. Bir düşünün; madem grup döneminin devrimciliğine bu işkence dayatılıyor, o zaman gerillaya dayatılan işkence nasıldır? Gerillaya neyin dayatılacağını, düşmanın ibretlik olarak bu döneme dayattığı işkenceyi göz önüne getirin. Dolayısıyla bırakın gerillayı yaratmayı, objektif konumunuz, iradeniz ve direnmeniz ne olursa olsun, sizi gerilladan uzaklaştırmayı öngörüyordu. Düşmanın yansıtması böyleydi.

Halkın serhildanı için de durum böyledir. Yaşadığınız en zor dönemlerde halkın ağlamaktan ve kendini stres içinde acılara çark etmektan başka yapabildiği bir şey var mıydı? Yaparak bile kıvıldamıyor diye söylemiyorlar mıydı? Yani serhildanın gelişim mantığı çok farklıdır, gerillanın gelişim mantığı

çok farklıdır. Ve maalesef burada kendinizi içine düşürdüğünüz yanılığ, sizi çok ciddi siyasal ve örgütsel hatalara, yanlış anlayış ve yaklaşımlara götürür. Herhalde bunun çok önemli eleştirisi geliştirilecektir. Bunlar zindan için başlı başına bir özeleştirici konusudur. Büyük bir saptırmanın varlığı açıktır. “Direndik her şeyi kazandık” diyorsunuz ama, bu kazanmanın en son düşmanın direkt işbirlikçisi bir yapılanmaya nasıl malzeme olacağı da çok iyi açığa çıkmıştır. Bu kişinin düşmanla objektif veya subjektif bağı o kadar önemli değildir. Önemli olan, bu açık karşı çıkışın nasıl bir malzemeyi kullandığıdır ve bu da tartışma götürmez bir biçimde önümüzdedir. Demek ki, bir direniş kendi içinde ne kadar görkemli olursa olsun, eğer onu siyasal gerçekliklerimizle kıyaslamada bu kadar abartırsak ve çok girintili bir yer verirsek, o zaman düşmana malzeme olmaktan tutalım çok feci bir yenilgiye kadar her şeyi bu temelde yaşamaktan kurtulamayacağımızı çok net görüyoruz.

Bu öyle bir anlayış ki, gerilla gerçeği ile karşı karşıya geliyor, serhildan gerçeği ile karşı karşıya geliyor ve hepsinden kaçıyor. Bu anlayışın önderliği, vebadan korkar gibi serhildandan ve gerilladan korkuyor. İşte kendiniz de biraz ifade ediyorsunuz ve şeker-şerbet gibi bir legal faaliyet diyorsunuz. Şimdi legal faaliyet gerçeği de böyle değildir. Onun da parti tarafından nasıl ele alındığını, nasıl götürüldüğünü ve nasıl hazırlandığını tek kelime ile bilmiyorsunuz. Bunları sormuyorsunuz ama, müthiş dalmışsınız. Yani tam bir afyon! Bunun ne kadar büyük ve vahim bir abartma olduğu kendi kısa pratiğinizden bellidir. Peki kendinizi buna nasıl kaptırdınız? İşte ortada örnekler var; bunlar büyük bir abartmanın var olduğunu göstermiyor da neyi gösteriyor? Legal faaliyette de doğru bir yaklaşım gücü haline gelinemediği kısa pratiklerinizde ortaya çıkıyor. Bu şunu gösteriyor: Demek ki, parti özü olmasına rağmen, politika ve pratik örgütleniş dediğiniz ve yaşadığınız olay büyük bir abartmadan ibarettir ve düşmanın dayattığı bir önderliğe malzeme olmaktan kurtulamıyor. İşte burada

köklü bir özeleştiriciye ihtiyaç vardır. Hemen belirtelim, özeleştirinin bütün cezaevleri genelini kapsamaması gerektiği açıktır. Örnek olması açısından söyleyelim; gerillamızın yoğunlaştığı Botan'da bu halen güncelliğini koruyan bir sorundur. Yani yalnız sizin yaşadığınız bir gerçek değildir. Avrupa'da da bu durum biraz yaşandı. Bizde şöyle bir durum var; eğer özeleştiriyi doğru bir temelde ve biçimde yaşayamazsak, bu silahın kötü kullanılması ölüme yol açıyor. Sizde hiç olmazsa ölüm tehlikesi azdır ve buna dua edelim.

Gerillada abartmaya gitme ve yanılığlara doğru yaklaşım paldır-küldür adam döktürüyor ve en değerli varlıklarımızı elimizden alıyor. Bunun için birkaç yıldır kıyamet koparıyoruz ve zor bela bunun önünü alıyoruz. Burada basit bir art niyet de yoktur; fakat partiyi saptırma olayı on on, beş beş düşmelere yol açıyor, her şeyimizi elimizden alıp götürüyor. Bütün bunlar çok ciddi sorunlardır. Hiç kimsenin keyfine ve niyetine kurban edilmeyecek kadar hayati olan ve gereklerinin mutlaka yerine getirilmesi gereken hususlardır. Sizin, PKK bütünlüğü içinde özeleştirici yaşamamızdan çıkarabileceğiniz en önemli sonuç da budur. PKK pratiğinde, kendinizi değerlendirme ve çözümlenmeye tabi tutmak açısından önemli ipuçları bulacaksınız. Bu anlamda en büyük destek de size verilmiş oluyor. Dolayısıyla dıştaki parti varlığı içinde kendini direkt veya dolaylı düşman etkilerine kaptıran, düşmanla adeta temas temas gelen ve düşmanın başarısına götüren abartma ve saptırmaların üzerine birkaç kez biz nasıl yüklenmişsek ve bunu giderdiğimiz oranda başarılı olmuşsak, sizin de gelişen mevcut duruma karşı yeniden bir başarı yoluna girebilmeniz ve PKK ile özde ve biçimde yeniden bütünleşmeye gidebilmeniz, bu konuda başarılı bir çıkış yapabilmeyenizin yolu böylesine sağlam bir özeleştirici yaklaşımdan geçiyor. Bu durum sizin için gerçekten vazgeçilmez bir görev oluyor.

Grup dönemi etkilerinin eğitimle aşılması biraz mümkündür. Gelişen PKK'ye biraz eğitimle katılmayı esas alacaksınız. Yine zindanın verdiği çok köklü yanılığlar ve abartmalar var

ve bunlar son tahlilde düşmanla, düşmanın dayattığı önderlik- sel çıkışla ilintilidir. Dediğim gibi, burada art niyet yoktur ve kim buna ne kadar yol vermiş hesabına da girmiyoruz. Fakat tartışılmaz bir gerçek olarak ortada bir önderlik var ve bu önderlik iş yapmıştır, partinin bütünlüğünü tehdit etmiş veya en azından uğraştırmıştır. Bunun da çok önemli bir özeleştirisi konusu olduğu açıktır. Bakın söyleyeyim; bizsiz düşünceyi geliştiremezsiniz, olguların daha kapsamlı anlatımını bizlere gösteremezsiniz. Ortada çok verimsiz yaklaşımlar var ve bunun örnekleri çoğaltılabilir. Fakat biz merkezi yapıyı kriter almak istiyoruz; çünkü o, bu yapının ürünüdür ve bu çok açıktır. Merkeziyetçilik adı altında son derece verimsiz ilişkiler ve hatta kendinizin bile saygı göstermediğiniz kişilikler vardır. Bunlar dışarı çıktıklarında basit bir yaşama kul-köle oluyorlar. Zindandan çıkanların yüzde yetmişbeşi böyledir. On yıl içeride direnmiş ama, ufak bir düzen imkanını görünce ona kul-köle olma ve her şeyiyle dalma vardır. Buna hayvanca bir yaklaşım diyebiliriz değil mi? İşte bunun o yaşama ve oradaki oluşumla ilişkisi vardır. Kuşkusuz başka nedenleri de olabilir; fakat bu nedenler ne olursa olsun, uzun süre ideolojik, siyasi ve örgütsel açıdan verimli olamamanın ve örgütlenmede bürokratik bir aygıt olmaktan öteye gidememenin de çok önemli bir payı vardır.

Bizzat kendiniz deyimlendiriyorsunuz ki, birbirlerine tahammül edememe ve birbirlerinin emeğine konma vardır. Ayrıca hak edilmeyen roller biçmeye çalışıyorsunuz ve kendinizi çok çok farklı görüyorsunuz. Gelen son mektuplar bunu gösteriyor. Hiç çaba harcamadığı halde, en büyük çabanın sahibiymiş gibi kendini ortaya koyuyor. Bu, sosyalizmle ve emekle tamamen bağını koparmaktır. Sadece “direndik ve her şeyi belirledik” formülünün kendisi bile çok vahimdir. Bütün mücadelenin sonuçlarını ekonomik, siyasi ve ideolojik alanda kendine mal etme, kendini bu kadar emeğin sahibi olarak görme ve gösterme ortaya çıkmıştır. Bütün bunlar çok önemlidir. Bunlar özeleştirilerle aşılmazsa, o zaman partinin birliğine ve

bütünlüğüne ulaşmaktan bahsedemeyiz. Demek ki, önce bu çalışmalarını yapmak gerekiyor. Eğitim ve özeleştirisi çabaları belli bir aşamaya geldikten sonra bazı sonuçlar ve çözümler ortaya çıkacaktır. Mademki bu temelde belli bir çözümleme sağlanmıştır, o zaman ideolojik, siyasi, örgütsel, askeri bazı görevlere kendinizi hazır hale getirmiş olacaksınız. Bunun ortaya çıkaracağı sonuç da bir kararlaştırmadır. Çözümlemiş bir devrimcilik, kararlaştırılmış bir devrimciliğe götürür. O da bazı görevlere sahip çıkmaya götürür. Dolayısıyla kendi konumunuzu, “şimdiye kadar şöyle görevler yerine getirdik” demekten öteye, “şu veya bu nedenle buna fazla fırsat bulamadık. Olumsuzlukları önleyemedik. Eğitim ve özeleştirisi imkanını doğru dürüst değerlendiremedik. Şimdi parti bütünlüğü içerisinde bunu yapacak fırsatı elde ettik. İşte bunu yapıyoruz ve kendimizi kararlaştırıp gelecekteki görevlere hazır hale getiriyoruz” diye ifade etmeniz daha doğrudur. Ve bu da önemli bir sonuçtur.

O halde, zindan için düşündüğümüz konferans gerçeği, bu temel konulara ve çözüm yollarına cevap olmak amacıyla düzenlenebilir. Parti bu konuda gereken desteği ve imkanı sunmuş bulunuyor. Önemli bir gündem maddesini de biz böyle somutlaştırabiliriz. Sanırım bugüne kadarki tartışmalarımızdan vardığımız bir sonuç da, böyle bir gündem maddesine hızla işlerlik kazandırmaktır. Biz de bunu uygun görüyoruz ve saygı gösteriyoruz. Bir alanın sorunlarına çözüm yollarını bulmak, acil ve uzun vadeli tedbirler geliştirmek açısından bir konferans niteliğinde olması gerçekten uygundur. Düşmanın bu konudaki bazı dayatmalarına karşı belli bir tavır koyma durumu böylece gerçekleşebilir. Bu alanda mücadeleyi belirleyebilir ve kendinizi bu konuda bir karar ve çağrı gücü olarak formüle edebilirsiniz.

Kısaca, bugüne kadar yürütmekte olduğumuz tartışmalar böyle bir sonucu ortaya çıkarmaya artık imkan veriyor. Bundan sonrası daha somut ve daha ayrıntılı bir hazırlık süreci olacaktır. Bu hazırlık süreci ne kadar olmalı ve ayrıca bu sü-

reçte neler yapılmalı? Bu konular da biraz tartışılabilir. Zaten bugüne kadarki süreç de bir hazırlık süreciydi. Bundan sonra da tartışmalar ve hazırlıklar yürütülebilir. Yine 15 Ağustos'a ulaşmadan 4-5 gün resmi karar toplantılarına ayrılabilir. Bu süreçte raporlar hazırlanabilir ve komisyonlar oluşturulabilir. Sanıyorum süre yeterlidir. Hangi düzeylerde raporlar geliştirilebilir? Bu raporlar için hazırlık grupları nasıl oluşturulmalı? Elbette bunlar tartışılabilir ve hemen bir çözüme kavuşturulabilir. Bu çalışmaya ilişkin benim söyleyeceklerim kısaca bunlardır.

Bu konuda bir düşüncesi ve söyleyeceği olan var mı? Bugüne kadar tartıştığımız konulara ilişkin de ifade edilmek istenen hususlar varsa söz alınabilir. Demek ki, bundan sonraki çalışmalarımızı böyle düzenliyoruz. Buna göre mevcut yapıyı hemen ayrıştırırsak sanırım iyi olur. Çünkü, bu çalışma var, belli bir planlamaya yönelmemiz gerekiyor ve ayrıca diğer temel eğitim safhaları söz konusu. Bunlara göre bir ayrıştırmaya gitmek, hem verimlilik açısından, hem de zaman ve zemini doğru kullanmak açısından yerindedir. Evet, bu konularda düşünce ileri sürmek isteyen, konferans hakkında konuşmak isteyen var mı? Buyurun.

Dr. B. : ... (Teybe uzak konuşulduğundan ses anlaşılamiyor.)

– Sizin öneriniz bu. Çerçeveyi anladınız mı? Evet, başka!

Z. : ...

– Evet, başka düşüncesi olan...

X. : ...

– Evet, onun için konferans önemli bir başlangıçtır. Resmi ve sorumlu bir başlangıç olarak düşünülüyor. Kopukluğu gidermek, bütünlüğü sağlamak ve yanılıgıları aşmak için yapılıyor. Şimdiye kadarki bütün çabalar bunu amaçlıyor. Birkaç aydır gerçekten büyük bir hazırlık var; ülke dışına çekmek, kanallar uğruna yürütülen savaş, harcanan maddi-manevi çabalar hep bunun içindir. Bireysel müdahalelerin bu konuda sınırlı bir gücü vardır. Fakat sorunları iliklerine kadar yaşayan-

ların, parti gerçeği ve bütünlüğü ile yüz yüze oldukları bir ortamda bunları tartışmaları ve kararlaştırmaları bu konuda büyük bir gelişme oluyor. Kesinlikle zindanı partiyle bütünleştirmede önemli bir rol oynayacak, zindandan beklenen hizmetlerin daha kapsamlı ve halledilen çerçevede yerine getirilmesi büyük bir imkan sunacaktır. Zaten bizim bu tartışmayı burada bir kongre seviyesinde yapmamızın nedeni budur. Gerçekten şu anda gündemin en önemli maddelerinden birisi olarak işlev görüyor. Bu konuda çok yönlü değerlendirmeler yaptık ve bunlar, şimdiden zindana ilişkin bir rapor olarak görülmelidir. Bu konferansa bizim sunacağımız rapor aslında gelişiyor ve kapsamlıdır da. Zindan direnişine ilişkin parti adına sunduğumuz rapor var ve sizlerin de yavaş yavaş bu işe ısınma durumunuz söz konusudur.

Şüphesiz bireysel raporlar gelişecektir. Fakat ortak rapora gitmek de mümkündür. Z. arkadaşın söylediği gibi değil de, daha çok konularına göre bir rapor geliştirmek uygundur. Bu konuda bir sıralamaya gidilebilir. Bir bütün olarak içerideki partinin durumu nedir? Çeşitli açılardan bu ortaya konulabilir. Süreç içinde değerlendirilerek bazı dönemler vurgulanabilir. Üç döneme ayırdı arkadaş; bu tartışılır. Dönemler gerçekten böyle mi olmalı? Dönemler arasında nitelik farkı var mı? Varsa bu hangi kriterlerde söz konusudur? Özellikle yanılıgı ve sapmanın köklü gelişimi ve bunun daha öncesiyle ilişkisi temelinde dönemlere ayrılabilir. Ama konuların içeriği çok daha önemlidir. Zindan faaliyetinin siyasal ve örgütsel düzeyinin durumu ve parti bütünlüğü karşısındaki durumu nedir? Yine önemli bir konu olarak, gelişen sapmanın veya düşmanın gerek 1982'ye ve gerekse 1984'e dayattığı işbirlikçiliğin sonuçları nedir? Tahrip etme anlamında olsun, imha etme amacına yönelik olsun, saptırma, bozma ve deforme etme anlamında olsun, bu durum önemli bir rapora dönüştürülecektir. Eğitime ilişkin bir rapor geliştirilebilir. Dışa yönelik görevlerin ne kadar yapıp yapılmadığına ilişkin rapor geliştirilebilir. Yine zindanın kendi içinde bir örgütlenmesi var; bu örgütlen-

me eleştiriyeye tabi tutulabilir. Bu, ne kadar doğru bir örgütlenmedir? Ve kendi içinde karşı karşıya gelmeler var; bunlar partinin bütünlüğü açısından ne kadar gerçekçidir? Çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır; bu değerlendirmeler partinin genel yaklaşımı içerisinde ne kadar anlam ifade eder? Yeniden bir rapor bu temelde geliştirilebilir. Bir hizip ve hatta darbe dediğiniz olayların gerçeği nedir, özü nedir? Bu konuda bir rapor geliştirilebilir. Hatta sosyalizm ve demokrasi anlayışınızın aşırı liberalizmle ve aşırı merkezîyetçilikle ilişkili durumu vardır. Sosyalizm ve demokrasi gerçeğimiz göz önüne getirilerek, zindanın bu konudaki durumunu değerlendiren bir rapor geliştirilebilir. Yine bunlarla bağlantılı olarak, dışarı çıkanlarda yaşanan mevcut dökülmeler vardır. Partinin bu konudaki yetersizlikleri konular, içerideki örgütlenmenin bu konudaki yetersizlikleri konular ve bunlara nasıl yaklaşılması gerektiğine ilişkin bir rapor geliştirilebilir.

Görülüyor ki, üzerinde biraz daha tartışmak gerekir. Bireysel raporların dışında, yapının bütünü için de bir rapora ulaşmak mümkündür. Konferansın bunu kendi yetkisinde görmesi yerindedir. Az çok cezaevini temsil etme durumu vardır. Kaldı ki tam temsil olmasa da, partinin onay verdiği bir konferanstır ve parti onay verdiği için resmi temsil gücü vardır. Zaten kendi içinde de temsil gücü vardır. Bir de bu henüz bir başlangıçtır ve bu temelde sanıyorum her cezaevi kendi konferansını da yapabilir. Bu genel konferansın varacağı sonuçlar her cezaevi için bir temel çıkış gerekçesi haline gelir ve büyük ihtimalle onlar da bütün adı geçen konularda partiyle bütünleşmeyi sağlayabilirler. Bu da her bakımdan gerekli, yerinde ve ilerleten bir işlev demektir.

Evet, başka konuşulacak hususlar var mı?

M. S. : ...

– Aslında üyeliği böyle biçimsel ele almaya gerek yoktur. Bugün Sovyet partisinde bile politik büro veya merkez üyeliği aşıyor. Bence partimizin oldukça dikkat edilmesi gereken bir geleneği vardır. Resmîleştirilmede öyle çok şekilci değiliz.

Kim parti üyesidir, kim değildir, kaçınıcı üyedir vb. diye öyle numara vermiş değiliz. Bu, biraz doğru bir yaklaşıma benziyor. Bir konuşmada şunu vurgulamıştık. Başlangıçta ayrımlar öyle net değildir. Fransız İhtilali'nin merkez komitesi kimdir? Ortada sadece bazı seçkin isimler var. Yine İslam devriminin merkezi kimdir? Bolşevik Devrimi'nin başlangıcında da bu tür şeyler fazla yoktu. Bu politik büro, üyeliğin kesin numaraya bağlanması gibi şeyler, daha sonra gelişen bürokrasiyle at-başı oldu. Dolayısıyla PKK'de böyle şekil sorunlarına fazla ağırlık vermemek, bu konuda varsa bir eksiklik bunu önemli görmemek, hatta yararlı görmek gerekir. Parti üyesi olup olmamak, gerçekten onun özüne ve doğru biçimlenişine katılımıyla bağlantılıdır. Şimdi burada kimler buna tam katılmıştır, bunu söyleyebilir misiniz? Katılmadığı için hepsini parti dışı mı ilan edeceğiz? Yoksa tam dört dörtlük partili oldu mu diyeceğiz? Kaldı ki, bunun bir süreç işi olması gerektiği çok açıktır. Doğrusunun da şu olduğu açıktır: İlerleten doğrultuyu ve yine buna uygun bir biçimlenmeyi esas almaya üyelik doğrultusunda ilerleme deriz. Bu belirleme, şimdilik bizim için kaçınılmaz oluyor. Biz bazılarını merkez yaptık ve öyle olduk ki, ikinci gün bu sıfatı nasıl kullandıklarını çok iyi biliyoruz. Sovyet partisinde bile politik büro adı altında ne haltlar karıştırıldığını biliyoruz. Demek ki, PKK'nin bu yaklaşımı yerindedir. Üyelik normu, merkezi normu iyi bir tarzda götürülüyor. Anlaşıldı sanıyorum.

M. S. : ...

–□ Bunlar tamamen şekilci ve şematik bir yaklaşım oluyor. Sen bu yaklaşımı bir yana bırak da, bir imkanın nasıl yaratıldığını görmeye çalış. Biz daha çok somut çabayı anlayacağız ve esas alacağız. Eğer mücadeleyi bu biçimde ilerletmeseydik, sen çoktan bir hal olurdu. Günlük olarak mücadelenin seyri böyle tutulmazsa, ulaşamazdık bir şeye. Şimdi buraya geldik, toparlandık ve bir şeyler yapacağız. Yapmak için de işte resmi bir düzey tutturmak gerekiyor. Bunu yapmak istiyoruz ve müthiş bir yoğunlukla kendimizi buna veriyoruz.

Buradaki emeği göreceksin, çabayı göreceksin, neyin nasıl elde edildiğini göreceksin ve bunun da muazzam bir savaşla bağlantısını ortaya koyacaksın. Bunlar kendiliğinden mi olacak? Bunların olması savaşı düşünülebilir mi?

İçeriye ve dışarıya yansıma, her şeyden önce bazı varlıkları şart kılar. Bir defa, dışarının içeriye yansıması için dışarıyı görmek ve anlamak gerekir. Siz bu noktayı anlamıyorsunuz. Bu konuda zaten köklü bir özleştirme yaşayacaksınız. Şunu söylüyorum: Bütün Kürt kalkışmalarında tek bir adam kurtulamamıştır. Dersim İsyanı'nda tek bir öge kurtulamadı. Şeyh Sait İsyanı'nda tek bir dürüst öge kurtulamadı. Barzani'den öyle, bütün bu diğer oluşumlardan öyle. Bunları kafaya iyice yerleştireceksin. O açıdan oluşan bu fırsata mükemmel bir başlangıç olarak bakacaksın. Bu işler Allah'tan yürümüyor; bu işler muazzam somut çaba gerektiriyor. Yalnız şu yokuşu tırmanmanın bile büyük bir siyasi sorumluluğu vardır; bir hazırlık ve emek süreci vardır. Dediklerim anlaşılıyor sanıyorum. Siz zindandakilerin emek süreciyle kopukluğu bu kadar mı gelişmiş? Siz, bu çabaların büyük önemini anlamama durumuna mı düşmüşsünüz? Yani hazır PKK gemisi var, bin seni her türlü maceraya götürür; bin PKK'ye nereye istersen oraya gider mi sanıyorsunuz? Bu uçağa binmeler sizi böyle hayallere itmesin. Devrim yolunun girdili çıktılı olduğu söylenir. Bizde sadece girdili çıktılı değil, bıçak gibi keskindir. Ufak bir hata biçilmeye götürür. Anlaşılıyor mu söylediklerim?

M. S. : ...

– Yani zindana ulaşmanın, sonuçları zindana ulaştırmanın mantığı ve çabası anlaşılıyor mu?

Z. : ...

– Niye o zaman onu doğru değerlendiremiyorsunuz? Bunun raporlarını koyarsınız ortaya. Ben, zaten bu süreci bizzat değerlendirmeye çalışacağım. “Anladık” diyorsunuz. Bunu sözle söylemek çok kolaydır ama, bunun ne anlama geldiğini idrak ediyor musunuz? Sen anladın mı söylediklerimi?

M. S. : ...

– Anladın ama, bile bile bir anlamın çok ötesinde bir konunun içerisindeyiz.

M. S. ...

– Öyle anlaşılıyor ki, siz 1984'ten sonra bebek teorisini esas almışsınız. Bebek teorisini biraz açıklayayım. Bebek nazlanır. Bebek duygusaldır, sık sık ağlar. Bebek hep ilgi ister; bazıları gelsin onu hep el üstünde tutsun, hep omuzlarda taşısın ister. Bebek kendisini her şeyin yerine koyar. Sürekli omuzda taşınmayı ister. Şimdi anladık mı biraz gerçeği? 1984 öncesi ile sonrası arasındaki köklü fark kavranıyor mu? Ve siz, bunu teori durumuna getiriyorsunuz, anlayış durumuna getiriyorsunuz. Bunu anlayış durumunda yaşıyorsunuz ve hatta çok somut bir yaşama dökmüşsünüz. Ben ise dün size şunu söyledim: Bu değirmenin suyu nereden geliyor? Yani böyle ilgi bekleyin, böyle el üstünde tutulmayı bekleyin; ama sizi el üstünde tutacak örgüt gereklidir, sizi üzerinde taşıyacak omuz gereklidir. Küstüğünüzde ve ağladığınızda size nasılsınız diyecek, sizi tutacak ve sevecek örgüt gereklidir. Bunun için de adamlar gereklidir. Buna hakkınız var mı, yok mu, o ayrı bir mesele ama, bütün bu beklentilerinize cevap verecek örgüt ve çaba gerekir. Sizce bu kendiliğinden oluşur mu? 1984 sonrası'nın gafilleri, bu mümkün müdür? Ve 1984 öncesinin taleplerinde, büyük direniş şehitlerinin yaklaşımlarında bunun en ufak bir izi var mıdır? Nedir o zaman bu talepler, beklentiler? Örneğin, buradaki bütün örgüt yapısı mutlak anlamda fedailik ölçüleri içindedir. Hiçbiri, mutlak anlamda hayatını adamaktan başka bir şey düşünmüyor ve hepsi de yenidir. Özlemleri ve talepleri, sadece “ne zaman ülkeye gireceğiz ve ne zaman savaşta bize yol açılacak” hususudur. Tek talep budur. Bunlar anlaşılıyor mu?

Peki zindandaki yapının durumu nedir? Ben, içine düştükleri kargaşadan bahsediyorum. Kesin söyleyeyim, hiçbir kişiyi bu konuda kötülemiyorum ve alçaltmıyorum. Ama bir kargaşa ve bir şekilsizleştirme olarak var olan bir olgudan bahse-

diyorum. Ve bunun üzerinde düşmanın provokasyonunu, rehabilitasyonunu görmemek olası mıdır? Bu temelde oluşturduğunuz birtakım örgütlemeler vardır. Bu konuda bir ilgi odağı olma durumu vardır. Burada bazı tipleri ortaya çıkardık. Bir bayan vardı ve yapılan araştırma bir gerçeği ortaya çıkardı. Şunu söylüyor: “İlgiliydiler. Biraz yaşam talepleri falan vardı. Ben kendimi hepsine müthiş yutturuyordum. Hepsi de bana düşküdü.” Bunları diyor ve başını kessen partileşmeye bir türlü gelemiyor. Cezaevinin ise süs bebeğidir. Bu, cezaevinin bir gerçeğidir ve o gerçeği ifade ediyor. Savaşa, örgütlenmeye gelmiyor ve “bu yaşantıyı ben orada öğrendim” diyor. Yine adamlarını çağırıyor; “gel lan buraya, sen bana aşık değil miydin, sen bana düşkün değil miydin” diyor. Bunu yanımda yapıyorlar. Bu bir gerçektir ve kendiniz de biliyorsunuz. İçeriden çıkanların yüzde yetmişinin durumu budur. Siz benzer bir olayı bizzat İzmir’de yaşadınız. Kaldığınız yerden bize yazılmış olan raporu okudunuz mu?

Z. : ...

– Hayır, senin hakkında. Bir cümle söylemişsiniz. “Bizi bir kadına sattı” diyorsunuz. K... nedir?

Z. : K... Başkanım.

– Peki kimdir bu K...?

Z. : Cezaevindeki bir temsilci.

– □Cezaevinin bir temsilcisi ve şu anda da ... temsilcisi. Nasıl oldu da sizi böyle birisine sattı?

Z. : Talimat varmış.

– Ne talimatı? Birakın bunları! Varlığınızla ve değerlerimizle oynuyor, siz de böyle söylüyorsunuz. Sizi nasıl satıyor? Şimdi bunlar sizin gerçeğiniz oluyor. Anlıyor musun S...? Gerçeğe gelelim, anlaşılıyor mu?

S. : Anlaşılıyor Başkanım.

– Bunları ben söylemiyorum, bu kelimeler rapora geçmiş. Diyor ki, “cezaevi gerçeğinin bir parçası, daha fazla yemek, daha fazla olanaktır.” Burada da halk bize çok şey sunmak istiyor. Bakın köşkler, villalar var; fakat tahammül edemiyorum,

yatamıyorum. Fazla yemekler ikram ediliyor ama kabul etmiyorum. PKK'nin militan düzeyinin kabul edeceği şeyler var, edemeyeceği şeyler vardır. Fakat içeriden çıkanlar her şeye dalıyor. Şunu söyleyeyim: Kesinlikle bir kişiye mal etmeyle birlikte, böyle oluşan bir anlayış vardır. Ve bir de PKK direnişinin belirleyici ölçüleri vardır ve bunlar çok önemlidir. Çünkü bütün gelişmeyi bunlar sağlamıştır. Fedakarlık anlayışının en büyüğü cezaevinde sergilenmiştir. Ona bağlılıktan bahsediyorum. Konferans bu bağlılığı gerçekleştirecek ve bunu kararlaştıracaktır. Cezaevi buna uyar mı, uymaz mı? O ayrı bir mesele ve onu biz uyduracağız. Uyacaklar. Eğer siz partiyi tanımıyorsanız, biz tanıtırız. Cezaevindeki fedakarlık anlayışının doğru biçimi ve bütün partiyi bağlayan biçimleri vardır. Niye birkaç gündür bu tartışmaları yapıyorum, anlamadınız mı? Kendini eriterek fedakarlık abidesi olmuş örnekler vardır. Cezaevi o noktaya tekrar gelecektir. İşte konferansın açıklığa kavuşturacağı ve kararlaştıracağı en temel gerçek budur. Anlaşılıyor mu söylediklerim, bütün arkadaşlar anlıyor mu?

Y. : Anlaşılıyor Başkanım.

– Saptırmadan iyi anladın mı?

Y. : Evet Başkanım.

– Nettir söylediklerim.

Y. : Zindanda parti adı altında yaşanan olumsuzluklar bir eğilim haline getirildiği için, direnişçi yapıda büyük oranda parti dışı yaşamı geliştirdi.

– Büyük bir suç bu. Ya bu suçu giderirsiniz, ya da saflarımızdan vazgeçersiniz. Ya o şehitlerin anısına biraz bağlı kalacaksınız, ya da vazgeçeceksiniz bu işten. Fedakarlık abideleri PKK'nin temel fedakarlık ölçülerini belirlerken, bazıları da düzenin içine düşüyor, kendini en basit bir gerekçeye satıyor. Şimdi biri de ortaya çıkmış partiyi tümünden satarak bunu yapmak istiyor. Bütün bunlar halledilecek ve siz bunu çözeceksiniz. Bu direniş abidelerinin üzerinden daha on yıl geçmedi ve hepimiz de bu büyük direnişlerin canlı tanığıyız. Eğer bunla-

rın anılarına tam karşılık verilmezse, o zaman biz hepimiz lanetli oluruz. Adam olmayı, yiğit olmayı siz ne sanıyorsunuz? Anılara bağlılığı siz ne sanıyorsunuz? Tiril tiril titreyerek bu değerlerle bağlı yaşayacaksınız. Deformasyon yaşanmış ve bu deformasyonun bütün sahiplerinden hesap soracağız. Şekilsizleşme, bütün parti gerçeklerine kendini kapatan bir dönüşüme uğrama, özlem ve üsluba kadar her şeyde başkalaşma var. Bütün bunları ortaya koyup, ya parti lehine halledeceğiz, ya da kesip atacacağız. İşte konferans bunun en temel bir açıklama ve kararlaştırma noktası oluyor. Sanıyorum anlamaya başlıyoruz.

Y. : Başkanım, sürecin bir bütün olarak anlaşılması için 1977-78 döneminin de alınması daha yararlı olacaktır.

– Şüphesiz o grup döneminin değerlendirilmesi gerekiyor. Elbette yapılmış parti değerlendirmeleri vardır. Biraz ilgi gösterip okuyun onları. O dönemleri, partinin bütün gelişim süreçlerini ben birkaç defa ele aldım. 1970'lerden başlayarak bütün yıllara müthiş bir anlam biçme vardır. 1978'leri her zaman anlatıyorum. 1979-80-81 süreci belgelerde vardır. Bu yıllara en yakından tanık olduğumuz için, sürekli açıklama üstüne açıklama yapıyoruz. Eğer katkı sahibi olmak isterseniz, cezaevinden büyük katkılar sunabilirsiniz. Bu konuda kendinizi toparlamanız için eşsiz bir fırsat vardır. Kendinizi toparlayacaksınız; kendinizi çok faal, çok dinamik, çok çözümleneyen ve çok kararlaştıran bir konuma getireceksiniz. İşte konferans budur ve bununla cezaevini hakimiyet altına alacak, yeniden şekillendireceksiniz. Buna partinin de gücü vardır, sizin de gücünüz vardır. Anlaşıyor mu S...?

S. : Başkanım, ben kendimi o konuda ikna edemedim.

– Net söyle!

S. : Cezaevindeki direnişlerde 1984'ten sonraki direniş önderliği bütün arkadaşların görüşlerini almıştır. Niçin direniş yapılacak, istekler hangileridir? Bunlar net konuşulmuş ve görüşler alınmıştır.

– Neydi o istekler?

S. : 1984'ten sonraki direniş gerekçesi yalnız ekonomik temelde değildir.

– Yok, 1984 Ocağı'nda azdır...

S. : ...

– Olabilir, 1984'ten bahsediyoruz.

S. : ...

– Açıklığa kavuşturulmasını istediğimiz şey biraz farklıdır. Hiç şüphesiz direnmeler vardır. Onlara da dokunulur. Direniş neydi, ne kadar gerçekçiydi, ne kadar yerindeydi? Onlar da ele alınabilir. Fakat bu biraz ayrıntıdır. Bunlardan çok daha önemli olan durumlar vardır ve sonuçlarıyla da ortaya çıkmıştır. Partinin varlığını ve bütünlüğünü ilgilendiren durumlardır bunlar. Bu, çok açık sanıyorum. Günlerdir bunu ifade etmeye çalışıyorum. Kendini böyle basit birkaç direnişle “her şeyi kazandık” havasına kaptıranların ne kadar çok olduğunu gördük ve bunlar dışarı çıktığında iki adım atamadılar. Peki buna nasıl yol açılmıştır? Bu durumun oradaki direniş anlayışıyla, örgütlenme anlayışıyla ilişkisi nedir? Ortada çok ciddi abartmalar vardır. Şimdi de zindan önderliği sorumlusu, “Bizi son derece normal görün. Herkesin en son devrimci olup olmadığını araştırın. Kişilerin her türlü durumuna kadar araştırın. Çok abartma yapılmıştır, güvenmeyin” diyor. İşte bunlar yapılan değerlendirmelerdir ve sen burayı göreceksin. Biz bu konuları halletmek istiyoruz. Dışarıda da gerilla bize ne kadar kazandırdı; biz bunların tartışmasını yapmıyoruz. Direnişler PKK'yi ne kadar PKK yaptı, yani ne kadar kazandırdı? Bunlar olumsuzluklardır. Biz bunlarla değil, daha çok olumsuzluklarla uğraşıyoruz. Her zaman şunu söylüyoruz: Olumsuzluklar tarihe mal edilmiştir. Mesele, olumsuzlukları tasfiye etmek ve olumluya zafer şansı verdirme. Dolayısıyla PKK'nin üslubunda ve yönteminde doğruluk vardır. Olumsuzlukları, yetersizlikleri, yanılırları görmek ve bunların canına okumak, PKK'de çok iyi yerleşmiş bir yöntemdir.

Belirttiğimiz gibi, zindanın olumluluğu ve direnişleri tartışılmıyor. Burasının görülmemesi gibi bir durum da yoktur.

Bu, bütün parti için geçerlidir. Bu konuda PKK'nin bütün değerlendirmelerine dikkat edin. Amansız bir biçimde yüklendiği husus olumsuzluklardır, belki de yüzde yetmişbeşi olumsuzluklarla uğraşmaktır. Sanıyorum bu yöntem olmasaydı ilerlemeyi sürdüremezdik. Yanılığlar bizi gerçekten 1980 öncesinde bitirirdi. Şunu söyledik: 1981-82 sürecindeki eleştiriler yapılmasaydı, ülkeye dönüş gerçekleşmezdi. O değerlendirmelere biraz uzanın; 1981 konferansı ve 1982 kongresindeki değerlendirmeleri biraz inceleyin. Halen hatırlıyorum, bazı tiplerin o zaman bizi bitirme yönünde yaklaşımları vardı. Gerçekten birçoğu ne olduğunu ortaya koydu. O zamanki eleştiri yapılmasaydı, ülkeye gitme kararı çıkmazdı. 1981-82 eleştirisi, bizi ülkeye yönelmeye götürdü; ülkeye dönüş kararına yöneltti ve uyguladı. 1983-84 değerlendirmeleri, ülkede bir çıkışa, 15 Ağustos Atılımı'na yol açtı. O zaman da eleştiriler vardı ve şiddetliydi. Bunlar olmasaydı, 15 Ağustos dediğimiz olaya ulaşamazdık. O dönemde daha güçlü atılım da olabilirdi, fakat biz buna ulaşamadık. 1985-86 eleştirileri vardı. Onları yapmasaydık bir kez daha parti dağılmıştı. 1986'ya gelirken ülke içinde sınırlı bir varlığımız kalmıştı. Agit arkadaş da şehit düştükten sonra küçük bir grup zor bela varlığını sürdürüyordu. O eleştiriler ve çözümler olmasaydı, 3. Kongre ve ülkeye bir kez daha yöneliş durumu ortaya çıkmazdı. Ve 1987-88 yıllarının her birisi başlı başına özel savaşı karşılayan eleştirilerle doludur. Bu eleştiriler olmasaydı, o yılların yarısı bile kurtarılamazdı. Her yere dayatılan bir provokasyon vardı ve bu provokasyonlar bütün kazanımları götürdü. Bütün bunlar PKK tarihidir ve zindan direnişini de var eden tarihtir. PKK'de işler böyle esaslı ele alınıyor.

Sizler inceleme ve araştırma yöntemlerinizi doğru hale getirin ve biraz PKK üslup ve yöntemini esas alın. Çünkü gelişmeleri belirleyen bu olmuştur. Resmi tarih, fiili tarih budur. Dolayısıyla öznal yaklaşımların hızla aşılması gerekiyor. Sizde görebildiğim ve oldukça da yaşamınıza denk düşen en önemli hata, öznal yaklaşım durumudur. Parça parça çok tali

konuları ve sorunları rahatlıkla aylarca tartışabilecek, onları değerlendirme konusu yapabilecek bir durumu yaşıyorsunuz. Bu husus çok hassastır, dikkat edin. Kocaman bir kitlenin kendini tali sorunlara vermesi iki noktaya götürür. Ya her türlü düşünceye ve her türlü eğilime özgürlük adının takılması ya da bazı kişilerin öne çıkıp diğerlerinin köle olması. O zaman herkes “benim düşüncem, benim PKK anlayışım” diye yazıp çizmeye başlar. Eğer herkes “benim PKK anlayışım” derse, o zaman da tek bir örgüt ve tek bir eylem ortaya çıkaramazsın. Bu yöntemin ne kadar sakat olduğu şimdi daha iyi ortaya çıkmış bulunuyor.

Siz sanıyorsunuz ki bir merkezileşme sağladınız. Ama ortaya çıkan ürünlerin, cezaevinden çıkan öğelerin yüzde yetmişbeşi gerçekten fire veriyor ve düzenle birleşiyor. Özellikle son yıllarda parti doğrultusunu egemen kıldıktan sonra bizim burada oluşturduğumuzun içinden yüzde beş fire veriyorsa, yüzde doksanbeş ya şehit olmuştur, ya da militanca yaşıyor. Bu durum, bizim yöntemimizin daha doğru olduğunu ve aynı zamanda cezaevindeki eksikliği gösterir. Ve bunun da özellikle çok sıkı bir ilişkisi vardır. Yani keyfiyet gelişmiştir. Herkes, “ben kendi başıma karar verebilirim” diyor. Fırsat bulur bulmaz bunu yapıyor da. İçerideki merkeziyete uyuyor ama, dışarı çıkar çıkmaz merkezi dinlemiyor. Herhalde böyle yüzlerce örnek sıralanabilir. Bu da özneliğin, subjektivizmin çok fazla olduğunu gösteriyor. Bunların hepsini çok iyi değerlendireceksiniz. Demin Z... ne diyordu? “Bizi bir kadına sattı” diyordu. Bu yüzlerce örnekten biri oluyor. Bir de geride bir küskünler ordusu var. “Parti bana ve aileme niye bakmadı” diyenler, öznal taleplerine niye cevap verilmiyor diye küsenler vardır. Adeta bu bir özellik haline gelmiştir. PKK'nin direniş ve fedakarlık anlayışıyla hiçbir bağı olmayan ve ancak bebek teorisi ile izah edebileceğimiz bir durumdur bu. Demek ki, ortaya sorunlar çıkmış, hastalıklar çıkmış ve burada onu anlamaya çalışıyoruz. Ve sanıyorum konuya nasıl yaklaşılmaması gerektiği de açıktır. Anlaşıyor mu?

Z. : ...

– O zaten kepezelik etme taktiğidir. Bu bir cezaevinde başlıyor ve ardından diğer tüm cezaevlerine yayılarak devam ediyor. Bütün cezaevlerinin bu işi kepeze ettiği, ölüm orucu ile oynadığı, ciddiyetten düşürdüğü, arkadaşların bu konuda son derece duygusal hale geldiği açıktır. Bunlar gerçektir. Bu direniş mantığının bir sonucu oluyor. Avrupa'daki zindanda da sanırım böyle bir durum ortaya çıktı; ölüm orucu ile birkaç kez oynanmak istendi ve bu da kepezeliğe yol açtı. Bize gelen bir mektupta “cezaevi merkezi bizi çok zorluyor” diyor. Biliyorsunuz günde on şehit veriyoruz, bazen düşmanın katliam girişimleri var; biz buna bir açlık grevi ile cevap veremiyoruz burada, buna fırsat bulamıyoruz. Ama cezaevi basit bir haber yolluyor, “biz açlık grevine yattık, bütün bölgeler desteklesin” diyor. Ve biz, bu konuda onbinlerce kişiyi desteklemeye de sevk ettik ve uygun gördük, olabilir, dedik. Fakat daha sonra bu talepler öyle bir duruma geldi ki, her karnı ağırır “kitle açlık grevine yatsın” diyor. Şimdi karın ağrıları değil, ortada ölümcül darbeler vardır ve biz ona bile cevap verme fırsatı bulamıyoruz.

Sonuçta ortaya şu çıktı: Cezaevleri, istediği zaman “biz direnişe gidiyoruz, bütün bölgeler hazırlıklı olsun” diyerek adeta bir siyaset belirleme durumuna geldi. Bir defa, cezaevi savaş siyasetini belirleyecek durumda değildir. Cezaevinin kalıp da çok basit nedenlerle kitleleri kendi etrafında toparlamaya ne imkanı vardır, ne de bunun sonuçlarına katlanabilir. Kitleleri iki gün açlık grevine yatırdık ve usanıp vazgeçtiler. Demek ki, bu silahı da ciddiyetten düşürdünüz. Bütün bunlar araç ve yöntemlerdir ve her zaman kullanılmazlar. Ölüm orucu taktiği her zaman kullanılmaz. Bunun ne kadar ciddiyetten düşürüldüğünü biliyoruz. Mesela bu serhildan taktiğini daha da karmaşık hale getiremezsek yürütemeyiz. Yalnız kepenk indirme bıkkınlık verir ve sonuçta etkisiz hale gelir. Bunun daha da karmaşık hale getirilmesi gerekecektir.

Sanıyorum bir de sizin en önemli sorunuz, kendinizi bü-

yük gelişmelere açık tutamamaktır. Cezaevinden bir telaşla kurtulmuşsunuz. Artık bunu bir sonuç olarak görmek gerekir. PKK genelinde de benzer anlayışlar karşımıza çıkmıştır. İşte “biraz silah sıktım, birkaç eylem yaptım, daha parti benden ne istiyor” deyip kendilerini yere atan yüzlerce örnek vardır. Siz de de “biraz cezaevinde direndim” diyerek, bundan sonrası için kendini her türlü hak sahibi görme vardır. Bu PKK'de yaygın yaşanıyor ve bu bir küçük-burjuva anlayıştır.

Biz, bugüne kadar yaptıklarımızı halen bir başlangıç olarak görüyoruz. Bu kadar savaşın sorumluluğu yürütüldü ve bu kadar olanak seferber edildi; ama halen ben, bunlar yapıldı diye en ufak bir belirlemede bile bulunmuyorum. Hep şunu diyorum: İyi bir başlangıçtır, bundan sonra daha büyük işler yaparım. Peki cezaevinden çıkan öğelerde bu var mı? Paldır küldür çıkıyor ve kendini neye satıyor? Silahlı savaşta da benzer şeyler var. Adam hala gerillayı oturtmamış, sadece partinin silahını bir-iki kez sıkmış, hem de bir mermi sıkması gerekirken o kırk mermi sıkmış, yüz kişi vurması gerekirken o bir kişi bile yaralayamamış; ama “çatışmaya girdim” diyerek neredeyse kendini kılıktan kılığa sokuyor. Şimdi biz buna gerilla diyebilir miyiz? Bu konularda kül yutmayacağız. Bütün bunlar gerçektir ve bunları sizin önünüze koyuyoruz.

Demek ki, bebek teorisini konuşurmanın fazla anlamı yoktur. Bebek teorisinin bir özelliği de şudur: İstedikini bulamadı mı alınmak, küsmek ve bağırıp çağırmak. Bu özelliğin zirvesi oluyor. Ve ondan sonra da görevi ve silahıyla oynuyor. Belli ki biz bu teoriye, yiğitlik ve militanlık teorisinin uygulanması demeyeceğiz. Bunu da siz kulaklarınıza küpe yapın ve her saat düşünün. Bütün bunları hala anlamayan var mı? Yaklaşımın nasıl seyretmesi gerektiği açıktır. Evet, söz almak isteyen var mı?

Y. : Burada önemli olan, düşman dayatmalarının ne kadar acımasız olduğu değil, bu dayatmalar karşısında partinin ne kadar temsil edildiğidir.

□– Siz bırakın onları, o temsil partindir. Ben, bu durum-

da olanların direndiğini de varsaymıyorum.

Y.: ...

– Direnen partidir, biz direndik. Eğer bazıları halen anlamak istemiyorsa, açık söylüyorum, biz direndik ve yarattık. Bunu anlayacaksınız. Bilmem hakları inkar ediliyormuş; bunu söylemek tek kelimeyle ukalalıktır. Bir daha böyle sözcükleri kimse ağzından çıkarmasın. Başta direnişe kendini katık edenlerin son sözleri mezar taşlarına yazılıdır. Bunları göreceksiniz. Direnenler bellidir. Siz bir savaşçıysanız ne mutlu size! PKK'de binlerce savaşçı var ve hiçbiri, “benim direndiğim inkar ediliyor” diye bir sözcük ağzından çıkarmaz. Dün de burada bu tip bazı sözler söylendi. Güya cezaevi inkar ediliyormuş! Bunu söyleyenlerin cezaevi direnişiyle ne alakası var? Baştan sona kadar cezaevi direnişi bizim önderliğimizden, bize sonuna kadar bağlı olan yoldaşlarımızdan çıkar. Cezaevini cezaevi yapanların yaşantıları, anıları ve son sözleri bellidir. Daha var mı sizin söyleyeceğiniz bir söz? Var mı başka türlü değerlendirmeler? Görüyorum ki yok. O zaman tartışmaları böyle yanlış yönlerle çekmeyelim. Başkaları bu lafları söylüyorlar ve o bir oportünizmdir. Oportünizmin de düşmanla nasıl işbirliğine kadar uzandığı bellidir.

Dün burada okuduğumuz o mektuplar nedir? O mektuplar zindana hitap ediyor ve “sahip çıkın” diyor. Peki zindan, ne idüğü belirsiz olan ve bugün partiyi arkadan hançerleyen birisine mi sahip çıkmalı, yoksa 14 Temmuz direnişçilerine mi sahip çıkmalı? 14 Temmuz direnişçilerine sahip çıkmak ne ile mümkündür? Şener denilen alçağa sahip çıkmak ne anlama gelir? Bazı arkadaşlar savaşamayacak kadar zayıfsalar kendilerinden şüphe etsinler. Ben konuşmaları iyi yaptım, on defa okuyun gerçekleri daha iyi anlarsınız. Zindana sahip çıkmak demek, 14 Temmuz'a sahip çıkmak demektir. O da PKK'yi bugüne getirmek demektir. Savaş sorumluluğu başta olmak üzere PKK'nin bütün sorumluluklarını taşımak demektir. Silah demektir, savaş demektir. 14 Temmuz'a sahip çıkmak budur. 14 Temmuz'a sahip çıkmak, düşmanın vahşi imha ve in-

kar politikasına karşı ölümüne direnmek demektir. Bununla oynamak, arkadan hançerlemek, sahte tartışmalara çekmek, sahte yaşantılarla uğraştırmak ihanettir. 14 Temmuz'da orada olanlar eğer bugün soysuz bir yaşamın içindeyse, bugün düzenle bütünleşmişse, bugün yönü partiye dönük değilse, sırtını dönmüş kaçıyor ve direniş kalelerini yıkmakla uğraşıyorsa, buna ne demeli? Peki kendine çeşitli adlar yakıştıran bu unsuru siz tanımıyor musunuz? Açıkça görüyoruz ki, bu büyük bir saptırma ve büyük bir işbirlikçilik. Fakat kiminiz bunun etkisinde kaldınız, kiminiz de tepkisini aldınız; PKK'nin sağlam direnişçi konumunu temsil edemediniz. İşin canalıcı özü işte buradadır. Bunu ortaya koymakla biz zindanı inkar etmiyoruz, tam tersine zindana sahip çıkıyoruz, 14 Temmuz direniş ruhu ve kararlılığına sahip çıkıyoruz. Çok açıktır bunlar ve çiğnetmeyeceğiz bunları. Biz o kadar gafil ve kendimizi yitirmiş değiliz. Onlar varlığımızdı, onlar PKK'ydı. Bizler de en az onlar kadar olacağız. Zindanın kendisi budur. Zindan böyle bir direniştir. Zindan 14 Temmuz'dur, kısaca bizim için adı budur.

Hayri, □“Mezar taşıma borçlu yazın” diyor. Eğer siz anısına bağlıysanız, o borcu kendiniz ödeyin. Kemal Pir “Savaş” der; “bu savaş, ya on yılda, ya da yirmi yılda zafer kazancak” der. Bu bir talimattır. On yıl geçti, bu kadarını geliştirdik. Önümüzdeki on yıla da kesin zaferi sığdırmamız gerekir. Budur 14 Temmuz. Bazı direnişler, diğer direnişler diyorsunuz; onlar, 14 Temmuz kararlılığı yönünden cüce kalır. Hayret ediyorum, sizin, böyle büyük bir günle ve büyük bir kararlılıkla bağlantınızı adeta men etmeniz, bunun savaş olduğunu kavramamanız, en yaman militanlığın bu olduğunu ikinci plana düşürmeniz, büyük bir eksikliğinizi. Bu konuda aşınmayı yaşamamanız, giderek düzenle bütünleşmeye özgürlük istemektir. Temsilci yapılanların küçümsenmeyecek bir kısmının durumu böyledir. Bunun 14 Temmuz'la ne alakası vardır? Üzerlerine gidince bir de “bittim, tükendim” diyorlar. Yalan söylüyorlar. Onlar, er geç düzenin soysuz temsilcileri olarak

karşımıza dikileceklerdir. Dolayısıyla 14 Temmuz, kendi özüne ihanet edenlerden hesap soracaktır.

Şimdi büyük bir saptırma olarak karşımıza çıkan unsur, “bilmem neye sahip çıkmamız” diyor. Bunun “dalgalanma yarattığı, etkilenme yarattığı” söyleniyor. O zaman insan, burada kendi hastalığını, kendi noksanlığını görebilmelidir. İşin özü de budur. Biz, zindan direnişçilerine bebek teorisini mi yakıştıralım? Senin sevgiye çok ihtiyacın var, senin çok mamaya ihtiyacın var, senin bebek gibi kucaklarda taşınmaya ihtiyacın var mı diyelim? Sizi güzel ziyafetlerle, bilmem güzel gezdirmelerle mi karşılayalım? 14 Temmuz'un buna mı ihtiyacı vardır? Gerçekten böyle yapsak, o zaman size en büyük kötülüğü yapmış olmayacak mıyız? Kaldı ki, biz bunu da yapabiliriz. Ben hala ikircikliyim. Acaba bu yoldaşlarımızın içine sokuldukları beklentiye bir karşılık mı versek, acaba güzel ziyafetler çekip, güzel barındırmalar mı yapsak diyorum. Kendimizi zorlasak bunu da yaratabiliriz. Fakat acaba bu, direniş geleneğine uygun mudur diye de düşünüyorum. Aslında karar vermeyişimin nedeni budur. Yoksa PKK'nin imkanlarının yetip yetmemesi değildir. Bizim bir geleneğimiz en çok silahların sesi ile karşılık vermektir dedim. Militan karşılama da en uygun olanı budur diye düşündük. Şimdi kalkıp da bunu, “bize ilgi gösterilmiyor, biz sevilmiyoruz” demeye getirmemek gerekir. Size en büyük sevgi silahın ve militanlığın kendisidir, savaşın kendisidir. Bunları bile bana söyletiyorsunuz. Biraz geri konumdan ötürü oluyor bunlar. Şimdi anlaşılıyor mu söylediklerim?

Su. : Başkanım, Hayri Durmuş yoldaşın ifade etmiş olduğu bir cümle vardır. “Parti Önderliği'nin temposuna ulaşıyaydık, geldiğimiz aşama daha farklı olurdu” diyor. Yapılan bu çözümlerden benim çıkardığım gerçeklik şu: Zindandan çıkan ve legal faaliyet içinde olan ve bu faaliyetleri parti adına yürüttüklerini sanan arkadaşların, parti ve kendilerinin çıkarları açısından en kısa zamanda parti ortamına, Akademi ortamına getirilmeleri iyi olur. O görevleri dondurularak buraya

aktarılıp eğitime tabi tutulmaları iyi olur. Konferans sonuçlarına kadar zindandaki temsilcilerin yetkilerinin dondurulması ve dış alanlara müdahalelerinin Parti Önderliği tarafından durdurulması, çalışmalar açısından iyi olur.

– Yani içerideki merkezin dış alanlara müdahalesinin durdurulması mı? Evet, başka söz almak isteyen var mı?

N.: Aslında konferansın ele alması gereken çerçeve belli oldu.

– Çerçeve iyi çizildi değil mi?

N.: Bu başlıklar daha da geliştirilebilir.

– Taslakları siz genişleteceksiniz. Biz de zaman zaman yine destek sunmaya devam edeceğiz.

N.: Bazı konularda çıkmaza girebiliriz.

– Hiç şüpheniz olmasın, destek sunarız. Yalnız bizim değil, diğer arkadaşların da desteğine başvurulabilir. Yapı bir konferansı besleyecek güçtedir. Burası çok rahatlıkla bir konferansı besler. Gereken destek sunulur ve yeterli olunur. Bu Avrupa zindanından gelen arkadaşlar da mı katılsın? Avrupa'daki zindandan gelenler kimdir, kaç kişi var? Nasıl, benzer sorunlar var mı?

Ze.: ...

– Fakat biraz da zindandan emperyalizmin beklentileri ile sömürgeciliğin beklentileri arasında benzerlikler de vardı, değil mi? Hemen hemen aynı politikanın dayatılmasıydı gibime geliyor. Epey ortak yönleri vardır.

Ze.: Evet.

– Aslında işbölümü gibi bir durumdur. Birisi Avrupa'daki PKK'yi yargılamak, birisi ülkedeki PKK'yi yargılamaktır. Avrupa'daki biraz daha az sayıdadır ve biraz daha gecikmiştir. Bence bu, emperyalizmin koşullarından ötürüdür. Diğeri ülkedir ne de olsa, o yüzden daha kapsamlı ve daha uzun süreli olmuştur. Katılım açısından ne diyorsunuz?

X.: ...

– Tamam, bir ek olarak katılabilirler. Bu da zindan faaliyetidir. Siz ne diyorsunuz?

Ze.: Olur Başkanım.

– Olur diyorsunuz!

Ze.: Tamamlamak açısından söylüyorum.

– Tamamlamak iyidir. Zindan bütünlüğü içinde o da bir parçadır. Onu katmadan değerlendirmek eksik olur, değil mi?

Ze.: Evet Başkanım.

– Çünkü Alman emperyalizminin açtığı davanın, hatta İsveç'teki yargılamaların MİT'le çok sıkı bağı da vardı, değil mi? Hatta Alman savcının adeta TC savcısından daha işgüzar davrandığını biliyorsunuz. Tamamlayıcı olur, katılabilirler... Zaten biraz daha gelenler olur. Sanırım bu günlerde beşten az olmamak üzere bir arkadaş grubu gelebilir. Gerektiğinde başka arkadaşlar da çağrılabilir. Akademi adına birkaç kişi katılabilir. Ben de zaten zaman zaman katılırım. 10 Ağustos'ta başlatıp 15 Ağustos'ta sonuçlandırılırsa iyi olur.

X.: ...

– Askeri derslere katılmayı nasıl görüyorsunuz? Aslında on gün gibi bir süre askeri dersler devam edecek, bu dersleri de kaçırmasanız daha mı iyi olur? Yoğunlaşmak iyidir. En az öğleden sonraki derse katılabilirsiniz.

X.: ...

– Kaçırmamak gerekir, on gündür. Daha sonra yoğunlaşmak için gereken zaman olacaktır. Sabahları ve akşamları konferans çalışmaları üzerinde yoğunlaşabilirsiniz, öğleden sonra taktikler, silah vs. derslere katılırsınız. Sanıyorum problem arzetmez. Sizin için Şehit Abdurrahman Koğuşu hazırlanabilir. Orası yoğunlaşmak açısından son derece sakindir. İyi bir çadır, gördünüz mü?

X.: ..

– Koğuş bu kadroyu rahatlıkla kaldırır ve tamamen bu arkadaşlara tahsis edilmelidir. Çadır zaten her türlü toplantılar için iyidir, yeterlidir, biraz da sakin bir yerdir. Bunun yanında belgeler vardır; ihtiyaç duydukça burada olanları isteyebilirsiniz ve bu materyallerle toplantılarınızı yapmaya başlayabilirsiniz. Şimdiden toplantılarınızı planlayarak yaparsınız. Aslın-

da ben bir çerçeve çizmeye çalıştım, siz bir taslak geliştirirsiniz. Zamanı iyi değerlendirmek açısından günler programlanmalıdır. Yine ne kadar raporun hazırlanacağı ve her raporun konusuna ve kapsamına göre kaç kişilik hazırlama komisyonu olacağı belirlenmelidir. Bir defa genel bir rapor gerekir, yani toplu bir rapora ulaşmanız gerekir. Aslında kendi içinde siyasal, örgütsel ve savaş durumunu da anlatan ve daha sonra zindanı işleyen bir rapor olur bu. Böyle kolektif bir raporunuz olur. Dönemler ve konular itibariyle iç içe olur. Bir de özgül raporlarınız olur. En doğrusu bu konuda bir taslak hazırlayın ve bu taslağı bir kez daha değerlendirelim. Önce bol bol tartışın ve bir taslak oluşturun, ondan sonra çalışmalara geçilebilir.

Mesela, on gün boyunca inceleme, araştırma ve tartışma yürütülebilir. Ondan sonra 5-10 gün raporların yazımı sürebilir. Raporlar hazırlandıktan sonra da resmi toplantılara geçilebilir. Böyle üç aşamalı bir çalışma düzenlenebilir: Önce inceleme, araştırma ve raporların içeriğini tartışmak, daha sonra raporların yazımına geçmek ve ondan sonra da resmileştirmek. Evet, böyle uygundur. Onun için, bir-iki günü çalışma gündemine verebilir ve bir taslak oluşturabilirsiniz. Hazırlayacağınız taslak ayrıntılı olmalıdır. Ne kadar ayrıntılı olursa, inceleme ve araştırma o kadar kolay ve verim de çok olur. Siz öğleden sonra belli bir toplantı tüzüğü hazırlayarak çalışmaya başlayabilirsiniz. Genel kamp disiplini yanında, kendi iç disiplininiz de olur. Ayrıca kendinize ait bir iç yönetim de oluşturabilirsiniz. Bu konular fazla önemli değildir. Zaten kolektif çalışacaksınız.

Konferansın hazırlık çalışmalarına ilişkin benim söyleyeceklerim şimdilik bunlardır.

16 Temmuz 1991

**KENDİNİ ÇÖZÜMLEYEN MİLİTAN,
TARİHSEL VE TOPLUMSAL
SORUNLARIN DA ÇÖZÜMLEYİCİSİ OLUR ***

Kendini halledemeyen insan devrimde asla bir şey yapamaz. Ne yazık ki, ezici bir çoğunluğun kendi içinde kendini çözümleyemediği de çok açık ortaya çıkıyor. Birçok düzeyde şunu görmek mümkündür: İnsanımızın kendine güvenmemesi ve birçok çalışmaya güç yetirememesi, kendini çözümleyememesi ile çok yakından bağlantılıdır. Bugün kendi kendisini tatmin etmemiş muazzam bir insan yapısıyla karşı karşıyayız. Duygu, düşünce ve davranışta oldukça körelmiş, bir yandan doyumsuz, diğer yandan biçimlenmemiş, ifade gücü kazanmamış ve potansiyel kalmış dengesiz aktifleşmeler vardır. Kuşkusuz bütün bunların devrim gibi yüce bir olay karşısında arzuladığımız gelişmeyi ortaya çıkaramayacağı açıktır. Felsefi düzeyden tutun yaşanan kültürel duruma kadar oldukça çirkin, oldukça zavallı, ölçü ve nizamdan oldukça yoksun yapılar yaygındır. Biz bu kadar dengesizliklerle boğuşuyoruz. As-

(*) Raporla birlikte militan çözümleyicilik üzerine olan konuşmayı ayrı bir yazı olarak düzenledik (W.S.)

İnada kendinizi yıllarca ihmal etmeniz sonucunda, bu dengesizlikler bizi daha fazla uğraştırmaktadır.

Ben defalarca uyarırken, siz bunun önemini hiç kavrayamadınız ve hala da kavrayamamışsınız. Her türlü devrimci görev karşısında insanı bu kadar isyana sevkeden durumlar neden ortaya çıkıyor? Gerçekten kendimizi zor tutuyoruz. Devrim kendini çözmüş, doğrulaştırmış ve güzelleştirmiş insanların işidir. Bu kadar çirkinlik ve ölçsüzlük yüklü kişilerin devrimden safdışı olmaktan öteye gidemeyeceklerini iyi bilmek gerekir. Ne yazık ki, büyük bir kısmının kendi kendini kandırdığı gibi bizi de yanıltmaya çalışması, bilinçli olmasa bile kişilik yapısı nedeniyle buna yol açması söz konusudur. Halbuki devrim gerçekten insanın kendi kendini yapma sanatıdır. Devrim aynı zamanda duygu, düşünce ve davranışta kendini yeniden inşa etme sanatıdır. Aynaya bakın, kendinizi görün: Ne durumdasınız? Bu zemin biraz da ayna görevi görüyor. Aynaya bakın: Neye yeterlisiniz, neye güç yetirebiliyorsunuz? Bu iş sadece kin, öfke ve yıkıcılıkla olmaz ki! Devrim en iyiyi, en doğruyu ve en güzeli yapma sanatıdır. Bu sanatın neresindeyiz? Bu insanlarımızı bomboş bir araziye bıraksak, acaba orayı inşa edebilirler mi? Kendilerini düşmanın hiç olmadığı bir yere bırakalım, kendi kendilerine neye yol açabileceklerini düşünelim...

İnsanımızın kendini yeniden yapmaya ihtiyacı vardır. Devrim veya devrimin öncü partisi, başından itibaren kendini yeniden ve yeniden yapma sanatıdır. Siz yıllardır bu görevlerin çok üstünden atlıyor veya uzağından geçiyorsunuz. Kendinizi ne kadar çekici kıldığınızı kendi kendinize sorun: Kitleleri kendi komuta ve önderliğimize ne kadar çekiyorsunuz, parti gücünü ne kadar çekiyorsunuz, savaş gücünü ne kadar çekiyorsunuz? Bunda etrafınızı suçlamayın; kaynağını daha çok kıvamına gelmemiş, belli bir yapıya oturmamış, kısaca bir devrimci bulunması gereken özelliklere kavuşmamış olan kişiliğinizde aramalısınız. Bu dünya da sizi taşımak zorunda değildir. Kendi kişiliğinizi yaşanır kılamazsanız, kimse sizi

yaşamak zorunda değildir. Benim öfkem biraz da gelmiş olduğunuz toplumsal gerçekliktir. Toplumsal gerçekliğin sizi inanılmaz bir sorumsuzlukla yetiştirmesi söz konusudur. Çok alçakça ve haince yetiştirilmişsiniz. Öfkemiz size değil, esas olarak bu gerçekliktir.

Sizler gençsiniz, hayatın tecrübelerini fazla bilmiyorsunuz. Acı ve tecrübeyi bilmeyenler de fazla ciddi davranışların sahibi olamazlar. Ama insan burada hiç olmazsa öğrenmeye yüksek bir değer biçer. Hani “bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum” deyişinde bir anlam vardır veya bunun gibi öğretime verilen bir anlam vardır. Hiç olmazsa bunların ciddiyetine inanmak gerekiyor. Devrim ancak duygu ve düşüncede bıçak gibi keskin ve keskin olduğu kadar da adil olan insanların eseri olabilir. Son derece çocukça ve toyca, son derece ölçsüz halinizle serbest bırakıldığınızda, devrim adına nelerin yapılacağını göz önüne getirelim ve o zaman bu işin ciddiyetine varalım. Bunun üzerinde düşünelim. Biz hala bu ciddiyeti bile kavratamıyoruz. O çocuk halinizle kendinize güldüğünüz gibi, aynen cüceliğe takılmış devrimin çocuklarına benzer bir biçimde kendinizi bize dayatıyorsunuz. Gülmek veya güldürmek hiçbir şeyi çözmiyor. Devrim bu kadar problemlili insanlarla yürüyecek bir sanat değildir. Devrim kendini böyle enkaz gibi ortaya atan kişiliklerle yürüyecek bir olay, bir olgu değildir. Devrimci, kudretli olduğu kadar güçlü bir iradenin amansız sahibidir ve bütünüyle yürütebilendir. Kendinizi bile zorbela yürüttüğünüz göz önüne getirildiğinde, neyi halledeceksiniz? Evet, insanımızın eğitime ihtiyacı olduğuna inanıyorum, insanımızın önderliğe ihtiyacı olduğuna inanıyorum. Ama karşı taraf da hiç olmazsa biraz işin edebini ve esasını anlamalıdır. Ben çok açık olarak duygu, düşünce ve davranışa üstün bir değer biçiyorum. Bizde ölçüler idealleştirilir. Bunları biraz göreceksiniz. Dediğim gibi, burası öyle sizin bildiğiniz ve anladığınız yaşama fazla müsaade etmiyor. Biz bildiğiniz gibi öyle kaba bir savaşçı veya olanak yaratıcısı değildir. Bizdeki ruh, duygu ve düşünce inceliğini anlamak durumun-

dasınız. Ben bu çirkinlikleriniz ve duyarsızlıklarınızla, sizi taşımak mecburiyetinde değilim. Bunu defalarca vurguladım ve artık kabul etmiyorum.

Kendinizi yeniden yapmasını bileceksiniz. Burası hastane değildir; burası enkaz haline gelmiş insanları taşıma yeri değildir. Burası öncülerin kendilerine rol biçtiği yerdir. Halkına ve insanlığa ileri düzeyde hizmet etmeyi ve sorunlarına çözüm gücü olmayı kabul edebilir. Bizim yaşantımız da göz önüne getirildiğinde, buranın hiçbir biçimde kabul edilmemesi gereken bu yaşantıya bir çözüm gücü olduğu görülecektir. Kendinize biraz hükmedin. Şimdiye kadar kötü alıştırmışsanız ben ne yapayım? Mademki bizim sorumluluğumuz altında yaşamak istiyorsunuz, o zaman bizdeki büyük disiplini ve kendine büyük hakimiyeti göstereceksiniz. Öyle anlaşılıyor ki, herkes sizi sadece başkaldırı odağı olarak değerlendiriyor; zincirlerinden boşalmışların önüne ne çıkar ve ağzına ne gelirse kendisini ifade edeceği bir odak olarak görüyor. Hayır, öyle değildir; bunun bizimle uzaktan yakından ilgisi yoktur. Biz en düzenli ve kendine en hakim olan odak durumundayız. Böyle olmazsa, bu savaş yirmidört saat idare edilemez. Çoğu benim sırtımda ucuz bir yaşantıyı sürdürüp götürmek istiyor. Öfkeliyim ve bunları dağıtacağım. Sırasıyla ve harekete fazla zarar verdirmeden, anlamaz ve kendilerine çekidüzen vermezlerse, o ukalaları (ki, bunlar birçok yerde vardır) geç de olsa layık oldukları yere oturtacağım. Değer kaybedenleri, değerleri korumayanları ve değerlere oldukça sıradan bir ilgiyle yaklaşanları unutamam, yirmi yıl geçse de unutamam.

Gerçeklerimizi bütün bu yönleriyle biraz tanıyalım. Ben insanları gerçekten sertlik ve şiddetle yürütmek istemem; bundan esef duyarım. Sopa cennetten çıkmadır demeyeceğim, ama öyle anlaşılıyor ki olumsuzluklarda ve gelişmemekte ayak direyenlere veya oldukça gericileşen ve yaşamı tehdit eden özelliklerde çok ısrar edenlere politik düşüncenin de yoğunlaşmış bir ifadesi olarak şiddet uygulamak kaçınılmaz oluyor. Yaşamı bu kadar tehdit eden kişiliklere karşı özellikle

politik alanda, yoğunlaşmış düşünce ve duygu alanında şiddeti boşaltmalıyız. Toplumumuzun birçok gerici yumağını ezmek için bu gerekecektir. Bizim kadar iknaya yer veren başka bir hareket ve önderliğin olacağını sanmıyorum. Ama bundan çok keyfi sonuçlar çıkarmanın da kişiyi ya düşmanın çizmeleleri, ya da devrim dalgaları altında boğacağı açıktır. Biz aptalları oynamak zorunda değiliz, serseriler ve güçsüzleri oynamak zorunda değiliz. Bu yaşa geldiniz, kendinize biraz saygınlığınız olacaktır. İşlerimiz konusunda o kadar aptalca duracak değiliz; işleri yan yatıracak ve imhaya götürececek, sorumsuzluğa sonuna kadar ortak olacak değiliz. Bu konuda “geriyiz, anlamadık” türünden gerekçeleri de kabul etmiyoruz. Bu işe adım atanlar, ilk adımda anlarlar. Ben iki sözcükle başladım ve çok iyi biliyorum ki, sorumluluk en ileri düzeydeydi; üstelik şimdikinden az değildi. Dolayısıyla bunlar gerekçe değildir. Devrimci sorumluluk anlayışında “bilemedim, anlayamadım, göremedim” gibi gerekçe kabul görmez. Bunların hepsi için doğrular sıralanmıştır. Bütün iyi niyetimizle çözümlenmeleri hepsinin ayağına götürdük, her türlü eğitim fırsatını kendilerine verdik. Ama adam sırtımızda ağalık taslamaya çalışıyor. Sen kim oluyorsun bre serseri adam, sen kim oluyorsun döküntü! İki keçi güdemeyen adam şimdi başımıza ağa kesiliyor. Öyle hiç utanmadan ve sıkılmadan da bunu yapabiliyor. İlle kulağını mı çekelim?

Bir de insan sadakat denilen olaydan bir şeyler çıkarabilirdi; yüzümüze karşı bir türlü, arkamızda başka türlü olmamalıdır. Bizim de verdiğimiz bir söz vardır ve biz tek olsak da sözüme uygun olarak yaşamak durumunda kaldık. Başka bir alana gidiyorlar; ortamı her türlü olumsuzluğa sonuna kadar açık tutuyor ve kıllarını bile kıpırdatmıyorlar. Peki, bu nedir? Biz çok mu aciziz, bu bize çok mu layıktır? Karşınızda Türk askerleri var. Gidip bakın, Türk askerinin düğmesinin düşmüş olması bile bir disiplin suçudur. Hakkında gereken yapılır. Oysa bizimkiler her türlü kuralı bir yana atıyorlar, ondan sonra da kendilerini bir şey sanıyorlar. Kendilerini bu ka-

dar düşüren adamlar, devrim yapmayı bir yana bırakın, çorba bile yapamazlar; böyleleri iki keçi bile güdemezler. Saflarımıza böyleleri gelmiştir. Söylemek istediğim bunlar olmamalıdır; birbirimizi fazla zorlamadan bu işe doğru yaklaşmalıyız. Özellikle ülkeden biraz uzak kaldıklarında, işi biraz çığırından çıkaranlar vardır. Biz bunları sert bir biçimde cezalandırmayı bile kendilerine yapılmış bir iyilik olarak görüyoruz. Çünkü daha fazla cezayı hak etmişlerdir.

Neye gücümüz var, neye yeterli olabiliriz? Bu soruyu kendinize sorun ve cevap verin. Biz aşiret örgütü kurmak istemiyoruz. Biz iş yapabilen, iş yürütebilen, hiç olmazsa kendini ezdirmeyecek ve bu konuda bütün toplumsal ve ulusal sorunlara çözüm gücü olabilecek insanlar istiyoruz. Onun için bu çabaları böyle sergiliyoruz. Başka türlü sonuç çıkaramazsınız. Devrim babamın çiftliğini geliştirme sorunu değildir, hepimizin en temel insani ihtiyacıdır. Bu kadar çirkinliğinizi ve insanlık dışı konumunuzu nasıl aşacaksınız? Hangi yüzle insanlar arasında dolaşıyorsunuz? Hangi erdem sahibisiniz, hangi fazileti elde etmişsiniz? Bu denli düşmüş ve lanetlenmiş olanlar böyle rahat dolaşabilirler mi? Siz rahat dolaşmayı kendinize yakıştırıyor musunuz? Alnı açık olmayı kolay mı sanıyorsunuz? Kimse sizi insan yerine koyuyor mu? Basit bir kimliğinizi bile kabul eden var mı? Bunları biraz anlayacaksınız.

Ben bunları yıllar öncesinde de açıkça dile getirmiştım. Maalesef üzerinde durup da bazıları sonuç bile çıkarmadılar. Kendi ukala durumları ve basit kurnazlık yöntemleriyle hem partiyi, hem de kendilerini aldatarak yaşayacaklarını sandılar. Gafil adamlar! Devrim basit bir olay değildir dedik. Kendilerini zamanında uyardık. İnsan olma kavgasının basit olmadığını, bunun çok çok önemli bir kavga olduğunu söyledik. Bizde bunun nasıl oluşması gerektiğini belirledik. Günümüzde de işte öyle karşımıza çıkıyor. İki sözcüğü doğru-dürüst bir araya getiremiyorlar, ellerindeki silahı bile doğru dürüst kullanmıyorlar. Nesiniz peki, bu biçimde saflarımızda bulunmaktan utanmıyor musunuz? Hiç olmazsa kendinizi sağlam yürütecek

bir güce ulaşın; başkalarını yürütemiyorsanız, kendinizi yürütecek güce ulaşın. Adamlar bir sigaraya gösterdikleri ilgiyi bir silaha asla göstermediler. Bu nedir, peki? Silah her şeydir, onu bile kullanamadığınız çok iyi biliniyor. Peki, bu düşkünlüğünüz nedir? Devrimci dirayet ve devrimci otorite bu mudur? Bu adamların asla bizim karşımızda durmamaları gerekir. Saygı denilen olguyu biraz anlamalıyız. Mademki o tutku ve güdülerinize düşkünsünüz, devrim denilen olaya karşı da tutkularınız gelişsin.

Bir misafirlige gittiğinizde kendinizi süsler püslersiniz, gelin veya damat olursunuz, kendinizi cicili bicili yaparsınız. Devrim de en büyük şölendir, en büyük düğündür. Devrime karşı da kendinizi öyle yapın. Devrim halkların düğünüdür, halkların bayramıdır. Neden ona yaklaşmıyorsunuz? Bütün çirkinlikleriniz bütün soysuzluğunuz halkların bayramına karşıdır. Yiğitlik bu mudur? Kendinizi kandırmanız yetmez mi? Demek istediğim, biz bu işleri anlarız. Biz öyle ucuz bağlılık da istemiyoruz. Bizim bu tür bağlılığa ihtiyacımız da yoktur. Biz, devrimin kudretli ve yiğit insanının ilişki kurumlarını geliştirmek istiyoruz. Bunu anlayacaksınız. Biz zavallıların yürütücüsü olmak istemeyiz. Biz güçsüz, kudretsiz ve başa bela tiplerin önderi olamayız. Bizi bu temelde mutlaka doğru tanıyacaksınız. Sahiplik yapmak şurada kalsın, ben öyle hasta ve enkaz olmuş kişiliklerden nefret ederim. Kendilerinde biraz namus varsa, bizimle yol almak isteyenler de son nefeslerini verdikleri ana kadar güçlü, onurlu ve yaşama büyük saygıyı asla elden bırakmadan bir duruşu sürdürebilmelidirler. Kaldı ki, PKK'nin özünde bu vardır. Hiçbir geriliği, hiçbir sorumsuzluğu ve çirkinliği kabul etmeyeceğiz. Düşüncede, duyguda ve davranışta en yüce olanı sağlayamazsak, yaşamı size layık görmeyeceğiz. Parti içinde buna asla fırsat vermeyeceğiz ve halkın büyük geriliğine, zavallılığına ve düşkünlüğüne de acımayacağız.

Siz kendinize çok özellik yakıştırmış olabilirsiniz, ama biz öyle değiliz. Bizim hangi amaçlar ve tutkularla devrime sarıl-

dığımızı yetersiz anlamışsanız, tekrar tekrar inceleyip anlamalısınız. Çoğunuzun duygu ve düşüncelerinde bizimle hiç alakası olmayan özellikler söz konusudur. Kendi hayal hanezinde bir şeyler icat etmişsiniz ve etrafında dönüp dolaşıyorsunuz. Bunun bizimle ne alakası vardır? Biz halkın iradesine, onun iradesi, umudu ve rüyası olmaya büyük önem verdik. Her insanı yüceltecek, her insanı onore edecek değerlerin oluşumuna öncelik verdik. Bireyin kendi kurtuluşuna yönelimini de burada gördük. Kısaca PKK programsız, öngörüsüz, yönetsiz, ölçsüz, nizamsız, ruhsuz ve mantıksız değildir. Hele hele bazı özellikleri vardır ki, bunlar onun esas özellikleridir. Onlar her şeyin temelidir, onlar olmaksızın PKK içinde yol almak mümkün değildir. Biz bunları çözmeye çalıştık; bunları çözümlendiğimiz oranda kendimizi var ettik. Halkı da bu temelde var ediyoruz. Parti ideolojisini, parti öğretisini sanıldığından daha fazla yeniden incelemeniz gerekiyor. Ancak incelememiş olarak gitmeye çalışıyorsunuz. Bu doğru değildir. Kimse sizi bu halinizle tanımaz. PKK'nin var olan bazı olanaklarını, parasını alır yakarım, alır bir kibrit çöpüyle yakarım; silahlarını kırıp yere atarım, ama elinize vermem. Ben bu yaramaz kişiliklerin eline değer veremem. Biz silahına layık olmayana halkımızın değerlerini emanet edemeyiz; biz çirkinliklerin eline güzellikleri veremeyiz. Bunu bileceksiniz.

PKK'de yaşam oldukça özlü yaratılmaya çalışılıyor. Düşüncesi de oldukça bilimseldir. Bağlantılarıyla birlikte çağın gerisinde değil, ilerisinde bile olmaya çalışıyor. Tarihten kopuk değildir. PKK şuna inanıyor: Savaşla bazı değerler kazanılabilir, hayallerle kazanılamaz. Büyük düşünce ve yürek gücüyle kazanılan değerler vardır. Bu konuda yöntemi de ortaya koyuyor ve diyor ki, bunlar da herkes için geçerlidir. Yaşam kavgasında sınıf geçmek isteyenler için bunlar şarttır diyor. Onun için kopya çekmekle PKK'de sınıf geçilmez. İkiyüzlülükle, sağı solu oyalamakla PKK'de sınıf geçmek kesinlikle mümkün değildir; yaşam savaşımından başarıyla geçmek mümkün değildir. Bu PKK'nin öğretisidir. Bugün çok

bağlı olduğunuzu iddia ettiğiniz PKK'nin öğretisi böyledir.

Ben şunu çok iyi biliyorum: Bizde insanı bir adım ve bir soluk bile yaşatacak yer, ortam, kurulu ilişki ve olgu yoktur. Sizin tenezzül ettiğiniz yaşam biçimleri bizim için lanetlidir. Böyle büyütülmüşseniz, ben ne yapayım? Sizi büyütenlere sorun. Soluk alabileceğiniz bir karışık yeriniz var mı? Saygıdeğer bir işiniz var mı? Sizi insan yerine koyan muhatabınız var mı? Bunlar önemlidir. Devrim bir yerde namus sorunudur. Bunlar olmazsa acaba sizde namus kalır mı? Bunu kendinize soracaksınız.

Öyle anlaşılıyor ki, birçokları PKK'yi aşırıma uğratmak istiyor. Sanki onu başka türlü yaklaşımlara tabi tutmak istemiş gibi tutumlar sergileniyor. Bu doğru değildir. PKK'nin çok yaşamsal bazı özellikleri söz konusudur. Ama ne yazık ki, PKK adına en çirkin tutumlar sergilendi. Bunlar gericiliğin intikamıdır; düşmanın dolaylı veya doğrudan intikamıdır; kendini geliştiremeyen zayıf ve yeteneksiz insanın intikamıdır. Bütün bunları biliyoruz. Çok iyi bilirsiniz ki, bizde kişilik gerçeklere ulaşmadı mı, intikamla canına okumak ister. Tilki örneği, ulaşamadıkları üzüme koruk deyip kötülerler. İşte böyle ulaşmıyorsunuz, onun için intikam alıyorsunuz. Gelişemeyişinizin nedeni işte budur. Bu kadar açıklığa ve olanaklara rağmen, ulaşamadığınızda intikam alacaksınız. Nitekim ezici bir kesimin objektif olarak yaşadığı şey de partiden intikam almaktır.

Evet, başında da söylediğim gibi, kendini çözememenin yol açacağı son durum budur. Kendini ve kendi gerçeğini çözememiş, her kapıya gidebilen, ölçülüp biçilmemiş insan ne kadar devrimci siyasete gidebilir, ne kadar savaşa gidebilir? Belli olmayan düşünceleriniz, aslında karmakarışık olan ve büyük oranda bunalım ifade eden değer yargılarınız, devrime yeterli olmayı bir yana bırakalım, var olanı bile kemirir. Biz, hiç olmazsa buna hakkınızın olmaması gerekir, diyoruz.

Bazı çabaların içinde bulunmak ve devrimin hamalı olmak, kişiye öyle fazla yaşam hakkı vermiyor. Devrim incelikler sanatıdır. Hamalvari çalışmalarla devrimde her zaman hak iddia

edemezsiniz. Bazıları, “vay, on yıldır devrim saflarındayım” diyorlar. Hayır, sen on yıl boyunca ağaya da hizmet edebilirsin, hem de ağa seni hayvan gibi çalıştırabilir, ama bu senin çalıştığını göstermez. Düşmana yıllarca askerlik yaparsın, ama bu senin çok emek harcadığını göstermez. Tersine bu senin çok kötü bir köle olduğunu gösterir. Kölelikte emeğin niteliği, emeğin özgürlükle bağlantısı ve emeğin verimliliği göz önüne getirilmeden, hak hukuk iddia edilmeden çok çalışılır. Bilmemek ayıp değildir. Ama bilmediği halde bilir görünmek, sonuca ulaşmadığı halde ulaştığını ileri sürmek, çözüme gitmediği halde çözümü sağladığını iddia etmek ukalalıktır. Ne yazık ki, bunlar biraz yaygındır. Bunun üzerine gittiğimizde de bir köylü riyakarlığıyla ya son derece uyduruk bir bağlılık ve atadan kalma sahte bir onayla, ya da kin duyarak adeta intikam almaya yönelik tutumlarla karşılaşırız. Bunların her ikisi de çok kötüdür. Bunlar gelişmemiş insanın davranışlarıdır. Biz bundan uzağız. Bu temelde doğru kavrayıp özümsemeliyiz. Biz insanlık gerçeklerini böyle kavrayıp özümseyip ve size aktarmaya çalışıyoruz. Üzerinde tartışın. Daha iyisini sunabilecekseniz, gerçekten en büyük cevaba ihtiyaç vermiş olursunuz. Ben buna ihtiyaç duyuyorum. Benim de özümseyeceklerim varsa özümseyeyim. Kaldı ki özümseyiyorum. Olumlu yetenekleri birleştirdiğimiz ve buna sadakatle bağlı kaldığımız çok iyi biliniyor. PKK olayı bütün olumlu özelliklerin bileşkesidir. Bunda büyük rol aldığımızı ve başarılı olduğumuzu görebilirsiniz.

Ama siz de bu gerçeklerin yoğunlaşmış ifadesi olarak partiyi ve önderlik olayını özümsemek durumundasınız. Bu aynı zamanda kendi yaşamınızın tutarlı bir ifadesidir. Bununla zayıf olmazsınız, bununla inisiyatifiniz kesilmez, bununla küçülmezsiniz. Tersine tek başına sağlayamayacağınız büyüklüğü, bu kolektif gerçeklikten alacağımız güçle başaracaksınız (ki Kürdistan'da kişinin ne kadar zayıf olduğunu biliyorsunuz), Kürdistan'daki zayıflığı aşmayı bu büyük güç vasıtasıyla sağlayacaksınız. Zaten bu olmaksızın kesinlikle hiçbir ç-

lişkinizi çözemez veya önünüze koyduğunuz bir amacı asla gerçekleştiremezsiniz. Bu yüzden örgüt ve önderlik olayı sizin muazzam zayıflıklarınızı aşmanız için vazgeçilmez bir silahtır. Ancak onunla savaşırsınız ve kazanırsınız.

2 Ağustos 1991

BAŞARMAYA MAHKUMUZ *

10 Temmuz ile 10 Ağustos arasındaki süreç, biri serhildan ve diğeri gerilla açısından başarılı ve oldukça az kayıplı bir aylık savaş süreci oluyor. Bu, parti çizgisine göre anlamı oldukça büyük gelişmelerle dolu yoğun bir aydır. Bütün yetersizliklerine rağmen, çizginin ısrarla uygulanması için harcanan çabaların nasıl önemli gelişmeler ortaya çıkarabileceğini gösteriyor. Öyle sanıyorum ki, bu sadece milyonların korku duvarını aşmakla kalmadığı, direnme azminin keskinleştirildiği ve daha çok da karşıdaki düşmanın hiç de başedilemeyecek bir güç olmadığının kavrandığı, gerçekten tarihimizde kendine güvenin en çok geliştiği, hem kendini tanımada, hem tanıtmada ve hem de cesaretle yürümede güven kazanıldığı önemli bir süreç oluyor. Partimizin çizgisi her ne kadar esas itibarıyla gelişmeyi ifade ediyorsa da, burada gelişmelerin daha da yoğunlaştığı bir aydan bahsedebiliriz. Kanımca serhildanlar en yoğun olarak bu son bir aylık süreç içinde yaşandı. Bu, gerek baskın, gerekse pusu yöntemiyle gerillanın da en çok sonuç aldığı bir ay oldu. Otuza yakın şehir baskını ve belki bir o

(*) Konferansın hazırlık sürecinde eleştiri ve özleştiriyeye doğru yaklaşım üzerine değerlendirme. (W.S.)

kadar da pusu eylemi gerçekleşti. Düşmanın ölü ve yaralı sayısının bini bulduğunu sanıyorum. Düşman bunun yanısıra belki de trilyonlarla hesaplanan büyük maddi kayıplara ve en önemlisi de siyasal prestij kaybına uğramış, ulusal ve uluslararası boyutlarda oldukça gelişen ve Körfez politikasıyla, özellikle Ortadoğu ve Batı kamuoyunda toplamaya çalıştığı puanları Kürdistan'daki özel savaşıyla oldukça boşa çıkarılmış, kamuoyunda teşhir ve tecriti gelişmiş, Kürdistan'daki siyasal denetimini tamamen kaybetmiş, askeri yönden de oldukça güç duruma düşmüş ve gerçekten çok büyük kayıplar yaşamıştır. Birinci ve İkinci İnönü savaşları ile Sakarya Savaşı'nda bile bu düzeyde kayıp verildiğini sanmıyoruz.

Burada bizim kayıplarımızın yok denilecek kadar az olması önemlidir. Hem de TC'nin arkasında bütün dünya var. Sovyet desteğinden tutun da Amerika'nın her türlü askeri, siyasal ve ekonomik desteğine, yine Avrupa'nın bir o denli sağladığı desteğe rağmen, böylesine büyük bir başarısızlığı yaşamayı, düşmanı kara kara düşündürüyor. Savaşı kazanacağından hiç de umutlu değildir. Öyle sanıyorum ki, terörle sonuç alamayacağına derin kaygısı içinde bulunuyor. Kürt işbirlikçilerine dayanarak bir politika oluşturmak istiyor; o uşak ve ehlileştirilmiş namussuz takımıyla bir sonuca gitmeye çalışıyordu. Bunları Ankara'ya çektiler. Birbuçuk aylık süre içinde bir-iki Hilton Oteli sefası, bir-iki kez sırtlarını sıvazlayarak ve birkaç kemik karşılığında, bu alçakları kendilerine bağlamaya çalıştılar. Tabii bunlar halk üzerinde etkisiz oldukları için, fazla etkili olamayacaklardı. Sanırım Kuzey'de “korucular”, Güney'de işbirlikçiler teşhir ve tecriti en ileri düzeyde yaşadılar. İşbirlikçilere dayanmanın fazla güven verecek bir politika olmadığını görüyorlar. Zaten bunu gördükleri için de sınırsız bir hava saldırısına yönelebildiler. Onlardan umut kestikleri için bazı sonuçlara gitmek isteyebilirler. Bu durumda ya daha fazla teröriste sarılırlar, ya da terörün kendileri için daha tehlikeli olduğunu görerek uluslararası kamuoyunun baskısını azaltacak ve Türkiye'deki teşhir ve tecritlerini hafifletecek ba-

zı sahte reformlara yönelebilir ve uzlaşıcı havalara bürünebilirler. Bütün bunlar gerçekten PKK'nin dayattığı devrimci savaşıma karşı özel savaşın başarı kaydedemeyeceğini ve TC'nin kendi tarihinin en büyük çıkmazıyla karşı karşıya bıraktığını ortaya koyuyor. Parti çizgisinin doğruluğu kadar, başarılı yürütülmesinin de önlenemeyeceği en ileri düzeyde kanıtlanmış bulunuyor.

Denilebilir ki, karşı tarafın dünya ölçüsünde arkasına aldığı tüm desteklere rağmen, son gelişmeler PKK'nin tutturduğu çizginin gelişmeyi vaat ettiğini ve bunun daha da detaylandırılabileceğini iyi gösteriyor. Çizgi denilen olay burada önem taşıyor. Bunun tartışmasız başarılı bir çizgi olduğu, bunun dışında kurtuluşun aranmayacağı, yapılması gerekenin amansız ve güçlü bir uygulama olduğu ve güçlü bir uygulamanın herkesi beklediği çok net olarak ortaya çıkıyor. Gerek gerillanın, gerekse halihazırdaki kitlesel kabarışın güçlü bir önderliksel uygulama ile daha fazla ilerletilebileceği ve başarı kazanabileceği kesinlikle doğrulanıyor. Ortaya çıkan temel budur. Bu durum, uygulamaya daha güçlü bir biçimde sarılmayı beraberinde getirir. Parti çizgisine güven kadar, onun uygulanmasının büyük önemi, üzerinde oynanmaması, sağa sola çekiştirilmemesi ve üzerinde ucuz yatılmaması gerektiği bellidir. Bütün bu dersleri ayrıntılı olarak incelemek mümkündür. Bazılarının çizginin üzerine yattıkları, bazılarının çizgiyi sürekli çekiştirdikleri, örgütlemedikleri ve denetlemedikleri ortaya çıkmıştır. Çünkü biz aynı türden başarıları yüz kat artırdık. Ama komutanlık düzeyinde çok sayıda birimin partinin başına adeta bela kesilmesi, başarı oranımızı arzulananın müthiş gerisinde bırakıyor. Hatta kendi basit egosunu yaşamaktan tutun kariyerini tatmin etmeye kadar her türlü yaramaz ve yetmez tiplerin varlığı, genelde PKK çizgisinin başarısı önünde en ciddi engeli oluşturuyor. Bu süreç, hiç de emek harcamadıkları ve uygun bir çalışmayı yerinde dayatmadıkları halde PKK'de ucuz yaşayanların da bol olduğunu, sıradan bir uygulamanın bile neye yol açabileceğini gösterdiği kadar, bu-

nunla oynayanların da ne kadar yaramaz olduklarını ve kademimizle ne kadar oynadıklarını ortaya koyuyor. Demek ki, her zamankinden daha fazla uygulama ciddiyeti ve ustalığı kadar, aynı ölçüde bununla oynayanların hakkından geldiği veya bunların aşılması becerildiğinde zaferin kesin olduğu açıktır.

Kısaca böyle bir değerlendirme yapmak mümkündür. İşlerin artık keyfe bırakılmayacak kadar sonuç alıcı bir döneme getirildiğinin, hiçbir kişisel yetmezliğin asla affedilemeyeceğinin ve kimsenin önemli gelişme esaslarıyla oynayamayacağını kavranması gerektiği bir süreçten geçmekteyiz. Hiç kimse hiçbir gerekçeyle işlerin önünde artık engel olamaz. Hiç kimse kendi öznal niyetlerini bizim oldukça önemli bir aşamaya gelen çizgi devrimciliğimizin önüne engel olarak koyamaz. Bu aşamadan sonra çocukluk hastalıkları ve amatörlük artık kabul edilmiyor. Yine şu kendini önemli bir sonuç olarak dayatıyor: Tam bir siyasal ve askeri önderliğe yaraşır biçimde kendini işe vermeyenlerin gözünün yaşına bakılmaması ve gerekirse bir suçlu gibi yargılanması gerektiği de ortaya çıkmıştır. Geçmiş, adı ve sanı ne olursa olsun, çizgiye layık olamayanların kulağından tutup kendilerinden hesap sormak gerektiği bir o denli kendini ortaya koyan bir husustur.

Çoğunuzun içinde bulunduğu tutku dünyaları ve hesaba kataba sığmayan yaklaşımlarıyla bu işleri bozamayız. Derslerde çok kapsamlı olarak bu konulara değinmek istedim. Sonuna kadar ciddiyet, sonuna kadar bu işe kendini verme ve adam olmanın ne demek olduğunu ortaya koydum. Hiç kimsenin gönlünü ve hatırını kırmak istemem. Ama mücadelenin de büyüklüğüne ve güzelliğine tutku derecesinde bağlı olduğum için, kişinin kendisi ne olursa olsun, işlerle oynanmasına fırsat vermem. Bunları biraz iyi anlayacaksınız. Geçmişte öğrenmemeniz ve yanlış yaşamamız bizim için fazla önem arzetmiyor. Ama eğer PKK'ye doğru adım atmışsanız, eğer PKK'leşmek için gerçekten dürüst söz vermişseniz, geçmiş aşmak bizim boynumuzun borcu olsun; bu konuda her türlü

destek sonuna kadar sunulacaktır. Aynı şekilde kendilerini iş vermeyenleri ve işlerle oynayan kişileri eskisinden daha lanetli duruma düşürmek de boynumuzun borcu olsun. Bu ayrımı iyi bileceksiniz. Adam olmak denilen olayı gerçekleştireceksiniz. Biz artık bu noktayı hak ettik. Size çok tuhaf gelebilecek yaklaşımları doğurtmamak için, kendinizi terbiye etme ve düzeltme işine büyük değer biçeceksiniz. Savaş ciddi bir olaydır; birçok özelliğin yoğunlaşmış ifadesidir; her türlü ilerleme tutkusunun, yaşamı daha da yaşanılır kılmamanın, bu konudaki bütün ideolojik, siyasal ve kültürel birikimin en veciz, en soylu ve en amansız ifadesidir. Kendimizi artık bu işlere biraz doğru vermeli, bu işlere doğru yaklaşmayı artık bir karakter haline getirmeliyiz.

Sanıldığından daha da fazla siyasal ve askeri kişilikle bağdaşmayan yerler vardır; onun asgari öz ve biçimini tutturamama vardır; doğru bir formasyonu sağlayamama vardır. Bu toplantımızda gerçekleştirmek istediğimiz özeleştirici hususuna da kısaca değinmek istiyorum. Bu silahla sağlanmak istenen şey nedir? Bunu bir kez daha tanımlamaya çalışalım. Özeleştirici, insanın yanlışlığı, hata ve yetmezliği görme yüceliğidir. Genel olarak ilerlemenin önüne dikilen ve özelde parti önderliğinde işlerin sağlam ve başarılı gidişatına değil, zayıf bırakan, boşa çıkaran ve giderek yenilgiye yol açan özellikleri gözden geçirmek, kendine yönelmek, atılması gerekeni bıçakla keser gibi kesip atmak; bunu dıştan gelişmelerin bir dayatması olarak değil, inançlı olarak ve aynı zamanda lüzumuna inanarak yapmak, bu özellikleri kendine yakışmayan ve kendini yüceltmeyen bir hastalık unsuru olarak görmek ve uygun yöntemle aşmasını bilmektir. Özeleştirici denilen olay budur ve bu bir anlamda kişinin yeniden yapılanmasıdır.

Kendi örneğimi sık sık değerlendirmeye tabi tutuyorum. Benim yaşamım özeleştiriden ibarettir veya kendimi günlük olarak özeleştiriciye tabi tutarım. Benim en büyük silahlarımdan birisi de özeleştirici yaşamımdır. Size söyleyeyim: Eğer siz burnunuzdan kıl aldırılmayacak kadar kendinize sevdalı

olursanız, sizden devrimci çıkmak şurada kalsın, çıksa çıksa süper bir ukala çıkar; kendini beğenen, kendine sevdalı bir Allah'ın zavallısı çıkar. Kusur ve yanılğı sorunu söz konusu olduğunda, bizim toplumumuz boydan boya bunu yaşar. Biz tarihselliği ve güncelliğiyle yanılğıdan, aldatılmışlıktan ve düşürülmüşlükten ibaret bir yığınız. Bu ne anlama gelir? Tamam, bu başka düşüncelerin, başka ideolojiler ve iradelerin altında soluk alamaz ve kendini yaşatamaz duruma gelmemiz, kendimiz olmaktan çıkmamız, özgür ifade sahibi olmaktan ve bunun sonucu olarak saygı, güven ve kişilik denilen olayı, olguyu ve ilişkiyi yaşamaktan çıkışımızdır. Bundan çıkacak bir sonuç da şudur: Denilebilir ki, biz belki de yeryüzünde kendine en çok yönelmesi gereken, kendini gözden geçirmesi ve mümkünse kendi özgücüyle kendini düzeltmeye tabi tutması gereken bir halk yığınıyız. Tam bir özeleştirici sürecine alınması gereken, kendini gözden geçirmesi, hem de çok acımasız bir biçimde kendi kendisiyle yıllarca uğraşması ve kendini adam etmesi gereken bir halkız.

Dinler tarihinde bile ilk yapılması gereken şeyin günahlardan sıyrılmak için tanrıya yalvarmak, ibadet edip secdeye kapanmak ve af dilemek olduğu belirtilir. Bu kendi dönemine göre içine düşülmüş olan suçluluk durumundan özeleştirici yoluyla kurtulmaktır; lanetli bir durumu aşmak için bir dinle onur ve şeref bulmaktır. Bu, tarihte böyleydi. Tabii biz dine, şu veya bu ilkeye kaskatı sarılmakla kendimizi temize çıkaramayız. Ama şunu da söyleyeyim: Kendini tamamen yitirmiş bir topluluk olmaksızın, gerçekçi olmasa da dinin dogmalarına sarılmak bile bir yerde kurtuluş yolu oluyor. Bizim şu andaki halimiz dinle de pek izah edilemeyecek kadar ağır ve hatta kendi söylemine göre dinin kurtarmakta aciz olduğu ve güç yetirmediği bir durumdur. Genelde felsefi bir yaklaşım bile yoktur. Bize özgü felsefi bir yaklaşımın da henüz ortalıkta gözükmediği bir ortamda, bazıları muazzam bir düşüncesizlik ve bilimsel anlamdan yoksun birtakım düşüncelerle olguya yaklaşmayı deniyorlar. Yığın olma durumu biraz da bu-

dur, kaos içinde yaşama durumu budur. Bunları özellikle kendinizi tanımadığımız için söylüyorum; geldiğiniz yığınların nemenem özelliklerle yüklü olduğunu ve dolayısıyla sizin bu özelliklerin toplamından ibaret olduğunuzu ortaya koymak için vurguluyorum. Adam olmanın kolay olmadığını, ama çok büyük bir yanılğıyı esas alarak yaşamının daha tehlikeli olduğunu vurgulamak için bunları belirtiyorum.

Bu noktada size şunu söyledim: Günlük olarak kendisiyle savaşıyor bir kişi olmalısınız. Sizin gibi hastaları sırtımda taşımanın anlamı yoktur. Kendimi bile ancak büyük bir savaşla yürütebiliyorsam ve bu benim için bir insanlık vecibesi oluyorsa, çok iyi anlarsınız ki, burnundan kıl aldırmayacak kadar kendine sevdalı bu tiplerin bütün sorumluluklarına katlanmam mümkün değildir. Özeleştirinin önemine gelmeye çalışıyorum. Halk gerçeğimizin biraz böyle olduğu ortadadır. Bazılarının kendini hala buna doğru dürüst vermeleri, kendilerini çok ileri ve hem de dört dörtlük durumda hissetmeleri, karşımızdakilerin hasta olmak dışında tanımlanamayacağını gösterir. Kendi gerçeğinden bu kadar kopuk, kendi gerçeğini gözden geçirerek kendini yapmaktan bu kadar uzak olan kişi hastadır. Bu hastalar da ajanlıktan öteye bir uygulamaya gidemez. Şunu söyleyeyim: Toplumsal yapımızın çoğunda ajanlık ileri bir derecededir; içinizden birçoğunun ajanlık yapması ileri bir derecededir. Objektif ajanlığın subjektif ajanlıktan daha tehlikeli olduğunu söylemek istiyorum. Bunu anlamalısınız. Bunun da bilimsel temelleri vardır. Evet, bilinçli ajanlığın benim açımdan daha az tehlikeli olduğunu belirtmeliyim. Bu biraz kendinize gelmeniz gerektiğinin çok iyi bir ifadesidir.

Kendini zirzop ortaya atmanın, köle ve hamal gibi durmanın gerçekten kendini her türlü iyilik, doğruluk ve güzellik ölçülerinden uzak tutmanın proleter devrimcilik veya PKK'lilik olamayacağını bilmek gerekir. Ben ölçülerimde yanılmamak için gerçekten her şeyi oldukça süzgeçten geçirir, bir ilişkinin dayanıklılığını denemek için sonuna kadar

çaba harcarım. Sonuçta varmak istediğim şey gerçekten güçlü ilişkiyi ortaya çıkarmak; en insani, en ulusal ve toplumsal değerleri de içeren bir konuma getirmektir. Biz PKK'yi bu tarzda temellendirmeye ve inşa etmeye çalışıyoruz. Bunu biz icat etmedik. Düşürülmüşlük durumu, kocaman bir yalan, yanlış ve yanlış yığı ve kaosu olmak tarihin bir ürünüdür. Kendimiz kadar kendimize zarar veren başka bir güç var mı? Bu bir gerçektir ve bunu ben icat etmiyorum. Ben biraz bunu görüp söylemeye çalışıyorum, söyleme büyüklüğünü gösteriyorum. Bir yerde ölüm de kâr etmez derler ya, çoğunuzun yaşadığı durum biraz budur. Biz sınırlı bazı gelişme olanaklarını ortaya çıkaracağız. Körcesine, parmaklarıyla göz çıkarırcasına bunlara saldırı olacak! Neymiş de bu hak aramamış, bu özgürlükmüş, bu PKK'lilikmiş! O kadar serseri olunmamalıdır. İşler o kadar basit gelişmez?

Benden duymak istiyorsanız, bir tecrübenin sonucunu aktarıyorum. Bu kavga kolay başarılıydı, herhalde kendimi bu hallere koymazdım. Yılların muazzam yoğunlaşmasını bu biçimde yaşamazdım. Şu ortaya çıkıyor: Biz halk olarak özeleştiriyi henüz yeni yeni yaşamaya çalışıyoruz. Öncesi daha kötüydü. Kendini hiç anlamamak ve tanımamak, kendi kimliğini soruşturmayaya bile cesaret edememek ve gerçekten en utanılası lanetli bir durumu kendine yakıştırmak, daha düne kadar mazimizi ifade ediyordu. Biz haklı olarak buna büyük bir öfke duyduk. Ve ben PKK'nin tarihçesinden bahsettim, bu konuda kendi çabalarımı ifadelendirmeye çalıştım. Kendi açımdan soluk alınamaz durumlar ve tahammül edilemez koşullar beni gün be gün nasıl zorluyordu? Buna çıkış yaptırmak için nasıl sağa sola, dine, felsefeye, sosyalizme yöneldim, nasıl örgütlenmeye ve eyleme yol açtım? Bu temel gerçeklerden bir sonuç çıkarıyor musunuz?

Yabancılıktan bahsettik, temel toplumsal değerlere uzaklaştırılmışlıktan ve gerçekten hiçbir ölçüye sığmayan faşist uygulamalardan bahsettik. Peki, bunun bu kadar egemen olduğu bir toplumun nemenem bir şey olduğunu anlamayacak mıyız?

Devrimciler her şeyden önce bunu sorgulayan insanlardır. Toplumumuzun bazı taslak tiplerine bakın: Bir ağa ile ukala bir küçük-burjuvaya bakın, bir köylü andavalına bakın, bir lümpene bakın. Bunlar neyin ürünüdürler? Kendinize bakın: Ne kadar yenilir yutulur bir lokmanız? Ne kadar sevilir ve sayılır bir değer ifade ediyorsunuz? Bu soruların sorulması gerekir ve bunlara cevap vermemeniz yaşama sanatında ancak bir hiç olduğunuzu gösterir.

Evet, biz doğruları sunmaya çalıştık. Yaşam denilen olayın ilk basamaklarına az çok umutla, az çok çabayla veya güçle yüklenmeyi, bundan başka bir çare olmadığını anlatmaya çalıştım. Şu tehlike vardır: Özgürlük için çaba harcamayı, özgürlüğün savaşıyla ve hele hele sosyalizmle kazanılmasını bilmeyenler, tepeden konmacılar, gaspçı ve işgalci eğilimlerle onun üzerine konanlar çok tehlikeli oluyor. Bunların en azından kaba sömürgecilik kadar bir işgalciliği ve hırsızlığı söz konusudur. Bizim toplumumuz aynı zamanda hırsızlar toplumdur. Birbirini çalıp çırpan ve aynı zamanda yabancı hırsızın en çok iş yaptığı bir toplum; birbirlerini aldatmaktan, birbirleriyle dalga geçmekten, birbirleriyle alay etmekten ve rezil olmaktan öteye gidemeyenlerin toplumdur. Şimdi taktiğe neden güç yetirilmiyor, taktik niye yürütülemiyor? Çok açık, bu taktik özgürlüğü sağlar, diyoruz. Örgütsel yönden uygulanamıyor; askeri, siyasal yönden ve bütünüyle devrim söz konusu olduğunda uygulanamıyor. İşte bu da bu sahte kişilik nedeniyledir. Bir kişilik düşünün ki, bir hatalar yığıdır. Bu kişilik elbette taktiği yenilgiye uğratacaktır. Taktiği yenilgiye uğratacak bu kişilik bir yanlışlıklar komedisi, Allah'ın zavallısı bir tiptir. Onun, kişilik denilen olayın çözümüyle ve kendini yeniden yapılandırmakla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Bu hasta kişilerin elindeki taktikle partiye can gelir mi? Taktiğe başarı şansı verdirilebilir mi? Şu çok açıkça ortaya çıkıyor: Taktiğe çok az hakimiyet, parti içinde kişilik çözümlemesinin veya yeniden yapılanmanın fazla geliştirilmediğini ortaya çıkarıyor. Komuta ve önderlik hattına gelememek, kendini çö-

zememe ve duruma henüz hakim kılammama, kendini gözden geçiremememe, özeleştiriyi yaşamama, bunu soylu ve doğruca yapamama anlamına geliyor.

Şunu da söyledik: Bizden kurtulmak için çocukluğa sarılmak, ağlamak ve kemküm etmek en çok tepki toplayan bir durum oluyor. Neden adam gibi yaşamıyor ve çalışmıyorsun denildiğinde, rahatlıkla gözyaşı edebiyatı, bunalım ve balonlaşma türünden şekillenmelere bürünme durumu gündeme gelebiliyor. Bunun adama yaraşır bir düzenleme olmadığı açıktır. “Yetemem” demek acizliğin ifadesidir. Güç yetiremediğini, aşamadığını ve başaramadığını söylemek, yenilgiyi itiraf etmek demektir. Bunun nedenleri işte bu denli düşürülmüş toplumsal gerçekliğe bağlıdır.

Neden bunu ısrarla vurguluyorum? Kendini çözemeyenlerin yaşam tutkuları fazla bir anlam ifade etmiyor. Birtakım hayaller ve beklentiler içine girmenizin fazla bir anlamı olmuyor. PKK'de mahkum etmek istediğimiz kişiliklerin bunlar olduğunu söylerken, amacımız zor da olsa gerçekten öncü insanı yaratmaktır. Mademki öncü kendi iç düzenlemesinde geleceğin özgür ifadesi ve geleceğin kurtuluş teminatıdır, o halde öncüde hiç olmazsa temel yanılığa, yanılışa ve eksikliğe düşmeyecek adamı oturtmamız, bunu sağlamamız gerekir. Az da olsa, bunların varlığı geleceğin kurtuluşunun sağlam güvencesi olabilir. Onun için öncülük ölçüleri üzerinde durduk. Bu olmazsa, geleceğin kaybedilmesi daha şimdiden hazırlanır. Eskinin evliyalari bile kendilerini kırk yıl ibadete kaptırırlardı. Bunlar “hiç olmazsa ölçüyü tutturalım” diyerek, kendi dönemlerine göre bunu büyük bir inançla yaparlardı. Maşallah bizimkiler kendilerini bir gözden geçirme gereğini bile duymuyorlar. Bu nedir? Bu kör gidişattır, güdülerle devam ettirilen bir gidişattır. Bu nereye kadar götürebilir? Solculuk adına incir çekirdeğini doldurmayan veya hiçbir sonuç elde etmeyen ve hatta eskisinden daha kötü durumların ortaya çıkmasına yol açan durumlar bu kişilikle ilgilidir. Sahte büyüme, insanlığın temel gerçekliğinden uzak, kendi hayalleri ve yanılı-

gılarının tapıncı içinde bulunma, yıkılışın bütün hususlarını içerir ve bir gün yıkılır. Bizimki kırk kat daha kötüdür.

PKK'nin nasıl temel bir silah olduğunu ve bu silahın ne işler gördüğünü anlıyoruz. Gerçekten bunda amaç kendini daha da düşürmek ve daha da yaramaz kılmak değil, arzulanana gelişmeye yol açmak, kendini özgürleştirecek bir ifadeye ve bir savaş tarzına ulaştırmaktır. Bu güç yetirebilen, yanılığdan kurtulup yengiye gidebilen, kendisini yaşanır kılabilen, bunun ifadesi ve eylemini kendisinde gerçekleştirebilen etkili bir silah oluyor. Bu da dediğimiz gibi tarihsel ve toplumsal gerçekliğimizde zorunlu olan ve etkili kullanmamız gereken bir silahtır. Bu bir günah çıkarma aracı değildir, hele hele durumu kurtarma aracı hiç değildir. Böyle yaklaşmanıza büyük değer biçiyorum; daha doğrusu bu özeleştiriden denilen olaya mutlaka böylesine kapsamlı, sonuç alıcı ve dönüştürücü bir yaklaşım içinde olmanız gerektiğini vurguluyorum. Bu benim en yoğun yaşadığım bir mücadele silahıdır ve gelişmemi buna borçluyum. Beğenmeseniz de, ayakta kalışım bu silahı biraz iyi kullanmama bağlıdır. Halen de kullanıyorum. Denilebilir ki, tarihin en büyük özeleştiriden silahı kendim oluyorum. Hiç kimse benim kadar eleştirdi mi? Eğer bu eleştiri topluma, partiye ve hatta insanlığa bu kadar yönelikse, ben de bunların ayrılmaz bir parçasıyım. Bu, en büyük eleştiriye kendime yapıyorum anlamına gelir. Kaybetmedim sanıyorum, zor da olsa ayakta yım. Ayıp mı oldu, birçok yeteneğimi mi kaybettim? Sanmıyorum. En azından görüldüğü kadarıyla bir işe yarıyorum. Demek ki, bu da bu silahla oluyor. O halde iyi bir şeydir.

Biz bu silahı PKK'de etkili olarak işletmek istiyoruz. Zaman zaman bu silaha ağırlık veriyoruz. Hatta PKK tarihini göz önüne getirdiğimizde, bu silahın zaman zaman etkili bir biçimde kullanıldığını söyledik. Bazı kısa hatırlatmalar yaparsak, tarihimizde ideolojik oluşum döneminin büyük bir eleştiri dönemi olduğu iyi bilinmektedir. Bütün ideolojileri eleştiriyorduk. Hatta bizim için “kendilerinden başka kimseyi devrimci yerine koymuyorlar” diyorlardı. Bunun altında yatan

gerçek şudur ve doğru bir hususa işaret ediliyor: Mevcut bütün ideolojiler ve düşünceler mutlak anlamda eleştirilmelidir. Çünkü bunların hepsi toplumumuzu inkar eden ve toplumsal gerçekliğimizi başka türlü gösteren karakterdelerdi. Dolayısıyla hepsini eleştirmemiz, devrimci yerine koymak şurada kalsın, gerçeğimizle bağlantısının bile olmadığını söylememiz yerindeydi. Bu doğru bir tutumdur. Bu tutumun doğru olması, daha sonraki gelişmelerin asıl nedenidir. Bilirsiniz, bu ideolojik eleştiri döneminde takışmadığımız ve hatta kan revan olmadığımız grup neredeyse kalmadı. Belki bu duruma getirilmemeseydi, ideolojik savaş silahlarla değil, düşüncelerle yürütmek mümkün olabilirdi. Evet, ağır basan yön buydu. Biz fazla silah kullanmadık, biraz kendimizi savunmak istedik.

Öyle anlaşılıyor ki, ideolojiler uğruna da kılıçlar çekilebilir, silahlar konuşurabilir. Bunu yadırgamamak gerekir. İdeolojiler bazen savaşla yürütülür. Kaldı ki, ideolojinin daha yoğun ifadesi politika, politikanın daha yoğun ifadesi de savaştır. Yine özellikle belli bir tıkanmaya uğradığımız ve içsel nedenlerle bir türlü gelişmeye yönelemediğimiz dönemler vardır. Örneğin 1980'lere doğru geldiğimizde, kendimizi iyi örgütleyememek ve iyi bir mücadele tarzına kaptıramamaktan ötürü yaşadığımız büyük kayıplar vardı. Hatta ideolojimiz doğru olmasına rağmen, örgütlenmesinin iyi yapılamaması, bizi büyük bir darboğaza ve tasfiyeye, 12 Eylül darbesiyle birlikte toptan yutulmaya götürüyordu. İşte bunun önemli bir sonucu olarak zindanda olduğu gibi ve bizim de dışarıda yaptığımız biçimde özeleştiriye yüklenmek, kayıpların nedenini düşmanda değil, daha çok kendi yetmezliklerimizde aramak gibi bir yöntemi, özeleştiri yöntemini esas aldık ve bu doğruydu.

Bu sınırlı bir özeleştiri dönemi idi. Özellikle örgütsel sorunlarda düşülen krizin nedenlerine cevap aranıyordu. Bu da bizi daha güçlü kadrolar oluşturmaya ve daha iyi örgüt adamlarını ortaya çıkarmaya zorladı. 1980'lerin başında böyle bir eleştiri-özeleştiri dönemini de yaşadık. Bu daha çok da kendimize yönelikti. Oluşum olarak kendini gözden geçirmek, yet-

mezliklerini aşmak ve günü kurtaracak, 12 Eylül faşizmi karşısında erimeyecek ve varlığını koruyacak bir duruma gelmek için özeleştiri zorunlu idi. Özeleştiri bu sonucu doğurmaya yönelikti. Nitekim bazı gelişmeler de kaydedildi. Özellikle 1. Konferans'ta (bazı belgelerde işlenmiştir sanırım) bir eleştiri-özeleştiri değerlendirmesi vardır. Bu dikkatle incelemeniz gereken bir yaklaşımdır. Sanırım bu yaklaşım önemli gelişmelerin kapısını aralamıştır. Demek ki, o zaman bu silahı kendimize karşı iyi kullanmasını bilmenin yüceliğini de yaşamışız.

15 Ağustos Atılımı'nın tıkanmayla yüz yüze geldiği 1985-86 dönemi vardır. Özellikle savaş sorunlarına güç yetirememek, bu sorunlar karşısında yanılığın neredeyse bir kader olarak görme, yanılığın ruh hali ve çözümsüz kişilik büyük bir tehlike olarak kendisini dayatıyordu. Bu da önemli bir eleştiri geliştirmemize yol açtı. 3. Kongre sürecinde eleştiri-özeleştiri olayı vardır ve çok kapsamlıdır. Denilebilir ki, eleştirilmedik hiçbir yanımız kalmadı, eleştirilmedik bir yanımızı bırakmadık. Ortaya birçok çarpıcı gerçek çıktı. Sonuna kadar düşman etkisini ve ortaçağ etkilerini yaşamaktan tutun da, her türlü lümpen ve serserice ifadeye kadar birçok şey karşımıza çıktı. Bunlar, bütün doğruları kararlaştırmamıza rağmen, güçlü bir uygulamaya geçemeyişimizin temel nedeni olarak kendilerini gösterdiler ve bu temel uygulamama nedenleri daha sonraki darbelerin en önemli iç nedenidir. Biz şunu söyledik: Eğer biz kaybediyorsak, bunun yüzde doksani iç nedenledir; yüzde onu, hatta belki de ancak yüzde beşi düşmandan kaynaklanabilir. Biz esasta kendi kendimize kaybettiriyoruz veya kendimizi engel durumuna getirerek kaybediyoruz. Bu bir açıktı ve gerçekten de çarpıcı örnekleriyle neredeyse her yıl bir provokasyon biçiminde, bir savaştan kaçış ve savaşa teğet geçme biçiminde, çok serserice bir yaşantıya egemen kılma ve gerçekten inanılmaz bir tutuculuk ve boşa çıkarma örneğinin parti bünyesinde ve silahlı savaşım içinde ortaya çıkmasına yol açtı.

1987'den itibaren olan çözümlenmeleri dikkatle incelerseniz,

burada büyük bir eleştirinin söz konusu olduğunu görürsünüz. Eleştiri silahına bu kadar yer vermemizin nedeni açıktı. Gerçekten öyle iç engeller dikilmek isteniyordu ki, bunlardan bir tanesine takılmamız bile her şeyi kaybetmemizle sonuçlanabilirdi. Örneklemeler vardır. Tasfiyeci tipler ortaya konulmuştur. Çeşitli örgütsel engellemeleri, siyasal engellemeleri ve en çok da taktiğin başına bela kesilme durumlarını kapsamlı olarak koymuş durumdayız. Bunlar incelemeye değer. Dediğim gibi eleştiriler de bunu aşmanın çabasıdır. Eğer bu başarılmayırsa, yaşanan savaş pratiği gerçekten rahatlıkla bir kontra pratiğinin kendisine bile dönüşebilirdi. 4. Kongre sürecindeki eleştiri ve özeleştirin önemi daha derindir. Söylediğim bu şeyler daha çok da savaşın başına musallat olmuş, gerçekten kendini bütün yönleriyle artık açığa çıkartmış düşman etkileri kadar, yüzyılların o kof ve kesinlikle kesilip atılması gereken geriliği, köleliği ve düşkünlüğünden başka bir şeyin ifadesi olmayan engellemelerdi. Bunlar ortaya konuldu. Bunun bugünkü gelişmelerin esası olduğunu biliyorsunuz. Bugün parti gelişmeye biraz daha hükmediyorsa, bu iç engellemeleri sınırlı da olsa aşmasından ötürüdür; uygulama yönünden sınırlı olarak engel olmaktan çıkarılmasıdır. Daha da üzerine gideceğiz. İçten öyle engellemeler var ki, bunlar aşılsa, mücadele artık gözeneklerinden fişkırان bir pınar gibi her tarafı kaplayabilir. Ama bunlar tıkıyorlar. Gelişmeleri için artık üzerlerine gideceğiz. Gerekirse eylemsel bir eleştiriyle yöneleceğiz.

Zindandaki durumun da az çok böyle bir süreci yaşadığını ortaya koyduk. Zindan konferansı bu konuda eleştiri-özeleştiri silahını iyi kullanacaktır. Burada belli bir tıkanmanın yaşandığı görülecektir. Bu tıkanmanın çok önemli nedenleri vardır, özellikle iç nedenleri vardır. Düşmanın gerçekten belirleyici olmadığı, özde yaşanan yetmezliğin ve zaafların rahatlıkla bir provokasyona ve tasfiyeciliğe gidebileceği ortaya çıkmıştır. 1980'lerin başlarında durum biraz daha değişti. Saldırıları açık cephedendi. Daha sonra çok sinsi ve gizlice, bir yerde yaşadığımız gibi oldu. Bugüne doğru gelindiğinde, açık

tasfiyeci örnekte de gördüğümüz gibi, silahlı savaşım pratiğinde nasıl çok açıkça bir kontraya taş çıkartacak tipler kendilerini göstermişse, zindan pratiğinden de en değme tasfiyeci provokatöre taş çıkartacak bir önder kişilik ortaya çıkmıştır. Bu aynı zamanda şunu gösteriyor: Eğer doğru bir parti silahıyla iç kusurun, iç yanılının, iç yetmezliğin, iç abartmanın, iç düşkünlük ve lümpenliğin üzerine gidilmezse, eğer doğru bir siyasal ve örgütsel yaklaşımla içte muazzam ve ustaca bir savaşım yürütülmezse, bu giderek çok tehlikeli bir boyuta ulaşır. Özelliklerini sıraladığım bu düşman etkisi ve ortaçağ etkileri, bu her türlü burjuva liberalizmi ve lümpen özellik çok sahte bir ifadeyle kendisini maskeleyip gizler ve beslerse, bu temelde bütün partiyi de aldatma ustalığına ulaşırsa, o kişi dehşet olur, o kişi en iflah olmaz ve en tehlikeli doruklardan biri olur ve gerçekleşen de budur.

Demek ki, gerek toplumsal gerçekliğimiz, gerekse onun daha bilinçli ve örgütlü ifadesi olan PKK için eleştiri ve özeleştiri denilen olay öyle sıradan ve basitçe geçirilecek bir olay değildir. Bu silahın kullanılması öyle sıradan bir silahın kullanılması değildir. Bu silah belki düşmana karşı açık cepheden yönelttiğimiz silahtan daha etkili bir geliştirme silahıdır. Bu silah kendimizi yeniden yapma silahıdır. Diğer silahlar belki yıkar, ama yapamaz. En çok yapıcı olan bu silahtır. Bu açıdan özeleştiri yıkıcı kullanmak özeleştirin doğasına aykırıdır. Bunu da özenle vurgulamalıyım. Özeleştiri yapma silahıdır. Eleştiri ise dışa yöneliktir. Yıkıcı eleştiri düşmanın özelliklerine yöneliktir; düşmanın doğrudan veya dolaylı etkisi altındaki ideoloji ve politikalara yöneliktir. Ama özeleştiri daha çok kendimize yöneliktir; kendi kusurlarımızı, olumsuzluklarımızı ve yanılularımızı aşmaya ve mutlaka yaşanması gerekeneye yol açmaya yöneliktir. Bu da ne anlama gelir? Bu, özeleştirin yeniden yapma silahı olarak kullanılabilceğini gösterir. Onun için bu silaha yanlış anlam yüklemeyelim ve onu yanlış kullanmayalım.

Hiç şüphesiz eleştiri olumsuzluğu hedef alır; ama olumlu-

nun önündeki olumsuzluğu ve yeniden yapılanmanın önündeki eski yapıyı aşmayı hedef alır. Demek ki, bu silahı içe, kendi yapımıza yönelik olarak kesinlikle bu çerçevede kullanacaksınız. Başka çerçevede kullanmanız düşmana hizmet anlamına gelir. Evet, olumsuzu görelim; olumlunun önündeki etkisini ölçüp biçelim ve gerekirse kesip atalım. Ama kesinlikle bir olumlunun da var olduğunu, eleştirinin bunun önünü açmak gibi bir işlevi bulunduğunu asla aklımızdan çıkarmayalım. Biz bu silaha kesinlikle böyle bir anlam yüklüyor ve onu böyle kullanıyoruz. Artık bu silaha bir yaşam biçimi olarak sıkça sarılıyoruz. Onu burada her devre için, özellikle yeni bir devreye başlangıç ve biten bir devreyi de gözden geçirme yöntemi olarak kullanmaya çalışıyoruz.

Ben kendi toplumsal ve parti gerçeğimiz içinde özeleştirenin anlamını vermeye çalıştım. Bunun ışığında kendi durumunuza bakabilirsiniz. Yeni gelenler bu temelde kendilerine daha doğru yönelerek eğitim devresine iyi bir yaklaşımı gerçekleştirebilirler. Bir devrenin sonuçlanışını ve ülke pratiğine yönelmenin önündeki kalıntıları gözden geçirerek olumsuzlukları aşmanın büyük bir başarıya yol açabileceğini ve yeniden yapılanmanın oldukça gelişkin bir zemininin oluşturulabileceğini göz önüne getirmek; özeleştireniyle düzeltilecek hususlar varsa, bunlara bu çerçevede anlam yükleyerek yaklaşım gücünü göstermesini bilmek büyüklüğün adıdır veya kendini bir adım daha ilerletmenin gücünü göstermektir. Bu açıdan, “ben de eleştirilecek adam mıyım?” veya “bu eleştirinin ne anlamı var?” diyerek gafilce ve şaşkınca kendinizi oyalamak yerine, daha büyük bir gelişmeye sahip olmanız için tutarlı yaklaşım göstermeniz mutlaka gereklidir.

Evet, toplumsal gerçekliğimiz ve parti tarihimiz gösteriyor ki, herkesin az çok yanlışları vardır. Bunların iyi görülmesi, bir de yeniden yapma olanağına daha iyi ifade tarzı olabilmek ve kendini daha iyi üretme olanağına yol açmak açısından bu silahın kullanılması gerekir. Böyle bir yaklaşım gösterilmelidir. Hem yeniler, hem de eskiler buna muhtaçtır veya bu sü-

rekli olarak kullanılması gereken bir silah olduğuna göre, herkes onu gücü ölçüsünde kullanabilmelidir.

Devre gerek yeni bir planlamaya başlangıç yaparken, gerekse daha güçlü bir devrenin temelini atarken, aslında eleştiriler kapsamlıdır ve esas itibarıyla komuta düzeyini hedeflemektedir. Eğitimin buradaki yönetimi ve daha çok da ülkede savaşıyor parti yönetimi ciddi eleştiriye tabi tutuluyor. Eleştiri geneldir ve ortak özellikleri hedef alıyor. Dolayısıyla kişinin bunu kendisine indirgemesi, bence kendisinin bileceği bir işittir. Ben burada eleştiriye artık kişiselleştirmemeliyim. Kişilerle yeterince uğraştığımı sanıyorum. Başta yönetim olmak üzere yapıyla çok uğraştım; yapıya yönelik çok eleştiri geliştirdim. Yeni gelen zindan yapısına da çok yönlü eleştiride buldum. Yine yeni gelenlere yönelik eleştiriler geliştirdim. Değerlendirmeleri gözden geçirirseniz, bunların mevcudiyetini görürsünüz. Bu açıdan hepimize yönelik olarak tek tek eleştiriler geliştirmem bence doğru da değildir. Bu benim görevim de değildir, sizin kendi öz görevinizdir. Mevcut eleştirilerden kendinize pay çıkarmanız, kesinlikle kendinize saygınızın ve kendinizi yüceltmenizin bir gereğidir. Ben kendi görevimi yaptım. Geriye kalan sizin kendi görevlerinize gerçekten sahip çıkmanızdır. Hala kendini örtbas etmek, “bundan bana ne?” demek, kendi küçüklüğüne sevdalanmak demektir. Bunu da özenle vurgulamalıyım. Yapmayın, bu konuda kalkıp da böyle masada haykıran ve kendini yerden yere vuran bir yaklaşım olmamalıdır. Elbette gerektiğinde kişi kendi içinde bunu yoğun olarak yaşmalıdır.

Biz günlük olarak olayları ve olguları eleştiriye tabi tutuyor ve bu silahı sürekli olarak geliştiriyoruz. Önu açmak açısından kendi deneyimimi böyle kapsamlı vermeme karşılık, özellikle gafil olan ve bir türlü kendilerine gelmeyen bazı tipler örnek kabilinde sert eleştiriye tabi tutulabilir. Çünkü onlara yapılabilecek en büyük yardım, böyle sivri uçları törpülemektir. Gerçeğin dışında kendini yanıltmış ve iplerini kopartmış bir adam nereye gider? Bu adam devrilmeye gider, bu

adam kendini uçurumdan atmaya gider ve kendisiyle birlikte birçok şeyi bu duruma götürür. Onun için sivri uçlar eleştirilmelidir. Kendi gerçekliğini gör, ölçüsüzlüğünü tanı, dörtlünela uçuruma gittiğini gör; bu bizim gidiş tarzımız değildir, doğruya ve başarı tarzına gel, onun ifadesine ve özüne yönel, bu konuda kendini sağlam bir vaziyetin sahibi kıl: İşte özeleştirinin tarzı ve hedeflediği bunlar oluyor. Bunu kesinlikle yapmak ve yapmak kadar da gereklerine tabi tutmak, ilkenin ruhuna uyma ve ilkeyi uygulamanın vazgeçilmez bir şartıdır. Salt lafta “evet, öyledir, kabul ettim” demek, ama daha sonra bildiğini okumak, bu ilkeye yapılabilecek en büyük kötülük tür veya bu silahı çok kötü kullanmanın ve iflah olmazlığın bir ifadesidir. Bunu yapan kendisine zarar verir.

Şuna inanıyorum ki, hepiniz hiç olmazsa birçok yönüyle kendini yeniden yapmanın ihtiyacı içindediniz. İçeriğin zenginleştirilmesinden tutun da, biçim zenginliğine ve biçimin güzelliğine kadar kendini yeniden yapmanın mutlak ihtiyacı içindediniz. Bunu mutlaka yapın. Her zaman söylediğim gibi, bu tarzınız, bu üslubunuz ve özünüz sizi yenilgiden bile kurtaramaz. Sizi zafere götürmek şurada kalsın, bir çorbayı bile kurtaramaz. Zavallı bir üslup, çirkin bir üslup hangi kitleyi ayağa kaldırıp örgütleyebilir? Umut vermeyen bir kişilik, güven vermeyen bir kişilik hangi yaşamı daha anlamlı ve güzel kılabilir? Size ilk bakan umuda değil, umutsuzluğa kapılıyor. Diken gibi batmak, sirke gibi ekşi surat ve çirkinliğin kaynağı olmak neyi ayağa kaldırabilir, neyi yaşanır kılabilir? Üslup güzelliği kimde var? Bazı değerleri verebileceğini söyleyecek kaç kişi var? Başarıyı, doğruyu, iyiliği ve güzelliği verebilirim diyebilecek kaç kişi var? Saldırıp almaya alışmışsınız. Bu da devrimcilik değildir. Devrimciler veren insanlardır; doğru düşünceyi, doğru ideolojiyi, doğru politikayı, doğru tutumu, doğru eylemi, doğru sözü ve doğru örgütü veren adamlardır. Kendinizi aldatmayın. Hırsızlığı tekrarlamayalım. Çalıp çırpmayı zenginleşmenin bir aracı yapmayalım. Toplumumuzun sahte yaşam tarzını partide de yaşatmayalım. Köylü kurnazlı-

ğı iyi bir politika yapmanın adı değildir. Küçük-burjuva ukalılığı, aymazlığı, iflah olmazlığı ve sünepeliği iyi bir politika yapma özelliği değildir. Sınır tanımadan kendini dayatmak edeple izah edilemez veya ne kadar güçlü olduğumuzu gösteremez. Bunlar özeleştirinin herkes için ne kadar elzem olduğunu gösteren bazı sivri uç örneklerdir.

Biz şunda kararlıyız: İnsana yaraşır özü ve biçimi tutturacağız. Bunu bilecek, görececek ve yaşayacaksınız. PKK biraz da bu tutumun adıdır. Başaramazsanız, PKK'nin içinde ezilmeye mahkumsunuz. PKK öyle herkesi kendi keyfinin istediği biçimiyle kabul etmez. Kendine saygının bir gereği olarak, PKK'nin istediği bir yaşam biçimi vardır, özgür bir yaşam biçimi vardır, üslubu vardır; onun çok çeşitli özellikleri vardır. Bunları esas alacaksınız. Onun için “ben böyle alışmışım, böyle büyütülmüşüm, ana-baba özelliğim böyledir, soy-sülale özelliğim şöyledir” deyip de nane şekeri olmayın. Bunlar hiçbir şey ifade etmez. Adına o özellik dediğiniz şeyler dört dörtlük ukalalıktır, köleliktir, her tarafa götürebilecek döküntülerdir. Eğer bunlarla büyümek mümkün olsaydı, atalarınız büyür ve bir yere varırlardı. Bu açıdan geçmiş özellikler, toplumsal ve ulusal etkiler, yabancı etkiler deyip kendi kendinize sevdalanmanızın hiçbir anlamı yoktur. Bizim açımızdan bütün bunlar iyi bir köle olmaya, iyi bir düşkün ve serseri olmaya götürür; sağlam, ölçülü, yetebilen, başarabilen ve yaşamı yaşam kılan sonuca götürmez.

Demek ki PKK bu yaklaşımıyla yaşamın kilitidir; yaşamı kendi ülkesinde ve halkının bağrında açan öncü harekettir. Bunun içinde olduğunuzu asla unutamaz, savsaklayamaz ve bir an bile gaflete düşemezsiniz. PKK'lilik kendini böyle yapmanın adıdır. Gücünüz varsa PKK'lisiniz; yoksa ancak onun bir ardılı olabilirsiniz, ama sözcüsü olamazsınız. Görülüyor ki, PKK bu silahı kullanırken çok akıllı kullanıyor. Sivri uçları görebiliyor; köleliğin kalıntısı olanlardan tutun yavuz hırsızlara kadar, işlerin biçimiyle oynayanlarından tutun özüyle oynayanlarına kadar herkesi görebiliyor ve kendilerini bu si-

lahla yeterince vurabiliyor. Eğer doğruya gelme gücü varsa, onu da sonuna kadar önüne koyabiliyor. Benim elin körünü ve topalını taşımaya hiç mi hiç niyetim yoktur. Bunun faziletli bir görev olduğuna hiç inanmıyorum. Kendimize yapabileceğimiz en büyük kötülük, yenilgiyle birlikte yaşamaya gönül vermektir; düşüncede buna yön vermek, sonuna kadar kötülüğe yol açmaktır. Dolayısıyla ben bu işte yokum. “Hastaydım, kör topaldım, biraz daha taşınıyordum iyi olurdu” diyenlere, defolun gidin, derim. Ölümlü öleceğiniz yerde, kimse sizi böyle taşıyamaz, derim.

Hiç kimse kendi insanını ayağa kaldırmak ve yürütmek için bizim kadar çaba harcamamıştır. Ama bütün bunlar yalnızca şunun içindir: Anladık, insanımız düşman baskısıyla düşmüştür, sınıf baskısıyla düşmüştür. Bütün bunlara karşı çıkmaya evet, bunların etkilerini kırmaya evet. Eğer sen de bir yerde ayağa kalkabilecek, kendini bir yerde patlatacak, çözecek ve vuracak duruma getirdiyse, bu olanağı elde ettiyse, o zaman ayağa kalk, o zaman bir şeyler yap! Durumumuz biraz budur. Düşmanın etkileri ve ortaçağın şu veya bu kalıntısından söz etmek, “üzerimde bunların gölgesi ve kabusu var” demek soytarılıktır. Hayali bir tehlikeye sığınarak, zaman zaman tasfiye edilmiş bir etkinin sonuçlarını hayal ederek neden yürünemediği, neden taktik yapılamadığı, neden işlere hakim olunamadığı safsatasını bir yana bırakalım. Demek ki, işin bir de bu yönü vardır. Ortam vardır; hasta olmaya, zavallı olmaya ve yenilgili ruh haliyle yaşamaya hiç de gerek yoktur. Anlıyorum, belki eskiden bu durum yoktu, ama şimdi vardır.

Son bir ayımız kanıtladı ki, halk ve parti olarak iyi yürüyecek ve iyi savaşabilecek bir durumdayız. Bunun ispatı yerindedir, dedik. Şimdi bu kadar net sonuçlar elde ederken, hala korkuluk gibi gerçek dışı bazı saptırmalara sığınarak kendi kendini geliştirmemek, kendi kendini güçlendirmemek, en başta bugün yaşamın vazgeçilmez bir biçimi haline gelen PKK öncülüğüne ve onun olmazsa olmaz kabilindeki özelliklerine sarılmamak, onu ölümüne yaşamamak; eğer PKK'li

olmaya ahdedilmiş ve bu tutumla yola çıkılmışsa, buna varmamak hiçbir gerekçeyle kabul edilemez. Ben bu noktadan sonra dayatmalarınızı kabul edemem. Bu konuda herhalde parti politikasını yürütecek kadar kendimize saygımızı korumak zorundayız. Aşiret kurmak istiyorsanız, gidin eski aşiretinizi kurun. Ahbap-çavuş grupları kurmak istiyorsanız, gidin bizim dışımızda kurun. Ben otuz yılıma neye karşı nasıl savaşarak geçirdiğimi gerçekten iyi biliyorum. Bizi her türlü baştan çıkarmanın ve ahlaksızlığın aleti yapamazsınız. Ben gelişme ve her düzeyde başarılı savaşa olanağı elde etmişken, hiç kimsenin geçmiş hastalıklarına sığınarak partimizi güçten düşürmesine izin veremem, vermeyeceğim. Her şeyin en mükemmeli PKK'de temsil edilebilir. En gelişkin insani özellikler, bağımsızlık ve özgürlük değerleri ve birey için en onurlu yaşam az çok PKK'de temsil edilebilir. Bu eğer bir gerçekse yapılması gereken şey iyi bir uygulayıcı olamıyorsanız iyi bir öğrenci ve iyi bir izleyici olmanızdır. Özgürlük vasıflarınız temayüz ediyorsa, onları bütün görkemliliğiyle sergilemektir. Burada ortayolculuk olmaz, kendini maskeleyememek olmaz. Bütün bunlar öncülük kuramına ve pratiğine terstir. Dönüşüm gücünü göstereceksiniz. Mademki bu örgüt ölçüleri içinde gerçekleşmiştir; bireysel düzeyde de bunu gerçekleştireceksiniz.

Özeleştirisinin temelde ertelenemez ve ikirciksiz bir biçimde başarmak durumunda olduğu olgu, ilişki ve kişilik de budur. Halkımız bile köleliğe bu kadar öfke duyup son derece cesaretlece kopmaya yeltenmişken ve sıradan bir savaşçımız bile gerçekten bir ok gibi fırlatabiliyorken, PKK öncülüğü adına hala kendini maskeleyememek, çeşitli örtbas etme ve tıkaama örnekleriyle kendini yaşatmak en büyük alçaklıktır. Öncülük sorununda bunu özeleştiriyle kesinlikle aşacaksınız. Halk gerçekliğimiz ne kadar amansız bir özeleştiri gerektiriyorsa, halkımız büyük bir özeleştiriyle bunu aşmıştır. Yine genelde savaşçı yapımız da uzun süre köleliğin utancını ve dolayısıyla eleştirisini ne kadar hak etmişse, ölümüne eyleme kalkmakla

bunu aşma gücünü de göstermiştir. Artık öncü de halkından ve savaşçısından geride kalmaz. Bu işin bir nolu sorumlusu olarak, ben her gelişmenin yeterli bir aracı olmak için günlük olarak özeleştiriyi kendimi sağlam bir pozisyonda tutuyorsam, geride sizlere düşen nedir? Sizlere düşen sınıf etkilerinin, düşman etkilerinin sonuçlarını yaşamak olamaz. Böyle yapanın canını çıkarırız. Halk ve savaşçılar olarak, bu istismar edilmeyi kabul etmiyoruz. Yoldaşlık kötüye kullanılmaz; savaşçının ve halkın bağlılığı kötüye kullanılmaz. Kullanılan yanar, diyorum. Sünepe, lümpen ve serseri olmaktan çıkacaksınız. Bu noktaya gelinmiştir. “Başaramadım, altından çıkamadım” türünden sözcüklere bu aşamada artık yer yoktur. Öncü için her şey başarılabilir, olanaklar yetkinizedir ve her alanda vardır. Kendinizi hızla dönüştüreceksiniz.

Kısacası halkın bağlılığını, savaşçının ve benim bağlılığımı kötüye kullanmak yoktur. Birbirimizi fazla zorlamayalım. Biz bazı işleri başarmışız; bunlarla oynamayalım. Sağlam önderler olun, sağlam izleyiciler olun. Yanlış yapılmış ve yanlış büyümüşseniz, yanlış yıkın. İskambil kağıtlarından birer şatoysanız, bu şatonun hayrı yoktur. Kumdan bina kurmuşsanız, bu binayı yıkın. Bazıları devrilecekse devrilsin. Bu ayıp değildir. Dediğim gibi ertelemeksizin kendini yeniden yapma gerçekliğiyle karşı karşıyasınız. Kaçmaya da, şu veya bu koşula teslim olmaya da gerek yoktur. Mertçe yapma, mertçe savaşma, örgütü ve ilişkiyi kurma gücünü gösterin; bunun yiğitliğini gösterin. “Biz adam olmayız, biz yapamayız, biz başaramayız” en çok kullanılan sözcükler oluyor. Bunlar kimin sözcükleridir? Bunların sonucu nedir? Bunları artık bırakalım.

Çerçeve kısaca böyledir. Eğer bu silahı etkili kullanmak istiyorsanız, anlam ve önemini böylece belirtebilirim. Örneklemeler yoluyla daha da anlaşılır ve sonuç alabilirsiniz. Bu genelleştirilmelidir, diyorum; bir görev olarak sürekli bütün alanlara taşırılmalıdır. Özellikle sorumluluk düzeyi ileri olanlar, bu konuda daha fazla çabanın sahibi olmalıdır. Bu silah

cesurca kullanılmalı, mümkünse bütün sivri uçlara yöneltilmeli ve giderek onları da esas çizgiye, öz ve biçime çekebilmesi, yıkılması gerekeni yıkmalı veya en azından olumlunun önünü açıp dönüşüme kapıyı ardına kadar açtırmalıdır. Abartmasız bir biçimde böylece kendimizi yeniden yapılandırmaya güç yetirebilmeliyiz. Dediğim gibi, bu, kullanılması halinde en çok sonuç alabileceğimiz bir silah oluyor. Gerçekten bu silahın işlevi bütün diğer silahlardan daha az etkili değildir.

Bir kez daha bütün alanlarda öncü düzeyinde görev, yetki ve sorumluluk dahilinde bulunanlar bu silahı kendileri için mutlaka yeterli bir biçimde kullanacaklar ve emredildiği gibi bir sonuca ulaşacaklardır. Bunun için bahane, neden ve gerekçe sıralamayacaklar; öncü düzeyinde ve özellikle ileri öncü düzeyinde bu silahın gereklerini bir eğitim olayı olarak da değil, bir emir olarak kavrayıp ikirciksiz ve ertelemeksizin gerekeni yapacaklardır. Bu konudaki temel görevlerimize karşı çok duyarlı olmak ve gerekeni yapmak, gerçekten kendimize duyduğumuz saygının bir gereğidir. Bunu başarmak için bunun çok gerekli olduğunu söyleyerek yüklenecek ve gerekirse bütün öncüyü bu düzeye getirmenin savaşını başarıyla yürüteceğiz. Bu başarının kendi başarımızın ayrılmaz bir zemini olduğunu unutmadan, kendimize başarı şansı verdirilmek için bunu mutlaka yapacağız. Umut ediyorum ki, iyi anlaşılacaktır. İnsanı yeniden yapmak bir görevdir. Yeniden yapmanın şiddetli ihtiyacı içinde olduğunuzu unutmamalısınız. Anladığımız ve mutlaka gerekeni yapma kararlılığı içinde olduğunuz inancındayım. Yanılmıyorum ve yine umut ederim yanılmıyorsunuz. Dediğim gibi olursa, bu ilerde daha kötü hesap sorma anlamına gelir. İnşallah buna yol açmazsınız. Uygulayabilirsiniz, sanırım uygulayacaksınız.

Evet, bu konuya ilişkin olarak da düşüncelerimi böyle kısaca belirtmeye çalıştım. Bu silaha kesinlikle yabancı olmadığımız gibi, son yıllarda onun büyük kullanımına yol açtık. Yalnız kötü kullanırsak yaralama oluyor, birbirini vurma oluyor. Bundan sakınıyorsunuz. Bu silahla kesinlikle lafazanlık da

yapmayalım. Bu silah demagojik bir silah değildir, kendini örtbas etme silahı hiç mi hiç değildir. Bu silaha hakkını verelim. Güçlü insanlar bu silahı gerçekten yetkince kullanırlar ve büyük gelişmelere yol açabilirler. Bu tartışma götürmez bir gerçektir. Fakat güçlü insanlar onu gerçekten lafazanlık için değil, kendilerinin ne kadar ayıplı insanlar olduklarını göstermek için değil, kendilerini yüceltmek için kullanırlar. Böylece yapabilecek ve yönetebilecek güce ulaşırlar. Bugün en önemli taktik önderlik sorunu işte budur. Bu silah güçlü bir taktik önderliğe ulaşmak için kullanılır. Bu çok önemlidir. Bunu yaparsanız, bu silahın hakkını vermiş olursunuz.

Hem bu devre, hem bu devrenin yönetimi ve hem de planlama yapılarımız, görev alanlarına ulaştıklarında ve özellikle bu görevleri birlikte yürütecekleri yoldaşlarla temas ettiklerinde, bu silahı da yerinde ve çok iyi kullanırlarsa, parti tarihimizin de kanıtladığı gibi kesinlikle çok büyük gelişmeler doğurabilirler. Eğer bunun ısrarlı uygulayıcıları olurlarsa, büyük gelişmelere yol açabilirler. Talihsizlik olmazsa, bu silahın uygun alanlarda yetkin kullanımına dayalı bir pratik olanağı elde edersiniz. Bu, taktiğe hakimiyettir. Taktiğe hakimiyet de bugün Kürdistan'da çığ gibi gelişmelerin temel gerekçesidir veya taktik önderliğin tutturulması gelişmelerin esası olacaktır. Sınırlı bazı gelişmeler vardır. Bunun güçlü uygulanması ve pratiğe tamamen egemen kılınması halinde, zaferin nasıl hızlandırılabilceği ve bütün dünya birleşse bile gelişmelerin durdurulamayacağı iyi ortaya konulmuştur. Bu açıdan hayatidir.

Eksik yola çıkmayın, diyorum. Yetmez ve hakim olamaz durumları bir kadro gibi görmeyin. Anadan doğma güçlü özellikler yoktur. Bu özellikler yapmak ve işlemekle kazanılır. Yaşamımız tamamen buna örnektir. Gerçekten şunu da göz önüne getirin; hatta “kaderimiz budur, buna mahkumuz” deyin. Başarıya yol açan durum, başarıyı esas alan önderlik tarzı budur. Tarihi tersinden çözüyorsunuz. Şimdiye kadar köleliğe mahkumduk, şimdiye kadar düşkünlüğe ve serseriliğe mah-

kumduk. Bu PKK'de tersinedir; PKK'de var olan başarmaya mahkumiyettir. Dikkat edin, gelişen de budur. Yüceliğe ve kahramanlığa mahkumiyet PKK'de böyledir. Bu temel bir PKK yasası ve aynı zamanda onun özlü bir ifadesidir.

Eğer bütün bunlar doğruysa, bu silahı iyi kullanarak ülkeye yönelmeyi çok güçlü kılabilceğimiz gibi, yeni bir devrenin temelini de çok güçlü olarak atmış oluyoruz. Bu sadece merkezi okulumuz için değil, partimizin bütün okullarında ve bugün düşmanı kudurtan büyük sonuçlara yol açan bütün hareket birimlerinde önemli gelişmelerin esası olacaktır. Bu böyle olduğuna göre, yüklenmemek için bir neden yoktur. Buna yüklenmenin büyük tutkusuyla ve aynı zamanda bunun doğuracağı önemli sonuçlarla başarmak tek seçeneğimiz oluyor. Hem buna mahkumuz, hem de bundan başka bir yaşamı kesinlikle istemiyoruz. Bunu böyle yürütürsünüz.

Başarılar diliyorum.

10 Ağustos 1991

PKK'DE İKİNCİ TİP ŞEKİLLENME VE SAHTE ÖNDERLİKLER*

Zindan Direniş Konferansı'na sunduğum Politik Rapor'da temel eğilimler belirtiliyordu. Gerek zindan pratiğine, gerekse planlamaya ilişkin hazırladığınız rapor temel çerçeveyi ve eğilimi içeriyor; doğru olanla yanlış olanı belirliyordu. Bu raporu nasıl ele aldığınızı bilemiyorum. Ama anladığım kadarıyla ayrıntılara çokça girilmiş; daha çok da komisyonlar tarafından hazırlanan rapor oldukça eleştirilmiş ve bazı bölümlerin yeniden yazılması öngörülmüştür. İzleseydim, herhalde daha iyi şeyler söyleyebilirdim. Arkadaşların ülkeye gidişi nedeniyle toplantılara yeterince katılamadım. Raporlara dayalı tartışmalardan ve şimdiki yaklaşımlardan da bazı sonuçlar çıkarmak mümkündür. M.S.'nin özeleştirisini dinledim. Gerek bir bütün olarak parti içindeki konumu, gerek zindan pratiği içindeki yeri ve gerekse geleceğe yönelik durumu az çok anlaşılıyor.

Benzer durumların parti içinde şöyle bir değerlendirmeye tabi tutulabileceğini düşünüyorum:

(*) Konferansın eleştiri ve özeleştiri bölümünde M.S.'nin özeleştirisini sırasında yapılan değerlendirme. (W.S:)

Partimizde dört tip kişilik şekillenmesi söz konusudur. **Birincisi**, gerçekten kendini PKK'nin özüne ve biçimine önderlik düzeyinde verebilen yaratıcı kadro tipidir. Parti tarihimize pratik çabalarıyla bu arkadaşların konumu belli ve nettir. PKK'de bir gerçek vardır. Yetersizlikleri de olsa ve bütün geriliklerine rağmen, bunlar bütün gücü, ruhu ve çabasını doğrultuya ve önderlik hattına vermeyi gerçekleştiren önder militan tiplerdir.

İkinci tip, kendi yetmezlikleriyle boğuşmak yerine, özellikle teorik ve pratik yetmezliklerini atlatma, geçiştirme, örtbas etme ve demagojik konumda tutma, yine işi lafazanlıkla geçiştirmekten tutalım da özerk anlayışlar çizme ve farklı kişilikler geliştirmeye kadar, her yönüyle parti çizgimize ters olan önderliksel yaklaşımın sahibidir. PKK'nin gelişen ve yürüten önderliği yerine, böyle özerk, sanki parti içinde oldukça özgün ve belli bir yeri olan ve bunu hak eden, tam çabası varmış gibi bir konumu sürdürmeyi dayatan, bunun için de kendisine yönelik olası eleştirileri oldukça savunmacı bir anlayışla ve daha çok da kelimelerin gücüne sığınarak geçiştirmeye çalışan önderlik tipidir. PKK tarihinde bu tipin de çok sayıda temsilcisi vardır veya çok sayıda temsilcisi ortaya çıkmıştır.

Üçüncü tip, bu konuda oldukça geri öğelerden oluşur. Doğru önderlik ve doğru militan tipin hangisi olduğu, buna nasıl ulaşacağı sorusunu kendisine sorun yapmayan, bir bakıma partinin köleleri diyebileceğimiz takımdır. Bunlar kendilerini önderlik çizgisinde eğitmemiş, yetiştirmemiş ve kendilerini belli bir yere koyamamış tiplerdir, ki bunlar bir yığındır. Partinin tabanı da diyebiliriz. Bunları bir tipolojiye sokmak yerine, bunların sorunlarını gelişme ve yetkinleşmeye doğru ulaşma biçiminde koyabiliriz.

Dördüncü tip, provokasyonlara açık, tasfiyeciy olmaya yatkın veya tasfiyecilikte seyreden, özellikle fırsat bulduğunda rahatlıkla bu özelliğini ortaya çıkaran bir tiptir. Bunların ne kadar partiden olduğu veya parti içinde yerlerinin olup olmadığı ayrı bir husustur. Ancak M.S.'nin durumu çizdiğim çerçe-

ve içinde ele alınabilir.

Kendini savunan, üslubunu ısrarla sürdüren, kendine özgü düşünceleri varmış gibi hareket eden, özerk konumunu devam ettiren, önemli süreçleri çok basit bir dille gündeme getiren, aydın kurnazlığı yaparak ve böylece dil gücüne dayanarak sorunları geçiştiren bu tip, esas gelişmeler üzerine iki laf söylemezken, tali konularda bir ayrıntı için saatlerce konuşabilmekte, sözümona basit bir gerçeğin ortaya çıkarılması adı altında bol bol tartışma ve polemiklere girebilmektedir. En canalıcı ve en tarihi gelişmeyi görmezlikten gelmek kadar kendinden geçmeyi çok ciddi bir kişilik zaafı olarak görmek gerekir. Yine eleştirilerin ortak bir sonucunu belirtecek olursak, kendini parti içinde eritmeme ve baştan beri kendini bir konum içinde tutma durumu ortaya çıkıyor. Buna mahalli şovenizm denildi; tutuculuk ve aydın özelliği denildi. Kendisi de rahatlıkla “benim görüşüm”, “örgüt görüşü” biçimindeki ayrımlara girebildi. Onbeş yıldır parti içinde olduğu halde, kendi görüşleri-örgüt görüşleri gibi ayrımları konuşabildi. Ayrıca kendisini parti içinde eritmediği gibi, kendi kişiliğine üstün nitelikler atfederken, zaman zaman diken gibi battı. Bütün kişilik özellikleri hakkında daha çok değerlendirmeler geliştirilebilir. Kuşkusuz bu eleştiriler de dikkate alınarak geliştirilecektir.

Zindan pratiğinde kendini bir çırpıda hissettiren ve yüzeysellik olarak değerlendirilen, esas göz önüne getirmeme ve geçiştirme hususları genel yapısı ile ilgilidir. Partinin zindandaki direnişinin çok yönlü anlatımını yaptığım için, burada tekrarlamak istemiyorum. Partinin zindan pratiğine damgasını vuran önderlik bellidir. Hala bunların görülmemesi ve önderliğimizin gölgesine sınımlanmasını tehlikeli buluyorum. Bazıları bunda ısrar ederlerse, çok kötü sonuçlarla karşılaşabilirler.

Biz PKK'nin zindan direniş önderliğini doğru koyduk. Bazı arkadaşlarımızın eleştirilerimizi bu temelde görmeleri gerekir. Zindanda şehit düşen yoldaşlar son nefeslerini verirken bile PKK'nin genel önderliğine olan bağlılıklarını açıkça ortaya

koymuşlardır. Yine zindanda ortaya çıkan bazı sahte önderler de şehitlerimizin ardılları olduklarını ileri sürerek ortaya atıldılar. Bu yalandır. Gerekirse zindan direniş şehitlerimizin vasiyetlerini yeniden değerlendirmeye tabi tutun. **Kemal Pir, M. Hayri Durmuş, Mazlum Doğan, Ferhat Kurtay** ve diğer yoldaşların bütün davranışları ve son sözleri bellidir. Arkadaşlarımızın şehit düşmelerinden sonra, önderlik sorununa yaklaşımda saptırmalar yapılmıştır. Bu süreç 1984-86-88 yılları arasındaki süreçtir. Parti çizgisini ve direniş anlayışını muğlaklaştırma, bu dönemin esas özelliği olmaktadır. Daha da önemlisi, zindan şehitlerimizin büyük direnişçi kişilikleri ile alay etme, onları hafife alma ve önemsememe tavırları söz konusudur. Görülüyor ki tam bir saptırma ve muğlaklaştırma vardır. Zindan Direniş Konferansı'nın en temel sorununun bu olduğunu vurgulamıştık. Bazılarının kendilerini netleştirmeleri gerekmektedir.

Şimdi çok iyi anlaşılıyor ki, esas direniş önderleri ezilmişlerdir; maddi ve fiziki anlamda ezilmişlerdir. Yani direnerek şahadete ulaşmışlardır. Kalan önderlikte iki husus ortaya çıkıyor. Karşımızdaki tasfiyeci-provokatif unsurda görüldüğü gibi, gerçekten de çok vicdansızca “şehitlerin ardılıyız” biçiminde bir tavır geliştirilmiştir. Bunu sürekli eleştiriyoruz. Eleştiriden de öte soruşturma söz konusudur. Tasfiyeci unsur şu anda bile partiye karşı savaş veriyor. Bu, tasfiyeci önderlik tipidir.

Politikada ayrıntılara fazla itibar edilmez. Yine ben buna itibar edilmemesi gerektiğini söyledim. Hepiniz “İstiklal Marşı”nı okumuş, tek tip elbiseyi de giymiş olabilirsiniz. Bunu kesinlikle sorun yapmadığımı ve tartışmaların bu noktalara indirgenmemesi gerektiğini söyledim. İlle de sorumlu aranıyorsa 1984 sürecine yeniden döneceğiz. Çünkü 1984 direnişinde çok açık bir olay vardır. **Necmettin Büyükkaya** adlı yurtsever katledilmiş, içeride önder olarak geçinen Şener haini ise kurtulmuştur. Bu olayı sorumlu tutuyoruz. Bunun dışında yukarıda belirttiğimiz bazı durumlar taktik anlamda belir-

leyici hususlar değildir. İnsan zorluklar ve işkence altında felç de edilebilir. Ama araştırılması gereken ve açığa çıkarılması zorunlu olan, tasfiyeci unsurun o pis canını nasıl kurtardığıdır. Bu çok önemlidir. “Elime kağıt kalem verin, bir şeyler yazacağım” diyen bu unsura karşı, yurtsever bir insanımız belli ki tanıklık edecek durumdadır. Ama bu yurtsever daha sonra imha edilir. Hiçbir mantık, kendisine saygısını yitirmemiş hiçbir insan bunu ikinci plana atıp ayrıntılarla uğraşmaz. Bu hafifliği ve saygısızlığı sergileyemez.

Zindandaki arkadaşların büyük bir bölümü düşünme yöntemlerinde ve esası görmede belli bir sakatlığı yaşamaktadır. Militanlaşmadaki zayıflıkların bir sonucu olan bu yetmezlikler, en önemli ve en hassas konuları görmemeyi birlikte getirmiştir. Ben bu durumu bir eğitim sorunu yaptığım için, sizin ayrıştırmasını yapmadığınız veya yapmakta zorlandığınız hususları açma gereğini duydum. Benim için 1984 süreci çok daha önemlidir. Gerçekten diğer hususları fazla önemsemiyorum. Dediğim gibi, ister en önde yürüyen birisi iki tokat yemedi tek tip elbise giysin veya konuşsun, ister diğer kurallara uysun, bunlar fazla önemli değildir. Dolayısıyla bu dönemlerde ne kadar kahraman olduğunuzu da tartışmıyorum. Düşman karşısında az veya çok direnmek kuşkusuz daha sonraki kişilik şekillenmesinde önem arzeder, ama kişinin politik eğitimini öyle fazla geliştirmemesi. Polis soruşturmasında ve zindanda düşmana karşı tavır belirleyicidir. PKK'nin genel kadro yapısının direnişçi olduğu bilinmektedir. Kişi zorbalık ve işkenceler altında şu veya bu düzeyde çözülmüş olabilir. Ancak bu çözüme ihanete vardırıldı mı durum değişir. Zindanda zorbalık altında bazı uygulamaların kabul edildiği biliniyor. Bunların ihanete vardırılmadığı da açıktır. 1984 sürecinde beş-on kadromuz vardır, adlarını siz veriyorsunuz, bunlar birinci elden tasfiyeci unsurun tavrına ortak olmuş veya kendileri de bu tavrı geliştirmişlerdir. “Marş okuyalım, elbise giyelim” tavrına sözcülük etmişlerdir. Bunların sorumluluğu ikincil derecededir. Bunlar kararı daha iyi irdeleyebilirlerdi; tavır

ve karar konusunda kendi aralarında daha iyi tartışabilirlerdi. Buna olanak vardı. Ne de olsa aynı çatı altında bir arada bulunuyorlardı. İyi ve yaratıcı kadro olsaydı, ortak karar konusunda daha duyarlı olurdu.

Rahatlıkla “uymalar”, önderlikte ciddi bir aşama yapamazlar. Önderlikte resmi planda gidip düşmanla konuşmak, bir tavır dayatmaya alet olmak anlamına gelir. Bu anlamda sorumlulukları ikincil derecededir, diyorum. Zaten o da bunu daha sonra genelleştiriyor; “bu bir sıçramadır” diyor. Politik olmadığınız için sizi ısrarla eleştirdim. Başta ayrıntılarla durumu açıklayarak, esas çizmeye çalışıyorum. **Mazlumların** öğrencisi olmak ne demektir? Bu tartışma içeride yapıldığında, şehitlerimiz ortada yoktu. Onlar kimlerin öğrencileri olabileceği konusunda tek bir söz bile söylememişlerdir. Zindan direniş önderlerimiz, içeride öyle “öğrencilerimiz, ardılarımız” biçiminde bir ayrıma gitmemişlerdir. Peki, o zaman bazı unsurlar neden onların adına yalan ve demagojiye sarılıyorlar? Özellikle tasfiyeci unsur, bu sahte önderliği zindan kitlemize dayatmakla neyi amaçlamıştır?

Benim durumum söz konusu olduğunda da, “önder olarak onu öne sürelim mi, sürmeyelim mi?” tartışması yapılıyor. Öncelikle şunu belirteyim ki, benim ne önder olarak ileri sürülmeye veya geri çekilmeye ihtiyacım vardır, ne de buna kimsenin gücü yeter. Bir kişinin önder olması, bazılarının istemleriyle tayin edilemez. Adımı sloganlaştırma ve beni ileri sürme ne beni önder edebilir, ne de önderlikten alıkoyabilir.

Dün beni övenler, bugün bana küfredabiliyorlar. Dün beni her türlü zayıflığına ve zaafına kalkan edenler, bugün canıma okuyorlar. Benim konumum yine aynıdır. Kimse beni ne yüceltebilir, ne de batırabilir. Halkın bütün sloganlaştırma çabasına karşın benim nasıl bir yaklaşım içinde olduğumu gözlerinizle gördünüz. 15 Ağustos kutlamaları için buraya gelen binlerce insana eleştirel yaklaşımlarımı da izlediniz. Kitlelere, “önderlik sorununa daha doğru yaklaşın, size gerekli olabilecek önderleri dikkatle değerlendirin ve

mutlaka aranızdan çıkarın, ben de size her türlü hizmeti yaparım” dedim. Kitleler beni başta da yapmak isterler. Bu benim kendimi yitirmeme yol açmaz, açmıyor; tersine daha çok eleştirilerle yöneliyorum.

Cezaevindeki tartışmaları biliyorum. Şu yetkiyi kendilerinde görüyorlar: “Mazlumlar, Hayriler gitti; öğrencileri kaldı. Onların ardılları biz olabiliriz. Apo'yu öne sürelim mi, sürmeyelim mi?” tartışması yapıyorlar. Burada başlıbaşına kendi rolleri ve yetkilerini aşma durumu vardır. Onların ne Mazlumlar ve Hayrilerin öğrencileri ve ardılları olma, ne de beni öne sürüp geriye çekme yetkileri olabilir. Yani küçük-burjuva sınıf özelliklerinden kaynaklanan boş ve anlamsız bir tartışma yapılıyor. Farklı önderlik anlayışları, düşman etkileri gibi etkiler de olabilir. Bu pek önemli değildir. Fakat parti adına içine girilen hatalı bir tutum vardır. Ben bu tür tartışmaları yapanlara dayanarak önder olmuyorum; onların övmelerinden veya yermelerinden fazla etkilenmiş değilim. Zindan direniş şehitlerimizin önderlik anlayışları bellidir. Bu arkadaşların yazıları ve mektuplarını açıp okuyun. Lütfen okuyun. Biraz saygılı olun. Onların önderlik anlayışları çok açık ve somuttur. Dikkat edin, zindanda veya dağda önder çıkmaz demiyorum. Dağda da, zindanda da önder çıkar, ama bu önderler öyle tayin yapılarak çıkarılmaz. Daha önce de söylemiştim. Birincil düzeyde önder olmak istiyorlarsa, partimizin genel kabul görmüş teorisi ve pratiği vardır. Kendilerini amansız bir tarzda ona verir ve bir katkı sunarlar. Böylece önderliklerini kabul ettirirler. Bu da bir seçim veya tayin işi değildir. Kişinin bizzat pratikte kendini kanıtlaması olayıdır.

Cezaevinin sonradan oluşan önderliği gafil, sorumsuz ve sanırım biraz da cahildir. Ben her şeyi polis, özel savaşın etkisiyle izah etmek istemiyorum. Bunlar daha çok da gereken eğitimi almamış, siyaset, örgüt ve önderlik konularında ne eğitim, ne de tecrübe anlamında herhangi bir gelişmeleri yokken, bir önderlik sorunuyla karşı karşıya gelmişlerdir. Büyük direniş şehitleri önder diyebileceğimiz arkadaşlardı; bu arka-

daşların önderliklerine inanıyorum. Evet, PKK'nin esas önder kadrolarından söz ediyorum. Dediğim gibi, geriye kalanlar zaten bir önderlik boşluğunu görebilirler. Fakat o nitelikte önder olmaları son derece zordur.

Zindan koşullarında önder çıkmaz demiyorum, ama çıkması da çok zordur. Çünkü sen düşmanın kuşatması altında dört yanından çevrilmiş bulunan bir alanda savaşı dilediğin gibi yürütemezsin. Ben bunun da altını çizmiştim. Dört yandan kuşatıldığı bir yerde, sen hangi savaşı yürütebilirsin? İnsan bu konuda biraz gerçekçi olmalıdır. Avrupa'daki arkadaşlara da bu eleştiriyi yönelttim. İçeride ölümüne tavır geliştireceğiniz ve ölüm oruçlarına gideceğinize, elinizde çok iyi fırsatlar var, onları kullanmaya bakın, dedim. Örneğin 1980'lerin başında gelişen direnişleri eleştirmedim. **Hayriler** kendi özeleştirilerini yaptılar. Onlar, “biz önderliğin çalışma temposunu ve siyasal öngörüsünü tutturamadığımız için suçluyuz” diyorlardı. “Bu anlamda görevlerimize sahip çıkamadık ve çok tahribata yol açtık” diye ekliyorlardı. Oysa bu arkadaşlara 1980'de pek desteğimiz yoktu. Buna rağmen yine de bu özeleştiriyi yapabiliyorlar. Şimdi sekiz yıl sonra Avrupa koşullarında her türlü olanak ve kendini koruma durumu varken, ölümüne bir çalışma olmayacak, bir örgüt çalışması ve gizlilik olmayacak, içeri gireceksin, her şeyi emperyalizmin eline vereceksin; bireysel olarak sıkıştığın için de ölüm orucuna gideceksin! Bunun dürüstlikle ne ilgisi vardır?

Hayrilerin, Kemallerin yaşamlarını inceleyin. Onların tüm istedikleri örgütü biraz daha geliştirmektir. Hayri'nin ne kadar örgütçü olduğunu biliyorsunuz. Onun bütün çabası birkaç örgütsel ilişki yaratmaktır. Bu çok önemlidir. Bunların anısına gereken yaklaşımı göstermezseniz, ikiyüzlü birer utanmaz olduğunuzu söylerim. Hayri'nin bütün yaşamı Ankara'da, Diyarbakır'da, Bingöl'de, Mardin'de ve daha başka yerlerde günlük olarak birkaç örgüt ilişkisi yaratmakla geçiyordu. Partiyeye saygılı olabilecek, partiyeyi temsil edebilecek örgütsel ilişkiler yaratıyordu.

Kemal az çok militan bir çaba içindeydi. Askeri faaliyetlere tutkundu. Hilvan direnişinde faşistlere ve gerici feodal güçlere karşı nasıl eylem düzenlediğini biliyorum. Silahı en önde kullanırken ikirciksizdi. Silahlı savaşım taktiklerinin her alanında usta bir uygulayıcısı ve savunucusuydu. Bu temelde Sive rek pratiğinin eleştirisini de yapmıştır. Kürdistan'da ilk gerilla birliğini yaratmak için Dersim'e gitmek istiyordu. Kemal bu değil midir? Benim ardılım olmak veya beni biraz anlamak isteyenler bu silahlı savaşım çizgimize ulaşmalıydılar. Kemal'in anısı ve öğrenciliğinden bundan başka bir anlam çıkarılabilir mi? Eğer sizde biraz bağlılık varsa, onların kişiliklerinin gerçekten ayrılmaz bir parçası ve ifadesi olan (tutsak ve şehit düşerken) davaya bağlılıklarını anlarsınız. On yılda, yirmi yılda bu kadar savaşa bağlı olan birisini başka türlü tanıma ve sahiplenme olamaz. Bütün bunlardan sonra kendini partiye katmama ve yapıyı eğitmeme, şehitlerimizin anısıyla ne kadar bağdaşabilir?

Mazlum'un teorik ve ideolojik yönden güçlü olduğunu söylüyordum. Günde üçyüz-beşyüz sayfa kitap okuyordu. Ayrıca zindandaki mektuplarıyla partinin önderlik hattına bütünüyle ne kadar yardımcı olmaya çalıştığını biliyorsunuz. Eğer yine Mazlum'un anısına biraz bağlıysanız, bir defa günde en az üçyüz sayfa kitap okumanız gerekir. Partinin temel ilkelerine teorik düzeyde en büyük bağlılığı bu ilkeleri geliştirmekle ve propaganda ederek göstereceksiniz. Mazlum günde on saat propaganda yapardı. Onun bu güçlü özelliğini şu sözleriyle pekiştirmeye çalışalım: “Kitlelerle ilişki kurulabilecek yer neresiyse, ister kahve, ister dernek, ister sendika, ister yol, ister sokak olsun, bunu kaçırmadım, bundan yararlandım.” Mazlum işte budur. Eğer Mazlum'un öğrencisi olduğunu söyleyen varsa, partinin sağlam ideolojik ve politik hattının güçlenmesi için teorik çalışma ve bir de günlük propaganda yapar. İdeolojik propagandacı, önder tip yaşamının bu olduğunu biliyorum. Bundan başka bir biçimde olabileceğini söyleyecek durumda olan biri var mı?

Ferhat da yine sözü ve eylemiyle kendini kanıtlamış önder bir yoldaşımızdır. Bu arkadaşımızın kitlelerle olan sıcak ilişkisi, halkımıza, davaya ve partiye olan bağlılığı bilinmektedir.

Bütün bunları şunun için söylüyorum: Zindan direniş önderleri şehit düştükten sonra, zindanda bir önderlik boşluğu doğdu ve onun üzerine bazı tartışmalar yapıldı. Öyle anlaşılıyor ki, bana yönelik yaptığınız sloganlaştırma fazla ciddi değildir. Bunu bazıları açısından söylüyorum. Bir kesim kadronun bu konuda amatör ve duyarsız olduğu, örgüt ve siyasal gelişme olayında çapsız kaldığı anlaşılıyor. Şimdi çok iyi açığa çıkmıştır ki, gerçekten hiç alakası olmadığı ve hak etmediği halde, tasfiyeci unsurun bir önderlik boşluğunu görüp kapması söz konusudur. “Cezaevi merkezi” ve “cezaevi örgütlenmesi” dediğiniz olayda, aslında ikinci tip kadro şekillenmesinin egemen olduğu anlaşılıyor. Merkez içindeki tasfiyeci tip belli oldu. Onun dayanmak istediği geri kadro yapısı, önderlik anlayışı içinde olanların muğlaklığı ve güç yetirmemeleri, temelde zemin bulduğu hususlar oluyor.

Bu arkadaşlarımız iki şeyi çok iyi göreceklerdir: Bir; PKK'nin doğru önderlik gelişimi, dağda ve zindanda, her yerde temsili aynıdır. İki; tasfiyeci tip zindanda olduğu gibi dağda da ortaya çıkmıştır. Bunu incelemeniz için size çok veri sunduk. Bazılarının bu verileri inceleme gereğini duymamaları, kendileri adına bir talihsizliktir. Yoksa kurnazlık olduğu anlamına gelmez. Eğer bunların birazcık parti davaları varsa, bunun kendileri için iyi olmayan bir durum yarattığını veya zamanı ve olanağı iyi değerlendirememiş olduğunu anlayacaklardır. Evet bunların partiyle hiçbir ilgileri ve parti diye bir dertleri yoksa, o ayrı bir sorundur. İki gerçeği iyi değerlendireseler (ki biz burada bunun olanağını da kendilerine sunduk) ve biraz okusalardı, PKK'de tasfiyeci önderlik tiplerinin oluşumunu anlayacaklardı. PKK'de gerçek önderlik hattında direnenlerle ortayolcu dediğimiz veya bir türlü önderlik hattında yer almayı sağlayamamış olanlar kimlerdir? Dağda, şu dönemde, yurt dışında ve zindanda durumları nasıldır? Bunların

konumuna sağlam yaklaşılsaydı, en iyi sonuca ulaşılabilirdi.

Bizim bu konuda bir savaşımız vardır; benim bir savaşımım vardır, yürüttüğüm bir savaş vardır. Benim Kürdistan'da ulusal kurtuluş saflarında ve PKK içinde yürüttüğüm bir önderlik savaşı vardır. Öncelikle şunu belirteyim. Çoğunuzun sandığı gibi ne kendime hayranım, ne de bu işin sevdalısım. Yine de bu bir halkın beklentisidir, çok sayıda savaşçının beklentisidir; bir şeyler vermek gerekir, diyorum. Bu konuda çalışma yürütürken, şu veya bu kişinin desteği gibi özel bir çabam olmamıştır. Seçimle, böyle desteklenmekle güç alayım biçiminde bir sorunun da yoktur. Benimki bir kuruculuk görevidir, tek başıma kurmaya çalışıyorum. Açıkça belirteyim, kuruculuk görevlerinde seçim ve destek aranmaz. Kitlelere gelin beni destekleyin de önderiniz olayım, dedim. Aksine kitlelere yönelik çok amansız eleştiriler de yapıyorum. Parti içinde bir kadro gelsin de özel olarak beni seçsin diye bir sorunun da kesinlikle yoktur. Benim yaptığım şey, tarihin belli bir döneminde belli koşulları göz önüne getirerek çözüm üretmektir. Bir önderlik sorunu varsa, bu soruna belli bir çözüm gücü olmaktır. Teorik olarak bunu belirlemek, pratik olarak da neden ve nasılına yol aldırma. Silah ve para ihtiyacının karşılanmasından tutalım da basit bir barınma sorununa kadar onlara da güç yetirmek durumundayız. Aslında bunlar önderliğin alt yapısıdır. Bir partinin yürüttüğü ulusal kurtuluş savaşının önderliğinin gelişmesinde bunların da önemli bir yeri vardır. Ama işin teorik yanı, işin edep yanı, işin önder tipi geliştirme yönü, bir de bütün süreçlerde bunları hep başarıyla yerine getirme zorunluluğu, stratejik kadar işin taktik belirlemesini de önemli kılmaktadır. Bütün bunlar bizim yürüttüğümüz çalışmalardır. Ne kadar tutup tutmayacağı ayrı bir meseledir. Her şey bu halkın ve sizin gözlerinizin önünde yürüyor. Mahkum edenler de, ölümüne katılanlar da vardır. Bu bir deneyimdir ve sürüp gidiyor. Bir hizzettir, bizden isteniyor ve veriyoruz.

Dediğim gibi, bu PKK'de çok istediğim ve çok sevdalı ol-

duğum için değil, biraz da işler bunu gerektirdiği içindir. Aslında siz de biraz yapabilirsiniz. Kendi hastalıklarınızı, eksikliklerinizi ve olumsuzluklarınızı gidermediğiniz için bize ihtiyaç duyuluyor. Ben bunu şunun için söylüyorum: Aslında tartışılmaması gerekir. Dedim ya, benim şu kadar desteğe veya şu kadar yüceltmeye ihtiyacım yoktur. Başında da yoktu, şimdi de yoktur. Kendi düşüncem, teorik düşüncem döneme göre taktik çalışma esaslarını belirlemek ve ortaya koymaktır. Bunu kabul eden katılıyor, etmeyen karşı çıkıyor. Bu konuda ne olup olmadığı bugüne kadar bellidir. Bazıları bunu anlamak istemiyorlarsa veya anlama yetenekleri yoksa, biz ne yapalım? Anlasınlar.

İster cezaevinde ister dağda olsun, bazılarının içine düştüğü önderlik sorunu, ikinci tip kişilik şekillenmesinde geliştireceğiniz önderlik durumu hayli tartışmaya açık ve değerlendirilmesi gereken bir husustur. Ben direniş şehitlerini çok iyi biliyorum. Bu insanlara gerçekten çok az yardımımız oldu. Fakat bağlılık denilen olayı onlarda görmek gerekir. Bağlılık nedir? Bağlılığı dünyada biraz da tarihte örnek bir biçimde onlarda görmek gerekir. Keşke ben onlara bir şeyler sunabilseydim! Hatta keşke ben onlara layık olabilseydim! Aslında bu çabalarım ile bile tam olarak ne kadar layık olduğumu bilemiyorum. Bir şeyler yapıyorum. Ama onların gösterdikleri bağlılığın gerekleri yerine getirilmiş midir? Bir ölçüde de olsa yerine getirilmişse, ne mutlu bana! Durumu tarih değerlendirmeye tabi tutar. Bizim açımızdan önderlik gelişimi nedir, bağlılık olayı nedir? Bunu böyle dile getirmek zor değildir.

Daha önce de belirttiğim gibi, ikinci tip şekillenme özel savaşın koruması altında oluşturulmuştur demek abartılı olabilir. Özel savaş kuşkusuz dağdaki savaşımızı da etkiliyor. Bu yalnız zindandakilerin bir sorunu değildir. Özel savaşın doğrudan etkileme, dolaylı etkileme, ortamı açma ve besleme gibi etkileri vardır. Bunlar mutlaka göz önüne getirilmelidir. Ama bunlar tümüyle belirleyicidir demek de abartılı olabilir. Kişilik şekillenmesi daha çok sınıf temelinde ve eğitim duru-

muyla ilgilidir. Kişi siyasetin ve önderliğin ne olduğunu anlamıyor, bu kavramları bilmiyor. Bu da kişinin etrafında yaşadığı aşiret önderliğini, mahalli otoriteyi olduğu gibi alıp uygulamasına neden oluyor. Hatta aile terbiyesiyle yürüyor ve onun kalıntısını yaşıyor. Onun önderlik dediği şey, atadan-babadan aldığı hususlardır. Ciddi bir siyasi okuldan ve tecrübeden geçmemiştir, askeri eğitimi de yok denecek kadar azdır. Bir silahın nasıl elde edildiğini bile bilmiyor. Bir silahı doğuran siyasal ortamı dahi anlamıyor. Fakat kendini birdenbire parti içinde buluyor. Parti içinde yüzlerce direnişçi, yüzlerce savaşçı vardır. Eğer ortada ciddi önderler yoksa, böylesi önderler imha edilmiş veya ortaya çıkmamışlarsa, işte böyle anlarda aşiretçi ve feodal özlemleri güçlü olan tipler ortaya çıkabilir. Önderlik boşluğu olduğunda da, bu boşluktan yararlanmak isteyenler, ikinci tür şekillenme biçiminde önderliği işgal etmeye çalışanlar çıkar. Hatta bazıları önderliği gaspetmeye çalışırlar. Bazıları da layık olmamanın çeşitli biçimlerini yaşarlar. Bu PKK'de vardır ve yaygındır; cezaevlerinde de, cezaevleri dışında da, dağda da vardır.

Cezaevinin ayırtdedici özelliği, daha çok kuşatıldığı, daha sıkışık bir durum olduğu ve özel savaşın etkileri daha yaygınlık arzettiği için bir zorlanmadır. Anılar vardır, bu anılara mutlaka sahip çıkılması gerekir. Korkuyorlar, dışarıdaki de imha olabilir diye düşünüyorlar. Sanırım bunun etkisi de vardır. Benimle ilgili tartışmalar oluyor. “Gitti, gitmek üzere” biçiminde tartışmalar yapılıyor. Böyle bir durum vardır. O zaman “önder kim olacak?” sorusu ortaya çıkıyor. Tartışmalarda bunun belli olduğunu sanıyorum. Ben bu konuşmalara da fazla eleştiri getirmiyorum. Tartışabilirler. Buna doğrudur veya yanlıştır demiyorum. Ama içeride böyle bir durumla karşı karşıya gelmişlerdir. Mutlaka bir yerlere bağlanmak istiyorlar; mutlaka önder diye bir oluşumun içine girecekler. İşte o katı merkezi önderlik veya kendi kendine merkez olma dediğimiz olay budur. Aslında bu merkezin oluşumunda demokrasi yoktur. Mutlaka bir eleştiri getirilmek

istenirse, bunu söyleyebilirim. Tabandan bir merkez seçilmedi. Merkezdekilerin öyle fazla kabul görmüş kişilikler olduğunu da söyleyemeyiz. Bu fiilen “kendi kendini merkez ilan etmek”tir. Biz de saygılı olduk. Mademki, kendilerinde bu yeteneği görüyorlar, iyidir dedik. Hatta elimden geldiğince yardımcı oldum. Şunu söyleyebilirdik, “bu merkezi kabul etmiyoruz” diyebilirdik. Bunun için hem yetkimiz, hem de gücümüz vardı. Ama demedim. Ne zamana kadar? En sonunda çok tehlikeli bir provokasyonun aralarından çıkışını ve biraz da bunu gafilce seyredişlerini gördüğümde müdahale ettim. Bu gecikmiş bir tavır mıdır, bilemiyorum. Düne kadar yardımcı oldum. Fakat durumun bu olduğunu görünce, açık ki, tavır koymak zorunda kaldım.

Burada yaratılan örgüt tipi son derece bürokratik ve dayatmacıdır. Bunun da birçok belgesi ortaya çıkmıştır. Zaten bu merkezin pratiğini soruşturmaya almak gerektiğini sanıyorum. Bazıları mutlaka soruşturulmalıdır. Cezaevinden gelen yüzlerce mektup vardır. Şehitler vardır, bu şehitler son nefeslerinde bize bazılarının durumunu araştırmamızı önermişlerdir. Bunları dikkate alacağız. Örneğin **Zülfü Yıldız** son nefesinde, “Ajandır, bunu partiye söyleyin” diyor sanırım. Bu ne demektir? Bu bir vasiyettir. Onun bahsettiği kişiyi elbette soruşturacağız. Bazılarınız bunu bildiği halde, gerekli çabayı göstermediniz. Şehittir, hem de kahramanca şehit düşmüştür. Gerekeni yapmamanız bizi töhmet altında bırakır. Bunun gibi yüzlerce mektup vardır ve cezaevi birincil derecede sorumludur.

Bizim de pratiğimiz ortadadır; herkes eleştiriyor, soruşturuyor. Bu ayıp da değildir. Güçleri varsa, bizim yürüttüğümüz savaşımın her türlü eleştirisini ve soruşturmasını yapsınlar, diyorum. Bunun yadırganacak bir yönü yoktur. Kendilerine ve kendi pratiklerine güvenenler, ardına kadar açık olurlar. Bu merkezin durumunun da işte böyle ortaya çıktığı anlaşılıyor. Bunun bir çarpıtmayı yaşadığı, kadro yapısının bunları kavramaya gücünün fazla yetmediği, provokatörün bu konuda hızlı

hareket ettiği ve kendisini daha iyi şekillendirdiği anlaşılıyor. Yirmi sayfalık son broşürü gördünüz, mektubu gördünüz. Bunların öyle bir günde ortaya çıkan düşünceler olmadığı, en azından on yıllık bir sürede olgunlaşan düşünceler olduğu açıktır. Yani mevcut tip öyle oyun yaparak veya oyuna gelecek bir çırpıda ortaya çıkmış değildir. Bu bambaşka bir şekillenmedir. Bunu neden görmeyecek veya doğru sonuç çıkaramayacaksınız?

Biz tasfiyeci unsurun dışarıdaki durumunu da çok iyi biliyoruz. Şimdi bu unsur sizin aklınıza getirmediğiniz en ufak noktaları bile müthiş değerlendirmeye tabi tutuyor. Körfez sorunu döneminde bazı taktikler geliştirmeye çalışıyordum. İğne ucu kadar küçük bir fırsatı en iyi şekilde kullanmaya çalışıyoruz. Irak rejimine yönelik, Körfez krizi sonrası bir taktik yönelimimiz, bir yaklaşım yöntemimiz vardı. Aslında bu yöntem doğru kullanılsaydı, bizi en önemli siyasal ve askeri sonuca götürebilirdi. Bu alçağı da o taktiğin bir gereği olarak oraya sağlam ulaştırdık. Yani insan bazı değerlere saygılı olur. Şimdi orada bizi jurnalliyor ve KDP'ye gidiyorlar.

Çok iyi biliyorsunuz ki, KDP, Saddam önderlikli Irak rejimine Kürdistan'ın önemli bölümünü bırakıyor. Örneğin Kerkük'ü Irak rejimine terk ediyor. Hatta uzlaşmak için başka bazı şeyler dayatıyor. Bu çok geri ve teslimiyetçi bir durumdur. Bize gelince, gerçekten taktik alan açıyoruz, işimiz gücümüz taktik alan açmaktır. Ben buranın önemini de size açıkladım; İran'ın önemini de anlattım, Avrupa'yı da anlattım. Dünya size bir karış yer verirken, bunu özgürlük aşkına verdiğini sanmayın. Bu yer savaşla yaratılır. Savaşın da bir önderliği olur. Beni az çok bilmezse, kimse öyle size bir karış yer vermez. Tabii PKK adına; dünya bilir ki, biz PKK'nin sorumlusuyuz. Ona göre tavır koyarlar. Yunanistan'ı da böyledir, zindanı da böyledir; düşman da bunu hesaba katar, dost da bunu hesaba katar.

Rüyalarında bile sınırı akıllarından geçirmeyecekler, sınırdan içeriye tek bir adım dahi atmayacaklar, şimdi de kalkıp

bizi jurnalleyecekler! Saddam nasıl devrilmemiş, devrilmemesi için ben nasıl emir vermişim... Saddam'ın devrilip devrilmemesi şu anda bizim bir taktik sorunumuz değildir. İstesek de deviremeyiz. Gel kal desek de, bizim deyişimizle kalmaz. Ama şu yapılabilir: Irak'ın Türkiye ile çelişmesini kullanmak çok yerindedir. Bir Irak-İran Savaşı'nı kullanmak çok önemliydi. Bunu yapamayanlar politika yapamazlar. Öğrenmeniz için bunları söylemiyorum, çarpıklığı anlamanız için belirtiyorum. Lütfen artık biraz anlayın. Bazı olgulara önem vereceksiniz. Bu işler öyle zihinsel lümpenizmle yürümez. Bir tek kişiyi İran'a veya sınır boylarına taşımanın zorluğunu gelin bana sorun. Şimdi size yurt dışına çıkışımı mı anlatayım? Bu sınır boyundan yol almak için on yıllık faaliyetimi mi anlatayım? Kendinizi biraz sıksaydınız, bunları anlardınız. Yurt dışı nasıl başladı, Hakkari nasıl başladı? Botan nasıl başladı? Bunda sözcüğü sözcüğüne bizim çabamız vardır. Yurt dışına çıkmayı ve ülkeye dönüşü akıllarından bile geçirmeyenleri, biletlerinden tutalım da sırtımızda taşımaya kadar biz örgütledik. Yani kuş uçmaz kervan geçmez sınırları kullanmayı sıfırdan biz başlattık. Bu alanı, Avrupa'yı, hepsini biz yaratık. Adam görevlendirmeden tutun da en büyük adımları attırmaya kadar her şeyde emeğimiz vardır.

Şimdi bu noktada eldeki tarihsel fırsat şöyle iyi kullanılmadı, böyle iyi kullanılmadı diyenler vardır. İnsan ukala olmamalıdır. Siz PKK adına bana bir kuruş vermediniz. Siz tutsak düştünüz, mahkum oldunuz. Bu gerçeği biraz anlayacaksınız. Dendik diyeceksiniz. Drenmek iyidir. Ölesiye direnmek iyi bir şeydir. Ama bu her şey midir? Drenmek tek başına neyi kurtarabilir? Kendi başına örgütleri, kendi başına savaşı geliştirir mi? Savaş silah işidir, para işidir, eğitim işidir, her şeyden önemlisi de çok önemli taktik bir iştir. Bunu kendi kendinize yapabilir misiniz? Bir kuruş para, bir ekmek, bir silah temin edebilir misiniz? O halinizle buna gücünüz var mı? Hayır, yapmayın. Şimdi ben bu kadar çabanın sahibi olmama rağmen, bugüne dek bir arkadaşta, “sen benim adıma şunu yaptın,

bunu yaptın” demedim. Sadece “arkadaş daha iyisini yap” diyorum. “Sen benim adıma yapıyorsun, sen benim mutlak anlamda verdiğim emekleri şöyle veya böyle kullanıyorsun” demiyorum, denilmemesi de gerekir. Öndersek yürüteceğiz.

Konuştuklarınız ve yazdıklarınızdan nasıl bir insan olduğunuzu anlarım. Şimdi ikinci şekillenmeyi değerlendirirken, art niyetten, özel savaşın memurları ve ajanları olmaktan bahsetmiyorum. Tasfiyeci tip de dahil, “sicilli ajandır” biçiminde bir belirlemem de kesinlikle yoktur. Olabilirdi de. Ben şimdiye kadar hiç kimsenin hakkında böyle sicillidir demedim. Bütün provokatörler sicilli ajan olabilirler de, olmayabilirler de. Onun sicili biraz karıştırıldığında insan ancak anlıyor. Ama ikinci tip şekillenmenin özellikleri az çok bellidir. Bu ikinci tip şekillenme her şeyle oynuyor. Ama gerçekten en çok ortaya çıkmış tipler için söylüyorum. Bunlar asla iki kişiyi örgütleyemezler, asla iki kuruş para temin edemezler, düşmandan iki damla kan akıtamazlar. Bu işler lafla olmaz. Evet, onlar onbeş yıllık çekirdek kadrolardır, ama şimdi bizden değer çalıp çırpıyorlar. Ben kimseden çalıp çırpmadım. Ben PKK'nin bütün tarihçesini de size anlattım. Borçlu başladım. Sıfırla başladık ve bugüne kadar bir yere geldik. Bunun hesabı, dökümü bellidir. Ben bu işe başlarken, kimse bana ne bir kuruş para, ne de bir silah verdi. Başından buraya kadar sorumluluk içindeyiz ve ürünleri de bellidir. Biz de çalıştık diyeceksiniz. Evet, ben bütün halkı çalıştırıyorum, ben dünyayı da çalıştırıyorum. Bu benim marifetimdir, sorumluluğumdur. Yaparım, yaptırırım. Zaten önderlik de biraz budur. Ama bir yandan benim alanımda bana bağlı olacaksınız, “önderliğe bağlıyız” diye slogan atacaksınız; “yaşasın büyük önder, ölümsüz önder” diyeceksiniz; bir yandan da yetki ve değer hırsızlığı yapacaksınız! Bu olur mu? Üstelik değer paylaşımının nasıl olacağını ve koalisyonun nasıl kurulacağını konuşacaksınız!

Bu noktada durmak gerekiyor. Sen partiye bağlısın; sen PKK adıyla bugüne kadar geldin. Burada PKK'nin bazı kanunları vardır. İkinci tip şekillenme kendisinin de bazı kanun-

ları olduğunu iddia etmektedir. Doğrudur. Sizin çok çeşitli yöntemleriniz vardır, faaliyet biçimleriniz vardır. Başlıbaşına bir yaşam tarzınız vardır. Özgür de olabilirsiniz. Ama bir de gerçekten halihazırda resmi ve fiili olarak benim yürüttüğüm önderlik vardır. Siz benden koalisyon istiyorsunuz. Ben PKK sıfatı altında bazı kişiliklerin özellikleriyle koalisyon kurmam. Bu yanlış bir anlayış olabilir, bu diktatörlük olabilir, buna Stalinizm denilebilir. Adını ne koyarsanız koyun, bu böyledir. Benim halihazırdaki parti anlayışında şu vardır: İdeolojik ve politik bir yapı içinde birlikten PKK adına hareket edenlerin birliğini anlıyorum. Biz bu birliğin sorumlusuyuz. PKK'nin ideolojik, politik ve örgütsel hattının nasıl geliştiği az çok biliniyor. Bilemeyenler eğitimle öğrenir ve daha iyi özümserler. Ama ikinci tip şekillenmeler ısrarla bizim de böyle şekillenmelerimiz var diyorlar. O zaman iş değişir. Ben bu anlayışa yabancı değilim ve bunu az çok tanıyorum; bunun birçok örneğini biliyorum. 2. Kongre'de birinci toplantımızda, üçüncüsünde durumlarını bol bol ortaya koyduk. Bunlara karşı savaş verildi ve bu savaş şiddetli de oldu. Bu savaş hala sürüyor. İkinci tip şekillenmelerde kendine sevdalanmak mı dersiniz, farklı görüşmeler mi dersiniz, çok farklı yöntemlerin sahibi olmak mı dersiniz, hepsi vardır. Yalnız bizimki gibi bir alanda değil, birçok alanda bunlar vardır. PKK içinde bunlarla sabırla uğraştık ve hala uğraşıyoruz. Başlangıçta benimle ilk yola çıkanlar ağa ve küçük-burjuva karmaşası tiplerdi. Bazıları bizimle iki ay, bazıları altı ay yürüyordu. Şimdi de böyledir. Öyle anlaşılıyor ki, bunlar gerek sınıfsal temellerine, gerekse devrimcilik oluşumlarına ve bizzat pratiklerine dayanarak, bir konumu ısrarla savunmaya çalışıyorlar. Siz buna savunma mı dersiniz, kendini dayatma mı dersiniz, çalışma tarzlarıyla birlikte şöyle ideolojik farklılıklar veya ayrı görüşler mi dersiniz. Bu konular çokça tartışılabilir.

Benim burada kısaca belirteceğim şey şudur: PKK'nin ideolojik, politik ve örgütsel birliği ileri bir aşamaya gelmiştir. İkinci tip şekillenmeler bizim yürüttüğümüz bu gerçeği gör-

melidir. Bu gerçeği görmez ve ısrarla kendilerini savunma, dayatma ve yaşama konumunda tutarlarsa, çok zarar görürler. Ki, böyleleri çoktu ve zarar gördüler, çok rezilane sonuçlarla da karşılaştılar. Biz de çok zorlandık. Ama buna rağmen halihazırda geldiğimiz bir nokta vardır. Bu görülmeli ve saygılı olunmalıdır. Yok eğer bağlılık geliştirilmeyecekse, bağlılık olayının doğru geliştirilmesine karşı çıkılacaksa, karşı çıkmayı da doğru geliştirmek gerekir. Ama bunun PKK adı altında olmayacağını söylemeliyim. PKK'de farklı önder çıkmaz. "PKK Vejin (Diriliş) Kanadı" adını alan sözümona bu son kanadın içinde şekillendiği bir ortam vardır, dedik; iddiaları vardır, yaşantısı vardır, ilişkileri vardır. Bu konuda zindanın en doğru tavrı geliştirmesini söyledik ve bu tavır ezici bir biçimde geliyor. Bizim bu konuda herhangi bir endişemiz yoktur. Ama daha iyisini yaparlar, diyoruz.

İkinci tip şekillenmenin dikkate almadığı bir durum da şudur: Burada ya kendilerine benzer bir örnek vardır, ya da oluşumun dolaylı müttelikleridir ve bir koalisyon oluşturmuşlardır. Bu dışarıda da vardı. Biz bunu Botan'da gördük. Bu sahte bir koalisyondu. İnanmayanların ve birbirlerine saygısı olmayanların partiye karşı koalisyonvari oluşumlara girdiklerini biliyorum. Yurt dışında da girmişlerdi. İster merkezi bünyede ister başka türde olur, zindanda da yaşanan bir koalisyondu. Ya da gerçekten bir birliktir. İkinci tip şekillenmeyi ısrarla yaşamak, partiyle koalisyon aramaktır. Bunu geçiştirmek artık mümkün değildir. Hele PKK'nin bu kadar deneyiminden sonra, sizin oldukça geri durumda kaldığınızı ve ciddi eğitim sorunlarınızın olduğunu söyledim. Politikleştirmek için bu arkadaşlara fırsat tanınması gerektiğini belirttim. Bu ayrı bir şeydir. Biraz önce eleştirilen durum biraz bunu hatırlatıyordu. Ciddi bir eğitimle partileşmeyi kararlaştırmak, özeleştirisinin bunun için iyi bir fırsat olduğunu bilmek gerekir. Bunu geçiştirmek, geleceği bile kararlaştırılmayan ve muğlak bırakılan bir biçimde seyrettirmek, ortaya çıkaracağı sonuç açısından kesinlikle iyi olmayacak-

tır. Zaten çok ciddi bir eğitim noksanlığı vardır. İkinci tip bunu görmüyor, görse de kendini bunun gereğine fazla inandırmıyor. Çünkü baştan beri üslup, görüş vb. deyip duruyor. İsrar var, savunma var, şu var, bu vardır. Bunlar ciddi eleştiri konusudur. Dediğim gibi parti içinde kendini hiç tanımama, parti içindeki oluşumları bütün tarihçeleri ve sonuçlarıyla bilememe, ama hala PKK'de ısrar etme söz konusudur. Bu bir kurnazlık olur ki, o da gafletle iç içedir.

Tasfiyeci uç veriyor; “Diriliş Kanadı” onun dolaylı müttefiki veya kendisi olabilir. Fırsat bulsa, kendisi böyle bir tip olarak çıkar ve hiç olmazsa bireysel yaşantısını kurtarır. Adam eğitim ve siyaset görmemiş, dünyası başına yıkılmıştır. Duyguları ve istemleri vardır, tatmin olmamıştır. Apayrı yaşamak istiyor. Siyasetten ve direnişten bıkmıştır, öyle fazlaca iddiası yoktur; çok ucuz bir şeyle durumu kurtarmaya çalışıyor. Bu da bir anlayıştır. Politika yüksek iddiaları, büyük tutkuları ve ihtirasları olanların işidir. Politika kişide yüksek bir irade keskinliğini ister. Kişinin bu yeteneği yoksa, ona zorla politikacılık yaptırılmaz. Ama ikinci tipin PKK dışında pek yaşama olanağı yoktur. Yeni bir kanat oluşturması da mümkün değildir. Muğlaklaştırmaya, zaman ayarlamaya devam edelim, diyor. Bu da bir tutumdur, fakat akıllı bir tutum değildir. PKK'nin şu andaki savaş hattında bu konumda yaşamak en tehlikeli tutumlardan biridir. İkinci tip şekillenme bizi yıllardır uğraştırıyor. Dağda epeyce uğraştırdı, Avrupa'da uğraştırdı, belki zindanda da biraz uğraştırabilir.

PKK'nin tecrübesini öğrenmenizi salık veriyoruz. Bu konuda verilen savaşımı dikkatle incelemenizi istiyoruz. Biz kimse için trajik son hazırlamak istemedik. Ama değerlerimiz üzerinde hoyratça tepinilmesine de izin vermeyeceğiz. Bir rapor sunduk. Benim raporum ukalaların raporu değildir. Ben bazı kavgalarda hala geri adım atmış değilim. Sosyalizm, demokrasi, ulusal kurtuluşçuluk, örgüt, parti, militanlık, devrimci savaşın pratik taktik sorunları büyük bir iddiayla yürüttüğüm hususlardır. Bunlar ciddidir ve sonuna kadar çaba istemekte-

dir. PKK ortamında kalmak istiyorsanız, PKK içinde birlik sorunlarına katılmak istiyorsanız, sayılan bu kategorileri anlayın. Başlangıçta anlamak da yetmez, özümsemeniz gerekir. Bu da yetmez, yürütme gücüne dönüştürmeniz gerekir. Biz bu konuda aslında fazla iyi davrandık. Bunlar birdenbire hedefe ulaşamazlar, biraz da emniyetli bir ortamda verilmesi gereken eğitim fırsattır, zamanla ve süreç içinde partileşmedir, dedik. Bu da kendilerine sonuna kadar tanındı. Bu, şu anlama gelmiyor; bütünleşme sorunlarınızın olmadığı, keyfinizin istediği gibi PKK'lileşmeyi sürdürebileceğiniz anlamını taşıyor. Bu anlama getirirseniz, şimdiden kendiniz için trajik bir son hazırlamış olursunuz.

PKK'nin tarihçesini inceleyin. Bazıları kendilerini onbeş yıldan beri böyle dayatıyorlar. Hepsinin saçları ağardı. Ben hepsine selam ve saygılarımla buyrun partinize, savaşan partiye diyorum. Onbeş yıldır sabrediyorum. Örgütlenmeye tenezzül etmeyen biri (halbuki gerçekte elini sallasa bile doğru halledeceği birçok iş vardır), bu savaşı niye sürdürür? Bunun üzerine ciltler dolusu çözümler yapıldı. Dikkat edin: Bu çözümler bazılarının ısrarlı dayatmalarının sonucudur. Bir tek yersiz söz söylememek için bu kadar çok tekrarladım. Anlamıyorlar, kendilerine bir pay çıkarmıyorlar ve daha fazlasını istiyorlar. Bir de bizim tasfiye edilmemizi bekliyorlar. Karasevda türü bağıllık vardır, ama “önümüzden bir an kaysaydı da ikbale ulaşıyorduk” tutumu içinde olanlar da yığınladır.

Bunların hepsi son tahlilde şu anlama gelir: Kendi kendine bir hiç olanlar, sınıfsal ve ulusal düzeyde iki taşı bile bir araya getiremeyenler, bir taş fırlatamayacak olanlar, bizim mücadele silahlarımızı ucuzca ele geçirmek istiyorlar. Emekleri yok, okulları yoktur. Yenilgiden başka bir durumu yaşayamazlar. Bu temelde PKK'nin yapısı içinde yer almak ve PKK'nin içinde iddia sahibi olmak istiyorlar. Bu felaket getirir. Ben buna müsaade edemem. Bu sorunlarla da fazla uğraşmak istemiyorum. Benim bütün derdim buradan ülke sathına savaşçıları

yolcu etmektir. Benim için bir nolu meşgale budur. Bu vatana, bu halka mutlaka biraz savaşçı, biraz silah ve mümkünse birkaç önder yollamak çabasıydım. Önüç yıldır soluk soluğa böyleyim. Bu diğer sorunlara gelince, bunları da anlamayacak insan değilim. Buralarda bu kadar insanı yola çıkaranlar, iğne ucu kadar fırsatı değerlendirenler, herhalde kendi emeklerinin sonuçlarını da gözden geçirirler. Halkımıza bu kadar sahip çıkanlar, herhalde değerlerine de sahip çıkmaya çalışırlar; azgın bir düşmana karşı bu kadar ayakta durmayı becerenler, herhalde bu dayatmalar karşısında da bunu başarırlar. Teorik ve pratik olarak bunu başarırlar.

Benimle paylaşmaya gelince, benimle paylaşılacak şeyler bellidir. Paylaşma üzerine çok konuştum. Benimle silahlar paylaşılabilir, savaşmak için örgüt yetkileri paylaşılabilir, gece gündüz örgüt kurmak için benimle eğitime katılma paylaşılabilir, kendini tümüyle eğitime vermek için benimle maddi olanaklar paylaşılabilir. Mutlak anlamda bu işleri maddiyat ve parayla geliştirmek için benimle tartışma yapılabilir. İdeolojik ve teorik düzeyi daha da netleştirmek için benimle yaşam paylaşılabilir. Ben yaşamımı herkesle paylaşabilirim. Ama bunu bu temel değerlere güç katmak için yaparım. Bunların dışında benimle bu değerleri aşındırmaya ve güçten düşürmeye ilişkin bir paylaşım içine girerseniz yandınız demektir. Bu konuda benim kanunlarım benim içindir. Bu temelde paylaşma evet, bunu sonuna kadar yaparım. Ama şöyle yaşadık veya PKK için kendimize şöyle özgü şeyler istiyoruz demek ne kadar doğru olabilir? Bu konuda bireysel olarak hiçbir hakkınız yoktur demiyorum. Benim burada söz konusu ettiğim şey sosyal bir durumu yaşamak değildir. Devrime karşıt olmamak ve devrimi güçten düşürmemek koşuluyla herkes en saygılı ruhsal, sosyal ve kültürel yaşamı geliştirebilir. Farklı da olabilir.

Ben şuna da inanıyorum: İdeolojik, politik ve örgütsel birlik, insanın psikolojisini, kültürünü ve sosyal gelişmesini güçlendirmek içindir; hatta maddi yaşamını güçlendirmek içindir.

Maddi yaşamı biraz daha geliştirmek hem mücadeleye, hem de kişiye karşılıklı yarar getirebilir. Bunları tartışmıyorum. Sosyal, psikolojik, kültürel ve maddi yaşamınız biraz iyi olabilir. Örgüt bu konuda ideolojik, politik ve pratik alandaki kazanımlarla destek de sunabilir. Bu bir paylaşma değildir. Ben bunu ilke sorunu da yapmıyorum. Yaşamınız bağlı olduğunuz ideolojik, politik ve pratik doğrultuyu tehdit etmesin ve güçten düşürmesin, diyorum. Bunu istemek de hakkımızdır. Dilediğiniz biçimde yaşayın. Fakat şunu da kendi kendinize sorun: Benim bu yaşam tarzım örgüt yaşamına, onun ideolojik ve politik çerçevesine ne kadar uygundur? Kuşkusuz bunu sorgulayacaksınız. Bunu sorgulamadan, yaşamı paylaşmaktan bahsedemezsiniz. Bu çarpık olur. Size sonuna kadar yardımcı olmaya çalıştık. Daha güzel düşünmeniz, daha güzel duymanız, daha güzel sosyal ilişkilere sahip olmanız ve daha güçlü bir kültürel zenginliğe ulaşmanız için elimizden geleni yaptık. Bugün bu çabalar kültürde, psikolojide ve sosyal gelişmede epey sonuç ortaya çıkarmıştır. Halkın bir araya geliş sosyal bir olaydır, psikolojik bir olaydır. Coşkuya, sevgiye ve sosyal gelişmeye bakın, bu gelişmelere oldukça destek olduğumuzu biliyorsunuz. Evet, diğer tür paylaşmaya gelince bu olmaz, bu oldukça yanlıştır.

İkinci tip, bir ideoloji, politika veya bir taktikle karşıma çıksaydı, bunu anlardım. Gerçekten de ikinci tip şekillenme bir taktiği geliştirseydi, PKK'nin ittifak anlayışına biraz güç verebilirdi, yine kendisine yer verebilirdik. Ama bu yoktu, güçten düşürmeyi amaçlıyorlar. Şimdiye kadar böyle beş on tane çıktı. Ama ne yaptılar? Düşmandan daha fazla saldırı konumu içine girdiler. Yetki paylaşımını en çok silahlı savaşımı bir yana bırakma temelinde istediler. Provokasyon tam açığa çıkarılmadan önce, kendisini hiç eğitime vermeme, tek bir kitap dahi okumama, tek bir gün bile normal askeri yürüyüşe katılmama, ülke zemininde de tek bir işe sahiplik etmeme ve tek bir örgüt ilişkisi kurmama tutumları içindeydiler. Peki, ne yapıyordu? İşi gücü bozmak ve bütünüyle kaçtırmaktı. Soru-

yurum: Bu nasıl koalisyondur? Biz böylesine ikinci tip şekillenmelerle nasıl ittifak yapabiliriz? Bütün tipleri inceliyoruz. Hepsi güçten düşürmenin ittifakından başka bir anlama gelmiyor. Dolayısıyla PKK tarihinde ikinci tip şekillenme partiyeye güç kaybettiriyor. Aslında bu tip şu kadar yaşıyor, halihazırda arkadaşımız da bu kadar yaşıyor, demiyorum. Öyle anlaşılıyor ki, hala yüzeysellik ve sorunların bütün ciddiyetini görememe durumu vardır. Bu diğerlerine de kötü örnek teşkil ediyor. Geçmişte ben bunun birçok örneğini gördüm. 1978,1982 ve 1986 kongrelerinde gördüm; tecrübeme dayanarak sonuçları aktarmaya çalıştım. Yine söylüyorum, önemlidir. Aslında özeleştirisi konusunda kapsamlı bir değerlendirme yapmıştım. Bu değerlendirmenin dikkate alınması gerektiğini söylemiştim. Metin olarak elinizdedir sanırım. Burada PKK tarihinde özeleştirisi silahıyla neler kazanılır, sorusuna cevap bulunabilir. Yine kapsamlı özeleştirisi süreçleri vardır. Parti tarihi içinde dikkate alınabilir. Bir de örnekleri sergiledim. Özeleştiriyeye doğru yaklaşmamanın getireceği sonuçlar vahim ve trajik sonlar hazırlar. Kendilerini özerklikte çok daha güçlü görenler ve çok daha yürütebileceğini sananlar çokça çıktı ve sonuçları ortadadır, diyorum. Yani belki benim de elimde olmadan veya irademin dışında kendi kendilerini düşürdükleri durumlar vardır.

Sizin bu toplantınızın gidişatında bir yüzeysel yaklaşım söz konusudur. Gücünüzü konuşurmayın, demiyorum. PKK'ye karşı da savaşabilirsiniz. PKK içinde özerkliği daha da tırmandırabilirsiniz. Fakat PKK'nin de bazı yasaları vardır ve bu yasalar sizi vurur. Akıllı olun, diyorum. Zihinsel lümpenizm terk edilmelidir. PKK'deki yasalar ciddidir, ölüm kalım yasalarıdır. Bugün burada özgürlük savaşının üzerine yürüyenler, bir yasa uygulamak için gidiyorlar. Burada bu kadar büyük bir sabırla çalışıp didinenler, PKK yasasının gerekleri için bunu yapıyorlar. Bunlar ahmak değiller, büyük tutkuları sayesinde böyledirler. Bu işe bu kadar kan ve can verenler, gerçekten bu yasaların hatırı için bunu yapıyorlar. Biz en üst sorumluluk

düzeyinde bu işlere yol aldırırken, bu yasalara dikkat edeceğiz. Bu yasaların benim öznel irademin bile üstünde olduğuna ve benim öznel irademin bile bu yasalara tabi tutulduğuna inanacaksınız.

PKK'deki yasaların durumu budur, PKK'deki işleyişin durumu da budur. Dolayısıyla eğitiminizde ısrarlıyım. Eğitiminiz çok eksiktir; sizde bunun getirdiği yüzeysellik egemendir. Bunun için keskin eleştiri yapmadım. Bazı durumları açıkça belirttim. Kişinin biraz kendisini görmesine ve tanımasına katkıda bulunmak için bunları açıkça belirttim ve oldukça yararlı oldu. Hepinizin kendi gerçekliğinizi daha iyi tanımanız için bunları yaptım. Bu kesinlikle önemlidir. Bunlar geleceğinizi belirlemede etkili olacaktır. Yanlışlıklar kurnazlık yaparak aşmakla, altından geçmekle, üstünden atlamakla düzeltilmez. Yaşınız elliye ulaşır, saçlarınız ağarır, ama yine de bu yöntemlerle sonuç almak zordur. Ne kadar inatçı ve iddialı olursanız olun, en büyük inat, en büyük inatçılık PKK'nin iradesidir. Kişiliğinizi ne kadar dayatırsanız dayatın, ben de iddia ediyorum ki, PKK'nin kolektif bir kişiliği vardır, bu bütün iradelerden daha güçlüdür. Düşmanın iradesini bu kadar söken bir irade, elbette kendi mensuplarının, kendi içindeki gaffillerin veya yetmezlerin iradesini de bükerek eritir. Buna dikkat etmek gerekir. Ayrıca bundan böyle muğlaklığa yer vermemek çok önemlidir. Sözcük düzeyinde sarfettiğiniz şeyleri biraz öze indirgeyin. Partinin çok belirgin ve gelişen bir değerlendirme gücü vardır. Kendi adına yapılan her faaliyeti değerlendirebilir. Tecrübelerine dayanarak, kendi adına kimin nerede ne yaptığını istenildiği ölçüde olmasa da çok kısa sürede değerlendirme kabiliyetindedir. Dolayısıyla bireysel kurnazlık yöntemleriyle, ayrıntıları öne çıkarmakla, yanlış yöntemleri ısrarla gündemleştirmekle sadece kendiniz için çok iyi bir fırsatı çok kötü değerlendirmiş olursunuz. Böyle değerlendirmeler de az değildir.

Eğer partililikte bir iddianız varsa, fırsat yerindedir. PKK'nin yürüyüş hamlesi, gerek ulusal kurtuluş saflarında

gerekse kendi içindeki birlik olayında sonuç alıcı bir aşamadır. Biz Kürdistan'da birçok ağa tanıdık, birçok örgüt tanıdık, birçok önderlik de tanıyoruz. PKK'nin bugün hepsinin üstünde bir irade gücünün olduğu açıktır. Siz sorunları düşünme tarzınızın en iyisi olduğunu düşünebilirsiniz. Ama ben en iyisi, en açığı, en net olanı partinin genel iradesidir, diyorum. Onu formüle edip sunuyorum. Politik Rapor biçiminde ve çok çeşitli tartışmalarla bunu yapıyorum. Sıradan bir anlama kabiliyeti olanlara sunduğu eleştirilerde gerçek payı vardır. Kesin dikkate alınması ve yerine getirilmesi gereken hususlar vardır. PKK'nin belirli bir düzeye ulaştığını iddia edebilirim. Her alanında yapılan tartışmalar ciddidir. PKK'nin ideolojik, politik ve taktik düzeyi, sorunları ele alma ve çözümlene gücündedir. Aslında eleştiriler ve saptamalar oldukça yetkindir. Kesin dikkate alınmayı gerektirir. Yani PKK'nin çocuk örgütü olmadığına, bugün gerçekten en hatırı sayılır güçlü değerlendirme örgütü olduğuna emin olmalısınız. PKK doğru düşünüyor, doğru tavır geliştiriyor. Bütün bunları veri olarak almalısınız.

Bu konuşmamla bir özeleştirici olayına yönelirken, bazı yüzeysel yaklaşımlar kadar, özellikle yöntemi tutturamamaktan ötürü fırsatı değerlendirmeme biçiminde içine düşeceğiniz olumsuzlukları önlemek açısından vurguladım. Tehlikeyi biraz da böyle sivri gösterip düzeltmek, yani özeleştiriciyle kendini düzeltme şansını artırmak için yaptım. Benim sorunum bazı kişilerin mahkumiyeti veya affı değildir, PKK'deki gerçeği bir kez daha vurgulayarak anlatmaktır. Benim bütün eleştirileri toplantılarına katılmamın gereği var mı, bilmiyorum. Bunun için kendimi burada tutuyorum. Gerekirse katılırım. Zaman zaman gelip sözlerinizi dinliyoruz. Madem ki Politik Rapor bizim tarafımızdan sunuldu, kuşkusuz bu temelde geliştirilecek eleştiriler ve özeleştirilerde de söz almamız yerindedir. Bu gerekli de olabilir.

Benim bu durumlara ilişkin söyleyeceklerim az çok bunlardır. Herkesin geliştireceği tavır bir ölçüde bellidir. Kendi gerçekliğimize bağlı olarak ilk adımları atıyorsunuz. Siz buraya

geldiğinizde de vurguladık: Buraya ne kadar suçlu ve zayıf gelirsiniz gelin, eğer PKK'ye inanıyorsanız, yine PKK'nin dönüştürme gücüne inanıyorsanız, bu size yol aldırabilir. Bunlar başlangıçtaki kayıtlamalardır. Ama aynı etkinlikte şunu da söyledim: PKK sonuç almasını bilir. Ölümüne mal olsa da ve bazıları çatlasa da, kendi yasalarını konuşturmasını bilir. Bunu da özenle vurguladım. Gerçekten PKK dünyada kendisini en iyi eğiten örgüttür; eğitime değer veren örgüttür; özeleştirici silahıyla olsun, eğitimle olsun, her türlü yoldaşça destekle olsun kendi militanları ve önderlerine en iyi şansını veren örgüttür. Ama bunun karşısında dilediğinizi yapacağınızı da söylemeyin. Bu da doğru değildir. PKK'nin yasaları vardır. Aştın mı yakalanırsın. Buna da inanmak gerekir. Bir yasa gücü altında yaşadığımızı bilmek gerekir. İdeal olan her şeyi yapın, ama çiğnenmeyecek anlamda, kaba ve ters yöntemlere düşmeyecek bir biçimde kendinizi ayarlamasını bilin. Örneğin şimdi suçlu kimdir? Yaklaşımlarınızda biraz da bu tehlikeyi görüyorum. Sorunlara daha derin yaklaşmanız gerekiyor. Doğruya çekmede sabırsız, kestirmeci ve polemikçi olmamalı; derinlik ve sabırla doğruya çekilmesini bilmelisiniz. Örtbas etmekle, geçiştirmekle süreçlerdeki karanlık yönleri açığa çıkaramazsınız. Dolayısıyla bu özeleştiriciyle alabileceğiniz sonuçları en iyi biçimde almanızı diliyorum.

Dediğim gibi, bu konuda elimizden gelen desteği veririz. Buradayız, zaman zaman gelirim, tartışılabilir. Toplantı süreçleri dışında da tartışılabilir. Benim sürekli katılmam mümkün değildir. Ama yararlı olursa hem dışarıda, hem toplantı aralarında ve hem de buraya gelerek katkımızı sunmaya devam ederiz. Ben şimdilik konuşmamı böyle tamamlamaya çalışıyorum. Hemen soru sormak isteyen varsa cevap verebilirim. Özellikle konferansın şimdiye kadar olan sürecine ilişkin soru sormak veya hatırlatmada bulunmak istiyorsanız dinlerim. Yine açıklık getirmek istediğiniz hususlar varsa söyleyin. Hatta kalmam gerekiyorsa, onu da belirtebilirsiniz.

Başarılar dilerim.

PKK'DE SEVGİ SAVAŞLA ÜRETİLİR*

S.: Sonuç olarak benim çıkardığım şudur: Şener o dönemde bu istem doğrultusunda hareket ederek, kendisini daha güçlü katma çabası içine girdi.

– Dinledik. Çok şey söylenebilir. Her arkadaşımızın üzerinde çokça duracağımıza, birkaç arkadaşımızın üzerinde durursak, çözümlenmeyi bazı olgular, olaylar ve ilişkileri üzerinde yoğunlaştırırsak, daha iyi bir yöntemle sonuca gidilebilir diye düşündük. Dolayısıyla cezaevindeki bütün yoldaşların üzerinde tek tek düşünmemiz hem mümkün ve hem de gerekli değildir.

Başta M.S.'nin üzerinde durduk. Bugün S. arkadaşın, yarın belki başkasının durumu üzerinde duracağım. Aslında epey gerçek söylendi. Arkadaşların kavrayış gücü fena değil, iyidir. İsabetli değerlendirmeler var. Epey ortak noktada buluşuluyor. Bence oldukça yoğunlaşan görüşler söz konusudur. Yalnız S.'nin yaşadığı bazı önemli konular var. Bazı arkadaşlar

(*) Konferansın eleştiri ve özeleştiri bölümünde S. arkadaşın özeleştirisini sırasında yapılan değerlendirme. (W.S.)

bu durumun sorgulanmasını istediler. Bazıları da henüz subjektivizm mi, yoksa objektivizm mi olduğu belli olmayan, ama ikisinin de içinde bulunduğu yaklaşımlar gösterdiler. Bazılarının iyi niyetlerini ve hayallerini konuşturdukları da görüldü. Hiç şüphesiz S.'nin yaşadığı gerçek, genelde bir parti gerçekliğidir, parti içinde çeşitli kişiliklerin ne durumda seyrettiği gerçeğidir. Belli ki zindanda da PKK'lileşme olayı veya PKK adı altında şekillenmeler oldukça kendini yaşatabiliyor. Kimi çok cüretli ve açık, kimi kapalı.

Biz değerlendirmeleri geliştirirken, şunu hep dikkate almamız: Genelde çizgi iyi, ama üzerinde günlük olarak düşmana karşı yürütülen mücadeleyi bunlar ne kadar etkiliyor? Hızla mı etkiliyor, yavaşça mı etkiliyor? Yoksa engelliyor mu? Buna büyük değer biçmek gerekiyor. Benim yaşantım, benim günlük yaşantım düşmana bir darbe midir, yoksa dolaylı da olsa arka cepheden düşmana bir destek midir? Ya da nötral bir durum mudur? Sorumlu devrimcilik buna mutlaka bir cevap vermek durumundadır. Bunun geleceğe yansıtılması kesin olarak sorumlulukla bağdaşmaz. Bu oportünizme götürür. Kendini çok ağırlaştırma, kendini geçmişe çok dayandırma, geleceğe yayma, günceli ve somut acil görevini bilememe: Böyle bir kişiden her şey çıkabilir, ama asla bir devrimci kişilik çıkmaz.

Öyle anlaşılıyor ki, genelde bütün bu adaylarımızın pratiğini, özelde zindan kaynaklı pratikleri değerlendirmemizi, eleştirmemizi ve özcesi bir sonuca gidilmesi gerektiğine ilişkin yaklaşımlarımızı anlamadınız. Özellikle S. arkadaşta bunu göremedim. Arkadaşların görüşlerinde dile getirildiği gibi, dinlememe tarzında bir durumda yaşandı. Önemli bir doğrultuda dinlemiştir de. Düşman henüz onu nasıl yansıtacağını hesabı içindedir. Bu kadar anlatımdan sonra partiyi kavraması mümkün değildir. Çok açık değerlendirmeler yaptık. Normalde uluslararası kamuoyunun bile bizi dinlemek için yarışırçasına geldiğini ve düşmanın bu konuda özel bir çaba içinde olduğunu göz önüne getirdiğimizde, sorumlu bir PKK

kadrosunun dinlememesi tabii çok gariptir. Bunlarla çok önemli sonuçlara ulaşmaması da düşündürücüdür. Sanırım dikkat çekmek istediğiniz ve tam başaramadığınız da budur.

Bunun inatçı bir kişilikle ne kadar ilgisi olabilir? Bazı arkadaşlar pohpohlama dediler. Çok pohpohlanmış bir kişilik. Bunun da ne kadar yeterli bir değerlendirme olacağı bence düşündürüyor. Bütün bunlara rağmen, bizi hiç dinlemeyecek kadar gerçekten kendini yitirmiş midir? Dinlemiş midir? Dinlememişse neden? Geri zekalı biri değil, oldukça ince ruhlu bir tip. Öyle mi diyorsunuz? Ama biz Kürdistan halkının kaderini ilgilendiren çok değerlendirme, çözümleme ve talimat geliştirdik. Kitleleri gördünüz. Sıradan insanların bile büyük katılımını gördünüz. Buraya gelen çok sayıda insanın gelişmeleri dinlemesi, anlaması ve ayak uydurması söz konusudur. Tabii dinlememe olayını S.'de görmek bizi daha çok düşündürülecektir. En son sözcüğünde bile ısrarla eski tavrını sürdürmesi, dile getirdiğimiz gibi net olamaması, zindanı yaşamaması, Diyarbakır Cezaevi'nden çıkmaması ilginçtir. Bazı arkadaşlar da izah ettiler. Çok yoğun bir savaş yaşanmıştır. Ama bu arkadaşlar, “S. arkadaş Sovyet Devrimi'nden yetmiş yıl sonra ortaya çıkan ve hala eski sloganları haykıran yaşlı bir adamın trajik durumunu yaşıyor” dediler. Bazı arkadaşlar böyle söylediler. Bütün bunları dikkate almalıyız. Arkadaş da dikkate almalı. Hiç şüphesiz daha değişik konuşanlar da olabilir. Başka alanlardan da konuşanlar olur. Ama acaba bir kişi kendini bu kadar tartışma noktası haline getirme hakkına sahip midir? Mücadelemizin içinde yaşadığı süreç buna imkan veriyor mu? Özellikle sorumlu bir kadro bunu mutlaka değerlendirmek zorundadır.

Çok canalcı bir savaşı yaşayan bir ortamın sorumlu kadrosu kesinlikle nasıl olmalıdır? Her sözüne ve her adımına dikkat ederek nasıl karşılık vermelidir? Eğer siz bunu bilemiyorsanız (ki ben biraz daha genel olarak bunu bir yetmezlik olarak görüyorum), çok şeyinizi yitirmişsiniz. Yani duygularınız olabilir, gerçekten yaşama hakkınız olabilir, çok şey olabilir.

Ama çok hakkı olan ve yaşaması gereken savaşın kendisidir, mücadelemizin kendisidir. Bize bağlılık olayında PKK'nin ideolojik ve politik doğrultusuna, en önemlisi de şehitlerin vasiyetinde belirtilenlere gerçekten tam bağlıysak, mevcut savaşa birincil derecede yer vereceğiz. Ben size bunu birçok kez anlattım. Neden savaşı en öne alacağız? Neden her şeyi savaş için seferber edeceğiz? Gerekirse yüreğimizi bastıracağız, gerektiğinde beynimizi müthiş kılacağız. Bunları boşa konuşmadığımı sanıyorum. Kafalarınız ne kadar sert olursa olsun, duygularınız ne kadar taşırılmış olursa olsun, bu savaş gerçeğine bağlanmayan bir yaşamın beş paralık değerinin olmadığını bileceksiniz. Bundan “intiharvari bir biçimde savaşa katılın” sonucu çıkmaz. Hemen “ben de gerillaya varım” demenizi istemiyorum. Verilecek her şey mevcut savaş gerçeğinde veya onun günlük sorunlarına verilmelidir. Verilmesi genel bir olaydır.

Bütün halkın bu temelde ayağa kalktığını biliyorsunuz. Bir Kurtalan köylülerinin (ki daha dün yeni mücadeleye katılmışlardır), ölümüne zulmün üzerine yürüdüğünü, yüzlerce ve hatta binlerce köyün bu konuda hazırola geçtiğini görüyorsunuz. Bunlar hiç bilinç almadılar, bunları örgütleyemedik bile. Ama kontraların üzerine nasıl yürüdüklerini izliyorsunuz. Binler, onbinler günboyu kontralarla çatıştılar. Peki, bu nedir? Bu size hiçbir şey anlatmıyor mu? Bir savaş kadrosunuz, savaşın yürütücü kadrosunuz. Evet, hiç doğru dürüst eğitim örgütleyemediğimiz onbinler gerçeği böyle kavramıştır. Sizin çok yetmez bir önderliğinize ve imha tehlikesinin de olacağını çok iyi bilmelerine rağmen kitlelerin böyle yürümelerinden ciddi siyasal sonuçlar çıkaramıyorsunuz. Veya gündemin halk tarafından da karşılandığını açıkça göremiyorsunuz. Bu durum da çok büyük bir siyasal körlüğünüz var demektir. Belki de zor tedavi edilecek bir siyasal hastalık içindediniz. Sıradan bir halk, en son PKK'ye katılan bir yönetim... Şimdi bunların gündemi yakalaması bir gerçektir. Bizim yıllardır sözümona PKK olayını yaşamamız mı, güncele böyle yaklaşmamız mı

bir gerçektir? Bunu baştan da vurgulamıştım. Öyle anlaşılıyor ki, oldukça katılaşmıştır. Sadece zindan pratiği için söylemiyorum. Genelde yaşamadığınız politik düzeyi izah ettik. Gayet anlaşılır ve kesin eğitim gerekiyor. Anlaşılıyor, deneme ve sınama gerekiyor. Ama bunda kemikleşmek, kemikleşmeye veya “ben buyum” biçiminde kişiliğe sığınmayı ısrarla savunmak kesinlikle oportünizmdir. Bunun öyle kişinin iradesi, devrimci alışkanlığı ve hatta karşı-devrimciliği ile alakası yoktur. Bu, oportünizme görkemli bir başlangıçtır, görkemli bir oportünizmdir. Bu daha sonra her türlü hastalığa gidebilir. Kimi karşı-devrime, kimi tasfiyeye gider; kimi sağa sapar, kimi reformizme gider. Kimi de intihara gider. O da olumsuz bir çıkıştır.

S. herhalde bunun en katı görünümünü olmaya bayılıyor. Veya henüz bunu kararlaştıramadığını söylüyor. Ama seyrettiği nokta, bu konudaki bütün değerlendirmelerimizden de anlaşıldığı kadarıyla, gerçekten oldukça sakıncalıdır. Şimdi neden buraya geldi? Çözümleme ve sonuca gitmek için, eğer parti tarihine doğru yaklaşıyor veya yaklaşıyor olsaydı, aslında bir hayli sonuç alıcı durumlar söz konusu olurdu. Çünkü bu PKK'de yalnızca bir S. inadı veya bir başkasının inadı değildir. Konferansta tartıştığınız için söylüyorum. Böyle birçok örnek var. Bu inatların çok kötü inatlar olduğunu ve daha sonra kendilerini en ölümcül noktalara bağladıklarını gördüklerinde epeyce üzülecekler. Güncelliği devrimci tarzda yakalamak yerine, oportünizmi mükemmelce temsil etmeye bayılmak nedir? Bundan ne zevk alınıyor? Bunu ben de anlamaya çalışıyorum. Birçok düşünce olmakla birlikte, ben daha da sentezlemek ve esas noktalara bağlamak istiyorum. Bir kişinin çözümü sadece o kişi için değildir, belirtildiği gibi çoğunuzun durumuna açıklık getirmek için vurguluyorum. Bunun altını da özenle çiziyim. Bizim çözümlendiğimiz bir olay, gerçekten herkesin az çok ders çıkarması içindir; sadece bir kişinin özgünlüğünü ortaya koymak ve çözüme götürmek değildir. S. halkası PKK içinde bu konumu ile belli ki hayli eleştiri

rilere ve tartışmalara yol açacaktır.

Parti açısından biraz da sonuç alıcı ve tamamlayıcı değerlendirmeler geliştirmek zorundayız. Tabii kendinizi politikleştiremezseniz, onun pratik ifadesi haline getiremezsiniz; zaman açısından değerlendiremezseniz, başarılı olamazsınız. Bir günde her şeyi istemek de doğru olmuyor. Yılların politikleşmeyen ve örgütlemeyen yapısı oldukça zor durumdadır. Siz bile kendi kendinize inanmadığınızı söylüyorsunuz. Bu toplantıda çoğunuz fark ettiniz; bizim beklentimizle ortaya çıkan gerçek, bu politikadan, gerçekten PKK'nin pratiksel gelişmesinden uzaklığınızı veya gafletinizi gösteriyor. Bu uzaklığın nasıl kapatılabileceğini size açıklamıştım. Bir Politik Raporu iyi inceleyemezseniz, sizin sorunlarınız da hep öyle olur. Bu temelde de kimse size politik paye biçmez. Şunu sıkça vurguladım: Kendini çok abartılı kılmamak kaydıyla, güncel cevap vermek isteyen politikacılık ve bir örgütçülük varsa, önderlik demek kesinlikle bu konulara güç yetirebilmek demektir, dedim. Yine bu konularda eleştiri ve itirazımın olmadığını söyledim. Şu imkanına bakın. Siz bunu da anlamıyorsunuz. İlle şımarıklık, çocukluk diyorsunuz. Ama bu sadece, S.'nin durumunda değil, çoğu insanın çeşitli düzeylerde yaşadığı bir olay oluyor. Politik anlamda şımarıklıktan bahsediyorum. Kişilikleri hedeflemiyorum. Ben buna balonlaşma, kendini balon gibi şişirme diyorum. Bunu 1984'te söyledim ve bu aslında biraz da genelleşen bir deyim halini alıyor. Kendi pratiğimi izah ederken, en zor süreçleri ben de yaşadım, dedim. Şimdi PKK demek, onun çizgisinde yürümek demektir. Bu aynı zamanda savaştan vazgeçmemek anlamına gelir. Zindan direnişçiliğinin, 14 Temmuz direnişçiliğinin anlamı budur. Yani eğer Mazlumlar, Hayriler ve Kemaller bir şey ifade edecekse, bu eşittir, savaş sürecektir. Evet, iki sözcükle: Savaş sürecektir! Bu kadar çekıştirmenizin anlamını bulamıyorum. Sizde bu değerlerin büyüklüğüne bağlanma güçlü olmalıydı. Üzerinden on yıl geçiyor. Hala onlara nasıl bağlanmanız gerektiğini bile kestirememenizin çok ciddi bir kopukluk oldu-

ğunu belirtmeliyim. Uzak düşmüşlük: Bunu böyle yerinde değerlendirmeliyim.

Bundan da hemen savaşa girin sonucu çıkmıyor. Hayır, bu “sol” bir yaklaşımdır, bu çıkmaz yoldur. Bizde bir kişi savaşır, yüzde doksandokuzu yardımcı olur. Siz savaş çizgisine yardımcı olmasını bile bilmiyorsunuz. Dikkat ederseniz ben elime fazla silah almış değilim, bizzat silahı kaparak savaşacak durumda da değilim. Ama TC tarihine ve Türk egemenlik sistemine dayatılan savaşımın gerçekten soluğu, fişegi ve yüreği olduğumu söyleyebilirim. Bunlar olmasaydı, düşmana kurşun sıkmayı bir yana bırakın, bu insanların nerede duracağını dahi kestiremezdik. En iyi militan arkadaşlar vardı. Ben 1981'de burada konferansı geliştirirken, en yiğit militan arkadaşlarımızdan biri olan **Mehmet Sevgat**, “Biz Başkan'ın arkasından gülüyorduk, ülke diyor ve tekrar ülkeye gidip savaşmaktan söz ediyordu. Oysa biz her şeyi koyuvermiştik. Ne ülkesi, ne savaşı, ne PKK'si?” diyordu. En iyi militanın değerlendirmesi buysa, artık siz diğerlerini değerlendirin. Bir savaş çizgisidir. Bir savaş olayı nasıl geliştirilir? Ki, bu savaş olayı da her şeydir. Bakın, ben de bir yardımcıyım, ama tüm gücümü kullandım. Benim de duygularım vardı; sizinkinden daha fazla benim acılarım ve ızdıraplarım vardı. Ama hiçbirini sorun yapıp temel işin önüne koymadım. Tam tersine onları da bu işe katkı ettim. Çizgi devrimciliğinden söz ediyorum. Size bir kişinin tüm duyguları, acıları ve ızdıraplarıyla kendini nasıl bir çalışmaya adanması gerektiği konusunda ipucu veriyorum. İnşallah anlayacaksınız.

Sürekli buradayız. Yanlış sonuç çıkarmayın. Aşka gelip savaşa fırlamayın. Hayır, sonuç bu değildir; sonuç yüreğinde ve beyninde bir şeyleri biraz duyabilmektir. Önce buradan başlamalısınız. Ben öyle çok savaş tarzı gördüm ki, bunların bana ve silahımıza zarar vermektan başka bir işe yaramadıklarını da söylemeliyim. En az savaştan uzak duranlar kadar sözümona savaşıyor denilenlerin de bu çizgiye ve bu çalışmaya darbe vurduklarını belirtmeliyim. Yanlış değerlendirmelere

gitmemeniz için bunları vurgulamalıyım. Dediğim gibi bazıları savaşa çok kapalıdır. Bazıları da savaşıyoruz diyorlar, ama savaşa zarar veriyorlar. İkisi de yanlıştır. Devrimci çizgi farklıdır. Şuraya getiriyorum: PKK ilginin odak noktasıdır, PKK çalışmanın esas noktasıdır, PKK beyin ve yüreğin zamanında ölümüne yatırılmasıdır. PKK'nin her zaman için bir çalışması vardır. Dünkü konuşmamda şunu söyledim: Çoğunuzu zavallı olarak görüyorum ve bazılarınızın savaşa intiharvari yaklaşmasından çekiniyorum. Bazılarınızın da istemeye istemeye zorlanacağını görüyorum ve bunun da militanca bir yaklaşım olmadığını söyledim. Şunu da ekledim; günümüzde bu savaş iyi ve zevkli yürütebilir, dedim. Bakın, en feodal milletvekillerinin çocukları bile mücadeleye gönüllü katılıyorlar. PKK olayı bu noktaya gelmiştir. Savaşı zevkli bir olay haline getirmiştir. Saraylarda büyümüşler, parlamenterlere ait yerlerde büyümüşler, ama kaçıp savaşa katılıyorlar. Hepsisi de onaltı-onsekiz yaşlarındaki gençlerdir. Köylülerden bahsettik. Onlardır bizim gerçeklerimiz, onlardır benim uğruna savaştığım gerçekler.

Şimdi siz de biraz tartıştınız, üç ay buradaki varlığımdan bahsettiniz ve hala bazı gerçekleri tartışıyorsunuz. S.'nin şahsında dile getirilen durumlardan bahsettiniz. Evet fiziksel olarak burada, ama birçok bakımdan başka yerde. Dinlemedi; acil görevler, PKK'nin temel görevleri konuşuldu, oralı bile olmadı. İşte olgusal dediğimiz yeni bir süreci alıyor, hep onu tekrarlıyor, on defa tekrarlıyor. Bu bizim mücadelemizin güncel sorunlarını ne kadar karşılıyor? Savaş olgusuna bağlanmayı bir nokta haline getirdim. Soluk soluğa. Evet, tam önüç yıldır böyleyim. Yani bu savaşı sürdürürken hiç sıkıntım olmadı, demiyorum. Ama şöyle bir özelliğim vardır: PKK'de örgütün siyasal ve askeri gelişiminde ve yönetilmesinde yersiz iki sözcük oldu mu fırlarım. Çok açık, çok sert cevap veririm. Hele karşımdaki sorumlu ise, ilk elden sorumluydu ve biraz da güçlü bir adamsa, gerçekten de iki yakasından tutup sarsarım.

Partimizin çizgisi genelde bir kitle savaş çizgisi haline gel-

miştir. Kitlelerin bile “artık savaş çizgisiyle oynamayın” çizgileri de Kürdistan semalarında yükseliyor. Her türlü inatlarına rağmen, bütün PKK kadroları bu mücadelenin komutanları ve savaşçılarıdır. Her şey çok açık. Şimdi başka telden çalmak size zevk veriyorsa, o ayrı bir sorun. Bu sıkıntınızı gideriyorsa, kendini tatmin aracı olarak başvurulabilir. “Sohbet eder, rahatlarım” tartışması sizin için bu temelde bir rahatlık aracı ise söylenecek fazla bir şey olmaz. Ama bu kesinlikle politik bir tavır değildir. Yalnız benim bu değerlendirmelerim acaba isabetli midir? Özellikle arkadaşımızın durumunu ortaya koymada, gerçeği tam ve net olarak açığa çıkarmada yardımcı olabilir mi? Ben de tam öyledir, demiyorum. Sorduğum bazı soruları daha da geliştirebiliriz. Bunlara dayalı olarak şunu da sorabiliriz: Dünkü konuşmamda PKK içindeki önderliksel şekillenmelerden söz ettim. Birinci, ikinci, üçüncü ve hatta dördüncü kategorilerden söz ettim. Şimdi mevcut durumu kavramak için her şeyi göz önüne getirebiliriz.

Öncelikle şunu söyleyeyim ki, yürüttüğümüz bir kuruculuk görevi var. Öyle anlaşılıyor ki, bunu daha da kapsamlı götüreceğiz. Olumlu ve olumsuz bütün yönleriyle götüreceğiz. Bu benim işim. Ben işimi ayarlar ve sürdürürüm. İçeriden ve dışarıdan tüm engellere karşı sürdürürüm. Bütün bunları arkadaşın önderliksel durumu daha iyi kavraması için veya “bu tip gelişmelerin neresindesin?” sorusuna cevap verebilmesi için söyledim. Hemen belirteyim ki, adımı sıkça ettiğimiz bu ilişki belki de sınırlı olarak kavrayışa çıkarıldı. Belki de abartılı. Belki daha abartılı, belki daha az. Bu da o kadar önemli değildir. Belki halklı, belki de haksız gerekçeye dayandı. Olsun biz yine de ihtiyat payı bırakalım. Hatta S.'nin bazı endişelerinden söz ettiniz: Kurtarılamaz mı? Bu da bir düşünce. Hatalarımız olabilir, yetersizliklerimiz olabilir. Vardır, demiyorum; ama bazılarının sandıkları gibi olsun, S.'nin sandığı gibi olsun. Yaklaşımı, beklentileri, tümüyle duyduğu ve düşündüğü gibi olsun. Ama buna rağmen, hepsinin üstünde o tasfiyeci unsurla olan bir ilişkisi vardır.

Tasfiyeci unsur tam bir hinoğluhin. Yani anasının has çocuğu. Takipçi, bizi izliyor. Şimdi bunun sınıf temeli de olabilir. Beni mükemmel izliyor. Hem de içinizden hiçbirinin tahmin edemeyeceği kadar. Bunu gördüm. Bizim Kürdistan'da nasıl bir olay olduğumuzu ve neyi ortaya çıkardığımızı çok iyi biliyor. Nasıl biliyor, buna nasıl ulaşmıştır? Benim için de bir sorudur. Ama biliyor. Önemi nedir, gelişim özelliklerimiz nelerdir, bunları en iyi biçimde kavrayarak kendine göre en iyi sonucu çıkararak biridir. Bu nokta çok önemlidir. O çok eleştirdiğiniz, “şu kadar arkadaşına bağlı” veya “geneli şu kadar etkilemiş” dediğiniz olayı açığa çıkarmak için söylüyorum.

Bizim çıkışımızı, bir başka deyişle yükselişimizi kendime göre tabii değerlendiriyorum. Bunlar için temel ilgi odağı iki türdür: Bazıları canı gönülden katılma ve birlikte yol alma, bazıları da hesapçı bir tutum içindedirler. Bu ilk günden günümüze kadar devam eden bir olaydır. PKK çözümlemelerinde olduğu için değiniyorum. İyi incelemesini bilin. Aslında zeki olsaydınız incelerdiniz. Katılımlar vardır; çok özlü, dürüst ve tam öngörülen önderlik tarzında olduğu gibi, çok sinice, hileci ve hırsızca katılımlar da vardır. Bu yaygın bir olaydır. Günün moda deyişimiyle bir verir, on alır diyelim. Evet, bir koyup on alma: Böyle katılan da, kölece bağlanan da vardır. Bizim temsil ettiğimiz çıkışa karşı gelişen bu son olay özellikle konferansın gündemini oldukça işgal ettiği için vurguladım. Çoğunluğu bir koyup on alma veya hiç vermeden çok şey alma biçiminde oluyor. S. arkadaşın örnek teşkil eden ve uç noktaya varan özelliği, bütün gelişmelerin bileşkesini izliyor, önderliksel gelişmeyi izliyor. Nasıl olacağını ve nasıl vuracağını çok iyi hesaplıyor.

Şimdi sizin de hangi temelde katılımcı olduğunuza karar vermek için, S. arkadaşın bu kadar derinden katıldığı bir olayı çözümlememiz gerekir. Bu olayda duygusal yönün ağırlıkta olduğu biliniyor. Bu da S. arkadaşın politik gelişmesini ve kendini çözümlemesini engeller. Karşıdaki tip son şahane (!) değerlendirmelerinde ne diyor, okudunuz mu? Elinizde var.

Oldukça mih gibi bir değerlendirme, öyle değil mi? Değerlendirmelerinde Lenin'in 2. Enternasyonal'e ve Plehanov'a karşı çıkışını, son olarak da günümüzde “Yeni Dünya Düzeni”ne karşı nasıl en büyük tarihsel devrimci rolü oynadığını ele alıyor. Tabii hepsi de bize yönelik suçlama temelinde ele alınmıştır. Noktası noktasına ne olduğumuzu anlatmaya çalışan satırları da var. Halen de uğraşiyor. PKK'nin oldukça çürümüş yanı olarak bizi görüyor. Kendisi ise “Diriliş Kanadı” adını alıyor. Şimdi bunlar neyi ifade ediyor? Gerçekten çürüme nerede, diriliş nerede? S. arkadaşımız kendisini tam da bu olay içinde görmelidir. Adam bir dirilişten, bir çürümeden söz ediyor. Önemlidir. S. başta olmak üzere, çoğunuz bu yaşamın etkisi altındasınız.

Kişileri devreden çıkaralım, sonuçları ve ilişkileri göz önüne getirelim. Çünkü savaşa gelemekten, savaşa yardımcı olamamaktan bahsettiniz. Şimdi sormak gerekir: Çürüme nerede? S.'nin bizi dinlememesi, bu konuda zorlanması neyi ifade eder? Çürümeyi sözümona biz temsil ediyorsak, diriliş nerede ve nasıl? Ben her şeyimizle dipdiri olduğumuzu söylemiyorum, ama tartışmalarda ortaya çıktı ki, yaşam noktalarını biz yakalamışız. Ben çürümenin ne anlama geldiğini gerçekten çok iyi biliyorum. Çürümenin de ötesinde çok kötü bir konuşmanın nerede ve nasıl olduğunu da biliyorum. Siz bu havayı teneffüs ettiniz. Kendimi yine dahi yerine koymayayım, ama sizin “ana” diye bağrınıza bastığınız kadına ben 1982'de provokatör dedim. Bakın, size umut ışığı olsun diye söyleyeyim. 1982'de o bahsettiğiniz “ana”dan bir kaset gelmişti. Hepimiz dinledik. Sanırım burada tanıştı da var. Bazı arkadaşlar, “ne güzel konuşuyor” biçiminde yorum yaptılar. Ben politik nedenlerle bir şey demedim, ama o anda içimde bu kadına karşı bir nefret duydum. Ayrıca o anda arkadaşların duygularını da bastırmak istemedim. Nefret: Tek sözcükle böyle diyebilirim. Yine içimden “bu bir provokatördür, tahrikçidir” dedim. Bu duygularımı zaman zaman dışa da yansıttım. Bir kişilikten bahsediyorum. Kişilik nedir? PKK içindekilerin yüz-

de doksan-dokuzu kişiliği böyle yüzeysel anlıyor. S. arkadaşın üzülmemesi için söylüyorum. Duyguları böyle, ama benimki tek başına böyle. Ben yanlış da olabilirim. Onların hepsi de doğru olabilir. Ama ben buyum işte. Böyle düşündüm, böyle mahkum ettim. İster hoşunuza gitsin, ister gitmesin. 1982'de durum buydu.

Değerlendirmemin üzerinden on yıl geçti. Bu yılların bize ne kadar gerekli olduğunu bilmiyorsunuz. Arkadaşlarımızın duygularını diye bir şey dememiştim. Ama yine de mücadeleli sürdürdüm. Benim de bir düzenim vardır. PKK olayına ve Kürdistan halkına yaklaşımımız sonuçlarıyla birlikte ortadadır. Benim bağlandığım veya bana bağlanan duyguların savaşla ilişkisini görün. Bunları göreceksiniz. Duyguların yüceliğinden bahsetmek istiyorsanız, bunları göreceksiniz. Benim de delikanlılar veya kızlarla ilişkilerim vardır. Ama bunlar savaş ilişkisidir. Bu önemlidir. Birileri seni bu gerçeğin dışına çekiyorsa, bu düşürücü ilişki tarzıdır.

Diyelim bağlandınız. Ama sizi nereye çekiyor? İşte yirmi tanesi İsveç'te. Bunu anlayacaksınız. Bunun politikayla ilişkisi nedir? İsveç'te olunmasının politik bir olgu olduğunu bileceksiniz. Orada olunmasının öyle İsveç'in insanseverliği, hümanizmi filan değildir; tersine onlar bu kavramlara fazla yakın da değildir. İyi biliyorum: Siverek'ten üçyüz tane adam çektiler. Siverek 1980 öncesinin direniş kalesiydi. Şimdi sönmüş. Neden acaba? Üçyüz adam İsveç'te. Doğru dürüst tek bir yiğit bile çıkmıyor. Siverekli kendilerini sözümona yiğit sayarlar. İsveç'le ilişkileri neden? Bunlar arasında sözde önderler de var. Hepsinin duyguları var sanırım. Ben 1980'lerin başında o direnişin önderlerinden birini burada gördüm. Evet, duyguları anlayın. Bunların savaşla ilişkisini, direnişle ilişkisini, Siverek'le ilişkisini, Diyarbakır'la ilişkisini anlayacaksınız. İsveçli sarışından ayrılınca, günlerce, saatlerce ağlanmaz. Ama böyle bir adamı zorbela sınıra kadar götürdük. Yaka paça kendini uçağa attı. Daha sonra İsveç'e gitti. Bu bir "önder", Rızgari önderi, DDKD önderi. Bu yoldan üçyüz kişi gitti.

Şimdi biz burada duyguların yüceliğine sığınabilir miyiz? "Ana" denilen kadın İsveç'e gitti. Gözünüzün önünde üç defa uçağa bindi. Ona bağlanan duyguların İsveç'e bağlanan duygular olmadığını söyleyebilir misiniz? Ben, çok az da olsa, mektuplarınızdan bir şeyler sezinlemiştim. Avrupa'da bizimle dost olanlar var. Bunlar buraya geliyorlar. Yarın Kürdistan'a gidecekler. Böyle dostluklardan anlarım. Ama sizin yaklaşımlarınızdan hiçbir şey anlamam. Avrupa kimseye yar olmamış, İsveç hiç olmaz. İsveç beni "terörist" ilan etmek için on yıldır savaş yürütüyor. Aynı İsveç benimle amansız bir savaşa giren üçyüz adama özel adalar veriyor. Hatta "terörist"tir diyerek, dünya çapında bana karşı bir kampanya başlattılar. Peki, bunlar bu "ana"ya ve onun gibilerine neden bu kadar yer veriyorlar?

Şunun için söylüyorum: İlişkiler, duygular ve olguların politika ile hem de çok sıkı bir bağı vardır. Sevmek, kendi içinde belki güzel bir duygu, ama biz sevgi olayına açıklık getirdik. Kürdistan koşullarında sevgi olayına açıklık kazandırdık. Siz incelemiyorsunuz. İnceleme gücünüz zayıf. Sevgi bir savaş olayıdır. Savaşmayanlar sevemez. Sevmesini bilenler, önce savaşmasını bilecekler. Bu bir PKK kuralıdır veya bu bizim gerçeğimizde, Kürdistan toplumunun gerçeğinde sevginin yerli yerine oturtulmasıdır. Bu konudaki çözümlerim de aslında bilimseldir. Temeli bilime dayanır. Belki edebi bir dil kullandım, ama sevgi üzerine söylediklerim bizim gerçekliğimizdir. Kürdistan'da (ki cezaevi de buna dahildir), savaşın geliştirilmesine ve savaşta başarı sağlanmasına bağlanmayan bir ilişki, duygu veya olay beş para etmez, iğrençtir. Bilmiyorum, isterseniz size kanıtlayabilirim. Çözümler var. Sonuç çıkaramıyorsanız, onu kireçlenmiş yüreğinize sorun.

Şimdi bazıları Kürdistan'da edebiyat, aile, kadın, aşk vb. konularla daha fazla ilgilenmeye başladılar. Biz çığır açmıyorsunuz, döktürebilirler. Fazla yadırgamayalım. Fakat işin özünü bana sorarsanız, savaşa katkısı oranında herkesin namlusuyum demeye, severim ve sevilirim demeye hakkı vardır. Bu,

günlük olarak da böyledir. Benim savaş olayım dönemin parti çalışma tarzı, dönemin savaş ve vuruş tarzıdır. Bir kadromuzun bu gerçeklerle ilişkisini gördükçe ya çok öfkelenirim, ya da çok sevinirim. Gönül isterdi ki, bunları çok kapsamlı anlatalım. Fakat anlayan var mı? Anlayıp da sonuç çıkarmamanız, sizin duygularla politika arasında ilişki kuramamanızın çok vahim bir örneği oluyor. Bunun öyle nedenleri falan da yok. Halk olarak yürüttüğümüz savaş benim kişiliğimde ifadesini buluyor. Savaşı ben yürütüyorum. Başkası fişek atamıyor. “Gelecekte biz de yaparız; filan dönemde biz de savaşırız” diyenler var. Bunların hepsi laf. Öyle her silahı alanın savaşmadığını ve hatta bizim silahımızı alıp savaşın içine edenlerin bulunduğunu da biliyoruz. Bu olayları ve olguları net bir kafayla değerlendireceksiniz. Mutlaka değerlendirmelisiniz. PKK denilen olaya, PKK’de direniş denilen olaya zırnık kadar saygınız varsa değerlendirme gücünüz de olacaktır. Kürdistan’da yaşamın savaşla ilişkisi, savaşın PKK ile ilişkisi, PKK’nin benimle ilişkisi, benim günlük olarak savaşla ilişkim ve bu savaşı götürüş tarzım bilinmelidir. Bunları görmezlikten gelmeniz, sadece sizin ucube varlıklar olduğunuzu gösterir. Onun için size buralarda durmayın dedim. Bazıları niçin gelmişler, anlamıyorum. Can sıkar, sizi çatlatır. Bu temelde yaklaşmalısınız, dedim.

Biz neyiz, nasıl seyrediyoruz? Bizim yürürken güttüğümüz politika nedir? Politika ile savaş çizgisi, savaşın sevgi ile ilişkisi, savaşın emek ile ilişkisi, bütün bunlar bizim için çok önemlidir. Katı terimlerle açıklamak istemiyorum. Ama bizim gerçeğimizde durumlar biraz böyledir. Sizin gerçeğiniz bazı gerçeklerle arasında oldukça mesafe açmıştır. Üslubunuzdan tutun özünüze kadar bu mesafe var. Böyle yaşamamız elbette zordur. Sizi tehdit etmek veya zorlamak için söylemiyorum. Sizden korktuğum da yok, yalvarmıyorum da. Buraya kalabalık bir kitle geldi, gördünüz. Onlara gelin veya gelmeyin dedim mi? Hayır. Yine de geldiler. Ve ben onlarla konuştum. Hatta biraz sertçe konuştum. Biz savaşı bu koşullarda böyle

yürütüyoruz. Niye hala anlamıyorsunuz?

PKK’de bazı değerler oluşmuştur. Bunlara sığınarak ana binayla oynanmamalı. Biz PKK’yi oluştururken, ne yaptığımızı çok iyi biliyorduk. Şimdi insan gafil olur ve kendini kaybeder de bu kadar mı olur? Güncel politik gelişmeleri ve yaşamsal önemdeki sorunlarımızı bile izlemiyorsunuz. Biliyorsunuz, buranın egemen gücü Suriye devletidir. Tasfiyeci unsur, bu alçak adam bizi Suriye’ye jurnalledi. Durumlar çok gergin. Yarın ne olacağı belli değil. Dostluk ne kadar tutturuluyor, o da tam net değil. Basına yansımıştır, ama buna rağmen politik bir seviye tutturmak gerekir. Örnekleme için söylüyorum. Çok hassas bir dönemden geçiyoruz. Hala siyasete gelmeyecek misiniz?

Şimdi ikiniz yoldaşsınız, siz savaşın ortak kurmayısınız. Bu kadar politik yapıyla nasıl ilerliyorsunuz? Bunu anlamak mümkün değil. Belli ki arkadaşlarımız politik bir eğitimden geçmemişler. Bu başlangıç itibariyle suç değildir. Anlaşıyor ki, zindanda belli bir katılma var. Bu doğru, ama bu kadar çözülüş alanı ve eğitim olanağı ortaya çıktığında da katılığı sürdürmek ortaya çıkan en kötü durumdur. Artık bunun adını siz koyun. Arkadaşımızın içerideki ilişkisi o kadar önemli değildir. Fakat niye bu kadar çok konuşuyorsunuz? Sizi bu temelde çok sıkıcı buluyorum. Tek bir söz bile yeterli olacakken, oldukça ve gereksiz yere uzatıyorsunuz. Katılıklardan, geçmişin alışkanlıklarından sıyrılma olanağı, istediğiniz her şey var. Neden yaramadı? Bunun altında her şey var, dedim. Sıradan duyarlı bir kadro veya halk gündemi bu kadar yakalarken, Ankara’nın saraylarında yaşayan en kokuşmuş ailelerden bile gençler savaşa koşarken, bize yeni katılan halk kontrollerinin üzerine böyle yürürken, bunun ilgisini bile duymamak sizin için çok geri ve çok sakıncalı bir durum olur. Veya başka şeyler de söylenebilir. Onun için zindan direnişindeki süreçlerin ve bu dönemdeki ilişkilerin nasıl olduğu tek tek açığa çıkmalıdır.

Burada önemli bir gerçek yaşanıyor. Bu tartışmasıdır.

Uluslararası dikkat vardır. Halkın dikkati vardır, birçok savaşı öğemizin dikkati vardır. Buna gelememek çok sakıncalıdır. Bu gücü nereden buldunuz, ne hakla böyle davrandınız? Uzun süre neden böyle davrandınız? Hala bu süreçle oynamayı hangi cüretle yaşayabiliyorsunuz? Aslında en önemli sorular bunlardır. Burada yaşanan gerçeklik nedir? İki sözcükle öze dokunmamak sizin için hangi anlama gelir? Anlıyorum, kabadayılık diyorlar; kırdan gelişir, hem içeride, hem de dışarıda gelişir. Ama bu kadar olabilir mi? Direndiniz, büyük direnmenin de sahibisiniz, tamam. Eğer tutarlıysanız, bu sizi şu sonuca götürmeyecek miydi? Bu direnişin kendisi dört duvar arasında gerçekleşiyor. İyi bir şey de, yalnız düşmanın kontrolü var. İstese sizi ezebilir. Bu da doğru. Peki, bunda ciddi ve samimiyseniz, savaşmak tamamen gerçekçi ve mümkün olduğu, burada savaşın araç ve gereçlerini, eğitimini ve kadrosunu bulmak mümkün olduğu halde, neden burada direnmiyorsunuz? Direniş üzerine hep rapor yazmışsınız. Eğer bunda zırnık kadar bir tutarlılığınız varsa, bu olanaklardan yararlanırsınız.

S. arkadaş en büyük direnişçi kesildi. Tutarlıysa, bu kadar direniş olanağı var. Hem de burada TC'nin gölgesi bile yok, o burada kahrolur. Peki, bu kadar direniş değerleri, olanakları, vurucu ve önder gücü, silahlı eğitimi, kısaca her şeyi varken, neden dinlemeye bile gelmedi? Bunun çok önemli, çok açık ve inandırıcı cevabını vermek zorundadır. Direniş yaşamı bir bütün değil midir? Direniş yalnız Diyarbakır'da mı olur? Çok iyi biliyorsunuz ki, Diyarbakır'da kontrol altında olan direniş fazla sonuç vermez. Mademki çok iyi direnildiğini ve sonuç da alındığını söylüyorsunuz. Bunun en anlamlısı, düşmanı en çok kahredeni ve en sonuç alıcısı buradan geliştirileni değil midir? O zaman tutarlılık nerede? Diyarbakır'ı dakikası dakikasına, günü gününe anlatıyorsunuz. Eğer çocuklar gibi kendinizi kandırmak istemiyorsanız, eğer gerçekten kabadayıca tavırlara girmek istemiyorsanız, kendinizi oldukça perdelemek istemiyorsanız, burada her şey net, çözümleyici ve bir de

sonuç alıcıdır. Tepeden tırnağa silahlı beşyüz militanla, Diyarbakır'da alamadığınız bir intikamı alabilirsiniz. Mazlumlar, Kemaller ve Hayrilerin ahını yerde bırakamazsınız. O işkenceleri, aşağılanmayı ve insanlık onuruyla oynanmasını şimdi amansız bir biçimde ödetebilirsiniz. Peki, neden buna gelmiyorsunuz? Ben bunu söylerken hepimiz aynı düzeyde böylesiniz, demiyorum. Ama mademki dinleme gücünü gösteremediniz, uzun süre kavrama gücünü gösteremediniz, “rica ediyorum, gelin savaşa katılın” demiyorum. Ben savaşı çok özel hazırlıyorum. Çok iyi eğiterek hazırlıyorum. Bazıları yanlış sonuç çıkarıyorlar. Ne sizi kapmak isterim, ne de benim için savaşa katılın. Kürdistan için savaşa hazırlamak, bir insana sunulabilecek en büyük armağandır. Buna da gücümüz var. Hepimiz kırk kişisiniz. Gelmeseniz ne değişir? Dediğim gibi her gün kırk kişi, dört yüz kişi katılıyor. Ağırdan da alsanız, sağdan veya soldan da sallasanız, bu iş gelişiyor.

Şunu da belirteyim: Siz savaşa gelemesiniz, sağlam direniş gücünüz yok, demiyorum. Belirtmek istediğim, bir hastalığa iyi teşhis koymak içindir. Dinlememek bize hakarettir. Gerçekten zindanın etkisini yaşıyorsanız, çıkarılacak biricik doğru sonuç, buradaki çalışmalara örnek düzeyde katılmaktır. Birçok eğitim adayı var. Bunları savaşa müthiş teşvik edin. Haydi, fiziki olarak rahatsızsınız, yıpranmışsınız diyelim. Peki, buraya bu kadar eğitim adayı geliyor, istesek daha da gelir. Neden tek bir koğuşun eğitimini bile doğru dürüst üstlenmiyorsunuz? Diyarbakır'ın etkisi bu mu? Diyarbakır direnişinin etkisinin buraya yansması böyle midir, böyle mi olmalıydı? Ağırdan al, sağa çek, ilgi gösterme, dinleme: 14 Temmuz Direniş'i'nin etkisinin böyle olacağına inanıyor musunuz? Bunun yiğitlik ve militanlıkla izah edilir bir yanı olduğuna gerçekten inanıyor musunuz? Zordur.

Provokatörün şahsında ben bunları gördüm. Bir tanesi daha gelmişti. Adı önemli değil, zaten mühim olan sonuçtur. Castro gibi adamdır, diyordum. Benim 1970'lerin ortalarından itibaren gözdem olan Castro sıfatını yakıştıırıyordum. Seviyor-

dum da. “Sonuna kadar bağılım” diyordu. Bu kendi deyimidir. Durumundan önce mektupları da var. Bana en ufak bir kırgınlığı yok. Ama bilemiyorum, bilinçli miydi, düşmanın bir piyonu muydu, bir sınıf olayı mıydı? Önemli değil. Burada bir gün bile eğitime katamadım. Kurşunu yüreğine sıkabiliyor, ama düşmana yüzünü bile gösteremiyor. İçeride faşist albayla konuşabiliyor, faşistlerle birlikte oturabiliyor, arayı buluyor, uzlaşıyor. Yani Mamak cezaevinde ortak yaşama ortak sorumluluk düzeyinde katılabiliyor, ama burada arkadaşların bir toplantısına katılmıyor. Yüzünü hep dönüyor, dinlemiyor. Çok ibret verici.

Evet, biz bu gerçeğe ne ad takacağız? Sevgi var, bağlılık var, her şey var. Ama düşmana karşı mücadeleye neden gelemediğiniz, çizgiye neden gelemediğiniz de hala bir soru işareti. Haklı olarak araştırılır. Adam faşistlerle oturabiliyor, o faşist albayla iyi geçinebiliyor; devrimcilerle faşistlerin koalisyonunu örnek düzeyde yapabiliyor. Anlayacağınız “barış politikası”na büyük bir başarıyla önderlik edebiliyor. Fakat buradaki yoldaşlarıyla neden doğru dürüst bir yaşama gelmiyor? Geçen yıl buraya gelen film ekibi için general rolünü bile oynayabilirdi. Ama yine yüzünü böyle bir yükselişe kapattı. Yüreğini kalın bir perdeyle kapatıyor. Yüzlerce yoldaşımız büyük yürekle vatan sathına giderken, bir güzel uğurlama yaptık. O ise sinmiş, alttan alta böyle sinsi bazı aşağılık durumlar yaşıyordu. Resmîyetimize, savaş gerçeğimize ve yaşamımıza kesinlikle gelmeme, bunları tümüyle reddetme tutumu içindeydi. Yine belirteyim, bizim bunların ilgisine, şusuna busuna öyle saygımız yok. Ben bunları çingeneden bile saymıyorum. Benim için çingeneler bile iyidir. Onların da hatırını kırmayalım.

Dediğim gibi, ben burada buranın en yüce otoritesinden her şeyini aldım. Ama fazla bir şey verdiğimi sanmıyorum. Gerçekten içinde ne olursa olsun, politik niyetleri ve beklentileri ne olursa olsun, asla saygısızlıkta tek bir sözcük sergilediklerini söyleyemem. Saygılı olmayı mükemmel öğretmişiz. Hiç-

bir şey vermedik ve her şeyi aldık. Yarın ne olacağımız belli değil, kendi açımdan belli değil. Ama saygı duvarını aşmıyorlar. Bu sözümona kadro. Peki, bu kadar büyüklük, bu kadar saygısızlık nasıl geliyor? Beni bırakın, bu halkın yüreği de ortada, savaşının kendisi de ortada. Niye sıradan bir değer bile vermiyorlar? Bu kim, neyin nesi? Fakat sıra hırsızlamaya ve egemen olmaya gelince müthiş. Şimdi biz onun politik değerini anlamayacak mıyız? Bu konuda iki kelime konuşamıyorsunuz. Neden muazzam bir politik çözümleme gücünüz olmayacak? Soruyorum size. Düne kadar yoktu, bugün biraz anlıyorsunuz. Eğitime ihtiyacınız var. Bunu tekrar vurgulayalım. Onun için sizi kesinlikle suçlamamalıyım. Fakat işin politik cephesinin böyle olduğunu lütfen anlamaya çalışalım. Bir politik yaşamınız varsa, ona saygının bir gereği olarak anlamaya çalışalım. Bizim nasıl becerdiğimizize bakmayın. Kesinlikle benim yöntemlerime şöyle bağlanın da demiyorum. Fakat benim çıkardığım bir sonuç var. Şu anda en iyi savaşan gücüz. Bunu inkar edebilir misiniz? Kürdistan halkının, Ortadoğu halklarının iradesi temelinde iyi bir ses yansımasıdır. Şimdi bu somut ve günceldir. Bunu görmemek, görüp de yerini belirlememek, ama bunun yanında diğer birçok meseleyle sınırsız bir uğraşı içinde olmak: Bunların hangisinin politik bir anlamı var? Lütfen olayları ve ilişkileri politik temelde ele alalım. Mümkünse savaşla bağlantısı içinde ele alalım.

Şimdi hepimiz askeri elbise giymişsiniz. Bu elbiseleri süs olsun diye giymeyelim. Hangi siyaset temelindedir, hangi güncel savaş gerçeğine cevap vermek durumundadır? Siz ki zindan kadrosu, en önde gelen direniş elemanlarısınız. Savaş sizin etle-tırnak gibi bağlandığınız bir olgudur. Direnişin savaştan ibaret olduğunu biliyorsunuz. Direniş eşittir savaşçılık, öyle değil mi? Direnişin savaşla ilişkisi bu kadar sabitse ve siz de bu kadar direnmişseniz, mevcut savaş gerçeğimize etle tırnak gibi bağlanacaksınız. Başta zindan merkezimiz bunu esas alacak. Bunu söylemek haksızlık mıdır? Zindan merkezimizin kendisini bu temelde ele alması gerektiği açık değil mi-

dir? Zindan merkezi, direniş merkezi; direniş Diyarbakır zindanında en yoğun savaş anlamına gelir. Bir grup yoldaşımızın imhasından sonra, savaşı devralmış ileri düzeyde kişiler olarak, sizler bu savaşta kendinizi tanınmaz hale getirmeyi nasıl becerdiniz? Bu kadar savaş olanaklarıyla karşılaşmanız, sizin için büyük bir avantaj değil midir?

İçerideki merkezi eleştirdik. İçeride bu temeldeki yapılanmaya siz örgütlenme diyorsunuz. Şöyle şöyle olgular sıralıyorsunuz. Kesinlikle ikiyüzlü ve yalancı olduğunuzu söylemeyeceğim. Böyle laflarla kendimi zor duruma sokmam. Ama bu kadar direnişçiyse, peki, güncel savaşla ilişkiniz nasıl? Hep raporlarınıza da koymuşsunuz; şöyle direnme, böyle direnme diyorsunuz. Savaşı seviyor musunuz? Sevmeyi bir yana bırakalım. Savaşın bazı sorunlarına sıradan bir destek sunmaya var mısınız? Yoksa bütün bu raporlar sahtekarlık örneği olur. Bu raporlarla hiçbir şey kurtarılamaz. Bir günlük pratiğiniz bile ne kadar ciddi olup olmadığını göstermeye yeter. Eğer belli bir politik yeteneğiniz varsa, çözümleme geliştirin. Çok anormal bir apolitik durumunuz varsa, eğitime gereken ilgiyi gösterin. Yok, “ne onu yaparız, ne bunu yaparız; zil zurna sarhoş ortada oynarız” diyorsanız, bu devrimcilikten başka her anlama gelir. Kabadayılıkla, ad ve ün yapmakla kurtulamayacağınızı da bileceksiniz.

Ama ben söyleyeyim. Aslında durumunuz bu değil. Durumunuz çocukça, bunun da giderek bir hastalık haline gelmesidir. Siz politikayı iyi bir sanat olarak inceleyebilecek ve savaş iyi bir savaş olarak inceleyip ona göre kendinizi hazırlayabilecek durumdayken, kendinizi işte bu ortaya koyduğunuz görüntülerle farklı bir biçimde şekillendirip kurtarmaya çalışıyorsunuz. Ben 1984'te bir grup arkadaşla, “bu balonlaşma hareketini bırakın, otuzbeş yaşındaki şımarık çocuk rolünü terk edin” dedim. Bana “Şam'dan bu işler pek iyi anlaşılabilir” veya “söylendiği kadar olumsuz değil” diyorlardı. Bunlar şimdi başka yerlerde. Balonlaşmak, büyümek anlamına gelmez. Otuzbeş yaşında şımarık çocuk rolünü oynamak hiçbir sonuç

doğurmaz. Bu yarar da getirmez. Duygusal gösteriler, ağlayıp sızlamalar, çeşitli roller dediğim gibi durumu kurtarmıyor. Kurtarsaydı en iyisini ben yapardım. Benim kadar role ihtiyacı olan var mı? Abartmayla da işler halledilmez. İlgiyi gördünüz. İlgi bile duymuyorum, kaçıyorum. Çünkü işler başka türlü gelişir. Sloganlara ve ünüme sarılıydım (ki bunlarda en iddialısı benim diyorsunuz), bunlarla işler kurtulsaydı, herhalde benden daha iyisini yapan olmazdı. Ama yine görüyoruz ki bunlarla hiçbir sonuca gidilmiyor. Yine bu işlerle farklı bir biçimde uğraşılıyor. Bence biraz anlamalısınız. Bu yiğitliğiniz varsa, birazcık yiğit ve militansanız, anlamalısınız. Başka türlü değerlendirmemelisiniz.

S. arkadaşımızla ilk görüşmemde, durumlar farklı, durumlar ciddi, dedim. Yarın savaşın göbeğine kadar gideceksiniz. PKK'de işlerin böyle hazırlandığını hiç olmazsa yüreğinizde duyacaksınız. Düşünce düzeyinde kabul edeceksiniz. Ben bunları sizden isterken, çok aşırı ve yerine getiremeyeceğiniz görevlerden bahsetmiyorum. Bunlar PKK'li olmanın temel vasıflarıdır. Acaba bu anlattıklarım duruma biraz izah getirebilir mi? Bence yine yetersiz. S. arkadaşımızın ve onun şahsında bazı ilişkiler ve olguların tam izahına ulaşabilmemiz için derinleşeceğiz. Evet, aslında farklı bir PKK'lileşmeye ve farklı bir önderlikleşmeye hem cesaret edilmiş, hem de bunun için bazı adımlar atılmıştır. Bu ideolojik ve politik doğrultuda değil, özellikle teorik, ideolojik ve politik kombinasyon düzeyinde de değil, yine PKK önderliğine ve örgütlenmesine bağlılık biçiminde oluyor. Ama buna gelmeme biçimindeki tavır ne oluyor? Nedenleri nedir? Aslında birkaç gündür onları da açmaya çalıştık. Bütün provokatörlerin ve özellikle bu provokatörün çözümlenmesinde baştan beri söylüyorum: Bence sadece bir-iki ilişkiye veya bir döneme bağlanmayalım. Tek bir provokatöre de bağlamayalım. PKK'nin geneli içinde provokatör yaklaşımlar var. Halen de var olabilir. Yarın yine çıkabilirler. Bunlara takılma var, bunları dinleme var. Örneğin bu arkadaşımız provokatörü müthiş dinliyor. İlginç bir

özellik, iliklerine kadar duyuyor. Örnek olması açısından söylüyorum. Bu ilişki, bu kadar büyük ilgi, bununla bu kadar büyük yoğunlaşma, kendi deyişleriyle bunda gerçekten örnek bir kahraman düzeyinde değer arama ilginçtir.

Şu noktayı anlayabiliriz: Herkes bağlandığı kişiyi kavramak ister. Hele buna duygular da karışmışsa, onu dünyanın en büyük kahramanı yapmak ister. Ben de bunu yapmak isterim. Ben bunda da öyle aşırı bir suçlama yapmıyorum. Tersine normal olanı yapmıştır, diyorum. Siz çok ters buluyorsunuz, ben bu konuda dediklerinize katılmıyorum. Bir kişi bağlandı mı, normalde böyle yapmak durumunda. Ama en iyisi, en uygunu bu mudur? Bu ayrı bir sorundur. Ancak yaptı diye suçlanmaz. Suçluluk bu temelde olmaz, suçluluk başka yerde olmalı. Peki, sınırsız ve ölçüsüz bir biçimde buna var da, yoldaşlarına bağlılığa neden yok? Bir cümle kullandı, ben onun da pek tutarlı olmadığı kanısındayım. “Ben bütün yoldaşlarımı böyle sever ve sayarım” diyor. Asla, bütün yoldaşlarını böyle sevmediği bellidir. Önceki ilişkinin durumundan bellidir. İşte zindan yapısında dile getirildi. “Bize ilgi göstermiyordu” denildi. Belli ki çok sınırlı kalmıştır, bir arkadaşın deyişiyle “saray düzeni” içinde kalmıştır. Bağlanma tabana yansımamıştır. Tabanın ne onayı, ne de saygısı vardır. Şu veya bu düzeyde buna katılımı da yoktur. Yani ille bir halklaşmaktan bahsedecekse, bu temelde bir halklaşma, bir tabanlaşma olayı olmamıştır. Bu da önemli değil aslında. Bu da öyle ciddi bir eleştiri değildir. Önemli olan, bir devrimcinin attığı her adımın politik sonuçlarını göz önüne getirmek zorunda olmasıdır.

Ben genelde hepimize ve özelde arkadaşaya yardımcı olması açısından kendi yaşadığım bir deneyi çözümlerim. Duygu ile politikanın karışımı, tehlikeli politik yönelimle devrimci politik yönelimin çatışmasıdır; özel ilişki ile politik ilişkinin girift çatışmasıdır. On yıllık bir süreden bahsettim. Böyle birçok çatışmanın içinde savaşı sürdürüyorum. Erkeğiyle de, kadınıyla da, genç kızıyla da sürdürüyoruz. Toplumun yarısı

sını kadın oluşturur. Bizde bu daha da fazla. Elbette uğraşacağız. Bunun ayıp olan bir tarafı da yoktur. Teorik olarak bakarsak, aslında sizin o çok yadırgadığınız, ama benim gerçekten olumlu gördüğüm, hem de bugün benimle savaştan bir örnek, benimle amansız bir biçimde savaşıyor. Gerçekten bravo diyorum. PKK olayı ve benimle bağlantısı dışında (eleştirilerime kayıt düşüyorum), bu ilişkinin gelişmesine, bu olaya cesaret etmek bir şey değil. Adam, “ben örnek ilişki geliştireceğim” diyor, adam “benimle ilişki eşittir Kürdistan'la ilişkidir” diyor. Sözcük, cümle düzeyinde aslında yine doğru. Kendi içinde olması gerektiği gibidir. Haklı olarak, “düşmüş bir erkeği yüceltmeye çalışıyorum” diyor veya direnişçi bir kıızı dünyanın önüne koymak istiyor. Bunları söylemişler. İyi, güzel bir şey. Bunları mahkum edeceğinize, keşke siz de bunları yapabilseydiniz.

Fakat bu olayın bir noktası var. Herhangi bir toplumda eğer bu kadar özgürlük kokan bir şey arzulanıyorsa, bu büyük bir devrim olayını ister. Arkadaş işte bundan yoksun. İşin trajik ve traji-komik tarafı burada. Ayıp değil, ben de kendimi açıklayayım. Böyle şeyler yaşanmıştır. Fiyaskoyla sonuçlanmış diye üzülmesin, yediremedim demesine de gerek yok. Ben bile bu konuda kendime bazı şeyleri yedirmek zorunda kalmıştım. Ben ne yaptım? TC'yi daha fazla zorlamaya devam ettim. S. arkadaş da tasfiyeci unsurun arkasındaki cepheyi zorlamalı. Bunu yapmaması aslında yadırgatıcıdır. Bunu aşmadığını gördük. Zorlanıyormuş, iki sözcüklük gücü yok. İç dünyasında belki bir şeyler var, fakat bununla her şey halledilir mi? Arkadaşın öncelikle yapması gereken şey büyük PKK örgütüne sarılması, PKK'nin militanlığına sarılması, PKK'nin silahına sarılmasıdır.

Bakın, adam arkada neyi örgütleyiyor? İşte KDP-Amerika ilişkisi, KDP-Türkiye ilişkisi... Her türlü sahtekar KDP'nin yanına gitmiştir. Suriye istihbaratına ulaşıyor. Mektup var. Kürdistanı Cephe'nin bütün örgütleri ile mükemmel ilişki içinde. İşte legal örgütlenme, Avrupa alanı... Adam bu kadar

ilişkiye sarılıyor. Hepsini de bana karşı ayaklandırmak istiyor. Komplo da dahil. İki-üç kişi, bunu yapıyor. Bu gücü gösterdiğine göre, kendi içinde tutarlı adam. Bunu yapmayacak da ne yapacak? Çelişkiye bakın: Peki, arkadaş nerede? Madem tutarlıysan, madem buna karşı çok öfkeliysen, madem tavrın parti tavrıysa; o halde parti tavrı demek, partinin tüm değerlerine amansızca sarılmak demektir. Mademki partiye yönelik bütün bu dayatmalara karşı en çok sen savaşıyorsan, her dakika alçaktır diyorsan; eh o zaman bu yoldaşlığın birliğini geliştir. Birçok zayıflığın var, onları müthiş gider.

Biri kalktı, “arkadaş ilgi bile göstermedi” dedi. Başka biri hiç dinlemediğini söyledi. Bu bir çelişki, çok ciddiye alınması gereken bir çelişki. Çözme haklı olarak soru işaretleri bırakır. Bu konuda asla kimseyi suçlamamalı, en çok kendisini suçlamalı. Sanırım ben bir de bu yönüyle ele aldım. Peki, niye bu duruma düştü bu arkadaşımız? Zindanın etkilemesi. Bir yandan direnişçiyiz diyorlar, bir yandan savaşa ilgisizler. Bazı fedai örnekleri çıkıyor, ama onlar da geneli temsil etmiyor. Bu bir gerçektir ve bu gerçek arkadaşta çok somuttur. Bu bir çelişkidir. Bu çelişki parti lehine çözümlenmek isteniyorsa, bunun yolu yordamı bellidir. Provokasyon lehine çözümlenmek isteniyorsa, bunun da yolu budur. Fakat kendi içinde ille bir çizgi olacağını söylüyorsa, bu bir oportünizmdir. Israr edilirse, bu bir yanılgıdır. Bence bu gaflet, yanılgı ve sonra sapırmadır. Eğer sorun olanakların azlığı ise, savaş çabalarının yoğunluğu değilse, yani “biz Diyarbakır'da bu kadar direndik. Sizin savaşma kapasiteniz zayıf. Diyarbakır bu kadar ölümüne savaştı; ama sizin silahınız, kadronuz, savaşçınız ve eylemleriniz az. Biz daha fazlasını istiyoruz. Biz daha fazla sorumluluk istiyoruz. Partiyi bu konuda zorluyoruz” deseyseniz, haklıydınız. Bizi eleştirebilirdiniz. Eleştirinizde sonuna kadar haklı olurdunuz. Dikkat edin, buna değinmiyorsunuz. Haklı olmayan yanlarınız işte burada ortaya çıkıyor. Siz savaştan uzaklığı yaşıyorsunuz. Savaş sorunları yerine, incir çekirdiğini doldurmayan şeylerle uğraşıyorsunuz.

Arkadaşımız kendini kapattı. Yarın katılabilir. Ama bu haliyle intiharvari bir katılıştır. Onuru kurtarmak için gidip savaşılır. Bu da doğru değildir. Yani sağ bir yaklaşımdan kurtulayım derken, kendini sol bir yaklaşımın göbeğinde bulma anlamına gelir. Dolayısıyla eğer bu durum bir gerçekse, izahı da sizin raporlarınızda yazdığınız gibidir. Zaman zaman sivri bazı uç değerlendirmeler de tam anlaşılmadı. Biraz yüzeysel oldu. Çoğunlukla değerlendirmelerinize de bağlı kalarak, verilen sözleri ciddiye alarak, şüphesiz içinde bulunduğunuz durumu ciddiye alacağız. Sizin söylediklerinizde yalan var veya sizin değerlendirmelerinizin büyük kısmı yalandır demiyorum. Kararlarım başka da olsa, bunları söylemek yerine, sizinkileri biraz dikkate aldık. Demokratik olmak da biraz bunu gerektirir. Aslında söylemek istediklerinizi özetliyorum. Hatta yine arkadaşın da ulaşmak istediğine açıklık getirmek istiyorum. Biz şimdiden bunu bilinçli olarak sahnelemedik. Böyle bir yargımız oluşmuş da değil. Gafil miyiz? Eğer böyleyse, tarih belki bizi daha ağır sorgular. Ama halihazırdaki durum bunun böyle olmadığını gösteriyor. Bazıları bunun soruşturulması gerektiğini belirtiyor. Soruşturma zaten var, birçok rapor var, eleştiri var; açıklık kazandırılması gereken nokta soruşturuluyor. Partinin 4. Kongresi'nde alınan bir karar, bütün bu süreçleri soruşturma biçimindedir. Zindan da buna dahildir. Veya konferans zindanı da buna dahil ettirecektir. Yalnız arkadaşın pratiği değil, bazı konular da soruşturulabilir. Onun için soruşturma komisyonu zindanı soruşturmada arkadaşın konumuna daha fazla yer ayırır diyelim. Bu konuda belge ister, görüş ister, soru sorar. Başkaları için de bunu yapar. Bunu da pek o kadar önemli görmüyorum veya çözüm sadece budur demiyorum.

En önemli nokta, aslında içine sürüklendiği hat PKK'nin gerçek ideolojik, politik veya savaşa götüren hattından belli bir uzaklığı ifade ediyor. Bundan kesin dönüş yapmak durumunda. Sanırım bu da köklü bir özeleştiriyle olabilir. Bu biçimde olmaz, yani bu bir özeleştiri filan değildir, tam tersi

özeleştirenin önüne dikilmiş bir engeldir. Yöntem itibariyle öyledir, içerik itibariyle öyledir. Bu rapor çoğu arkadaşın de-ğindiği gibi dürüst olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Ama ben inanıyorum, yani burada anlatıldığı gibidir. Bilinçli ve kasıtlı bir biçimde oyun olmadığını anlatmak istiyor. Tamamen öyledir. Ama bu rapor ancak bu kadar izah eder; başka fazla bir şey izah edemez. Bu raporun gerçekten siyasal gücü yok. İçinde bulunduğu durumu izah etmeye de gücü yok sanırım. Birçoğunuzun raporlarında durum böyledir. Kanıtladım, onun için söylüyorum; bizim istediğimiz şey, özeleştirelilerinizde bugün PKK'nin savaş hattına gelememenin politik çözümlemesini veya çizgi düzeyinde çözümlemesini yapmanızdır.

Bir tasarımınızın olmaması ve giderek soruların kafanızda cevaplanmaması, tıkalı olduğunuzu ve güncel cevap veremediğinizi gösterir. Bu da çok ciddi bir özeleştirme konusudur. Bunu fazla açmayayım. Ben planlamayı rapor olarak size sundum. Planlamanın rapor olarak size sunulmasını ciddiye alacaksınız. Planlama geleceği kestiriyor. Sanırım özet bir biçimde mücadelenin bütün sorunlarını içeriyor. Sizin bundan tek bir sonuç çıkarmayıyorsunuz, özeleştirelilerinizde özellikle mevcut durumunuzu gözler önüne sererek, bunu geleceğin tasarlanması ve PKK'nin genel plan anlayışı içine oturtamayışınız çok ciddi bir noksanlıktır. Bunu kesinlikle görmelisiniz.

Demek ki, anlattığımız gibi yalnız geçmişi izah etmek yetmez, bu görüntüdür, bir resim çizmektir. Daha fazlası çizgi-den uzaklık var, savaş çizgisinden uzaklık var. Kanıtlıyorum. Eğer yok dersiniz, daha sonra üzerinize ağır gelirim. Diyarbakır direnişçiliği tutarlıysa (ki sözünüzde tutarlı olduğunuzu söylüyorsunuz), o zaman bugün en çok savaşan ve özgürlük silahını iyi konuşuran cepheye iyi bir katılımınız olacaktır. Bundan bu uzaklığımızı nasıl aşacaksınız? Mesafeyi nasıl kapatacağınız? Bir defa neden uzak düştünüz? Bunun izahına neden yaklaşmıyorsunuz? Nasıl yaklaşmamışsınız? Bunun izahını yapacaksınız. Yani resimleme yetmez. PKK'nin gerçek resmi ile veya savaşan PKK'nin resmi ile kendinizin çiz-

diği resim arasındaki farkı göreceksiniz. Kendi sorunlarınızı yavaş yavaş PKK'nin sorunları içinde eriteceksiniz. Özeleştirme biraz bunu gidermekle mükelleftir. Geçmişe özeleştirisel yaklaşım budur.

Bir de PKK'nin geleceğe yönelik bir yaklaşımı vardır. Perspektife yaklaşırken, bu konuda kendinizi ne kadar ayarlıyorsunuz? Bu plan içinde kendinize nasıl bir yer biçiyorsunuz? Cesaret, düşünce ve taktik önderlik dedik. Taktik önderliğe ne kadar geleceksiniz? Bundan tek satırlık söz etmemeniz ciddi bir noksanlıktır. Bunu düzeltmeye çalışacaksınız. Genel olarak siz ve özel olarak arkadaşınız bunu yapmaya çalışacaktır. Belki de en önemli görevi budur.

Bunun dışında dile getirdiğim diğer hususlar vardır. Bu üç hususla da bağlantılı olabilir. Provokasyona karşı özel çabalar olabilir. Yine arkadaş özellikle PKK'yi bir bütün olarak yeniden gözden geçirmesi, (ki, bu üçüncü noktaya girer), önderlik gerçeği, siyasal gerçeklik, silahlı savaşım ve hatta yaşam gerçeği konularında PKK'nin büyüklüğünü görmelidir. Bir arkadaşımızın deyişiyle şehirler kasabaları inşa etmiştir. Kendi küçük kulübesini terk ederek, daha güzel yaşanacak yerleri görmelidir. Şimdilik durumu bu çerçevede sonuçlandırmak istiyorum. Aslında başka düşünceler de var. Daha iyi başka anlatımlara da geçebilirim. Özellikle kişi olarak şekillenmesi hakkında bazı şeyler söylenebilir. Dersim ortamı, kemalizmin tahribatları, aile koşulları, ardından PKK'ye katılımı tarzı, kadın olma durumu, katı aile kurallarına duyulan tepki, bu temelde bunun üzerinde yarattığı etki... Her arkadaşın üzerinde olduğu da açık. Bir zindan pratiği var.

Şunu belirtelim: Başlangıçta PKK'nin güçlü bir siyasal gelişmesi yoktu, siyasal eğitim olanağı yoktu. Bu konuda fazla suçlamıyoruz. Neden güçlü bir siyasal eğitimin alınmadığı, neden güçlü bir biçimde PKK'lileşilemediği sorusu herkes için olduğu kadar bu arkadaş için de geçerlidir. Zindanda başlangıçtaki direnmesidir, tavrı ve yaşamıdır; bu konuda aslında fazla bir şey söylemiyorum. Bazı arkadaşlar 1985'teki duru-

muna dikkat çekiyorlar. Yine 1988'i epey değerlendirmeye çalıştık. 1985 üzerinde de durulabilir. Bunlar o kadar önemli değildir. Yani bir devrimci için aslında normal görülebilecek bir yaşam var. Eleştirilebilir. Niye büyük devrimcilik yapılmadı diye de eleştirilebilir. Sonra ana hatlarıyla devrimci değerler için yaşamış veya yaşadığını sanıyor. İnanıyorum. Kendi içinde dürüst, yani rahat, endişesiz, fakat politika yok. Politik eğitimi de tamamen bir yana bırakmış, örgüt gerçeğini tamamen bir yana bırakmıştır. Özellikle burada günümüze kadar giderek tehlikeli bir hal alan duygularıyla sonuç almaya yönelme var. Kadınlarda bu yan özellikle gelişkindir. Politikaya ve normal örgüt faaliyetlerine güç yetiremedi mi, duygularını çok konuşturur. Yalnız kadın için söylemiyorum. Yani bu böyledir, güçsüz olanın bir savaşım tarzıdır. Böyle erkek de çöktür. Ağlayan erkek kadınlardan kat kat daha fazladır. Bunun öyle sarılacak bir yöntem olmadığını da tekrarlayayım. Ben de dostların yanında bazen ağlamak istedim. Bu kadar zor durumda olan birisine hiç mi yardım yapılmaz? Benim de insan olduğumu, zorda olduğumu neden görmüyor bu dostlar, bu insanlar? Hatta kendimi biraz acındırayım, dedim. Ama sonra baktım ki hiçbir değeri yoktur, bıraktım.

Esas olan politika ve örgütlenmedir, işte bildiğiniz gibi çalışmalarlardır. Bu yöntemi esas aldım.

Şimdi arkadaşımız zindanda, parti içinde epey itibar bulmuş, sevilmiş, sayılmıştır. Söyleyeyim, biz de burada hizmet ettik. Yani bir kadındır dedik ve daha fazla değer verdirdik. Bundan çok tehlikeli politik sonuçlar çıkarmamalıydı. Bir önderlikse, gelişmenin böyle gerçekleşmeyeceğini bilmeliydi. Söyledim ya, kendi örneğimi verdim. Hala bizi basit değerlendiriyor. Siz kadrolar ve savaşçılar ne kadar bağlanmak istiyorsunuz. Ama ben önderlik olayını bundan ibaret görseydim, şimdi nerede olacağımı iyi biliyorum. Bunu kesinlikle yeterli görmüyorum. Yani sevginize saygım da vardır, halkımızın bağlılığına da saygım vardır. Ama gerçekten buna aldanmıyorum, bununla kendime sevdalanmıyorum. Hatta benim için

sakıncalı bile diyorum. Öyle anlaşılıyor ki, bu arkadaş partilerin ve halkın beklentisine çok apolitik bir yaklaşımla karşılık vermiştir. Bununla politika yapılamayacağını bilmiyor. Bu düzen politikacılığı veya genelde işte o bildiğimiz bir Yeltsin politikacılığıdır. Topladı yüzbinleri, bir şeyler de yapabilir. Fakat bu durum bunun mükemmel bir devrimci olduğunu göstermez. Yine ben de kitleleri sürükleyebilirim. Yine arkadaşlarımın bana bağlılığını dikkate almakla birlikte, bütün çabamın bu olduğunu ve bunlara dayanarak her şey olduğumu söyleyemem. Benim özgün görevlerim, gerçekleştirmek zorunda olacağım görevlerim var. Değil mi? Yani bu hepinizin ilgisinden çok farklı bir olay. Buna dayanarak ve bununla yetinerek yaşayacağıma, günlük olarak mutlaka başarmam gereken işlerim vardır, haklı olarak bunları esas alacağım. Önderlik görev böyle yerine getirilebilir.

Bu arkadaş ve birçok arkadaşımız zindanlarda uzun süre ve tecrit bölümlerinde kaldıklarından ve yalnızlıklarından dolayı kendilerinde aşırı ölçüde kendini sevgiye muhtaç hissetme duygusu gelişmiştir. Bence özellikle S. arkadaş daha sonraları bunu aşırı noktaya vardırmıştır. 1988'de bu ilişkiye biraz anlam verirken, işte bunun doğru olduğuna inanıyor. Net olmayan, çapraşık duygu ve düşünceler içindedir. Çok şeyi kucaklamak istiyor. Dikene sarılıyor. Veya çok ilgi görüyor, bundan değişik anlamlar çıkarıyor. Bu anlamda aslında kendini çözememiş bir arkadaşdır. Politikayı hala bundan ibaret sanıyor. Bağlandığı ilişkiyi kahramanlık düzeyine getiriyor. Çapraşık diye anlatmak için söylüyoruz. Aslında duygusal. Samimi, ama politik sonuç felaket. Ama bağlandığı kişi benimle savaşıyor. Bu bir gerçek. Eğer bu kahramanlaştırma olmasaydı, herhalde bu adam başa bela olmazdı. Öyle değil mi? Benim de hakkımı yememek gerekir. Yani çapraşıklığını yerinde olmayan bir duygu. Duygusal ilişkilerin politik tehlikesini anlatmak için söylüyorum.

Bu arkadaşımız ne bulduysa duyguların gücünden buldu. Bu duyguların gücünü nerede buldu? Yoldaşların ve halkın

bağlılığından buldu. Fakat halk ve yoldaşların sana, bundan alacağın güçle bir kişiyi böyle kahramanlaştır, demedi; ciddi bir siyasal ve örgütsel savaşım vermeden, bizden alacağın güçle kendini önderliksel bir havaya kaptır, demedi. Bu mümkün değildir. Ama bakın, farkında olmayarak geldiği nokta burasıdır. Kendisini sürükleyen provokasyon neyi söylüyor? Demek ki, kendini çözememiş, politikleşmesini sağlayamamıştır. Sanırım nedeni de şu: Herhalde bu zindanın tecrit koşulları gerçekten güç istiyor, bundan dayanak istiyor, büyük bağlılık istiyor, sevgi istiyor. Bunları biraz alıyor; halktan almış, partiden almıştır. Bir de vermek istiyor. Ama verirken çok kötü veriyor. Alırken çok fazla tehlikeli bir biçimde almıştır. Verirken bireyselleştirmiş, genelleştirememiş, kolektifleştirememiştir. Bu noktada kitlelerin bana bağlılığını ve sevgisini ben de aslında göstermeye çalışıyorum. Çalışmam, Kürdistan gerçekliğini ve Kürdistan halkının özgürlüğünü belli bir aşamaya getirmektir. Benim bu arkadaşların bağlılığını ve sevgisini görüp vermek istediğim ise gerçekten onların yüceltilmesi olayıdır. Yine örneğin ben de bütün yoldaşları kucaklamak istiyorum. Biz de bütün yoldaşlarımızı seviyoruz. Fakat bizim sevgimiz onların gelişmesi içindir. Her gün sert ve azarlamacı bir biçimde de olsa, eleştirel de olsa, biz yoldaşlarımıza sevgimizi onları geliştirecek araç ve gereci yaratarak kanıtıyoruz.

Sevgi olayının gelişmesi suçlanmamalı. Dedim ya, onun politikaya bağlanması görülmeli, hatta daha fazla sevebilmeli, ama bu doğru bir politik temelde olmalı, politikaya hizmet etmeli. Bunun da bir halka gitme, bu halkın kurtuluşunda yol alma biçiminde bir sonucu olmalı. Yoksa onu tıkayan ve boğan bir sonuçla olursa, beş paralık değeri yok. bizim de sevgiye ihtiyacımız vardır. Bu gereklidir de. Şimdi Kürt erkeği de, Kürt kızı da düşmüştür. Bu konuda hepsinin kesinlikle yüceltilmeye ihtiyacı vardır. Yani eğer mümkünse, bazı kızlarımız ve erkeklerimiz her bakımdan birbirlerini yüceltsin ve geliştirsinler. Eğer güçleri varsa, bazı erkeklerimiz bayan arkadaş-

larımızı geliştirsinler. Tabii oyun oynamayacak, bir aldatma olmayacak. Dedim ya, kaçıyorlar. Bu en büyük alçaklıktır. Buna yol açmayacaksa yenilmez... Bu konuda çelişkileri var. Arkadaşı bunlarla suçlamak yerine, daha doğruya bağlanması önerilebilir. Bu konu onu ürkütmemeli. Veya bu konuda insan tahminen nasıl olur? Hayır, hayır; bundan ziyade halkın ve yoldaşların sevgisini yoldaşlara ve halka tekrar iade etmesini bilmek, bu konuda azami dikkat göstermek gerekir. Bütün eleştirilerimize rağmen, biz PKK'lileri yüce bir topluluk olarak değerlendiriyoruz ve en yüksek ilgiyi gösteriyoruz. Böyle olmak zorunda. Bu konudaki noksanlık ortada. Aslında bireyselleştirme ortada. Genelleştirmeye gelmemiş ve aslında bunu kapatmak istemiştir. Ben zindandan gelen bazı fotoğraflarda görmüştüm, mektuplarda da var. Ama çok yetmez. Bunu vermemiz için politika yapacaksınız, eğitim çalışması yapacaksınız. Yoldaşlarınıza yüksek ilgiyle yaklaşacaksınız. Aldıklarınızı vermenin yolu da buradan geçer. Esası budur.

Daha başka ne söylenebilir? Yani kendisini tehlikeli bir önderlik havasına kaptırmıştır. Acaba bazılarının dediği gibi çok kritik bir noktada mıdır? Hemen hemen kaymak üzere midir? Veya eli birilerinde, bize el mi sallıyor? Bunlar iyi cümleler, ama politik anlamda ne kadar gerçekçi, bilemiyorum. Bana göre tercihini çizdiğimiz bu çerçevede yapabilir. Parti kendisine bu fırsatı tanıdı. Bu fırsatı sonuna kadar güçlü ve doğru görememesi çoğunuzu olduğu kadar bizi de endişelendiriyor. Biz tedbirimizi alırız. Bu noktada endişeniz bence gereksiz veya partinin tedbirli olduğunu bilmelisiniz. PKK'nin önderlik hattı yürüyebilir. Hele siz buna güçlü olarak katıldıktan sonra, bu daha fazla yürüyebilir.

Arkadaş asla geçmiş etkileri yaşamamalıdır. Parti içindeki ünü veya halkın bağlılığı tamamen partiye bağlıdır. Onu söyleyeyim. Yanlış hesaplar yapacağını hiç sanmam veya böyle bir hesap olduğunu sanmıyorum. PKK'ye gösterilen ilgi, halkın PKK'ye gösterdiği ilgi kesinlikle kurtuluş değerlerine bağlılık temelindedir. Bu insanlar ufak bir sapmayı bile ke-

sinlikle affetmiyorlar, derhal tecrite götürüyorlar. Arkadaş bütün bunların bilincindedir. Böyle oportünist sonuçlarda ısrar edeceğini sanmıyorum. Yani binde bir ihtimal de olsa, teorik olarak varsayılsa da, yaşadığı veya son dönemlerde belirtilerini gördüğümüz kişilik bir gerçekse, böyle davranmaz. Ki kendisinin bu olmadığını söylüyorsunuz, ben de buna katılıyorum. Kiminiz çok partili bir kişilik dediniz, çoğunuz bu kendini yaşamıyor, dediniz. Bütün bunlar da doğru diyelim. Binde bir ihtimal olsa olasıdır. Yani bu farklı birisi, bambaşka birisi, gidip bu belirtileriyle yaşayacak; kendisine en büyük kötülüğü yapacak. Kendi kendisine en büyük işkenceyi o zaman yapacak. Yani o zaman bizim vurmamıza gerek yok. Kısa bir süre yaşasın, bunun en büyük işkence olduğunu görecektir. Sanmıyorum bu yaşama fazla bir ilişkisi olsun, sanmıyorum bu kadar düşmüş olsun. Şimdiye kadar bunu düşünmedik ve hiç düşünmek de istemeyiz. Yani milyonda bir ihtimal gerçekleşse ve yanılısak bile, ben buna yine bir kahkahayla karşılık veririm. İnsandır, başarır, her şey olur. Ama bence makul, somut ve gerçekleşecek olan çizdiğimiz bu çerçeve dahilindedir.

Ben de bu temelde arkadaşın hem bir bütün olarak parti gerçeğimize ve hem de bu çerçeve içinde kendi özel gerçeğine doğru yaklaşımı göstereceğine, bundan sonrasında birçok yönüyle kendisini yenileyeceğine, kendisini oldukça kanıtlamış olarak ve direnişçi yeteneklerini doğru çizgi temelinde yeniden örgütleyerek, halkın ve partinin istediği katkı düzeyinde bir savaşıklık yürüteceğine olan inancımı ve bu temelde başarı dileklerimi belirtiyorum. Bence arkadaş için bu kadarı yeterlidir. Uzun bir süre verdik. Bu konuda farklı bir düşüncesinin olacağını sanmıyorum.

Yine son olarak bana bir şey sormak istiyor musunuz? Veya arkadaşına son bir söz verilmek isteniyor mu?

– X.: ...

– Evet, oldu. Biz de arkadaşına başarılar dileriz.

GÜN MÜCADELE GÜNÜDÜR*

F. arkadaşın pratiğine ilişkin bazı değerlendirmeler yapmadan önce şunu belirtelim ki, bu arkadaş geçmişte çok eleştirilmesine rağmen, eleştiriler geliştirme temelinde yapılmamıştır. Biz burada arkadaşına özlü yaklaşarak, yönlendirmeyi yeniden düzenleyeceğiz. Bununla birlikte bütün değerlendirmelerden sonra derli toplu yaklaşacak ve çalışmalarını arkadaşın kendi pratiğini kavratmaya yönelik geliştireceğiz. Zaten kendisi de parti değerlerini esas alarak, gücü oranında kendisini çözümlenmeye çalışmıştır. Son günlerdeki tartışmaları da dikkate alarak, biraz daha doğruya yatkın bir tutumun sahibi olmaya çalıştığı görülüyor.

F. arkadaşın teşkil etmiş olduğu uç nokta, dün tartıştığımız S. arkadaşın teşkil ettiği uç noktadan daha farklı bir çizgide ve tersi bir anlayışla şekilleniyor. İki uç noktanın daha dikkatli bir biçimde değerlendirilmesi ile birçok gerçek ortaya çıkabilir. Mukayese bu açıdan çok önemlidir. Öyle sanıyorum ki,

(*) Konferansın eleştiri ve özeleştiri bölümünde F.'nin özeleştirisinin sırasında yapılan değerlendirme. (W.S.)

her ikisi de bahsettiğimiz provokasyondan etkilenmişlerdir.

F. arkadaş işkence yönetiminin ele aldığı bir kişiliktir. Onu çözmek için uğraştıkları bellidir. Hatta üzerinde durulan ilk arkadaşlardan biridir. Arkadaş belli ölçülerde direnmiş, kendi anlayışına göre direnmeyi esas almış ve o dönemin devrimciliğine ilişkin görevlere bağlı kalmıştır. Ama F. arkadaşımız önder bir devrimcinin yerine getirmesi gereken görevlerde ciddi bir yaklaşım gösterememiştir. Bu da doğal olarak rolünü tam oynayamama, zindandaki gelişmelere iyi karşılık verememe ve iyi hazırlanamama gibi yetersizliklere düşmesine neden olmuştur. Politik eğitimden yoksun kalması ve önderlik yeteneklerinin gelişmemesi, arkadaşı güçten düşürmüştür. Fakat buna rağmen, esas olan, direnme ve partileşme olayına bağlılığı sürdürme biçimidir. Ölüm orucuna yaklaşımı önderliğe uyum biçimindedir. Bunu sonuna kadar götürdüğü anlaşıyor. Ölüm orucunun 45. gününden sonra katılanların gayri ciddiliğini ve anlamsızlığını **Kemal Pir** çok açık bir biçimde vurgulamıştır. 45 gün sonra katılma, eyleme sızma ihtimalini güçlendiriyor. Öyle sanıyorum ki, Şener unsuru eyleme girerken hazırlıklı ve planlıdır. Yani bu unsur ölüm orucu eyleminin sözcülüğüne oynamıştır. Bu gerçekten çok alçakça ve iğrenç bir durumdur. Bazı arkadaşların değerlendirmelerine göre, bu unsur ölüm orucuna girilmeden önce de, arkadaşlar üzerinde belli bir denetim ve inisiyatif geliştirme çabası içindedir. Buna ilişkin benim de duyularım vardı. **Mazlumları, Hayrileri ve Kemalleri** bastırma ve daha o zaman bile zindan önderliğine kavuşma isteği vardır. Sözü edilen ölüm orucu sürecinde bu fırsatı yakaladığını ve planlamaya çalıştığını daha sonraki davranışlarından rahatlıkla çıkarabiliyoruz. Zindan direnişinin büyük etkinliğini sömürmek de, onu iyi temsil etmek de ancak onun sözcüsü olmakla mümkündür. Dolayısıyla burada ölüm orucunun sözcülüğüne oynamak çok önemli bir politikadır. Bu politika, sözcülüğün bunun tarafından gaspedilmeye çalışılmasıdır, ki öyledir. Bu da üzerinde özenle durulmasını gerektiriyor.

Tarihte her zaman şu söylenir: Tarihsel kişiliklere darbe vurmamak istiyorsan, onların adını kendine takarsın; onların adıyla avını vurursun. Bu bir taktiktir ve tarihsel örnekleri çokçadır. Burada da içine girilen bu nitelikte bir tavrıdır. Önderliğin adına sığınma taktiği bu unsur tarafından çok bilinçli bir biçimde kullanılmıştır. “Bana ellerini uzattılar. Hayri'nin son sözüydü. Mazlum'un halifesi bendim. Kemal'in de bu konuda bazı sözleri vardı” biçiminde sahtekarca bir tavrın daha o zaman geliştirildiği anlaşılıyor. Gerçekten bunu biraz daha somutlaştırıp söylersek, örneğin İslam dininin canına okumak için o dönemin putperestlik artıklarının adlarını Muhammed koymaları gerçeği işte bu unsurun durumunda da görülmektedir.

Ocak 1984 süreci hakkında yeni olan husus şudur: F. arkadaşın sağlık durumu elvermediği ve buna gücü yetmediği halde, çok yetersiz bir biçimde altından çıkamayacağı bir göreve hazırlıksız bir tarzda sözcülük düzeyinde de sahip çıkmaya çalışmasıdır. Bu konuda iyi niyetli bir yazının kaleme alındığı biliniyor. (Burada sözü edilen yazı F.'nin cezaevi merkezine verdiği mevcut birimleri feshetme yazısıdır.) Bu yazının içeriğinden dolayı kendisinin daha sonra suçlanmasını anlamsız görüyorum. Böyle dönemlerde bu tür yazıları herkes yayınlatabilir. Sorumlu devrimcilik yazı çıkarabilir. Eğitim ve yönlendirme amacıyla bunu yapabilir. F. arkadaşın kaleme aldığı yazı da bu niyetle yazılmıştır. Fakat bunu örgütleme gücü yoktur. Şener alçağının da daha önce F. tarafından suçlanması söz konusudur. Öyle sanıyorum ki, Şener'in ölüm orucundan sağ çıkması, onu muhtemelen sözcü durumuna getirmiştir. F. onun sahtekarlığını gündeme getirdiği için, tasfiyeci unsur da F. arkadaşına karşı endişe içindedir. Bu nedenle F. arkadaşını hedef durumuna sokuyor. F.'nin yazısı yetersiz ve eleştirilecek birçok yönü olsa da, yöntem ve nitelik itibarıyla herhalde bunu değerlendirmeye çalışıyorsunuz. Tabii düşmanla ilk defa farklı diyebileceğimiz bir uzlaşma veya uzlaşma adı altında farklı nitelikte ilişkiye geçme durumu söz konusudur. Belirti-

len çerçevede ve birçoklarının raporlarında yazdığı kadarıyla tasfiyeci tipin 1984 direnişinde kitleyi barikat temelinde harekete geçirirken, barikatları aniden geri çekmesi eylemi provoke ettiğini gösterir. Siz buna çarpık kişilik diyorsunuz, ama ben bu bir oyundur diyorum. Onu da açıkça söylüyor ve mahkum ediyorum. Bu oyun oynanmıştır. Önce “barikat yapalım”, barikat tam sonuca giderken “barikatı kaldıralım” diyor. Önce “tek tip elbise giymeyelim” derken, bu eylem tam başarılı olduğu sırada “elbise giyelim” diyor. Önce “İstiklal Marşı'nı okumayalım” derken (ki zaten önemli oranda kimse okumuyor, birdenbire “anlaştık, İstiklal Marşı'nı okuyalım” diyor. Bütün bunlar ne demek oluyor? Bu tutum direnişle oynamaktır, direnişi sabote etmektir.

Bu konuda artık belli bir politik anlayışınızın olması gerekir. Bizi ayrıntılara boğmakla, sözümona dakikası dakikasına kimin ne olduğunu, kimin nasıl surat gösterdiğini, kimin önce nasıl konuştuğunu açıklamakla, bu tip yöntemlerle politika yapılamayacağını bileceksiniz. Adam gitmiştir, zindandaki işkencecibaşı ile hiç de temsilci seçilmediği halde, temsilci düzeyinde ilişkiye geçmiş. Yine onun yanında yurtsever bir insan olan **Necmettin Büyükkaya** öldürülmüştür. Bunları bilmenize rağmen, bu unsuru yapının içinde tutmanız anlaşılır bir husus değildir. Necmettin'in onurlu bir direnişle şahadeti seçmesi karşısında, bunun rezil bir uzlaşmayla yapının başına gelmesinin değerlendirmesini yapamamak, politik körlüktür. Hala kocakarı yöntemleriyle bu süreci anlatmaya çalışmanız esef edilecek bir durumdur. Bunu bir kez daha burada vurgulamalıyım. Daha sonraki sürecin bütün karmaşıklığı ve kaosu, içine girdiğiniz bu tutumdan kaynaklanıyor. Politik yetmezlik, içine girilen saptırma, provoke etme, çoğunun siyasal anlamını bilememe, bundan kesinlikle parti adına sonuç çıkaramama, böylece parti ve örgüt gerçeğini yitirme, daha sonraki kaosunuzun temel nedenidir. Bugüne kadar bile hala zindan pratiğinden derli toplu bir sonuç çıkaramayıp, bu dönemin içine girilen tutumuyla ilgilidir. Bu konuda partiye derli toplu

bir değerlendirme sunulamayışı da çok ciddi bir özeleştirme noktanızdır.

Objektif veya subjektif alanda tavır koymaya çalışan F. arkadaşın sağlık nedenleri, çok yetersiz yöntem ve yaklaşımları, hatta bu olayda provokasyona gelip meydanı terk etmesi, Şener alçağına oldukça malzeme sunmuştur. Hele mevcut örgütü feshetme adı altında politik olmayan bir tavır, karşı tarafa muazzam yüklenme fırsatı vermiştir. Daha sonraki süreç bir anlamda partinin kendi kendisiyle uğraşıp didişmesi, kendi kendisini parçalama sürecidir. Örgütü kimden kurtarıyorsunuz? F.'de mi? F. arkadaş yazısında belirtmiştir. Örgütün kendisinden kurtarılması gerektiği bir kişi olmadığı, ama F.'nin de örgütü kurtaramadığı açıktır. Her şey bir yana, içine sokulduğunuz durum en kötüsüdür. Burada provokasyonu yapıyorsunuz. Adım adım da izliyorsunuz. Çok garip; örgütleniyoruz adı altında, savaşıyoruz adı altında, örgüte tam sahip çıktık adı altında derinleştiriyorsunuz; ama o son darbeyi vurmuş ve sizi sindirmiştir. Bunu fark edemiyorsunuz. Gerçekten çok garip, çok gülünç. Kaldı ki, o dönemin değerlendirmesini şimdi daha iyi yapmak durumundasınız. Bu alçak iki tarafla da oynamıştır. Başından itibaren F.'gillere karşı tavrın şampiyonu da değildir. El altından onları da teşvik ediyor. Hatta başarılırsa, çoğunluk F.'de yana olacaktır. O unsur bunu biliyor ve hazırlıklarını ona göre yapıyor. Fakat çoğunluğun F.'gillere karşı geldiğini görünce, hızla ve özellikle tecrite alındığını söylediğiniz süreç içinde alttan alta cezaevi örgütünü etkileyerek ve gerçekten yöneterek, 1986-87 sürecini kendi inisiyatifine almayı başarıyor. Böylece zindan kitlemize büyük ihanet dayatılmış oldu.

Şener unsuru düşmanla birlikte teslimiyeti ve provokasyonu başarıyla hallettikten sonra, çoğunluğun liderliğine tırmanıyor. 1987'ye geldiğinde artık çoğunluğun ustaca yönlendiricisi ve önderidir. Burada size sormak gerekiyor: Bu adam nasıl oluyor da 1987'de önderiniz oluyor? Size ne tür bir özeleştirme verdi? Özeleştirinin temeli neydi? Bazılarının

deyişiyile “filozof”, bazılarının deyişiyile “kendini sevdiren adam.” Bu tasfiyeci tip gerçekten neydi? Bunların altındaki büyük politik ve örgütsel çalışma neye yöneliktir? Bunu hâlâ idrak edememenizi nasıl değerlendireceğiz? 1986'da bize gönderilen birkaç mektubu ben de okudum. Mektuplar hala duruyor. Elliye yakın mektup vardır. Mektupları çok aşağılık bir niteliktedir. Tıpkı filimlerde seyrettiklerinin hikaye edilmesidir. Daha bu dönemde benim tavrım vardı. Onun yaşamı ciddi bir yozlaşmaya işaret etti. Bunu o zamanki mektuplarına dayanarak söylemiştim. 1986-87'de hiçbir özeleştirme vermez. Bu nasıl PKK'liliktir? Kendisinin ne tür bir PKK'li olduğu açığa çıkarılmadan, nasıl oluyor da temel yönlendirici güç haline geliyor? Ailesinin durumu da hoşuma gitmiyordu. Bu aileye dikkat edin dediğimde, bazı arkadaşlar “ihtiyaçlarımızı gideriyor” diyerek, politik yaklaşımı bir yana iten bir tutum içine girdiler.

Şimdi öyle anlaşılıyor ki, Şahin ve Yıldırım itirafçıları 14 Temmuz Direnişi'yle büyük darbe yerken, ölüm orucuna 45. gününden sonra katılan Şener unsuru, Temmuz direnişimizin başarısını ele geçirme aşamasındadır. 45 güne kadar süren eylem, büyük ihtimalle başarıya gidiyor demektir. Eylemin başarıya gitmesi halinde, tasfiyeci tip sözcülüğü eline alacaktır. Ardından düşmanla teslimiyet biçiminde bir uzlaşmaya oturacaktır. Nitekim sinsice yürüttüğü planları tutmuş, eylem provoke edilmiştir. Cezaevi örgütünü de iyi ayarladıktan sonra, 1987-88'de tekrar önder olarak karşımıza çıkıyor. Bu tarihlerde F. dışarı çıkar. Ama gerek sağlık nedenleri, gerekse etkisiz hale getirilmesi nedeniyle yapacağı fazla bir şey yoktur. Ancak dışarıda ailesine dayanarak yaşayabilirse yaşayacaktır. Bu arkadaşın başka bir yolu da kalmamıştır. Demek istediğim, daha içerideyken, F. arkadaşın işi bitirilmişti. 1986'ya kadar F. adı düşman için fazla bir anlam ifade etmez bir duruma getirilmişti.

Provokasyonun daha sonraki gelişimi önemlidir. Dün S. arkadaşın şahsında “Cezaevi merkezi” biçimindeki oluşumu

değerlendirmeye çalıştık. Bu merkezin oluşumu ve yönetim anlayışı tamamen bu unsurun mantığını taşımaktadır. Burada yeniden bir tekrarlama yapmayacağız. Ancak çok önemlidir; zindanda bir dönem PKK'lileşme adı altında gerçekten PKK karşıtı bir çizgi geliştirilmek istenmiştir. Daha da önemlisi, düşman bu yılın başına kadar zindanlarda teslimiyete yakın bir tutumu filizlendirmiştir. Bu, parti tarihimizde PKK'yi tasfiye etme hareketlerinin en büyüğü olmaktadır. Bu tasfiyeciliğin 15 Ağustos Atılımı'nın yedinci yılı öncesine denk getirilmesi, durumu çok daha vahim kılmıştır. Bu son günlerde bize kadar yansıtılmak istenen ve oldukça kapsamlı ve planlı olduğu anlaşılan bir tasfiyecilikle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz.

Özal bugünkü demecinde özel timlerin kendileri için ne kadar önemli olduğunu, bu özel tim elemanlarının kendilerine sonuna kadar bağlı kaldıklarını ve bunun da büyük bir yurtseverlik olduğunu belirtiyordu. Bir İngiliz gazetesi de Türkiye'nin yeni Başbakanı Mesut Yılmaz'ın Kürt meselesini bastırmayı ve üstünü tamamen örtmeyi planladığını yazıyordu. Mesut Yılmaz, Özal'ın Kürt meselesine yönelik son sözlerini ağzından kaçırdığını belirterek, eski klasik politikalarına döneceklerini ima etmiştir. Öyle anlaşılıyor ki, Mesut Yılmaz ve ekibi TC'nin o bilinen politikasını uygulamaya yönelirken, eski MHP kadrolarına dayanacaktır... Bundan böyle polis yönetiminin biraz daha ilerisinde bulunan MHP kadrolarının Kürdistan'da dolaştırılmaları söz konusudur. Savaş kurallarının böyle tersyüz edilmesinde ve savunmasız sivil insanlarımızı yönelik terör eylemlerinde MHP kadrolarının payı büyüktür. **Vedat Aydın**'ın Elazığ'ın Maden ilçesinde çok alçakça katledilmesi gösteriyor ki, MHP kadroları silahlandırılmıştır. Mesut Yılmaz'ın “liberal” görüntüsü ise Avrupa'yı aldatmak içindir. Bu anlamda Mesut Yılmaz bilinçli seçilmiş bir figürandır.

Özal'ın taktik yaptığı son tavırlarında ortaya çıkmıştır. 1991 Newroz'unda yaptığım çözümlerimde, Özal taktik yapıyor,

demiştim. Özal'ın yaklaşımını ciddi bulmadığımı ve inanmadığımı söylemişim. İsteyen değerlendirmeleri tekrar gözden geçirsin. Durumun böyle olduğu bugün net bir biçimde anlaşılmıştır.

Şener unsurunun başını çektiği PKK'nin tasfiye edilmesi girişimine biraz daha anlam vermek istiyorsak, zindan tarihini dışarıdaki provokasyonla iç içe ele almak zorundayız. Ancak böyle bir yöntemle sorunu tam olarak anlar ve sonuca gidebiliriz. Bu çerçeveyi belirttikten sonra, tekrar zindan pratiğine dönelim.

Zindanların büyük kuşatma altına alındıkları kesindir. Daha sonra eylemler provoke ediliyor. Önce sızma, ardından giderek teslimiyet ve düşmanla bütünleşme gerçekleşiyor. Tasfiyeci unsurun düşmanla bütünleştikten sonra açık oynaması, özellikle 1986'lardan sonra kendisini iyice açığa vuruyor. Bu öyle bir dışavurum ki, zindan yönetiminin ve özellikle başta sizin canınıza okuyor. Doğrusu zindan yönetimi sizi mahvediyor. Bir de “birçok sorunumuzu zindan yönetimleriyle yaptığımız görüşmelerde çözdük” diyorsunuz. Anlaşılan S. arkadaşımız tahliye olduktan sonra dışarıda savcı ile görüşmesinin ne anlama geldiğini fark edemiyor. Kitlelerin ve cezaevindeki yoldaşlarımızın tepkisinden de habersiz, çok rahat bir tarzda açık yaptığını söylüyor. Bunun da ötesinde, “Bir lokanta yemeğinde bazı meseleleri konuşacaktık” diyor. Zindandaki aşınmanın ne düzeye geldiğini göstermek açısından bu örneği verdim. Burada arkadaşla niyet ve dürüstlüğü tartışmıyorum. Ama öyle anlaşılıyor ki, olumsuz etkilenme, direnişçilikte aşınma ve provokasyona gelme sanıldığından çok daha fazla tehlikeli bir uç nokta haline gelmiştir. Şimdi daha iyi anlaşılıyor ki, tasfiyeci tip kendi rolünü iyi oynamıştır. İnsan psikolojisine bu kadar hakim olması, onun tavırlarında ve düşmanla uzlaşmalarında rahat hareket etmesine neden olmuştur. Yani özcesi tasfiyeci unsur bulanıklaşan bu ortamı kullanmasını bilmiştir. Bir tarafı çok rahatça tahrip edip karşı safa iterken, partiye sahip çıkması gerekenleri de yanına alıp saflarımızı

bozguna uğratmıştır.

F. : (Anlaşılmadı)

– Anlatıyorum, süreci anlatmaya çalışıyorum. Dikkatle değerlendirirseniz, kendiniz de epey sonuç çıkarabilirsiniz. Sizin hala doğru bir düşünce gücüne ulaşamayışınızı yadırgıyorum. Bizim değerlendirmelerimizin üzerinde yoğunlaşamayışınız, sizin ne kadar katılaştığınızı gösteriyor. Bununla kanıtladığınız şey ise, sadece ne kadar iyi provokasyona geldiğiniz biçimindeki bir sonuçtur.

Dediğim gibi, elimizde bir hayli mektup var. Amerikan dizi filmlerinin içeriğini taşıyan mektuplar. Sanırım bu mektuplar buradadır. Okursanız, bazı sonuçlar çıkarabilirsiniz. Göreceksiniz ki, parti ve direniş yaşamına çok ters bir kişilik geliştirmiştir. Tasfiyeci unsur partiyi bölüp parçalarken, kendi içinde didişme ve dedikodu ortamını da geliştirmiştir. Hala onun etkileri altından tam anlamıyla çıkamadığınızı görüyorum. Kendi özeleştirilerinize ve sözümona rapor diye verdiğiniz yazılara bakın. F. sorunu 1986'da bastırılırken, geriye kalan çoğunluk bu unsurun hem anlayış ve hem de uygulama gücü altında merkezileşmeye alınmıştır. Şimdi bu adamın bu kadar güçlü bir biçimde partinin ve bizim karşımıza çıkmasını daha iyi anlıyorum. Ben dedim ki, bu bir komite üyesidir, zindan merkez komitesinin üyesidir. Bizde her komite üyesinin belli bir haddi hududu vardır. Yani PKK'de böyleleri çoktur. Gücünün ne olduğunu, gerçeğin ne olduğunu bilirler. Ona göre konuşur, ona göre tutum geliştirirler. Bir kez daha altını çizerek bunu belirteyim. Ne kadar farklı şekillenmeler içinde olurlarsa olsunlar, PKK'nin eski ünlü isimleri, merkez olmuş belli isimler, bütün yetmezliklerine rağmen, haddini bilen, gücünün ne olduğunu gören ve ona göre ayağını denk atma durumunda olan kişiliklerdir. Yalnız dışarıdaki merkezin değil, zindan merkezinde olan birisinin de gücünü ve haddini bilen bir tavırla partiye yaklaşması gerekiyor.

Ben dün anlattıklarımı burada tekrarlamak istemiyorum. 1988'in başı mıdır, 1987'nin sonu mudur, bilemiyorum. Açığa

çıkan bir tünel meselesinden sonra sürgünler başlar. Ama tasfiyeci unsur Diyarbakır'da bırakılır. Zindan kadrosu bu sürgünlerde darmadağın edilir. Zindan kadrosu yerine, kendisini kitleye dayatan bir zindan önderlik pratiği var. S. arkadaşın şahsında sürdürülen ilişki, hem anlayış ve hem de uygulama düzeyinde tasfiyecilikle pekiştirilmek isteniyor. Bu temelde K.'nin durumunu değerlendiriyoruz.

K.'nin yedeklenmeye çalışılan bir arkadaşımız olduğu anlaşılıyor. S. arkadaş hem özel ilişki yöntemiyle, hem de anlayış ve uygulama düzeyiyle gerçekten işlemez bir duruma gelmiş, getirilmiştir. K. arkadaş bunu mutlaka görecektir, bu çözümlenmeyi partiye sunacaktı. Bunu sunmadan, bundan sonra parti adına tek bir söz bile söyleyemez. Bunun altını şimdi önemle çiziyorum. Bu diğer arkadaşlar için de biraz geçerlidir. Bu temelde partiden ayrışma, partinin silinmesini ve aşınmasını yaşadıkdan sonra, hala PKK adına ahkam kesmenin fazla ciddi olmadığı anlaşılıyor. Parti aşılmış, başkalaşıma uğratılmıştır. Yapı parti adına partiyle savaşan ne idüğü belirsiz bir kaosa dönüştürülmüştür. Cezaevi merkezi bu konuda en önde gelen olumsuz bir kurumun temsilcisidir. Ben burada yine iyi niyetlerden bahsetmiyorum. Hemen belirtmeliyim ki, PKK'ye bağlılık anlamında benden daha ilerisiniz. Dediklerimin yanlış anlaşılmasına gerek yoktur. Şu veya bu biçimde çekiştirmeye de gerek yoktur. Niyet düzeyinde benden daha iyi bağlısınız. Fakat bir örgütsel biçimleniş olarak, bir parti ahlakı olarak, bir parti yaşam tarzı olarak silinmişsiniz. Bunun yerine ortaya çıkan farklı şeylerdir. Kaldı ki, bunları ben kendi başıma söylemiyorum. Dünkü tartışmalarda bazı arkadaşlar yalın deyimlerle anlatmaya çalıştılar. “Şu anda karşımızda konuşan başkasıdır. İki S. vardı. Biri 1985 öncesi, biri sonrası” biçiminde birçok şey söylendi. Hepsinin gerçek payı vardır. Şimdi biz bu işin dökümünü yapıyoruz.

Bu yıllar aynı zamanda düşmanın özel savaşı yaydığı ve derinleştirdiği yıllardır. Düşman dağdaki savaşçıya karşı bile “iyi yemek veririz, iyi bakarız” uygulamalarına girişerek, sa-

vaşçımızı düşürmek istedi. Düşman bunu Diyarbakır merkezinde, kolordu merkezinde yapıyordu. Düşman savaşın yönetim merkezinde bunu yaparken, elbette bunu içeriye de yansıtacaktır. Aynı beyin ve aynı yönetim sorumluluğu altında bunun yapılacağı açıktır. Dolayısıyla o koşulların iyileştirilmesinin kendi içinde bir tuzak olduğu da bellidir. Dışarıda çözdürme işinin içeride daha amansız yürütüleceği kesindir. Sizin ilaveten çok acımasız bir baskıyla geçen bir zindan pratiğiniz var. Bundan adım adım kurtulmaya çalışırken, tünelin ucunda beliriveren ışığa sarılmanız aslında bir avlanma, bu temelde bir başkalaşıma uğratılmaktır. Bunun adım adım geliştirildiği, bunun içinde ustaca gereklerini planlayan ve yürütenin olduğu açıktır. Bugün hiç kuşku duyulmayacak bir biçimde ortaya çıkmıştır ki, niyet düzeyiniz ne olursa olsun, partiyi yaşıyoruz derken, pratikte gerçekleşen şey düşmanın işine yaramıştır ve bu kesindir. Eğitim çabalarımıza rağmen, hala partinin savaş hattına bir türlü yanaşmayışınıza ne demeliyiz? Eğer partiye biraz saygınız varsa, eğer partiye sıradan bir dost veya saflarımıza yeni katılan bir köylü kadar saygınız varsa, bu savaş hattına neden gelemediğinizi dürüstçe açıklayabilmelisiniz.

“PKK adına bir şeyler yaptık” dediklerinizin PKK'den uzaklaşma olduğu da çok açıktır. Bu provokasyonun içerideki sonuçları üzerine daha fazla konuşmama gerek var mı, bilemiyorum. Özellikle kendi öz pratiğiniz olduğu halde, fazla çözümlenmelere giremeyişiniz, sizin dar ve yüzeysel yaklaşımınızın bir sonucu oluyor. Öyle anlaşılıyor ki, bütün bu yoğun çabalarımız olmasaydı, sizin bu başkalaşıma uğratılmış kişiliğiniz tehlikeli bir biçimde partiye de yansıtılacaktı. S. arkadaşımız bunu uç noktada seyrettiriyorsa, diğerlerinin de çok iyi bir noktada oldukları herhalde söylenemez. Özeleştirilerde de bu ortaya çıkmıştır. Bir kargaşayı yaşadık. Üslup bozukluklarından tutun, ruhunuzun devrime yetmediği ve irade gücünüzün gelecek konusunda hiçbir söz söylemek durumunda olmadığı ortaya çıkmıştır. Elbette bunun anlamını kendinize soracaksınız.

Parti ortamına bu biçimiyle yayılma ne demektir? Bu, içeride provoke edilmiş yapının dışarıya taşırılmasıdır. Bu da kendi aranızda geliştirdiğiniz polemiklerin burada devam ettirilmesi anlamına gelmektedir. Daha da fazlası, tasfiyeci önderlik günü gününe bildiriler yayılıyor, hem de büyük bir çabayla bunu yapıyor. Daha dün bile bu ortama ulaşmaya çalışıyordu. Bu tasfiyeci unsur 1988'de tahliye olduktan sonra TKP tasfiyeciliği ile bütünleşiyor. Bu bütünleşmeden sonra parti ortamına gelerek, hesapta bana ulaşmaya çalışıyor. Zindanda kullandığı yöntemleri burada da kullanarak, bana yönelik komplosunu gerçekleştirmek istedi. Bu adamın bu cesareti nereden aldığını sanıyorsunuz? Bu unsur sizden aldığı cesaretle buradaki entrikalarını başarmaya çalıştı. Oradan, on yıllık zindan pratiğinden cesaret aldı. En değme militanımız düşürülmüştür. Bu tasfiyeci unsur kimi yanına, kimi karşısına almıştır. Kitle koyunluk yığın haline getirilmiştir. Dün kendiniz “S. gözlerimizin önünde bilmem nasıl yaşıyordu” dediniz. Bu tür anlatımlar köle yaklaşımı içinde olduğunuzu ve bu da ne kadar çok düşürüldüğünüzü gösterir. Ben sizi suçlamak için bunları söylemiyorum. Ama bu Şener alçağı bütün gücünü zayıflıklardan aldı ve buraya geldi. Burada iki şeye dikkat etti: Sızma ile komplo ve elimi tutma. Aynı taktiği zindanlardaki PKK'nin direniş önderlerine karşı yaptı. Sızmayı iyi biliyor. Mazlum, Kemal ve Hayri yoldaşlara müthiş yakınlık gösteriyor. Siz buna “kendini sevdirmeye ilişkisi” diyorsunuz. Burada da kendisini çok sevdirmeye çalıştı. Büyük ihtimalle el altından elimi tutmaya çalışıyordu. Elimden tutmayı bir başarsa, beni imhaya kadar götürecekti. Öyle ki önder olsun. Zindanda bunu başarıyor.

Şimdi de bilançoyu söylüyorum. 1988'de dışarıya çıkarırken, bu işi dışarıda devam ettirmek istiyor. Bu TKP'nin Özal yönetimiyle geliştirdiğine benzer bir icazettir. TKP'yi icazet yoluyla 1987-88'de nasıl düzene bağlama işini tam sonuca bağlamak istedilerse, aynı şeyi bizde de denediler. Ama bizim silahlı mücadelemiz bastırılmamış, mücadelemizin Avrupa'daki

gelişimi durdurulamamıştı. TC aradaki bu farkı göremedi. TKP uzlaşmacılığı ve Gorbaçov tasfiyeciliğinin durumu bilmiyor. Bunlarla belirgin bir uzlaşmadır. Zaten uzlaşma TKP eliyle Özal tarafından da yedeğe alınmıştır. Ortadoğu'nun bilinen çelişkilerinden ötürü aslında, TKP'nin SB Komünist Partisi'ne dayanarak yapacağı fazla bir şey yoktur. Ama önemliydi. Yani Özal'ın TKP şeflerine icazet tanınması, kendilerini Türkiye'ye alması, TC tarihinde ilk defa bugün sözümona komünist adı altında TKP'nin son kalıntılarının çok rezilce bir biçimde teslim edilmesi (buna kişilerle uzlaşma da demeyelim, bu TKP'nin en son alçakça bir tarzda tasfiye edilmesidir diyelim), kendilerini TC'ye sunmaları ihanetten başka bir şey değildir. Ama bu senaryonun bir yanı eksiktir. Benim varlığım ne olacak? Onun için bana ulaşılması gerekir. Ben burada çok sistemli ve planlıyım. Tasfiyeci unsurun yapacağı şey, öncelikle herhalde bana karşı savaşmak olmayacaktı. Böyle yaparsa zaten onayımı alamazdı. Peki, ne yapacaktı? Uyum gösterecekti. Bu uyumu mükemmel gösterdi. Bu uyumla birlikte komployu gerçekleştirecekti. Bir yıl uğraştı, ama yapamadı. En son çabası, “ne olur, biraz daha yanınızda kalayım” biçimindeydi. Bu yanımda kalma isteği bana sevdalı olduğu için değildi, işi tamamlamak içindi. Ben de bir oyunu biraz bozmaya çalıştım. Size bunun hikayesini anlatmama gerek yok. Öğrenin. Bu benim açımdan da çözüme tabi tutulması gereken bir durumdur. Ben bu unsurun ailesinin durumunu 1982'den beri soru işareti altına almıştım. Ailenin diğer fertlerinin büyük alçaklıkları benim açımdan dakikası dakikasına somuttur ve her şeylerini hatırlıyorum.

O tasfiyeci unsurun buraya gelişiyile birlikte, daha ilk günden bir devrimcininkinden başka her şeye benzeyen hal ve hareketleriyle gözlerimin önündedir. Bunların sürekli değerlendirmeye tabi tutulacağı açıktır. Kendisinin itiraz edeceği en ufak bir hata payı bırakmıyorum. Mükemmel bir yoldaşlık yaklaşımı gösterse ve yüzde bir dürüstlük arzetsen, kesin gelişir... Bir diğer yöntemi de PKK içinde önemli bir yere ulaş-

maktır. İÇeride S. ve K.'yi avucunun içine aldıktan sonra, dışarıda “C. nerededir?” diye soruyor. “C. ile mutlaka gizli görüşmeliyim” diyor. Bunu bize daha sonra söylüyorlar. Aynı araç, aynı yöntem. Ben önceleri herhalde bizim önderliğimizden sıkılıyor, kendine göre bir yer bulmak istiyor diye yorumlamıştım. Fakat “C. ile görüşmek istiyorum” derken, Kemal Pir'in bir vasiyetinden söz ediyordu. Olabilir, dedim. Sonra anlaşıldı ki, Kemal Pir yoldaşın böyle herhangi bir vasiyeti yokmuş. Tabii bunun böyle olmadığı C.'nin tavrından anlaşılınca, bu kez “Kemal Pir ben şehit düşersem, gözüm arkada kalacak, çünkü C. arkadaşına çok kızgınım, dedi” biçiminde bir açıklamada bulundu. Kemal Pir böyle bir cümle kullanmış mı, kullanmamış mı, bilemiyoruz. Bildiğimiz tek şey tasfiyeci unsurun kıvırttığıydı. C. arkadaşın yapısı biliniyor, eleştiriler de aldı. F. arkadaşımızın durumu da yine öyle, o da eleştiri alıyor. F. arkadaşımızın 1982'de düşmanın dolaylı etkilenmesi altına alınması durumu vardır. Geriye eski bir arkadaşımız olarak C. kalıyor. Tasfiyeci tip ona ulaşmak istedi... Dediğim gibi bu arkadaş oldukça eleştiri altına alınmıştı. Bu alçak bu eleştirileri kullanmaya çalıştı.

Tasfiyeci tip içerde geliştirdiği, etkilediği ve kontrol altına aldığı merkezleşmenin aynısını dışarıya taşımak istiyordu. Bir yandan da beni ayarlamaya çalışıyordu. Bir de PKK'den rahatsız olan tipler vardı. Biri Sarı Baran'dı, başka birkaç tip daha vardı. Onları da etkisi altına almaya çalışıyordu. Sözümona ayrı bir merkez yaratacaktı. Bu dikkatimden kaçmadı. Zaten benden bir şey kaçırması mümkün değildi. Bir yandan da zindanın durumunu bekliyordum. Sık sık mektup gönderdim. “Bu kişilerin durumu hakkında daha gerçekçi olun” diye uyarılarım da oldu. “Bu kişi hakkında sizden daha gerçekçi rapor bekliyorum” dedim. Tasfiyeci tipin K.'ya yazdığı mektup var. Daha sonra okursunuz. Soruşturma komisyonu gerekirse bu durumu daha detaylı araştırabilir. S. arkadaşın da mektupları geliyordu. K. mektubunda bu tasfiyeci hakkında “kendini sevdiiren adamdır” diye söz ediyordu. Bunun ucu nereye kadar

varacak? İyi niyetine rağmen, bilinmeyen bir pratik içinde aslında politik olarak fazla yoğunlaşmadığı görülüyor. Dönemin değerlendirilmesi ve dönemin temel görevleri üzerinde yoğunlaşması şurada kalsın, apayrı bir tarzda “şu anlayışım vardı, bu anlayışım vardı”, şöyle önderlik tartışması, şöyle sosyalizm tartışması, şöyle Stalin'in bilmem neciliği türünden açıklamalar, deformasyonun ne kadar geliştiğini gösteriyor.

Başka bazı arkadaşlar birtakım anlayışlardan daha bahsetmek istediler. Şimdi bütün bunların PKK'nin savaş hattı ile fazla ilgisinin olmadığını bugün daha iyi anlıyoruz. Mevcut gelişmeleri biraz dikkatle izlerseniz, bunların bir yanlıgı olduğunu, dönemi ve ortamı değerlendirme gücünden yoksun olduğunu anlarsınız. Bu yanlıgınızın da öyle bir günde oluşmadığını, bunun köklerinin derin olduğunu kesinlikle ortaya çıkarabiliriz.

Dünden beri ortaya koymaya çalıştığımız gerçekler dağınıklığın, siyasi sonucu yakalamaktan uzaklığın, bir yandan devrimci eğitimin alabildiğine ihmal edilmesinin, diğer yandan en önemlisi de parti hattına gelememenin, partiden kopuş ve aşınmanın, üstelik bunu görememenin ve görülmesi halinde bile rotaya girememenin itirafı oldu. Bütün desteğimize rağmen, raporlar ve özeleştirilerde dile gelen şey, farklı bir PKK'lileşmenin yaşanmasıdır. Buna “reformist PKK” mi diyelim? Aslında durum bundan da ötedir. İcazet alınmıştır. 1984'lerdeki uzlaşma, aslında PKK'den arınma planıdır. Orada her ne kadar bunun tek tip elbise ve İstiklal Marşı konusunda bir görüşme olduğu söyleniyorsa da, bu gittikçe kendini açığa vuran, partinin oldukça başkalaşıma uğratılmasıyla, yaşam tarzı ve içine girdiğiniz o her türlü hal ve hareketle gerçek devrimci hattan uzaklaşma anlamına gelir. TKP tasfiyeciliğinde ve SBKP'nin tasfiye edilmesinde aynı arındırma ve özü boşaltma söz konusuydu. Bu tür gelişmelerin uluslararası alanda da kökleri vardır. Zindan zemini onun bize yansıyan küçük bir örneğidir. Bunun böylesine bir sahtekar vasıtasıyla düzenlenen küçük bir örneğidir.

Bir yandan bizim büyük bir çabayla oluşturduğumuz PKK (ki bu önemlidir), diğer yandan oldukça açık itiraflar, dışarıda çıkarılan “pişmanlık yasası”, 1984-85'te uzlaşma adı altında PKK'nin giderek revizyona uğratılmasının adımları, giderek çarpık bir merkezleşmenin bu konuda kullanılması, kadronun duyarsızlığı, kadronun kendi eğitimini bir türlü gerçekleştirememesi, nedenleri ne olursa olsun düşmanın oldukça işine yaramıştır. Düşmanın çıkardığı son “tecil yasası”, daha önceki uygulamalarında belli bir aşamayı içeriyor ve başkalaşımı hedefliyor. Düşmanın başkalaşım yaratma hedefi genelde Türkiye solu üzerinde başarılmıştır. Dev-Yol başta olmak üzere başkalaşım sağlanmıştır. Dev-Sol'un durumunun net olmadığını kendiniz daha iyi biliyorsunuz. Diğer sol hareketlerin durumu da bellidir: Yumuşama ve tasfiye temelindedir. Ben burada, zindan direnişinin etkisi hiç yoktur, demiyorum. Sadece zindandaki direnişle sonuca gidilemeyeceğini anlatmak istiyorum. Direnişleriniz etkili olabilir, ama belirleyici olan düşmanın hakimiyetidir. Yani düşman zindanlarda sizi etkisizleştirmiştir. Yine de davaya olan inanç ve umutlarınız bitmemiştir.

Genel anlamda söylersek, düşmanın zindan üzerindeki etkisi ve kontrolü güçlü olmuştur. PKK kadrosunun önemli bir kesimi hala bırakılmıyor. Bunları kolay kolay avlayamazlar da. Fakat kendi yasaları ile çelişkilerinden, uluslararası gerçeklikle çelişkilerinden ötürü, aslında bu yoldaşlarımızı ya idam etmeleri, ya da serbest bırakmaları gerekir. Tarihe baktığımızda da böylesine büyük davaların esirlerinin ya idam edildiklerini ya da serbest bırakıldıklarını görürüz. Bu açıdan TC bitmiştir. Dediğim gibi zindanın rolünü oynaması ve etkilemesi küçünmsenmeyecek boyutlardadır. PKK'nin direnişçiliği de küçünmsenmeyecek boyutlardadır. Bu bir savaştır ve bu savaş hala sürüyor.

Şimdi zindandaki direnişin dışardaki direnişten güç aldığı biliniyor. 15 Ağustos Atılımı ve sonrasını size adım adım anlattım. Halihazırdaki direniş hattı TC'ye kök söktürüyor. Bu direniş zindanın durumunu da gün be gün etkiliyor. Şiddetle

etkiliyor. Zindanı direnişçi konum içinde tutuyor. Zindanın teslim alınamamasına yol açıyor. Belirleyici olan da budur. Zindan da olumlu karşılık veriyor ve daha güç kazanıyor. Siz de bu temelde direnişten az çok güç alarak buraya gelmeyi başarabildiniz. Bunlar parti içinde özenle değerlendirilmesi gereken yanlardır. Biz bunun doğrudan ve dolaylı etkilerini ortaya koyarken, diğer yandan direnen partiden, zaptedilmez partiden, bütün provokasyon girişimlerine karşı ayakta kalan parti ve önderliğin gerçekliğinden bahsediyoruz. Dün size çok açıkça anlattım. PKK savaşa giriyor ve gerçekten savaşıyor. Bunu bütün dünya biliyor. Sizin hala bu savaşın yürütülüp yürütülmediğini bilememe ve bunu dinleyememe durumunuz esef vericidir. Bu kadar subjektivizmin içine düşmek demek, politikayla alakayı kesmek demektir. Bu kadar apolitik kişilerin de parti içinde kendilerini planlı bir biçimde görevlere hazır olduklarını söylemeleri gerçekçi değildir. Bunun nedenlerini özeleştirilerinizde ortaya koyacaksınız.

PKK'nin önderlik gerçeği bellidir. Düşmanına karşı savaşıyor. Siz ise ısrarla çizgiye gelememe durumunu yaşıyorsunuz. Kendi başınızı almış gidiyorsunuz. Nereye? İnsan sarhoş olur da bu kadar olamaz. Aşılır da bu kadar aşılmaz. Bugün yaşamı, TC'nin yaşamı ve PKK'nin yaşamı diye ikiye ayırmıştık. Direnişin etkisi altına giren ve bugün milyonlara ulaşan yürüyüşün savaş kanadı ile karşı-devrim kanadı. Bu, tarafsız bir gözlemcinin bile kabul ettiği bir durumdur. Üçüncü yol nerede, farklı bir PKK nerede? PKK gerçeğini çok öncelere gidip grup dönemine ve Diyarbakır zindanının durumuna göre ele almanın gerçeklerle ne alakası vardır? Bu kadar partileşmeye gelmeyen, bu kadar apolitik bir kişilikle nereye gideceksiniz? Niye bu yola girdiniz? Zindanın mirasını malzeme yapmak, devrimci dürüstlikle ne kadar bağdaşiyor? Can verenler nerede, siz neredesiniz? Özellikle bazı arkadaşlarımızın bu sorulara çok iyi karşılık vermeleri gerekir. Binlerce PKK şehidiyle ilişkileriniz hani nerede? Bu değerlere ilişkin tek bir sözcük söylemeyeceksiniz, ama meseleler için bu kadar çok ahkam

keseceksiniz. Bunun ciddiyetle alakası nerede? Kimin adına ün yaptınız? Büyük bir direniş göstererek onuru temsil edenler ve en önemlisi de amansız bir savaşla Kürdistan halkını ayağa kaldıran direneciler için ne diyorsunuz? Halkımız büyük işkenceler ve acılar içindedir. Bunları görmüyor musunuz? Kişilik olarak neyiniz var? Eğer size biraz saygı ve ilgi gösteriliyorsa, bu tamıtamina direnişlere ve direniş şehitlerimize bağlılığın ifadesidir. Eğer PKK'nin çizgisine biraz saygınız varsa, eğer bir minnet ve vefa borcunuz varsa, bu gerçekleri görmeniz gerekecektir. Bu gerçeklere saygı ve bağlılığınızı görmek, varsa onlara katılım gücünüzü ve onların yol arkadaşısı biçiminde samimi bir sözünüzü duymak hakkımız değil midir? Hala kendini konuşurmaya (ben buna bebekçe konuşma dedim), otuzundan sonra bebek rolünü oynamaya değer mi? Eğer bu büyük bir gaflet değilse, çok sinsi bir yaklaşımın ta kendisi olmayacak mıdır? Kendi gerçekleriyle bu kadar alay edenlerin kendi ciddiyetlerine iğne ucu kadar inandırıcılık kazandırmaları mümkün müdür? Bunu farklı görüşler adı altında biraz utangaçlık ve biraz da inatla dayatmanın akıllı bir politika olduğu söylenebilir mi? Yani yoldaşça olmayan bazı tutum ve davranışlar sergilemekle gerçekten bağlı kalmamız ve kendilerine borcumuzu mutlaka ödememiz gerekenlere bağlılığın iyi birer örneği olduğumuzu söyleyebilir miyiz? Bunu söyleyebilir misiniz?

Düşmanları tarafından kuşatılmış bir partiyi esas alıyorsanız, hiç olmazsa bunun gereklerini bileceksiniz. Sıradan bir dostumuz veya bir köylü ayaklanmacısı kadar bir ilgi göstermemek akıllı bir politikacılık mıdır? Bunun yürüyen ve savaşan partiyle alakası olabilir mi? Yine aranızdan bazıları ününe dayanarak çıkış yapabilirler, kendilerini yere atabilirler. Bütün bunlar bize vız gelir. Yaşama bir saygınız varsa, sizi bugüne getiren ve kişiliğinize bir anlam katan değerlere karşı da saygılı olacaksınız. Şu özerk tutum, bu özerk tutum demeyeceksiniz. Ben iliklerime kadar bu değerlerin savaş temelinde geliştirilmesine ve vefa borcumu böyle ödemeye çalışırken, siz

hangi tutumla ve hangi görüş adına kendinizi savunabilirsiniz? Çok iyi kanıtlanmıştır ki, bütün kusurlarınıza ve eksikliklerinize rağmen, her şeyiyle bir savaş ve direniş anlamına gelen bu değerlere sahip çıkmaktan başka bir seçeneğiniz yoktur. Sağlam parti ölçüleriniz varsa, bütünüyle davaya bağlı olacaksınız.

Görülüyor ki, kendimizle çelişmemek önemlidir. Politikada hata yapılmaz değil, yapılır. İnsanın yaşamına mal olabilecek hatalar da söz konusu olabilir. Önemli olan bunları ısrarla savunmamaktır. Hata, bir anlayış veya bir görüştür biçiminde, bile bile yanlışlığı sürdürmek değildir. Eğer hatalarda çok ısrar edilirse, iğrenç bir durum meydana gelir. Hatalarda ısrar edildiği zaman, biz de bütün sözlerine rağmen, karşımızdaki-nin aşağılık bir tip, bir sokak düşkünü olduğunu belirteceğiz. Böyle birinin her türlü haya ve saygı duvarını çoktan yıkmış bir kişi olduğunu söyleyeceğiz. Hiçbirinize bunu yakıştıramam. Ama hatalarda ısrarlı olduğunda, bizim söyleyeceklerimiz de böyle olacaktır. Hala politikleşmemek ve hala parti hattına gelmemek, bu halka ve bu partiye en ufak bir değer vermemek anlamına gelir. Bunun da altından kalkamazsınız. Sorumluluğunuz bütün bu değerlerimize sahip çıkmamızla ölçülür. Kendinize yakıştırdığınız ölçüler ve alışkanlıklar bugünün devrim sorunlarını çözmeye yetemez. Politikada biraz iddialıysanız, politikada yol almalıyız diyorsanız, mevcut savaş gerçeklerimize uyum göstereceksiniz. Bakın, işte bazıları dayanamayıp kaçıyor, bazıları başka tutumlar ortaya koyuyorlar. Acaba sizinki ne anlama geliyor? Partiye inanmak, partiye güvenmek gerekir. Hatayı kavradıktan sonra, kesinlikle bunu bazı uygun pratik adımlarla kanıtlamak durumundasınız. Başka türlü yol alınmaz. PKK tarihinde bu tür durumları yaşayanların çoğu, sorunu sınıf temeli ile izah etmek istedi. Oysa mevcut durum bununla izah edilemeyecek kadar bir nitelik farkı gösteriyor. Bu mevcut değerlendirme sadece zindan pratiği için değil, bütün PKK tarihi açısından bir gerçeği açığa kavuşturuyor.

Gün tam partileşmeye gelme gücünü gösterenlerle göstermeyenlerin ayrıştığı gündür. Yıllarını tam bu işe yatıranların ve yatırmayanların, bunu olumlu temelde yaşayanların ve yaşamayanların netleştiği gündür. Bugün kendilerini bu partileşmeye olumlu temelde yatıranlarla yatırmayanların, bu konuda belli bir gelişme sağlayanlarla sağlamayanların açığa çıktığı bir gündür. Gün kendilerini bu temelde partiye özlü katma sözünü samimice verip bunda hala iddialı ve güçlü inanç sahibi olanlarla olmayanların da daha iyi netleştiği bir gündür.

Bu tartışmalar, bu eleştiri ve özeleştirel de şunu ortaya çıkardı ki, kendinize yeniden düzen vermeniz gerekir. Bütün bunlar aynı zamanda partinin tüm çalışanları ve savaşçıları içindir. Ama en çarpıcı bir biçimde birincil derecede zindan pratiği için geçerlidir. Partiden kopuşu, partinin yaşam tarzı ve önderlik gerçeğinden kopuşu nedenleriyle ortaya koymalısınız. Yeniden bütünleşmeyi tam sağlamak ve planlama düzeyinde ortaya koymak için bu gereklidir. Eğitimle, mücadele tecrübesiyle hedefe adım adım yaklaşabilirsiniz. Bu sizin için o kadar zor olmasa gerek. Bizim halkımızın tarihi hatalarla örülü bir tarihtir. PKK, kendisini bu büyük gaflet ve utançtan kurtarmanın adıdır. Daha da önemlisi ihanetten kurtarma hareketidir. Ve bu partinin bünyesine alınan sizler bu toplumdan geldiniz. Sizler ihanete uğramış, lanetlenmiş, hataların kurbanı olmuş bir sosyal gerçekliğin ifadesisiniz. Dolayısıyla biz fazla yadırgamıyoruz.

Çok yoğun ve hatalı yanlarınıza rağmen her zaman şunu da çok açık olarak söyledik ki, PKK'nin gerçekliği kendi hatalarıyla çatışma diyalektiğidir. PKK'nin özeleştirel bir hareket olması bundandır. İhanete uğramış toplum gerçeğini parti örneğinde ihanetten bir adım çekeceğimize göre, öncü bir parti içinde bunu gerçekleştirme şansının çok yüksek olduğunu göz önüne getirerek, partileşmeye karar veriyoruz. Dolayısıyla bu partileşme içinde genelde toplumda başaramadığımız veya ancak bir öncüyle başarabileceğimiz ihanetten, hatalardan ve yanlışlıklardan arınmanın, arzulanan hedeflere ulaşmanın, bunun ön-

görüsünü, çalışma tarzını ve temposunu tutturmanın PKK'lileşme biçiminde bir kavram ifade ettiğini belirtiyoruz. Sonuna kadar yürütülen savaşımın ağırlıklı yönünün bir parti savaşı olduğunu adımız gibi bilmemiz gerekiyor. Bu nedenle kendinizi çeşitli düzeylerde yaşadığınız hatalı ve yanlış tutumlardan arındırmalısınız. Halkımızı kurtarmaya cesaret edeceksiniz. Halkımız kadar bu gücü göstermeden, öncü sıfatına layık olamayız. Biz buna layık olmaya çalışıyoruz. Sizin sıradan bir köylü kadar uygar cesaretiniz olmayacak mı? Onların savaştaki fedakarlık düzeyine ulaşmayacak mısınız? Dedim ya, saflarımıza her gün yeni gençler katılıyor. Onlar kadar bir cesaretiniz olmayacak mı? Peki, başka türlü kendinizi utançtan arındırma olanağınız var mı? Farklı bir PKK'lileşme ciddi midir?

İçeride birbirinizle savaşmayı bir parti savaşımı olarak ele alıyorsanız, ben bunu lanetliyorum. Tekrar vurgulayayım: Bunu yeni bir lanet halkası olarak değerlendiriyorum. Bunun particilik olmadığı, PKK'lilik olmadığı açıktır. Böyle çok çeşitli PKK anlayışları ve sözümüne hizipler ortaya çıktı. Aramızda sonuna kadar buna yatanlar varsa, yolları açık olsun. Onlara tek bir sözümüz var: Gitsinler bu komploları düşmanlarına karşı yapsınlar. Önce düşmanı vursunlar, ondan sonra PKK'yi vursunlar. Sırf başarılı olmak istiyorlarsa bile, bunun ilk koşulu ilk çalışmalarını düşmana karşı yapmaları, ilk eylemlerini düşmana karşı gerçekleştirmeleridir. Bu savaşı bize karşı yapıyorlarsa, o zaman kurallarıyla yürütsünler. “Bırakın izninizle bu partiyle uğraşalım; biraz müsaade edin, bu partinin canına okuyalım” demeyin. Benden bunu istemeyin. Ben bu izni verecek büyüklükte birisi değilim. Benim büyüklüğüm, burada bu direniş hattında bir şeyler var edip etmememdir. Yoksa başkalarına tasfiye izni vermem. Bu benim de anında bir alçak durumuna düşmem anlamına gelir ki, bu benden istenecek en haksız telep olur. Lütfen yoldaşlığınıza veya gafletinize dayanarak, hal ve hareketlerinizle bu anlama gelen taleplerde bulunmayın. Savaşmayan PKK, savaşmayan PKK'lilik anlamına gelir ki, bu durumda gücümün çok ötesin-

de ve yetkimin olmadığı bir istekte bulunmuş olursunuz. Bu da doğru bir şey değildir. Ne kadar zayıflıklarınız olursa olsun, sosyal dayanıklarınız, adınız ve ününüz veya çabalarınız, iddianız ve arzularınız nasıl olursa olsun, bütün bunlar sizi asla böyle uğursuz ve sonucu felaketle bitecek dayatmalarda bulunmaya itemez.

Bu çok iyi niyetli de olabilir, bir yaşam tarzında ısrarla bağlantılı da olabilir, bu partinin savaşım çizgisine gelememe biçiminde de olabilir. Nereden bakılırsa bakılsın, hangi gerekçeyle savunulursa savunulsun, on onbeş yıl bu bayrak altında yaşamış olanların böylesine bir talepte bulunmaları, objektif olarak partiye ve partinin savaş hattına gelememek, ona karşı meydan okumaktır. Dediğim gibi savaş yürütürken ne ahbapçavuş yöntemlerine, ne yoldaşlık bağlarıyla oynamaya, ne de son derece apolitik yöntemlerle kendini konuşturmaya asla bir yöntem olarak sarılmamalıdır. İlkeli bir savaş yürütmek istiyorsanız, bu savaşımın adını koyun. Bu savaşımın yöntemlerini belirleyin. Lütfen partiye de izin verin, o da bu temelde sizinle savaşsın. Bir kişi olursunuz, bir hizip olursunuz, bu hiç önemli değildir. Ya partiye açık ve dürüst katılım olur, ya da bu dayatma ve çizgiye gelememenin bir savaş anlamına geldiğini, bunda artık yöntemlerin belirlenmesi gerektiğini, bu anlamda muğlaklıktan kurtarılarak bu işin yürütülmesi gerektiğini söyleyeceğiz. Bunları bu kadar açık söylememin nedeni, yaşanan bazı durumlara bir hat çekmek ve muğlaklığın partiyi daha da zorlamasına artık fırsat vermemek içindir.

Hiç kuşku yok ki, ezici bir çoğunluğunuz zindan pratiğinden iyi niyetli gelmiştir. Fakat mevcut objektif konumuzla o denli de partiyi güçten düşürdüğünüzü, partiye zarar verdiğinizizi, gerekeni ise veremediğinizi, can olmadığınızı, bunun da partiye karşı dolaylı bir savaş olduğunu bileceksiniz. Bu lanetli bir durum ise, bundan hızla vazgeçmelisiniz. Karınca kararınca yapabileceğiniz olumlu bir iş varsa, bu konuda alçakgönüllü olmalı, her şeyinizi halka ve partiye bağlamalısınız. Mademki bu halk, bu parti bizden bir şeyler istiyor; o za-

man başta ben olmak üzere, hepimiz olumlu temeldeki katkılarımızı sürdürmeliyiz. Ben yine şimdiye kadar bu partiye kazandırdıklarımı kazandırmaya devam edeceğim. Sizlere kazandırdıklarımızı kazandırmaya devam etmeliyiz. Ama artık sizler de kazandırma biçiminde bir kararın sahibiyse (ki kendi sözlerinizde bu çok açıktır), gerçekten bu sözün gereklerini yerine getirin, sözünüzün eri olmasını bilin. Verdiğiniz sözün bir PKK'linin şeref sözü olduğunu bilerek, adım adım sonuca gitmeyi adınız gibi belleyin. Sıradan bir bağlılığınız varsa, bu halka ve bu partiye bir vefa borcunuz varsa, şehitlerimize bu borcu ödemek durumundasınız.

Bu esas alındıktan sonra, iç sıkıntılar ve yaşanan yanılığlar bence o kadar aşılmayacak cinsten değildir. Çok çeşitli fiziksel rahatsızlıklarınız olabilir, duygusal tatsızlıklarınız olabilir. Bakın, bunlar benim için de geçerlidir. Ama ben bunları hiçbir zaman sorun yapmadım. Bunları sorun yaparak olumlu işlerin önüne koymadığımız gibi, bir saniye için savaşı etkilemelerine bile fırsat vermedim. Adeta kendi kendime işkence edercesine, “kazanılması gereken savaş değerleridir, önce bunlar sağlansın, sonra kendini düşün” dedim. Yirmi yıldır bekliyorum. Bu savaş değerlerimizin öncülüğü için duygularıma, kişisel ve fiziksel sağlığıma bir gün bile öncülük vermedim. Savaş esenliğe kavuşuncaya ve işler sağlama alınıncaya kadar da vermeyeceğim kesindir. Bu PKK'nin bir önderlik tarzıdır. Bu sizleri de az çok etkilemesi gereken bir üsluptur. Bu işlere önderlik etmeyi ifade eder.

Ben bu anlamda kararlılık sözünüzü bundan sonraki daha kapsamlı kararlaşırma çabalarınızla bütünleştireceğinize inanıyorum. Bu temelde kendiniz için büyük çıkışlara zemin hazırlayacağınıza güveniyoruz. Buna ulaşılmıştır. Şimdi burada tekrar doğru kararlaşırma nasıl yapılmalıdır demeyeceğim. Özeleştirilerden sonra bunu tartışma ve değerlendirmeye rahatlıkla ulaşabilecek durumdasınız. Bu temelde neyin başarılması gerektiği açıktır. Kararlaşırmanın özü bellidir. Çeşitli başlıklar altında dile getirmeniz de zor değildir. Kararlaşır-

lan gerçekten partinin olumlu özüdür. Mahkum edilen ve atılması gereken yanların, dolayısıyla kendi pratiğinizin bir bilançosunun çıkarılmasıdır, bir ayrıma tabi tutulmasıdır. Düşmanın dolaylı ve doğrudan etkileri var. Ama büyük direnişin bütün partiye mal edilmesi, bütün parti hattının güçlü bir katılımı ile kararlaştırılması kadar, zindanın da kendi olumlu pratiği temelinde düşmanı bir kez daha yenmesi olacaktır. Çeşitli nedenlerle ulaşılamayan ve zaman zaman aşınmaya uğrayan parti yaşamına ve parti öncülüğüne, onun savaş hattına, gerilla ve serhildanına katma kararlılığınız istemlerinize ve özlemlerinize kavuşmanızın da ifadesi olacaktır. Bütün bu hususlarda artık sonuca gitmek oldukça imkan dahilindedir.

Partimizin kendine duyduğu büyük güvenle bu kadar tartışma gücü göstermesi, bu kadar eleştiri ve özeleştirici gücü göstermesi, aslında onun özellikleriyle bağlantılıdır. Tarihte eşine ender rastlanan bir şekilde kendini yargılamak, partinin ve kişilerin güçsüzlüğünü değil, tersine gücünü gösterir. Yani parti kendini yenileme ve büyük bir ısrarla doğrulara bağlı olma gücünü gösteriyor. Bu açıdan yadırgamak yerine, gereklerini asla gözardı etmeden, bize yaraşanının yapılması biçiminde değerlendirilmelidir. Ben bu temelde parti tecrübesini elimden geldiğince size aktarmaya çalıştım. Mahkum edilmesi gereken yön kadar, açığa çıkarılması, olumlu ele alınması ve çok kapsamlı bir yaklaşımla geleceğe dayatılması gereken yönünün de önemini ne olduğunu ve olması gerektiğini vurgulayarak belirttim. Bu temelde kararlaştırma ve güçlü bir biçimde gerçekleştirmekle çalışmalarımızı sonuçlandırmak durumundayım.

Ben tekrar bu çalışmalarınızda başarılar dilemeliyim. Eğer söyleyeceğiniz konular varsa söyleyin. Alacağınız kararlarda özgürsünüz. Geliştireceğiniz kararlara sınır koymuyoruz. Bütün süreçlere ilişkin olarak, hem mahkum etme ve hem de olumlama temelinde siyasal, askeri, örgütsel ve kültürel alanlardan tutun bireysel konulara dek pek çok konuda bazı kararlara ulaşabilirsiniz. Hiç kuşkusuz kararlarınız partiye birer

öneridir. Bir güç yetirme çalışmasıdır. Parti sağlıklı kararlardan her zaman güç alır. Hele bu zindan gerçeği olunca, bu güç alma daha da anlamlı hale gelir. Dediğim gibi sınırlama koymuyoruz. Bundan sonra özeleştirilerde de zaten bir karar durumuna getirmiş bulunuyorsunuz; parti gerçeğine daha uygun bir biçimde yeniden yazılı hale getiriyorsunuz. Bu bir anlamda şimdiden kararlaştırılmıştır. Ama ilaveten özeleştirici sürecinde kararlaştırıyorsunuz. Hatta bazı hususları daha da açık hale getirmişsiniz. Bizim sunduklarımız dahil, Politik Rapor'un çeşitli bölümleriyle zaten kararlaştırıyorsunuz.

Bunun yanında dikkati çeken birçok konuya karar düzeyinde açıklık getirebilirsiniz. Çeşitli durumlara ilişkin açıklamalar, yani bildirimler de kaleme alabilirsiniz. Özellikle zindan pratiğinin ihtiyaçlarını göz önüne getirerek bunu yapabilirsiniz. Bu yaratıcılığınıza bağlıdır. Biz ana çerçeveyi çizdikten sonra, üzerimize düşeni yaptığımızı sanıyoruz. Ayrıyeten sizin de daha kapsamlı yapmaya gücünüz vardır. Zamanın sıkışıklığı sizi fazla etkilememelidir. Kaldı ki bu bir yoğunlaşma sorunudur. Sıcığı sıcakına ne kadar hızla yapılırsa, bu tartışmanın önemini belgelenmesi açısından da önemlidir. Kararlaştırma süreçleri çoğunlukla bu yoğunluk ve hızlilikte yapılır.

Evet, bu temelde başarılı olacağınıza inanıyorum. Başka söyleyecek sözü olan var mı?

X.: (Anlaşılmadı.)

– Onu da bana hatırlatmanıza gerek yok. Onu düşünüyordum. Siz tamamlayın; gerekirse bir son söz daha söyleyebiliriz. Siz tamamlayın, biz yine kapanış konuşmasını yaparız.

X.: (Anlaşılmadı.)

– Bu sizin çalışmanızdır. Başarılı olmanızı dilerim. Sanırım sizin için artık yapacağımız fazla bir şey yok. Karar süreçleri üzerinde komisyonlarınızda yoğunlaşırsınız. Komisyonların dışında, herkesin bireysel olarak geliştireceği öneriler olabilir mi? Çalışmalara hızla girişin. İhtiyaç duyulduğunda bana haber verin. Haber iletirseniz, yine görüşlerimi bildirebilirim. Ama ana hatlarıyla belirttim. Peki, oldu.

KAPANIŞ KONUŞMASI

Zindan Direniş Konferansı adı altında önemli bir süreci sonuçlandırırken, bu süreçte hem öğretici, hem de geliştirici anlamda çabaların boyverdiğini görüyoruz. Süreç öğretiyor. Şüphesiz zindan süreci de öğretecektir ve öğrenecektir. Bizde düşünce biraz süratli çalışmayı gerektirir. Hele zindan gibi ölümlerle yaşam arasında çok yoğun bir savaşımın yaşandığı bir pratiği değerlendirmeye çalışırken, bunun daha da yoğunlaşacağı açıktır. Yaşam nedir, ölüm nedir? PKK'de bunlar ne anlama gelir? Bunu oldukça çelişkili ve bir o kadar da ilginç bir biçimde seyredeceğimizi görmek yadırgatıcı olsa da, bu aslında diyalektik sürecin özüne uygundur.

Zindana alınan insan, zindana alınan Kürdistan, zindana alınan PKK tarihte eşine ender rastlanan körce bir politika ve hatta barbarca bir yaklaşımdan da öteye hiçbir sınır tanımayan bir dehşet altında yatarken, burada insani gerçekliğin kendisini nasıl oluşturacağı ve nasıl yaşatacağı çok açık ki, benzeri ender görülen bir olgu olarak karşımıza dikilecektir. Hiç şüphesiz böylesine bir olgu karşısında devrimci sorumlu-

luk ve soğukkanlılığı esas almak, bu olguya olumlu yaklaşmanın ve saygılı olmanın da bir gereğidir. Tüm gücümüzle böyle olmaya çalıştık; bunun bazı sonuçlarını görüyor ve yaşıyoruz. Bu noktada hemen şu düşünceler ortaya çıkıyor: Zindan pratiği PKK'lileşme olayında daha uzun süre rolünü sürderecektir. Bizim bile sınırlı da olsa özgür koşullardaki mücadele pratiğimizle bunu ne kadar çözüme ve gelişmeye uğrattığımız tartışılabilir.

Hemen belirtiyim ki, bize daha çok sağ bir yaşamı, düşünme uygulamalarıyla oldukça geriye çark ettirilmiş ve yana yatırılmış bir yaşamı dayatacaklarına, zindan pratiğinin sahiplerinin, savaşın neden daha iyi geliştirilemediği, intikamın bütün ustalığıyla sergilenmesinin niye bu kadar geri olduğu yönünde bir yüklenmeyi bilmeleri gerekiyordu. Çünkü en büyük işkenceyi, hakareti ve insanların hiçbir biçimde kabul edemeyeceği bütün uygulamaları iliklerine kadar yaşayan bir gerçeğin ifadesi olarak, onların hem buna hakları vardır ve hem de bu vazgeçilmez görevleri olarak karşılıklıdır. Bu doğru bir beklentimizdir. Tabii bu beklentimizin gerçekleşmesini görmemekle hayal kırıklığına uğradım demeyeceğim; ama çok büyük bir gerilikle, aslında geri adım atırma çabaları ve hatta anti-PKK'lilikle yüz yüze geldiğimizi de görüyoruz. İşin acı tarafı, bunun iyi niyetli olarak ve partiyle diyalog kurularak yapılıyor olmasıdır. Tabii her devrimcinin göstermesi gereken sorumluluk, gerçekler karşısında soğukkanlılığını yitirmeden, gereken ve kurtarılacak olan ne ise onu yapmaktır. Karşımızdaki süreç, kendi ilişki, olay ve olguları üzerinde bütün gücümüzle durmayı gerektiriyor. Eğer onlar yeteneklerini kaybetmişlerse ve özellikle kararlılık sözlerinde belirttikleri gibi kendileriyle bir daha çelişkiye düşmeyeceklerse (çünkü çeliştikleri ortaya çıkmıştır), mevcut süreci sadece zindan için değil, aynı zamanda zindanın sonuçlarını tüm partiye ve devrimci yaşama yansıtmalarının belli başlı görevleri olduğunu, bunun herkesten önce kendilerini bekleyen bir görev olduğunu, amansız bir biçimde ve an be an bununla mükellef olduk-

larını en sorumlu düzeyde görmüşlerdir, görmek durumunda dırlar.

Benim yapmak istediğim doğru anlayışı gerçekten yeterli düzeyde sergilemek, bir pratik yöne alma olanağı varsa onu yine elimden gelen gücümle destek sunmak ve katkıda bulunmaktır. Bunu sürdüreceğiz, fakat bir kişinin çabalarının yerli yerine oturtulması da önemlidir. Dürüst ve objektif yaklaşmak kadar, onun sonuçlarını ve kendine düşeni görüp gerekeni mutlaka yapmaktır.

Zindanı çözümlenmek önemli bir görev olsa gerekir. Biz burada sıcaklığı sıcaklığına çalışır ve özellikle oldukça altından çıkılamayan öncülük sorununu halletmekle uğraşırken, birdenbire zindanı çözümlenmeyi bütün çözümlenmelerin önüne almayı kabul etmekle aslında doğru ve zorunlu olanı yaptığımızı görüyoruz. Hiç şüphesiz zindan olmadan da veya zindan yitirilse de, devrimci mücadele olur ve başarı gelişebilir. Dünya tarihi tanıklık ki, her büyük devrimin bir zindanı da vardır; etle-tırnak kadar zindan gerçeğine bağlı olmak gibi bir yanı da vardır. Devrimlerin en önemli bir amacı da zindansız bir dünya ve yaşam yaratmaktır. Dolayısıyla devrimcilerin bu amaç için her an zindanı yaşamaları bir o denli önemlidir. Zindan gerçekten onun acımasızlığını yaşayanların mahkum etmek istedikleri, insanlığın sırtında gerçekten ağır bir kambur veya kanserli bir illet olarak kaldırmaya çalıştıkları bir hastalık olmasına rağmen, zindanın en çok da bu amaçların sahiplerini ezmek durumunda olduğu açıktır. Kuşkusuz PKK'yi bu yönüyle kavramak önemlidir. Kendisi zindan olan bir ülkede ve kendisi esir olan bir halkın içinde PKK'nin ne kadar özgür olduğu sorusunu tamamen anlamak önem taşımaktadır.

Zindanın da kendisini ne kadar kurtardığı tartışmalıdır. Dolayısıyla yaşananın zindan içinde zindan olduğunu belirtmek gerekir. Genelde yaşananın bir zindan, dar anlamda zindanın da bunun bir parçası olduğunu iyi görmek gerekir. Hala bir zindanla burun buruna olduğumuzu ve bu konuda kesinlikle

abartılı bir özgürlük anlayışına yönelmemek gerektiğini vurgulamalıyım. Bu konuda kesinlikle haddimizi bilmek zorundayız. Her zaman yapılan en büyük kadro hatalarından birisi de zindanda olduğu halde zindan gerçekliğini kavramamak, zorlukların içinde bulunduğu halde bu zorlukları kavramamak, bunlara rağmen kendini müthiş özgür hissetmektir. Bu yanılgıdır; çağın dışına itilmiş bir gerçek olarak, çağın oldukça yabancılaştırıcı ve sahte görüntülerine paye biçmeye çalışmak yanılgıdır. Benim en büyük marifetim biraz da kendimi bunun dışında tutabilmem, buna hakkım olmadığını görebilmem, bunun ne yeri, ne de gereği vardır diyebilmemdir. Bu önemlidir. Gerçeklerin sınırlarını çizmeye çalışıyoruz. Gerçeklerin sınırlarını size gösterebilmek çok büyük önem taşıyor.

Burada tekrar önemle vurgulayacağım ve sizden isteyeceğim husus şudur: Kendi objektif gerçekliğinizi kesinlikle insanlık tarihi, siyasal ve askeri savaşım tarihi, Türkiye tarihi ve Kürdistan gerçeği içine oturtmak ve bunu da dış etkiler veya düşmanın etkisi altında oluşturulan kişilikle yapmamak, tam tersine bu kişiliği hiç ciddiye almamak; bu kişilik bireysel tatmin olarak kendi kalıpları içinde size her şeyi verse de, gözünüzü kırpmadan bunu ayaklar altına alıp çiğneyerek yapabilmektir. Eğer bütün bunlar aşıldıktan sonra değerlendirme yapabilecek bir durumunuz varsa bunun büyük sabrını göstermek, ne kadar hiçleştirildiğimizi görmenin bile bir gelişme olduğunu bilmek, PKK'nin doğasındaki gelişim özünü ulaşabilmek, onu biraz temsil etmek anlamına gelir. PKK bu anlamda zor yakalanan, zor farkedilen ve zor ulaşılan bir olgudur diyoruz. Bunlar benim için de fazlasıyla geçerlidir.

Sizin gibi yaşamın birçok zorunlu koşulundan mahrum edilmiş olanlara, buna ulaşmak isteyen duygularınıza böylesine amansız bir eleştiri yöneltmek, belki başlangıçta sizi biraz kırmıştır. Fakat öyle sanıyorum ki, bizim en anlamlı yaklaşımlarımızdan birisi de bu gücü gösterebilmektir. Genelde sevdiklerinin sizin durumunuzda olanlara yaklaşımı iltifat yağdırmak, sınırlı bir zaman kesiti için de olsa nimetlere gark

etmek, bol sevgili laflarla yaşamı çekici kılmak gibi yaklaşımlardır. Ama bizim yaklaşımımız bunun tam tersidir. Bu belki acımasız bir yaklaşımdır, ama oldukça anlamlı ve çelişkiyi biraz daha derinden çözmek amacını taşıyan bir yaklaşımdır. Bu biraz da sahteliği yıkan ve uğruna savaşılan amaçın büyüklüğüne bağlılığı esas alan bir yaklaşımdır. İstenilene ulaşamazsanız bile, ilkeli olmanın gereği olan bir yaklaşım tarzıdır. Belki daha da kırılabilirsiniz, belki gücünüz olgun olmaya yetmeyebilir; çokça eleştirdiğim gibi bebek psikolojisi içinde kendinizi kurtarmanız çok zor da olabilir, arzulanan yığıtliğe ve olgunluğa hiç ulaşamayabilirsiniz. Bunlara rağmen doğruları söylemek önemlidir. Bütün cesaret verici belirtilere ve hatta içinizden sözüne sadık ve iddialı olanların çıkması olanağına rağmen, durumlarınızın çok çaba ve güç istediğini belirtmeliyim.

Yine belirtiyorum, yılların hazırlıksızlığı sizi biraz zayıf kılacaktır. Ben kendi çabalarımın en verimli sonucunun söz konusu edildiği gibi olduğunu sık sık göz önüne getiriyorum. Kendi çabamın ortamını ve zamanını ayarlarken, gerçekten çok ilginç ve ilginç olduğu kadar da çok az insanın içinden geçtiği bir süreci ve yaşam biçimini denediğimi biliyorum. Yani bu öyle çok övülecek bir yaşam olmasa da, aksi sonuçlar ortaya çıktığında yenilmeyecek bir durumdadır. Adına ister traji-komik diyelim, ister eşine az rastlanan bir durum diyelim, isterse en az mücadele gerçeklerimiz kadar cilveli bir durum diyelim, bu böyle yaşadığımız bir süreç oluyor. Bazen pamuk ipliğine bağlı bir yaşam, bazen tortunun kenarında geçen bir yaşam, bazen de oldukça yücelen ve yücelmenin doruğunda seyreden bir yaşam diyorum. Fakat yine de böyle idare etmeye çalışmalıyım.

Sizin bundan çıkarabileceğiniz sonuçlar vardır. Özellikle zindanın öfkesi olmalıdır. Zindanda intikam beklemek gerçekçidir. Zaten biraz da bu özü gördüğüm için yüklendim. Bazı yönlerinizi eleştirdik. Bazı yönlerinizin nasıl gelişmesi gerektiğini büyük bir vurguyla açıkladık. İçinizden bazıları

çıkabilir, bir kişi de olsa kendisine hakkını vermek gerekir inancıyla bunu yaptık. Dediğim gibi burada rolümüzü kesinlikle abartmıyorum. Bu bir hizmettir, abartmamak gerekir. Herkesinki nasıl hizmetse, bizimkisi de bir hizmettir ve dolayısıyla aynı değere layıktır. Fakat bu hizmetin anlamını çıkarmak da çok önemlidir. Hizmetlerin nitelik farkı vardır. Bir hizmetin diğer hizmete eklenmesi, bunun güçlendirilmesi sorunu vardır. Yaptığımız hizmeti böyle değerlendirmenin çok önemli olduğunu vurguluyorum. Bir hizmetin niteliğinin neye yol açması gerektiğini mutlaka bilmek gerekir. Çünkü en yüksek kolektivizm yaşanıyor. Temsil edilen hizmet, milyonların ölümüne mücadelesinde gerçekten çok kritik bir yer işgal ediyor. Ve herkes zincirlemesine az çok böyle bir rol oynuyor. Dolayısıyla herkesin birbirini anlayıp kavraması, bir halkın veya bir bireyin her şeyini ortaya koyduğu ve mutlaka saygı gösterilmesi gereken bir ifade ve değerlerle kendini birleştirerek böylece yaşatma olanağını vermesi, böyle yaklaşılmazsa yaşamın zincirlemesine elden gideceğini bilerek bu kötülüğü kabul etmeme biçiminde bu hizmeti değerlendirmesi gerekiyor. Sanıyorum ki, devrimci sorumluluk tam da bunları yapabilme gücü anlamına gelir. Biraz sorumluluk sahibi olduğunu söyleyenin mutlaka yapması gereken de budur.

Sizin çözümlenizde bunları biraz daha iyi gördüm. Diğer yan hususlar ne kadar bastırılırsa bastırılsın, özlemler, istemler ve size göre çok değişik yaklaşımlar nasıl gerekçelendirilirse gerekçelendirilsin, esas olarak tutulması gereken halkayı tutmadan bırakmak, yapılan en büyük hizmete veya mücadeleye kastetmek olur. Bu da büyük bir suçtur. Biz bu büyük suçu işlememek için oldukça büyük bir hassasiyetle sorunun üzerinde durmaya çalıştık. Şunu demek istiyorum: Zindan çözümlenmesi büyük bir olay ve büyük sorumluluk isteyen bir iştir. Zindana alınan insanın ne anlama geldiğini belirttim. Sorun sadece orada ezilmek, fiili olarak tasfiye olmak değildir. Zindana alınmak demek, kısa bir süre içinde idamların gündeme gelmesi demektir. Normalde de beklenen budur. Bü-

tün ulusal kurtuluş süreçlerinde “ağır suçları” olanlar kısa bir süre içinde idamla cezalandırılır, kurşuna dizilirler; diğerleri ya teslim alınır, ya da şu veya bu biçimde etkisizleştirilirler. Bu şimdije dek böyle olmuştur.

Diyebiliriz ki, zindan gerçeğimize dayatılan bütün bunlardan farklıdır. Düşman ne idam etti, ne idam ipini eksik etti, ne de yaşattı. Ama öte yandan sahte yaşamı bir aldatma aracı olarak sürekli gözler önünde bulundurdu. Şimdi öyle anlaşılıyor ki, son derece çelişkili bir yaşam içine çekmek, çok sistemli olarak öngörülmüş ve planlanmış bir düşman politikasıdır. Biz devrimci edibiyatla bu sorunların üzerine gitmeniz gerektiğini istemiş, bu konudaki yaklaşımlarınızın yüzeysel olduğunu vurgulamıştık. Yaşadığımız süreci anlamanız biraz daha derinlik ister, demiştik. Zindan değerlendirmesinin edebiyat türünden bazı örneklerine baktığımızda, yüzeyselliğin güçlü olduğunu görürüz. Şimdi bu değerlendirmeler için bazı ipuçlarını vermeye çalışıyorum. Değerlendirmeler mutlaka yeniden yapılmalı ve bütün çelişik yönleriyle ortaya konulmalıdır.

Burada çok önemli bir hususu sürekli olarak eleştirdim: Basit olguculuk kesinlikle hataya götürür; yaşadığımız büyük vehameti veya büyük acımasızlığı izaha götürmez. Nitekim bunun böyle olduğu anlaşılmıştır. Raporlarınızda yaşadığınız gerçekleri ifade etmekten uzak olduğunuzu ve hatta ifade etmediğinizi görüyorum. Bu durum burada kendini çok iyi gösterdi. Oysa yaşadıklarınızın önemi az değildir. Düzen birdenbire sizi affetse de sizin kesinlikle affetmemeniz gereken çok şey vardır. Yine parti birçok hususu gönlünüzün dilediği gibi kabul etse de, özellikle sizin kabul etmemeniz gereken çok şey vardır. Bunu insanlık adına, bir halk adına, en çok da kendi adınıza kendinize saygının bir gereği olarak yapmanız bir şeref borcunuz oluyor. Bu gücü gösterip göstermemeniz ayrı bir sorundur. Zaten şu anki durumunuzla bu konuda pek güçlü olmadığınızı göstermiş durumdasınız. Fakat yine de bu görevi en çok yerine getirmesi gerekenlerin başında sizler geliyorsa-

nuz. Bizim çabalarımız daha çok bir destek niteliğindedir. Bu gerçeği biz yaşamadık, bu büyüklüğü veya acımasızlığı biz yaşamadık, sizler yaşadınız. Biz daha çok şunu yapmaya çalıştık: Yaşadığınız gerçeklerle kopuşmamanıza ve yaşanan gerçeğin sahte bir ifadesi olmamanıza büyük değer verdik. Neler yaşandı; bu yaşantının siyasal ve felsefi sonuçları, en önemlisi de savaşa ilişkin sonuçları ne olmalıdır? Kısmen soru işaretleri biçiminde de olsa, bunları önünüze koyduk.

Düşman bu pratikle aslında çok büyük bir gerçeği gizlemeye çalışıyor ve bu, özel savaşın çok ince yöntemlerle başarmak istediği bir husustur. Biz özel savaşa karşı çıplak biçimlerle savaşıyoruz ve savaşırken fazla zorlanmıyoruz. Ama buraya sindirilen rehabilitasyon uygulamaları bundan da öte özel savaştır. Hele söz konusu edilen Diyarbakır ise bu çok daha acımasız bir özel savaştır. Sizin şahsınızda bu özel savaşın özünü ve sonuçlarını daha iyi gördüm. Nasıl da sinsice insanı başkalaşıma uğratabilecek güçteymiş ve bir kişiyi öldürmeden daha da kötü bir duruma getirebiliyormuş! Bunu biraz gördük; hemen yaşadığınız gerçeklerle çelişmeden ve en azından sizi yaşadığınız gerçeklerin yoğun ifadesine kavuşturmak için tedbirler aldık. Kendi gerçeklerinden kaçıyorlar; kendi gerçeklerini saptırmaya ve örtbas ettirmeye çalışıyorlar. En kötüsü de bu durumları bundan mutlak anlamda sorumlu olan özel savaşın istediği yöne girme tehlikesi taşıyor. Bu çok önemliydi ve en önemli başarılarımızdan birisi de budur. Eğer bu başarıya biraz anlam ve değer vermek durumdaysanız, bunun sinsi bir özel savaş olduğunu anlayacaksınız. İliklerinize kadar sindirilen bu özel savaşın biraz da gözlerinizin önünde ortaya çıktığını ve bunun kanıtlandığını unutmamalısınız. Bu özel savaşın, size rağmen, gerçekten sizi başka bir kişiliğe yol aldırma küçümsenmeyecek başarılar sağladığını da anlayacaksınız. Bu ne demektir? Kaba anlamda düşmanın yenmediği kişinin yenilmesi, kendisini buna adanmış görülmüş müdür? Yani sizde kişinin kendi olumlu özünüyle savaşarak kendisini yenmesi durumu ortaya çıkmıştır ki, bu da özel sa-

vaşın derinliğini gösteriyor.

Şimdi burada artık özel savaşın kötü sembolü haline gelen bu ögenin son marifetini düşünmeye çalışıyorum ve durumu daha iyi anlıyorum. Daha önce de bu ögenin oldukça etkili bir rol oynadığını belirtmiştim. Hemen belirteyim: Bilerek mi yoksa bilmeyerek mi, objektif bir temelde mi yoksa subjektif bir temelde mi bunu yaptığı o kadar önemli değildir. İhtiyat payını içinde bulundurmamak kaydıyla, hepsinde şu sonuca ulaştığı görülüyor: Bir şeyi yıkmak istiyorsan acımasız olacaksın ve bununla iç içe çok gözükara yöntemlere ulaşacaksın. Karşıda savaşan düşmanın bile başaramadığını başarmak istiyorsan, bu yöntemlere büyük ağırlık verecek ve kendini benimseteceksin. Başarmak istiyorsan, en az bunun kadar iç içe yapacaksın. İnsanın gövdesinin bir yerine yapışan, onun kanını emen, “bu hoşuma gidiyor, bunu seviyorum” diyen; bu sevmenin, bu anlamıyla kan emmenin diğer kişinin kanını kuruttuğunu, onun kan vermesiyle mümkün olacağını bilen çok kötü bir hayvanın, bit denilen hayvanın yöntemini uygulayacaksın. Büyük zindan pratiğine böylesine bir bitin, bir kenenin mu-sallat olduğu anlaşılıyor.

İşte Akademi alanı da partiye kan veriyor. Kürdistan halkına ve sizlere kan veriyor. Kurutulmuş ve hatta kirlenmiş kanı temizleyip bunun yerine daha temiz bir kan veriyor. Botan bizim gerillamızın yoğunlaştığı bir alandır. Behdinan'da KDP çok güçlüdür; gerillaya her türlü yönelimiyle bir yandan tasfiyecilik, bir yandan imha, bir yandan kaçırma vb. yöntemlerle orayı zayıflatabilir ve ele geçirebilir. Zaten TC ile KDP güruhu birleşiyor. Kendilerine göre istedikleri sonuca önemli oranda ulaşabilirler. Ama orayı bırakıyor. Neden? Bu çok önemlidir. İsteddiği kanı orada ememiyor. Emeceği kanın nerede olduğunu çok iyi biliyor. Bu öge gerçekten zindanı emerken, emeceği değerlerin kanının ne olduğunu çok iyi biliyor.

Aslında burada garip bir olay vardır: Bunu çok gözü yaşlı yapıyor ve sanırım bir timsahın sahte gözyaşlarıyla işini yürüttüğü gibi. Bilirsiniz, avını yakalarken gözyaşı döken bazı hay-

vanlar vardır; hatta Drakula tipinde böylesi insanlar da vardır. Sanırım bunlar avını yemeden önce, yerken ve yedikten sonra ağlarlar. Onun böyle bir yaratık haline gelmesini anlamaya çalışıyoruz. Bu garip bir olaydır, ama bir gerçektir. Bunun tam bir roman konusu olması gerekiyor. Biz burada bunu anlatmaya çalışırsak, gündemimiz boşa gider, gündemimize sığmaz. Bunu biraz çözümlenmeye çalıştık. Özellikle zindan gerçeğimizin de çok önemli bir parçası olduğu için bunu ele alacaklardır. Evet, bu unsurun hala bu alanda yaslandığı güçler bellidir; silah bol, peşmergeleri boldur; gittiği yer vardır, tanıdığı insanlar vardır. Gitsin, eğitsin, örgütlesin. Bize karşı mı savaşıyor, TC'ye karşı mı savaşıyor, hepsini yapsın, olanağı da vardır. Niye bunları yapmıyor da hala peşimizde koşuyor? Şimdi aklısına kendine göre bizi canevimizden vurmaya katkıda bulunuyor. Çok tuhaf!

Şurası önemlidir: Bir pratiğin peşinde olma durumu vardır. Canalıcı yerinden, önemli yerden, kan alan yerden PKK'yi vurmaya ve tekrar ona ulaşmaya veya tekrar kanını emmeye çalışıyor. Bu çok iyi bir taktiktir. Şimdi bir kişi bir olayın içinde sinerse, bu ne anlama gelir? TC sinerse ne anlama gelir? Bütün bunları çeşitli yazılar ve edebi türden değerlendirmelerle çok iyi ele alacağımızı sanıyorum. Şu nokta hep aklıma geliyor: Amerika'da bir canavar avlarını çok sevimli ve sempatik bir biçimde çaktırmadan içeri alıyor; daha sonra durum farkedilince, herkes gördüklerine şaşıyor. Yöntemi çok ustacadır ve bu yöntemle onsekiz kadar av yakalıyor. Çok tuhaf, avının kafasını kesip buzdolabına koyuyor, bidonlara koyuyor. Kendini avına sevdirmeye veya yöntemde en ufak bir açık vermeden işini bu kadar gerçekleştirmesi hayret vericidir. Bu ögenin yaptığı da biraz bunu çağırıştırıyor. Politikada, tabii PKK olayına yönelmede bütün bunların derinliğini anlatmak gerekiyor.

Aslında içimize kadar dayatılarda garipsenecek bir yan olmasa gerekir; hatta bunun öyle çok bilinçli bir planlama olduğunu da söylememek gerekir. Bunun yaşadığımız gerçeğin bir

sonucu olması yanı daha fazla ağır basıyor. İnsanlarımız biraz da böyle kendilerine ihanet ettirilmiş, kendi kendileriyle savaşır duruma getirilmişlerdir. PKK'nin en hayırlı işlerinden birisi de bu uğursuz süreci biraz tersine çevirmesidir. Son zindan pratiğine ışık tutması açısından belirtiyorum: 14 Temmuz direnişçileri sağ iken veya şahadete giderken, onlara sızmakla uğraşılıyor; tarihimizde önemli bir aşama olan 15 Ağustos 1984 dönemine sızarken, büyük bir atak yapıyor. 1988'de yine öyledir. Çeşitli rollerle önemli süreçlere sızmasının ne kadar bilinçli, ne kadar bilinçsiz olduğu önemli değildir; bunu kavlıyor ve özümüyor. Şimdi burada bağımsız bir mücadele sürdürüyoruz. Gerçekten buradan kurtarılan önemli değerler vardır. Hele bütün bunların derinliğini biliyorsanız, kurtarılanın ne olduğu konusunda biraz samimi, sorumlu ve kararlıysanız, gerçekten biraz da davanın adamı olma ve bunu ömür boyu yapmanın büyük akıl gücü kadar yürek gücüsünüz, kurtarılan şeyler az değildir; çok şey kurtarılmıştır ve bir davayı kesinlikle sonuna kadar götürebilecek her şey vardır. Fakat bu çerçevede bu anlayışı uygulamayı ve ömür boyu bu temelde olmayı kendine şiar edinmiş olanlar açısından bu böyledir.

Tabii bu çalışmaların gerçekleştiği koşullar vardır, bizim geçmişimiz, geçmiş mücadelemiz vardır. Bunlar bir zindan direnişi kadar önemlidir. Onun kadar zorlukları ve belli bir dostluk esprisi vardır. Biz burada kendimizi düşmanın her türlü hilesine karşı korumaya çalışırken, bunun taktik mi yoksa stratejik mi, derinden mi yoksa yüzeysel mi, geçici mi yoksa kalıcı mı olduğu ayrımlarına da fazla girmeden, belli bir müsahayla ele alındığında, bunun karşısında dikkate almamız gereken bir irade vardır. Egemen olan irade bu sayede düşmanlaştırılırsa, çalışmalar rahatlıkla tasfiye edilebilir. Bizim yıllarca büyük bir çabayla, en az zindan direnişçiliği kadar veya oldukça sonuç alabilecek bir ilişki tarzıyla bu iradeyi çalışmalarımızın önünde bir engel olmaktan çıkarmamız, tersine dostça bir konuma getirmek gibi büyük bir politik yaklaşım, karar ve üslup sergilememiz söz konusudur. Bu öge şunu gö-

rüyor: Bu çabaları boşa çıkarmak istiyorsan, bu iradeyle oynaman veya bu iradeyi etkilemen gerekir. Burada önemli bir ajan tespitinde bulunuyoruz.

Bu konuda biraz politik değerlendirme yapmak gerekir. TC'nin bunu sıkça yaptığını biliyorsunuz. TC on yıldır PKK'nin kan aldığı Bekaa vadisiyle, bu kampı ve bu kampın otorite gücüyle uğraşiyor. Taviz vermek istiyor, şantaj yapmak istiyor, “bombalarım” diyor. Saldırı yaptı, ama başaramadı. Bunu da dünyadaki her türlü gerici ittifaka dayanarak yapıyor. Aslında bu alanı daha önce Sovyet etkisinde sanıyordu. Bu nedenle şunu yaptı: Sovyet etkisini kırmak istiyorsan, TKP aracına el atacaksın. TKP'ye el atıp dilediğin noktaya getirdin mi veya TKP ile uzlaştın mı, ondan koparacağın ilk taviz, buranın etkili gücü olduğuna ve TKP de onun Türkiye temsilcisi olduğuna göre, o zaman Sovyetler Birliği bu ortamı rahatlıkla işlemez duruma getirebilir. Sovyetler'e rapor verir; “bizim çıkarımıza olan sizin de çıkarınızdır, sizin çıkarınıza olan bizim de çıkarımızdır” der. PKK'yi işte bu temelde tasfiye etmeye çalışır. Bunun da yolu Ortadoğu'daki etkinliğini kullanmaktan geçer. Burada Filistin hareketi vardır, Suriye vardır, komünist partileri vardır; bunların üzerindeki etkinliği kullanarak PKK denilen sorunu halledecektir. Çünkü bu yapıldı; hem de çok sistemli ve sinsî bir biçimde, 1980'lerin başından itibaren yapıldı. 1980'lerin ortalarında açık komploya kadar götürüldü. Komploda vardı, o zaman bunu biraz anlattık.

Uzun bir meseledir. Her şey bu alanın tasfiye edilmesi içindir. Filistinlilerle birçok şey geliştirilmek istendi. Bu anlaşmanın ürünü olarak, TKP şefleri 1987'de Türkiye'ye geldiler. TKP icazet veren düzenle anlaşta. ANAP hükümeti ve Özal ile anlaşta. Anlaşmanın ilk şartlarından biri de anti-PKK'li olmaktı. Bunlar bunu başaramadıkları için rehin tutuldular. Bunları biraz hapiste tutmalarının tek nedeni PKK'ydı. “Madem Sovyetler Birliği etkilidir, neden Ortadoğu'da PKK'yi tasfiye etmiyor?” denildi. Bu çok önemliydi. Ancak Sovyetler'in artık sanıldığı kadar etkinliği ve TKP ile bağlan-

tısının önemi kalmıyor; Gorbaçov'un iradesi dışında olsa da, dünya çapında geri çekilme sürecini yaşıyor, bunun hazırlıkları yapılıyor. Sovyetler o dönemde Afganistan'dan çekiliyor, Almanya'dan çekiliyor ve hala çekilmeye devam ediyor. Elbette Ortadoğu'dan da çekilme durumu var. Dolayısıyla eski politikasını yürütme durumu yoktur. TKP şeflerinin rehin olmaları durumu bu nedenledir. Sanırım bazı anlaşmalara girmişlerdir. En temel amaçlarından birisi de PKK'yi Avrupa'da tasfiye etmektir. Burada sosyal demokratlarla, radikal devletler ve liderliklerle anlaşıp, PKK'yi en azından Türkiye'nin istediği noktaya getirebilme amaçındalardı. Bu başaramadı. Biliyorsunuz, başaramadığı için çaput gibi kullanıp attılar.

Bu yeni ögenin (bu KDP'nin ifadesidir veya onun değişik bir ifadesidir) durumuna gelince, dikkat edin, İkibine Doğru dergisinde yayınlanan bir cümle vardı, ilginç ve çok bilinçlidir. “Ortadoğu'da küçük-burjuva diktatörlüklere dayanarak...” diyor ve PKK'yi onlara benzeştirmeye çalışarak bir değerlendirme yapıyor. Bu çok önemlidir. İkibine Doğru dergisini okursanız görürsünüz. PKK'yi Ortadoğu'daki küçük-burjuvaziye benzeştiriyor. Burada bir inceliği görüyoruz. PKK'nin benzeşip benzeşmediği ayrı bir sorundur, fakat bir sorunun peşindedir. PKK'nin küçük-burjuva diktatörlüklerine ilişkin yaklaşımını, en önemlisi de benzeşmeden öteye büyük bir güç almayı ve büyük bir başarının sağlandığını görüyor. İlgili bir değerlendirmede, kendine göre şunu da söylüyor: “Bu başarıdır” diyor. Bu süreci dikkatle değerlendirin: “Sevgili Karasu” diye başlayan bir mektup yazıyor, bunu vurguluyor. Apolitik biri, politik süreçlerle ilgilenmeyen bir öge değildir. Sizin düşünemediğiniz kadar, kendi içinde politik süreci takip ediyor. “PKK'yi küçü-burjuva diktatörlüklerine dönüştürüyorsun” diye yaptığı suçlamanın üzerinden henüz fazla zaman geçmeden, “kendimizi benzeştirdiğimiz” suçlamasını yaptığı gücün yanına geliyor.

Biz de burada dostluk temelinde kaldık. Burada bütün dünyanın gözü önünde, dostun düşmanın gözü önünde büyük bir

çalışmayı başardık. Herhalde tarihte Kürdistan adına yapılabilir en büyük çalışmalardan birisi de bu alanda gerçekleşen çalışmadır. Bunun sonuçları var ve bellidir, bunu tartışmaya gerek yoktur. Şimdi kendisi tam bir bireysel ajan durumundadır. Onu getiren KDP'nin durumu biliniyor ve çok ilginçtir. Bir yandan burayı provoke etmeye, diğer yandan ilişki geliştirmeye çalışıyor. Yine dün BBC'den dinlediniz. Talabani sözleriyle birilerine başlama sinyallerini veriyor. Sözümona üç yıldan beri Saddam rejimiyle ilişki halindeymişiz! Bu da ilişkilere zarar veriyormuş! Bu çok önemli bir politik yaklaşımdır. KDP, yani Kürdistan Cephe'nin önemli bir kolu burada rapor üstüne rapor geliştiriyor. Kendine göre bugün bile pek hatırlamadığım bazı ilişkileri rapor biçiminde sunmuştur. Geçmiş yollarımızın bile ispiyonlandığını görüyoruz. Fakat bunlar bizim için sanıldığı kadar önemli değildir. Biz herkesle taktik ilişkilere varız. Bunu açıkça belirtiyoruz. Körfez Savaşı sırasında girdiğimiz bazı taktik ilişkilerin özü şuydu: Körfez krizinin çok farklı bir duruma yol açacağı belliydi. Daha öncesi de, yani 1988 süreci de bellidir. Politikadan biraz nasibini alanlar, şartlar elverdiğinde gerekirse en azgın düşmanla bile ateşkes görüşmesini reddetmezler. Hatta taviz alıp veren bir anlaşma da yapılabilir. Şartlar elverdiğinde değerlendirmek imhaya kadar gidebilir. Ama şimdi sorun bu da değildir.

Biz Körfez krizi dolayısıyla Irak'ın müttefik kuvvetlere karşı uzun süreli savaşmasını çok istedik. Bunu kimseden saklamadık ve açıkça söyledik. Irak bizim düşmanımızdır ve üstelik halkımıza karşı katliamlar yapmıştır. Fakat müttefiklere karşı savaşımızı olumlu buluyoruz. İkincisi, dünya çapında yaşanan bir çelişkide, bu güç bir adım atmıştır. Onun müttefik kuvvetler karşısında duruşu kadar, dayanamayıp zayıflaması ve çözülmeye uğraması da yararlanacağımız bir durum doğması demektir. Bu temelde her süreç, kişi, kurum ve örgütle ilişki kurulabilir. Resmi ve gayri resmi, legal ve illegal, kişi, aşiret ve örgüt ayrımı yapmaksızın, devrimi güçlendirecek, üslenmeyi ve silahlanmayı sağlayacak hangi ilişki ve fir-

sat elimize geçerse değerlendirin talimatını arkadaşlara çoktan vermiştik. Lakin bizimkiler çok beceriksiz kaldılar. Ortaya çıkan ortamı kullanacak durumda değillerdi. Savaşın yasalarında vardır; savaşta gerekirse bazı şeyleri zorla kurtarırın. Burada söz konusu olan sadece bazı taktik ilişkiler de değildir. Fırsatı doğduğunda saldırıp almasını da bileceksin. Karşınızda gerici ve şovenist bir iktidar aygıtı söz konusudur. Sen bunu her zaman dikkatte tutacaksın. Bizim bu taktik yaklaşımlarımızın bize karşı kullanılmak istenmesi, basit bir kurnazlık denemesinden öteye gidemez. Ama adam her şeyi kullanmak istiyor ve kullanmaya çalışıyor. Bizi sözümona en hassas noktada sıkıştırmayı planlıyor. 4. Kongre gerçeğine yaklaşımı da böyledir. Nitekim “başarmak üzereydim” diyor. İddiasına göre, biz kaset ve talimat gönderip kendimizi kongreye dayatmışız!

Peki, gerçek böyle midir? İşte siz de burada bir konferans yapıyorsunuz ve bizim katkılarımızı görüyorsunuz. Ben buradaki çabalarımın kendimi mi dayatıyorum, yoksa çözüm aracı mı kılıyorum? Bu önemli değildir, sadece bir örnek olması açısından belirtiyorum. Bu öge çok şeyi anlıyor. Bir çabanın oluşumunda irade ve önderliğin ne olduğu konusunda gerçekten inanılmaz bir zeka kıvraklığı içinde bulunuyor. Bu konuda tabii kendine göre sizi çok geride bırakarak bunu başarıyor. Başarı tamdır, fakat ah bir de benim varlığım olmasaydı! O zaman önü açılacak, cennetin yedinci katına erişecekti. Şimdi bunun gibi tiplerin kendi cennet hayallerine ulaşmaları için bizimle sorunları halletmeleri gerekiyor. Bunlar zaten ölmüştür. Bunu ister devlet isterse ABD tutsun, bu hiç de o kadar önemli değildir. Sadece bir deşifreyon açısından önemlidir. Dediğim gibi, sözümona yetenekleriyle kendini benimsetmeye çalışıyor. Sözümona kendini K.'ya benimsetmek istiyor. İşte kendini başka bir arkadaşımıza “benimsetme” hikayesinde de görüldü. Sözde bir sanat benimsetmiş, sevdirmiş!

Burada kendisini hangi marifetleriyle sevdirmiş! Şimdi rapor üstüne mükemmel rapor sunuyor. “Bu dünyada benden

daha iyi ajan bulamazsınız” diyor. “En büyük düşmanımız Saddam'dır, Saddam'ı devirebilirim; yalnız karşılığında yanbaşındaki adamın durumunu değerlendirmek ve halletmek kaydıyla bunu yaparım” diyor. Büyük ihtimalle şu görüntüyü veriyor: “PKK'yi Saddam'a karşı devrim yaptırmada kullanabiliriz. Benim olduğum veya sizinle birlikte egemenlik altına alacağımız PKK Saddam'ı devirebilir.” Gerçekten bu adamın buna gücü var mı, yok mu? KDP şimdi kendini iyi pazarlıyor. “Bizi biraz daha destekle, biz Irak'ta sizi böyle destekleriz” diyor. Çok yönlü çalışan ajan her şeyi yapar. Ama benim kontrol ettiğim PKK (buna bütün Kürdistan'ı dahil edin) “-Saddam'ı yaşatabilir” diyor. Celal Talabani dün ne söyledi? “-PKK'nin ilişkileri zarar veriyor” dedi. Halbuki kendisi en alçakça bir uzlaşma tavrı içindedir. Fakat bu açıktan bir jurnal lemedir; her tarafa sinyal yolluyor.

PKK gerçekten bütün Kürdistan'ı kontrol ediyor. Gitse de gitmese de, gerçekten Saddam'a karşı da Kürt halkının özgürlüğüne dayalı bir taktik dayatmışız. Arap halkı ve azınlıklarla eşit ve özgür temellerde bir ilişkiyi esas aldık. Bu bizim politikamızdır. Bu politikanın düşmanı çok, dostu azdır. İşbirlikçiler de bu politikanın düşmanıdır. Biraz daha değerlendirdiğimizde, adamın öyle basit oynamadığı görülüyor. Kendini şuna yatırmış: “Bakın, PKK hakkında ne kadar çok bilgi veriyorum, PKK hakkında nasıl büyük etkide bulunuyorum. KDP de destekliyor, biz de Kürdistan'da şöyle bir gücüz” diyor. “-Avrupa'da olduğu gibi PKK'yi demokratlaştırabiliriz, ama şu Apo olmasa; PKK'yi hizmetinize sokabiliriz, ama bu Apo olmasa!” Evet, bu üzerinde dikkatle durdukları bir husustur.

Avukat denilen alçak da bunun aynısını Avrupa'da yaptı. Bu adam bütün Avrupa'yı partinin üzerine çekmedi mi? O kadar insanı yıllarca zindanda çürütmedi mi? Ajandır, yol gösterir, yapabilir de. Hele onların hizmetine girmişse, her türlü alçaklığı yapmaktan çekinmez. Bulduğumuz her zemini ve her ilişkiyi sabote etmeye çalıştığı açıktır. Ancak dostlarımızın da bizi sabotörlerin iddialarına göre değil, kendi gerçekli-

ğimize değerlendirecekleri bellidir. Biz bu tür çabaları fazla önemli bulmuyoruz. Bunları belirtmemizin nedeni, yaşadığımız sürecin karakterini ortaya koymaktadır. Bu ilişkiler çok basit de olsa, ilişkilerimizin nasıl ele alınması ve nasıl kapsamlı bir tahlile tabi tutulması gerektiğini gösterebilmek açısından bu değerlendirmeleri yapıyoruz. Biz savaş içinde bulunan bir gücüz ve bizim için tehlike her zaman vardır. Komplo lolarla her zaman karşı karşıya geleceğiz. Şimdiye kadar bizim de belli bir yürütüş ve yaşayış tarzımız vardır. Bu mutlaka başarılı olur da demiyoruz, ama şimdiye kadar başarılı olmuştur. Doğru temellerde politika yürütmek sonuç alabilir. Bu öge buna karşı da sözümona bir yıpratma savaşı içindedir. İnanıyoruz ki, partinin doğrultusu başaracaktır. Ama lanetli rolü bir kez daha çok acımasızca oynamaya çalışıyor. Bu öge numara üstüne numara yapıyor, takla üstüne takla atıyor, rol üstüne rol alıyor. Kendisini TC'ye ayarlamasında büyük tecrübesi vardır sanırım; kendini TKP'ye, binbir kişiye ayarlıyor. KDP öyle bir güruhtur ki, bu sanatı icra etmede birbirlerine taş çıkartırlar. Demek istediğim böyle bir iş yapıyor. Zindanda bunu size karşı yapıyordu. Siz tehlike olmaktan çıktınız. Şimdi daha büyük oynuyor. Bu kez değişik bir güçle, değişik bir biçimde oynuyor. Bu basit, ama bir gerçektir. Sanırım siz çok ciddiye almamız gerektiğini söyleyeceksiniz. Ben fazla ciddiye de almayacağım. Ciddiye alış değişik bir biçimde olur.

Pratiğimize açıklık kazandırmak için bu değerlendirmeyi geliştirdim. Şunu da özenle belirtmeliyim ki, bu tip kendini benimsetme ve ne kadar vazgeçilmez bir “sevgili” olduğunu kantılama peşindedir. Bizim mücadelemiz Saddam'ı aşar ve devirir, Türkiye'ye yönelik her şeyi altüst eder. Bunu bizde görüyor ve iğrenç bir biçimde bize bakarak bunu değerlendiriyor. Yüzde bir ihtimal de olsa saf biriye, çok iyi bir öğrenci olduğunu ortaya çıkaracak; PKK'nin burada başardığını sözümona benden kırk kat daha fazla başaracak! Korkunç bir olay, ama bir gerçektir. Sözümona “yeni bir PKK”yi inşa ediyor, “Diriliş Kanadı”nı inşa ediyor. Aynı meslek, çok korkunç bir

olay! PKK ilişkilerini ele veriyor. Verdiği rapor altmış sayfa tutuyor. Bu çürümeye, bu jurnalcılığa “PKK-Diriliş” diyor. Bir partiyi bu biçimde ele vermek bile tek başına birçok şeyi anlatmaya yetiyor. Bu unsur Şahin'i de solda sıfırlıyor. Şahin dışarı çıktığında bu sanatı sürdürmedi. Bu ise yüzdeyüz partinin olanaklarına dayanarak bunu yapıyor. Haydi ben hedefim diyelim, o zaman bana kötülük yapsın. Peki, neden bütün PKK'lilere kötülük yapıyor? Milyonda bir ihtimal de olsa, samimi olduğunu söyleyelim: Neden bütün PKK ilişkilerini jurnallıyor? Demek ki, milyonda bir ihtimal de pek doğru değildir. Sapık ve psikopat olduğu söylendi, öyle de değildir. Bir rolü layıkıyla yerine getirmek için bir ajanlık faaliyeti yürütüyor. Bunun objektif ve subjektif ayrımı da o kadar önemli değildir. Nasıl ölümüne bir çabanın sahibi olması gerektiğini kanıtlıyor. Daha fazla ayrıntı geliştirilebilir.

Başlangıçta da söylediğim gibi, iyi sözler vermeye çalışıyorsunuz. Tabii iyi sözler adanmış bir yaşam ister. Bir yaşam günün yirmidört saati eğitilerek, gece gündüz pratiğin engin uğraşısı içinde hazırlanarak, verilen sözün gerekleri yerine getirilebilir. Niyet düzeyinde demiyorum, gerçekten sözünün eri olmak, ayaklanmış kişilik ister. Bu temelde gücünüze sığınmanız gerekiyor.

Hiç şüphesiz sizin için savaş yeni başlıyor. Bazı tutkuların esiri olduğunuza inanmıyorum. Bunu bir saptırma olarak gördüm. Çok açık belirteyim: Yaşamın kahrını bu kadar çekenlerin basit bir mamayla avunabileceklerini söyleyebilir miyiz? Ben bir taktikçi olayım diyelim, sizi geçici olarak idare etme gibi bir taktik uygulayalım. O zaman ben de sizi istediğiniz biçimde güzel ayarlayabilirdim. Örneğin bazı yaşam kalıplarınızı gördüm. Benim elimdeki olanaklar bu yaşam kalıplarınıza cevap vermeye elveriyor. Hepinizin eğilimini az çok gördüm, hepinizin eline bir şeyler tutuşturabilirdim. Taktik olarak durumlarını ilerde ele alırım diyerek, kendimi fazla zorlamazdım. Nitekim bunların yaptığı odur. Biz sizin yaşamınızın aslında bu olmadığını ve bunun saptırılmış bir yaşam olduğunu

nu görerek, zor ve esas olanı seçtik. Direnişçiliğinize veya zindan pratiğinin gerçekten devrimci tarzda yaşandığına inanasaydık, bu yaklaşımları geliştirmedik. Söylediklerimiz en azından politik uyanıklık açısından gerekliydi. Lakin daha fazla ağırlık verdiğimiz şey, saptırılmış bir durumun sözkonusu olmasıdır. Savaş bu sahte yaşamı açığa çıkarabilir. Bu konferansın gerçekleştirdiği en temel iş bu oluyor. Tabii bu sizin açınızdan bir zayıflığın oldukça açığa çıkmasıdır. Saptırılmışlık öyle basit bir olay değildir. Saptırılmayı kendine yediren adam, tehlikeye kulaç atmış demektir. Bu kişilikte darbe yeme anlamına da gelir. Belki yok olmadınız, belki her şeyiniz bitmedi, ama öyle sıradan bir darbe veya sıradan bir yenilgi anlamına da gelmemelidir.

Görüyorum ki, hala savaşmak istiyorsunuz. Hala karınca kararınca mutlaka “ben de varım” demek istiyorsunuz. Bu sözlerle çelişmemek için, yenilgiye kapalı kişiliğin ne olduğu, sınırlı da olsa kendinde başarı olanağı yaratan kişiliğin ne olduğu sorularını doğru cevaplandırmak gerekir. Sanıyorum bunu çok iyi ve çok gerekli görüyorsunuz. Zaten bu olmazsa sözcüklerin hiçbir anlamı yoktur. Yirmi yıllık pratiğimi değerlendirirken şunları söylemişim: Benim tutkularım eskiden çok daha fazlaydı, hatta çocuklukta kendini en çok dayatan biriydim. Bu politikaya ilk adımını attığında, artık bunun bir duyarlılık ve zeka sorunu olduğunu bileceksin. Bu politikayı yürütmek için kendini dizginleyeceksin, kendini tutacaksın. İkinci plana atacağın çok değişik özelliklerin olacak. Köklü korkularını, sevgilerini, anaya ve babaya bağlılığını ve sevgini ikinci plana atacaksın. Çok güzel yaşam pırıltıları var; ama gerekirse bunlara gözlerini kapatacaksın. Ön plana alacağın çok acımasız bir çabadan başka geriye bir şey kalmıyor. Her şey biraz da bu çabada gizlidir. Hala kimsenin bir türlü cesaret edemediği, ön plana alamadığı, almaya güç yetiremediği bir çabanın içindeyim. Bazı arkadaşlar işlerin ve çalışmanın gereğini ön plana almama şaşırıyorlar: “Sen bize çok lazımsın, kendini böyle öne atmak olur mu? Kendini böyle tehlike-

ye atmak olur mu?” diyorlar. Bu tutumdan esef ediyorum, beni hiç anlamamışlardır, diyorum. Benim yaptığım her saat, her dakika böyledir. Bu arkadaşların öne atma dedikleri şey de bizim her saatki uğraşımızdır. Kaba anlamda demiyorum, yalnız siz cesaretli öne alıyorsunuz, ben cesareti arkama alıyorum. Cesareti öne almak, yumruklarını sıkmak, “şöyle vuracağım” demek bile tehlikelidir. Her türlü maddi ve manevi olanağım olduğu halde, bundan uzak duruyorum. İşin ilginç yanı, benim yerimde herhangi biriniz olsanız, balıklamasına dalarsınız. Basit bir yemek sorununda bile, bir pilav ve soğan oldu mu, bir bakıyorum tadı oldukça gelişiyor. Bu kendini ayarlama sorunudur. Anormallik olur mu? En iyi yemekleri yiyorum, ardından biraz ekmek ve soğan gördüm mü, o hepsinin intikamını alırcasına en iyisiyim, diyor. Diğer bütün hususlarda da böyleyim. Yirmi yıldır bunu esas almak gibi bir durumu yaşadık. Yaptığımız öyle ahım şahım bir iş değildir. Fakat politikanın gereği olarak bunu yapmak gerekiyor. Güç yetirilmeyen birçok işi, aman yapma etme denileni yapma durumu vardır.

PKK denilen olay biraz da böyle yürüyor. PKK olayı nefse hakimiyettir, sabırdır. Çok zor ve hatta sıkıntı verici bir durumdur. Ama sen bunu sevebileceğin ve kendini en çok verebileceğin bir iş haline getireceksin. Bu profesyonelliktir, bu örgüt militanlığıdır. Bu, “keyfime göre iş yaparım” demek değil, “hiç de keyfime göre değil, hiç de kendi şahsi çıkarlarıma göre değil, sevmem gereken, şahsımdan bile çok sevmem gereken bir iştir” deme noktasına gelmektir. Aslında profesyonelliğin veya örgüt adamı olmanın tarifi de budur. İradeni, çıkarlarını ve başka birçok kişisel duygunu bastırarak, o an emredileni ve esas alınması gerekeni her şeyin önüne alabilme gücü ve cesareti olabilme, bunun sorumluluğunu taşıma ve çabasını da esirgmeden harcama gücünü sergilemedir. Sizin bir gücünüz varsa, örgüt adamı olmada bu yeteneği ve yaratıcılığı gerçekleştirmenizin gereği vurgulanıyor. Başarılı olmak istiyorsak, bu politikaya biraz hakim olunması gerektiğinin

açık olduğunu ve bunun kanıtlandığını vurguluyorum.

Zindan gerçeğinin önemini göz önüne getirerek, biraz esaslı noktalardan giriş yapma kabiliinde bazı şeyler söyledim. Özellikle sizleri biraz tıkanıklık içinde görünce, bu değerlendirmeleri yapma gereğini duydum. Her şey taze ve mükemmel bir başlangıç arz ediyor. Tam da devrimcilik denilen, tam da yaşamın en güzeli ve en tercih edilmesi gerekeni dediğimiz noktada bulunuyoruz. Bunun da gücünü gösterebilecek misiniz? Böylesine bir davanın adamı olabilecek misiniz? Tabii gönül bunu çok ister. Gerçekten elimizden gelen desteği veriyoruz. Ama sizin yerinize girip yapamam.

Talimatlar böyle kapsamlı ve her türlü olumlu taktiğe oldukça olanak veren niteliktedir. Bu ne kadar değerlendirildi? Bence bu çok az değerlendirildi. İşin özü bu da değildir. Benim anlatmak istediğim şudur: Biz burada bir ilişkiye dayanıyoruz. Aslında TC'nin son yıllardaki diplomatik çabalarını yoğunlaştırdığı ilişki, benim hala burada yürüttüğüm ilişkidir. Mart ayında **M. Ali Birand**'la yaptığımız görüşmede bir haber geldi. Benim burada bir günlük “tutuklanma”nın, dışişleri koridorlarında görülmemiş bir altüst oluşa yol açtığı söylendi. Çok normal, dedim. Benim bir günlük gözaltına alınmamın TC'yi bu kadar etkileyeceğini tahmin etmiyordum. Ama bu büyük bir hareketlenmeye yol açmıştı. Şunu söylemek istiyorum: Bu ilişkinin biraz böyle geçmesi sarsıntı yaratıyor, bir olayla TC'yi ayağa kaldırıyor. En önemli diplomatik, siyasal ve hatta askeri zorlamalarla, bizim açımızdan fazla önemli olmasa veya olsa da, bir ilişkinin düşman tarafından nasıl değerlendirildiğini iyi anlamak gerekiyor.

Bu son tasfiyeci öge bu ilişkinin önemini anlıyor. Bu unsur bir yandan jurnalliyor, öte yandan PKK'lilere “sizin partinizin böylesine bir küçük-burjuva diktatörlüğüne dönüşmesi söz konusudur” diyor. Kendilerini sözümona bu noktadan isyana kaldırmak istiyor, sözde sizi bu noktadan isyana kaldırmaya çalışıyor. “Bakın, sizin proleter partiniz nasıl bir küçük-burjuva diktatörlüğüne dönüşmüş” diyor; bunun fazla etkili olama-

yacağını görüyor. KDP'nin otuz yıllık sürece dayanan ajanlık pratiği vardır. **Melle Abdullah**'ın daha ilginç bir görüşü vardı: “Bu aile İdris-i Bitlisi'den kalma ajan bir ailedir, Kürt filan da değildir” diyordu. Sembolik de olsa doğrudur. Bir ajan aile olarak sızmıştır. Ben bunların TC'ye otuz kırk yıl ajanlık yaptıklarına inanıyorum. Kürdistan'ın 16. yüzyılda Osmanlı düzenine çok kötü bir biçimde tabi kılınmasından sonra, en büyük ve en soysuz ajanlıklardan birisini İdris-i Bitlisi kadar bu aile yaptı. Çok ilginçtir; ABD'nin Tahran Büyükelçisinin 1946 yılına ait bir değerlendirmesinde, “bu aileyi Kürtlerin başından eksik etmemek gerekir” denilmektedir. ABD tüm gücünü kullanarak, bu aileyi Kürt halkının başında tutmaya çalışmıştır. Gerçekten bu aile 1946'da bu biçimde değerlendirildiğine göre, emperyalizm için nasıl büyük bir hizmeti ifa ettiği anlaşılmaktadır.

Kürdistan'ı gerçekten emperyalizme ve sömürgeciliğe boyun eğdirmede ve kalan son direnme olanaklarını tasfiye etmede bu ailenin nasıl büyük bir tehlike arzedeceğini biliyoruz. Melle Abdullah, “Bunlara kırk-eli yıl hizmet ettim. Bunların Kürtlükle alakaları olmadığı gibi, altın yüklü katırları da gözlerimle gördüm. Yirmidört melleyi nasıl öldürdüklerini biliyorum” diyordu. Kendi pratiğini biraz anlatmak istiyor ve vasiyet olarak da önce bunların halledilmesi gerektiğini söylüyordu. Bunu güya gizli söylüyor ve açığa vuruyordu. Bu aile, Saddam'la en kirli uzlaşma içinde, Kürdistan'ı peşkeş çekiyor. Halk biraz direndi ve uluslararası ortam biraz uygun hale geldi. Uluslararası ortam pek benimsemese de, Kürdistan'ın ortaya çıkışının iyi bir ortamı vardı. Bunu pazarlamaya çalışıyor. Saddam çok zayıftır, çok taviz alınabilir, basın bunu çok açık söylüyor. Hatta Kürdistani Cephe'nin diğer bütün üyeleri kabul etmiyorlar. Ama onlar çok ucuza satmak istiyor. Aileleri neyi kurtardıysa veya Kürdistan ne kadar satıldıysa o kadar kârdır, mantığıyla hareket ediyor. Günlük olarak izlediğiniz bir uzlaşma veya teslimiyettir. Şimdi bunu da iyi biliyoruz ve aslında bunu boşa çıkarmanın savaşımı içindeyiz. Ve savaş

biraz da buradan yönlendiriliyor. Bu nedenle saldırıyorlar. O unsur da önce buraya saldırdı; “diktatörlük” diye değerlendirdi. Talabani de öyle değerlendirdi. Fakat şimdi bakıyorlar ki, bu diktatörlüğü karşılarına alarak, yani Saddam'la her şeyi ayarlayarak, sorunu tam halledemeyecekler. Çünkü gerçekten bizim savaşımız vardır. Güney'e hem serhildanı, hem de gerillayı dayatıyoruz. İşte tam da bu noktada çark ediyorlar. Güya biz üç yıl önce Saddam'la ilişki kurmuşuz. Bunu söyleyen Talabani, daha dün dünyanın gözü önünde ve kimsenin benimsemediği bir biçimde Saddam'la kucaklaşıp öpüştü. Şimdi gerçekten ortada büyük bir direnme vardır. Buna dayanılsa her şey yapılabilir. Ama gidip Saddam'la öpüşerek bunu güçten düşürüyor. Çok elverişli bir ortam vardır, onu peşkeş çekiyorlar. Ondan sonra da PKK'yi Saddam'la ilişki kurmakla suçluyorlar. Bununla da yetinmiyorlar, buraya gelerek ne kadar ilişkimizin olduğunu inceden inceye öğrenip jurnallıyorlar. PKK'nin her şeyi benim elimden geçmesine rağmen, şimdi hatırlamakta zorluk çektiğim bazı raporlar geliştiriliyor.

Bu unsur Diyarbakır zindanında düşmanla birlikte ne yaptı? Yanıbaşında Necmettin Büyükkaya adlı yurtsever insan imha edilirken, bu unsur ise çok iğrenç bir biçimde uzlaşmaya yatarak, rollerinden birisini oynadı. Bunu basite almıyorum, bu önemlidir. Bu unsur aslında orada bir mesleği icra etti, bir kan daha içti ve biraz daha semirdi. 1982'de de öyledir. Yoldaşlara sözümona taze kan verirken, aslında kendisi sızıyor. Onların kanı boşa gitmedi; o bu kanı içti ve biraz daha semirmek istedi. Yoldaşlarımızın erim erim eriyen canları pahasına bazı değerler kazanıldı. Burada da sözümona bizim kan almamız durdurulacak veya burada kan kurutulacaktı.

Bütün bunları süreci biraz daha iyi anlamanız ve bir kişiliği biraz daha iyi teşhir etmek için söylüyorum. Bu adam kendini benimsetmek için olağanüstü çaba harcıyor. Tıpkı kendini size benimsettirdiği gibi. Oysa daha kısa bir süre önce yazdığı yazıda, burayı çok kötü bir diktatörlük olarak gösterdi. Şimdi ise “sevgili ajan” rolündedir. Şimdi gözleriniz adamın bu işte

ne denli mahir olduğunu daha iyi görüyor sanıyorum. Bu raporları kendini benimsetmek ve ne kadar kullanılacak bir fahişe olduğunu kanıtlamak için geliştiriyor. Bu unsur Saddam'ın gitmesinin veya Saddam'la girilecek ilişkinin önemli olduğunu biliyor. Son mektuplarında konuya önemle değiniyor ve sözde eğer ben müdahale etmesem Saddam rejiminin devrileceği iddiasında bulunuyor. Saddam'ın yerinde kalıp kalmaması bana bağlı bir olay değildir. Saddam'ın konumundan devrimi yararlandırmak önemli bir taktik sorundur. Devrimi yararlandırabilirsek ne mutlu bize! Buna gitmesi mi yoksa kalması mı yol açar, bu da bizim için önemli değildir. Söyleyeyim ki, devrimciler bu konularda da açık olurlar. Devrimin geliştirilmesine hizmet eden neyse o yapılacaktır. Devrimde canını kurtarmak için bir taktiğe yatmak alçaklıktır. Ama devrime hizmet edecek bir ilişkiye girmek de alçaklıktır. Devrim neyi emrediyorsa o yapılır; taktik ilişkilerin özü budur. Bu, boşa gidip gitmemesi veya can varlığımızın gerekçesi olup olmaması biçiminde ele alınamaz. Eğer kendinizi savuma ve yaşatma anlamında taktik yaklaşımlarınız varsa, bunları aşın. Çünkü bu yaklaşımlar sağlam bir önderliğe yol açmaz.

Şahin ve Yıldırım ikilisinin polislin işkencede düşüremeyeceği kadar ayrıntı verdiğini söylüyorsunuz. Arkadaşlar biraz anlattılar. Bu ayrıntılar üzerinde birçok idam verilmiş ve birçok insana işkence yapılmıştır. Hatta gerçekten böyle itirafçılar olmasaydı, Diyarbakır başka türlü olur ve yoldaşlarımız şehit düşmezlerdi. Bunlar yol gösterdiler, ayrıntı verdiler. Bu çok önemlidir. Şimdi bu son unsur da siyasal ve diplomatik alanda KDP'ye bir ayrıntı verdi. TC'nin son saldırılarında bile biraz bunu yapmak istediler. Nerede ve nasıl hareket ettiğimiz konusunda bilgiler veriyorlar. Fakat bu yeterli görülüyor. KDP güçsüz bir örgüttür ve bu durumuyla bir tek birimizin üzerine bile yürüyemez. Onlar halkın kanıyla o değersiz vücutlarını beslemek isterler. Ölümü göze alıp da üzerimize gelmeye cesaretleri yoktur. Yaptıkları ancak bir istihbaratçılık

olabilir, hepsi o kadar. Zaten bunu da en iyi bir biçimde yapıyorlar. Dolayısıyla onun KDP'ye rapor sunması fazla verimli değildir. Sonuç alamaz.

O TC'ye rapor vermiştir, bunu özellikle belirtiyorum. Onun TC'ye verdiği raporlar, aslında Şahin ile Yıldırım'ın verdiği raporlardan daha kapsamlıdır. Özellikle bu kişiye sinmiş özel savaşçılığın raporlarının sahibidir. Politikada günlük olarak ne kadar ilişki kurulduğu çok önemlidir. Ajanlık faaliyetlerinde herkesle ilişki kurmak ve her şeye el atmaktan kaçınılır. MİT organizasyonu da bunu çok iyi gözetir. Yaptıkları şey daha işin başındayken ufak bir değişikliktir. Örneğin bir noktadan çıkış yapacaksın. Ama eğer burada başlangıçta bir milim kadar bile bir sapma sağlanırsa, sonuçta vardığın nokta başlangıçta hedeflediğin noktanın çok uzağına düşecektir. Böyle bir doğrultu içinde istediğin kadar direnişi yaşa, bu milim kadar sapmanın sonucunda hedeften çok uzak bir yere gelirsin. Nitekim içinde bulunduğunuz durum biraz bunu gösteriyor. Şimdi burada varılan sonuç noktası mı, yoksa sapmanın yaşandığı başlangıç noktası mı önemlidir? Elbette ilk çıkış noktası önemlidir. İlk çıkış noktasında hata yapmazsanız hedefe gidirsiniz; hata yaparsanız veya birileri size hata yaptırırsa, daha sonraki bütün çabanız boşa gider. Bu bir matematik kuralıdır. Bunun biraz uzmanlaştığı ilişki de öyle bir ilişkidir. Başlangıçta saptırma ve yapma politika belirleme, bir ajan için yeterlidir. Sızmış bir ajan için, bu kesinlikle böyledir. Öyle anlaşılıyor ki, bizim ölçüyü tutturmadaki zayıflığımız göz önüne getirilirse, herkes bize böyle hatalar yaptırabilir. Dolaylı yoldan hata yaptırıyorlar. Burada birisi ışık diye size lambayı tutarsa, hemen yönünüzü verebilirsiniz. Zaten özel savaşın rahat yaşam dediği olay bu değil midir? “Rahat yaşam buradadır” diyor ve seni oraya bağlıyor. Halbuki sen tam da bu noktada yaşamdan kopuyorsun. Bütün bunlar özel savaş ve istihbarat yöntemlerine girer. Öyle anlaşılıyor ki, bu ve benzerleri bunu çok geliştirmişlerdir.

Yaşamla oynama herhalde devrimcilikle en kötü oynama

biçimlerinden biridir. Yani askeri ve siyasal taktiklerde hatalar yaparsan veya saptırılırsan, belki zararı olur; ama yaşam üzerinde oynama oldu mu veya yaşamın kendisi tahrip edildi mi, artık oradan ölü çıkar veya orada yaşam şansı kalmaz. Dolayısıyla en tehlikeli olan budur. Demek ki, bunun uğraştığı şey yaşama kastetmek oluyor. Yaşamla oynama ve onu etkisiz duruma getirmenin savaşını veriyor. Zindan pratiğinde aslında çok belirgin yönleriyle başardı. Şimdi bir yöntem olarak bunları size açıklıyorum. Çünkü politika yapacaksınız, bundan sonra savaş yürüteceksiniz. Bunun için ayrıntılara ne kadar dikkat etmek gerektiğini, kişiliği ne kadar komple hazırlamak gerektiğini anlayacağınızı ve bundan sonra bu yeteneği göstereceğinizi umarım. Biraz duyarlı hale gelir, vücudunuzu müthiş gerersiniz. Düşmemek için duygularınızı ve düşüncelerinizi günün yirmidört saati ayakta tutarsınız. Zaten verdiğiniz sözler de bunu gerektiriyor.

Toplumda iğrenç bazı sanatlar vardır. Bazılarının başını koarsanız da kendilerini bu sanatı icra etmekten alıkoyamazsınız. Bu adamın icra ettiği ajanlık sanatı da böyledir. Kaldı ki, bu TC'nin de bir nolu hedef olarak biçtiği bir olaydır. Bir hizip çıkarı ve hatta kişisel bir çıkar için yeteneklerin ayaklandırılması, TC için son derece önem taşıyor. Bu adamın bizim yanımızda tek bir işimize el atmaz, bütün ısrarlarımıza rağmen ufak bir çabayla bile kendisini eğitmez ve yoldaşlarına yardımcı olmak için en ufak bir çaba bile göstermezken, partiye karşı böyle yoğun çabalar ortaya koyması ciddi Zindanda da böyle yapmıştır. Burada kendisini gizlemesinden bahsetmiyorum. Mesleği gereği her ajan kendisini gizlemeye çalışır. Örneğin bu unsurun 1984'te kendisini tecrit ettirmesi de bilinçli bir olaydır. Bunun çok tembel olduğunu biliyorsunuz. Bu kişiliğini oldukça ele veriyor. Romancı arkadaşlarımız o yılları anlatırken, bazı şeyler yazmışlar. Ama bu kitaplarda gerçekler tam anlatılmadığı gibi, çok yüzeysel ele alınmış ve hatta belki de ters ele alınmıştır. Tecrit eildi denildiği noktada, o aslında tembelce yatıyor, hem de yıllarca. Fakat bir gözlemi

saptırmak için müthiş bir çaba içine giriyor. Bir devrimci ancak böyle olur dedirtecek ölçüde içeriye etkiliyor. Karşındakilere, biraz daha çaba harcaması halinde her şeyi başaracak bir tip imajı çiziyor. Ama diğer yandan sırtüstü uzanıyor. Dikkatli bir gözlemci onun bu derin çelişkisini hemen farkedirdi. Bu sizin aslında göstermediğiniz bir yetenek olduğu için söylüyorum. Bir kişilik kendi amaçları doğrultusunda nelere nasıl ulaşmak istiyor? Bu dikkatle değerlendireceğiniz bir örnektir.

Bu tip kendisini devrim için çalışmaya en ufak bir biçimde katmazken, şimdi karşı-devrim için olağanüstü bir çalışmanın sahibidir. Dün kötü bir diktatörlük diye topa tuttuğuna, bugün ölümüne bağlı görünüyor. Bunu nasıl izah edebilirsiniz? Bu objektif kişisel özelliklerle veya “burayı sevdi” biçiminde ucuz laflarla izah edilemez. Söz konusu olan, ölümüne hazırlanmış bir rolün adamı olmasıdır. Sömürgeciliğin, işbirlikçiliğin, sosyal-şovenizmin, her türlü anti-PKK'liliğin yapmak istediğinin en iyisini kendisinin yapacağı iddiasıyla ortaya çıkıyor. “PKK'nin büyük direnişçilerini bu hale getirdim, 4. Kongre'yi kıl payı kaçırdım” diyor. Üstelik kendisini buna inandırmış. Aslında bu garip bir olaydır. Bu sözleri söyleme cesaretini yine zindandaki hakimiyetinden aldığını sanıyorum. Elbette gerçekte zindanda da tam hakim değildir. Ama saptırma ve etkileme anlamında hakimdir. Sizi tamamen egemenlik altına almak için doğramak gerekir! Sizi tamamen TC'nin egemenliğine çekmek için, büyük bir kesiminizi idam etmek gerekir" Bu ise hakimiyet altına almak değil, imha etmektir. Buna ne kendisinin ne de TC'nin gücü yetebilir. Fakat saptırmaya gücü yetiyor. Zaten özel savaşın elinde kala kala bu olanak kalıyor.

14 Temmuz Direnişi'nin onlara öğrettiği tek bir ders vardır. “Bunlar ölümü göze aldılar; hem de tarihte eşine ender rastlanan bir direnişçiliği esas aldılar” tespitini yaptılar. Bu çok önemlidir. Aslında burada en önemli siyasal sonuç şuydu: **Mazlum**'lar ve **Hayri**'lerin yaptığını bütün PKK'liler yapar, sonucunu çıkardılar. Bu noktada özel savaşa tek bir seçenek

kalıyor, o da yaşamı saptırmaktır. Dikkat edin, bu adamın yaptığı tek şey faaliyeti saptırmaktır. Son derece vahşi işken- celerle alınamayan bir sonucu, özel savaş burada yeni bir yöntemle almak istiyor. Bu yeni yöntemi deniyor. Sonuçta gözlerimize inanamadığınız kadar bir saptırmayı yaşadığınızı görüyorsunuz. O da “işte bu noktada başarılıyım” diyor. Buna ister sahte önder olması, isterse özel savaşın yardımıyla başa- rılı olması denilsin, o, “benim yöntemlerim PKK'nin en çok direnen yapısı üzerinde tuttuğuna göre, neden başka yerde de tutmasın” diyecek kadar pervasız davranıyor.

PKK'de birçok oportünist veya bilmeyerek saptırmaya yö- nelen birçok arkadaş çıkabilir. Onbeş yıldır böyle olanlar var- dır. Ama hiçbiri bunun kadar PKK'nin gerçeğini, PKK'nin ön- derlik gerçeğini aşacak gücü göstermiyordu. Burada bir sinsiliği gördüm. Kendine göre bunu aşacak bir ufka sahipti. Ter- tip içindeydi. Bu nokta önemlidir. Ben burada hileyi sezdim. Bu salt bir saptırmacı olsaydı, durumu farklı olurdu. Evet, be- nimle uğraşan birçok arkadaş vardır. Nitekim hepimiz benimle uğraşıp duruyorsunuz. Ama dürüstlüğünüz oranında doğruya geldiğiniz ve hatta iyi bir gelişme sağlayacağınız da görülü- yor. Hileci ve sahte olan, dürüst olmayan başka türlü davranır. Zaten bizim de bu konuda tecrübemiz vardır. Hilecinin ve dü- rüst olanın kim olduğunu iyi gözetlemek önemliydi ve yapı- lan da budur. Buna uygulanan da buydu. Aslında kendisine gösterilen bütün ihtimama rağmen, yaşam ve önderlik tarzı ile PKK'yi aşma iddiasındaydı ve dizginsizdi. Siz olsaydınız, bu dizginsizlik karşısında, kalkıp kendisini boğardınız. Ama ben çok öfke duymama ve içimde isyan etmeme rağmen, yine de sabırlı davrandım. Bir gözleyelim, bakalım nereye gidecek, dedim.

Bu tip kişiliklerin en büyük zaafı da kendi yöntemlerine inanmalarıdır. Bir yerde başardıklarını her yerde başaracakla- rına inanıyorlar. İnanılmaz bir zayıflıkları da buradadır. “Az kaldı kongreyi ele geçiriyordum” iddiası da buradan kaynak- lanmıştır. Son yazılarında, “eğer Apo kendisini dayatmasaydı,

kongreyi kesinlikle almıştık” demektedir. Bu da bir anlamda doğrudur. Tıpkı zindanda olduğu gibi, bu kez de gerillada bo- zulma yaratacak, saptırarak zarar verecek, oldukça başkalaşı- ma uğratacaktı. Herhalde bu da en kötü yenilgilerden birine yol açacaktı. Bu anlamda tam halkayı tutmuştu. Bizim bir no- lu yetkili kılınan ve onbeş yıllık devrimci geçmişleri olan ar- kadaşlarımızı, sekiz adet sözlü talimatım ve kapsamlı çözüm- lemelerim olduğu halde, etkisiz kılmıştı. Yine partiye emek veren militanların hepsini bağlamıştı. İşte “hakim olacağım” derken, aslında bu durumu kastediyor. Adam elbette bir sihir- baz değildir, ama bir yöntemi ustaca kullanıyor. Stratejik nok- tayı tutuyor ve o noktada seyrediyor. O noktada dehşetle geri- de önderliğin bulunduğunu görüyor. İşte burada da “önderlik kendini dayattı” diye bağırıyor. Başkaları da böyle iddiaları ileri sürdüler. Bazıları, “Kürdistan'a hakim olmak istiyorsan, Apo'dan yetki al” diyorlardı. Ama bunun bir şartı da, yetki alınan güçten kurtulmaktır. Bu diğer bazı provokatif öğelerde de ortaya çıktı. Bu teze göre, güçlenmek istiyorsan öncelikle yetki alacaksın; ardından yaşamak istiyorsan, yetki aldığın güçten kurtulmaya çalışacaksın. Bir kişiyi anlamak istiyorsan- ız, benimle olan ilişkilerine bakacaksınız. Bu ilişkiler bir tur- nusol kağıdı işlevini görür. Kişinin bu ilişkilerden nasıl yarar- lanmak istediği, nasıl karasevda türü bir bağlılıkla kapkara bir ihanetin içinde olduğu yine bu ilişkilerde açığa çıkar. Biz Kürdistan'da tam bir turnusol kağıdı gibiyiz. Bu durum bu şa- hısta daha net görüldü. “Orada kalmayı çok sevdim” diyor. Bir bebek doğal bir rol yaparken nasıl sever veya sevdirse, bu tip böyle bir bebekten de başarılıydı. Son gidiş anında bile, bizi ve buraları nasıl sevdiğinden söz ediyordu. Tabii bunun sevgiyle hiçbir alakası yoktu. Olsa olsa avının peşinde gözya- şı döken yaratığa benziyordu.

Bu tipleri teşhis etmek ve etkisiz hale getirmek basit değil- dir. Gençsiniz, çalışmaya susamışlık içindediniz. Eğer doğru bir çalışma tarzını tutturur ve bunda ısrarlı olursanız, bunun mutlak surette başarı getireceğini görürsünüz. Ben yirmi yıl-

dır çalışıyorum, hala çalışmaya susamış durumdayım. Benim için en büyük ceza çalışmalardan alıkonulmamdır. Hele söz konusu olan devrimci çalışmaysa, bu daha da kahredicidir. Bu açıdan çalışma olanağı doğmuşsa, bunu kendiniz için en büyük nimet kabul edeceksiniz. Benim için hala öyledir. Çalışıyorum, ama yaptığım işleri fazla çalışmadan da saymıyorum. Daha büyük çalışma susuzluğu içindeyim. Örneğin bir Botan'a ulaşabilsem, diyorum. Bu, çalışma aşkından ileri geliyor. Siz benden daha fazla bu çalışma alanları ve olanaklarına sahipsiniz. Bundan daha büyük nimet olamaz. Ama burada da büyük bir yanılığın yaşyorsunuz. Altın gibi çalışma kaynakları üzerinde olduğunuz halde değerlendiremiyorsunuz. Siz burada kaybediyorsunuz. Çok açık söyleyeyim, siz bu kişilikle gerçekten başarılı olamazsınız. PKK çizgisinde yakaladığınız çalışma olanaklarının hakkını vermezseniz, bu işte fazla başarılı olmanız, bir iddia taşımanız ve bu işin militanlığın demeniz çok zordur. Maalesef gördüğümüz de budur. Altın gibi olanaklar elinin altındadır, ama kıymetini bilmiyor. Gerçek budur. Elbette durumunuz bu olunca, bolluk içinde yoksulluğu yaşarsınız. Kimse sizi doyuramaz ve açlar gibi sürekli birbirinizin gözünü çıkarırsınız.

Benim marifetim biraz şudur: İğne ucu kadar bir çalışma olanağı bulduğumda, buna çok sabırlı, çok olgun, müthiş ölçülü, kılı kırk yaran ve her şeyin kıymetini bilen bir yaklaşım gösteririm. Seçkin bir ahlak örneği sergiler, en küçük bir fırsatı ve hiç dikkate alınmayan bir istisnayı bile çok iyi değerlendiririm. Bende yaşam böyledir. Şimdi yaşam sizin başınıza bela olmuşsa, ben ne yapayım? Benim için yaşam ancak böyle değerlendirilebilir. En sıradan bir çalışma fırsatı buldum mu, benim için coşku ve sevgi odur. Küçük bir ilişki, küçük bir silahlanma olanağı, küçük bir örgütlenme olanağı, küçük bir konuşma ve tartışma olanağı bende büyük heyecana ve sevince yol açıyor. Sizin durumunuza bakıyorum. Size dağ gibi ilişkiler sunuluyor, her türlü silah sunuluyor, her türlü tartışma olanağı sunuluyor. Bunlara dönüp bakmıyorsunuz bile.

Peki, nasıl iflah olacaksınız? Bu durumunuzla sizden PKK tarzında, PKK'nin önderlik tarzında bir uygulama gücü çıkmaz. Zor olan burasıdır. Bu büyük bir sabır istiyor, olgunluk istiyor, en önemlisi de incelik ve yaratıcılık istiyor. Benim yaşadığım psikolojik durumlar yok sayılır, ama bu işin içindeki yürek atışlarını yok saymayın. Bunun içinde büyük duygular dünyası vardır; işler kırk defa kurular. Gösterilen sabrı, endişeleri ve korkuları anlatmama ise gerek yoktur. Çünkü bu artık politik anlatımı aşılıyor.

Bunları kendinizi biraz dışı vurduğunuz ve bunun ne anlama geldiğini vurgulamak için belirtiyorum. Zindan pratiği üzerinde böyle yoğunlaşmamız yerindedir. Madem bu kadar çektiniz, saygı göstermeliyiz. Mademki yaşamınızı PKK adına adadığınızı söylüyorsunuz; şimdiye kadar bu işin sorumluluğunu taşıyanı olarak, bizim de bu işin kendi cephemizde nasıl seyrettiğini izah etmemiz gereği vardır. Sanıyorum bu iyi bir yoldaşlık yaklaşımıdır. Zindanın bu biçimde ele alınışı yadırganmamalıdır. Zindanda her şey bitirilmek istenmiştir. Siz ise ölümüne bir direnişle insanı kurtarmak istemişsinizdir. Bu büyük bir gücün gösterilmesi ve onurlu bir yaşamdır. Buna büyük önem veriyoruz. Bu çok farklı bir süreçtir. Ama şunu da belirteyim ki, gerçekte PKK bir bütün olarak böyledir. Biz genelde zindan içindeyiz. Daha da genelleştirirsek, yaşamdaki zorunluluk yasasını biliyorsunuz. Zorunluluğun karşısında özgürlük vardır. Bu bir diyalektik kuraldır. Siz en kahırlı zindanda zorunluluk kadar aslında özgürlüğü de en çok gördünüz. Halkımızın gerçeği için de bu böyledir. Yani biz evrensel bir yasaya kendi gerçeğimiz içinde işlerlik kazandırmak istedik. Siz bir işlerliğin en yakıcı yanında yer aldınız. Bunun şansınız mı yoksa şanssızlığınız mı olduğunu tartışacak durumda değiliz. Bu ayrı bir sorundur. Fakat belli ki bu gerçeğin içinden geçtiniz.

Bizim bütün yaptığımız, devrimci savaşıllığımızın bir gereği olarak, bu gerçeğin özel savaşa biraz saptırılmış durumuna karşı koymaktır. Biz kendi pratiğimizi genelde şöyle

değerlendirdik: İhaneti ve tükenme temelinde çelişkinin en olumsuzunu yaşamış, insanlıktan ve onun özgür ifadesi olmaktan tümüyle yoksun kılınmış bir halk gerçeğine özgürlük ucunu egemen kılmak ve onun ilk sözcüklerinden bugüne kadar ki yürüyüşünde yer alabilmektir. Seçtiğimiz budur ve bu bizim devrimci savaşımızın adıdır. Karşı tarafın yürüttüğü savaşın adı da bellidir. Sizi bıçakla ikiye de bölse, yarısı özel savaş ve yarısı devrimci savaş olsa da, o bizim için tercih olur. Bizim özel savaşa karşı tavrımız böyledir. Genelde dayatılan inkar ve ihanete karşı tavrımız böyledir. Bunun çok sert bıçak darbeleri gerektirdiği de açıktır. Ama biz devrimciyiz, her gün şehit düşenlerimiz vardır. Hain de öldürüyoruz. Bu savaşımızın bir gereğidir. Konusu siz de olsanız, yürüteceğimiz bir savaştır. Ben, bu savaşın yasalarına açık olalım, diyorum. Böyle ciddiyette bir savaş ufkumuza inanalım, inanalım, yine inanalım. Savaş böyledir.

Çocukların dünyası hiçbir zaman egemen olmayan bir dünyadır. Hayaller dünyası hiçbir zaman gerçeklerin yerini tutamaz. Hayaller esin kaynağı olabilir, ama savaş gibi en yakıcı bir mesleğin icra edildiği bir yerde bunlara hiç yer yoktur. Burada çocukluğa ve hayallere asla yer olamaz. Sizler bütün çocukluğunuz ve hayallerinize rağmen, bu savaşın içindesiniz. Ben de içindeyim. Benim kadar çocuk, benim kadar hayalci bir adam var mı? Ama buna rağmen gerçekçiyim. En zor karar verecek adam herhalde benim. Bu savaşa katılmaya, dünyada kan dökmeye ve işleri böyle şiddetle halletmeye en az hazırlıklı olan adam benim. Ama biliyorsunuz ki, bunu ben de kabul etmişim. Şunu açık söylüyorum: Siz cesur insanlarsınız, aslında savaşa müthiş yatkınsınız. Fakat maalesef savaşın esaslarını, özelliklerini ve doğasına göre kendini hazırlamayı inanılmaz ölçüde karşılamıyor ve çocuk kalıyorsunuz. Bu da sizin çelişkinizdir. Benimki bunun tam tersidir. Savaşa en az hazırlıklı olan adam, savaşa karşı gerçekten eşine ender rastlanan bir başarı gösterir ve onun sorumluluğunu üstlenirken, savaşa bu kadar yatkın olanların savaşın kurallarıyla bu

kadar oynamaları bana çok çelişkili görünüyor. Bunun da sizin komediniz mi yoksa trajediniz mi olduğunu anlayamadım. Ama halletmek gerekiyor.

Biz yüzyıllardır “başkalarının askerleri” olduk. Birçok savaşın konusu olduk, içinde eridik. Şimdi bile bütün halkımızı sürerlerse, bir anda başkalarının savaşına koşturabilirler. Fiziki olarak bu yapı o kadar uzak değildir. Ama kendimiz için hiç savaşmadık. Bu savaşın komutanları olmadık. Bu savaş kendimize yakıştırmıyoruz. Çok acı değil mi? En amansız zindan savaşını yaşayanlar, savaş sorunu konusunda iki sözcük söyleyemeyecek kadar savaş dışı kalmışlardır. En az savaşa yatkın olabilecek benim gibi biri neredeyse gerilla çözümlenilebilirliğinin uzmanı olmuştur. Daha da inceliyor, ayrıntısına giriyorum. Çelişkiye bakın. Gerçekten sizin yaşadığınızın acımasız bir savaş olduğunu tartışalım mı? Tek taraflı bir savaş çok eşitsiz koşullarda ve kahredici bir biçimde en az birkaç yıl yaşadınız sanırım. Peki, bu bir gerçekse, bizim savaşımıza karşı, hem de bayram sevinciyle karşılamamız gereken bu savaşa karşı tıkanıklık neden? Konferans aslında bunun çözücü ifadesi olmaya çalıştı. Sizin için yeniden doğru kadar değerli olan herhalde bu çözümleyici güç olma durumudur. Çünkü bizim yaşamımız savaştan ibarettir. Bu savaşlı yaşam özel savaş tarafından tıkandı veya en büyük savaşın sahipleri özel savaş tarafından şu veya bu yöntemle, kişilik ve mücadele taktikleriyle savaş istemeyecek noktaya kadar getirildi. Bu ne anlama gelir? Bu yenilgidir. Kendini savaşa bu kadar kapatmak, “savaştan uzağım” demek, savaş üzerine iki değerlendirme geliştirmemek yenilgidir. Savaştan çok savaşçı yenilmiştir, ona dokunmayın sırt üstü yerededir. Bu, bu anlama gelir.

Ama siz buna layık mıydınız veya bu gerçek durumunuzun ifadesi olabilir mi? Benim bütün kıyamet koparmam, bunun böyle olmadığını kanıtlamak içindir. Sizin bu kadar savaş dışı kalmış ve bu kadar yenilgiyi hak etmiş kişiler olamayacağınızı söylüyorum. Özel savaşın gücü ne olursa olsun, ona karşı

bu yenilgiyi hak eden kişiler olamazsınız. Bunu kanıtlamaya çalıştım. Binbir dereden su getirerek, gereğini size hissettirmeye çalıştık. Ortaya çıkan sonuç, gördüğünüz gibi benden daha kararlı bir yaklaşım iradesinin gösterilmesidir.

Destek sunmak, tartışmak ve birlikte yol almak benim görevimdir. Bıkmadan usanmadan bunun için çalışmaya devam ederim, bunu severek yaparım. Ama sizlerle bu kadar uğraşmamalıydık, diyorum. Bu gerilla açısından da böyledir. Gerillayla en çok uğraşanlarla burada nasıl pençelediğimi gördünüz. Bu benim için hala en büyük endişe kaynağıdır. Yanımızdan henüz yeni gittiler, ama ne yapacaklar? Siz burada kaldınız, ama ne yapacaksınız? Bunlar birkaç gün içinde yürüttüğümüz çabalara ilişkin düşüncelerimizdir. Yarın provokatif ortamların üzerine gideceğiz, onu bile düşünüyorum. Yani daha önemli olan sizin savaşçılığınızın gerçek boyutlarına nasıl kavuşacağı sorunudur. Ama olmak, yiğit olmak, PKK sözüyle bağlı yaşamak kolay değildir. Burada bir tane yiğit çıkabilmelidir, diyorum. Bir adamımız arif olabilmeli, benim bile bağlanacağım bir adam çıkabilmelidir.

Beni abartılı ele almaya veya önderlik olayını ele alırken hatalı ve yanılığa ele almaya gerek yoktur. Bu önderlik denilen olay, benim de uğruna en çok çaba harcadığım bir olaydır. Bir önderliğin ne kadar gerekli olduğunu iyi ortaya koydunuz. Önderlik olmazsa, önderlik çözümülemesi olmazsa nelerin olmayacağını benden daha iyi ortaya koydunuz. Hatta bu değerlendirmeleriniz beni şöyle düşündürüyor veya bende şu sonuçta da yol açıyor: Önderlik gerçekten önemlidir, benim dışımda önemlidir. Bir kurum olarak Kürdistan ve devrim gerçeğinin ifadesi olmak veya devrim gerçeğini oluşturmak çok önemlidir. Bu kişiliğin dışında nasıl büyük bir rol oynayabilir? Bir kurum olarak böyle adamlarımız olabilmelidir. Önderler en üstten en alta kadar işlere nasıl doğru hükmederler? Bu sonuçları çıkarıyorum. Önderlik işleriyle, onun teorisi ve pratiğiyle biraz uğraşıyorum. Fakat bazıları çok sevdalı olarak kabul etse ve bazıları ise hiç layık görmeseler de, önderlik

kendimi bir türlü çerçevesine sığdıramadığım bir olay oluyor. Korktuğum için mi kendimi bu çerçeveye tam sığdıramıyorum? Bu salt korku ile izah edilemez. Peki, yeteneksizliğimden midir? Hayır, salt onunla da izah edilemez. Gereklere yerine getiremememe endişesine bağlanabilir mi? Hayır, bu endişeden de değildir. Bu konuda yetenek mevcuttur; gerektiğinde cesaret gösterilmiş, gerektiğinde sıfırdan olanakları yaratmak başarılmıştır. Ama yine de çok temkinliyiz. Onun için güvenip de önderlik sorununun oldukça halledildiğini ve mükemmel uygulandığını söylemeyin.

Ben sahte önderlikler sizi boşa çıkarmasın, diyorum. Fakat doğru önderleşme konusunda temkinli ve çok yerinde adımlarınız olmalıdır. Bu konuda mutlaka gözardı edemeyeceğiniz bir çabanız olmalıdır. Bu salt bende somutlaşmamalıdır. Ben bugün varım, yarın yokum. Daha doğrusu bizim varlığımız ilke, kuram ve kurallar içinde yürür. Onları görmeye çalışacaksınız. Biz bir olay yaratıyor, bir kuruluş esasını ortaya koyuyoruz. Bunlara ulaşacaksınız. Biz bu temelde elli yıl sonrasını da etkiliyoruz. Ben fiziki olarak var olmasam da, bu işler yürüyecektir. Bizim önderlik kuramımızda bu da vardır. Yani yaşıyorsak her şey yolundadır, yoksak her şey yok olmuştur demek çok büyük bir yanılığdır. Kurum, kuram ve gelenek ortaya çıkarılmıştır. Kürdistan'da bunun öyle kolay etkisizleşeceğini de sanmıyorum. Benden çok, bunda büyük söz sahibi olanlar vardır; gözünü kırpmadan bunu için ölenler vardır. Yani her ne kadar benim adımları anıyorlarsa da, onlar aslında soylu bir ilkenin adına gittiler, benim adıma değil. Bende sembolize ettikleri bazı değerler olabilir. Buna ne kadar layık olup olmadığım bile tartışılabilir. Fakat gözünü kırpmadan o büyük ve soylu direnişi gösterenlerin veya şahadeti gerçekleştirenlerin olduğu kesindir. Bu onların oluşturduğu bir önderlik oluyor. Ben buna layık mıyım, değil miyim; sözcüsü müyüm, değil miyim, bu ayrı bir sorundur. Fakat bir olay olduğu kesindir. Bunun uğruna büyük acılar ve işkencelerin çekilmesi, en değerli can varlıklarının adanması vardır.

Kürdistan'daki bu kökleşme kolay sökülebilir mi, kolay aşılabilir mi? Onda gizli umutlar, onda adanmış yaşamlar vardır. Onbeş, onsekiz, yirmibeş yaşlarındaki delikanlıları ve genç kızları düşünün. Onların umutları vardır, onların henüz filizlenmemiş duygu ve düşünce dünyaları vardır. Onlar ekilmiştir. Daha da fazlası bin yıllık kölelik tarihinin, ihanetin ve başaşağıya gidişin tersine çevrilişi vardır. Yaşamamışsın, hiçbir zaman yaşama olanağı bulamamışsın; yaşam fırsatının yakalanması vardır. Ben bunların sözcüsü olmaya çalışıyorum. Yanlış anlamayalım. Önderlik gerçeğinin özünde ne olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Benim kendimi öyle sakat bir biçimde değerlendirme konusu etmeye niyetim yoktur. Zaten ne kişiliğim buna elverir, ne de kendim buna fırsat veririm. Fakat içeren gerçekler de bellidir. Bu gerçekler sizi biraz bağlamışsa, daha fazla bağlar. Birileri sözcülük eder. Ben oluşumunda, gelişmesinde ve bugüne kadar savunulmasında önemli rol oynuyorum. Ama iş benimle bitmiyor. PKK kurumlaşmasının benimle bitmeyeceği çok açıktır. Sorunlar tam halledilmiş mi veya gelişmesi tam sona ermiş mi? Hayır. Bütün zayıflıklarına rağmen, olan büyük bir başlangıcın çizilmesidir. Şimdiye kadar siz sürüklediniz, yarın daha büyük sürükleyici güç çıkacaktır. Bu, PKK'nin imzası altında veya PKK'nin oluşturduğu insani, ulusal ve sosyal özgürlükler temelinde olacaktır. Katkılarımız vardır, ama daha büyük katkı sahipleri de vardır. Siz de bunun sahiplerinden birisiniz. Buradaki yaşam buna adanmış yaşamdır. PKK'nin içine atılan her adım, bu önderliğe ve onun gelişimine adanmış ve feda edilmiş bir yaşamdır.

PKK'deki fedakarlık, cesaret ve direnme düzeyi, geliştirilen önderlik çabaları, sosyalist ve demokratik niteliği daha siyasal kavramlar düzeyinde ele alınmalıdır. Hiç şüphesiz bu temelde de bir derinliği, özü ve özellikleri vardır. Eğer başarılırsa, insanlığa bile katabileceği şeyler mevcuttur. Biz de özünde gücümüz ölçüsünde buna katkıda bulunmaya çalışıyoruz.

Şimdilik bu çalışmamızı böyle sonuçlandırmak yerindedir. Tartıştınız, özeleştirisel yaklaştınız, sonuçlarını kararlaştırdı-

nız. Bundan sonrasını da daha gelişmiş bir insanlık ve yeterli çabayla yürütme sorumluluğunu gösteriyorsunuz. Şüphesiz biz de elimizden geldiğince sonuçlarını bütün parti ortamına taşımaya çalışacağız. Özellikle diğer zindan direnişçilerine taşıracacağız. Belgeler daha şimdiden bunun güçlü aracı olacaktır. Ama bu konferansımızın en önemli sonucu, bizzat özümsettirmek ve savaştırmak olacaktır. Bu konferansımızın önemi, savaşta en ileri, düşünce ve pratikte en iddialı olması gerekenlerin, ister kendi zayıflıklarının ürünü olsun, isterse düşmanın doğrudan veya dolaylı etkilemeleriyle olsun, savaştan alıkonulma engellemelerine ve bu anlamda PKK'nin büyük savaşçı yeteneklerinin önüne dikilen olumsuzluklara karşı PKK'nin savaşçı gerçeğine ulaşmada önemli bir başlangıç ve bu anlamda kendi savaşçı özüne yeniden kavuşmada önemli bir adımı teşkil etmesinde yatıyor.

Savaşta en iddialı ve en başta olması gerekenlerin bundan alıkonulmalarının, iç ve dış engeller ne olursa olsun, bu durumu yaşamalarının önüne geçmek ve onları savaşta tekrar iddialı bir konuma getirmek önemlidir. Şimdi bu başarıyor. Halkımızın öfkesi ve intikamı olması gerekenlerin çeşitli nedenlerle bu durumdan alıkonulmalarının önüne geçilmesi, herhalde emeğe saygının gereği oluyor. Hele zindan ve zindan emeği söz konusu olduğunda, bu en saygılı olunması ve uğruna her şeyin adandığı amaçlara ulaşmak için yapılması gereken çalışma oluyor. Onun çabası ve emeği oluyor. Bu sergilenmiştir. Bu partimizin mücadele tarihine kuşkusuz bir güç kazandıracaktır. Sadece bir düzeltme ve bütünleştirme biçiminde değil, onun savaşkanlığını daha güçlü temellere oturtmada rolünü oynayacaktır. PKK'nin sorumluluklarını (ister kültür cephesi, ister gerilla cephesi, isterse siyasal ve örgütsel cephe olsun) her bakımdan temsil etmede, her alanda güç yetirmede ve katkı sunmada rolünü oynayacaktır. Bu, yerine getirilmesi gereken görevlerin en önemlisi biçiminde bir görev olarak gündemimizde yer bulmak ve gerçekleşmiş olmakla bizi de kısmen rahatlatmıştır. Bu, gecikmiş, yetersiz veya tam

dilediğimiz gibi olmasa bile, yine de küçümsenmemesi gereken bir görevi gerçekleştirmektir.

Bütün bunlar göz önüne getirildiğinde, öyle sanıyorum ki, bundan sonrasına yüksek kıymet biçeceksiniz. Başta bu çerçevede kendinizi yeniden bütün parti çalışmalarına katmada, özellikle tutsak insanın büyük tutkusu olan özgür savaşım ve çalışma olanaklarını değerlendirmede, en iyi uygulamaların sahibi olma şansını mükemmel kullanacaksınız. En kıymetli nesnenin bu olduğunu bilecek ve dolayısıyla buna sahip olmayı en değerli nesneye sahip olma biçiminde değerlendireceksiniz. Partiden en yüksek talebinizin bu olduğunu söyleyecek, buna ulaşmakla kendinizi mutlu, memnun ve şükran duygularıyla dolu hissedeceksiniz. Biz de kendimiz için şükran ve mutluluk duygularını bu temelde ifade ediyoruz.

Bu çalışmanın başta zindan direniş şehitlerine ve hala direniş konumundaki yoldaşlara, yine başta dağlardaki silahlı savaşçılara ve militanlara olmak üzere, her alanda çalışan bütün partililere, bu temelde bizden başarı bekleyen, zindandan da epey umutlu olan halkımıza ve dostlarımıza kutlu olmasını diliyoruz. Zor olduğu kadar da iddialı olan böylesi bir adımın sonuçlarının mutlaka olacağına inanıyor, buna söz veriyoruz. Şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da bu sözümüzün başında olmada ve gereklerini yerine getirmede kararlı olacağım. Var olsam da olmasam da, benim için sözlerin yerine getirilmesi çok önemlidir. Bir hayal kırıklığına uğramamanız için, kesinlikle dikkatli olmanızı diliyorum. Sizin de bize inanır ve bir şeyler beklerken, dikkatli olmanızı bekliyorum. Bütün bunlar bundan sonraki başarı için önemlidir. Sizlerle önemli başarılarla ulaşmak istiyoruz. Gördüğümüz gibi, biz, layık olmamanız halinde sizi bir çırpıda çiğneyecek kadar direniş değerlerine bağlıyız. Fakat bütün yetmezliklerinize rağmen, birinizi kazanmak için büyük bir çabanın da sahibiyiz. Bütün bunlar işin önemini ve işlerin nasıl ele alındığını çok iyi gösteriyor. Bu benim için önemli ve aynı zamanda sıradan bir çalışmadır. Sonuçları neye mal olursa olsun, başarılı kıl-

mam gereken bir çalışmadır.

Sanıyorum bu konularda oldukça netleştik ve kararlaştırdık. Samimi olduğunuza inanıyorum. Bundan intiharvari mücadeleye girme sonucu çıkarılamaz. Tersine oldukça planlı, çokça dile getirildiği gibi kılı kırk yaran, özü ve biçimiyle gerektiği gibi yürütülmek durumunda olan bir mücadelenin sahibi olmak sonucu çıkar. Bu yeteneği göstereceğinizi umuyorum. Bu yetenekte savaşmanız için, neye mal olursa olsun, işleri yürütmeye çalışacağız. İnanıyorum ki, zindandaki bütün yoldaşlar bu temelde söz vermişlerdir. İnanıyorum ki, siz de bu temelde söz vermişsiniz. Ve yine inanıyorum ki, PKK'nin sözü de, bütün dönemlerde olduğu gibi şimdi ve bundan sonrası da böyledir, böyle olacaktır.

O halde buna dayanarak bir kez daha söylüyorum ki, şehitlerin anısına gereken karşılık biraz olsun verilmiştir. Onların vasiyeti çiğnenmemiştir. Sizler az güçlü değilsiniz, onların vasiyetini daha çok yerine getirmekle mükellefsiniz. Bu fırsatı benden daha iyi yakalamış durumdasınız. Dolayısıyla bundan sonra daha büyük başarıların olamayacağını söyleyen kimse, olsa olsa alçağın teki olabilir. Yine kim her şeyin kendisiyle biteceğini söyleyerek kendini çok ucuz bir yaşama yatırıyor ve çok oportünist kılmaya çalışıyorsa, o da bir alçaktır. İşlerin hepimiz tarafından nasıl ele alınacağı, bence şimdi ve hiç olmazsa bu yaştan sonra bellidir.

Bütün bu duygu ve düşünelerle diyoruz ki, iyi kararlaştırmış bulunuyoruz. Gelecek iyi kestiriliyor, doğrultu mükemmeldir, çabalar ve hazırlık yerindedir. O halde kendi içinde başarılı olmaması için hiçbir neden yoktur. Biz de her zaman söylediğimiz gibi, sadece başarmak isteyen değil, başarmaya en çok mahkum olan hareketiz. Bu temelde tekrar bu çalışmamızın hepimize hayırlı olmasını ve yaşamımızın bundan sonra bu temelde başarılarla dolu geçmesini diliyor, selam ve saygılarımı sunuyorum.

29 Ağustos 1991